
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi
1926

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ RESTORASYON PROJESİ

Tuğba YİĞİT BARUT

YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HAZİRAN 2014

Tuğba YİĞİT BARUT tarafından hazırlanan "Trabzon Kaymaklı Manastırı Kilise, Şapel ve Çan Kulesi Restorasyon Projesi" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Mimarlık Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof.Dr. Zuhal ÖZCAN

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, Atılım Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum. .....

Başkan : Prof.Dr.Işık AKSULU

Mimarlık Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum. .....

Üye : Prof.Dr Can M. HERSEK

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, Başkent Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum. .....

Tez Savunma Tarihi: 16/06/2014

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....

Prof. Dr. Şeref SAĞIROĞLU

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

T. Yiğit

Tuğba YİĞİT BARUT

16/06/2014

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ RESTORASYON PROJESİ
(Yüksek Lisans Tezi)

Tuğba YİĞİT BARUT

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Haziran 2014

ÖZET

Bu çalışma, Trabzon Kaymaklı Manastırını konu edinmektedir. Çalışmanın amacı, yapının korunarak gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarılabilmesi için; bugünkü durumunu analitik incelemelerle ve değerlendirmelerle belgelemek, restitüsyon ile yapının özgün durumunu ortaya koymak ve uygun işlev verilerek yapının sürdürülebilir korunmasına yönelik restorasyon önerisi getirmektedir. Çalışma; Trabzon Kaymaklı Manastırı içerisinde bulunan kilise, şapel ve çan kulesini belgeleyen rölöve ve tanımlama, özgün halini gösteren restitüsyon, karşılaştırmalı çalışma kataloğu ve yapının restorasyon projesini içermektedir.

Bilim Kodu : 803.1.085
Anahtar Kelime : Trabzon, Kaymaklı Manastırı, manastır, kilise, şapel, çan kulesi
Sayfa Adedi : 439
Danışman : Prof. Dr. Zuhal ÖZCAN

TRABZON KAYMAKLI MONASTERY
RESTORATION PROJECT OF TRABZON KAYMAKLI MONASTERY
CHURCH, CHAPEL AND BELFRY
(M. Sc. Thesis)

Tuğba YİĞİT BARUT

GAZİ UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES
June 2014

ABSTRACT

This study is issued on Trabzon Kaymaklı Monastery. The aim of the study, in order to legate the building to the next generations by preserving it in a good condition, is documenting the current condition of the building with the analytical investigations and evaluations, revealing the original condition of the building with restitutional investigations and offering a restoration project to the sustainable preservation of the building by functioning it suitably. The study contains the building survey and the portrayal which documents the church, chapel and belfry in Trabzon Kaymaklı Monastery, restitutional investigation which demonstrates its original aspect, a catalogue of comparative study and the restoration project of the building.

Science Kode : 803.1.085
Key Words : Trabzon, Kaymaklı Monastery, monastery, chapel, belfry.
Page number : 439
Supervisor : Prof. Dr. Zuhal ÖZCAN

TEŞEKKÜR

Trabzon Kaymaklı Manastırı altı asırlık tarihi geçmişi olmasına rağmen uzun yıllar kendi haline terk edilmiş harap durumdadır. Yaptığımız bu tez çalışması ile yok olmak üzere olan Trabzon Kaymaklı Manastırı'nın yeniden ihyası için ilgili kurum, kuruluş ve kişilerin dikkatini çekerek, katkıda bulunmayı amaçladım. Yüksek Lisans tezi ile bir yerinde yer aldığım bu zor projenin gerçekleşmesi birçok kişinin yardımı ve desteği ile olmuştur: Öncelikle bana karşı gösterdiği sabırdan dolayı eşime, anneme, babama, kardeşlerime, ayrıca değerli arkadaşlarım Abdullah ÜNSAL ve Funda BÖKE'ye ve Napoli'de kurtarıcımız olan Sinan YAYLA'ya çok teşekkür ederim.

Bunun yanında beni bu konuda bir çalışma yapmaya yönlendirerek, araştırmamızın her aşamasında büyük bir sabırla yardımlarını, ilgilerini eksik etmeyen tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Zuhal ÖZCAN hocama şükranlarımı sunarım.

Tezin başından sonuna kadar yaptığı çevirilerle bana yardımını esirgemeyen ve maddi-manevi hiçbir fedakârlıktan kaçınmayarak bana destek olan eşim Hüseyin BARUT'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET……..…... iv

ABSTRACT……..... v

TEŞEKKÜR……..... vi

İÇİNDEKİLER……... vii

ÇİZELGELERİN LİSTESİ…….…….. xi

ŞEKİLLERİN LİSTESİ……. xii

RESİMLERİN LİSTESİ……..... xiii

SİMGELER VE KISALTMALAR…….…..... xv

1. GİRİŞ……. 1

2. TRABZON KENTİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ, FİZİKSEL VE SOSYAL YAPISI…….. 7

2.1. Tarihsel Gelişimi……. 7

2.2. Fiziksel Yapısı……..... 12

2.2.1. İklim ve bitki örtüsü…….…….. 13

2.3. Sosyal Yapısı……... 14

2.3.1. 15. yy. nüfusu……..... 15

3. KAYMAKLI MANASTIRI VE KAYMAKLI MANASTIRINDA YER ALAN YAPILARIN GENEL VE TARİHİ ÖZELLİKLERİ…..... 19

3.1. Kaymaklı Manastırı ve Tarihçesi……..... 20

3.2. Kaymaklı Kilisesi…… 21

3.3. Şapel…… 21

3.4. Keşiş Hücreleri…… 22

3.5. Mahzen, depo veya kiler…….. 24

Sayfa

3.6. Manastırın Batısında Kalan Tanımsız Yapılar……..... 25

3.7. Çan kulesi……...……. 27

3.8. Ayazma……..... 28

4. YAPILARIN TESPİTİ…….…… 29

4.1. Grafik Dokümantasyon ve Rölöve Çizimleri…….....… 29

4.1.1.Yöntem……. 29

4.1.2. Rölöve çizimleri……. 30

4.2. Yapıların Tanımlanması……..... 30

4.2.1. Yöntem……..... 30

5. KAYMAKLI MANASTIRI……... 33

5.1. Kilise……... 33

5.1.1. Dış tanımlama……...…..... 33

5.1.2. İç tanımlama…….. 43

5.2. Şapel……..... 56

5.2.1. Dış tanımlama……...……. 56

5.2.2. İç tanımlama…….. 60

5.3. Çan Kulesi……... 66

5.3.1. Dış tanımlama……... 66

5.3.2. İç tanımlama……..... 71

5.4. Bezeme…… 76

5.4.1. Fresk…….. 76

5.4.2. Devşirme taş…….. 77

5.5. Bölüm Bulguları……..... 77

6. ANALİZLER…….. 79

Sayfa

6.1. Yapı Malzemesi Analizi……..... 79

6.2. Yapısal Sistem Analizi…… 80

6.3. Değişim ve Bozulma Analizi……... 81

6.3.1. Strüktürel bozulmalar…… 81

6.3.2. İnsan eliyle yapılan bozulmalar……. 81

6.3.3. Doğal bozulmalar……..... 82

7. KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMA……..…….…..... 83

7.1. Manastır Tanımı ve Yapı Türü Olarak Ortaya Çıkması……..... 84

7.2. Kilise……... 91

7.3. Şapel…… 94

7.4. Çan Kulesi……... 95

7.5. Yapım Tekniği ve Malzeme …….. 101

7.6. Karşılaştırmalı Çalışma ve Genel Değerlendirme…….. 102

8. RESTİTÜSYON……... 103

8.1. Yöntem……..... 103

8.2. Restitüsyonda Kaynak Kullanım Analizi……..... 103

8.3. Kaymaklı Manastırı'nın Restitüsyon Çalışması ve Kaynak Kullanımı……. 105

8.3.1. Mimari elemanlar……. 109

9. RESTORASYON…….……..... 111

9.1. Alanın Bugünkü Durumunun Değerlendirilmesi……..... 111

9.2. Kilise, Şapel ve Çan Kulesi'nin Bugünkü Durumunun Değerlendirilmesi…… 111

9.3. Örneklem Çalışmasında Dikkate Alınan Çerçeve……..... 112

9.4. Restorasyon Müdahaleleri…….…..... 113

9.4.1. Kazı ve sondaj çalışmalarının yapılması…….. 113

Sayfa

9.4.2. Temizleme……..... 113

9.4.3. Sağlamlaştırma…… 114

9.4.4. Bütünleme……..... 115

9.4.5. Yeniden kullanım…… 115

9.5. Restorasyon Önerileri……... 116

10. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ…… 131

KAYNAKLAR……... 133

EKLER……... 138

EK-1. Karşılaştırmalı Çalışma…….….. 148

EK-2. Rölöve Paftaları ..……..... 144

EK-3. Malzeme Analizi…….. 185

EK-4. Yapı Sistem Analizi……. 220

EK-5. Değişim ve Bozulma Paftaları……. 255

EK-6. Kaynak Kullanım Paftaları…….. 290

EK-7. Restitüsyon…….. 320

EK-8. Müdahale Paftaları……... 351

EK-9. Restorasyon Paftaları……... 394

Ek-10. Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler……... 420

Ek-11. Belgeler……... 437

ÖZGEÇMİŞ…… 439

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge **Sayfa**

Çizelge 5. 1. Yapı dış tanımlama tablosu, batı cephesi…….. 35

Çizelge 5. 2. Yapı dış tanımlama tablosu, güney cephesi…….. 38

Çizelge 5. 3. Yapı dış tanımlama tablosu, doğu cephesi…… 41

Çizelge 5. 4. Yapı dış tanımlama tablosu, kuzey cephesi…….. 43

Çizelge 5. 1. Yapı iç tanımlama tablosu, Z01…… 44

Çizelge 5. 2. Yapı iç tanımlama tablosu, Z02……. 51

Çizelge 5. 3. Yapı iç tanımlama tablosu, Z02…… 52

Çizelge 5. 8. Yapı iç tanımlama tablosu, Z03-Z04…… 56

Çizelge 5. 9. Yapı dış tanımlama tablosu, batı-güney-doğu-kuzey cephesi……... 60

Çizelge 5. 10. Yapı iç tanımlama tablosu-B01-B02-B03……... 66

Çizelge 5. 4. Yapı dış tanımlama tablosu, batı-güney cephesi……... 69

Çizelge 5. 5. Yapı dış tanımlama tablosu, batı-güney cephesi……... 70

Çizelge 5. 13. Yapı iç tanımlama tablosu, C01…….. 73

Çizelge 5. 14. Yapı iç tanımlama tablosu, C01…….. 75

Çizelge 9. 1. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, batı cephesi……... 117

Çizelge 9. 2. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, güney cephesi……. 118

Çizelge 9. 3. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, doğu cephesi…….. 119

Çizelge 9. 4. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, kuzey cephesi……. 120

Çizelge 9. 5. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, Z01……..… 121

Çizelge 9. 6. Fiziksel müdahale tablosu- Kilise, Z02……. 122

Çizelge 9. 7. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, Z02……. 123

Çizelge 9. 8. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, Z03-Z04……. 124

Çizelge **Sayfa**

Çizelge 9. 9. Fiziksel müdahale tablosu, Şapel, cepheler……... 125

Çizelge 9. 10. Fiziksel müdahale tablosu, Şapel iç mekân……. 126

Çizelge 9. 11. Fiziksel müdahale tablosu, Çan kulesi, batı- güney cephesi……... 127

Çizelge 9. 12. Fiziksel müdahale tablosu, Çan Kulesi, doğu –kuzey cephesi……... 128

Çizelge 9. 13. Fiziksel müdahale tablosu, C01 mekânı…….. 129

Çizelge 9. 14. Fiziksel müdahale tablosu, C01-C02 mekânı…….. 130

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil **Sayfa**

Şekil 1.1. Trabzon kenti tarihi gelişimi……... 12

Şekil 2.1. 1486 yılında Müslüman ve Hristiyan mahallelerinin bulunduğu yerler…..... 17

Şekil 7. 1. Kaymaklı Manastır vaziyet planı……... 86

Şekil 7. 2. A-Karlık Tepe Şapel planı, B- Geyikli Şapeli planı, C- Vazelon Manastırı Şapel……... 94

Şekil 7. 3. Selina Ballance'ın çizdiği Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi restitüsyon planı…… 100

Şekil 7. 4. Mar Kuzma Kilisesi……... 100

Şekil 7. 5. Meryem Ana Kilisesi……..... 100

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim **Sayfa**

Resim 2. 1. Değirmendere……... 13

Resim 3. 1. Kilisenin batı cephesi……... 21

Resim 3. 2. A- Keşiş hücreleri güney cephesi, B- Kuzey cephesi, C-Üst kat zemini D-İç Mekan……... 23

Resim 3. 3. A-Mahzen girişi, B- Mahzen iç mekân, C- Mahzen batıdaki mekân……... 25

Resim 3. 4. A- Yemekhane güney cephesi, B- Yemekhane doğu cephesi, C-Mutfak, D- Çeşme…….. 26

Resim 3.5. A- İç mekân fırın, B- Fırın olan mekân batı cephesi, C- Fırın olan Mekândan, D- Mutfakta bulunan ocak……. 27

Resim 5. 1. A-Batı cephesi, B- Batı- güney cephesi, C- AK1, D- AK2……. 34

Resim 5. 2. A-Güney cephesi, B- Güney cephesi apsis, C- AP2 ve devşirme taş, D- AP2 Detay……. 37

Resim 5. 3. A-Apsis cephesi, B-Apsis cephesi, C-D3, D-Silme detayı…….. 40

Resim 5. 4. A- Kuzey cephesi, B- Kuzey cephesi apsis, C- D5- D7 birleşimi, D-Bitki Oluşumu……... 42

Resim 5. 5. A-İç mekân batı cephesi, B- Kitabe, C- AK1 duvar, D- AK1 fresk, E- Taş eşik, F- Ahşap gergi…….. 46

Resim 5. 6. A-Güney cephesi, B- AP2, C- AP2 ve AK3, D- AK3 eşik taşı, E- An2 niş ve fresk, F- AN2……. 48

Resim 5. 7. A-B- D3 apsisle naosun birleştiği güney duvarı…….. 49

Resim 5. 8. A- İç mekân D8, B- İç mekân D8, C- AN2, D- D8 plaster ve fresk, E-Naos sac çatı……. 50

Resim 5. 9. A-Bema D4 AN1, B- Bema D6 AN1……... 53

Resim 5. 10. A-Apsis, B- Taş kubbe, C-İsa'nın Kudüs'e giriş sahnesi, D- Meryem'in ölüm sahnesi, E- AP3 kemer, F- Taş döşeme……. 54

Resim 5. 11. A- Şapel batı cephesi, B- Kitabe, C- Güney cephesi, D-Keşiş hücreleri, çevre duvarı ve doğu cephesi, E-Doğu cephesi, F- Kuzey cephesi…… 58

Resim **Sayfa**

Resim 5. 12. A- BP1 açıklığı, B- basık kemer, C- BK1 açıklık, D- D2'de bulunan aşınma……... 62

Resim 5. 13. A- D2 notasyonlu duvarla birleştiği bölüm, B- D4 notasyonlu duvarla birleştiği bölüm, C- Apsis, D- D4 apsisin kuzeyinde bulunan niş ve kemer üzengi taşı E- Apsis ve BP2 açıklığı, F- Basık tonoz..…… 64

Resim 5. 14. A- Batı cephesi CK1 açıklığı, B- Güney cephesi, C- Çeşme, D- Güney-doğu……... 67

Resim 5. 15. Çan Kulesi kuzey cephesi…….. 68

Resim 5. 16. A- CK1, B-CN1, C-D3, D-CP1, E-CN2…… 73

Resim 5. 17. A-İsa'nın Kudüs'e giriş sahnesi, B- Meryem'in ölüm sahnesi, (koimesis) C- Aziz Stephan'ın taşlanma sahnesi, D- Deesis sahnesi……. 76

Resim 7. 1. A- Kaymaklı Manastır 1900, B- Kaymaklı Manastırı 1913…… 90

Resim 7. 2. A-Kaymaklı Kilisesi, B- Zhamatun (kabul bölümü)…… 91

Resim 7. 3. A- St.Sophia Kilisesi apsisi, B- St. Akindinos apsisi, C- Apsis silme detay……. 93

Resim 7. 4. A-Geyikli Şapeli, B- Vazelon manastır şapeli……. 94

Resim 7. 5. A-St. Sophia Çan Kulesi, B-Merdiven, C- Ahşap tavan, D-Apsis…….. 98

Resim 7. 6. A- Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi, B-1900'de Fransa'ya postalanmış bir karpostal C- Kızlar Manastırı Çan Kulesi, D- Vazelon……. 99

Resim 8. 1. Çan Kulesi'nin 1927 yılında çekilen bir fotoğraf……... 108

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler	**Açıklama**
cm	Santimetre
Dx	Duvar numaraları
Kx	Kapı numaraları
Px	Pencere numaraları
m	Metre
yy	Yüzyıl
Zx	Zemin numaraları

Kısaltma	**Açıklama**
M.Ö.	Milattan önce
M.S.	Milattan sonra

1. GİRİŞ

Tarih boyunca pek çok millete ev sahipliği yapan Trabzon dünyada çok az şehre kısmet olan tarihi ve kültürel zenginliğe, doğal güzelliklere ve stratejik konuma sahiptir. Şehrin bu derece önemli olmasının nedeni tarih boyunca üstlendiği siyasi, ekonomik ve sosyal işlevlerdir.

15. yy'da yapımına başlanıldığı düşünülen Trabzon Kaymaklı Manastırı Trabzon il sınırları içerisinde toprak üstünde varlığı bilinen beş manastır arasından (Sümela, Vazelon, Kuştul, Kızlar, Kaymaklı) literatürde ve halk tarafından en az bilinen manastırdır; ancak yaklaşık altı asırdır varlığını sürdüren manastır, Trabzon'un kimliğine, tarihi geçmişine, yerel ve kültürel değerlerine ait önemli bir eserdir. Bu nitelikte Trabzon turizmine de büyük katkı sağlayacak değerleri içerisinde barındıran ortak bir kültürel hazinedir.

Özel mülk içerisinde bulunan bu manastırda daha önce bazı tespitler yapılmış olmakla beraber, yapının zaman içerisinde uğradığı değişimler ve kaybolan mimari özellikleri de gerektiği kadar belgelenmemiştir. Trabzon Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun izni alınmadan, koruma anlayışından uzak bir düzen içerisinde inşa edilen ve tarihi dokunun bütünlüğünü bozan manastır içerisindeki yapılanmalar ise, eserin elverişli olarak kullanılmamasına ve bakımsızlık ile doğa koşullarının yaptığı yıpranmalar nedeniyle hasar görmesine neden olmuştur. Bu nedenle, Trabzon Kaymaklı Manastırı'nın adından söz ettirecek, varlığı bilinen bir kültür mirası haline getirebilecek, bu yapıyı gelecek kuşaklara tanıtacak ve yapının tekrar yaşamasını sağlayabilecek bir restorasyon çalışması yapılması gerekmektedir.

Trabzon Kaymaklı Manastırı üzerinde yapılan ve bilinen bir restorasyon projesi yoktur. Bu yapının sadece yasal olarak tescilli olması, korunması ya da koruma altına alınması yaşatılması açısından bir anlam ifade etmemektedir. Yapının en kısa zamanda doğru, bilimsel koruma yöntemleriyle korumaya alınarak restore edilmesi gerekmektedir.

Manastır, kilise, şapel, çan kulesi, keşiş hücresi ve manastırın batısında bulunan yapı kitlesiyle beraber beş adet yapıdan oluşmaktadır. Sırasıyla, A-Kilise, B- Şapel, C- Çan

kulesi, D- Keşiş hücreleri, E- Yemekhane, F-Çeşme'dir. Her biri içindeki mekânlar, A01, A02, A03, B01, B02, B03, şeklinde kodlandırılmıştır.

Çalışmanın Amacı ve Önemi

Trabzon, birçok etnik gruba göre şekillenmiş bir kent olup, buna bağlı olarak birçok mimari eser de burada yerini almıştır. Ermeniler ve Rumlar, VII. yüzyıldan itibaren Trabzon'da yaşamaya başlamış, geçmişte, bölgede yaşanan sosyal, siyasal ve kentsel alanlardaki gelişmeler ve olaylar kentte Hıristiyan nüfusunda da değişmelere neden olmuştur. Hıristiyan cemaatin ayrılmasından sonra bu tarihi yapılar kullanılmadığından, kendi hallerine bırakılmıştır. Ermeniler Trabzon'da daha çok "Doğu Varoşlar" diye adlandırılan bölgede yaşamlarını sürdürerek Trabzon Değirmendere eski Rumca adıyla Mahalle-i Pikşid'e yerleşerek, burada günümüze ulaşmış tek örnek olan Kaymaklı Manastırı'nı inşa etmişlerdir.

1914- 1918 yılları arasında yangın geçiren manastır yapıları, kent merkezine 3 km mesafede olup, özel şahsa aittir ve depo, barınak olarak kullanıldıkları için manastır bünyesinde bulunan yapılar mimari özgünlüklerini kaybetmektedirler (Özen ve Birlik, 2002).

Trabzon kentinde yaşamış olan her uygarlığa ait kültür varlıkları insanlığa ait eser olmaları nedeniyle korumaya ve araştırmaya değerdirler. Bu varlıklar arasında dini nitelikli bir yapılar grubu olan Trabzon Kaymaklı Manastırı ve Kilisesi'nin gerek bu kentte ve gerekse benzer diğer manastır ve kiliselerle karşılaştırarak tanımlanması ve bir proje çerçevesinde koruma önerilerinin oluşturulması bu çalışmanın amacıdır.

Çalışmanın Kapsamı, Yöntemi ve Sınırlılıklar

Kapsam

Yapılan çalışmada Kaymaklı Manastır'ı bir bütün olarak düşünülerek, komplekste bulunan yapılardan kilise, şapel ve çan kulesi detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

İkinci bölümde Trabzon kentinin kronolojik tarihinden bahsedilerek, kentin fiziksel yapısı ve sosyal yapısı Kaymaklı Manastırı'nın bulunduğu çevre göz önünde bulundurularak ele alınmıştır. Özellikle Manastır'ın 15. yüzyılda kurulduğu varsayıldığında bu tarihteki Trabzon nüfusundan bahsedilerek, Kaymaklı Manastırı cemaatinin bulunduğu düşünülen mahalleler ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde Manastırın konumu ve kurulduğu dönemden bahsedilmiştir. Vaziyet planında manastır, bir bütün olduğu için tüm yapıların manastır içerisindeki konumları ve genel olarak mimari özellikleri anlatılmıştır. Bu bölümde bir sonraki bölümde ayrıntılı bir şekilde çalışılacak olan kilise, şapel ve çan kulesinin yapım tarihlerinden söz edilmiştir.

Dördüncü bölümde yapıların tespiti için yararlanılan grafik dokümantasyonlardan rölöve ölçümleri için kullanılan yöntemlerden bahsedilmiştir. Ayrıca yapılar tanımlanırken nasıl bir yol izlendiği anlatılmıştır.

Beşinci bölümde ayrıntılı çalışılan kilise, şapel ve çan kulesinin iç ve dış tanımlamaları yapılmıştır. Bu yapılarda bulunan bezemeler taş üzerindeki bezeme ve duvar freskleri şeklinde iki gruba ayrılmıştır. Kilise ve şapelde bulunan fresklere ait detaylı bilgiler Ek- 10 'da verilmiştir.

Altıncı bölümde Manastır'ın yapılarında kullanılan malzemelerin ve yapım tekniklerinin belirlenmesinde kullanılan analizlere ve sorunlarının tanımlanmasında kullanılan analizlere yer verilmiştir.

Yedinci bölümde Manastır'ın tanımı ve yapı türü olarak ortaya çıkması anlatılarak, Trabzon, Aksaray, Diyarbakır ve Van'da bulunan kilise ve manastırlardan, farklı şemalara sahip olan 11 adet yapı karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Karşılaştırmalı çalışmada Trabzon sınırları içerisinde seçilen örnekler, Manastır'la aynı dönem içerisinde yapılan yapı veya yapı topluluklarıdır. Ayrıca Trabzon'da Ermeni cemaatine ait tek manastırın Kaymaklı Manastır'ı olduğu düşünüldüğünden, söz konusu cemaate ait olan ve başka bölgelerde konumlanan yapı ve yapı toplulukları karşılaştırmalı çalışmada kullanılmıştır. Karşılaştırmalı çalışma sonucunda kilise, şapel ve çan kulesi restitüsyon çalışması için ayrı ayrı ele alınarak anlatılmıştır.

Sekizinci bölümde restitüsyonda kullanılan yöntem ele alınmış ve kaynak kullanım analizi sonucunda elde edilen bilgiler doğrultusunda yapılan restitüsyon çalışması anlatılmıştır. Mimari elemanlar, taşıyıcı elemanlar, yüzeyler ve açıklıklar ile ve diğer elemanlar olarak ele alınmıştır.

Dokuzuncu bölümde restorasyon çalışması için manastırın bulunduğu alan ve detaylı çalışılan yapılar değerlendirilerek, örneklem çalışmasında dikkate alınan yasal çerçevelerden bahsedilmiştir. Yapılara uygulanacak restorasyon müdahaleleri anlatılmıştır.

Son bölümde önceki bölümlerin değerlendirilmesi yapılmış ve elde edilen sonuçlar verilmiştir.

Yöntem

Trabzon Kaymaklı Manastırı'nın analitik belgelemesi, fotoğraf, optik, klasik okuma yöntemleri, yazılı tanımlama, çizelge hazırlanması şeklinde yapılmıştır. Ölçümler 2011 yılında elektronik ortamda yapılmış olup, sonraki aşamada rölöve çizimleri tamamlanmıştır.

Yapıdaki değişim ve bozulmalar, malzeme, taşıyıcı sistem analizi ayrı ayrı gösterilmiştir.

Karşılaştırmalı çalışma bölümünde ele alınan yapılardan beş adedi yerinde incelenmiş olup, güncel fotoları çekilmiştir. Yapıların plan şemalarına, Trabzon, Aksaray, Diyarbakır, Van illeri için basılan kaynaklar doğrultusunda ulaşılmış olup karşılaştırmalı çalışma bölümünde ele alınan yapıların tabloları oluşturulmuştur.

Trabzon Kaymaklı Manastırı ile ilgili restitüsyon çalışmasına; basılı kaynaklardan elde edilen eski fotoğraflar ile yazılı kaynaklar destek olmuştur. Selina Ballance'ın ve Talbot Rice'ın bu manastır üzerine yaptığı çalışmalar da yardımcı olan önemli kaynaklardır. Bunun yanında manastır yapıları ile ilgili yayımlanan ve hazırlanan makale ve çalışmalardan da yararlanılmıştır.

Tez kapsamında hazırlanan restorasyon aşamasında bu bölge sakinlerinin istek ve ihtiyaçları yol gösterici olacaktır. Yapılan anket çalışması istekleri belirlemede, yeni işlev

tanımlamakta yardımcı olmuştur. Ancak yapılan anket çalışması, tezin bir restorasyon işlemini ele alması nedeniyle metin içine alınmamıştır.

Sınırlılıklar

Manastır yapılarından kilise, şapel, çan kulesi, yemekhane, mutfak ve keşiş hücrelerinden oluşan yapıların farklı dönemlerde yapılmış olduğu düşünülmektedir. Ancak elimizde birkaç eski fotoğraftan başka ayrıntılı görsel ve yazılı kaynak olmaması restitüsyon çalışmasında karşılaşılan en büyük sınırlılıktır. Özel bir durum olarak, Manastır içindeki yapıların tanımlanması ve eksik bilgilerin tanımlanması için karşılaştırmalı çalışmaya başvurulmuştur. Karşılaştırılacak manastırlar için kriterler ise aynı dönem örneği olması ve çan kulesi, şapel, keşiş hücreleri veya yemek salonundan oluşan yapı topluluklarını bünyesinde bulundurmasıdır. Bu bağlamda Trabzon'da bulunan; Vazelon Manastırı, Kuştul İlyas Manastırı, Kızlar Manastırı, Aksaray'da bulunan Anolipheos Manastırı ve Van'da bulunan Akdamar Manastırı en yakın örnekler olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenle karşılaştırmalı çalışma bu yapı gruplarıyla sınırlandırılmıştır.

Trabzon'da bulunan ve kiliseye bitişik olmayan çan kuleleri, St.Sophia Kilisesi ve Kaymaklı Manastırı'nda görülmektedir. Hem bu bağlamda hem de Ermeni cemaatine ait olan çan kulelerini incelemek bağlamında Trabzon sınırları dışında, Diyarbakır'da bulunan Mar Kuzma Kilisesi üzerinde de çalışılmıştır. Çan kulesi restitüsyon çalışmasında bu mekanın iç kısmı için bahsi geçen dönem örnekleri araştırılarak yorum yapılmıştır.

Manastırın batısında bulunan tanımsız yapıların büyük bir bölümü özgünlüğünü yitirmiştir. Bu yapı kitlesinden güneyde kalan yapının işlevinin ne olduğu konusunda kesin kanıtlar bulunamamıştır. Söz konusu kalıntılar restitüsyon çalışmasında bu mekanların tanımlanması için yeterli değildir. Ayrıca, bu bölüme ait olan eski fotoğraflar, bu yapıların işlevi hakkında tam olarak bilgi vermemektedir. Bu sınırlılıklar doğrultusunda, Manastır'ın dini yapıları olan kilise, şapel ve kilise ile bir bütün olarak düşünülen çan kulesi ayrıntılı çalışılmıştır. Ayrıca, yapı grubunun bütünlüğünün anlaşılabilmesi için bir vaziyet planı oluşturulmuş; ancak diğer yapılar ayrıntılı olarak ele alınmamıştır.

Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi'nde bulunan C02 mekânının kapı açıklığı, duvar örülerek kapatıldığı için, bu mekâna ulaşılamamıştır. Gerek kilise ve gerekse şapel içinde bulunan duvar resimleri de farklı bir uzmanlık gerektirdiği, onarımlarının da yine özel bir uzmanlık alanı çerçevesinde olması nedeniyle yorumlanmaları ve onarım teknikleri bu tezin kapsamına alınmamıştır.

Kilisenin cephelerinde kullanılan beyaz renkli taş ve taş aralarında kullanılan harçlar için yapılması gereken kimyasal analizler bu tez kapsamı dışındadır. Gerek kilise ve gerekse şapel içinde bulunan duvar resimleri ve altında bulunan harçların analizi de bezemelerin gerek şapel ve gerekse kilisede benzer dönemlerde yapılıp yapılmadığına dair bilgi verebilir.

2. TRABZON KENTİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ, FİZİKSEL VE SOSYAL YAPISI

Bu bölümde Trabzon kentinin tarihine, fiziksel ve sosyal yapısına kısaca değinilecektir. Fiziksel yapısında özellikle Manastırın bulunduğu "Değirmendere" mevkiinden bahsedilecektir. Sosyal yapıda Manastır'ın kuruluşu tarihi olduğu düşünülen 15. Yy nüfusu anlatılacaktır.

2.1. Tarihsel Gelişimi

Anadolu'nun en eski kentlerinden biri olan Trabzon tarihi süreç içerisinde birçok uygarlığın egemenliğine girmiş, birçok imparatorluklara başkentlik yapmıştır (Özen, 2005: 39-40).

Konumu nedeniyle yüzyıllardır önemli bir liman kenti, ticari, idari, eğitim ve kültür merkezi olan Trabzon kent merkezinin kronolojik tarihi şu şekilde sıralanmaktadır.

1. Kuruluşundan Serbest Kent oluşuna kadar geçen devir (M.Ö.2000–750)
2. Serbest Kent Devri (M.Ö.750-M.S.50)
3. Roma Devri (M.S.50-395)
4. Bizans Devri (M.S.395-1204)
5. Kommenoslar Devri (M.S.1204-1461)
6. Türk Devri (M.S.1461-….)

-Osmanlı İmparatorluğu Devri (1461-1923)
-Türkiye Cumhuriyeti Devri (1923 ve sonrası)

Doğu Karadeniz Bölgesinin tarih ve sosyal-kültürel açıdan en önemli merkezi olan Trabzon, kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, yaklaşık 5000 yıllık bir geçmişe sahiptir. Bölgenin arazi eğiminin yüksek olması ve iklimden dolayı arkeolojik araştırmalara uygun olmayışı, kesin kuruluş tarihini belirlemede bazı güçlükleri beraberinde getirmektedir.

Trabzon'un Sinop'tan gelen Milet'li göçmenler tarafından M.Ö. 756'da kurulduğu görüşü genel olarak kabul edilmektedir (Bilgin, 1990:58). Dönemlerinin en iyi denizci ve

tüccarları olan Milet'liler İyonya'nın en önemli merkezlerinden biri olan "Milet" şehrinden oldukları için bu isimle anılmışlardır.

Ksenephon'un bölge ile ilgili olarak verdiği bilgiler arasında, Sinop, Ordu, Giresun, ve Trabzon'un Karadeniz'in güney sahillerindeki önemli Milet kolonileri olduğu ve bunların hepsinin de Sinop'a bağlı bulunduğu yer almaktadır. Doğu Karadeniz'de Miletlerden başka İskitler, Makronlar, Kolkhlar, Driller, Massynoikler, Khalybler ve Tibarenler de yaşıyor, koloni kentlerinde yaşayan Helen kolonistleri, etrafında bu topluluklarla onların dillerini bilen kişiler aracılığı ile anlaşmışlardır (Öksüz, 2005:7).

Mehmet Bilgin, M.Ö.8. asırda, Karadeniz'in kuzeyinde Kimmerler'in var olduğunu ve bu asrın sonuna doğru Orta Asya'dan gelen İskitler'in baskısı ile bölgeden gittiklerini belirtir. İskitler bölgede 26 yıl kalabilmiştir. İskitler'in egemenliğine M.Ö. 606 yılında Med kralı Keyaksares son vermiştir. M.Ö. 550 yılında İran'da güçlenen Persler, Med Devleti'ne son verir (Öksüz, 2005:5).

M.Ö. 550-332 yılları Pers dönemi olarak kabul edilir. Persler başlangıçta Trabzon'un özerk yönetimine karışmamış, ancak sonraları üstünlüklerinden yararlanarak koloni kentlerine kendi yöneticilerini getirmeye çalışmışlardır. İmparatorluk toprakları "Satraplık"lara[1] ayrılmış ve Trabzon da "Kapadokya Satraplığı" içinde yer almıştır (Bilgin, 1990: 59-60). Daha sonra Doğu Karadeniz "Pont Satraplığı" olarak ayrılmıştır. "Pont Satraplığı" M.Ö. 520 yılında İran'ın 19. Eyaleti olarak kurulmuştur. Satrabın ölümüyle Trabzon, M.Ö. 332'de Büyük İskender'in eline geçmiştir.

Büyük İskender'in hakimiyeti sırasında Doğu Karadeniz'in durumunda bir değişiklik olmamış, İskender'in ölümünden sonra fethettiği topraklar komutanlar arasında paylaşılmış, Trabzon'da; Eumenes'in payına düşmüştür (Öksüz, 2005:9). M.Ö. 280'de Sinop'ta ortaya çıkan Mitridates ailesinin hâkimiyeti altına girmiştir. Mitridates Ktistes'in M.Ö. 298'de kurduğu Pontos Devleti, Kral I. Farnakes Dönemi'nde Karadeniz kıyılarına yayılmıştır. M.Ö. 86-66 yıllarında meydana gelen ve Mitridates Savaşları olarak bilinen Roma komutanlarıyla yapılan savaşlar, Pontos'un askeri gücünü çökertmiştir. M.Ö. 63

[1] Satraplık, İran medeniyetinde ülke topraklarının ayrıldığı idari birimlere (eyaletlere) verilen addır. Anadolu, Persler döneminde idari siyasal satraplıklara bölünmüştür (Üstel ,2002:128).

yılında Pompeius, Trabzon'u zaptederek Roma İmparatorluğu topraklarına katmıştır (Öksüz, 2005:9).

Romalılar döneminde önemli bir üs durumunda bulunan Trabzon, İmparator Hadrianus (M.S. 117-138) zamanında, Trabzon'da bir liman yaptırılmasıyla, şehir daha da önem kazanmaya başladı. M.S. 395 tarihinde Roma İmparatorluğu'nun parçalanması ile Trabzon'da Bizans hâkimiyeti dönemi başlar. Bizans döneminde de önemini koruyan şehirde Bizans döneminden birçok tarihi eser günümüze gelmiştir.

10.yy'a kadar Karadeniz Bölgesi, Bizans-Sasani-Arap mücadelesine sahne olmuş ve anlatıldığı üzere bu mücadelede Türkler aktif rol oynamıştır. Ticari açıdan dikkat çeken bu şehirde 11. Yy.'da askeri bir üs olarak da kullanılmış, Bizans İmparatoru Basilios'un 1021-1022 yıllarında Ani Kralları ve Vaspurakan devletleriyle mücadelesinde Trabzon bir üs olarak kullanılmıştır (Öksüz, 2005: 12 ; Aşan, 2000:125).

1073-1074 yılları arasında Trabzon dolaylarında Türk gruplarına rastlanılmıştır. 1072 'de Trabzon, Türklerin eline geçmiş 1075 yılında ise Theadore Gavras tarafından geri alınmıştır. 1098'de ölümü üzerine yerine oğlu Gregory Taranites geçmiş, bir yandan çevredeki Türkmen beylikleri ile ittifak kurarken öte yandan babası gibi Bizans'tan bağımsız hareket etmiştir. 1185 yılında Bizans halkı ayaklanarak Komnenos hanedanının tahttan indimiştir. 1204 yılında Komnenoslar Trabzon'u ele geçirmişlerdir (Öksüz, 2005:13; Goloğlu, 2000:17).

1206 yılında Aleksius İmparator ünvanını alarak iki buçuk asır boyunca İran ve doğu ticaretinin çok önemli bir noktasını teşkil eden Trabzon'da hüküm süren ailenin başlangıcı olmuştur. Bu dönemde yaşanan ekonomik gelişmelerin etkisiyle Trabzon önemli bir ithalat ve ihracat merkezi haline gelmiştir (Öksüz, 2005:13).

13. yy'da Türkler'in Karadeniz sahillerine yerleşmeye başladıkları yüzyıl olarak dikkat çeker. Bu yüzyılda Trabzon'a yönelik Türk saldırıları artmıştır. Trabzon İmparatorluğu, Anadolu'nun 1243 Kösedağ Savaşı'ndan sonra Moğol hâkimiyetine girmesiyle, Moğollar'a, sonra Türkmen Beylerine vergi vermeye devam etmişlerdir. 1318-1319 yıllarında Pervaneoğullarına ait kuvvetler, 1340'lı yıllarda ise Akkoyunlular Trabzon'a

birkaç kez akın yapmışlardır (Öksüz, 2005:16). Daha sonraki zaman diliminde Türkmenlerin akınları devam etmiştir.

Osmanlı Devleti'nin fetihten önce bu bölgedeki ilk ortaya çıkışı 1368 yılında Giresun Adası'na yapılan akın ile olmuştur. 15. Yy'da Osmanlı Devleti, Anadolu'da pek çok yeri fethetmiş, Türkmen beylerinde aldığı topraklarla Trabzon hududuna kadar gelmiştir. Trabzon'un içinde bulunduğu bu durum, Erdebilli Şeyh Cüneyd'i cesaretlendirerek şehri almak için harekete geçmesine sebep olmuştur. Fatih Sultan Mehmed'in Amasya Bey'i Hızır Bey'i Trabzon üzerine sevkettiğini haber alan Cüneyd Bey kuşatmayı kaldırarak, geri çekilmiştir. Komnenler Devleti, bunun üzerine Osmanlı himayesine girip, vergi ödemeye başlamıştır. Vergi ödemek istemeyen Komnenler Devleti'nin Fatih Sultan Mehmet ile karşı karşıya gelmesi sonucunda 15 Ağustos 1461 yılında Trabzon Osmanlı Devleti tarafından kuşatılıp, alınmıştır (Öksüz, 2005:16).

Trabzon, 16. Yy 'da kara ve denizyolu ticaretinde önemli bir konuma sahip olmuştur. Askeri alanda önemli bir üs haline gelmiştir. Ancak; 16. Yy'dan itibaren Osmanlı Devleti'nin ekonomik durumu bozulmaya başlamıştır. Bunda, batıdan doğuya giden maden hareketliliği etkili olmuştur. Ayrıca 16. Ve 17. Yy'da Trabzon'da veba önemli bir problem teşkil etmiştir. 17. Yy'ın ikinci yarısında, Kazak akınlarına maruz kalmıştır. 18. yy'ın ikinci yarısında Rusya ile iki önemli savaş yapan Osmanlı Devleti, 1768-1774 savaşı sonucunda Küçük Kaynarca Antlaşması imzalamıştır (Öksüz, 2005:23).

1839 yılında yayınlanan Tanzimat Fermanı'nın uygulanmasında şehir öncelikli vilayetlerden biriydi. Bazı teşebbüslere rağmen 1847'ye varıncaya kadar usul-i cedid [1] bölgede tatbik edilemedi. İşte bu başarısızlığın sebebi olarak gözüken eski yönetim tarzı, yönetimde yenileşmenin ihtiyaçtan öte artık zaruret halini alması, mevcut durumun değişmesini istemeyen yerel güçlerden kaynaklanan direnişlerdir (Saydam, 2006). Tanzimat'ın ilanı, özellikle iki din taşıyanlar için, sonun başlangıcı olarak kabul edilir (Bilgin, 2010: 10).

[1] Türkistan Vilayetinin Gazetesi 1908 yılında şöyle yazar: "Usul-i Cedid nedir? Usul-i Cedid, yeni usul demektir. Yeni usul denilince, usul, itikat ve yaşayışta demek değil, bilakis son zamanlarda halkın fakirliği nedeniyle, bizim oldukça geri kalmış bir hale düşen mektep ve medreselerimizin gerek idaresini, gerekse talim ve tedrisini ahvalini ıslah etmek anlaşılmaktadır (Kasımov, 2010).

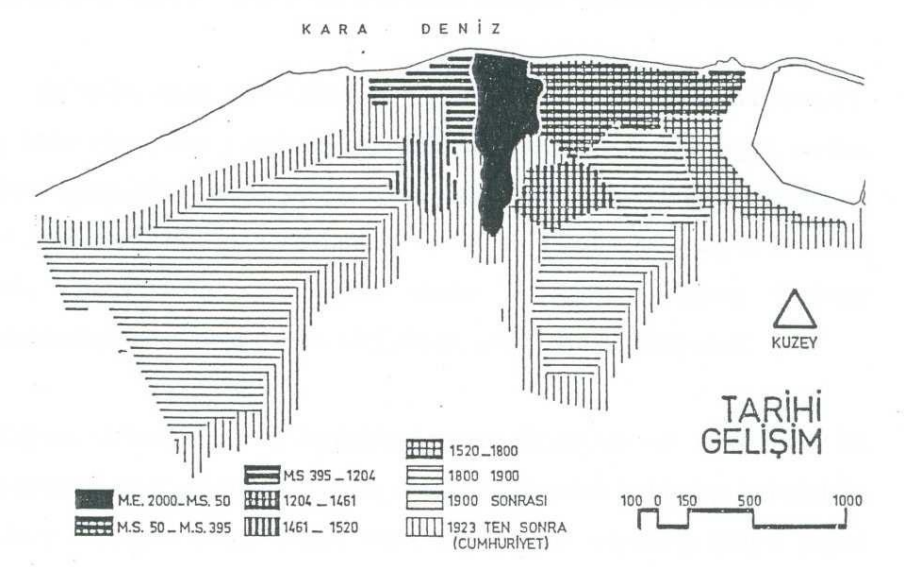
Birinci Dünya Savaşı sırasında diğer doğu vilayetleri gibi Trabzon da Rus ordusunun yol açtığı yıkıma maruz kalmıştır. İki yıla yakın işgal günlerinde şehrin nüfus başta olmak üzere sosyal, ekonomik yapısı Türkler aleyhine değiştirilmiştir. 18 Nisan 1916'da işgal edilen şehirde, Rusların sistematik bir şekilde uyguladıkları imha sistemi Trabzon'un nüfus, sosyal ve kültürel ve ekonomik yapısı üzerinde korkunç etkiler yaratmıştır. Trabzon, Rusya'da patlak veren 1917 Ekim Devrimi'ni takiben gelişen olaylar sürecinde 24 Şubat 1918'de işgalden kurtarılmıştır (Ural, 2008).

Mondros Mütarekesiyle I. Dünya Savaşı'ndan yenik ayrılan Osmanlı Devleti İtilaf Devletlerinin yaptırımlarıyla karşı karşıya kalmıştır. Böylece vilayetin sorunları ağırlaşmaya başlamıştır. Bir yandan Müslüman ve gayrimüslim muhacirlerin sayısının artması, diğer yandan hükümetten bir yardım alınamaması sorunların derinleşmesine neden olmuştur (Ural, 2008).

19 Mayıs 1919 tarihinde Atatürk'ün Samsun'a çıkışıyla başlayan bağımsızlık süreci sonucunda 29 Ekim 1923'te kurulan Cumhuriyet'in ilanıyla Trabzon, Türkiye Cumhuriyeti içerisinde bir vilayet merkezi olarak yerini almıştır.

Trabzon tarihinde oluşan dönemlerden; Kuruluş ve Serbest Kent Devri[1] yerleşmesi Ortahisar mahallesinin tamamını, Pazarkapı ve Çarşı mahallelerinin bir kısmını, Roma Devri yerleşmesi; Çarşı, Kemerkaya ve İskenderpaşa mahallelerini, Bizans Devri yerleşmesi; Hızırbey ve Gülbaharhatun mahallesinin bir kısmını, Kommenoslar Devri yerleşmesini; Yenicuma ve Cumhuriyet mahallelerinin bir kısmını, Osmanlı İmparatorluğu Devri yerleşmesi; Gülbaharhatun, Erdoğdu, İskenderpaşa, Boztepe, St.Sophia, Yenicuma mahallelerinin bir kısmını ve Çömlekçi mahallesinin tamamını kapsamaktadır (Şekil 1.1.) (Özen, 2005:40).

[1] Serbest kentler kendi anayasalarını kendi kanunlarına göre değiştirebilse de, kendisine (belli koşullara bağlı olan) statüsünü tanıyan Roma Senatosunun veya diktatörünün emrine tabiydi. Bu sözcük, şehirlerin uluslararası konularda tamamıyla serbest oldukları ve kendi hür iradeleriyle savaş veya barış ilan etme hakkına sahip oldukları anlamına gelmiyordu. Bu haliyle "bağımsız" şehirler, sadece Roma Devleti'nin anayasal yapısının parçalarıydı (Özen, 2005; 39).

Şekil 1.1. Trabzon kenti tarihi gelişimi (Özen, 2005:40)

2.2. Fiziksel Yapısı

Bu bölümde Trabzon'un genel olarak coğrafi özelliklerinden, iklim ve bitki örtüsü anlatıldıktan sonra Değirmendere'den bahsedilecektir.

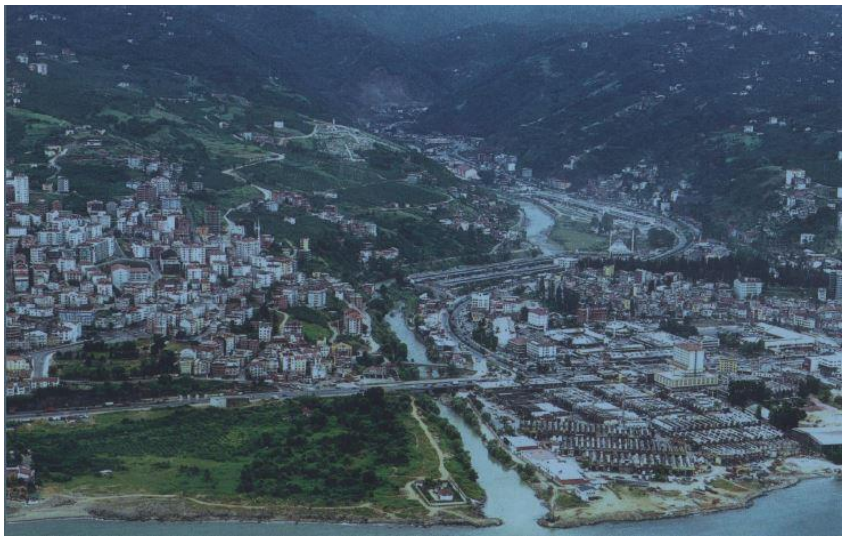
Coğrafi özellikleri

Doğu Karadeniz Bölgesi'nin diğer kısımlarında olduğu gibi Trabzon ili de, güneyden kuzeye doğru yükseltisini kaybederek ve akarsular tarafından parçalanarak denize doğru uzanan topografyası ile dikkat çekmektedir. Bölgenin diğer illeri gibi Trabzon da oldukça dağlık bir yörede yer almaktadır. Vadiler içinde en geniş ve en derin olanı Araklı yakınlarında denize dökülen Karadere ile Trabzon kentinin hemen doğusundan denize ulaşan Değirmendere vadisidir.

Değirmendere

Trabzon'un en uzun akarsularından olan Değirmendere, aynı zamanda debi ve havza bakımından da en yüksek değerlere sahip olanlardandır. Değirmendere Kılıç Dağları'nın batı kesiminden Kuştul, Karabakan (2500m) Dağları'nın batısından Kalyon, Çakırgöl ve Mescit yaylalarından Meryemana, Zigana Dağları'nın kuzeyinden Pervan oğlu, Horoz Dağları'ndan (2336m) Üçgedik, Yellice ve Malak derelerini alarak oluşmaktadır.

Çoğunlukla Maçka ve Esiroğlu Kasabası'nda kollarıyla birlesen akarsu Trabzon'un hemen doğusundan geniş bir delta oluşturarak denize dökülür. Çayın uzunluğu 55 km dolaylarındadır (Mor, 2006:37).

Resim 2. 1. Değirmendere (Mor, 2006:37)

2.2.1. İklim ve bitki örtüsü

Karadeniz Bölgesi'nin Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alan Trabzon İl'inde Karadeniz iklimi hâkimdir. Her mevsimi bol yağış alan ilin yazları serin, kışları ılık geçmesi en çarpıcı özelliğidir. Bir başka özelliği ise; kentin kuzey-batı yönündeki depresyonlara (çöküntü alanı) açık olması iklim elemanlarının sürekli değişmesine neden oluşudur. Kafkas Dağları'nın varlığı kuzeybatıdan gelecek soğuk karakterli rüzgârlara engel teskil etmektedir. Ayrıca Sibirya Yüksek Basınç Alanına bağlı olarak Kuzeydoğu Anadolu platolarında soğuyan havanın yöreye girmesi, yine bu alandaki yüksek dağlar tarafından engellenmektedir.

Trabzon İli konumu itibariyle ülkemizde yağışların bol ve düzenli olduğu ender sahalardandır. Bu durum, endemik bitki türlerinin de bulunduğu yörede farklı türde binlerce bitkinin yayılış göstermesini sağlamıştır.

2.3. Sosyal Yapısı

Osmanlı topraklarında Müslümanlarla beraber, başta Rum, Ermeni ve Yahudi olmak üzere pek çok gayrimüslim birlikte yaşamış ve halen yaşamaktadır. Ayniyat defterleri, tahrir defterleri, maarif salnamelerinin yorumlanmasından Müslüman ve gayrimüslimlerin nüfusu, sosyal hayattaki yeri, görevleri, birbirleriyle olan ilişkileri konusunda bilgi sahibi olabilmekteyiz.

Trabzon şehri fethedildikten sonra bir taraftan buradaki gayrimüslimlerin bir kısmı başka bölgelere, öte taraftan Anadolu şehirlerinden gelen Türk-İslam toplulukları Trabzon'a getirilip yerleştirilmiştir. Bu bölgeden gayrimüslimlerin tamamının gönderilme politikası izlenmemiştir. Bu nedenle Trabzon'da fetih sonrasında dini ve etnik bakımdan çeşitlilik söz konusu olmuştur (Öksüz, 2004:205).

Osmanlı Devletinde gayrimüslimlerin, çalışma, seyahat etme, toplanma, inanç, ibadet ve öğrenim hürriyetleri vardı (Öksüz, 2004:204). Gayrimüslimlere sosyal ve siyasal alanda da önemli kademelere gelme fırsatı tanınmıştır. Belediye meclislerinde mutasarrıf yardımcılığı de dahil pek çok önemli işlerde görev aldıkları, Trabzon Vilayeti Salnamelerinde görülmektedir (Eryılmaz, 2000:55).

1850 tarihli öşür defterine göre, Trabzon-İran kervan yolu üzerinde Çukurçayır köyünde bulunan Kaymaklı Kilisesi'nin "Kaymaklı toprağı" adı altında arazisi yer almakta olup, adı geçen köyün en çok öşür vergisi bu araziden tahsil edilmiştir (Aygün, 2008).

Maarif Salnameleri üzerine Yolalıcı'nın yaptığı çalışmada; Trabzon vilayeti genelinde gerek 1316 (1898), gerekse 1321(1903) salnamelerinde 31 adet gayr-i müslim mektebi bulunduğu görülmektedir. Bu 31 adet gayr-i müslim okulunun tamamı rüşdiye derecesindedir. Bu okullardan 7 adedi Trabzon'da bulunmaktadır (Yolalıcı, 1994). Ayrıca 1895-1896 yıllarında Kaymaklı Manastırı'nda inşa edilmek istenen mektep için yapılan başvurulara ait belgeler vardır (Bilgin, Birinci, Demircioğlu, Karacakaya, 2007: 252-270).

Ayniyat defterlerinde gayrimüslim Osmanlı vatandaşlarına ait birçok belge bulunmaktadır. Örneğin, 12 Ocak 1867 (H.6 Ramazan 1283) tarihli Trabzon Valiliği'ne yazılan bir şukkaya göre, Sarraf Ohanoğlu Karabet, Ermeni manastırı piskoposunun hizmetinde

bulunan Muslukçuoğlu Nikora'dan alacağı olan 2.150 kuruşun tahsili için arzuhal yazmış ve alacağını talep etmiştir (Eryılmaz, 2000; Ayniyat, 928:29/1). Buradan, gayrimüslim Osmanlı vatandaşlarının alacak meselelerinden dolayı birbirleri ile aralarında çıkan problemleri çözmek için devlete başvurdukları anlaşılmaktadır. Ayrıca Trabzon Fırka-yı Askeriyesi Kumandanlığı'na ait olan bir belge Kaymaklı Kilisesi'nin tütün damından bahsetmektedir (Bilgin ve diğerleri, 2007:129).

1135/1722 tarihli sicil defteri üzerinde yapılan bir çalışma Kaymaklı Manastırı'na ait bilgiler içermektedir. Defterde mevcut bazı kayıtlar Kaymaklı Manastırı'nın metropoliti[1] olan Bağdasar oğlu Toros adlı rahip hakkındaki şikâyetlere ilişkin 10 Şevval 1135 (14 Temmuz 1723) tarihli kayıtlar mevcuttur (Çetinkaya, 2006: 67).

Trabzon halkı hakkında bilgi veren en eski tahrir defteri İstanbul Başbakanlık Arşivi'nde, Maliyeden Müdevver Defter No:828 başlığı altında bulunmaktadır. Tarihsiz olan bu defter, ilk olarak 1954'te Ömer Lütfi Barkan tarafından kullanılmıştır (Barkan, 1953–1954). Önsözünde Sultan II. Beyazıd'ın (1421–1512) anılmasını ve sonunda 892 (1486) tarihinin bulunmasını göz önüne alan Barkan, defterin 1481 ile 1486 arasında derlendiğini ileri sürmüştür (Lowry, 2005: 39) .

Trabzon Kaymaklı Manastır inşa tarihinin 15. yy olduğu düşünülmektedir (Bryer ve Winfield, 1985). Hem Trabzon hakkında bilgi veren en eski tahrir defterinin 15. yy.'a ait olması hem de Manastır inşa tarihinin 15. yy olduğunun düşünülmesinden dolayı bir alt başlıkta 15.yy. nüfusundan bahsedilecektir.

2.3.1. 15. yy. nüfusu

1486 tarihli Tahrir Defteri'nde Trabzon, Akçaabat, Maçka, Torul, Sürmene, Of, Atina, Laz, Görele, Tirebolu, Giresun ve Rize tımarları ile tımar sahiplerinin listesi verildiği gibi, Trabzon şehrinde oturanların ayrıntılı bir listesi bulunmaktadır (Lowry, 2005: 39).

Lowry, söz konusu bu defterlerde Müslüman toplumun, Anadolu şehirlerinden gelen Müslümanlar ve "mahalle-i azeban-ı şeved" diye adlandırılan Fatih Sultan Mehmet'in

[1] Metropolit, Ortodoks kiliselerinde Patrikten sonra en yetkili kişi idi (Sezer, 2006: 87).

fethin ardından şehre iskân ettirdiği azablar ve onların soyundan olanlar olarak ikiye ayırdığından bahseder. Kökenleri ne olursa olsun "mahalle-i azeban-ı mi şeved" sakinleri, 1486 yıllarında şehrin daimi Müslüman nüfusunun geri kalan bölümünü, yani şehrin Müslümanlarının % 21,7'sini veya 58 haneyi oluşturuyordu (Lowry, 2005: 47).

Lowry'e göre:

> 1486'ya ait Osmanlı Tahrir Defteri'nde Trabzon şehrinin Hristiyan toplumu bir başlık altında toplanmaktadır: Cemaat-i Gebran. Bu başlık altında sıralanan on beş mahalle ve bir cemaat içinde fetih sırasında şehirde var olduğu bilinen üç ayrı Hristiyan mezhebini ayırmak mümkündür. Bu mezheplerin en büyüğü on iki mahalleyi kapsayan Rum Ortodokslardır.(Hristiyanların %80,67'si). İkinci olarak ise bir mahalleyi oluşturan Ermeniler[1] (Hristiyanların %15,46'sı) gelmektedir. Son olarak da bir Cenevizli mahallesine bölünmüş durumdaki Katolik Latinler (Hristiyanların %3,87'si) bulunmaktadır (Lowry, 2005: 48).

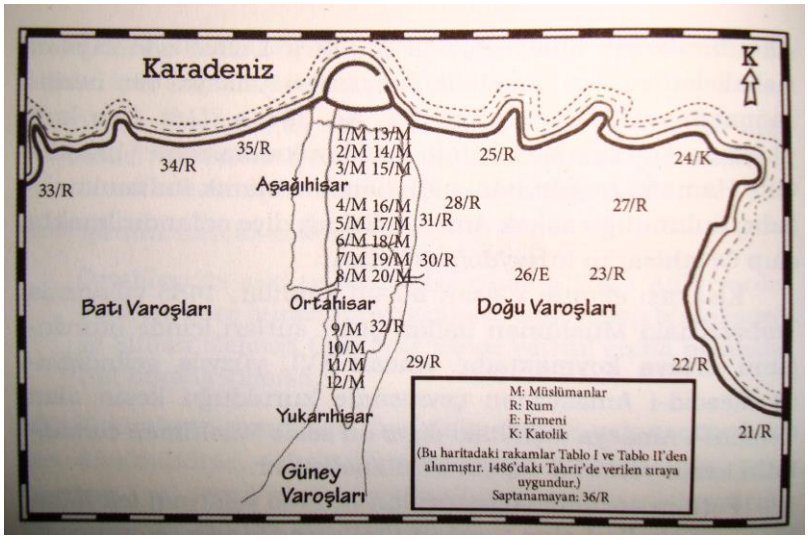
Emile Jansesens, Chalcocondyles, Fallmerayer, Finlay, Fatih Sultan Mehmet'in Trabzon'u fethinden sonra Hristiyan halkın üçte ikisinin göçe zorlandığından, nüfusun geri kalan üçte birinin şehrin surları dışında oturmak zorunda bırakıldıklarından bahseder (Lowry, 2010: 24-25). Çiçek, konuyla ilgili olarak, fetihten itibaren bir Türk yerleşim yeri olan Trabzon'da Türkleşme hadisesinin şehrin varoşlarına kadar yaklaştığını, şehrin surları içerisinde Rum ve Ermeni nüfusunun sıkıştığını, fetihten sonra ise Osmanlı fetih siyasetinin gereği olarak bu nüfusun surların dışına çıkarıldığını ifade eder (Çiçek, 2001).

Ancak Kritovoulos'un şehrin teslim olma şartları konuşulurken yerli halka "karıları ve çocuklarıyla birlikte kötülüklerden uzakta, anavatanlarında ve yuvalarında keyifle yaşama hakkı" sunulduğundan söz etmesi ise Emile Jansesens, Chalcocondyles, Fallmerayer, Finlay'in olaylara dair yazdıklarıyla çelişmektedir (Lowry, 2010: 28-29).

Trabzon'da bulunan Ermeni nüfusuyla ilgili doğru bilgileri XV. ve XVI. yüzyıldan kalma dört tahrir defteri vermektedir. XV. yüzyıldan elimize geçen ve mufassal(ayrıntılı) olarak

[1] Ermenilerin Hristiyanlık ile ilk olarak M.S. 1. Yüzyılda tanıştığı, İsa'nın havarilerinden olan Aziz Tadeos, Aziz Bartolomeos ve takipçilerinin çabaları sayesinde o güne dek putperest olan geniş bir Ermeni topluluğunun Hristiyanlığı kabul ettiği düşünülmektedir. Bu bağlamda Ortodoks Ermeni Kilisesi havarilere dayandırıldığından doğrudan apostolik kilise grubu içinde değerlendirilmektedir. Ermeni Kilisesi, Aziz Krikor'a Ermenileri İncil'in ışığı ile aydınlattığından dolayı aydınlatıcı anlamında verilmiş Lusavoriç lakabından dolayı Lusavorçagan Ermeni Kilisesi ismini almıştır. Batıda ise kurucusunun vaftiz isminin Doğu Ermenice'deki telaffuzu olan Grigor'dan (Gregory) dolayı Gregoryen Ermeni Kilisesi adını almıştır.[Batar, 2007] Gregoryen Hristiyanlığı, Ermenistan diye bilinen bir bölgede yaşayan, Hay, Türk, Pers, Grek, Gürcü gibi etnik unsurları bir araya getiren ve bir şemsiye altında toplayan Hristiyanlıktır (Küçük, 1996:271-272).

nitelendirilebilecek tek tahrir defteri 1481-1486 yılları arasında derlenmiştir (Lowry, 2010: 15).

Şekil 2.1. 1486 yılında müslüman ve hristiyan mahallelerinin bulunduğu yerler (Lowry, 2010: 48)

1486 yılında Trabzon Şehrinde yaşayan Hristiyanlar'dan Ermenilere baktığımızda;

Trabzon Doğu Varoşlarında Ermeniyan Mahallesinde 130 hane, 47 bive (dul hane reisleri), 10 mücerred (bekar) bulunduğunu, bunların toplam nüfusunun 838 olduğunu, bu nüfusun Hristiyan nüfusunun %15,46'sını, toplam nüfusun ise %12,49'unu oluşturduğu Lowry'nin oluşturduğu tabloda görülmektedir.

19. yüzyılın başıyla ilgili bilgi veren Bijişkyan Trabzon'da Rum İmparatoru Aleksios zamanında yapılmış dört Ermeni Kilisesi olduğunu kaydetmekte, kilise defterlerindeki kayıtlardan hareketle şehirde yaşayan Ermenilerin büyük kısmının fetihten çok daha sonraları muhtemelen 18. Yüzyılda Ani şehri ile İran'dan gelerek buraya yerleştiklerini söylemektedir (Çiçek, 2001; Bijişkyan, 1969:14-15).

Mahalley-i Ermeniyan

Trabzon'daki Ermeni mahallesinin yerini saptamak çok güçtür, ama bilinen Orta ve Yeniçağ Ermeni kiliselerinin şehrin doğu varoşlarında bulundukları ve dolayısıyla

Ermenilerinde burada yaşadıkları düşünülse bile, kiliselerinin yaygın bir alanda bulunması, Ermenilerin tek bir mahallede oturmadıklarını göstermektedir (Şekil 2.1).

XIX.yüzyılın başlarında durumun böyle olduğu Bijişkyan[1] ve Feruhan Bey[2]'in eserlerinden anlaşılmaktadır. Ancak elde olan dört tahrir defterinde de şehirde yaşayan Ermeniler, Mahalle-i Ermeniyan başlığı altında gösterilmektedirler. Ermenilere uygulanan bu mahalle terimi daha çok toplum, yani belirli bir mahalle yerine şehrin Ermeni Ortodoks nüfusunun toplamı anlamında kullanıldığını göstermektedir. 1486'da bu mahalle sakinleri arasında beş papazın yer alması, Trabzon'daki Ermeni toplumunun tek kiliseli merkez bir mahallede toplanmadıklarını, şehrin doğu varoşlarında dağınık bir halde bulunduğu düşüncesini güçlendirir (Lowry, 2010: 54).

Mahalley-i Pikşid

1523 (T.T.No:387, s.717) ve 1553 (T.T.No:288) yıllarına ait tahrir defterlerinde de bu mahalle adına rastlanmaktadır: Mahalle-i Pikşid nam-ı diğer Değirmenderesi mevkii Lowry'e göre surla çevrili şehrin üç kilometre doğusunda Karadeniz'e dökülen nehrin Rumca adı olan Pyxites'in(şimşir ağacı) Osmanlıca çevirisi olduğu açıkca belli olmaktadır. 1817 yılında Bijikyan, Değirmenderesi'nin Rumcasını Piksidis olarak vermektedir. Bugün dahi şehrin bu kesimi hala Değirmenderesi adıyla tanınır. Bu yüzden Pikşid Mahallesi'nin şehrin doğu varoşlarında olduğu kesinlikle söylenebilir (Lowry, 2010: 50).

Trabzon Kaymaklı Manastırı Değirmendere (Piksidis) mevkiinde kurulmuştur. Doğu varoşlarında kurulan bu Manastırla ilgili bilgilere 3. Bölümde yer verilecektir.

[1] P.Minas Bijişkyan :1817-1819 yılları arasında Doğu Karadeniz'i gezen seyyah.
[2] Doktor Perunak Feruhan Bey : 1847 yılında SultanAbdülmecit tarafından Bağdat'a kadar bir inceleme gezisine gönderilmiştir. Yol boyunca uğradıkları yerlere ilişkin notlar tutmuştur. Bu yerlerden biri de Trabzon'dur. Perunak Feruhan Bey Gregoryen Ermenilere ait 588; Katoliklere ait 140 ve Protestanlara ait 9 haneden bahseder (Yılmaz, 2007).

3. KAYMAKLI MANASTIRI VE KAYMAKLI MANASTIRINDA YER ALAN YAPILARIN GENEL VE TARİHİ ÖZELLİKLERİ

Trabzon Kaymaklı Manastırı kilise, şapel, keşiş hücreleri, yemekhane- mutfak ve çan kulesinden oluşan bir komplekstir. Bu bölüm Kaymaklı Manastırı'nda bulunan yapılara genel bir bakış için düzenlenmiştir. Tez kapsamında kilise, şapel ve çan kulesi ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Bu nedenle manastır içinde bulunup, ayrıntılı inceleme dışında bırakılan yapıların genel olarak mimari özelliklerinden bahsedilecektir. Ayrıntılı incelenen kilise, şapel ve çan kulesi için ise bu bölümde yapıların tarihi gelişimi ele alınacaktır.

Trabzon'dan yaklaşık olarak 3 km uzaklıkta bulunan Kaymaklı Köyü'nde konumlanan ve geçmişte İstanbul Patrikhanesi'ne bağlı piskoposluk merkezinin de bulunduğu manastır (Köker ve Aprahamyan, 2005: 180) , Boztepe'nin doğusunda Değirmendere (Mahalle-i Pikşid) vadisine bakan yüksek bir platform üzerindedir. Manastır yapısı kesme taştan yapılmış ve 2450 m²'lik bir alan üzerine kurulmuştur. Güney cephesi yaklaşık 58,30 m. doğu cephesi yaklaşık 37,00 m. kuzey cephesi yaklaşık 70,90 m. batı cephesi ise yaklaşık 42,60 m genişliğindedir. Manastırın etrafında manastırı saran ve kilisenin bulunduğu alanı çevreleyen çevre duvarı vardır. Keşiş hücrelerinden oluşan yapının güney cephesi, şapelin doğu cephesi manastır duvarının bir kısmını oluşturmaktadır. Çevre duvarı ve yapılar bir araya gelerek kiliseyi içine alan bir avlu oluşturmuşlardır.

Manastır içerisinde keşiş hücreleri, kilise, şapel, çan kulesi ve manastırın batısında bulunan yapı kitlesiyle beraber beş adet yapı bulunmaktadır. Manastırın bulunduğu alana gelindiğinde ilk göze çarpan keşiş hücreleri eğimli bir araziye inşa edilmiş olup, manastırın güneyinde kalmaktadır. Avlunun kuzey doğusuna yakın bir yerde bulunan tek nefli ve tek apsisli kilisenin etrafında diğer yapılar konumlanmıştır. Manastırın kurulduğu alanın batısında bulunan işlevlerinin tam olarak tanımlanamadığı, bir mahallinde ocak ve başka bir mahallinde ocağın bulunduğu tanımsız bir yapı kitlesi bulunmaktadır. Kilisenin kuzey batısında, günümüze sadece zemin katı özgün olarak ulaşan çan kulesi bulunmaktadır. Manastırın ve kilisenin doğu kısmında, taştan yapılmış ve üzerinde kitabesi olan şapel yer almaktadır.

3.1. Kaymaklı Manastırı ve Tarihçesi

Kaymaklı manastırı yapım tarihi ile ilgili bazı belirsizlikler vardır. Bu manastır Yunan kaynakları ve araştırmacılar tarafından göz ardı edildiği kadar, Trabzon'daki Hristiyan azınlıklar tarafından da göz ardı edilmiştir. Modern araştırmacılar Manastırın Ermeni ismi "All Savior" (Amenap'rkich')'dan habersizdirler. Bu yüzden daha yaygın bilinen ismi "Kaymaklı" kullanılır (Bryer ve Winfield, 1985: 208).

Kaymaklı Manastırı'nın tarihiyle ilgili ve ilk kurulduğu tarihte hangi yapıların olduğuyla ilgili net bilgilere ulaşılamamıştır. Günümüzde Trabzon St.Sophia Müzesi'nde bulunan ve manastıra ait olan bir kitabe bulunmaktadır; ancak bu kitabenin manastırın neresinde konumlandığı ile ilgili net bir bilgide bulunamamıştır.

Bryer and Winfield'e göre:

> Bu yazıt ana kiliseye atfedilmiştir, üzerinde şu yazılıdır: Büyük Lord Poghos (Paul)'un[1] Ermeni Katholikosate'sindeki All Savior'a, erdemli Alexi dönemindeki Ortodokslara adak olarak, onurlu Hodja Stepanos bu müthiş kiliseyi eşi Melik Hatun ve çocuğunun sonsuz hatırası (selameti) ve büyük küçük sadık çevresi için 873 yılında (6 Aralık 1423–5 Aralık 1424) inşa etmiştir (Bryer ve Winfield, 1985: 208).

Şamil Horuloğlu'nun 29.7.1979 tarihinde okuttuğu aynı kitabenin Türkçesi şöyle:

"Bu muhteşem mabet Hz. İsa'nın himmetiyle 873 yılında yapıldı. Hoca Stepannos, Hanımı Melik Ahtun ve çocuklarına, büyük ve küçüklerine atfedildi. Bu kilise ve manastır Stepan Mıgırdıç ve Aziz Karabet'in himmetiyle ayakta durmaktadır" (Horuloğlu, 1983: 64–65).

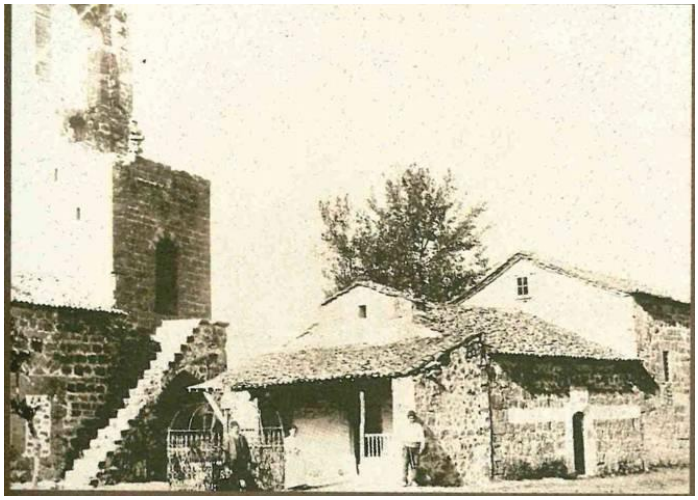
Bu tarihlere baktığımızda manastırın 873 yılında yapıldığını anlamaktayız; ancak manastırın ilk kuruluşunda hangi yapıların yapıldığı konusunda bir karmaşa söz konusudur. Bryer ve Winfield'e göre ana kiliseye atfedilen kitabe kilise ve manastırın yapım tarihini 1423-1424 olduğunu ve Ortodoks cemaatine ait olduğunu göstermektedir.

Tezde Manastır yapıları Kilise A, Şapel B, Çan Kulesi C, Keşiş hücreleri D, Tanımsız kalan yapılar E harfleri ile belirtilmişlerdir.

[1] Lord Poghos (Paul) II, 1418-1430 yılları arasından Katholikos Poghos'tur (Simonian, 2007:28).

3.2. Kaymaklı Kilisesi

1424 yılında inşa edildiği düşünülen Kaymaklı Kilisesi manastırın merkezinde bulunan, doğu-batı doğrultusunda konumlanan tek nefli bir yapıdır. Selina Ballance kilisenin apsid bölümünün en eski bölümü olduğunu, apsisten sonra kuzey cephesinin yapıldığını, güney ve batı cephesinin daha sonraki dönemlerde inşa edildiğini, en geç yapılan kısmın sonradan eklenen narteks olduğunu söylemektedir (Ballance, 1960: 169-171). Bilgiler kilisenin dört aşamada tamamlandığına işaret etmekte, apsisin başlı başına bir şapel olabileceği ihtimalini doğurmaktadır.

Resim 3. 1. Kilisenin batı cephesi (Winfield and Wainwright, 1962: 154)

3.3. Şapel

Kilisenin doğusunda bulunan, üzeri tonozla örtülü şapelin kapının üst kısmındaki büyük lentoda 1622 tarihini de veren Ermenice bir kitabe vardır (Ballance, 1960: 169-171; Millet and Rice, 1936: 140). Talbot Rice da emin olmamakla beraber bu tarihi vermektedir. İlk kez 1929'da Talbot Rice tarafından kaydedilmiş ve yayınlanmış bu yazıtı Sirarpie Der Nersessian [1] şu şekilde tercüme etmiştir:

> Bu şapel Aziz…. Adına yapılmıştır….., bir iyi niyet gösterisi ve kendisi, ailesi ve Eşi Melik …. ve çocukları adına (Ermeni 1071'de = M.S.1622) Khodja Stepanos tarafından ….. Bryer 1959'da yazıtı kopyalamış ve 1962'de fotoğraflamıştır.

[1] Sirarpie Der Neressian (1896-1989), özellikle Ermeni ve Bizans eserleri üzerinde çalışan sanat tarihçisi.

> Sebastian Brock[1] bu kayıtları inceleyerek bize 873=1424 ya da 1071=1622'den ziyade en iyi okunan 871=1421 tarihini söylemiştir (Bryer ve Winfield, 1985: 208).

Şamil Horuloğlu'na göre:

> Yapı, bu yazıta göre 1431 yılında Koca Şemseddin tarafından inşa edilmiştir. Eser, Hz. İsa'nın namına yapılmış, fakat yapıldığı vakit tepeden aşağıya düşen bir adam sapasağlam kalmış olduğu için Çarhapan yani "fenalığı engelleyen" olarak adlandırılmıştır. Hatta Katoligos Petros, Bağrutani Kralı Ohannes'in emriyle 1022 senesinde, İmparator Valis II. İle görüşmek üzere Trabzon'a geldiğinde Noel Yortusu esnasında bu suyun kenarında ayin yapılmıştır. Katalikos İmparatorun emriyle suyu ayin usulüyle takdis ettiği vakit Pixites (Değirmendere) çayının akışı durmuş ve suyun üzerinde muazzam bir ziya parlamış olduğu rivayet edilir (Horuloğlu, 1983: 64).

3.4. Keşiş Hücreleri

Bryer and Winfield'e göre:

> Arazinin güneydoğusunda yer alan asıl manastır yapısının üzerinde, Büyük Ermeni Çağı 1138 (M.S. 1688)'de Surat Hatun, Hodjikin ve Masya Hatun gibi bağışçılar tarafından yaptırıldığına dair bir yazıt vardır. Asıl kilisenin önündeki 'Süt Çeşmesi'nin (Yoskeuch Garabet tarafından yapıldı) üzerinde tarihi belirsiz yazıtlar vardır (Bryer ve Winfield, 1985: 208).

Günümüzde olmayan kitabe ile ilgili Bryer ve Winfield'in vermiş olduğu bilgileri göz önünde bulundurursak, asıl manastır yapısı olarak keşiş hücrelerinin olduğu varsayıldığında bu yapının 1688 yılında yapıldığı kesin olmamakla birlikte ifade edilebilir. "D" olarak kodlandırılan bu yapı zemin katta beş, üst katta beş olmak üzere 10 adet mahalden oluşmaktadır. Zemin kattaki mahaller D01, D02, D03, D04,D05, üst kattaki mahaller D06, D07, D08, D09,D10 olarak kodlandırılmıştır.

Manastırın bulunduğu alana gelindiğinde ilk göze çarpan keşiş hücreleri eğimli bir araziye inşa edilmiş olup, eğim farkı nedeniyle iki katlı kesiş hücreleri ve eğimi kullanarak inşa edilen mahzen, depo veya kiler olduğu düşünülen mahallerin kuzeyinde revak olduğu bilinmektedir. Bu revaktan günümüze, sadece iki sütunun kaidesi ulaşmıştır.

[1] Syrian Brock, Süryanice dilinde yaptığı çalışmalarla bilinen akademisyendir.

Alt katta beş ve üst katta beş olmak üzere on adet planlanan hücre sayısından bugün ayakta kalan hücre sayısı, yedi adettir. Bu on keşiş hücresinden D05 ve D10 hariç sekiz adedi birbirinin aynısı olup, her biri 4,50 m genişliğinde, 6,00 m uzunluğundadır. Duvar kalınlıkları 0,70 m'dir. D05 ve D10 mahalleri ise 5,44 m genişliğinde, 4,80 m uzunluğundadır. Doğudaki iki alt, iki üst hücre bugün şahıs malı olduğu için konut haline getirilmiştir. Alttaki keşiş hücreleri günümüze sağlam gelebilmişken, üst kattakilerden konut halinde kullanılanlar hariç sadece güney duvarları ile doğu duvarlarının bir kısmı günümüze ulaşmıştır.

Bu hücrelerin güneye açılan iki pencere açıklığı bulunmaktadır. Alttaki hücrelerin her birinin ise kuzeye açılan bir kapı açıklığı ve kapının iki yanında birer penceresi vardır. Tüm bu açıklıkların hepsi dışarıdan dikdörtgen içerden tam dairesel kemerli açıklıklar şeklindedir. Pencere açıklıklarından dolayı mekânlar aydınlık olup, güneyde bulunan pencere açıklıkları arasından dış cephede bacalarını gördüğümüz birer ocak nişi bulunmaktadır. Bu ocak nişleri döşemeden 1,30 m.'den itibaren başlamaktadır. Dikdörtgen pencerelerin oluşturulmasında, lentolarda tek parça taşlar kullanılmıştır. Bu mekânların döşemeleri moloz taş, tavanı ise ahşaptır. Yapının, üst örtüsü günümüze ulaşmamıştır (Resim 3.2.). Keşiş hücreleri ve mahzen, depo veya kiler olduğu düşünülen birimlerden oluşan yapı kesme taş kaplamalı yığma duvar olarak inşa edilmiştir.

A-

B-

C-

D-

Resim 3. 2. A- Keşiş hücreleri güney cephesi
B- Kuzey cephesi
C- Üst kat zemini
D- İç mekân

3.5. Mahzen, depo veya kiler

Keşiş hücreleriyle aynı yapı içerisinde bulunan mahzen, depo ve kiler olduğu düşünülen bu mahaller D11 ve D12 olarak kodlandırılmıştır.

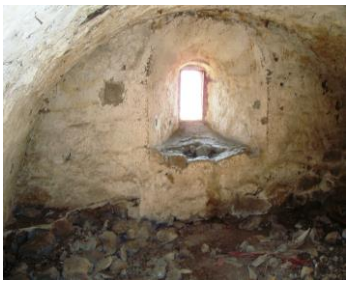
Manastırın bulunduğu alana gelindiğinde ilk göze çarpan yapı eğimli bir araziye inşa edilmiştir. Bu mahaller, eğimden kaynaklanan kot farkı dikkate alındığında, avlu kotunun altında kalan güney cephesine yerleştirilmiştir. Bu birimlerin avluyla olan bağlantısı muhtemelen bir dehlizle sağlanmaktaydı. Dehlizin mahallere açılan kısmı mevcut olup, avluyla olan bağlantısı kapanmıştır (Resim 3.3.). Şamil Horuloğlu kilise binasının doğu ucunda bir dehlizin bulunduğundan ve sonradan kapatıldığından bahseder. Eğer kilisenin doğu ucunda bir dehlizin olduğu doğruysa, bu dehlizin keşiş hücreleriyle olan bağlantısı bu mahallerin bulunduğu yere denk gelmektedir. Bu da bu mahallerle kilise arasında bağlantıyı kuran bir dehliz olabileceğini göstermektedir.

D11 olarak kodlandırılmış olan birim keşiş hücrelerinin oturduğu yapının güneyindeki eğime yerleştirilmiş birimdir (Resim 3.3.A). Doğudaki mahallin iç mekânının kuzeyinde, D12'ye geçiş sağlayan, açıklığı dikdörtgen biçimli üzeri dairesel kemerli bir kör üst bölümü olan açıklık bulunmaktadır; bu açıklığın önünde bir kısmı toprakla dolduğu için basamak sayısı tam olarak belirlenememekle beraber, açıkta görülen üç kesme taş basamak bulunmaktadır (Resim 3.3.B). Önü dolgu olduğu için bu açıklığın nereye açıldığı bilinmemektedir. Yukarıda bahsedilen dehlizin başlangıcı olduğu düşünülmektedir; ancak bilginin doğrulanabilmesi için bilimsel kazı gerektirmektedir.

İki bölümüne ulaşılan bu birimlerin her bölümünde cepheden bakıldığında biri daha yüksek kotta diğeri daha alçak kotta olmak üzere ikişer tane mazgal penceresi bulunmaktadır, ancak düşük kotta bulunan mazgallar içeriden görünmemektedir. Bunun sebebi iç mekânın zemin seviyesinin toprağın altında olmasıdır. Bugün doğuda bulunan bölümün üst kottaki mazgalı genişletilmiş olup, kapı açıklığına dönüştürülmüştür. Söz konusu birimlerin üst örtüleri beşik tonozla örtülmüştür (Resim 3.3.C).

A-

B-

C-

Resim 3. 3. A- Mahzen, depo veya kiler mahallerine giriş
B- Mahzen, depo veya kiler iç mekân
C- Mahzen, depo veya kiler batıdaki mekân

3.6. Manastırın Batısında Kalan Tanımsız Yapılar

Manastırın batısında kalan yapılar üç ayrı mahalden oluşmaktadır. Bu mahaller E01, E02, E03 olarak kodlandırılmıştır.

Manastırın ve avlunun batısında bulunup, kendi duvarlarının çevre duvarlarını oluşturduğu yapı topluluğunun tamamen hangi işlevlerde olduğu, günümüze kalan kalıntılardan tam olarak anlaşılmamaktadır. Genel olarak Manastır yerleşimlerini incelendiğinde, manastır kompozisyonu genel olarak kilise ve yemekhane yapıları etrafında şekillenmektedir. Bu yapının bir bölümünün yemekhane olabileceği düşünülmekle beraber, yapı kitlesinin güneyinde kalan E01 mekândan günümüze kalan, yığma taş duvar yapım tekniğiyle yapılan ve muhtemelen depo veya kiler olarak kullanılan bodrum kattır (Resim 3.4).

Bu yapıların doğu cephesinin ortasında bulunan ve E02 mekânına geçiş sağlayan açıklığın güneyinde ve cephenin tam ortasına rastlayan yerde, çeşme bulunmaktadır (Resim 3.4.D).

A

B-

C-

D-

Resim 3. 4. A- Yemekhane güney cephesi
B- Yemekhane doğu cephesi
C- Mutfak
D- Çeşme

Çeşmenin olduğu duvardaki kapı açıklığının ulaştığı Şekil 2.1'de yer alan vaziyet planındaki E02 notasyonlu mekânın içerisinde fırın bulunmaktadır (Resim 3.5.A). E01 notasyonlu mekandan bu mekana bir geçiş olmadığı görülmektedir. E02 notasyonlu yapıdan E03 notasyonlu yapıya dikdörtgen şeklindeki bir kapı açıklığı açılmaktadır (Resim 3.5.C).

Bu yapı kitlelerinin içerisinde bulunan mekânların ne olduğunu belirlemek için trapezaların[1] hangi planlarda inşa edilmiş olduklarını, yanındaki mekânlarla mimari ilişkisinin nasıl olduğu karşılaştırmalı çalışma bölümünde detaylı olarak verilmiştir.

[1] Trapeza, manastır kompleksindeki ortak yemek salonudur.

A-

B-

C-

D-

Resim 3.5. A- İç mekân fırın
B- Fırın olan mekân batı cephesi
C- Fırın olan mekândan mutfağa geçiş
D- Mutfakta bulunan ocak

3.7. Çan kulesi

Selina Ballance, çan kulesinin duvar işçiliğine bakarak bu yapının manastırın ikinci dönemine yani 1622 yıllarına denk geldiğini söylemektedir; ancak bu konuda da kesin bir bilgi bulunamamıştır. Yapılan incelemelerde Çan Kulesi'nin merdiven bölümünün ve C01 notasyonlu mekânının çan kulesine daha sonraki dönemlerde eklendiği varsayıldığında, Çan Kulesi'nin ilk yapım tarihinin kilise ve şapelle aynı döneme denk gelebileceği veya Selina Ballance'ın ikinci dönemde bazı yapıların birlikte yapıldığından bahsettiğine ve

keşiş hücrelerinin 1622 yılında yapıldığına dayanarak kuleye sonradan eklenen merdiven ve C01 notasyonlu mekanın, 1622'li yıllarda yapılabileceği düşünülebilir.

3.8. Ayazma

Tarih içinde, insanlar suyun arındırıcı, yok edici ve canlandırıcı özelliklerinden dolayı dere, kuyu gibi su kaynaklarına özel önem vermiş ve hatta tapınmışlardır. Ortaçağ'da bu tapınmalara karşı yasaklar geliştirilse de sonraları kabul görmüştür (Sümer, 2006:8; Eliade, 2003:206). Ayazma Yunanca "kutsal yer" anlamına gelen "hagiasma" kelimesinin dilimize uyarlanmış hali olan ayazma, Ortodoks Rumların kutsallaştırıp bir kült yeri haline getirdikleri su kaynakları ve onların üzerine inşa edilen yapıları ifade etmektedir (Yıldız, 2013). Manastırlar veya kiliseler kurulurken bir ayazmanın etrafında kurulmasının nedeni budur. Kaymaklı Manastırı'nda ayazmanın nerede olduğuna dair bir kalıntı bulunmamaktadır. Yemekhanenin doğu cephesinin ortasında bulunan çeşmeye yakın bir yerde olduğu düşünülmektedir.

4. YAPILARIN TESPİTİ

Teze konu olan ve ayrıca ayrıntılı çalışılacak olan kilise, şapel ve çan kulesinin ölçümünde kullanılan yöntemler, bu bölümde anlatılacaktır. Grafik dökümantasyon ve yapıların tanımlanmasında aynı çalışma ve dokümante etme düzeni kullanılmıştır.

4.1. Grafik Dokümantasyon ve Rölöve Çizimleri

Bu bölümde yapıların tespitinde kullanılan grafik dokümantasyon ve rölöve çizimlerinde kullanılan yöntemlere yer verilmiştir. Rölöve çizimlerinde yapıların hangi yöntem kullanılarak tanımlanacağı anlatılmaktadır.

4.1.1. Yöntem

Çalışmaya başlanmadan önce belgeleme ve ölçü almak için gerekli araç ve gereçler, tespit edilmiştir. Üç kişiyle oluşturulan bir ekiple beraber ölçüm işlemi gerçekleşmiştir. Ölçüm klasik ve optik ölçme metodu ile yapılarak, ölçümde total station, şerit metre, lazer metre aleti, jalon, ip, şakül, su terazisi, tebeşir, eskiz kağıdı ve el feneri kullanılmıştır. Belgeleme fotoğraf çekilerek yapılmıştır. Yapıların krokileri çıkartılarak, total stationdaki noktaların belirli kısımları, daha sonra kolaylık sağlamak için bu krokilere işlenmiştir. Bu krokiler üzerinden 1/200, 1/100 ve 1/10 ölçekte çizimler hazırlanmıştır.

Vaziyet planı, plan, kesit ve cephe ölçümleri optik yöntemle ölçülmüş, ancak total station'ın okuma yapamadığı açılar, klasik yöntemle ölçülmüştür. Optik ölçümde, önce manastırın girişine yakın bir noktaya poligon atılarak bu noktanın x-y-z koordinatları belirlenmiştir. Diğer atılan poligonlar jalon yardımıyla bu noktaya ve birbirlerine bağlanarak, atılan her noktanın x-y-z koordinatları belirlenmiştir. Koordinatları belirlenen noktalar plan, kesit ve cephe adına oluşturulan dosyalara getirilmiştir. Her poligona ait olan noktalar birleştirildiğinde plan, kesit, cephe ve mimari elemanların boyutları ortaya çıkmıştır. Total station'da bulunan noktalar Autocad'e aktarılarak, birleştirilmiştir.

Plan, kesit, cephe okumaları ayrı ayrı yapılmıştır. Bunun nedeni plan düzleminde her mimari elemanın yaklaşık aynı noktadan kesilerek plana işlenmesi, kesit olarak belirlenen yerlerden kotların tam olarak doğru okunması, cephelerde ise iç ve dış mekân elemanlarına

ait nokta okumalarının ayırımının doğru şekilde yapılması, çizim doğru gerçekleşmesini sağlamaktır.

Plan, kesit ve cephelerde bulunan detaylar ve malzemelere ait değişimler krokilere işlenerek ve fotoğraflarla belgelenerek çizime aktarılmıştır. Fotoğraflar aynı zamanda detay gerektiren mimari elemanların çiziminde kullanılmıştır.
Çizim işlemi için Autocad 2010 programı, fotoğrafların düzenlenmesi için Adobe Photoshop CS2 programı kullanılmıştır.

4.1.2. Rölöve çizimleri

Yapının bugünkü durumunu gösteren rölöve çizimleri eskiz ve krokiler başta olmak üzere fotoğrafların yardımıyla bilgisayarda hazırlanmıştır. Öncelikle vaziyet planı çalışılmış olup, sonrasında sırasıyla kilise, şapel ve çan kulesi üzerinde çalışma yapılmıştır. Her yapının zemin kat planları, döşeme planları, çatı planları, cepheleri, kesitleri ve detayları çizilmiştir. Her çizime ayrı bir şekil numarası verilmiştir.

4.2. Yapıların Tanımlanması

Yapının tanımlamasında, nasıl bir yol izleneceği ve yapıların nasıl anlatılacağından bahsedilecektir.

4.2.1. Yöntem

Yapıların tanımlaması yapılırken manastır içindeki farklı yapıların durumları dikkate alınarak analiz başlıkları ve lejantları oluşturulmuştur. Öncelikle yapılar için “dış tanımlama” ve “iç tanımlama” yapılmıştır.

Dış tanımlamada yapıların cepheleri ve cephede bulunan mimari elemanlar anlatılmıştır. Her yapı için batı, güney, doğu ve kuzey cepheleri yapılan tabloyla beraber cephe çizimleri kullanılarak anlatılmaktadır. Tablolarda yapı elemanları tipoloji notasyonlarıyla, kullanılan malzemeler ve bunların durumlarını anlatan açıklamalara yer verilerek belirtilmiştir.

İç tanımlamada ise yapının her mekânı için ayrı ayrı çizelge hazırlanmıştır. Rölöve çizimlerinde her mekâna bir yer numarası ve yer ismi verilmiştir. Çizelgelerde kullanılan yer isim ve numaraları, Rölöve çizimlerinden alınmıştır. Bu mekânları çevreleyen duvarlara saat ibresinin tersi yönünde D1, D2, D3, D4 notasyon numaraları verilmiştir. Oluşturulan tablolarda mekânların yerini gösteren bir anahtar plan ile mekânın zemin kat ve üst örtü planı, yapı elemanları, kullanılan malzemeler ve bunların durumları ile gerekli açıklamalar vardır.

Manastır, kurulduğu tarihten itibaren bazı değişikliklere uğramıştır. Manastırın tümünü tarihlendiren ve anlatan bilgiler sayıca azdır. Bulunan kaynaklardaki bilgiler genel olarak kilise, şapel ve bu mekânlarda bulunan freskler üzerinedir. Yapılan çalışmalarda Manastırda bulunan kitabelerden, bölgenin yakın tarihini ele alan kitaplardan, Trabzon'a gelen yabancı seyyahların yazılarından faydalanılmıştır. Elde edilen bilgilere dayanılarak değerlendirme yapılmıştır.

5. KAYMAKLI MANASTIRI

Bu bölümde Kaymaklı Manastırı'nda bulunan yapılardan kilise, çan kulesi ve şapele ait ayrıntılı bir çalışma yapılmıştır. Bu yapıların değişim ve bozulma analizleri, malzeme analizleri ve yapı strüktür analizleri yapılarak, rölöve çizimleri hazırlanmıştır.

5.1. Kilise

Manastır kompleksinin ortasında tek başına duran kilise, doğu-batı doğrultusunda uzanan bir bazilikadan (Bryer, ve Winfield, 1985) oluşan tek nefli bir yapıdır (Ek-2 Şekil 2.1). Tanımlamalarda verilen yükseklik ölçüleri zeminden alınan yüksekliklerdir.

5.1.1. Dış tanımlama

Kilisenin dış tanımlamasında batı cephesinden başlayarak sırasıyla güney, doğu ve kuzey cepheleri incelenmiştir. Dış tanımlara ait olan rölöve çizimleri Ek 2'de Şekil 2.16 - Şekil 2.18 arasında verilmiştir. Yapı elemanları, boyutları, strüktürel malzemesi ile yüzeyindeki malzemeler problemleriyle ele alınmıştır.

Batı Cephesi

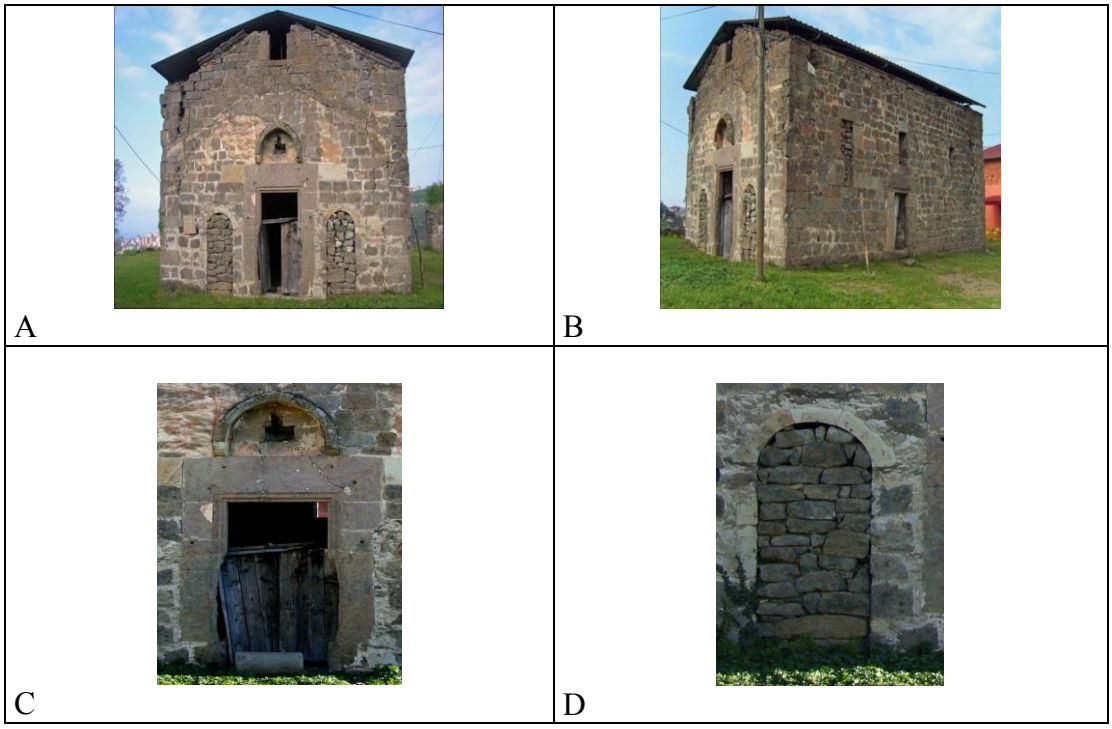
Cephenin eni 7,67 m olup, kırma çatının silme altı kodu 5,54 m., mahya kodu ise 7,38 m'dir.[1] Batıdan yapı içerisine AK1 ve iki tane AK2 türünde olmak üzere üçlü bir girişle ulaşılmaktadır. Bu girişlerden AK1 dikdörtgen forma sahip olup, lentosu yekpare, söveleri yekpare blok taşlardan oluşmaktadır. Günümüzdeki ahşap doğrama muhdestir. Bu girişin üzerinde bulunan cepheden dışa doğru taşırılmış olan SKN1 nişiyle bir alınlık oluşturulmuştur. Aslında burası kitabe yeridir, ancak bu kitabe manastır içerisinde bulunmamaktadır. İki adet AK2 kodlu girişler, basık kesme taş kemerli açıklık şeklindedir. Sonradan bu kapılar moloz taşla kapatılmıştır (Resim 5.1). Cephenin ortasında bulunan AP1 penceresi tek blok taş sövelerden oluşmaktadır, lentosu düşmüş olup doğraması günümüze ulaşmamıştır (Çizelge 5.1).

[1] Bu kodlar cephenin toprakla birleştiği noktadan itibaren verilmiştir.

D1 notasyonlu duvarı sonlandıran silmelerden sağ ve sol saçak seviyesine yakın bulunanlardan bazıları düşmüştür. Kilisenin asıl çatısı düştükten sonra üzerini örtmek için yapılan sac çatı silmelerin üzerine oturtulmuştur (Resim 5.1).

Cephe kesme taşlarında ve silmelerde yer yer aşınmalar görülmektedir. Zeminden oluşan nemden kaynaklı kararmalar ve bitki oluşumları mevcuttur. Ancak cephedeki en önemli sorun D1 notasyonlu duvarın sol ve sağ tarafında bulunan düşey yönde derin çatlaklardır.

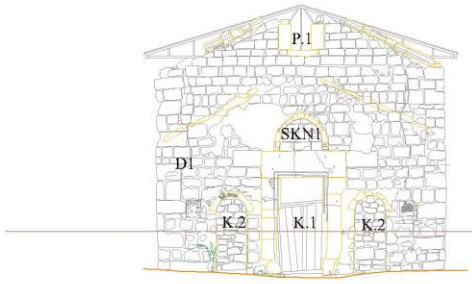
Batı cephesi duvarında bulunan kırma çatı izi, bu cephenin önünde ek bir yapının olduğunu bize ispatlamaktadır. Bu çatı izinin alt kısmında fresk ve fresk altı harç izleri bulunmaktadır. Zhamatun[1] diye adlandırılan bu bölümün eski fotoğrafı incelendiğinde güneyde bir girişi ve batıda bir girişi olduğu görülmektedir (Resim 5.1).

Resim 5. 1. A- Batı cephesi
B- Batı- güney cephesi
C- AK1
D- AK2

[1] Genellikle kilisenin batı duvarına ek olarak yapılan toplanma ve benzeri amaçla kullanılan geniş bir kabul bölümüdür. En eski örneği Ani yakınlarındaki Horomos'tadır (1038). Ancak zhamatunlar 12. ve 14. yy.'larda inşa edilmiş gibi görünmektedir (Johnston, 2013).

Çizelge 5. 1. Yapı dış tanımlama tablosu, batı cephesi

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

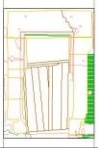
X: Boy (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer
SKN: Sivri kemer niş

KT: Kesme taş
MT: Kesme taş
Tl: Tuğla

F: Fresk
FAS: Fresk alçı sıva
BT: Bazalt taş
B: Boya
KA: Kaplamasız

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			MALZEME											YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	TAŞIYICI				DOLGU			YÜZEY					NOTLAR	İ	O	K	
						T	TU	KSK	KBK	KT	MT	Tl	BT	F	FAS	B	KA					
D1			7,67	0,50	6,81 5,47	○					○		○	○			○	Duvarda aşınmalar ve malzeme kayıpları vardır.		○		R. 5.1
	P.1		0,52	0,86	0,68	○				○							○	P1 açıklığının üst söve taşı günümüze ulaşmamıştır.		○		R. 5.1
	K.1.		1,11	0,89	2,64	○				○			○					K1 açıklığının üst söve taşında çatlak vardır. Eşik taşı aşınmıştır. Özgün doğraması günümüze ulaşmamıştır.		○		R. 5.1
	K.1. SİLMESİ		0,15		0,15													Silmede aşınmalar ve cephenin kuzeyinde bulunan silmede malzeme kayıpları vardır.				R. 5.1
	K.2.1		0,82	0,89	2,00	○				○							○	Bu açıklık moloz taşla doldurulmuştur.	○			R. 5.1
	K.2.2		0,84	0,87	2,07	○				○							○	Bu açıklık moloz taşla doldurulmuştur.			○	R. 5.1
	SKN1		1,16	0,28	0,86			○		○				○			○	Kemer taşlarında aşınmalar vardır. Alın yüzeyinde bulunan taş düşmüştür.				R. 5.1
	SAÇAK SİLMESİ		5,15	0,05	0,15													Silmede aşınmalar ve malzeme kayıpları vardır.		○		R. 5.1

Güney cephesi

Cephenin D2 notasyonlu duvarını eni 0, 86 m olup, silme altı kodu 5, 54, çatının mahya kodu ise 7, 38 m'dir (Çizelge 5.2). Batı duvarındaki girişler dışında diğer bir kapı açıklığı da güney duvarın ortasında yer almaktadır. K3 notasyonlu bu kapı da dikdörtgen açıklık şeklinde olup ve içeriye yansıması dairesel kemer şeklindedir. Yekpare taştan oluşan lentonun bir kenarından silme geçmektedir. Eşik taşının ortası aşınmış olup, şu an kullanılan ahşap doğrama muhdestir (Resim 5.2).

İç mekânı aydınlatmak için cephede dikdörtgen forma sahip olan üç adet P3 notasyonlu pencere bulunmaktadır. Bu pencerelerde yekpare lento ve söve taşları kullanılmıştır. Moloz taşlarla doldurulmuş olan P3 dairesel kemerli bir açıklıkla, diğer P3 pencereler ise dikdörtgen açıklıklarla iç mekânda konumlanmışlardır. En solda bulunan P3 pencere iç mekândan incelendiği zaman pencerenin etrafında bulunan fresklerdeki bütünlük bozulmuş olduğu için, bu pencerenin daha freskler yapıldıktan sonra açıldığı anlaşılmaktadır.

Apsisin doğu cephesini oluşturan D.5. notasyonlu duvarın eni 0, 51 m, yüksekliği 4, 41-6, 06 m'dir (min.-mak.). Beşgen yapıda olan apsisin cephesi boyunca yatay bir şekilde devam eden, apsisin silmesinden başlayarak onikinci ve onbeşinci sırada beyaz renkte taşlar bulunmaktadır. Oyma-kabartma taşlar apsisin bu cephesinde mevcuttur.

Güney cephede, en solda bulunan AP2 penceresinin bir sıra altında farklı malzemelerle oymalı bir sıra taş bulunmaktadır. Taşların boyutlarından bu taşların başka bir yapıdan alınıp buraya yerleştirildiği düşünülmektedir.

Cephede çatıdan ve zeminden alınan yağmur ve zemin sularından kaynaklı kararmalar mevcuttur. Bu cephede taşların arasında içeriği bilinmeyen harç dikkat çekicidir (Resim 5.2.A).

A.

B.

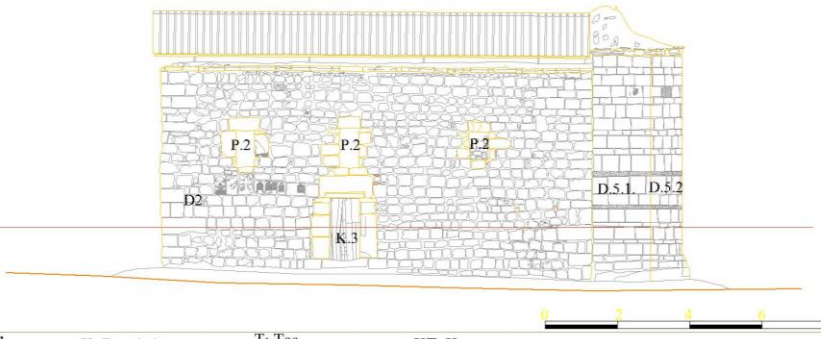
C.

D.

Resim 5. 2. A- Güney cephesi
B- Güney cephesi apsis
C- AP2 ve devşirme taş
D- AP2 Detay

Çizelge 5. 2. Yapı dış tanımlama tablosu, güney cephesi

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

X: Boy (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer

KT: Kesme taş
Tl: Tuğla

F: Fresk
FAS: Fresk alçı sıva
BT: Bazalt taş
B: Boya
KA: Kaplamasız
ÜT: Ünye taşı

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			MALZEME												YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	TAŞIYICI				DOLGU			YÜZEY						NOTLAR	İ	O	K	
						T	TU	KSK	KBK	KT	Tl		BT	ÜT	F	FAS	B	KA					
D2			11,95	0,99	5,47	○				○			○					○	Duvarda aşınmalar ve malzeme kayıpları vardır.		○		R. 5.2
	P.2.1.		0,50	0,86	1,00	○				○								○	P2 açıklığının alt söve taşı aşınmalar vardır.		○		R. 5.2
	P.2.2.		0,52	0,86	1,11	○				○									P2 açıklığının söve taşlarında aşınmalar vardır.		○		R. 5.2
	P.2.3.		0,53	0,86	0,78	○				○								○	P2 açıklığının söve taşlarında aşınmalar vardır. Açıklık taşla doldurulmuştur.		○		R. 5.2
	K.3.		0,84	0,87	2,07	○				○								○	K3 açıklığının söve taşlarında aşınmalar vardır. Eşik taşı aşınmıştır.		○		R. 5.2
	K.3. SİLMESİ																		Silme taşında aşınmalar vardır.				R. 5.2
	SAÇAK SİLMESİ																		Silme taşında aşınmalar vardır.				R. 5.2
D.5.1			1,59	0,74	6,24	○				○				○				○	Duvarda kararmalar ve aşınmalar vardır.		○		R. 5.2

Doğu cephesi

Selina Ballance'a göre apsis tanımı:

"En eski bölüm olan apsis derin ve sığ taş sıralarıyla inşa edilmiştir, düz bir biçimde işlenmiş ve birbirine yakın olarak örülmüştür, temelinde hafif çıkıntılı bir kaidesi vardır. Her açıdan St. Sophia'nın apsisine çok benzemektedir" (Ballance, 1960: 169–171).

Apsisin bulunduğu bu cephede, D3 notasyonlu duvarın eni 0, 96 m, saçak yüksekliği 5, 24 m., apsisle birleştiği yerdeki yükseklik 5, 69 m., D.5.2. notasyonlu duvarın eni 1, 57 m, yüksekliği 6, 24 m, D.5.3 notasyonlu duvarın eni 1,56 m, yüksekliği 6, 24 m, D.5.4 notasyonlu duvarın eni 1, 60 m, yüksekliği 6, 24 m, D.7 notasyonlu duvarın eni 1, 52 m, saçak yüksekliği 5, 78 m., apsisle birleştiği noktadaki yüksekliği 6, 39 m.'dir (Çizelge 5.3).

D.3. notasyonlu duvarda sivri kemerli açıklık, içeriye doğru genişleyen bir mazgal penceredir. D.3. penceresinin üst kısmından "Ters U" şeklinde bir silme geçmektedir. Bu silmenin iç tarafında kalan taş ve altındaki taş günümüzde düşmüştür. Apsis cephesi üç kattan oluşan taş çıkma üzerine oturmaktadır. Apsisin üzeri basık beş köşeli pramidal örtüyle örtülmüştür. Günümüzde üstünün çoğunluğu toprakla kaplı olmakla beraber bir kısmı kiremitle örtülmüştür; ancak neredeyse tüm yüzeyinde bitkilenme olmuştur. Ana mekânın örtüsü dikkate alındığında, apsisin üst örtüsünün de kilisenin naosunun üst örtüsü gibi plak taşlarla kaplı olma ihtimali yüksektir (Resim 5.3).

Cephede iki şerit halinde apsis boyunca yatay şekilde devam eden Ballance 'ın Ünye taşı olduğunu belirttiği taşlar mevcuttur. Ayrıca Resim 5.3'de görüldüğü üzere, cephede yukarıdan dördüncü sırada yer alan, güneyden kuzeye sırasıyla, boyutları 0, 35 m x 0, 30 m olan iki adet, boyutları 0, 40 m x 0, 30 m olan bir adet, altıncı sırada ise boyutları 0, 60 m x 0,37 m olan bir adet ünye taşı olarak bahsedilen taşlarla aynı renkte beyaz taşlar bulunmaktadır. Duvarın bitiminde kullanılan silme kesiti, batı cephesinde kullanılan silme kesitiyle aynıdır.

D05 notasyonlu apsisin üzeri yarım kubbeyle örtülmüş olup, günümüzde toprakla örtülü olan üst örtüde alaturka kiremit kalıntılar bulunmaktadır.

Cephede, bulunan kararmalar daha çok zemine oturan kısımda ve saçağa yakın sıradaki taşlarda bulunmaktadır. Ayrıca bu cephede diğer cephelerde pek olmayan tuzlanma bulunmaktadır.

A.

B.

C.

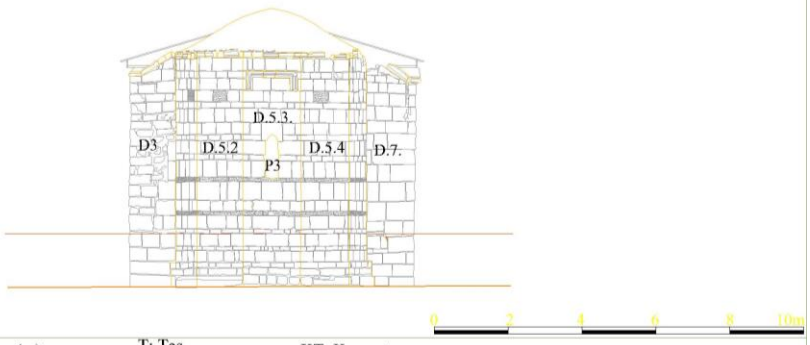

D.

Resim 5. 3. A- Apsis cephesi1
B- Apsis cephesi
C- D3
D- Silme detayı

[1] Dickman Ossaman arşivinden alınmıştır.

Çizelge 5. 3. Yapı dış tanımlama tablosu, doğu cephesi

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

X: Boy (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer
KT: Kesme taş
Tl: Tuğla

F: Fresk
FAS: Fresk alçı sıva
BT: Bazalt taş
B: Boya
KA: Kaplamasız

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

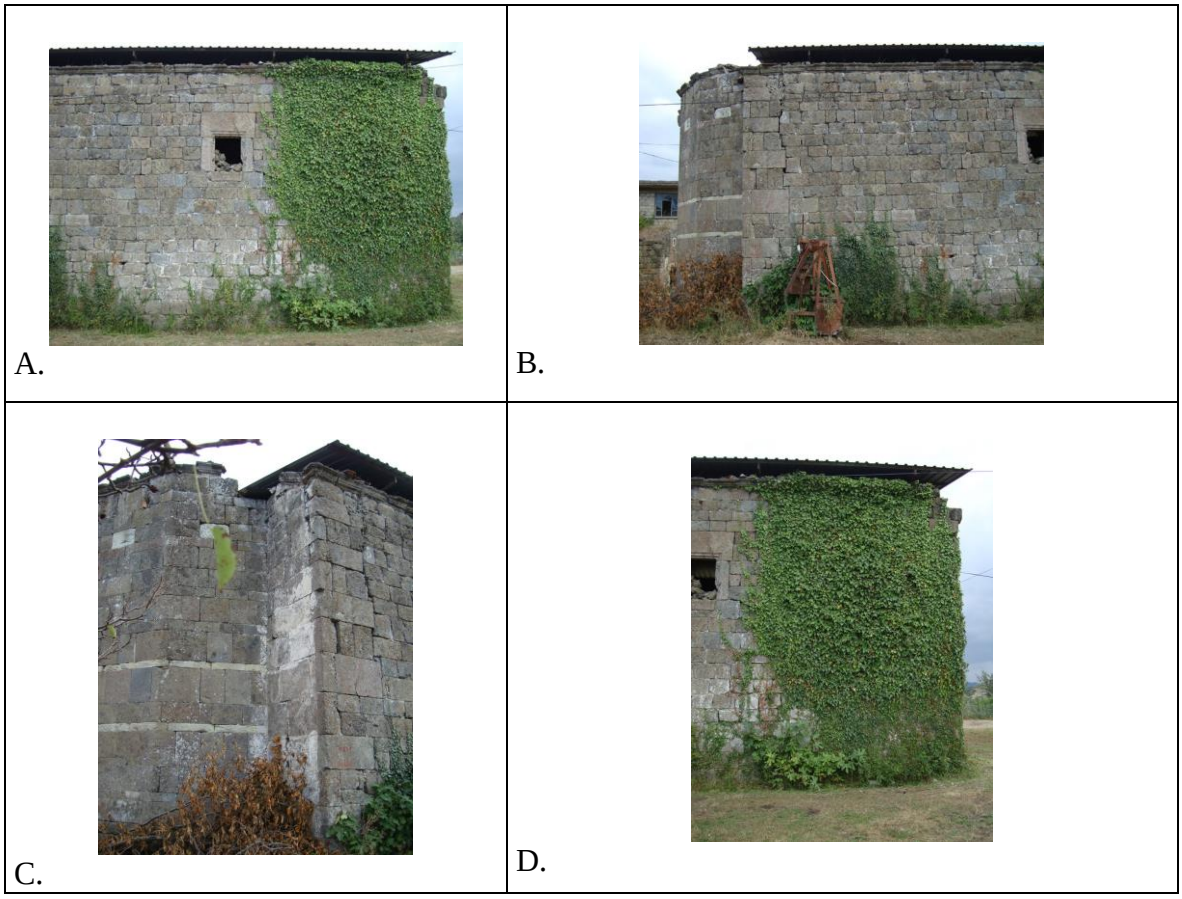
ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			MALZEME												YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	TAŞIYICI				DOLGU			YÜZEY					NOTLAR	İ	O	K	
						T	TU	KSK	KBK	KT	Tl		BT	ÜT	F	FAS	B	KA					
D.3.			1,33	1,50	6,25 5,72	○				○				○					Duvarda kararmalar ve aşınmalar vardır.		○		R.5.3
D.5.2			1,57	0,73	6,24														Duvarda kararmalar ve aşınmalar vardır.				R.5.3
D.5.3			1,56	0,73	6,24														Duvarda kararmalar ve aşınmalar vardır.				R.5.3
	P.3		0,34	0,77	1,21	○		○		○				○	○				P3 açıklığında aşınmalar vardır.		○		R.5.3
	P.3. ÜSTÜ SİLMESİ																		Silmede aşınmalar vardır.		○		R.5.3
D.5.4			1,60	0,72	6,24	○				○				○					Duvarda kararmalar ve aşınmalar vardır.		○		R.5.3
D.7			1,28	1,56	5,88 5,49														Duvarda kararmalar ve aşınmalar vardır.				R.5.3
	SAÇAK SİLMESİ		5,15	0,05	0,15														Duvarda kararmalar ve aşınmalar vardır.				R.5.3

Kuzey cephesi

Kuzey cephesinde apsise ait D.5 notasyonlu duvarın eni 1, 58 m, yüksekliği 6, 26 m, D.8 notasyonlu duvarın eni 11,49 m, yüksekliği 5, 65 m cm'dir. Ballance 1960 yılında yayınladığı makalede kuzey duvarının yani D.8 notasyonlu duvarın eşit boyutlardaki kare bloklardan oluştuğundan bahseder; ancak günümüzde sadece ilk sırasının büyük blok taşlardan oluştuğunu görmekteyiz (Çizelge 5.4).

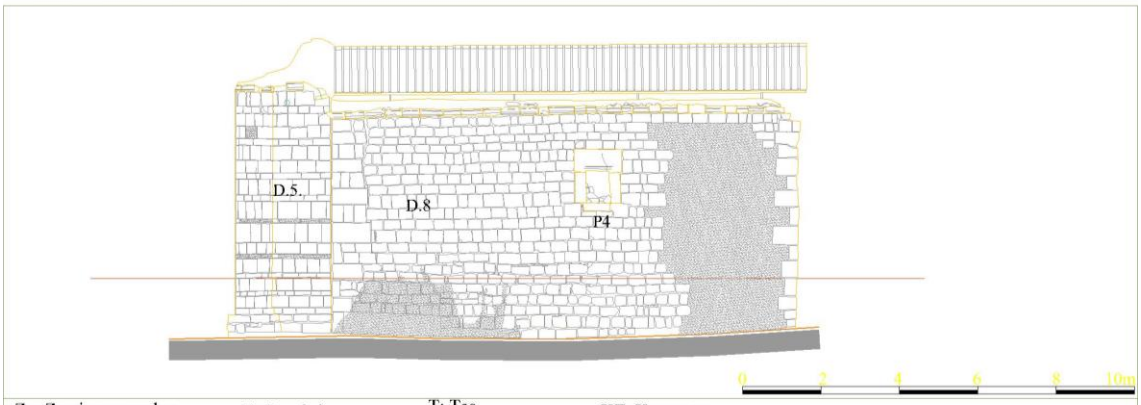
P.4 notasyonlu pencere cephenin ortasının daha solunda kalmaktadır. Tek blok taşlardan oluşan söve taşları ve bir lento taşı bulunmaktadır. P.4 iç mekânda daha büyük bir açıklığa sahip olup, basık bir kemerle tamamlanmıştır. Pencere 0, 30 m moloz taşla doldurulmuştur. Taş silme kesiti apsisin ve batı cephesinin silme detayıyla aynıdır (Resim 5.4).

Silme ve cephede genel olarak aşınmalar söz konusudur; cephede en çok dikkat çeken D.8 notasyonlu duvarın sol kısmında oluşan çatlak ve cepheyi kaplayan bitki tabakasıdır.

Resim 5. 4. A- Kuzey cephesi
B- Kuzey cephesi apsis
C- D5- D7 birleşimi
D- Bitki oluşumu

Çizelge 5. 4. Yapı dış tanımlama tablosu, kuzey cephesi

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

X: Boy (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer
KT: Kesme taş
Tl: Tuğla

F: Fresk
FAS: Fresk alçı sıva
BT: Bazalt taş
B: Boya
KA: Kaplamasız

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			MALZEME												YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	TAŞIYICI				DOLGU		YÜZEY						NOTLAR	İ	O	K	
						T	TU	KSK	KBK	KT	Tl	BT	ÜT	F	FAS	B	KA					
D.5			1,58	0,71	6,26	○				○							○	Duvarda kararmalar ve aşınmalar vardır.		○		R .5.4
D.8			11,94	0,97	5,65	○				○			○				○	Duvarda kararmalar ve aşınmalar vardır.		○		R .5.4
	P.4.		0,59	0,97	0,81	○				○							○	Duvarda kararmalar ve aşınmalar vardır.		○		R .5.4
	SAÇAK SİLMESİ		5,15	0,05	0,15													Silmede aşınmalar vardır.		○		R .5.4

5.1.2. İç tanımlama

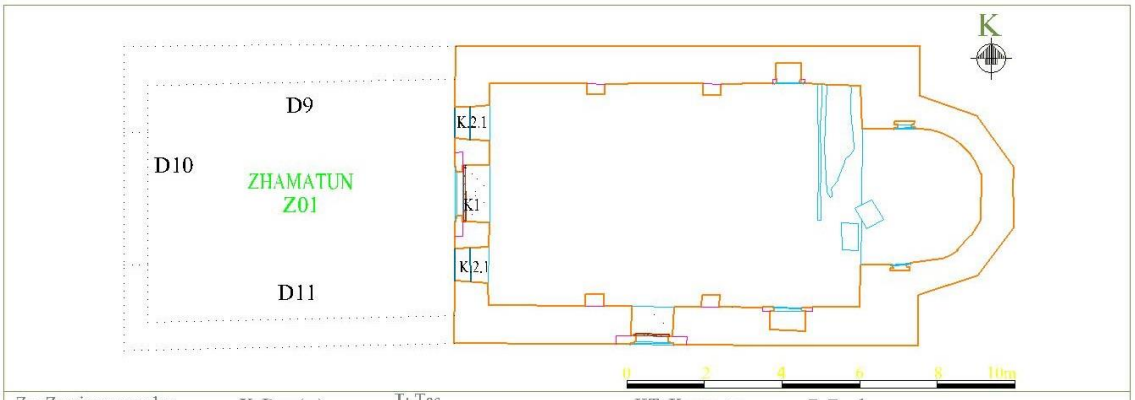
Kilise, zhamatun (kabul bölümü) , naos ve bemaya karşılık gelen A01, A02 ve A03 olmak üzere üç mekândan oluşmaktadır. İç tanımlara ait olan rölöve çizimleri Ek 2'de Şekil 2.15-Şekil 2.14 arasında verilmiştir.

AO1-Zhamatun (kabul bölümü)

Bu mekândan günümüze sadece izler kalmıştır. Yıkılan ve yükselen zeminle beraber tamamen kaybolan duvar kalıntılarının üzeri bitkiyle kaplanmıştır. Bu kalıntılardan bu mekânın genişliğinin kilisenin genişliğiyle aynı olduğunu, D1 notasyonlu duvarda bulunan

kırma çatı izinden ise yüksekliğinin ana kilisenin yüksekliğinden daha az olduğunu anlamaktayız. (Resim 5.1) D9 notasyonlu duvarın eni 0,86 cm, boyu ise 7,90 cm, D10 notasyonlu duvarın eni 0,61 cm, boyu 6,30 cm, D11 notasyonlu duvarın eni ise 0,72 cm, boyu 7,90 cm'dir. Bu duvarların duvar genişliği, kilisenin duvar genişliğiyle yaklaşık aynı ölçülere sahiptir.

Çizelge 5. 5. Yapı iç tanımlama tablosu, Z01

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

X: Boy (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer

KT: Kesme taş
MT: Kesme taş
Tl: Tuğla

F: Fresk
FAS: Fresk alçı sıva
BT: Bazalt taş
B: Boya
KA: Kaplamasız

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			MALZEME											YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	TAŞIYICI				DOLGU			YÜZEY					NOTLAR	İ	O	K	
						T	TU	KSK	KBK	KT	MT	Tl	BT	F	FAS	B	KA					
D1			7,67	0,50	6,81 5,37	○					○		○	○			○			○		Ş 4.6
	K.1., K.2.1, K.2.2		Bkz. Çizelge ... Batı cephesi tanımlama tablosu																		
D9			7,90	0,86		○				○							○			○		
D10			6,30	0,61																		
D11			7,90	0,72																		

A02 Naos

Naos, doğu batı doğrultusunda dikdörtgen planlı olup, 136,79 m² bir alana sahiptir. Kesme taş üzeri fresklerle kaplı olan mekânı, apsis iç bölümü olan bemadan ayıran kesme taş sivri bir kemer bulunmaktadır. Günümüzdeki üst örtüsü, sonradan eklenen sacdan bir çatıdır.

Döşemede bulunan birkaç adet taş kaplama, özgününde tabanın taşla kaplı olduğunu göstermektedir (Resim 5.5).

D1

Naosun 7,67 m x 6,81 m (en yüksek kod) -5,37 m (en düşük kod) boyutlarında olan D1 notasyonlu duvarını incelediğimizde, ilk yapıldığında tamamı freskle kaplı olan duvarda, yer yer fresk altı harç, fresk ve harç altı kesme taş duvar görünmektedir. (Resim 6.15) D1'e 1,48 x 3,49 m boyutlarında olan K1 kapısından girilmektedir. Dış tanımlamada bahsettiğimiz K1 kapısı içerden incelendiğinde açıklığın üzerinde sivri bir kemerin bulunduğu, kemerin üzerinde de, günümüze bir kısmı ulaşmış ve fresk altı sıvası yer yer dökülmüş olan bir kitabenin yazılı olduğunu görülmektedir. (Resim 6.16) K1 kapısının sağ ve solunda bulunan moloz taşla kapatılan 0,92 x 2,12 m boyutlarında olan K2 açıklıkları bulunmaktadır. Cephenin ortasında bulunan lentosu düşmüş olan 1,12 m x 1,78 m boyutlarında olan P1 penceresi içeriye doğru genişlediğinden mazgal pencereye benzer bir penceredir. Mazgal pencerenin sağ ve solunda bulunan duvarlarda kalan sıvalardan, bu alanın da fresklerle kaplı olduğu anlaşılmaktadır.

A-

B-

C-

D-

E-

F-

Resim 5. 5. A- İç mekân batı cephesi
B- Kitabe
C- AK1 duvar
D- AK1 fresk
E- Taş eşik
F- Ahşap gergi

D2

Naosun güneyinde bulunan 9,56 m x 5,72 m boyutlarında olan D2 notasyonlu duvarı incelediğimizde, fresk ve fresk altı harcın soldaki niş üzerinde bulunan kısmı hariç tamamına yakınının döküldüğü görülmektedir. D2 notasyonlu duvarda dış tanımlamada sözü edilen üç adet AP2 notasyonlu pencere açıklığı bulunmaktadır. Bunlardan AP2.1 0,52 m x 0,76 m, AP2.2 0,51 m x 1,23 m, AP2.3 0,85 m x 1,98 m boyutlarındadır. AP2.1, moloz taşla kapatılmış olup, etrafında bulunan fresk incelendiğinde, bu açıklığın sonradan açıldığı anlaşılmaktadır.

1,08 m x 2,43-2,55 m boyutlarında olup, basık kemerle sonlandırılan AK3 notasyonlu kapı açıklığı, sonradan açılmış olduğu anlaşılan AP2.2 notasyonlu açıklıkla birleşmektedir. Bu kapı açıklığının taş eşiği günümüze ulaşmıştır. AP2.3 notasyonlu açıklık ise diğerlerinden farklı olarak içerde yuvarlak kemerle sonlanmış olup moloz taşla bir seviyeye kadar doldurulmuştur. 0,70 m x 1,42 m boyutlarında olan AN1 nişinin etrafında bulunan taş söve bezemelidir. Niş, kesme taş sivri kemerle sonlanmıştır; ancak kemerin kilit taşı ve taş sövenin sol alt kısmında bulunan bir parçası günümüze ulaşmamıştır. Nişin içerisinde Malta Haçı[1] şeklinde olan bir süslemesi bulunmaktadır. 0,47 m x 4,32 m boyutlarında Ps.1.1 notasyonlu ve 0,46 m x 4,31 m boyutlarında Ps.1.2 notasyonlu iki adet plaster sütunce bulunmaktadır. D01 notasyonlu duvarda bulunan bu sütuncelerde fresk bulunmayıp, Ps.1.1 sütuncenin üst profilin altında ikinci sırada bulunan taşın ortasındaki ek bir parça günümüze ulaşamamıştır. Ps.1.2 notasyonlu sütuncede ise bir sıra siyah bazalt taş ve bir sıra sarı bazalt taş kullanılarak yapılmıştır (Resim 5.6).

[1] Malta haçı, 6.yy'dan itibaren görülen eş kollu haç tipidir (Doğan, 2008: 46).

A-

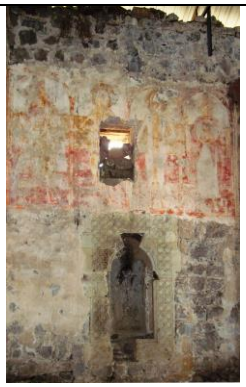
B-

C-

D-

E-

F-

Resim 5. 6. A- Güney cephesi
B- AP2
C- AP2 ve AK3
D- AK3 eşik taşı
E- An2 niş ve fresk
F- AN2

D3

5,72 m x 5,53-6,35 m boyutlarında olan D3 notasyonlu duvar yaklaşık sağ ve sol duvarları birleştiren kesme taş sivri kemerin oturduğu sütun başlığı şeklindeki taşa kadar fresklerle

kaplı bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Kesme taş sivri kemerin ortasında bulunan kilit taşının sol tarafında yedi kesme taştan oluşan kemer taşı, sağında ise sekiz kesme kemer taşı bulunmaktadır. Kemerin oturduğu sütun başlığı şeklindeki taşın üstünde bulunan kemer alınlığındaki freskler günümüze kadar gelememiştir (Resim 5.7).

A-

B-

Resim 5. 7. A- D3 apsisle naosun birleştiği güney duvarı
B- D3 apsisle naosun birleştiği güney duvarı

D8

Naosun kuzeyinde bulunan yaklaşık 9,56 m x 5,69 m boyutlarında olan D8 notasyonlu duvarı incelediğimizde, fresk ve fresk altı harcın AP4 penceresinin solunda bulunan kısmı hariç tamamına yakının döküldüğü görülmektedir. D8 notasyonlu duvarda dış tanımlamada bahsettiğimiz bir adet 1,02 m x 1,75 m boyutlarında AP4 notasyonlu pencere açıklığı bulunmaktadır. Dış mekânda dikdörtgen bir açıklığa sahip olan bu pencere iç kısımda daha geniş bir açıklığa dönüşerek, dairesel bir kemerle sonlanmıştır (Resim 5.8.A). 0,60 m x 0,84 m boyutlarında olan AN2 nişinin etrafında bulunan taş söve bezeme şeklindedir. Niş kesme taş sivri kemerle sonlanmıştır. 0,45 m x 4,42 m boyutlarında Ps.1.3 notasyonlu ve 0,46 m x 4,30 m boyutlarında Ps.1.4 notasyonlu iki adet plaster sütunce bulunmaktadır. Bu sütuncelerden Ps.1.3 notasyonlu olan plaster fresklerle kaplı iken, Ps.1.4 notasyonlu plaster bir sıra krem ve bir sıra siyah bazalt taşla kaplanmıştır (Resim 5.8).

A-

B-

C-

D-

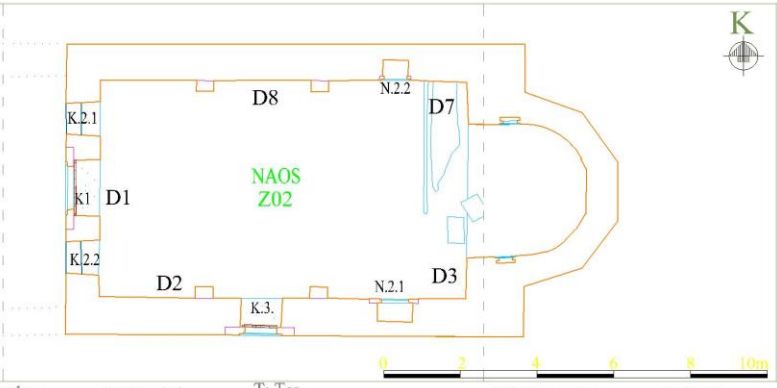
E-

F-

Resim 5. 8. A- İç mekân D8
B- İç mekân D8
C- AN2
D- D8 plaster ve fresk
E- Naos döşeme
F- Naos sac çatı

Çizelge 5. 6. Yapı iç tanımlama tablosu, Z02

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

X: Boy (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer
KBk: Kesme taş bursa kemeri

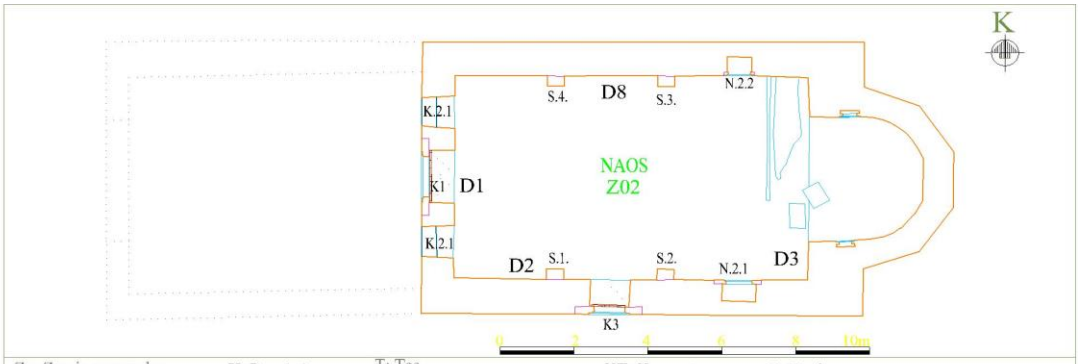
KT: Kesme taş
MT: Kesme taş
Tl: Tuğla

F: Fresk
FAS: Fresk alçı sıva
BT: Bazalt taş
B: Boya
KA: Kaplamasız

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			MALZEME												YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	TAŞIYICI					DOLGU			YÜZEY				NOTLAR	İ	O	K	
						T	TU	KSK	KBK	KBk	KT	MT	Tl	BT	F	FAS	B	KA					
D1			7,67	0,89	6,81 5,37	○						○		○	○			○	Duvarda fresklerle ilgili aşınmalar vardır.		○		R 5.5
	K.1.		1,48	0,89	3,49	○						○			○				K1 açıklığının üst söve taşında çatlak vardır. Eşik taşı aşınmıştır. Özgün doğraması günümüze ulaşmamıştır. Kitabede aşınmalar vardır.		○		R 5.5
	K.2.1		0,92	0,89	2,12	○						○			○				Bu açıklık moloz taşla doldurulmuştur.		○		R 5.5
	K.2.2		0,90	0,87	2,06	○						○			○				Bu açıklık moloz taşla doldurulmuştur.		○		R 5.5
D2			9,56	0,86	5,72	○						○			○			○	Duvardaki fresklerde aşınmalar vardır.		○		R 5.6
	K.3.		1,08	0,86	2,55 2,43	○			○			○			○			○	K.3. açıklığında malzeme kaybı vardır.Açıklık duvarlarında bulunan fresklerde aşınmalar vardır. Doğrama özgün değildir.		○		R 5.6
	N.2.1		0,70	0,60	1,42	○				○		○		○					N.2.1 açıklığının etrafında dönen söve taşında aşınmalar vardır. Açıklıkta iç kısmında bulunan motifli taşlarda kararmalar mevcuttur.			○	R 5.6
	N.2.1 YAN PROFİL	 	0,12 0,14		0,12 0,14														Profilde aşınmalar vardır. Profil nişin alt sövesi hariç açıklık boyunca sürekllilik göstermektedir.		○		R 5.6

Çizelge 5. 7. Yapı iç tanımlama tablosu, Z02

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

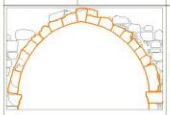
X: Boy (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer
KBk: Kesme taş bursa kemeri

KT: Kesme taş
MT: Kesme taş
Tl: Tuğla

F: Fresk
FAS: Fresk alçı sıva
BT: Bazalt taş
B: Boya
KA: Kaplamasız

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			MALZEME												YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	TAŞIYICI					DOLGU			YÜZEY					NOTLAR	İ	O	K	
						T	TU	KSK	KBK	KBk	KT	MT	Tl	BT	F	FAS	B	KA					
	S.1.		0,47	0,30	4,32	○					○							○	Sütunce başlığında aşınma vardır. Üstten ikinci sırada bulunan taşın içine geçmeli olarak yerleştirilen taş günümüzde yerinde yoktur.	○			R 5.6
	S.2.		0,46	0,31	4,31	○					○							○	Sütunce başlığında aşınma vardır.		○		R 5.6
D3			9,56	0,96	5,24	○						○			○			○	Freskler aşınmıştır. Kemer alın duvarında malzeme kayıpları vardır.		○		R 5.7
SK.1			3,57	0,61	2,04	○		○				○						○	Kemerin oturduğu üzengi taşlarının profillerinde aşınmalar vardır.		○		R 5.7
D8			9,56	0,96	5,69 5,24	○						○			○			○	Freskler aşınmıştır. Duvar mihdes çanyla birleştiği bölgelerde bulunan taşlarda malzeme kayıpları vardır.		○		R 5.8
	N.2.2		0,60	0,42	0,84	○						○		○					Niş alnının etrafında dolanan profilin alt bölümünde malzeme kayıpları vardır.		○		R 5.8
	S.3.		0,45	0,29	4,42	○					○				○				Üzerinde bulunan freskllerde aşınmalar vardır.		○		R 5.8

Z03 Bema

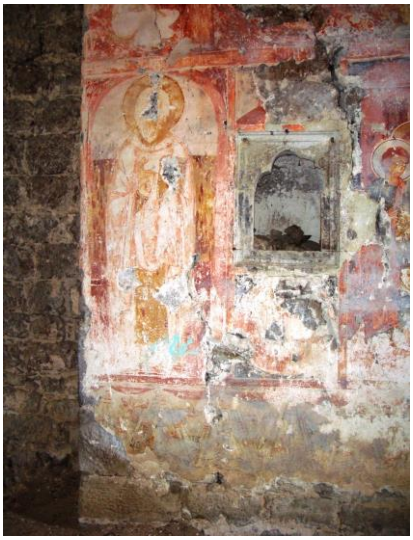
Naostan üç basamakla (yaklaşık 0,55 m kot farkıyla) ayrılan daha yüksekte bulunan bema 9,65 m²'lik bir alana sahiptir ve yarım dairesel planlıdır. Yüksekliği yaklaşık 6, 06 m'dir.

D04-D06

Naosla bemayı birleştiren D3 notasyonlu duvarla birleşen, D4 ve D6 notasyonlu duvarlarda iki adet niş vardır. N1 notasyonlu niş 0,36 m x 0,51 m boyutlarında, N2 notasyonlu niş ise 0,46 m x 0,51 m boyutlarındadır. N2 notasyonlu nişin etrafında dönen profilde aşınmalar bulunmakla beraber, nişlerin yüzeylerinde kararmalar mevcuttur (Resim 5.9).

A-

B-

Resim 5. 9. A- Bema D4 AN1
B- Bema D6 AN1

Z04 Apsis

1,75 m yarıçaplı yarım bir daireden oluşan, kesme taş kullanılarak inşa edilmiştir. Kubbe yapımında taş kullanılmıştır ve kubbede taşın üzerinde harç kalıntıları bulunmaktadır. Kubbenin üzerine gömülü kil veya pişmiş topraktan yapıldığı düşünülen çömlekler bulunmaktadır. Apsiste bulunan AP3 notasyonlu mazgal pencere 1,21 m x 2,21 m

boyutlarında olup, pencerenin iç kısmında da freskler bulunmaktadır (Resim 6.24) . Döşeme taşlarındaki aşınma yoğundur (R.5.10.F).

A-

B-

C-

D-

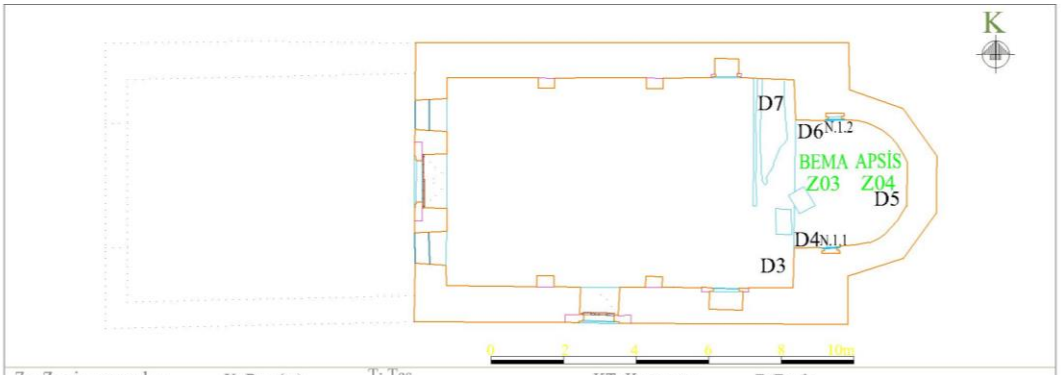
E-

F-

Resim 5. 10. A- Apsis
B- Taş kubbe
C- İsa'nın Kudüs'e giriş sahnesi
D- Meryem'in ölüm sahnesi
E- AP3 kemer
F- Taş döşeme

Çizelge 5. 8. Yapı iç tanımlama tablosu, Z03-Z04

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

X: Boy (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer
KBk: Kesme taş bursa kemeri

KT: Kesme taş
MT: Kesme taş
Tl: Tuğla

F: Fresk
FAS: Fresk alçı sıva
BT: Bazalt taş
B: Boya
KA: Kaplamasız

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			MALZEME												YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	TAŞIYICI					DOLGU			YÜZEY				NOTLAR	İ	O	K	
						T	TU	KSK	KBK	KBk	KT	MT	Tl	BT	F	FAS	B	KA					
	S.4.		0,46	0,30	4,30	○					○							○	Taş yüzeylerinde aşınmalar vardır.			○	R 5.8
D4			1,40	0,82	6,01	○						○			○						○		R 5.9
	N.1.1		0,36	0,16	0,51	○						○			○	○			Yüzeyde bulunan fresklerde ve nişin etrafında dönen silmede aşınmalar vardır.		○		R 5.9
D6			1,36	0,82	6,06	○						○			○				Duvarda bulunan fresklerde aşınmalar var.		○		R 5.9
	N.1.2		0,46	0,18	0,51	○						○			○			○	Yüzeyde karamalar ve nişin etrafında bulunan silmede aşınmalar vardır.		○		R 5.9
D5			3,48 r:1,75	0,51	4,41 6,06														Duvarda bulunan fresklerde aşınmalar var.				R 5.10
	AP3		1,21	0,82	2,21	○					○							○	Duvarda bulunan fresklerde aşınmalar var. Pencerenin doğraması günümüze ulaşmamıştır.		○		R 5.10

5.2. Şapel

Arazinin güney doğusunda bulunan şapel, doğu-batı doğrultusunda uzanan bir bazilika şeklinde olan tek nefli yapıdır. Şapele batı duvarındaki ortadaki girişten ulaşılmaktadır. Doğu kısmı manastırı çevreleyen çevre duvarına bitişik olarak inşa edilmiş olan yapı dışarıda dikdörtgen biçimde olup, yapının apsisi içeride yarım daire şeklindedir. Tanımlamalarda verilen yükseklik ölçüleri zeminden alınan yüksekliklerdir.

5.2.1. Dış tanımlama

Şapelin dış tanımlamasında batı cephesinden başlayarak sırasıyla güney, doğu ve kuzey cepheleri incelenmiştir. Yapı elemanları, boyutları, strüktürel malzemesi ile yüzeyindeki malzeme problemleriyle ele alınmıştır. Dış tanımlara ait olan rölöve çizimleri Ek 2'de Şekil 2.27 ile Şekil 2.28'de verilmiştir.

Batı cephesi

Batı cephesinde, kilisenin batı cephesinde bulunan kesme taşlarla malzeme ve boyutlar açısından benzerlik gösteren taşlar bulunmaktadır. Taşların arası yer yer harçla, yer yer ise moloz taş parçalarıyla doldurulmuştur. D1 notasyonlu duvarın boyutları 3,09 m x 2,58–3,47 m (min.-max.)'dir. Bu cephede BK1 notasyonlu 0,74 m x 1,30 m genişliğinde bir kapı açıklığı bulunmaktadır. Kapı etrafında bulunan söve taşları yekparedir. 1,46 m x 0,54 m boyutlarında yekpare olan üst lento taşı aynı zamanda yapının kitabesidir. Bu kitabenin kuzeyinde kalan doğal taştan yapılmış haç motifli oyma bir taş bulunmaktadır. Kapı eşik taşı aşınmıştır. BK1 açıklığının üstünde cephenin tam ortasında, 0,16 m x 0, 37 m boyutlarında yapımında doğal taş kullanılan içeriye doğru genişleyen BP1 notasyonlu bir mazgal pencere açıklığı bulunmaktadır. Tonoz olan üst örtünün üzerinde toprak kaplama kalmıştır. (Resim 5.11.A)

Cephede parça kayıpları, aşınmalar, derz boşalmaları ve niteliksiz onarımlar vardır. Kapı ve pencere açıklığının doğraması günümüze ulaşmamıştır. Kitabenin özellikle alt kısmında aşınmalardan dolayı yazı karakterlerinde kayıplar vardır. Üst örtüde bitki oluşumu yoğundur.

Güney cephesi

Güney cephesinde bulunan taşların arası, moloz taş parçalarıyla dolmuştur. D2 notasyonlu duvarın boyutları 3, 93 m x 2, 60 m boyutlarındadır (Resim 5.11.C).

Cephede bulunan siyah tabakalar dikkat çekicidir ayrıca derz boşalmaları ve aşınmalar mevcuttur. Taş silmede çok fazla parça kaybı görülmektedir.

Doğu cephesi

Doğu cephesi, manastırın doğu duvarıyla birleşen cephedir. D3 notasyonlu duvar 2,51 m x 4,56 m - 4,25 m- 2,25 m (güneyden kuzeye doğru) boyutlarındadır. Bu cephede 0,20 m x 0,49 m boyutlarında BP2 notasyonlu mazgal pencere açıklığı bulunmaktadır (Resim 5.11.E).

Cephede, mazgal pencerenin alt kısmında, taşların arasının harçla doldurulmasıyla yapılan tadilat dikkat çekicidir. Alt bölümde zemin suyundan kaynaklı kararmalar mevcuttur.

Kuzey cephesi

Kuzey cephesinde bulunan D4 notasyonlu duvarın boyutları 3,96 m x 2,37 m'dir. Cephede bulunan silme taşlarda aşınmalar çok fazladır. Taşların arası moloz taş parçalarıyla doldurulmuştur (Resim 5.11.F).

A-

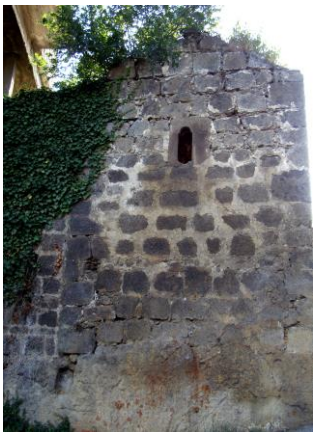
B-

C-

D-

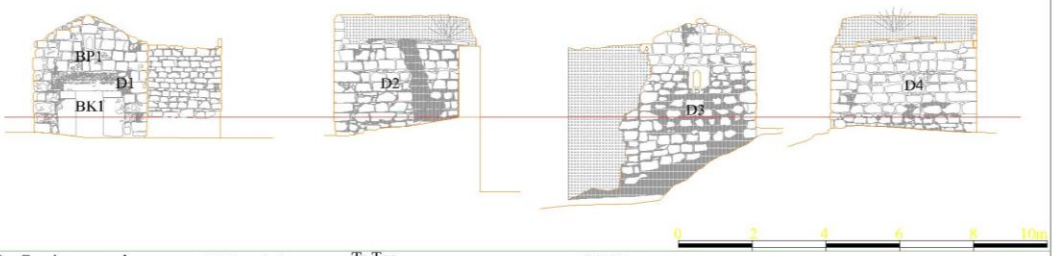
E-

F-

Resim 5. 11. A- Şapel batı cephesi
B- Kitabe
C- Güney cephesi
D- Keşiş hücreleri, çevre duvarı ve doğu cephesi
E- Doğu cephesi
F- Kuzey cephesi

Çizelge 5. 9. Yapı dış tanımlama tablosu, batı-güney-doğu-kuzey cephesi

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

X: Boy (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer

KT: Kesme taş
MT: Moloz taş

KT: Kesme taş
MT: Moloz taş
F: Fresk
B: Boya

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

Not: Yükseklikler zeminden alınmıştır.

ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			MALZEME									YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	TAŞIYICI				DOLGU		YÜZEY				NOTLAR	İ	O	K	
						T	TU	KSK	KBK	KT	MT	KT	MT	F	B					
D1			3,09	0,47	2,58 3,47	○				○		○				Kesme taş cephede parça kayıpları ve derz boşalmaları var.		○		R 5.11
	BK1		0,74	0,47	1,30	○				○		○				Avluya açılan kapı açıklığının doğraması kaldırılmıştır. Açıklığın üzerine kitabe yerleştirilmiştir.		○		R 5.11
	BP1		0,16	0,47	0,37	○				○		○				Avluya açılan pencere açıklığının doğraması kaldırılmıştır.Açıklıkta aşınmalar olmuştur.		○		R 5.11
	kitabe		0,55	-	1,46	○						○				Kitabenin alt bölümünde okunulmayacak kadar aşınma vardır.		○		R 5.11
D2			3,93	0,75	2,60	○				○	○					Kesme taş duvarda ve silmede karamalar ve derz boşalmaları var.			○	
D3			2,51	0,54	4,56 4,25	○				○		○				Kesme taş oluşan derz boşalmaları doldurulmuştur.			○	R 5.11
	BP2		0,20	0,54	0,49	○				○		○				Pencere açıklığının doğraması günümüze ulaşmamıştır. Açıklıkta aşınmalar olmuştur.		○		R 5.11
D4			3,96	0,72	2,37	○				○	○					Kesme taş oluşan derz boşalmaları doldurulmuştur.			○	R 5.11

5.2.2. İç tanımlama

Şapelin iç tanımlamasında sırasıyla B01 naos, B02 bema ve B03 apsis bölümlerinden bahsedilecektir. İç tanımlamada verilen yükseklikler alınan ±0.00 kotundan değil duvarla döşemenin birleştiği noktadan itibaren verilmiştir. İç tanımlara ait olan rölöve çizimleri Ek 2'de Şekil 2.21-Şekil 2.26 arasında verilmiştir.

B01 Naos

Naos, doğu batı doğrultusunda dikdörtgen planlı olup, 16,52 m² bir alana sahiptir. Günümüze ulaşmamış fresklerle kaplı olunduğu bilinen mekânı, bemadan ayıran kesme taş sivri bir kemer bulunmaktadır. Yapının naos bölümü beşik bir tonozla örtülmüştür. Bema bölümünün üzerinde bulunan taş sivri kemer beşik tonozla apsisi örten yarım kubbe arasında bir geçiş gibidir. Tonozun üzerindeki toprak, bitkilerle kaplanmıştır. Döşemenin bazı yerlerinde kalan taş kaplama, özgününde buranın taşla kaplı olduğunu göstermektedir (Resim 5.13.E).

D1

Naosta bulunan 1,72 m x 2,47 m- 3,72 m (min-max) boyutlarında D1 notasyonlu duvarı incelendiğinde, yer yer fresk altı harç, fresk ve harç altı kesme taş duvar görünmektedir. Cephenin ortasında bulunan ve lentosu düşmüş olan 0,46 m x 0,37 m boyutlarındaki BP1 notasyonlu açıklık içeriye doğru genişleyen mazgal bir penceredir. D1 notasyonlu duvarda 0,98 m x 1,97 m boyutlarında olan BK1 notasyonlu bir kapı açıklığı bulunmaktadır. Bu açıklığın etrafında bulunan söve, lento taşları ve taş eşik aşınmış durumdadır. Dış tanımlamada bahsedilen BK1 kapısı içerden incelendiğinde açıklığın üzerinde basık bir kemerin bulunduğu görülmektedir. Kemerin üzerinde günümüze bir kısmı ulaşmış fresk ve fresk altı sıvası vardır. Taşlarda aşınmalar ve kararmalar mevcuttur (Resim 5.12).

D2

2,07 m x 1,97 m (tonozun başlangıcına kadar) boyutlarında olan D2 notasyonlu duvar yapının insan eliyle yapılan müdahaleden kaynaklandığı düşünülen parça kaybının en çok olduğu duvardır.

D3

2,09 m x 1,97 m boyutlarında olan D3 notasyonlu duvar, sağ ve sol duvarları birleştiren kesme taş sivri kemerin oturduğu üzengi taşına kadar fresklerle kaplı bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Kesme taş sivri kemerin ortasında bulunan kilit taşının sağ ve sol tarafında yirmişer kesme taştan oluşan kemer taşları bulunmaktadır. Kemer taşlarında ve kemer alnında kararmalar ve aşınmalar mevcuttur (Resim 5.13).

D4

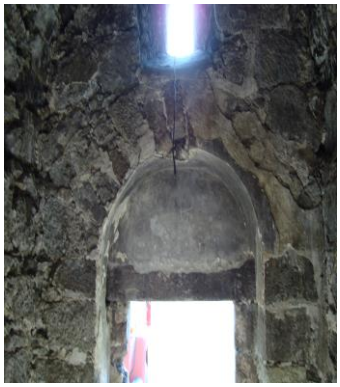
2,04 m x 1,90 m (tonozun başlangıcına kadar) boyutlarında olan D6 notasyonlu duvarın alt kısmında fresk altındaki harç kalıntıları vardır (Resim 5.13).

Naos Üst Örtü

B01 mekânının üst örtüsü taş basık tonozdur. Tonozun yüksekliği 1,97 m'den sonra 1,35 m'dir. Tonozun başlangıç kotunda kilisede olduğu gibi tonozun içerisine gömülmüş kil veya pişmiş topraktan yapıldığı düşünülen bir çömlek bulunmaktadır. Tonozda bitki oluşumu ve kararmalar görülmektedir.

A-

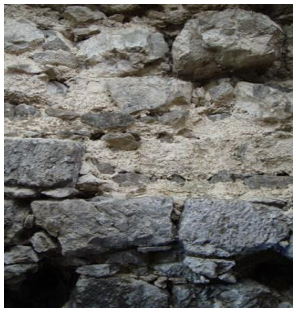
B-

C-

D-

E-

F-

Resim 5. 12. A- BP1 açıklığı
B- Basık kemer
C- BK1 açıklık
D- D2'de bulunan aşınma,
E- D2 ve tonozun birleştiği bölümde bulunan çömlekler
F- D4 ve tonozun birleştiği bölümde bulunan çömlek

B02 Bema

Naosla apsisin birleştiği mekân olan Bema'da iki D5 notasyonlu ve D7 notasyonlu duvarlar bulunmaktadır.

D5

0,26 m x 1,97 m boyutlarında olan bu duvarda fresk altı harç bulunmaktadır. Alt kısımda bitki oluşumu vardır.

D6

0,26 m x 1,97 m boyutlarında olan bu duvarda fresk altı harç bulunmaktadır. Alt kısımda bitki oluşumu vardır.

B03 Apsis

İç mekânda 0,74 m yarıçaplı yarım bir daireden, dıştan ise dikdörtgenden oluşan apsis, moloz taş dolgulu kesme taş kullanılarak inşa edilmiştir. D7 notasyonlu duvarın alt kısmında kalan freskler, şapelde kalan tek fresk bölümüdür. Kubbe yapımında moloz taş kullanılmıştır ve kubbenin tamamının duvarlarda olduğu gibi fresklerle kaplı olduğu bilinmektedir. Apsiste bulunan BP2 notasyonlu taş lentosu olan mazgal pencere 0,45 m x 1,23 m boyutlarındadır, pencerenin iç kısmında fresk altı harcı bulunmaktadır. Ayrıca 0,21 m x 0,35 m boyutlarında BN1 notasyonlu bir niş bulunmaktadır. Nişi çevreleyen söve doğal kesme taştır.

Üst örtü

Apsisin üzeri, iç mekânda yarım kubbeyle örtülmüştür. Yapının üst örtüsünün üzerinin plak taşla kaplı olduğu düşünülmekle beraber bir izi yoktur. Halen üst örtü topraktır ve toprağın üzerinde bitkiler oluşmuştur (Resim 5.13).

A-

B-

C-

D-

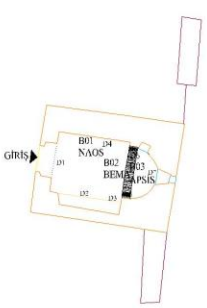
E-

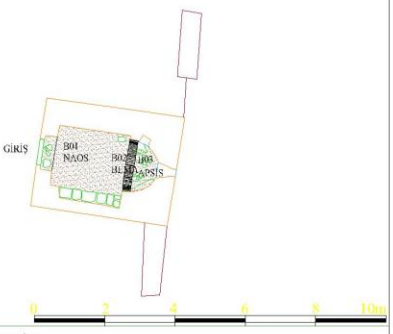

F-

Resim 5. 13. A- D2 notasyonlu duvarla kemerin birleştiği bölüm
B- D4 notasyonlu duvarla kemerin birleştiği bölüm
C- Apsis
D- D4 Apsisin kuzeyinde bulunan niş ve kemer üzengi taşı
E- Apsis ve BP2 açıklığı
F- Basık tonoz

Çizelge 5. 10. Yapı iç tanımlama tablosu-B01-B02-B03

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

X: Genişlik (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer

KT: Kesme taş
MT: Moloz taş

KT: Kesme taş
MT: Moloz taş
F: Fresk
B: Boya

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

Not: Yükseklikler zeminden alınmıştır.

ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			MALZEME									YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	TAŞIYICI				DOLGU		YÜZEY				NOTLAR	İ	O	K	
						T	TU	KSK	KBK	KT	MT	KT	MT	F	B					
D1			1,72	0,47	2,47 3,72	○					○	○				Duvarda fresk altında kalan harç vardır. Kararmalar ve aşınmalar bulunmaktadır.		○		R 5.12
	BK1		0,98	0,47	1,97	○					○	○				Açıklığı oluşturan taşlarda aşınmalar bulunmaktadır. Doğrama günümüze ulaşmamıştır..		○		R 5.12
	BP1		0,46	0,47	0,37	○					○	○				Açıklığı oluşturan taşlarda aşınmalar bulunmaktadır. Doğrama günümüze ulaşmamıştır..		○		R 5.12
D2			2,07	0,65	1,97	○					○	○				Kesme taş duvarda bulunan aşınmalar yapıdaki en büyük parça kaybıdır.			○	R 5.12
	üst örtü		2,07	-	1,34	○					○	○	○			Taş tonozda bitkilenme ve kararmalar vardır.		○		R 5.12
D3			2,09	0,25	1,97	○					○	○				Duvarda derz boşalmaları harç kalıntıları vardır.			○	R 5.12
D4			2,04	0,72	1,94	○				○	○			○		Duvarda fresk altı harç kalıntıları vardır.			○	R 5.12
	üst örtü		2,04	-	1,35	○				○	○		○			Taş tonozda bitkilenme ve kararmalar vardır.		○		R 5.12
D5			0,26	-	1,97	○					○	○				Duvarda derz boşalmaları ve aşınmalar vardır.			○	R 5.12
D6			0,26	-	1,97	○					○	○				Duvarda derz boşalmaları ve aşınmalar vardır.			○	R 5.12
	kemer		1,58	0,24	0,90 r 91	○				○		○				Kemerde siyah tabaka en çok göze çarpan bozulmadır.		○		R 5.13
D7			1,43 r 72	0,55 0,88	2,08	○				○			○			Duvarda aşınmalar vardır. Fresk kalıntısı bulunmaktadır.			○	R 5.13
	BP2		0,45	0,54	1,23	○					○	○				Açıklığı oluşturan taşlarda aşınmalar bulunmaktadır. Doğrama günümüze ulaşmamıştır..		○		R 5.13
	BN1		0,27	0,21	0,35	○					○	○				Sövenin sol üst bölümünde aşınmalar bulunmaktadır.		○		R 5.13
	üst örtü		r 72	-	0,97	○					○		○			Taş kubbede bitkilenme ve kararmalar vardır.		○		R 5.13

5.3. Çan Kulesi

Arazinin kuzey batısında bulunan çan kulesi, zemin + iki kattan oluşan kule kısmı ve kuleye bitişik olan tek katlı hücreyle birlikte ele alınmaktadır. Günümüze bu yapıların sadece zemin katları ulaşmıştır. Zemin katın üzerine betonarme bir kat yapılmış olup, üzeri kırma bir çatı ile örtülmüştür. Merdiven basamaklarının bir kısmı özgündür, bir kısmı ise sonradan beton olarak tekrar yapılmıştır. Tanımlamalarda verilen yükseklikler, yapının zemine oturduğu yüzeyden alınan yüksekliklerdir.

5.3.1. Dış tanımlama

Çan kulesinin dış tanımlamasında batı cephesinden başlayarak sırasıyla güney, doğu ve kuzey cepheleri incelenmiştir. Yapı elemanları, boyutları, strüktürel malzemesi ile yüzeyindeki malzemeler problemleriyle ele alınmıştır. Dış tanımlara ait olan rölöve çizimleri Ek 2'de Şekil 2.38-Şekil 2.41 arasında verilmiştir.

Batı cephesi

Zemin katı 5, 40 m x 3,42 m boyutlarında olan bu cephede 1,00 m x 1,80 m boyutlarında CK1 notasyonlu kapı açıklığı bulunmaktadır. Bu cephenin betonarme kirişe kadar olan kısmı özgündür. Birinci kat tamamen yenilenmiştir. Özgününde taş duvar olan bu cephe plastik boya ile boyanmıştır (Resim 5.14).

Güney cephesi

5,70 m x 6,80 m boyutlarında olan cephede kule bölümüne çıkan merdiven tamamen muhdestir. 1878 tarihine ait olan bir fotoğrafla günümüzdeki fotoğrafı karşılaştırıldığında zemin katın tavan kotunun özgününe göre daha düşük kotta olduğu anlaşılmaktadır. 2,32 m x 3,06 m boyutlarında olan taş sivri kemer açıklığında bulunan kilit taşının sağında sekiz, solunda ise on adet kemer taşı bulunmaktadır. Bu açıklık "süt çeşmesi"[1] olarak bilinen çeşmedir. Kemer açıklığının içinde bulunan 0,30 m x 0,50 m boyutlarında dikdörtgen açıklıklı bir niş bulunmaktadır (Resim 5.14) .

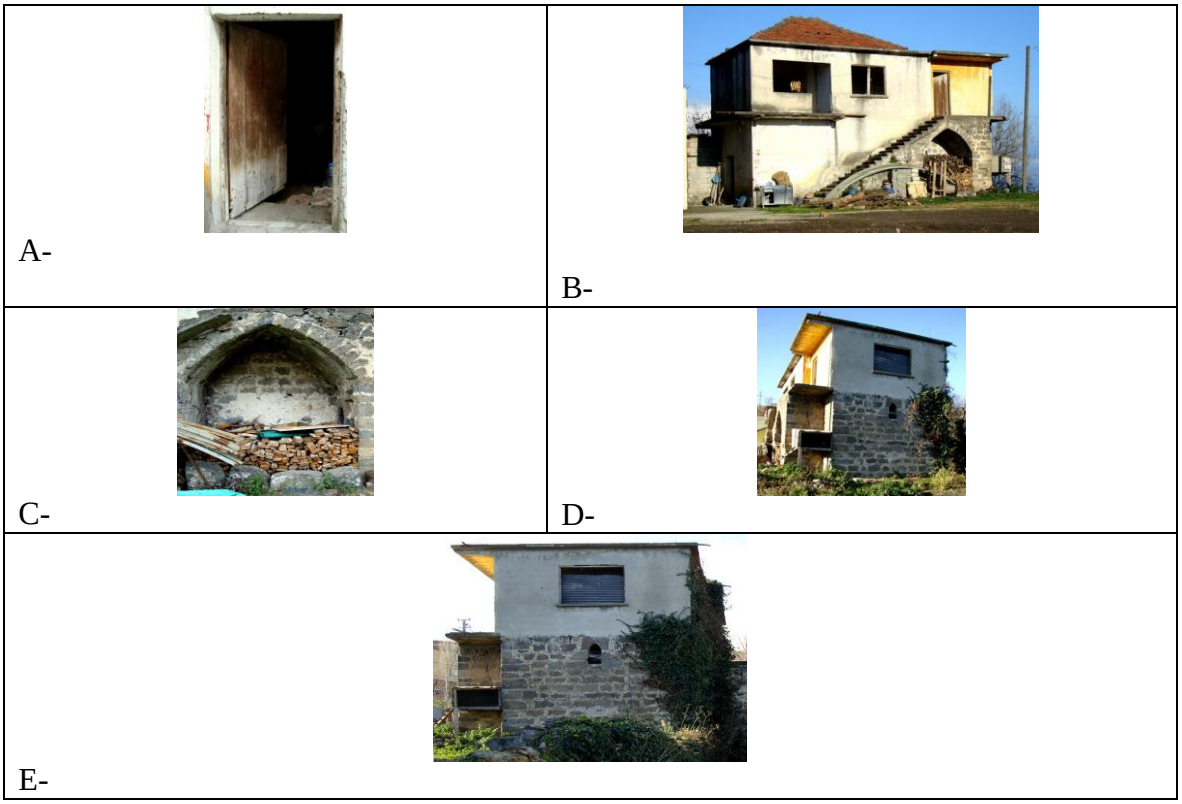
[1] Kutsal sayılan ve Nurlu Pınar (lusağpur) olarak kabul edilen çeşmedir (Özen, Birlik, 2002).

Kemerin kilit taşının üst kotuna kadar olan kısmı özgün kesme taş duvardır. Kilit taşının üzerindeki kottan sonra betonarme döşeme başlamaktadır. Merdivenden sonra başlayan kat tamamen betonarmeden yapılan muhdes bir ektir. Cephenin tümünde taşlar arasında kullanılan derz dolgu harç göze çarpmaktadır.

Doğu cephesi

1,40 m x 3,41m boyutlarında olan D15 notasyonlu duvar merdivenin arka duvarıdır. 5,02 m x 3,46 m boyutlarında olan D6 notasyonlu duvarda 0,69 m x 0,67 m boyutlarında olan CP2 notasyonlu mazgal pencere açıklığı bulunmaktadır. 3,42 m kottan sonra muhdes yapı başlar (Resim 5.14).

Cephede zemin suyundan kaynaklanan bitki oluşumu önemlidir. Taşlar arasında dolgu harcı vardır. CP2 notasyonlu mazgal pencerenin doğraması yoktur.

Resim 5. 14. A- Batı cephesi CK1 açıklığı
B- Güney cephesi
C- Çeşme
D- Güney-doğu cephesi
E- Doğu cephesi

Kuzey cephesi

10,88 m x 6,75 m boyutlarında D7 notasyonlu duvarda 0,89 m x 1,13 m boyutlarında CP2 notasyonlu pencere açıklığı bulunmaktadır. 6,76 m yükseklikten sonra muhdes yapı başlar (Resim 5.16).

CP2 notasyonlu açıklıkta bulunan ahşap doğraması günümüze ulaşmamıştır. Cephede bitki oluşumu görülmektedir.

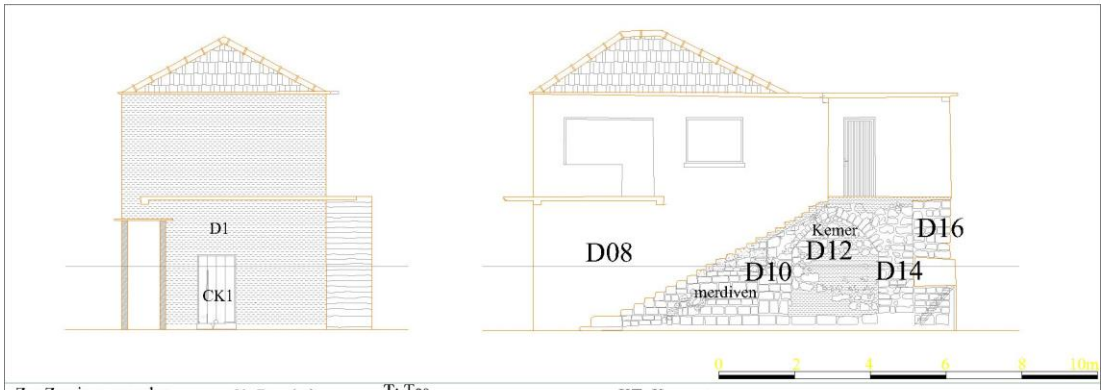
A-

B-

Resim 5. 15. A- Çan Kulesi kuzey cephesi
B- Çan Kulesi kuzey cephesi

Çizelge 5. 11. Yapı dış tanımlama tablosu, batı-güney cephesi

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

X: Boy (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer

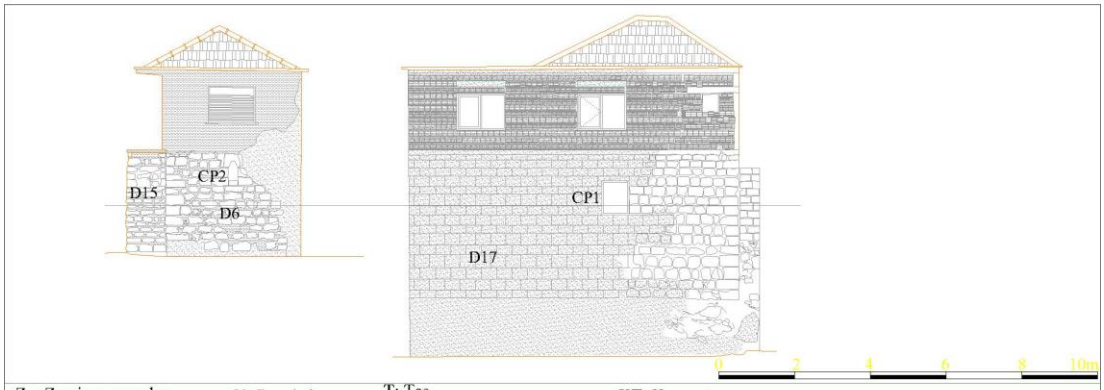
KT: Kesme taş
MT: Moloz taş

KT: Kesme taş
MT: Moloz taş
F: Fresk
B: Boya

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			TAŞIYICI				MALZEME						YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	T	TU	KSK	KBK	DOLGU KT	DOLGU MT	YÜZEY KT	YÜZEY MT	YÜZEY F	YÜZEY B	NOTLAR	İ	O	K	
D1			5,40	0,80	3,42	○				○					○	Kesme taş cephe boyanmış. Üstte betonarme kat çıkılmış.		○		R 5.14
	CK1		1,00	0,80	1,80	○				○					○	Avluya açılan ahşap kapıda deformasyon var, özgün.			○	R 5.14
D2			5,70	1,15	6,84	○				○					○	Kesme taş cephe boyanmış. Üstte betonarme kat çıkılmış.		○		R 5.14
	merdiven		4,83	1,21	3,54	○				○					○	Kesme taş merdiven aşınmış, betonarme bir kaç basamak eklenmiş, özgün.			○	R 5.14
D11			1,34	0,66	2,12	○				○					○	Kesme taş cephede derz dolgu yapılmış.		○		R 5.14
D12			2,25	0,67	2,12 3,05	○				○					○	Kesme taş cephede derz dolgu yapılmış.		○		R 5.14
	kemer		2,32	0,30	0,94			○		○					○	Kesme taş kemerde aşınmalar olmuş, derz dolgu yapılmıştır.		○		R 5.14
D13			1,36	0,95	2,12											Kesme taş cephede derz dolgu yapılmış.				R 5.14
	CN3		0,50	0,34	0,95	○				○					○	Kesme taş nişte aşınmalar olmuş, derz dolgu yapılmıştır.		○		R 5.14
D14			0,95	1,40	3,41	○				○					○	Kesme taş cephede derz dolgu yapılmış.		○		R 5.14
D16			1,05	0,65	3,41	○				○					○	Kesme taş cephede derz dolgu yapılmış.		○		R 5.14

Çizelge 5. 12. Yapı dış tanımlama tablosu, batı-güney cephesi

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

X: Boy (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer

KT: Kesme taş
MT: Moloz taş

KT: Kesme taş
MT: Moloz taş
F: Fresk
B: Boya

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			MALZEME								YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	TAŞIYICI				DOLGU		YÜZEY				NOTLAR	İ	O	K	
						T	TU	KSK	KBK	KT	MT	KT	MT	F	B					
D6			5,02	0,69	3,46	○				○					○	Kesme taş cephede aşınmalar olmuş, derz dolgu yapılmıştır. Bitki oluşumu fazladır.		○		R 5.14
	CP2		0,69	0,33	0,67	○				○					○	Kesme taş açıklıkta aşınmalar olmuş, doğrama kaldırılmıştır.		○		R 5.14
D15			1,40	0,65	3,41	○				○					○	Kesme taş cephede aşınmalar olmuş, derz dolgu yapılmıştır.		○		R 5.15
D17			10,88	0,70	6,75	○				○		○				Kesme taş cephede bitkilenme oluşmuştur.		○		R 5.15
	CP1		0,89	0,70	1,13	○				○		○				Kesme taş açıklıkta bitkilenme oluşmuş, ahşap doğramanın kanadı kaldırılmıştır.		○		R 5.15

5.3.2. İç tanımlama

Çan Kulesi'nin iç tanımlamasında sırasıyla C01, C02 mahallerinden bahsedilecektir. İç tanımlamada verilen yükseklikler zemin döşemesinden alınmıştır. İç tanımlara ait olan rölöve çizimleri Ek 2'de Şekil 2.29-Şekil 2.37 arasında verilmiştir.

C01 Hücre

Hücre, doğu batı doğrultusunda dikdörtgen planlı olup, 20,69 m² bir alana sahiptir. Günümüze ulaşmamış üst örtüsü yerine, 3,35 m duvar yüksekliğinden sonra betonarme kirişlerle geçilmiş bir betonarme döşeme yapılmıştır.

D1

3,62 m x 3,35m boyutlarında olan kesme taş duvarda 1,00 m x 1,80 m boyutlarında CK1 notasyonlu duvar bulunmaktadır (Resim 5.16).

Duvardaki kireç badana da dökülmeler saptanmıştır. CK1 kapı açıklığındaki ahşap doğramada aşınma ve şişmeden kaynaklı deformasyon vardır.

D2

5,70 m x 3,35 m boyutlarında olan kireç badana kaplı olan duvarda, 1,40 m x 2,55 m boyutlarında olan CN1 notasyonlu bir niş bulunmaktadır. CN1 notasyonlu niş basık bir tonozla sonlanmaktadır. Tonoz, kesme taş bloklardan oluşmaktadır (Resim 5.16).

Duvardaki kireç badanada dökülmeler vardır. Dökülmelerin olduğu bölümde taş duvar kendini göstermektedir. Duvarın batısında kararmalar mevcuttur. Zeminden 3,35 m yükseklikten sonra betonarme kirişler başlamaktadır.

D3

D3 notasyonlu duvar 1,82 m x 1,35 m boyutlarındadır. Duvarda 0,75 m' lik sağ ve solda tavandan tabana kadar olan bir iz mevcuttur. Bu izlerin arasında kalan duvarda taşlar arasına çimento ile niteliksiz onarım yapılmıştır. Bu duvarın sağ ve solundaki beton izleri Ballance tarafından çizilen restitüsyon planındaki C01 ve C02 mekanları arasındaki duvar izleridir. Bu çizime göre aradaki duvar sonradan örülmüştür. 3,05 m kotundan sonra betonarme kiriş başlamaktadır (Resim 5.16).

D4

D4 notasyonlu duvar 2,85 m x 3,35 m boyutlarındadır. Bu duvarda 0,89 m x 1,13 m boyutlarında CP1 notasyonlu pencere açıklığı bulunmaktadır. Bu açıklık basık bir tonozla sonlanmaktadır. Tonozun içi ve kemer alınlığı tamamen kireç badanayla kaplıdır. Kemer alınlığından sonra söve başlamaktadır. CP1 açıklığının doğusunda bulunan CN1 notasyonlu niş 0,50 m x 0,95 m boyutlarındadır. Sonradan yapılan badanada oluşan aşınmalardan beden duvarının kesme taşları görülmektedir (Resim 5.16).

<u>C02 Hücre</u>

Bu mekâna girilemediği için iç tanımlama yapılamamıştır. C02 Hücresi ile ilgili veri doğu cephesinde görülen CP2 notasyonlu mazgal penceredir. Bu mekâna girilen bir kapı açıklığı izi de yoktur.

A-

B-

C-

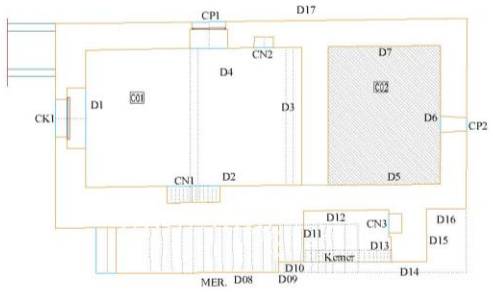
D-

E-

Resim 5. 16. A- CK1
B- CN1
C- D3
D- CP1
E- CN2

Çizelge 5. 13. Yapı iç tanımlama tablosu, C01

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

X: Boy (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer

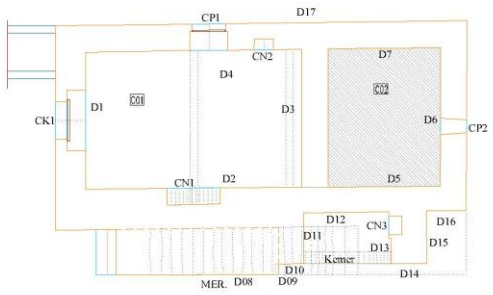
KT: Kesme taş
MT: Moloz taş

KT: Kesme taş
MT: Moloz taş
F: Fresk
B: Boya

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			MALZEME									YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	TAŞIYICI				DOLGU		YÜZEY				NOTLAR	İ	O	K	
						T	TU	KSK	KBK	KT	MT	KT	MT	F	B					
D1			3,62	0,80	3,35	○				○					○	Cephede kararmalar oluşmuş, Beyaz kireç badanada dökülmeler olmuştur.		○		R 5.16
	CK1		1,00	0,80	1,80	○				○					○	Avluya açılan ahşap kapıda deformasyon var, özgün.			○	R 5.16
	tonoz		1,60	-	0,58				○	○					○	Beyaz kireç badanada dökülmeler olmuştur.		○		R 5.16
D2			5,70	0,80	3,35	○				○					○	Cephede kararmalar oluşmuş, Beyaz kireç badanada dökülmeler olmuştur.		○		R 5.16
	CN1		1,40	0,43	2,55				○						○	Beyaz kireç badanada dökülmeler olmuştur.		○		R 5.16
	tonoz		1,40	0,43	0,70	○			○						○	Beyaz kireç badanada dökülmeler olmuştur.		○		R 5.16

Çizelge 5. 14. Yapı iç tanımlama tablosu, C01

Zx: Zemin numaraları
Dx: Duvar numaraları
K.x: Kapı numaraları
P.x: Pencere numaraları

X: Boy (m)
Y: Kalınlık (m)
H: Yükseklik (m)

T: Taş
TU: Tuğla
KSK: Kesme taş sivri kemer
KBK: Kesme taş basık kemer

KT: Kesme taş
MT: Moloz taş

KT: Kesme taş
MT: Moloz taş
F: Fresk
B: Boya

İ: İyi (Taşıyıcı ve malzemeye dönük sorunları olmayanlar)
O: Orta (Sıva, boya, badana gibi basit bakım gereksinimleri olanlar)
K: Kötü (Taşıyıcı ve malzeme sorunu olanlar)

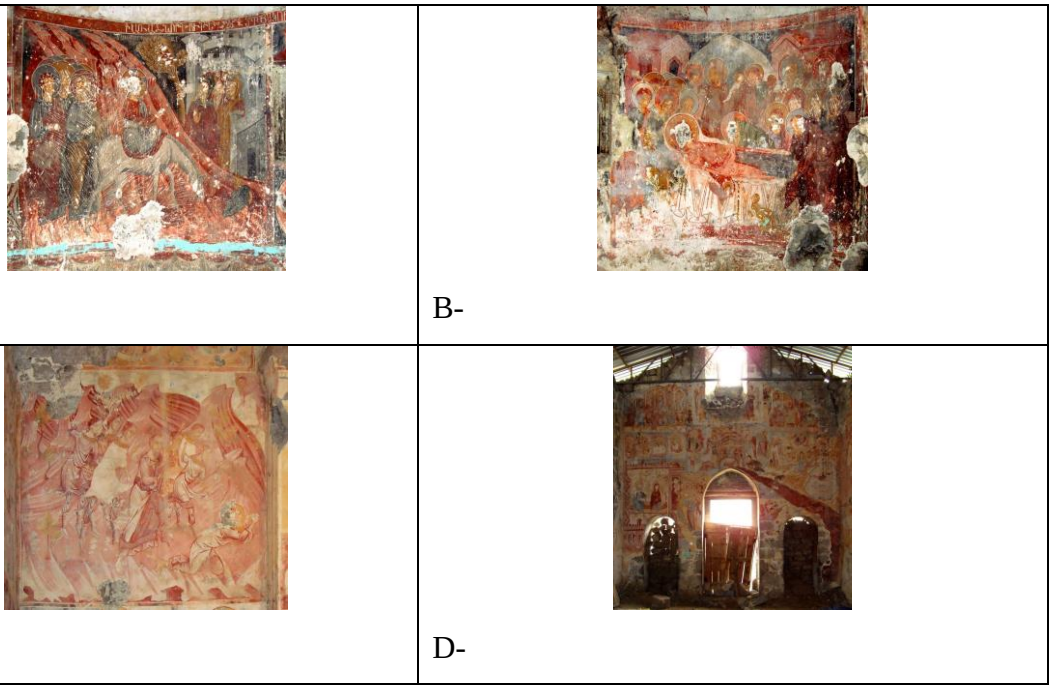
ELEMANLAR		FORMU	ÖLÇÜLER			MALZEME									YAPISAL DURUM				FOTO NO
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	H	TAŞIYICI				DOLGU		YÜZEY				NOTLAR	İ	O	K	
						T	TU	KSK	KBK	KT	MT	KT	MT	F	B					
D3			1,82	0,70	3,35	○				○					○	Kararmalar oluşmuş, beyaz kireç badanada dökülmeler olmuştur.		○		R 5.16
D4			2,85	0,70	3,35	○				○					○	Kararmalar oluşmuş, beyaz kireç badanada dökülmeler olmuştur.		○		R 5.16
	CP1		0,89	0,70	1,13	○				○					○	Kararmalar oluşmuş, beyaz kireç badanada dökülmeler olmuştur.		○		R 5.16
	tonoz		0,89	0,50	1,13				○						○	Kararmalar oluşmuş, beyaz kireç badanada dökülmeler olmuştur.		○		R 5.16
	CN2		0,50	0,29	0,95	○				○					○	Kararmalar oluşmuş, beyaz kireç badanada dökülmeler olmuştur.		○		R 5.16
	tonoz		0,50	0,29	0,25				○	○					○	Kararmalar oluşmuş, beyaz kireç badanada dökülmeler olmuştur.		○		R 5.16
DÖŞEME KAPLAMASI																Özgün döşemenin üzerine beton şap atılmıştır.CK1 kapısının önü özgün taştır.				
TAVAN KAPLAMASI																Özgün tavan yıkılmıştır. Z01 mekanının üzerine betonarme bir ev yapılmıştır.				

5.4. Bezeme

Kaymaklı Manastırı'nda bulunan bezemeler kilise yapısında manastırın diğer yapılarına göre daha yoğun uygulanmıştır. Bezeme, freskler ve taşların boyutları incelendiğinde başka bir yapıdan alınıp bu yapılarda kullanıldığı düşünülen devşirme taş olmak üzere iki bölüme ayrılacaktır. Devşirme taş, özellikle kilise iç mekanında ve dış cephelerinde taş oyma ve kabartma olarak kullanılmıştır.

5.4.1. Fresk

Manastır yapısında bulunan kilise ve şapel yapılarında günümüzde var olan veya yapılan çalışmalarla ve yapıdaki izlerle var olduğu bilinen freskler bulunmaktadır. Diğer yapılarda fresk olup olmadığı konusunda kesin bir kanıya varılmamaktadır. Kilise içerisinde bulunan fresklerin bir kısmı günümüze ulaşmıştır; ancak şapelde bulunan freskler günümüze ulaşamamıştır. Ek-10'da çalışmada, kilisede ve şapelde bulunan günümüze ulaşmış fresklerden ve kaynaklardan var olduğu kanıtlanan freskler ayrıntılı bir şekilde verilmektedir.

A- B- C- D-

Resim 5. 17. A- İsa'nın Kudüs'e giriş sahnesi
B- Meryem'in ölüm sahnesi (koimesis)
C- Aziz Stephan'ın taşlanma sahnesi
D- Deesis sahnesi

5.4.2. Devşirme taş

Manastır yapıları içerisinde devşirme taş, kilisenin iç ve dış cephelerinde, şapelin batı cephesinde kullanılmıştır. Bezemelerin çoğunu taş üzerine işlenmiş haç motifleri oluşturmuştur (Ek 2, Şekil 2.19).

Naosta bulunan AN2 nişleri etrafında olan taşlar dikkat çekicidir. Yapıyı oluşturan asıl yapı malzemesinden farklı olmaları bu taşların devşirme olduğuna işaret etmektedir. kanıtı sayılabilir. Güney duvarında bulunan AN2 nişinin etrafındaki bezeme çift sıra sekiz kollu yıldız motifiyle oluşturulmuş bir bordürle çevrelenmiştir. Sekiz kollu yıldızların birleştirilmesiyle bir haç oluşmaktadır. Nişin içerisinde Malta Haçı bulunmaktadır. Kuzey duvarında bulunan AN2 nişi ise daha küçük boyutlarda yapılmıştır. Sivri kemerli nişi üç yönden silme çevreler. Niş, dört taraftan dört kollu yıldızlarla oluşturulmuş bordürle çerçeve içine alınmıştır (Ek 2 , Şekil 2.20).

5.5. Bölüm Bulguları

Bu bölümde ayrıntılı çalışılan kilise, şapel ve çan kulesi yapılarının bugünkü durumlarını tespit etmek amaçlanmıştır. Bu kapsamda yapıların iç ve dış tanımlamaları yapılarak, iç mekânlarında ve dış cephelerinde bulunan mimari elemanların boyutları ve mimari özellikleri anlatılmıştır. Ayrıca yapılara farklı dönemlerde yapılan müdahalelerden ve yapılardaki bozulmalardan bahsedilmiştir.

6. ANALİZLER

Ayrıntılı bir şekilde çalışılan kilise, şapel ve çan kulesi yapılarının malzeme analizi, yapısal sistem analizi ve değişim ve bozulma analizleri üzerinde çalışma yapılmıştır.

6.1. Yapı Malzemesi Analizi

Yapıda kullanılan malzemeler ve bulundukları yerler, Ek 3'de Malzeme Kullanım Paftaları'nda verilmiştir.

Kilisenin inşasında kesme ve moloz taş kullanılmıştır. Devşirme taş kullanımı da oldukça yüksektir. Kaymaklı Kilisesi'nin apsisinin dış cephesinde kullanılan taşlardan iki sıra taş farklı bir doğal taş kullanılarak yapılmıştır. Cephenin bulunan beyaz renkli taşların kolay işlenilebilir taşlar olduğu düşünülmektedir. Ancak bu taşların nitelikleri için ayrı bir kimyasal analiz gereklidir. Diğer cephelerde düzgün kesilmemiş moloz taşlar kullanılmıştır. İç mekân ise fresklerle kaplıdır. Fresk altında bir fresk altı harç kullanılmıştır. Fresk ve harçların döküldüğü kısımlarda taşların arasında özgün olduğu görülen harç kullanılmıştır. Yapının birkaç yerinden alınacak örneklerle kimyasal analiz yapıldıktan sonra harç konusunda bilgi sahibi olunabilir. Kapı ve pencere lentolarında doğal taşlar kullanılmıştır. Özgün kapı ve pencere doğramaları günümüze ulaşmamıştır. AK1 ve AK3 açıklıklarında muhdes ahşap doğramalar bulunmaktadır. Apsisin üzeri moloz taşla örtülmüştür. Kubbenin kuzey ve güneyinde olmak üzere iki adet kil veya pişmiş topraktan yapıldığı düşünülen çömlek bulunmaktadır. Naos kısmı ise muhdes bir ek olan sac malzemeyle örtülmüştür. Naosun döşemede günümüzde topraktır. Bemanın önünde bulunan merdivenlerde ve bemanın döşemesinde kısmi taş döşeme vardır (Şekil 3.1-Şekil 3.14).

Şapelin dış cephesinde kesme taş kullanılmıştır. İç mekânın apsisinin alt kısmında fresk altı harç ve fresk bulunmaktadır. Fresklerde ve fresk altı harçta bulunan aşınmalardan dolayı iç mekânda bulunan kesme taşlardan büyük bir bölümü görülmektedir. Kapı ve pencere lentoları doğal kesme taştandır. Kapı açıklığı olan BK1 iç duvarlarında çimento ile niteliksiz onarım yapılmıştır. Şapelde bulunan açıklıkların hiç birinde doğrama bulunmamaktadır. Apsisin üst kısmı taştan yapılan yarım kubbeyle, naos ise basık taş

tonozla örtülmüştür. Basık tonozun kuzey ve güneyinde kilden veya pişmiş topraktan yapıldığı düşünülen çömlekler bulunmaktadır. Günümüzde bu üst örtülerin üzeri toprakla örtülüdür (Ek 3, Şekil 3.15-Şekil 3.22).

Çan kulesinin günümüze ulaşan özgün kısmı zemin kattır. Zemin katın belli bir seviyesinden sonra betonarme olan bir kat eklenmiştir. Muhdes olan bu katın duvarlarında tuğla kullanılmış olup, iç ve dış cepheleri tamamen plastik boya ile boyanmıştır. Özgün olan zemin katta kaplama olarak kesme taştan kullanılmıştır. Ulaşabildiğimiz B01 mekânın içi plastik boyayla boyanmıştır. Yer yer meydana gelen dökülmelerde kesme taş görünmektedir. Kapı ve pencere lentoları doğal kesme taştandır. Özgün doğrama olduğu düşünülen CK1 açıklığına ait olan kapı ahşaptır. Bunun dışında olan doğramalar ahşap muhdes doğramalardır. Bu bölümün üzeri muhdes betonarme kiriş-döşemeyle örtülmüş olup eklenen muhdes betonarme katın üzeri üzeri ahşap kırma çatıyla örtülmüştür. Zemin kat döşeme üzerine beton şap atılmıştır. CK1 açıklığına ait eşik ve CP1, CP2, CN1 ve CN2 açıklıklarının döşemesinde kesme taş kullanılmıştır (Ek 3, Şekil 3.23-Şekil 35).

6.2. Yapısal Sistem Analizi

Yapısal Sistem Analizi'ne ait olan paftalar Ek 4'de Şekil 4.1 - Şekil 4.35 arasında verilmiştir.

Kilise, şapel ve çan kulesi yığma taş sistemle yapılmış olup cepheler moloz taş üzeri kesme taşla kaplanmıştır. Pencere ve kapı açıklıkları taş söveler kullanılarak inşa edilmiş olup, pencere ve kapı açıklıkları sivri ve basık kemerle geçilmiştir. Kilisenin naosunda kuzeyde iki, güneyde iki adet olmak üzere toplam dört adet plaster bulunmaktadır. Kilisenin naos kısmı kırma çatı şeklinde sac bir çatıyla örtülmüştür. Apsis kısmı ise yarım taş bir kubbeyle örtülmüştür. Naosla bema arasındaki geçiş taş sivri bir kemerle yapılmıştır. Şapelin naos bölümü taş basık bir tonozla, apsis kısmı ise taş yarım bir kubbeyle örtülmüştür. Çan kulesinin özgün olan B01 mahalinin üzerine betonarme bir döşeme yapılarak kat atılmıştır. Kilise ve şapelin döşemelerinde taş döşeme kalıntıları bulunmaktadır. Çan kulesinin döşemesine çimento atılmıştır. Cepheyle üst örtü arasında taş silmeler kullanılmıştır. Kilisede kullanılan iki çeşit taş silme detayı vardır. Şapelde bulunan silme detayı kilisenin güney ve batı cephesinde kullanılan silme detayıyla aynıdır. Çan kulesinde herhangi bir silme bulunmamaktadır.

6.3. Değişim ve Bozulma Analizi

Değişim ve bozulma analizi strüktürel bozulmalar, insan eliyle yapılan değişimler ve doğal bozulmalar olarak üç ayrı bölümde incelenmiştir. Ek.5'de bulunulan paftalarda Şekil 5.1-Şekil 5.35 arasında yapılar üzerindeki bozulmalar detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

6.3.1. Strüktürel Bozulmalar

Günümüze ulaşmayan ve kilisenin batı cephesinde bulunmuş olan zhamatunun(kabul bölümü) yıkılması, kilisenin batı cephesinde özellikle zhamatun duvar izlerinin olduğu yerde derin çatlakların olmasına neden olmuştur. Ayrıca kilise kuzey cephesi duvarının bir apsisle aynı yapı tekniğine sahip olan kısmı ile diğer dönemde yapıldığı düşünülen bir kısmının birleştiği noktada oluşan düşey çatlaklar yapı için tehlike arz etmektedir. Bu çatlaklar düşeyden sapmalara neden olmuştur. Ayrıca cephede kısmi derz boşalmaları görülmektedir. Taş silmelerde görülen kopma ve kırılmalar yoğundur.

Çan Kulesi'nin C01 ve C02 mahallerindeki duvarlarda görülen çatlaklar, derin değildir. Plastik badana yapılan duvarlarda, derz boşalması olup olmadığı tespit edilememektedir.

Şapel'de iç mekân güneyinde bulunan duvardaki kırılma ve kopmalar yoğundur. Yapının batı ve kuzey cephesinde derz boşalmaları mevcuttur.

6.3.2. İnsan eliyle yapılan bozulmalar

Kilisenin kırma çatı şeklindeki sac çatısı sonradan eklenmiştir. Ancak yapılan bu müdahale fresklerin korunması açısından önemlidir. Ancak Apsis cephesinde bulunan sahnelerin üzeri çizilmiştir. Bu yapıda bulunan beş pencere doğraması ve iki kapı doğraması sökülerek kaybolmuştur.

En çok müdahale gören yapı olan çan kulesinin zemin katın kat yüksekliği, duvarların üst kısımları yıkılarak düşürülmüştür. Bu taş duvarların üzerine betonarme kiriş atılarak bir kat eklenmiştir. İç mahalde taşların arasına çimento ile müdahale edilmiştir. Yapının dış

duvarları plastik boya ile boyanmıştır. C01 mahallinde bulunan CP1 penceresinin doğraması sökülmüştür.

Şapelin iç mahallinde bulunan güney duvarında insan eliyle duvarın bir kısmı yıkılmıştır.BK1 kapı doğraması ve BP1, BP2 pencere doğramaları sökülmüştür.

6.3.3. Doğal bozulmalar

Kilise yapısının en önemli sorunlarından biri bir dönem üst örtüsünün olmamasıdır. Üst örtüsüz kalan iç mekânda fresklerin bir bölümü yok olmuş veya renkleri solmuştur. Kuzey cephesinde oluşan bitki oluşumu dikkat çekicidir. Ayrıca yapının en eski bölümü olduğu düşünülen apsis cephelerinde tuz oluşumu vardır.

Şapel yapısının iç mekânında bulunan freskler neredeyse tamamen yok olmuştur. Dış mekânda batı cephesi hariç diğer cephelerde taşların arasına harçla müdahale edilmiştir. Taş silmelerde parça kaybı söz konusudur. Özellikle güney cephede siyah tabaka oluşmuştur. Doğu cephede, şapel doğu duvarının devamı olan çevre duvarında ve üst örtüde bitki oluşumu yoğundur. İç mekândaki siyah tabakalar önem arz eder.

Çan kulesi yapısının güneyinde yer alan merdiven altında bulunan taş sivri kemerde aşınmalar ve kararmalar vardır. Doğu ve kuzey cephede oluşan bitki oluşumu cepheleri kapatmış ve nemli olan iklim nedeniyle duvarlarda taş kayıplarına neden olmuştur.

7. KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMA

Trabzon ili sınırları içerisinde yer alan beş manastırdan biri olan Kaymaklı Manastırı içerisinde ayrıntılı çalışılan kilise, şapel ve çan kulesi için Karşılaştırmalı Çalışma kapsamında çalışılan yapılar Doğu Karadeniz dışında İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden seçilmiştir. Bu bölgelerin seçilmesindeki amaç, Kaymaklı Manastırı cemaati ve yapı özellikleri nedeniyle dönem örneklerinin Trabzon'da olmaması, bu bölgeleri seçmeme neden olmuştur. Ayrıca Kaymaklı kilisesinin Rum kilise kalıntıları üzerine inşa edilmiş olduğu düşünüldüğünden söz konusu çalışmada Trabzon'dan seçilen örnekler, benzer manastır ve kilise yapılarından seçilmiştir. Trabzon'da bulunan Vazelon Manastırı, manastır olarak kurulduğu düşünülen St.Sophia kilisesi, Kuştul İlyas Manastırı, Kızlar Manastırı, Aksaray'da bulunan Analipheos Manastırı, Diyarbakır'da bulunan Mar Kuzma Kilisesi ve Van'da bulunan Akdamar Kilisesi incelenmiştir. Bu yapılar hakkında eski fotoğraflar, seyyahlar, yazılı ve sözlü kaynaklar bilgi vermektedir. Elde edilen bu bilgiler ve belgeler bu çalışmanın hazırlanmasında kılavuz niteliğindedir (Şekil 1.1 - Şekil 1.4).

1424 yılında imparator IV. Aleksios zamanında, doğudan gelmiş olduğu için Şemşedli lakabını taşıyan Koca Stepan tarafından yaptırıldığı düşünülen bu yapılar topluluğu, 1914-1918 yılları arasında çıkan yangından ve günümüze kadar restorasyon çalışması yapılmamasından ötürü kısmen harap olup, kendi haline bırakılmıştır. İkinci dereceden anıtsal yapı olarak tescilinin olmasından dolayı koruma altına alınan yapı grupları, özel mülkiyet altında olmasından dolayı kaderine terk edilmiştir. Yapılacak çalışma ile yapının kimliğini ortaya çıkarabilmeye ve restitüsyon çalışmasının temelini oluşturulacak doğru bilgilere ulaşılmaya çalışılacaktır.

Karşılaştırmalı çalışmadan önce "manastır" ın tanımından ve yapı türü olarak ortaya çıkmasından bahsedilerek, ayrıntılı çalışılmayan keşiş hücreleri ve yemekhane ile ilgili gözlemler 7.2 alt bölümünde anlatılacaktır.7.3. alt bölümünde kiliseden, 7.4. alt bölümünde şapelden, 7.5. alt bölümünde ise çan kulesi ele alınmıştır.

7.1. Manastır Tanımı ve Yapı Türü Olarak Ortaya Çıkması

Manastır teriminin kökeni "yalnız" anlamına gelen Grekçe *monazō,* kelimesidir. *Monazo* (tek başına yaşamak) fiilinden türetilmiş olan, *monakhos* kelimesinin ilk olarak kullanılışına Aurelius İsidoros Karanis'in İ.S. 6 Haziran 324 tarihli resmi yazısında *monakhos* İsaak şeklinde rastlanmaktadır. Karanisli Aurelius İsidoros burada, kendisini ölümden kurtaran kişinin *monakhos* İsaak olduğundan bahsetmektedir. Bu ibarenin *monakhos*'un ilk olarak toplum içinde bir kimse için kullanılmış olduğu kabul edilmektedir (Bora, 2009:10 ;Talbot, 1999:163). Ayrıca Hristiyanlık'ın en erken dönemlerinde, dünyadan el etek çekip, dua ve ibadet yoluyla Tanrı'ya ulaşmak isteyen münzevilerin çölden inzivaya çekilmesi olarak tanımlanabilecek *asketizm* (zahitlik) (Bora, 2009;10; Ahunbay, 1997: 1159), zamanla özellikle Mısır'da ortaya çıkan Hıristiyan manastır hareketini başlatmış, bu hareket de Bizans manastırcılığına dayanak olmuştur (Bora, 2009; Talbot, 1999:163).

Bizans manastırlarının kökeni üzerine iki farklı görüş söz konusudur. İlk görüş Bizans'taki manastırları Mısır'a bağlamaktadır. İkinci görüş ise Konstantinopolis'e gelen ilk keşişlerin de Suriyeli olduğu bilgisinden yola çıkarak bu kökeni Suriye'ye dayandırmaktadır. İlk görüşe göre manastırlar ilk olarak Mısır'da kurulmuştur. Manastırların ortaya çıkışı, sadece bir kişinin başlattığı ve onun etrafındakilerin yaydığı bir hareket olarak görülmektedir (Bora, 2009:16).

Konstantinopolis ve etki alanındaki Bizans manastırları, Basileios[1] kurallarını izleyerek, esnek ilkelerle biçimlenmiştir. Bizans manastırlarının her birinin, tarikatlara göre değil, kurucularının koydukları kurallarla yönetildikleri bilinmektedir. Ortaçağda Doğu ve Batı manastır sistemleri arasında ortaya çıkan en önemli farklılıklardan biri, Doğudaki Bizanslı keşişlerin ayrı tarikatlar halinde örgütlenmemiş olmalarıdır. Buna karşın, önceleri Basileios'un kuralları uygulanırken, 9. yüzyıldan itibaren kurucunun isteklerini dile getiren

[1] Aristokrat bir ailenin oğlu olan ve Kapadokya'nın metropolisi Kaisareia'da doğan Basileios (330-379) , Konstantinopolis ve Atina'da eğitim görmüştür. Manastır yaşamının sırlarını öğrenmek üzere, manastır yaşamının şekillendiği yerler olan Mısır, Filistin, Suriye ve Mezopotamya'ya gitmiştir. Daha sonrasında beş yıllık inzivaya çekilir. Diğer keşişler onun etrafında toplanmaya başalayınca düzenli bir ortak yaşama ihtiyaç duyulduğunu anlar. Anadolu'daki manastır hareketinin lideri, ayrıca manastır reformcusu olarak kabul edilen ve Doğu Kilise Babaları'ndan biri olan Büyük Basileios'un klasik gelenek ile Hristiyan inancı arasında yarattığı sentez, sonraki Bizans teolojisinin temel dayanağı olmuştur.. Koyduğu kurallar Bizans manastır geleneğinin temelini oluşturmuştur, Ortaçağ'da bile Bizans manastırları Basileos'un temel ilkelerini uygulamıştır (Bora. 2009: 14; Tiryaki, 2007: 29).

kuralları içeren *Typikon*'lar ortaya çıkmıştır. Bu belgelerin giriş bölümünde, genellikle kurucunun yeni bir manastır kurma nedenleri açıklanır; ardından keşişler ya da rahibelere yol gösteren kurallar sıralanır. Bu kurallar, manastırda başrahip ya da rahibenin seçimi, yaşama yönelik yasaklar, yemekhanede uyulacak davranış kuralları, bayramlar ve perhiz dönemlerinde yeme-içme konusunda uyulacak kurallar, manastır kıyafetlerine ilişkin kurallar ve yasaklar ile cezalardır (Doğan, 2003: 77).

Doğu'da Batı dünyasındaki gibi gelişmeyen tarikat birimleri, Doğu Hristiyanlarına ait manastırların programı ve mekân düzenlenmesi hakkında bilginin azlığını ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle manastır üzerinde yapılan incelemede doğu ve batı manastır mimarisi göz önünde bulundurulmuştur.

Manastırlarda Örgütlenme Tipleri

Manastır örgütlenme tipleri manastırda bulunan yapıların işlevlerine ve toplulukların toplanma amaçlarına göre ikiye ayrılır:

Lavra tipi örgütlenme
Koinobitik tipi örgütlenme

Lavra tipi örgütlenme

Lavra∗, Yunanca'da "bir kentteki dar yol, geçit" anlamına gelmektedir. Büyük olasılıkla manastır hücreleri arasında geçişi sağlayan dar yol da böyle adlandırıldığından, kilise ve yemekhane etrafında şekillenen ve bir baş münzevinin yönetiminde olan bu tür topluluklara da *lavra* denilmiştir (Bora, 2009: 12; Talbot ve Kazhdan, 1991:1190; Patrich, 1995:3). Erken Hristiyanlık Dönemi'nde küçük manastır topluluklarında, merkezde kurucu münzevinin hücresi yer alırken, 4. yüzyılın sonlarında bu manastır topluluklarında, merkeze kilise inşa edilmeye başlanmıştır. Ayrı ayrı kendi hücrelerinde kalan keşişler, hafta sonları burada toplanarak hem ayinlerini yapar hem de *agape* olarak bilinen ve geçmişi Yahudiliğe kadar uzanan ortak yemeğe katılırlardı (Bora, 2009:12; Popovic, 1998:282-283). Ancak daha sonra manastırın merkezine yemekhane ve bir çeşit mutfak da eklenmiştir (Bora, 2009:12).

Koinobitik Tipi Örgütlenme

Adını, Yunanca *koinos bios*, yani "ortak yaşam"dan alan bu manastır sisteminin, (Talbot, 1999:164) kurucusu olarak kabul edilen Pakhomios (290–346), Yukarı Mısır'daki manastır hareketine yeni bir yön vermiş, son derece örgütlü bir yapıyla geliştirdiği bu manastır sistemi ile manastırcılığa esas şeklini kazandırmıştır (Bora, 2009: 13).

Koinobitik tipi olarak oluşturulan manastırlar içlerinde ortaklaşa bir hayat sürerken, bir duvarla çevrelenerek dış dünyadan ayrılmaktaydı. Bir yapılar topluluğu olan manastırlar; toplanma holü, yemekhane, çalışma birimleri ve farklı tiplerde evlerden oluşmaktadır.

Kilise ve yemekhane ile birlikte çevre duvarı, Bizans manastırlarında olması gereken ve bir manastırın tamamlanmasında etkili olan en önemli unsurlardan biridir (Bora, 2009:47; Popoviç,1997:5). Bir çevre duvarını başlıca iki işlevi vardır: Bunlardan birisi manastırın korunmasına ve güvenliğinin sağlanmasına ilişkindir, diğeri ise manastırın koinobitik yani ortak yaşam niteliği gereğidir (Bora, 2009: 47; Walters, 1974:9). Ayrıca duvarın sembolik bir yanı vardır; manastırı mekân olarak da sınırlar ve kutsal alanı günlük yaşamın evreninden fiziksel olarak ayırarak belirler (Bora, 2009: 47).

Kaymaklı Manastırı'ın çevre duvarı da, manastır yapılarını çevreleyen bir çevre duvarı niteliğindedir. Planda da görüldüğü üzere çevre duvarı kuzeyde ve doğunun bir kısmında rahatlıkla görülebilmektedir. Manastırın güney ve batı tarafında bulunan yapıların duvarları çevre duvarının devamıdır (Şekil 7.1).

Şekil 7. 1. Kaymaklı Manastırı vaziyet planı (rölöve)

Mekan ikonografisi açısından önemli bir yer tutan manastır girişleri, dış dünyadan ruhani dünyaya geçişi sağlayan bir unsur olduğu için oldukça önemlidir. Bu yüzden kapılar, özel olarak tasarlanmış mekânlar olarak inşa edilmişlerdir.

Kaymaklı Manastırı'nın girişine ait bir kalıntı günümüze ulaşmamıştır. Ancak Resim 7.1.A'da görüldüğü gibi manastırın güneyinde bir açıklık vardır; ancak bu açıklığın manastıra mı yoksa güneyde bulunan yapıya ait bir açıklık mı olduğu konusunda tereddüt oluşmaktadır.

Manastırda en önemli yapılardan biri yemekhane (trapeza) yapısıdır. Trapezalarda genel olarak kullanılan plan tipi dikdörtgen planlı uzun yapılardır. Keşişler bir araya geldiklerinde uzun masalarda yemeklerini yediklerinden, trapezalar da uzunlamasına mekânlardan oluşurlar (Bora, 2009:53; Tiryaki, 2007:155; Popovic, 1998:297). Popoviç, esas olarak üç plan tipinin kullanıldığını belirtir: tek nefli uzunlamasına mekân, üç nefli klasik bazilikal plan ve son olarak da taşıyıcılarla (sütun, paye vb.) bölümlere ayrılan geniş dikdörtgen mekân. Bu uzunlamasına yapıların kısa kenarlarına genellikle apsis de eklenmiştir. Özellikle Orta Bizans Dönemi'nde, apsis yemekhane planında sık kullanılan bir mimari öğe haline gelmiştir (Tiryaki, 2007:155; Popovic, 1998:297).

Trapezanın bir manastır içerisinde genellikle kompleksin batısında ve kiliseye yakın yerleştirilmiş olduğu görülür. Bu da kilisede başlayan ritüelin yemekhanede devam edip burada sonlanmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenlerle yemekhaneler genellikle kilisenin ana girişine yakın konumda inşa edilmişlerdir (Tiryaki, 2007:157; Popovic, 1998:301) Trapezanın yanında mutlaka bir mutfak bulunur (Tiryaki, 2007:157; Popovic, 1997:16). Bu yapılar kare planlı ve küçük ölçeklidir (Bora, 2009: 54, Tiryaki, 2007: 98). Mekânın üst örtüsü kubbesel çapraz tonoz veya kubbedir. Bu örtünün ortasında dumanın çıkmasını sağlayan bir baca bulunmaktadır, mekânın tam ortasında yakılan ateşin dumanı bu bacadan veya kubbe üzerinde açılmış olan deliklerden çıkar. 13.-14. Yüzyıllara tarihlenen bazı mutfaklar, bağımsız olmayan ve farklı işlevleri de barındıran daha büyük mekânlar olarak inşa edilmişlerdir (Bora, 2009:54; Popovic, 1997:16).

Kaymaklı Manastırı'nda kilisenin batısında yer alan ve uzun dikdörtgen plana sahip olup giriş olduğu öngörülen kısma yakın olan iki katlı bir yapı bulunmaktadır. İki katlı olan bu yapının üst katında pencere açıklıkları değişmektedir. Zemin katta dikdörtgen şekilli söve taşıyla çevrelenen pencere açıklıkları, üst katta yarım dairesel kemerle bitmiştir. Bu yapının ne olarak kullanıldığına dair bir iz bulunmamıştır. Söz konusu bu yapı, dikdörtgen planlı uzun bir yapıyla birleşmektedir. Manastırın temelini oluşturan yapılardan biri olan yemekhane mekânının bu yapı içerisinde veya bu yapıyla bitişik olan dikdörtgen planlı yapı içerisinde olması muhtemeldir. Ancak; 1895 ve 1896 yıllarında yapılması düşünülen okul yapısının bu yapı topluluğu içerisinde olma ihtimali düşünüldüğünde yemekhanenin nerede konumlandığı ile ilgili net bir iz bulunmamaktadır.

Manastırın batısında bulunan bu yapı topluluğunun, kuzeyinde bulunan doğu duvarında çeşmenin olduğu mekânın içerisinde fırın bulunmaktadır. Bu mekânın kuzey duvarında bulunan dikdörtgen kapı açıklığı, içerisinde ocağın olduğu bir mekâna açılmaktadır. Bu mekân mutfak olabilir. Söz konusu mekanların birbiriyle olan bağlantıları düşünüldüğünde, Resim 7.1 incelendiğinde manastırın kuzey batısında bulunan dikdörtgen yapı topluluğundan çan kulesiyle birleşen yapının da yemekhane olabilme ihtimali vardır. Mutfakla doğrudan bağlantılı olabileceği düşünüldüğünde bu ihtimal hiç de zor değildir. Ayrıca 1940 yılında çekilmiş savaş sonrasına ait bir fotoğraf, çan kulesiyle bir kısmı bitişik olan bu yapı topluluğunun duvarında görünen apsis buranın yemekhane olma ihtimalini ağırlık kazanmaktadır. Ancak elimizde olan bu veriler çan kulesiyle bitişen bu yapının yemekhane olduğunu söylemek için yeterli değildir. Manastırın güneyinde bulunan

bu yapıların eğim nedeniyle zemin katın altında oluşan katta depo, erzak gibi servis alanları olabilir (Resim 7.1).

Manastırlarda keşiş hücrelerini genel olarak erzak deposu, ahırlar vb. gibi servis alanlarından uzağa yerleştirme eğilimi görülmektedir. Depo gibi mekânların kapının yanında konumlanması, hem kolayca yükleme ve boşaltma yapmak hem de bu alanlardaki kir ve gürültüyü manastırın merkezinden uzak tutmak amacını gütmektedir.

Kaymaklı Manastırı'nın güneyine yerleştirilen keşiş hücreleri günümüze ulaşmayan çevre duvarıyla beraber birleşmiş durumdaydı. Günümüzde sadece zemin katta bulunan beş adet keşiş hücresi ve üst katta iki adet keşiş hücresi kalmıştır, geriye kalan yedi adet keşiş hücresinden sadece güney duvarı kalmıştır. D01 mahallinin zemininde beden duvarına doğru atık su tahliyesi için kullanıldığı düşünülen bir kanal bulunmaktadır. D02 mekânında üç, diğer mekânlarda ikişer adet niş bulunmaktadır. Her keşiş hücresinin güneyinde ocak nişi bulunmaktadır (Resim 7.1).

Keşiş hücrelerinden en doğuda bulunan D05 mekanı ölçüleri diğer keşiş hücrelerine göre daha büyüktür. Günümüzde üst katı ve revağı tamamen yok olan keşiş hücrelerinin üst kata çıkan merdivenleri, Resim 7.1.D'de görülmektedir. Revaktaki sütunlar arasında bulunan kemerler basık kemerdir. İç kısımda kuzey duvarıyla sütunlar arasında bulunan kemerlerin başlangıç noktası sütunlar arasında bulunan kemerlerin başlangıç noktalarıyla aynı kotta olmakla beraber, kemer kilit taşları aynı kotta değildir. Sütunlar arasında bulunan kemerlerin kilit noktaları daha üst kottadır. Resim 7.1.A incelendiğinde keşiş hücrelerinin batısında bu yapıya bitişik olan tek katlı sundurma çatılı bir yapı olduğu görünmektedir. Günümüzde ise bu yapının yerinde muhdes bir yapı bulunmaktadır.

Manastırın;

Çevre duvarının sardığı bir grup binadan oluşması,
Yemekhane, keşiş hücreleri, mutfak yani yaşamak için gerekli olan yapılardan oluşması,
Yemekhanenin kilisenin yakın çevresinde olması,
Yapıların bir avlu içerisinde toplanması,

Yemekhanenin kilisenin batı kenarına konumlandırılarak, kilise ve yemekhane girişlerinin birbirine bakması bu manastırın ‘Koinobitik Tipi Örgütlenme’ yi yani ortak yaşamı temel alan bir manastır olduğunu göstermektedir.

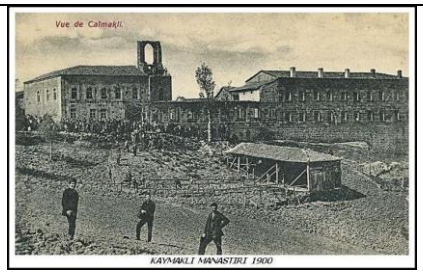
Karşılaştırmalı çalışmada manastır yapıları özellikle incelenmiştir. Kaymaklı Manastırında bulunan diğer yapıların restitüsyon çalışması açısından yapılan bu incelemeler önem arz etmektedir. Özellikle manastırda bulunan yapıların birbirleriyle bağlantısı, yapıların hangi yönlerde yerleştirildiğini incelemek gerekmektedir.

Manastırlar kurulurken önemli olan başlıca iki etken manastırın korunaklı olması ve su kaynağının olmasıdır. Karşılaştırmalı çalışmada incelenen Vazelon Manastırı, Kuştul İlyas Manastırı ve Kaymaklı Manastırı yerleşimin az olduğu hâkim tepeler üzerine, Kızlar Manastırı Trabzon merkezinin hâkim bir tepesi olan Boztepe’ye kurulmuştur.

İnceleme konusu olan manastırlarda kiliseler dışında, günümüze ulaşmış keşiş hücreleri, kütüphane, yemekhane, çan kulesi ve şapel mevcuttur.

İncelenen manastırlar, Tanzimat ve Islahat Fermanlarıyla gayrimüslimlere verilen haklar nedeniyle, XIX. ve XX. yüzyılda önemli tadilatlar geçirmiştir. Trabzon’da günümüzde Kızlar Manastırı hariç diğer manastırlar kötü durumdadır. Kızlar Manastırı ‘nın restorasyon projesi üzerinde çalışması yaklaşık iki yıldır devam etmektedir.

Bu manastırlar arasında, yerleşim düzeni olarak, Kaymaklı Manastırı gibi tamamen çevre duvarıyla çevrelenen bir manastır yoktur. Manastır yapıları araziye serpiştirilmiştir. Keşiş hücreleri ve kilise manastırların ana karakterini belirlemektedir. Keşiş hücreleri dışa kapalı olan manastırların dış çeperinde bulunur.

A-

B-

C-

D-

Resim 7. 1. A- Kaymaklı Manastır 1900
B- Kaymaklı Manastırı 1913 (Köker 2005: 192)
C- Kaymaklı Manastırı 1913 (Bölükbaşı, 2006: 578)
D- Kaymaklı Manastırı 1890 (Kitab-ı Başman arşivi)

7.2. Kilise

Karşılaştırmalı çalışmada incelenen kiliselerden beş tanesi manastır kilisesi, beşi tek kilisedir. Bu yapılardan sekizi Trabzon'da bulunmakta olup, biri Aksaray'da iki adedi de Diyarbakır'dadır.

1424 yılında inşa edilen Kaymaklı Kilisesi diğer kiliseler gibi doğu batı doğrultusunda inşa edilmiştir. Kilise bazilikal bir plana sahip olup, apsis dışarıdan beşgen, içten dairesel bir yapıya sahiptir. İncelediğimiz kiliselerden Trabzon'da bulunan Panagia Chrysokephalos, St.Sophia, St. Euginius Kilisesi, St. Akindinos Kilise'sine ait olan apsisler de içeriden yuvarlak dışarıdan beşgen yapıya sahiptir. Bu yapıların çoğunun Rum kilisesi olması, Kaymaklı Kilisesi'nin bir Rum kilisenin üzerine inşa edildiği iddiasını desteklemektedir.

Kaymaklı Kilisesi tek nefli bir kilisedir. Selina Ballance tek nefli olan kilisenin apsis bölümünün en eski bölümü olduğunu, apsisten sonra kuzey cephesinin yapıldığını, güney

ve batı cephesinin daha sonraki dönemlerde inşa edildiğini, en geç yapılan kısmın sonradan eklenen narteks (zhamatun-kabul bölümü) olduğunu söylemektedir (Resim 7.2).

A-

B-

Resim 7. 2. A- Kaymaklı Kilisesi
B- Zhamatun (kabul bölümü)

Apsis bölümünün yapım özelliklerine baktığımızda diğer cephelerden daha farklı bir stil çizmektedir. Panagia Chrysokephalos, St.Sophia Sofya, St. Euginius ve St. Akindinos Kilise'sinde olduğu gibi. Bu cephede bulunan taşlara baktığımızda taş diziliminde taşların birbirlerine sıfırlanarak dizildiği görülmektedir. Ayrıca apsiste iki şerit halinde kullanılan diğer taşlardan farklı renkteki taşlar yapının diğer kısımlarında bulunmamaktadır. Apsisin özellikle St.Sophia Kilisesi ve St. Akindinos'un apsisiyle olan benzerlikleri dikkat çekicidir (Resim 7.3).

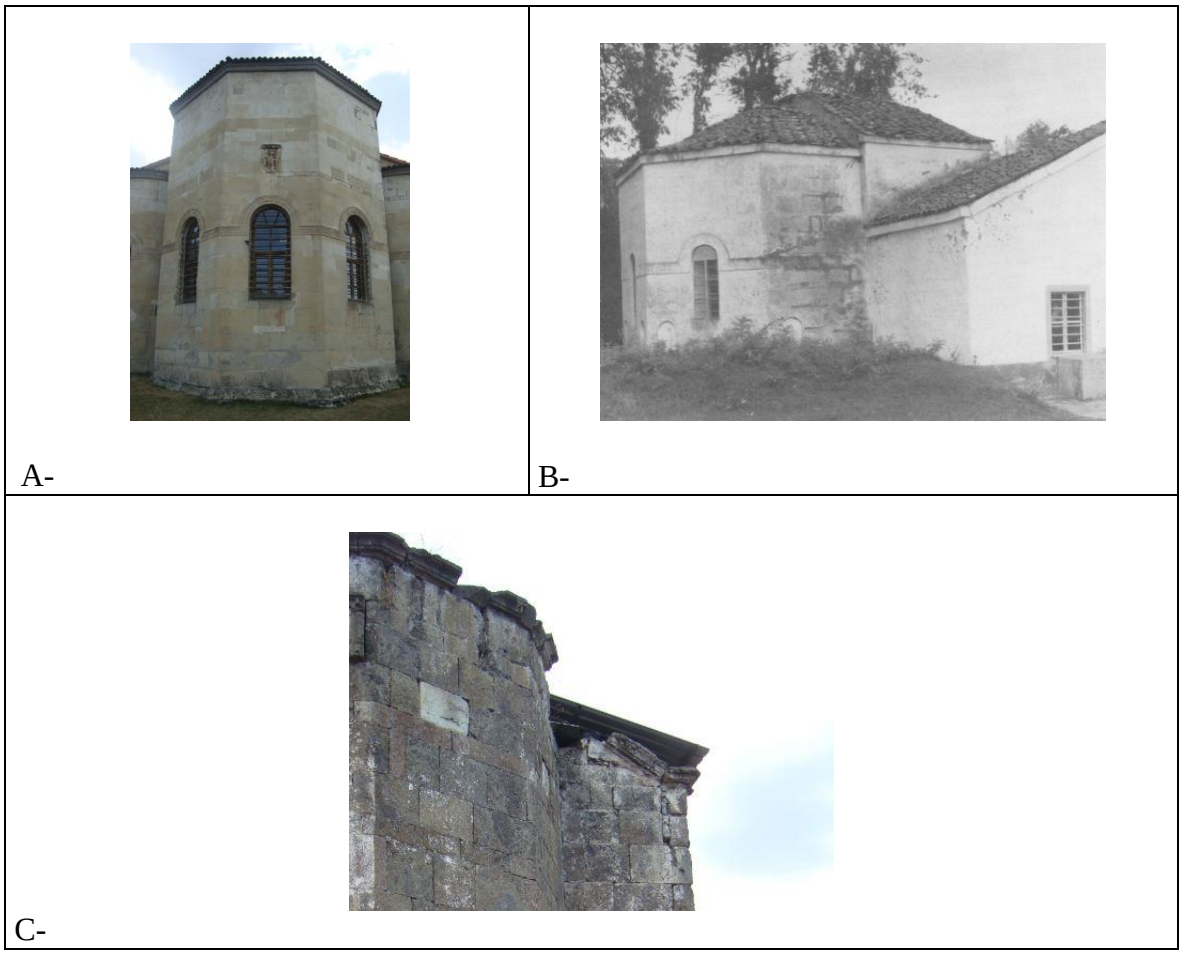
Kuzey cephesinde bulunan taş silme detayıyla, apsiste bulunan taş silme detayının aynı olması bu cephenin diğer cephelerden daha erken bir dönemde yapılabileceği görüşünü güçlendirmektedir. Ayrıca kuzey cephesinde, apsisten sonraki beden duvarının bir kısmının apsisle aynı boyuttaki taşlarla inşa edilmiş olması dikkat çekicidir. Güney cephesi ve batı cephesinde bulunan silme detayının aynı olması bu iki cephenin aynı dönemde yapıldığı görüşünü güçlendirir (Resim 7.3).

Günümüzde sadece çatı izi kalan zhamatun (kabul bölümü) bölümünü incelediğimizde; bu mekâna ait beden duvarlarının kilisenin kuzey ve güney duvarlarının devamı olmadığını, bu bölümün kiliseye sonradan eklendiği görüşünü destekler niteliktedir (Resim 7.2).

Kaymaklı Kilisesi'nin diğer önemli mimari elemanları kapı, pencere açıklıklarıdır. Üç adet batıda, bir adet güneyde olmak üzere dört adet girişi bulunmaktadır. Bu girişlerden batı

cephede ortadaki ana giriş ile güney cephedeki giriş dikdörtgen bir açıklığa sahiptir. Batı cephesinde bulunan diğer kapı açıklıkları dairesel kemerlidir. Pencere açıklıklarından batı cephesinin en doğusunda bulunan açıklık freskler yapıldıktan sonra eklenmiştir. Diğer açıklıklar dışarıdan dikdörtgen forma sahiptir. Apsis cephesinde mazgal bir pencere bulunmaktadır.

Kilisenin naosunun üst örtüsü günümüze ulaşmamıştır. Fotoğraftan yapılan incelemede kilisenin naosunun üst örtüsünün kırma çatı olduğu görülmektedir. Dikdörtgen iç mekanı örtmek için beşik tonoz örtü sistemi uygulanmış, bu örtü dışa kırma çatı şeklinde yansımış ve plaka taşlarla kaplanmıştır. Örtüyü desteklemede kullanılan iki adet plastıra oturan iki adet takviye kemeri kullanılmıştır.

Resim 7. 3. A- St.Sophia Kilisesi apsisi
B- St. Akindinos apsisi
C- Apsis silme detay

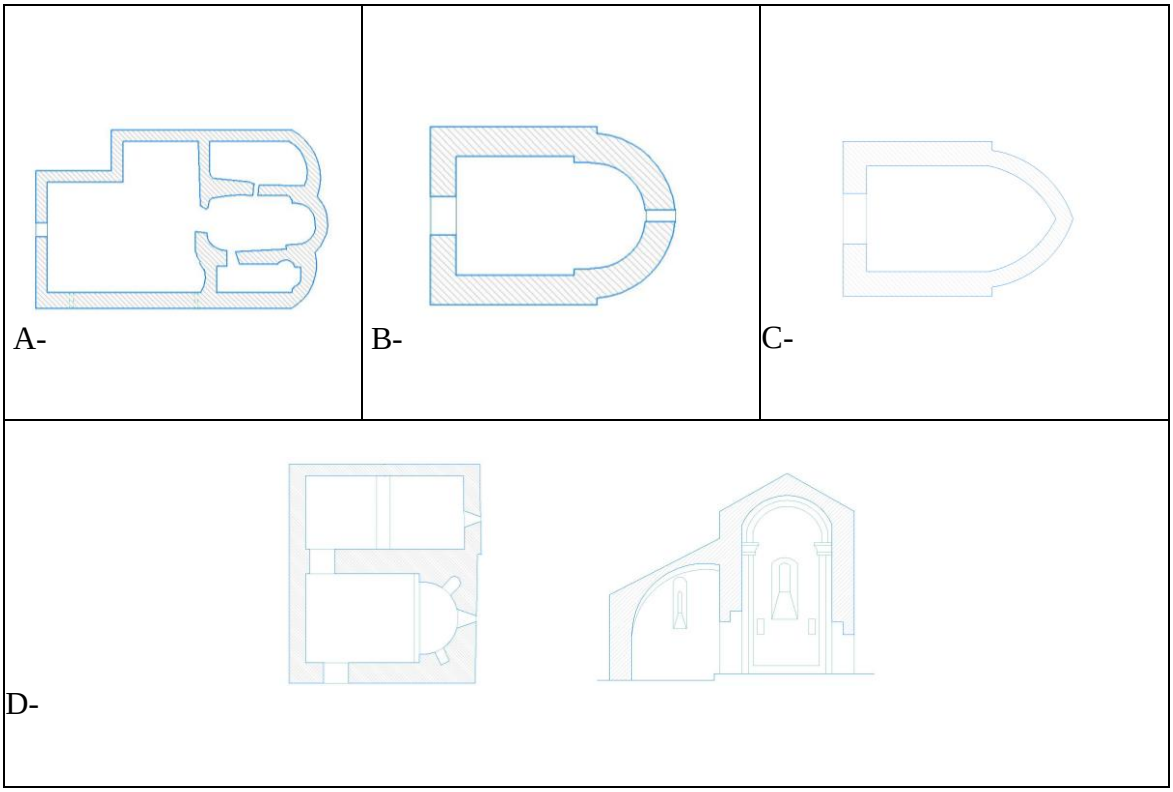
7.3. Şapel

Manastırların giriş yerlerinde sembolik olarak koruyucu bir özelliği olduğuna inanılan şapellerin de önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Bu bağlamda fonksiyonları tamamen semboliktir (Tiryaki, 2007: 138).

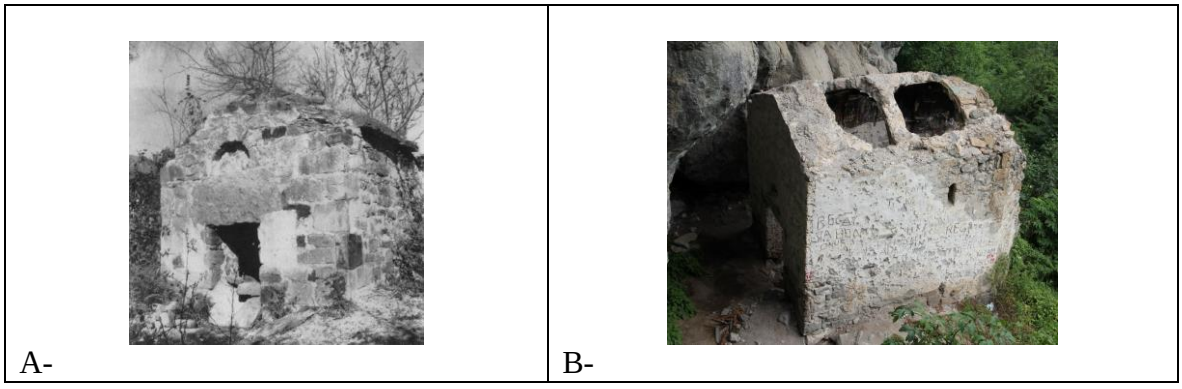
Manastırın ve kilisenin güneydoğu yönünde, doğu kısmı manastırı çevreleyen çevre duvarına bitişik olarak inşa edilen şapel, doğu- batı doğrultusunda konumlandırılmıştır. İçten yuvarlak olan apsisi dış yüzeye taşmadan düz duvar şeklinde biter.

Trabzon'da bulunan şapellerden Karlık Tepe Şapel, Geyikli Şapel, Vazelon Manastırı Şapeli ve Öşvank Manastırı Şapeli incelenmiştir. İncelenen şapellerin hepsi yığma kargir yapılardır. Bu şapellerden Öşvank Manastır Şapeli hariç diğer şapellerin apsisi içerden ve dışardan yuvarlaktır. Öşvank Manastır Şapeli'nin, Kaymaklı Şapeli'nde olduğu gibi içerden dairesel olup, dışardan düz biten bir apsisi vardır (Şekil 7.1).

Kapı açıklıkları şapelin batı yönünde olup, açıklıklarda yekpare taşlar kullanılmıştır. Vazelon Manastır Şapeli ve Geyikli Şapeli'nin kapı açıklıklarının üstünde basık kemerli alınlıklar bulunmaktadır. Kaymaklı şapelinde ise kapı açıklığının üzerinde bir mazgal pencere bulunmaktadır. Karlık Tepe Şapeli hariç incelenen şapellerin doğu cephesinde Kaymaklı Şapeli'nde olduğu gibi birer mazgal pencere bulunmaktadır. Üst örtüsü incelenen şapellerin hepsinde naos bölümü basık tonozla, apsis bölümü ise yarım kubbeyle örtülmüştür (Resim 7.4, Şekil 7.2).

Şekil 7. 2. A- Karlık Tepe Şapel planı
B- Geyikli Şapeli planı
C- Vazelon Manastırı Şapel planı
D- Öşvank Manastırı Şapel planı- kesiti (Özkan, 2010: 72)

Resim 7. 4. A- Geyikli Şapeli
B- Vazelon manastır şapeli

7.4. Çan Kulesi

Bizans Manastırları'nda savunma kuleleri, genelde arazinin en yüksek yerinde ya da girişi kontrol altında tutabilecek bir biçimde konumlanmışlardır. Başkeşiş ya da manastır kurucusunun mesken ya da inziva yeri kulelerin en üst katında bulunur, buna bağlı olarak

bir şapel, en alt katında ise sarnıç yer alırdı (Bora,2009: 56). Bu nedenle çan kuleleri yaşam alanı olarak da kullanılan mekânlardır.

Kaymaklı Manastırı çan kulesinden geriye zemin katında bulunan hücre ve hücreye bitişik olan ancak geçişi olmayan bir mekân kalmıştır. Çan kulesiyle ilgili Bıjıkşyan'ın 1817-1819 yılları arasında Trabzon'da yaptığı geziden aldığı notlar, çan kulesi ve yanındaki mekânla ilgili olarak bilgi vermektedir. Bıjıkşyan manastırda üç şapelin olduğundan bahseder. Bu şapellerden biri olan Surp Yerortuyun (Ekanim-i Selase) adlı şapelin batı tarafta çan kulesinde olduğundan, çan kulesinin üzerindeki kitabede, onun Koca Bağdasar tarafından, alttaki hücrenin de keşiş Asduadzadur tarafından tamir edildiğinden bahseder (Öztürk, 2005: 646). Çan kulesine ait ulaşılabilen en eski fotoğraf incelendiğinde kuleye bitişik olan yapının bugünkü gibi pencere açıklığının kesme taşlarla kapatıldığı görülmektedir. Keşiş hücreleri zemin katında bulunan kuzeye bakan pencere açıklıkları da kapatılmıştır. Avluya bakan bu pencerelerin kapatılmasının sebebi, yaşama alanı olarak kullanılan bu hücrelerin avluyla bağlantısının kesilmesi olabilir. Keşiş hücrelerinde olduğu gibi C01 mahallinin da avluya bakan pencere açıklığının kapatılması bu mekânın, keşiş hücresi olduğunu kanıtlar niteliktedir. Bıjikşyan'ın bu mekandan hücre olarak bahsetmesi ve mekanın keşiş Asduadzadur tarafından onarılması da keşiş hücresi olabileceği fikrini desteklemektedir (Resim 7.5) .

Ballance tarafından çizilen çan kulesine ait restitüsyon planında günümüzde kapalı olan C02 mahalliyle C01 mahalli arasında kalan duvar yoktur (Şekil 7.3). Günümüzde bu iki mekânı ayıran duvarda bulunan 75 cm'lik tavandan tabana kadar inen duvar izleri bunu doğrular niteliktedir. Bu duvarın, pencere açıklıklarının kapatıldığı tadilatın yapıldığı dönemde örülmüş olması olasıdır.

Bıjıkşyan'ın da bahsettiği çan kulesinde bulunan şapeli 1900 yılında Trabzon'dan Fransa'ya postalanmış olan kartpostalda da görmek mümkündür. (Köker, 2005: 194) Resim 7.6- B incelendiğinde şapelin birinci katta ve apsisinin doğu yönünde olduğu görülmektedir. Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi'nin St.Sophia Kilisesi Çan Kulesi ile olan benzerliği dikkat çekicidir. Trabzon'da bulunan ve kiliseden ayrı olarak inşa edilen çan kulesine iki örnek Kaymaklı Manastır ve St.Sophia Kilisesi'ne aittir. Şapellerde aynı şekilde tasarlanmıştır (Resim 7.5.A).

Kaymaklı Manastır Çan Kulesi'nde şapelin olduğu kattan çanın olduğu kata nasıl çıkıldığı tereddüt oluşturmaktadır. Elimizde çan kulesinin iç mekânına ait herhangi bir iz veya veri bulunmamaktadır. Ayrıca çan kulesine ait olan eski fotoğraflarda çanın olduğu en üst kat yıkık olduğu için, en üst kat ve üst örtüsü hakkında bir yorum yapılamamaktadır. Bu nedenlerden dolayı en çok benzerlik gösteren St. Sophia Kilisesi Çan Kulesi'nden başlayarak dönem örneklerine bakılmıştır.

Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi ile plan ve cephe yönünden benzerlikleri çok olan St.Sophia Kilisesi Çan Kulesi incelendiğinde; St.Sophia Kilisesi'nin Çan Kulesi'nin zemin ve üç kattan oluştuğu, güney cephesinden bir kapı açıklığı kullanılarak yapıya girildiği, birinci kat doğu cephesinde çıkıntı yapan bir şapelinin olduğu, bu katın tamamının fresklerle kaplı olduğu, tavanlarının ahşap olduğu ve merdivenlerinin duvara "L" şeklinde dayanan demir konstrüksiyondan yapıldığı görülmektedir (Resim 7.5.B-C). Şapel olan kattaki apsis, naostan bir basamakla ayrılmaktadır. Şapelin üzerindeki yarım kubbe, naostan sivri bir kemerle ayrılmaktadır. Şapelde bulunan fresklerin en üst kotu incelendiğinde, fresklerin ahşap tavana kadar devam etmediğini, fresklerin bitiş noktasındaki yüzey, duvarla bir tonozun birleştiği nokta görümündedir (Resim 7.5.D). Bu ayrıntı, ahşap tavanın sonradan eklendiğinin ve öncesinde mekânın çapraz tonozla örtüldüğünün kanıtıdır. Ayrıca ikinci kat ve üçüncü kat arasındaki ahşap tavan detayı incelendiğinde yapıda bulunan ahşap tavanların buna bağlı olarak merdivenlerin sonraki döneme ait bir eklenti olduğu anlaşılmaktadır. Bu görüşü Fallmerayer'ın[1] verdiği bilgi'de desteklemektedir. Çan Kulesi'nden bahsederken girişteki basamakların bir kısmının kırık dökük olduğundan bahseder (Köse, 2012: 175). Bu da merdivenlerin sonradan eklendiğinin kanıtıdır.

St.Sophia Çan Kulesi'nden yola çıkarak; Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi'ndeki mekanların da tonozla örtülü olduğu düşünülmektedir. Ancak bu durumda şapelin bulunduğu birinci kattan ikinci kata ulaşan merdivenlerin nasıl konumlandığı ve tonozun nasıl geçildiği konusunda tereddütler oluşmaktadır. Resim 7.6.A incelendiğinde şapelin bulunduğu birinci katın batı cephesinde bulunan pencereler merdivenin bu yönde olabileceğini göstermektedir. Ancak C02 mekânına girilemediği için duvar kalınlıkları tespit edilememektedir. Batı duvar kalınlığı, diğer duvar kalınlılarına göre geniş olması halinde

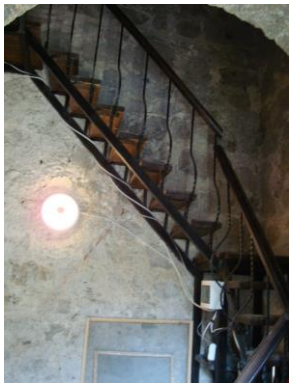
[1] 1840 yılında Trabzon'a gelen Alman seyyah, şehri gezerek şehrin nüfusu ve tarihi eserleri hakkında bilgi vermiştir (Aygün, 2008).

merdivenin bu duvar içerisinde olabileceği ileri sürülebilirdi; ancak duvar kalınlığı tespit edilemediği ve elimizde yeterli veri olmadığı için bu yönde bir görüş belirtmek gerçekçi değildir.

Elimizde bulunan 1878 ve 1900 yıllarına ait olan fotoğraflar incelendiğinde Çan Kulesi'nin birinci ve ikinci katını cephede ayıran taş bir silmenin olduğu görülmektedir. Ayrıca çanın bulunduğu katta sivri kemerle geçilen açıklık Resim 7.6.A-B'de görülmektedir. St. Sophia Çan Kulesi'nin cephesinde en üst katta sivri kemerle geçilen geniş açıklıklar ve açıklıkların sağ ve solunda yaklaşık 0,20 m x 0,40 m boyutlarında pencere açıklıkları vardır. Birinci kat ile ikinci kat arasındaki taş silme Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi'nde olduğu gibi tüm cepheleri yatayda sarmaktadır (Resim 7.5).

A-

B-

C-

D-

Resim 7. 5. A- St. Sophia Çan Kulesi
B- Merdiven
C- Ahşap tavan
D- Apsis

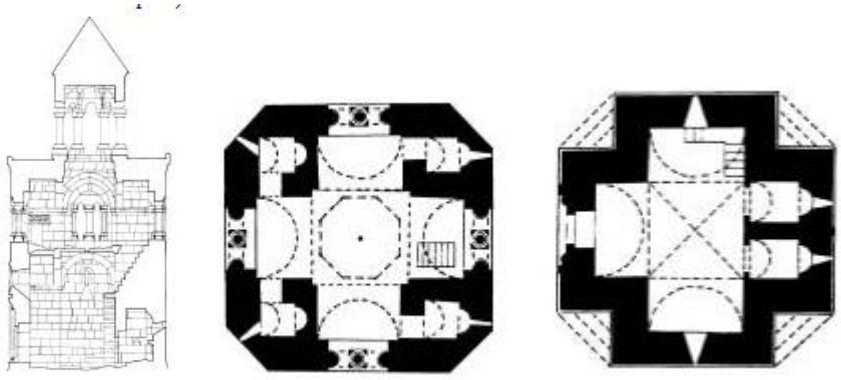
Trabzon'da bulunan çan kuleleriyle ilgili yapılmış olan çalışma azdır. Elimizde olan eski fotoğraflar üst örtü konusunda bilgi vericidir; ancak plan aşamasında, yapılan çalışmaların azlığı, karşılaştırmalı çalışma için yetersiz kalmıştır. Trabzon'da çan kulesi olan yapılardan Sümela Manastırı, Kızlar Manastırı, Vazelon Manastırı ve St.Sophia Kilise'ne ait olan çan kulelerine baktığımızda, Sümela Manastırı, Vazelon Manastırı ve St.Sophia'nın Çan Kulesi piramidal örtüyle örtülmüştür. Kızlar Manastırı'nın üst örtüsü ise günümüze ulaşmamıştır.

Diyarbakır'da bulunan yaklaşık 7. yy'da yapılan Mar Kuzma Kilisesi'nin, çan kulesi yapıya bitişiktir. Günümüze ulaşmayan çan kulesi kilise yapısının güneyinde konumlanmaktadır. Kule kısmına nasıl çıkıldığına dair bir iz yoktur. Kulenin üst örtüsü hakkında bilgi yoktur, piramidal bir çatısı olduğu ise sadece bir fotoğraftan anlaşılmaktadır (Şekil 7.3, Resim 8.16).

Diyarbakır'da bulunan yaklaşık 3. yy.'da yapılan Meryem Ana Kilisesi'nin çan kulesi yapıya bitişiktir. Çan kulesi Mar Kuzma Kilisesi'nde olduğu gibi kilisenin güneyindedir. Kulenin üst örtüsü kubbeyle sonlanmaktadır[1] (Şekil 7.3, Resim 7.6) .

İncelenen manastır ve kiliselere ait olan çan kulelerinin üst örtüleri kırma çatı, piramidal örtü veya kubbe şeklindedir. St.Sophia Çan Kulesi'yle Kaymaklı Çan Kulesi arasında olan benzerlik, Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi'nin de üst örtüsünü St.Sophia'daki gibi piramidal olma ihtimalini arttırmaktadır.

[1] Ermenistan'da bulunan 10. ve 13. Yy arasında yapılan Haghbat Manastırının çan kulesi incelendiğinde, merdivenler yapı içerisinde "L" şeklindedir. Üst örtüsü basık ve çapraz tonozlarla geçilen yapının, en üstü piramidal bir örtüyle örtülmüştür.

Haghbat Manastırı

A-

B-

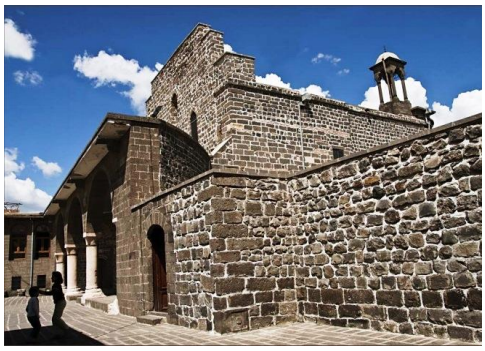
C-

D-

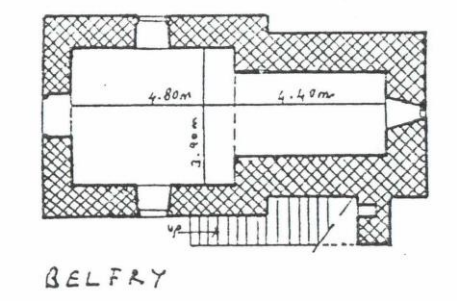

E-

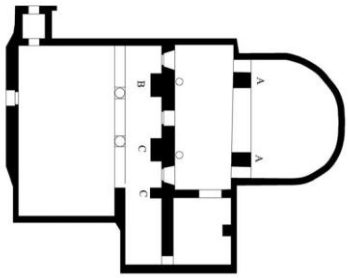

F-

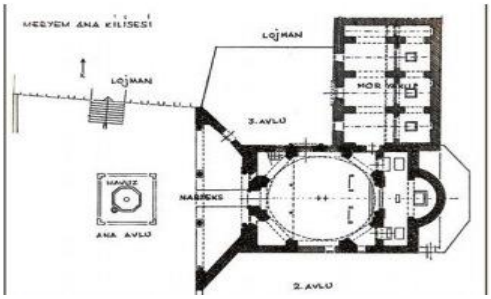
Resim 7. 6. A- Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi (1878)
B- 1900'de Fransa'ya postalanmış bir karpostal (Köker, 2005: 194)
C- Kızlar Manastırı Çan Kulesi
D- Vazelon Manastırı Çan Kulesi
E- Mar Kuzma Kilisesi (Korkmaz, 2006:24)
F- Meryem Ana Kilisesi (Diyarbakır Valiliği, 2012:119)

Şekil 7. 3. Selina Ballance'ın çizdiği Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi restitüsyon planı (Ballance, 1960: 169-171)

Şekil 7. 4. Mar Kuzma Kilisesi (Korkmaz, 2006:23)

Şekil 7. 5. Meryem Ana Kilisesi (Diyarbakır Valiliği, 2012:117)

7.5. Yapım Tekniği ve Malzeme

Manastır, Trabzon'daki diğer yapılarda olduğu gibi yığma taş mimarinin bir örneğidir. Genel olarak yapılarda kullanılan taşların boyutları eşit tutulmaya çalışılmış ve şaşırtmalı örülmüştür. Taşların arasındaki seviyeyi ayarlamak için boyutları küçük olan taşlar ve harç kullanılmıştır.

Çalışmaya seçilen yapılarda bulunan kemerler kesme taş ve moloz taştan örülmüştür.

Manastır içerisinde bulunan yapılardan apsis cephesinde kullanılan taşların boyutları diğer cephede kullanılan taşlara göre büyük boyutta (en ve boy yaklaşık 30-50 cm arasında) ve düzgün kesilmiştir. Şapelin batı cephesinde, diğer cephelere göre daha düzgün kesilmiş taşlar kullanılmıştır.

7.6. Karşılaştırmalı Çalışma ve Genel Değerlendirme

Manastırda çalışılan yapılar zaman içerisinde birçok değişikliğe maruz kalsalar da, çan kulesi hariç kilise ve şapel yapısı dönemlerinin karakteristik özelliklerini ve yaşantısını muhafaza edebilmişlerdir. Yapılan kaynak taraması ve elde edilen plan kesit ve görünüş çizimleri ve fotoğraflar restitüsyon çalışmasında önemli bilgiler vermiştir.

Tabloda yer alan 11 adet kiliseden hiç biri Kaymaklı Kilisesiyle bire bir benzerlik göstermemektedir. Kaymaklı Manastır Kilise'nin apsisi dıştan beşgen, içten dairesel bir yapıya sahiptir. Trabzon'dan seçilen örneklerin apsisleriyle Kaymaklı Manastırı Kilisesi'nin apsisi bu açıdan benzemektedir. Seçilen örneklerde Kaymaklı Manastırı Kilise'si gibi tek nefli yapı bir adettir. Üst örtüsü basık kemer üzeri kırma çatı olan örnek de bir adettir. Kiliselerden üç adedi cami üç adedi müze olarak işlevlendirilmiş olup, diğerleri ise kaderine terkedilmiştir.

Kaymaklı Manastırı Şapeli, mimari özelliklerini koruyabilmiş bir yapıdır. Şapelle ilgili yapılan çalışmada, şapel yapıları ile ilgili yapılan karşılaştırmalı çalışma tabloya dökülmemiştir.

Tabloda yer alan manastır yapılarının hepsinin, kiliselerin ise çoğunluğunun çan kulesi mevcuttur; ancak Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi gibi kiliseden ayrı olarak yapılmış olan çan kulesi sadece St.Sophia Kilisesi'ne ait olan Çan Kulesi'dir. Bu kulede de, Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi'nde olduğu gibi bir şapel bulunmaktadır. Ayrıca Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi'nde bulunan C01 mekânıyla bitişik olan bir kule örneği bulunamadığı için, Karşılaştırmalı Çalışma tablosuna koyulamamıştır. Çan Kulesi'nde bulunan mekânların üst örtülerinin ahşap oturtma çatı biçiminde mi, taş veya tuğla tonoz mu olduğu konusunda da kesin bir sonuca varılamamıştır.

8. RESTİTÜSYON

Kaymaklı Manastırında bulunan kilise, çan kulesi ve şapel yapılarının restitüsyon çalışmaları yapılmıştır. Bu bölümde yöntem, kaynak kullanım analizinden nasıl yararlanıldığı ve Trabzon Kaymaklı Manastırı Kilise, Şapel ve Çan Kulesi için alınan restitüsyon kararları anlatılacaktır.

8.1. Yöntem

Restitüsyon, bir kısmı yıkılmış, tamamen yok olmuş veya değişikliğe uğramış yapıların ilk yapıldıkları durumların veya değişikliğe uğradıkları evrelerdeki durumlarının yapıdaki izlerden veya güvenirlik derecesine göre kaynaklardan yararlanılarak uygun çizim teknikleriyle anlatımı olarak tanımlanabilir.

Kaymaklı Manastırı'nda yer alan yapıların restitüsyon çalışmalarındaki amaç, yapıların günümüze gelene kadar oluşan değişikliklerini tespit ederek, bilimsel verilere dayalı olarak özgün halini bulmak ve restorasyon çalışmalarına hazırlık yapmaktır. Mimari elemanlardan izi olan veya tamamen yok olmuş yapı elemanlarının özellikleri ve özgün halleri aynı dönem örnekleri, yapıya ait olan eski fotoğraflar veya diğer kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılarak ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bilgilerin nereden geldiğini ve güvenirlilik derecesini gösteren kaynak kullanım analizi Ek-6 'da, Restitüsyon çizimleri ise Ek-7'de gösterilmiştir.

8.2. Restitüsyonda Kaynak Kullanım Analizi

Kaymaklı Manastırı, bir inziva yeri olarak inşa edilmiştir. Manastır yapı grubundan keşiş hücrelerinin bulunduğu bir kısmı konut olarak dönüştürülerek kullanılmaktadır. Çan kulesinin üst kısmına betonarme bir kat ilave edilmiştir. Kilise kendi haline terkedilerek günden güne özgünlüğünü yitirme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Değişikliğe uğrayan veya yok olan elemanların ve mekanların neler olduğu ve yapının özgünlüğünün saptanması için restitüsyon analizleri yapılmıştır. Özgün özelliklerinin tespitinde yapıların kendileri, yakın çevresinde bulunan yapılar, aynı dönem örnekleri, aynı plan şemasına ve mimari özelliklere sahip eserler ile karşılaştırmalar yazılı ve görsel kaynaklar sayesinde yapılırken,

bunların yeterli olmadığı durumlarda ise mimari gereklilik gerektiren elemanlar kullanılarak restitüsyon çalışmaları yapılmıştır (Ek 6; Ek7).

Restitüsyon çalışması sırasında yararlanılan kaynakların güvenilirlik sıralaması aşağıdaki şekildedir:

1. Yapıdaki iz ve örneklerden elde edilen kesin bilgiler (1. Derece güvenilir)

A: Varlığı ve tümüyle her özelliği bilinen elemanlar (Rölöve çalışması sırasında tespit edilen elemanlar)

B. Varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerde elde edilen bilgiler-İzi olan (Yapıda olması gereken yeri, boyutu ve malzemesi binadaki diğer örneklerden bilinenler)

C. Varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerden elde edilen bilgiler-İzi olmayan (Yapıda bir kısmı ya da tamamı yok olmuş çeşitli yapı elemanlarının yapıdan gelen bilgiler sayesinde bilinenleri)

2. Yazılı ve görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler (2. derece güvenilir)

Yapının hakkında yapılmış eski araştırmalar, yazılı ve görsel çalışma ile yapının eski fotoğraflarından elde edilen bilgilerdir.

3. Karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler (3. derece güvenilir)

A: İzi olan ve karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler (Yapıdaki izlerden ve yapı içerisindeki karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler)

B: İzi olmayan ancak varlığı ve özellikleri karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler (Yapıda izi olmayan ve olması gereken elemanların, mekânların karşılaştırmalı çalışmalar sonucu elde edilmesi)

4. Mimari gereklilik

Yapıda hiçbir izi olmayan, detayı bulunmayan, diğer örneklerle karşılaştırıldığında bir sonuç alınamayan; ancak gereklilik nedeniyle olması gereken elemanlardır.

Kaymaklı Manastırı'nın restitüsyon projeleri bu kriterler göz önünde tutularak hazırlanmıştır.

8.3. Kaymaklı Manastırı'nın Restitüsyon Çalışması ve Kaynak Kullanımı

Kaymaklı Manastırı'ndaki yapıların çoğunun kitabesinin çevirimine ulaşılmıştır. Ayrıca yapılan kaynak taramasında elde edilen plan, kesit ve görünüş çizimleriyle fotoğraflar restitüsyon çalışmasında önemli bilgiler sağlamışlardır. Manastır bir kompleks olduğu ve yapılacak restitüsyon çalışmasının bir bütünlük arz etmesi için özellikle ulaşılan eski fotoğrafların eşliğinde, kilise, şapel ve çan kulesi haricinde diğer yapıları da kapsayan restitüsyon çalışması vaziyet planı üzerinde yapılmıştır (Ek-7; Şekil 7.1) Restitüsyon çalışmasında genel olarak dört dönem ele alınmıştır. Bu dönemlerden birincisi; kilisenin apsisinin en erken dönemde yapıldığı düşünülerek oluşturulmuştur ve 15. Yy öncesini tanımlamaktadır. Günümüzde Trabzon St.Sophia Müzesi'nde bulunan, manastıra ait olan ve Kaymaklı Manastır Kilisesi'ne atfedilen kitabe 1423-1424 tarihlerini vermektedir. Söz konusu kitabe düşünülerek 15. Yy'ı içeren ikinci dönem oluşturulmuştur. Bryer ve Winfield tarafından bahsedilen asıl manastır yapısı olan keşiş hücreleri üzerindeki kitabe, keşiş hücrelerinin yapım tarihini 1688 yılı olarak vermektedir. Bu bilgiden yola çıkarak 17. Yy'ı içeren üçüncü dönem oluşturulmuştur. Maarif salnamelerinde bahsi geçen ve 1895-1896 yıllarında mektep yapılması için başvurular yapıldığına dair belgelerin olduğu düşünüldüğünde, 19. Yy'ı içeren dördüncü dönem oluşturulmuştur. Manastırın günümüzdeki durumu vaziyet planı, ayrıntılı çalışılan yapı planları, kesitleri ve cepheleri ile rölöve biçiminde verildiğinden ayrı bir dönem olarak ele alınmamıştır.

Mekânlar

Avlu

Avlunun zemininde herhangi bir doğal taş izine rastlanmamıştır. Manastır ilk kurulduğunda birinci ve ikinci dönemde yapılan kilise ve ikinci dönemde yapılan şapelin olduğu bilinmektedir.; ancak bu yapıların bir avlu oluşturup oluşturmadığı konusunda tereddütler vardır. Bu tereddütlerden yola çıkarak, avlunun üçüncü dönemde oluştuğu düşünülmektedir. Avluyu oluşturan çevre duvarı, tüm yapılar tamamlandıktan sonra manastırı sarmıştır. Restitüsyon çalışmasında, tüm yapıların eski fotoğraflara dayanarak gösterildiği vaziyet planında çevre duvarı moloz taş kullanılarak tamamlanmıştır ve avlunun zemini toprak olarak gösterilmiştir (Ek 7; Şekil 7.1).

Kilise

Kilisenin 1914-1918 yılları arasındaki yangın nedeniyle aldığı hasar yapının bugünkü fiziksel duruma gelmesinde çok büyük etkendir. Ballance tarafından yapılan restitüsyon çizimi, en erken 1878 yılına ait Kitabı & Başman'ın arşivinden ulaştığımız fotoğraflar çalışmayı yapmakta aydınlatıcı olmuştur.

Kilisenin apsisinin en erken dönemi gösteren birinci dönemde yapıldığı düşünülmektedir. Çünkü iki yan duvarın farklı teknik ile yapıldığı ve Ballance'ın bu hususta verdiği bilgiye ulaşılmıştır. Batı, güney ve kuzey cephelerinin ikinci dönemde yapıldığı; ancak üçüncü dönemde tadilatlar geçirdiği anlaşılmaktadır (Ek 7; Şekil 7.2). Güney cephesinin silme detayı, diğer cephelerden farklıdır (Resim 5.2). Zhamatunun (kabul bölümü) kiliseye ek olarak yapıldığı batı cephesinden anlaşılmaktadır. (Resim 5.1) Batı cephesinin de zhamatun yapılırken tadilat geçirdiği, bu cepheyle zhamatunun üçüncü dönemde yapıldığı düşünülmektedir. Kilisenin önündeki zhamatun 1900 yılında Çolakyan'ın manastırı dolunayda içerden gösteren karpostalında yer almaktadır. Daha sonraki yıllarda yıkılan zhamatundan günümüze sadece batı cephesinde bulunan üzeri tamamen toprakla kaplı olan temel kalıntıları kalmıştır. Eski fotoğraflara dayanarak zhamatun ve önündeki gölgelik tamamlanmıştır (Resim 7.5.B; E-7, Şekil 2). Güney cephesinde sonradan açılan AP2 penceresi kapatılmıştır. Naosta bulunan AK2 kapısı ile AP2 penceresi arasında kaldırılan lento, kesme taş olarak yeniden yapılmıştır (Ek 7, Şekil 7.6). Batı cephesinde bulunan AP1

penceresini üst söve taşları ve pencere üstü lentosu kesme taş kullanılarak tamamlanmıştır (Ek 7, Şekil 7.8). Kilisenin zemininde biriken toprak yerine döşemede bulunan izlerden yararlanılarak kesme taş döşenmiştir.

Kilisenin muhdes çatısı kaldırılarak, naos bölümünün üstü beşik tonozla örtülmüştür. Beşik tonozun üstünü örten kırma çatı ve kubbeyi örten piramidal çatının üzeri plaka taşlarla kaplanmıştır (Ek-7, Şekil 7.6-7.7). Eksik olan taş silmeler, kilisenin birinci ve ikinci döneminde yapıldığı varsayılan apsis ve kuzey cephesindeki silme detayları göz önünde bulundurularak tamamlanmıştır.

Şapel

Şapelin üzerindeki kitabe göz önünde bulundurularak şapelin ikinci dönemde yapıldığı bilinmektedir. Şapelin radikal bir değişiklik geçirmediği anlaşılmaktadır. Sadece, zemininde bulunan taşların çoğunun günümüze ulaşmadığı görülmektedir. Zeminde toprak seviyesi üzerine taş döşeme ve Şapel 'in güney cephesinde bulunan yıkık duvarda tamamlama yapılmıştır. Üst örtünün etrafında dolanan taş silme yapıdaki örnekler göz önünde bulundurularak tamamlanmıştır ve üst örtü plak taşlarla kaplanmıştır (Ek 7, Şekil 11- 7.18).

Çan Kulesi

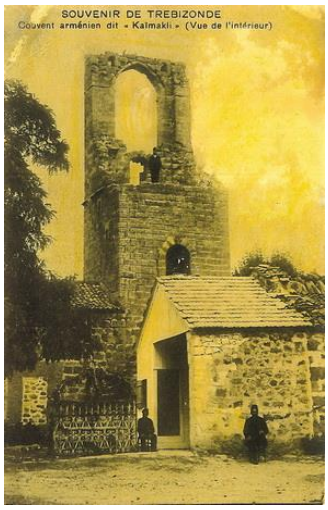
Çan Kulesi'nin hangi dönemde yapıldığı konusunda elde olan veriler yeterli değildir. Ballance Çan Kulesi'yle ilgili 1622 tarihini vermiştir; 15. yy'da yapılan St. Sophia Kilisesi Çan Kulesi'yle olan benzerliği önem arz etmektedir (Resim 7.5.A). Ayrıca zemin katta C01 ve C02 mekânlarından oluşan hücrelerin kuleyle olan bağlantısı, C02 mekanına girilemediğinden tam olarak açıklığa kavuşmamıştır. Trabzon'daki diğer çan kulesi örneklerine benzemeyen bir plan ve kütle şemasına sahip olan Kaymaklı Manastırı Çan Kulesi'nin St.Sophia Kilisesi Çan Kulesi ile olan benzerliği göz önünde bulundurularak, C01 mekânının sonraki dönemde asıl kule kısmına ek olarak yapıldığı ve merdivenlerin sonraki bir dönemde eklendiği düşünülmektedir; ancak elde olan verilen kesin bir yargıya varmak için yeterli değildir. Ayrıca C02 mekânının içine girilip tespit yapılamadığı için ve

karşılaştırmalı çalışmada incelenen örneklere göre değerlendirildiğinde bu mekânın şapel ve çan katıyla bağlantısı da kurulmamıştır.

Bu hususlar göz önüne alındığında; Çan Kulesi bir bütün olarak düşünülerek, Çan Kulesi'nin üçüncü dönemde yapıldığı varsayılmıştır. Kulenin üst katında bulunan 21. Yy yapısı eki olan betonarme katın tamamı ve kulenin güney cephesinde bulunan merdivenlerin betonarme olan bölümleri restitüsyonda kaldırılmıştır. Merdivenler, eski fotoğraflardan ve karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen yüksekliğe göre özgün olan kısmının üzerine kesme taştan yapılarak çeşmenin alın duvarıyla beraber tamamlanmıştır. 21 yy. eki olan betonarme kat kaldırıldıktan sonra C01 ve C02 mekânlarının duvarları fotoğraflara dayanılarak yükseltilerek, C01 mekânının üstü beşik tonozla, C02 mekânının üstü ise çapraz tonozla örtülmüştür. Zemin döşemesi CK1 önündeki zemin taşları göz önünde bulundurularak, döşeme taş ile kaplanmıştır (Ek 7, bkz. Şekil 24- 26).

C02 mekânın üzerine kulenin birinci katı olan şapel eklenmiştir. Şapel apsisi yine fotoğrafa göre doğu yönünde çıkıntı oluşturmuştur. Şapelin olduğu katta apsis ile nasos arasına bir basamak eklenmiştir. Bu kattan çanın olduğu kata çıkan ahşap olduğu düşünülen merdivenler eski fotoğraflardan batı cephesinde olduğu görülen mazgal pencerelerin olduğu yönde, duvara dayandırılmıştır. Bu katın döşemesi taşla kaplanmıştır, tavan ise ahşap merdivenlerin üst katla olan bağlantısı düşünüldüğünde ahşap tavan olarak yapılmıştır. (Ek-7, bkz. Şekil 7.26)

Çanın olduğu en üst kat Resim 7.6-A göz önünde bulundurularak, dört cephede de sivri kemerli açıklıklar oluşturulmuştur. Sivri kemerli açıklığın bittiği kısımla döşeme arasına beşik kemerli açıklıklar koyulmuştur. (Resim 8.1) Çan Kulesi'nin üst örtüsü, St.Sophia ve diğer dönem örneklerindeki yapılara göre kare tabanlı piramit olarak tamamlanmıştır (Ek-7, bkz. Şekil 25-31).

Resim 8. 1. Çan Kulesi'nin 1927 yılında çekilen bir fotoğraf (Köker, 2005: 193)

8.3.1. Mimari Elemanlar

Taşıyıcı elemanlar

Restitüsyon çalışmasında bütün duvarların yapının aslına uygun olarak doğal kesme taş olduğu anlaşılmaktadır. Kilisede zhamatun (kabul bölümü)kısmı ve çan kulesinin 1. kat ve çan kısmı taşıyıcı olan doğal kesme taş duvarla örülmüştür. Bunun dışında yapıların hiçbirinde sistematik olarak doğal taş kullanılmamıştır (Ek 7, bkz. 7.1-7.29).

Yüzeyler

Çalışılan manastır yapıları restitüsyonunda zhamatunun (kabul bölümü) ön cephesinin sıva ile kaplı olduğunu, diğer bütün dış yüzeylerin kesme taş olduğu anlaşılmaktadır. Kilisenin üst örtü hariç tüm iç mekânının, şapelin tüm iç mekânının fresklerle kaplı olduğu eski fotoğraflardan tespit edilmektedir; ancak çan kulesinin iç mekânıyla ilgili gerekli bilgilere ulaşılmamış olup, dönem örnekleriyle karşılaştırdığımızda şapelin bulunduğu birinci katın fresklerle kaplı olabileceği düşünülmektedir. Çan kulesine bitişik olan hücrelerin iç mekânında kireç badana kullanılmıştır.

Kapı pencere ve diğer elemanlar

Kaymaklı Manastırı Kilisesi ve Şapeli'ne ait kapı ve pencerelere ait herhangi bir doğrama izi kalmamıştır. Zhamatunun (kabul bölümü) da olduğu bir fotoğrafta zhamatun önünde ahşap dikme ve kirişlerin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca Kilise 'de bulunan AP1 açıklığında bir yatay ve bir düşey olmak üzere kayıtların kullanıldığı fotoğrafta görülmektedir (Resim 7.2-A).

Çan Kulesi'ne ait olan 1878 yılında çekilen fotoğraf incelendiğinde şapel katı olan birinci kata giriş kapısının ahşap olduğu görülmektedir. Manastıra ait 1890, 1900 ve 1913 yıllarında çekilen fotoğraflar incelendiğinde, genel olarak yapılarda ahşap doğramaların kullanıldığı görülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda kapı ve pencere doğramaları ahşap olarak, uygun mimari detaylar kullanılarak tamamlanmıştır (Resim 7.1).

9. RESTORASYON

Manastır restorasyon çalışmasının uygun bir işlev önerisi çerçevesinde bir proje hazırlanarak yapılması, yapıların strüktürel sorunları kadar bezeme öğesi olan fresklerin de bu bağlamda değerlendirilmesi gerekmektedir. Ancak; bu tez kapsamında restorasyon çalışmaları yapısal ve işlevsel çalışmalar ile ele alınacaktır.

9.1. Alanın Bugünkü Durumunun Değerlendirilmesi

Değişen yaşam koşulları, fiziksel ve tarihi çevre, fiziksel çevrede yer alan tarihi ve kültürel yapıların özgün niteliklerini yitirmelerine neden olmaktadır. Kent için farkındalık olmasa da simgesel anlam ve değer taşıyan kültür varlıklarının korunabilmesi, yaşama dâhil edilebilmesi ve sürekliliğinin sağlanabilmesi, yaşadığı çevreye ve yaşattığı çevreye dâhil olması için yeniden işlevlendirilmesi gerekmektedir.

Kaymaklı Manastırı halk tarafından varlığı en az bilinen yapı gruplarındandır. Dini yapılardan oluşan kompleks özel şahıs malı olduğu için sadece yasal bir koruma eylemi bağlamında olarak tescil yetersiz kalmış, uğradığı değişimler ve kaybolan mimari özellikleri belgelenememiştir. Özel şahsın mülkü olması kompleks üzerinde koruma kurulundan izin alınmadan yapılaşmalar olmasına da neden olmuştur. Bu yapı ile ilgili yapılan çalışmalar, yok olmakta olan bir eserin kazanılması açısından çok önemlidir.

Manastır, Trabzon'a 3 km uzaklıkta ve Trabzon'u Gümüşhane'ye bağlayan karayoluna 28 km mesafededir. Bu karayolu üzerinde Sümela Manastırı'yla beraber bir çok tarihi eser bulunmaktadır. Tarihi yapıların üzerinde bulunduğu bu hat güçlü bir tarih ve turizm aksı oluşturmaktadır. Bu yapı kompleksinin bulunduğu doğal güzellikler göz önünde bulundurulduğunda, seyir ve gezi olanakları sağlayacak müze, yeme içme, alışveriş ve seyir hizmetleri verebilir.

9.2. Kilise, Şapel ve Çan Kulesi'nin Bugünkü Durumunun Değerlendirilmesi

Manastır içerisinde bulunan bu yapıların turizm amaçlı yeniden işlevlendirilmesi önerilmektedir. Restorasyon Projesi, Trabzon'da yaşayan halkın bile çok haberdar

olmadığı bu yapı grubunun canlandırılması ve yaşaması için kilise ve şapel yapılarının kendilerini sergileyeceği birer müzeye dönüştürülmesi şeklinde geliştirilmiştir.

Günümüze sadece zemin katı özgün olarak gelen Çan Kulesi'nin üst katın manzarası denizi ve kenti kucaklamaktadır. Bu alan kente yukarıdan bakan bir seyir terası olarak önerilmiştir. Zemin kattaki hücreler ise seyir terasına hizmet edecek bir kafe şeklinde işlevlendirilmiştir.

Bu bağlamda Kaymaklı Manastırı'nı oluşturan yapıların araştırmalar ve belgeleme çalışmaları sonucu hazırlanan restitüsyonu doğrultusunda oluşturulan restorasyon projesinde, yapının özgün malzemeyle ve geleneksel yapım teknolojisiyle onarılıp sağlamlaştırılması, Çan Kulesi'nde ve Kilise 'de yok olan kısımların geleneksel metotla tamamlanması önerilmiştir. Cephelerde, aşınma ve parça kaybı olan kısımlarda kimyasal temizlik yapılarak gereken yerlerde takviye yapılmıştır. Strüktürel çatlaklar kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlamlaştırılacaktır.

9.3. Örneklem Çalışmasında Dikkate Alınan Çerçeve

Tarihi Anıtların ve Yerleşmelerin Korunması ve onarımı için birinci yasal belge olan Uluslararası Venedik Tüzüğü 25-31 Mayıs 1964 yılında kabul edilmiştir. Türkiye'de Venedik Tüzüğü kararları, 5805 sayılı özel kanun ile kendisine verilen yetkilere uygun olarak Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 24 Eylül 1967 tarih ve 3674 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

1975 Amsterdam ve deklarasyonu, 1976 Nairobi Kararları ve 1985 tarihinde Granada'da imzalanmış olan "Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi" 1989 tarih ve 3534 sayılı kanun ile kabul edilmiştir. "Kültürel Mirasın Yerlerinin Korunması için "Burra Bildirgesi" 1999 tarihinde kabul edilmiştir.

Yasal dayanak olarak ülkemize, koruma ve restorasyon işlemlerine 2863 sayılı T.C. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu 21.07.1983 tarihinde kabul edilmiştir.

Kaymaklı Manastırı'nın restorasyon kararları, yukarıda verilen uluslararası ilkeler ve ulusal yasal kabuller doğrultusunda yapılan, analiz, değerlendirmeler ve sentez çalışmaları sonucunda oluşturulmuştur.

9.4. Restorasyon Müdahaleleri

Kaymaklı Manastırı'nın restorasyonu için yapıya uygulanacak müdahale yöntemleri şu başlıklar altında toplanmıştır:

- Kazı ve sondaj çalışmalarının yapılması,
- Yapının niteliksiz eklerinden ayıklanması ve yüzey temizleme işlemlerinin yapılması,
- Mevcut taşıyıcı sistemin ve malzemenin sağlamlaştırılması,
- Yapının yok olan kısımlarının tamamlanarak mimari bütünlüğe kavuşturulması,
- Yapının yeni kullanımına yönelik işlevlendirilmesidir.

9.4.1. Kazı ve sondaj çalışmalarının yapılması

Yapının günümüze ulaşmayan elemanlarının ortaya çıkarılabilmesi ve mevcut temellerin durumunu tespit edebilmek için kilisenin zhamatun (kabul bölümü) çevresinde kazı ve sondaj çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Çan kulesi iç mekanlar da içine girilerek gerekirse zemin kotunda bir kazı gerektirmesi halinde bu açıdan da değerlendirilmelidir.

9.4.2. Temizleme

Bu bölüm ayıklama ve yüzey kirliliğinin temizlenmesi alt başlıklarında incelenmiştir.

<u>Ayıklama</u>

Kilise yapısının üst örtüsü mülk sahibi tarafından sac bir örtüyle kapatılmış olup, bu örtünün kaldırılması gerekmektedir. Gerekli yapısal tamamlamalar ve silmeler eklenecektir. Kilise yapısının batı cephesinde ana girişin sağ ve solunda bulunan kapı açıklıklarıyla, güney cephesinde ortadaki pencere hariç diğer pencere açıklıkları ve kuzey cephesinde bulunan pencere açıklığının bir kısmı moloz taş örgüsüyle kapatılmıştır. Bu

açıklıkların özgün işlevini yerine getirmesi için bu dolgular ve çan kulesinin 1. katına ek olarak yapılan kat kaldırılacaktır.

Kilise, çan kulesi, şapel dış duvarlarında uygulanan derz dolgularının, temizlenerek, özgününe uygun bir şekilde tekrar uygulanması ve sağlamlaştırılması gerekmektedir. Çan kulesinin batı ve güney cephesinde bulunan muhdes sıvaların raspalanarak özgün taş yüzey ortaya çıkarılacaktır. Yapının sağlamlaştırma ve bütünleme müdahalelerine uygun duruma getirilmesi için tüm enkaz ve engeller kaldırılacaktır.

Yüzey Kirliliğinin Temizlenmesi

Kilisenin muhdes üst örtüsünün, çan kulesinin 1. katına eklenen konutun kaldırılmasıyla ortaya çıkacak yüzeylerde temizlik yapılması gerekmektedir. Kararma, çiçeklenme, yosunlanma gibi yüzey kirliliklerinin niteliği ve yoğunluğuna göre; yapılara zarar vermeyecek yöntemlerin uygulanması gerekmektedir. Aynı zamanda kilise içerisinde bulunan freskler ve bütün yapılardaki kesme taş örneklerinin Kültür Bakanlığı'na bağlı, Konservasyon ve Restorasyon Merkez Laboratuarı uzmanları tarafından incelendikten ve malzemenin organik yapısına, kirlilik derecesine göre uygun çözelti malzeme tespit edildikten sonra hazırlanan resmi raporlar doğrultusunda temizleme işlemlerinin yapılması uygun görülmektedir.

9.4.3. Sağlamlaştırma

Bu bölüm taşıyıcı sistemin sağlamlaştırılması, enjeksiyon ve malzemenin sağlamlaştırılması alt başlıklarıyla incelenmiştir.

Taşıyıcı sistemin sağlamlaştırılması

Kilise, çan kulesi ve şapelin taşıyıcı sistemi genel olarak sağlamdır. Strüktürel sağlamlaştırmada kilise kuzey ve batı cephesinde bulunan çatlaklar ile duvarlarda ve apsiste bulunan sivri kemer onarılacaktır.

Enjeksiyon

Kilisenin batı ve kuzey cephesinde bulunan çatlaklar, enjeksiyon yöntemi ile yapının özgün harcına benzer bileşimde harç ile, kilise, çan kulesi ve şapelde taş dokunun derzlerinde oluşan boşluklar yapının özgün harcına benzer nitelikte harç ile doldurulması gerekmektedir.

Malzemenin sağlamlaştırılması

Yüzey temizliğinden sonra kilisede dış cephelerde, çan kulesi ve şapelde iç ve dış mekanda kullanılan taş malzemenin direncini artırmak için taş sağlamlaştırıcılar kullanılacaktır. Yapılarda kullanılan taş malzemenin sağlamlaştırılmasında kullanılacak olan malzemeler yapılan analizler sonunda belirlenecektir.

Kaymaklı Kilisesi'nin en büyük sorunu çatıdır. Restorasyon projesinde önerildiği gibi üst örtü yapılacaktır.

9.4.4. Bütünleme

Bir bölümü hasar görmüş, ya da yok olmuş yapı öğeleri ilk tasarımlarındaki bütünlüğe kavuşturacak biçimde geleneksel ya da çağdaş malzeme kullanarak tamamlama işlemine bütünleme denilmektedir **(**Ahunbay, 2009).

Kilise, şapel ve çan kulesinin restitüsyon projesinde önerildiği şekilde özgün durumu göz önüne alınarak onarılması gerekmektedir. Ayıklama yapılarak kilise, çan kulesi zemin kat ve şapelin zeminin temizlenip zemin döşemesi ortaya çıkartılarak, eksik olan bölümler özgününe uygun olarak taş ile tamamlanacaktır.

9.4.5. Yeniden kullanım

Bu tezde ayrıntılı olarak çalışılan Kilise, Şapel ve Çan Kulesi dışında kalan diğer yapı ve kalıntılar için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir. Sahipleri tarafından korunma olanağı bulunmayan bu kültür varlığının kamulaştırılarak koruma altına alınması bu yapının

yaşaması için önemli bir yoldur. Kaymaklı Manastırı Restorasyon Projesinde, komplekste bulunan tüm yapılar için işlev düşünülmüş olup, kilise, şapel ve çan kulesi ayrıntılı olarak çalışılmıştır. Yapılar işlevlendirilmeden önce gerekli alt yapı projelerinin hazırlanması gerekmektedir. Yapının özgünlüğünü bozacak büyük müdahalelere gerek kalmadan, işlev verilerek korunmasını sağlamak amacıyla, yemekhane bölümü yeme- içme mekânı, keşis hücreleri halk eğitim merkezi olarak düşünülmüş olup, kilise ve şapel, turistlerin ziyaretine açık olan müze, çan kulesi ise seyir terası olarak önerilmiştir.

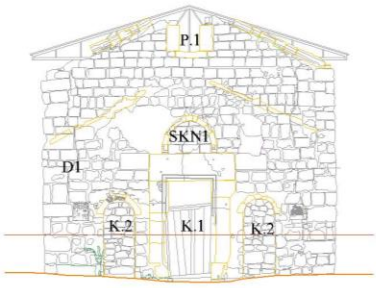
9.5. Restorasyon Önerileri

Kaymaklı Manastırı'nda Kilise, Şapel ve Çan Kulesi dışında kalan yapıların restorasyon projesi hazırlanmamıştır.

Etrafında çoğunlukla yaşama alanı olan bu komplekste müzeye dönüştürülen kilise ve şapelin etrafında keşiş hücrelerinin birinci katı halk el-sanat kurslarının verildiği, zemin kat ise elde edilen ürünlerin sergilendiği bir yapı olarak değerlendirilebilir.
Manastırın bulunduğu çevrede kütüphane olmadığı düşünülerek, Manastırın batısında kalan yapılardan güneyde manastırın girişinde kalan ve okul olarak yapıldığı varsayılan yapı kütüphane olarak işlevlendirilebilir. Yemekhane ve mutfaktan oluşan diğer yapılar ise bu sosyal alana hizmet veren yeme-içme alanı olarak düşünülebilir.

Kilisede bulunan freskler detaylı bir konservasyon çalışması yapıldıktan sonra koruma altına alınacaktır. Bu bağlamda fresklerin temizleme ve onarım çalışmaları yapıldıktan sonra bulundukları duvarların önüne hareketli plegsiglas levhalar konularak korunmaları önerilmektedir.

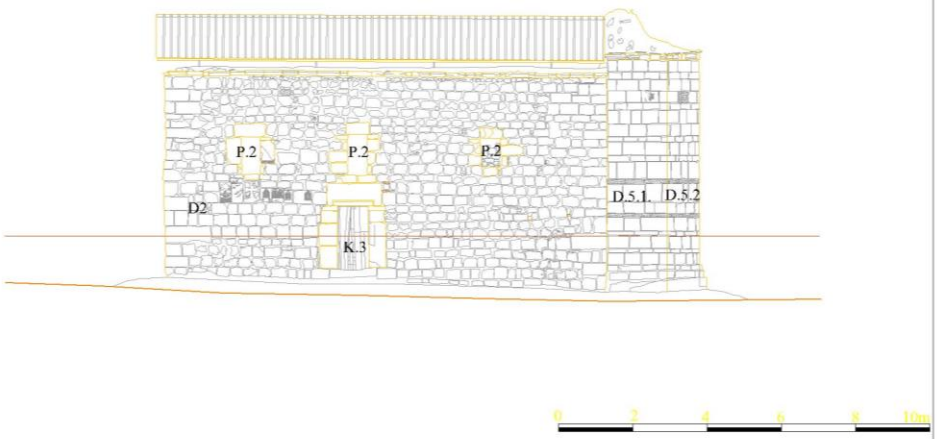
Çizelge 9. 1. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, batı cephesi

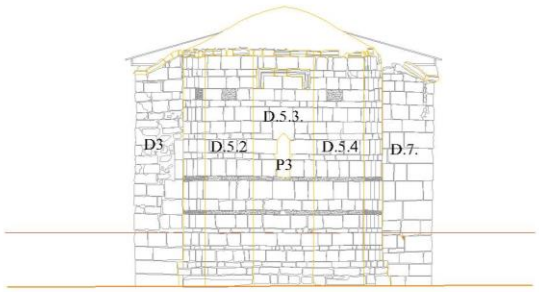
YAPI ELEMANI		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1		Duvarda aşınmalar ve malzeme kayıpları vardır.	Aşınma Malzeme kaybı	Tamamlama	Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
	P.1	P1 açıklığının üst söve taşı günümüze ulaşmamıştır.	Malzeme kaybı	Tamamlama	Malzeme kayıplarına kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
	K.1.	K1 açıklığının üst söve taşında çatlak vardır. Eşik taşı aşınmıştır. Özgün doğraması günümüze ulaşmamıştır.	Çatlak Aşınma Kaldırma	Enjeksiyon Tamamlama Ekleme	Strüktürel çatlaklar kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlamlaştırılacaktır. Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır. Dönem örneklerine uygun doğrama eklenecektir.
	K.1. SİLMESİ	Silmede aşınmalar ve cephenin kuzeyinde bulunan silmede malzeme kayıpları vardır.	Çatlak Malzeme kaybı	Enjeksiyon Tamamlama	Strüktürel çatlaklar kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlamlaştırılacaktır. Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
	K.2.1	Bu açıklık moloz taşla doldurulmuştur.	Niteliksiz müdahale	Kaldırma	Niteliksiz müdahaleler kaldırılacaktır.
	K.2.2	Bu açıklık moloz taşla doldurulmuştur.	Niteliksiz müdahale	Kaldırma	Niteliksiz müdahaleler kaldırılacaktır.
	SKN1	Kemer taşlarında aşınmalar vardır. Alın yüzeyinde bulunan taş düşmüştür.	Çatlak Malzeme kaybı	Enjeksiyon Tamamlama	Strüktürel çatlaklar kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlamlaştırılacaktır. Malzeme kayıplarına kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
	SAÇAK SİLMESİ	Silmede aşınmalar ve malzeme kayıpları vardır.	Aşınma Malzeme kaybı	Tamamlama	Aşınma ve Malzeme kayıplarına kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.

Çizelge 9. 2. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, güney cephesi

YAPI ELEMANI		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D2		Duvarda aşınmalar ve malzeme kayıpları vardır.	Aşınma Malzeme kayıpları	Tamamlama	Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
	P.2.	P2 açıklığının alt söve taşı aşınmalar vardır.	Aşınma	Tamamlama	Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
	P.2.	P2 açıklığının söve taşlarında aşınmalar vardır.	Aşınma	Tamamlama	Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
	P.2.	P2 açıklığının söve taşlarında aşınmalar vardır. Açıklık taşla doldurulmuştur.	Aşınma Niteliksiz müdahale	Tamamlama Kaldırma	Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır. Niteliksiz müdahaleler kaldırılacaktır.
	K.3.	K3 açıklığının söve taşlarında aşınmalar vardır. Eşik taşı aşınmıştır.	Aşınma	Tamamlama	Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
	K.3. SİLMESİ	Silme taşında aşınmalar vardır.	Aşınma	Tamamlama	Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
	SAÇAK SİLMESİ	Silme taşında aşınmalar vardır.	Aşınma	Tamamlama	Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
D.5.1		Duvarda kararmalar ve fresk aşınmalar vardır.	Siyah tabaka Aşınma	Temizleme Tamamlama	Siyah tabaka kimyasal temizlik yapılacaktır. Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.

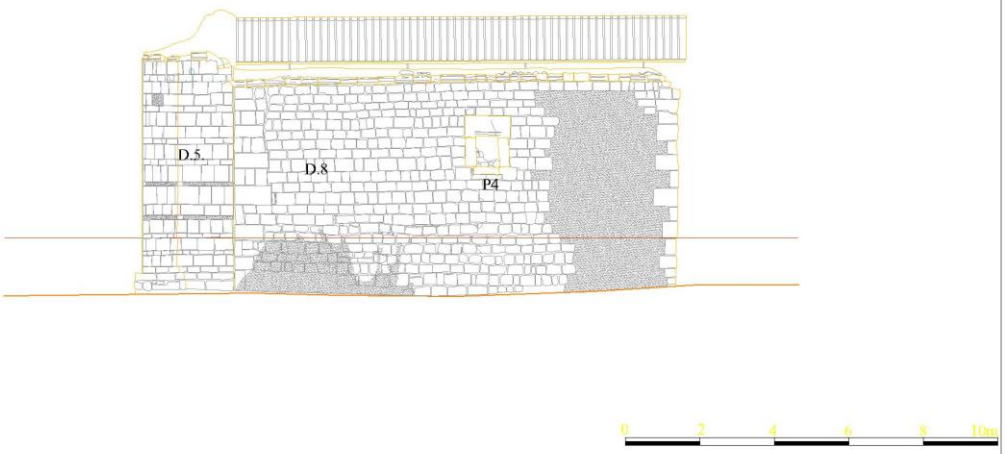
Çizelge 9. 3. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, doğu cephesi

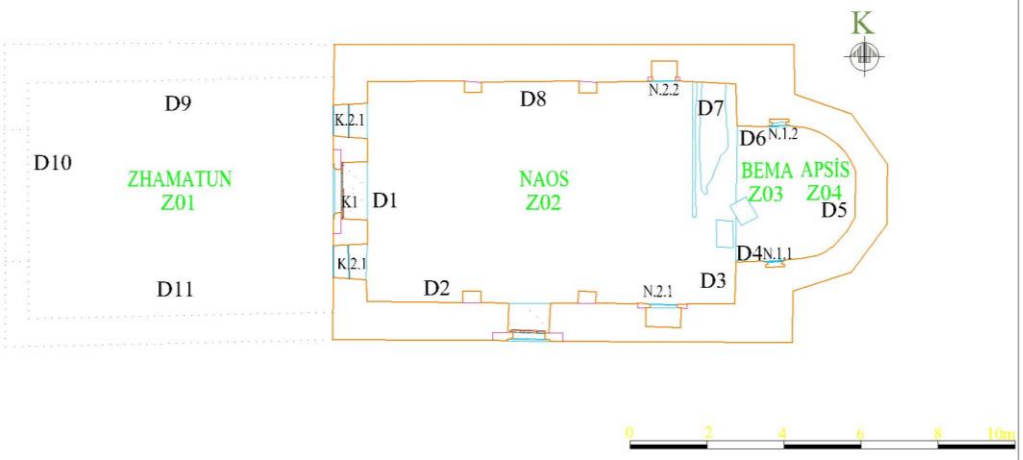
YAPI ELEMANI		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D.3.		Duvarda kararmalar ve tuzlanma vardır.	Siyah tabaka Tuzlanma	Kimyasal temizleme Mekanik temizleme	Siyah tabakalara kimyasal temizlik yapılacaktır. Tuzlanmaya mekanik temizleme yapılacaktır.
D.5.2		Duvarda kararmalar ve tuzlanma vardır.	Siyah tabaka Tuzlanma	Kimyasal temizleme Mekanik temizleme	Siyah tabakalara kimyasal temizlik yapılacaktır. Tuzlanmaya mekanik temizleme yapılacaktır.
D.5.3		Duvarda kararmalar ve Tuzlanma vardır.	Siyah tabaka Tuzlanma	Kimyasal temizleme Mekanik temizleme	Siyah tabakalara kimyasal temizlik yapılacaktır. Tuzlanmaya mekanik temizleme yapılacaktır.
	P.3	P3 açıklığında aşınmalar vardır.	Aşınma	Tamamlama	Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak, takviye yapılacaktır.
	P.1. ÜSTÜ SİLMESİ	Silmede aşınmalar vardır.	Aşınma	Tamamlama	Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak, takviye yapılacaktır.
D.5.4		Duvarda kararmalar ve tuzlanma vardır.	Siyah tabaka Tuzlanma	Kimyasal temizleme Mekanik temizleme	Siyah tabakalara kimyasal temizlik yapılacaktır. Tuzlanmaya mekanik temizleme yapılacaktır.
D.7		Duvarda kararmalar ve tuzlanma vardır.	Siyah tabaka Tuzlanma	Kimyasal temizleme Mekanik temizleme	Siyah tabakalara kimyasal temizlik yapılacaktır. Tuzlanmaya mekanik temizleme yapılacaktır.
	SAÇAK SİLMESİ	Silmede kararmalar ve aşınmalar vardır.	Siyah tabaka Aşınma	Kimyasal Temizlik Tamamlama	Siyah tabakalara kimyasal temizlik yapılacaktır. Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak, takviye yapılacaktır.

Çizelge 9. 4. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, kuzey cephesi

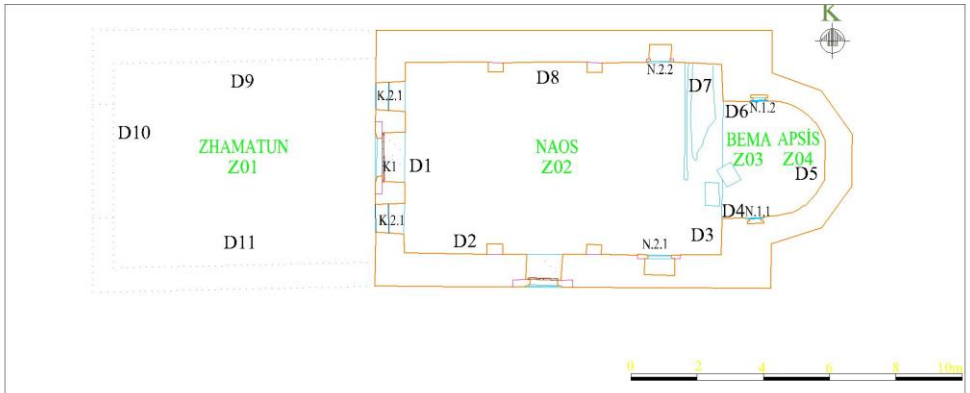
YAPI ELEMANI		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D.5		Duvarda kararmalar ve tuzlanma vardır.	Siyah tabaka Tuzlanma	Kimyasal temizleme Fiziksel temizleme	Siyah tabakalara kimyasal temizlik yapılacaktır. Tuzlanmaya mekanik temizleme yapılacaktır.
D.8		Duvarda kararmalar ve aşınmalar vardır.	Siyah tabaka Aşınma	Kimyasal temizleme Tamamlama	Siyah tabakalara kimyasal temizlik yapılacaktır. Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
	P.4.	P4 penceresinde niteliksiz müdahale yapılmıştır.	Niteliksiz müdahale	Kaldırma	P4 penceresi moloz taşla doldurulmuştur.Bu moloz taşlar kaldırılacaktır.
	SAÇAK SİLMESİ	Silmede malzeme kayıpları ve aşınmalar vardır.	Malzeme kaybı Aşınma	Tamamlama	Malzeme kayıplarına ve aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.

Çizelge 9. 5. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, Z01

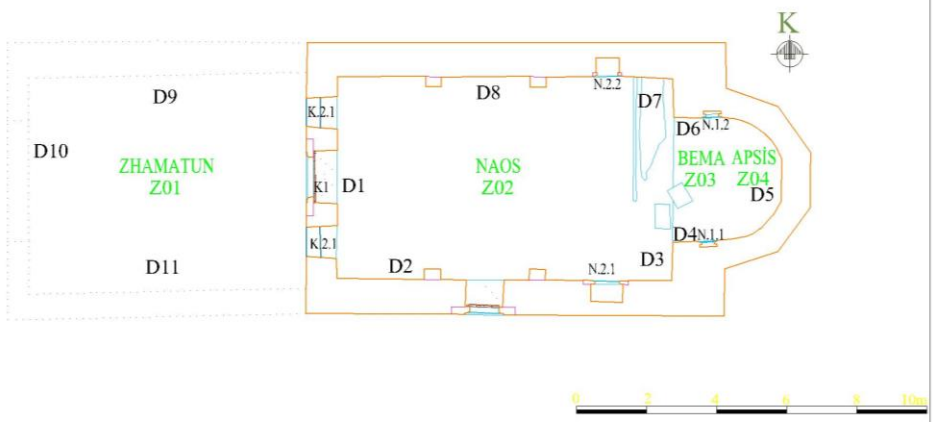
YAPI ELEMANI	SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Üzerinde strüktürel çatlaklar vardır. Düşeyden sapma mevcuttur.	Strüktürel çatlak	Sağlamlaştırma	Strüktürel çatlaklar kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlamlaştırılacaktır.
D9	Üzerinde tamamen bitki oluşumu vardır.Duvar tamamen yıkılmıştır.	Bitki oluşumu Parça kaybı	Temizlik	Bitkilenme kimyasal malzeme ile temizlenecektir. Duvar kalıntılarında kimyasal temizlik yapılacaktır.
D10	Üzerinde tamamen bitki oluşumu vardır.Duvar tamamen yıkılmıştır.	Bitki oluşumu Parça kaybı	Temizlik	Bitkilenme kimyasal malzeme ile temizlenecektir. Duvar kalıntılarında kimyasal temizlik yapılacaktır.
D11	Üzerinde tamamen bitki oluşumu vardır.Duvar tamamen yıkılmıştır.	Bitki oluşumu Parça kaybı	Temizlik	Bitkilenme kimyasal malzeme ile temizlenecektir. Duvar kalıntılarında kimyasal temizlik yapılacaktır.

Çizelge 9. 6. Fiziksel müdahale tablosu- Kilise, Z02

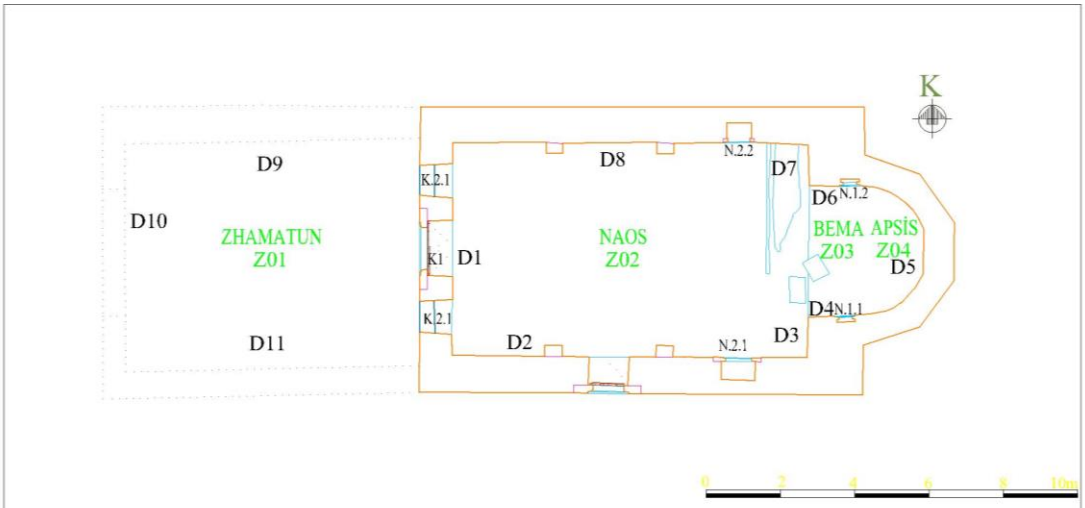
YAPI ELEMANI	SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Duvarda freskle ilgili aşınmalar vardır.	Fresk Aşınma	Konservasyon	Freskler temizlenip detaylı bir konservasyon çalışması yapılacaktır.
K.1.	K1 açıklığının üst söve taşında çatlak vardır. Eşik taşı aşınmıştır. Özgün doğraması günümüze ulaşmamıştır. Kitabede aşınmalar vardır.	Çatlak Aşınma Kaldırma	Raspa Tamamlama Mimari gereklilik	Çatlağa enjeksiyon uygulanarak sağlamlaştırılacaktır. Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır. Dönem örneklerine uygun bir doğrama konulacaktır.
K.2.1	Bu açıklık moloz taşla doldurulmuştur.	Niteliksiz müdahale	Kaldırma	Niteliksiz müdahaleye kimyasal temizlik yapılacaktır.
K.2.2	Bu açıklık moloz taşla doldurulmuştur.	Niteliksiz müdahale	Kaldırma	Niteliksiz müdahaleye kimyasal temizlik yapılacaktır.
D2	Duvardaki fresklerde aşınmalar vardır.	Fresk Aşınma	Konservasyon	Freskler temizlenip detaylı bir konservasyon çalışması yapılacaktır.
K.3.	K.3. açıklığında malzeme kaybı vardır.Açıklık duvarlarında bulunan fresklerde aşınmalar vardır. Doğrama özgün değildir.	Parça kaybı Fresk Aşınma Niteliksiz onarım	Tamamlama Konservasyon Kaldırma-Ekleme	Malzeme kaybı için kimyasal temizlik yapılıp, takviye yapılacaktır. Freskler temizlenip detaylı bir konservasyon çalışması yapılacaktır. Mevcut doğramalar kaldırılarak, dönem örneklerine uygun bir doğrama eklenecektir.
N.2.1	N.2.1 açıklığının etrafında dönen söve taşında aşınmalar vardır. Açıklıkta iç kısmında bulunan motifli taşlarda kararmalar mevcuttur.	Aşınma Siyah tabaka	Tamamlama Temizleme	Aşınma için kimyasal temizlik yapılıp, takviye yapılacaktır. Siyah tabaka için kimyasal temizlik yapılacaktır.
N.2.1 YAN PROFİL	Profilde aşınmalar vardır. Profil nişin alt sövesi hariç açıklık boyunca süreklilik göstermektedir. Nişin iç kısmında kararmalar vardır.	Aşınma Siyah tabaka	Tamamlama Temizleme	Aşınma için kimyasal temizlik yapılıp, takviye yapılacaktır. Siyah tabaka için kimyasal temizlik yapılacaktır.

Çizelge 9. 7. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, Z02

YAPI ELEMANI		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
	S.1.	Sütunce başlığında aşınma vardır. Üstten ikinci sırada bulunan taşın içine geçmeli olarak yerleştirilen taş günümüzde yerinde yoktur.	Çatlak Malzeme kaybı.	Raspa Takviye	Çatlağa enjeksiyon uygulanarak sağlamlaştırılacaktır.Malzeme kayıplarına kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
	S.2.	Sütunce başlığında aşınma vardır.	Aşınma	Tamamlama	Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
D3		Freskler aşınmıştır. Kemer alın duvarında malzeme kayıpları vardır.	Fresk Aşınma Malzeme kaybı.	Konservasyon Takviye	Freskler temizlenip detaylı bir konservasyon çalışması yapılacaktır. Malzeme kayıplarına kimyasal yollarla temizlik uygulanarak takviye yapılacaktır.
	SK.1	Kemerin oturduğu üzengi taşlarının profillerinde aşınmalar vardır.	Aşınma	Takviye	Malzeme kayıplarına kimyasal yollarla temizlik uygulanarak takviye yapılacaktır.
D8		Freskler aşınmıştır. Duvar mihdes çatıyla birleştiği bölgelerde bulunan taşlarda malzeme kayıpları vardır.	Fresk Aşınma Malzeme kaybı.	Konservasyon Takviye	Freskler temizlenip detaylı bir konservasyon çalışması yapılacaktır. Malzeme kayıplarına kimyasal yollarla temizlik uygulanarak takviye yapılacaktır.
	N.2.2	Niş alnının etrafında dolanan profilin alt bölümünde malzeme kayıpları vardır.	Malzeme kaybı.	Takviye	Malzeme kayıplarına kimyasal yollarla temizlik uygulanarak takviye yapılacaktır.
	S.3	Üzerinde bulunan fresklerde aşınmalar vardır.	Fresk Aşınma	Konservasyon	Freskler temizlenip detaylı bir konservasyon çalışması yapılacaktır.

Çizelge 9. 8. Fiziksel müdahale tablosu, Kilise, Z03-Z04

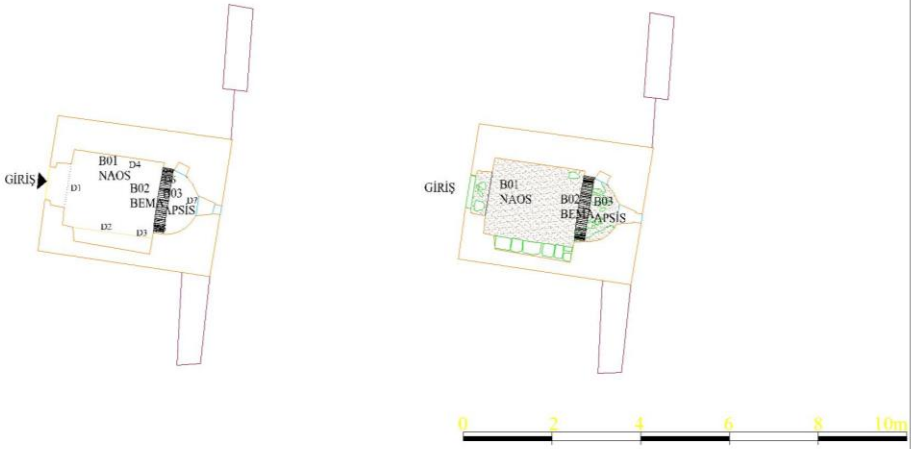
YAPI ELEMANI		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
	S.4	Taş yüzeylerinde aşınmalar vardır.	Aşınma	Tamamlama	Aşınmalara kimyasal temizlik yapılarak takviye yapılacaktır.
D4		Yüzeyde bulunan fresklerde ve nişin etrafında dönen silmede aşınmalar vardır.	Fresk Aşınma Aşınma	Konservasyon Tamamlama	Freskler temizlenip detaylı bir konservasyon çalışması yapılacaktır. Aşınmalara kimyasal temizlik yapılıp, takviye yapılacaktır.
	N.1.1	Duvarda bulunan fresklerde aşınmalar var.	Aşınma	Tamamlanma	Aşınmalara kimyasal temizlik yapılıp, takviye yapılacaktır.
D6		Duvarda bulunan fresklerde aşınmalar var.	Fresk aşınma	Konservasyon	Freskler temizlenip detaylı bir konservasyon çalışması yapılacaktır.
	N.1.2	Yüzeyde karamalar ve nişin etrafında bulunan silmede aşınmalar vardır.	Siyah tabaka Aşınma	Temizleme Tamamlama	Siyah tabakalara kimyasal temizlik yapılıp, takviye yapılacaktır.
D5		Duvarda bulunan fresklerde aşınmalar var.	Fresk Aşınma	Konservasyon	Freskler temizlenip detaylı bir konservasyon çalışması yapılacaktır.
	AP3	Duvarda bulunan fresklerde aşınmalar var. Pencerenin doğraması günümüze ulaşmamıştır.	Fresk Aşınma Kaldırma	Konservasyon Ekleme	Freskler temizlenip detaylı bir konservasyon çalışması yapılacaktır. Dönem örneklerine uygun doğrama eklenecektir.

Çizelge 9. 9. Fiziksel müdahale tablosu, Şapel, cepheler

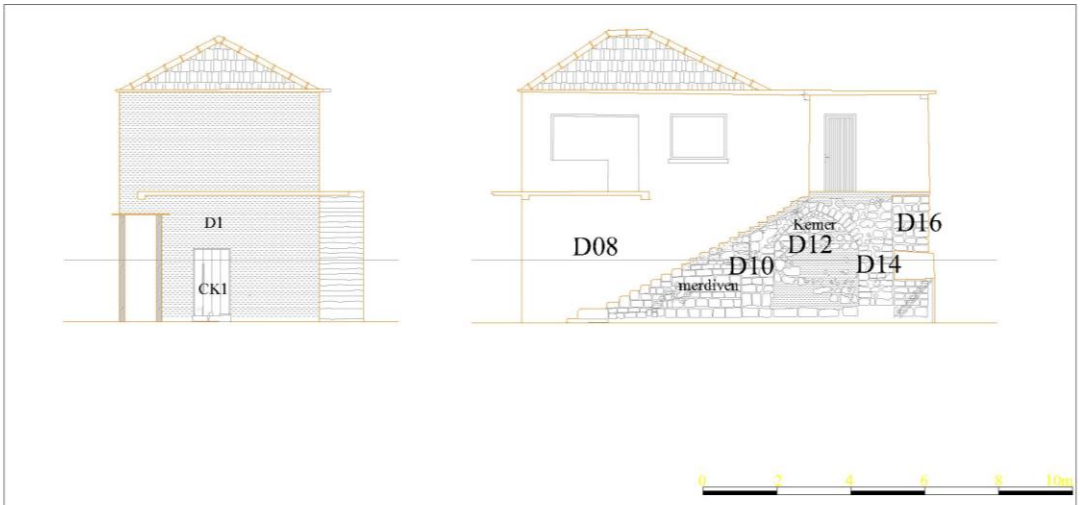
YAPI ELEMANI	SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Kesme taş cephede parça kayıpları ve derz boşalmaları var.	Niteliksiz müdahale, malzeme bozulmaları.	Temizleme Sağlamlaştırma.	Parça kayıpları tamamlanacaktır. Derz boşalmaları uygun malzeme ile tamamlanacaktır.
BK1	Avluya açılan kapı açıklığının doğraması kaldırılmıştır. Söve taşlarında parça kayıpları vardır.	Kaldırma. Parça kayıpları.	Bütünleme.	Parça kayıpları tamamlanacaktır. Derz boşalmaları uygun malzeme ile tamamlanacaktır.
BP1	Avluya açılan pencere açıklığının doğraması kaldırılmıştır.Açıklıkta aşınmalar olmuştur.	Malzeme bozulmaları. Malzeme kayıpları.	Temizleme. Sağlamlaştırma. Bütünleme.	Doğramalar eklenecektir. Aşınmalara kimyasal malzeme ile takviye yapılacaktır.
Kitabe	Kitabenin alt bölümünde okunulmayacak kadar aşınma vardır.	Aşınma.	Sağlamlaştırma.	Aşınmalara kimyasal malzeme ile takviye yapılacaktır.
D2	Kesme taş duvarda ve silmede karamalar ve derz boşalmaları var.	Kararma. Aşınma.	Temizleme Sağlamlaştırma.	Siyah tabaka kimyasal malzeme ile temizlenecektir. Aşınmalara kimyasal malzeme ile takviye yapılacaktır.
D3	Kesme taş oluşan derz boşalmaları doldurulmuştur.	Malzeme kaybı.	Sağlamlaştırma.	Malzeme kayıplarına kimyasal malzeme ile takviye yapılacaktır.
BP2	Pencere açıklığının doğraması günümüze ulaşmamıştır. Açıklıkta aşınmalar olmuştur.	Kaldırma. Aşınma.	Bütünleme. Sağlamlaştırma.	Doğramalar eklenecektir. Aşınmalara kimyasal malzeme ile takviye yapılacaktır.
D4	Kesme taşta oluşan derz boşalmaları doldurulmuştur.	Ekleme.	Temizleme Sağlamlaştırma.	Tabaka kimyasal malzeme ile temizlenecektir. Aşınmalara kimyasal malzeme ile takviye yapılacaktır.

Çizelge 9. 10. Fiziksel müdahale tablosu, Şapel iç mekân

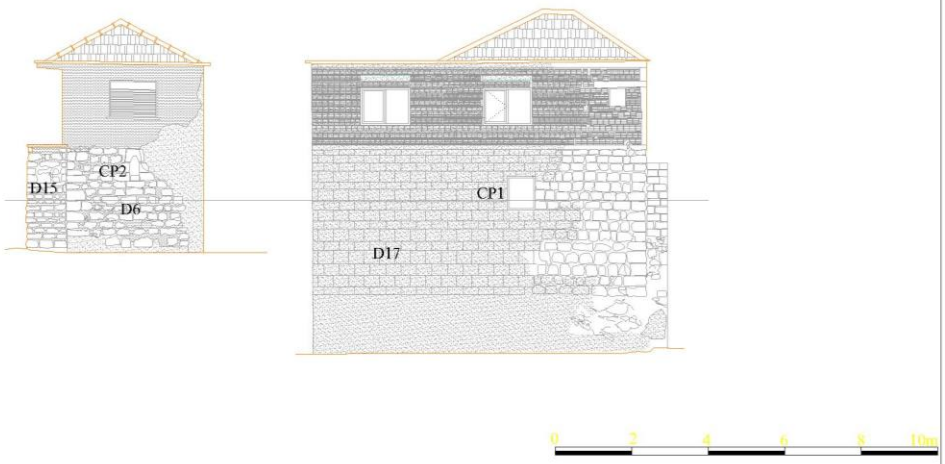
YAPI ELEMANI	SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Duvarda fresk altında kalan harç vardır. Kararmalar ve aşınmalar bulunmaktadır.	Malzeme kaybı Malzeme bozulmaları	Temizleme Konservasyon	Kararma olan yerlerde kimyasal malzeme ile temizlenecektir. Freskler temizlenip, konservasyon çalışması yapılacaktır.
BK1	Açıklığı oluşturan taşlarda aşınmalar bulunmaktadır. Doğrama günümüze ulaşmamıştır.	Malzeme kaybı. Kaldırma.	Takviye. Mimari gereklilik.	BK1 etrafindaki söve taşı kimyasal malzeme ile temizlenerek, takviye yapılacaktır. Dönem örneklerine uygun bir doğrama konulacaktır.
BP1	Açıklığı oluşturan taşlarda aşınmalar bulunmaktadır. Doğrama günümüze ulaşmamıştır.	Malzeme kaybı. Kaldırma.	Takviye. Mimari gereklilik.	BP1 etrafindaki söve taşı kimyasal malzeme ile temizlenerek, takviye yapılacaktır. Dönem örneklerine uygun bir doğrama konulacaktır.
D2	Kesme taş duvarda bulunan aşınmalar yapıdaki en büyük parça kaybıdır.	Malzeme kaybı. Strüktürel bozulma.	Tamamlama Sağlamlaştırma.	Duvardaki parça kaybı temizlenerek kimyasal malzeme ile takviye yapılacaktır.
üst örtü	Taş tonozda bitkilenme ve kararmalar vardır.	Bitki oluşumu. Siyah tabaka.	Temizleme	Bitkilenme ve siyah tabaka kimyasal malzeme ile temizlenecektir. Tonozun üzeri plak taş ile kaplanacaktır.
D3	Duvarda derz boşalmaları ve fresk altında kalan harç kalıntıları vardır.	Derz boşalmaları. Malzeme kaybı.	Derz tamamlama. Konservasyon.	Sıvanın laboratuvarda incelenmesi ve içerik tespitinin yapılmasından sonra derz ayrılmaları tespit edilen sıva ile doldurulacaktır. Freskler temizlenip, konservasyon çalışması yapılacaktır.
D4	Duvarda fresk altı harç kalıntıları vardır.	Malzeme kaybı.	Derz tamamlama. Konservasyon.	Sıvanın laboratuvarda incelenmesi ve içerik tespitinin yapılmasından sonra derz ayrılmaları tespit edilen sıva ile doldurulacaktır. Freskler temizlenip, konservasyon çalışması yapılacaktır.
üst örtü	Taş tonozda bitkilenme ve kararmalar vardır.	Bitki oluşumu. Siyah tabaka.	Temizleme	Bitkilenme ve siyah tabaka kimyasal malzeme ile temizlenecektir.Tonozun üzeri plak taş ile kaplanacaktır.
D5	Duvarda derz boşalmaları ve freskllerde aşınmalar vardır.	Derz boşalmaları. Aşınma.	Derz tamamlama. Konservasyon.	Sıvanın laboratuvarda incelenmesi ve içerik tespitinin yapılmasından sonra derz ayrılmaları tespit edilen sıva ile doldurulacaktır. Freskler temizlenip, konservasyon çalışması yapılacaktır.
D6	Duvarda derz boşalmaları ve freskllerde aşınmalar vardır.	Derz boşalmaları. Aşınma.	Derz tamamlama. Konservasyon.	Sıvanın laboratuvarda incelenmesi ve içerik tespitinin yapılmasından sonra derz ayrılmaları tespit edilen sıva ile doldurulacaktır.
kemer	Kemerde siyah tabaka en çok göze çarpan bozulmadır.	Siyah tabaka.	Temizleme	Siyah tabaka kimyasal malzeme ile temizlenecektir.
D7	Duvarda aşınmalar vardır. Fresk kalıntısı bulunmaktadır.	Aşınma.	Tamamlama Konservasyon	Sıvanın laboratuvarda incelenmesi ve içerik tespitinin yapılmasından sonra derz ayrılmaları tespit edilen sıva ile doldurulacaktır. Freskler temizlenip, konservasyon çalışması yapılacaktır.
BP2	Açıklığı oluşturan taşlarda aşınmalar bulunmaktadır. Doğrama günümüze ulaşmamıştır.	Aşınma Kaldırma	Temizleme Tamamlama Ekleme	Aşınmalar kimyasal yöntemle temizlenip,takviye yapılacaktır.Doğramalar dönem örneklerine uygun bir şekilde eklenecektir.
BN1	Sövenin sol üst bölümünde aşınmalar bulunmaktadır.	Aşınma.	Temizleme tamamlama	Aşınmalar kimyasal yöntemle temizlenip,takviye yapılacaktır.
üst örtü	Taş kubbede bitkilenme ve kararmalar vardır.	Bitki oluşumu. Siyah tabaka.	Temizleme	Bitkilenme ve siyah tabaka kimyasal malzeme ile temizlenecektir. Kubbenin üzeri plak taş ile kaplanacaktır.

Çizelge 9. 11. Fiziksel müdahale tablosu, Çan Kulesi, batı- güney cephesi

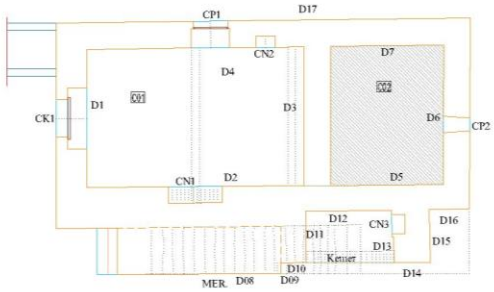
YAPI ELEMANI	SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Kesme taş plastik boya ile sıvanmıştır. sıvanmıştır.Betonarme kat eklenmiştir.	Niteliksiz müdahale	Temizleme	Plastik boya temizlenip, kesme taş açığa çıkarılacaktır. Eklenen betonarme kat kaldırılacaktır.
CK1	Avluya açılan ahşap kapıda deformasyon vardır.	Aşınma	Takviye.	CK1 özgün malzemeyle boyanarak gerekli yerlerde takviye yapılacaktır.
D2	Kesme taş cephe boyanmıştır. Betonarme kat eklenmiştir.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Kaldırma	Plastik boya temizlenip taş cephe ortaya çıkarılacaktır. Eklenen betonarme kat kaldırılacaktır.
merdiven	Kesme taş merdiven üzerine betonarme kiriş yapılarak, beton basamaklar eklenmiştir.	Aşınma Niteliksiz müdahale	Temizleme Takviye Tamamlama	Merdivende aşınma olan yer uygun malzemeyle tamamlanacaktır.Betonarme kiriş ve basamaklar kaldırılacaktır. Merdiven özgününe uygun bir şekilde tamamlanacaktır.
D11	Kesme taş cephede derz dolgu yapılmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Derz dolgu.	Kimyasal malzeme ile temizlik yapılacaktır. Sıvanın laboratuvarda incelenmesi ve içerik tespitinin yapılmasından sonra derz ayrılmaları tespit edilen sıva ile doldurulacaktır. Freskler temizlenip, konservasyon çalışması yapılacaktır.
D12	Kesme taş cephede derz dolgu yapılmış.	Niteliksiz müdahale	Temizleme tamamlama	Kimyasal malzeme ile temizlik yapılacaktır. Sıvanın laboratuvarda incelenmesi ve içerik tespitinin yapılmasından sonra derz ayrılmaları tespit edilen sıva ile doldurulacaktır. Freskler temizlenip, konservasyon çalışması yapılacaktır.
kemer	Kesme taş kemerde aşınmalar olmuştur, derz dolgu yapılmıştır.	Aşınma Niteliksiz müdahale	Takviye Kaldırma.	Aşınma olan bölgeler uygun malzemeyle tamamlanacaktır Çimento ile yapılan derz dolgu kaldırılacaktır. Uygun sıva ile derz dolgu yapılacaktır.
D13	Kesme taş cephede derz dolgu yapılmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Tamamlama	Kimyasal malzeme ile temizlik yapılacaktır. Çimento ile yapılan derz dolgu kaldırılacaktır. Uygun sıva ile derz dolgu yapılacaktır.
CN3	Kesme taş niş te aşınmalar olmuştur, derz dolgu yapılmıştır.	Aşınma Niteliksiz müdahale	Temizleme Tamamlama	Kimyasal malzeme ile temizlik yapılacaktır. Çimento ile yapılan derz dolgu kaldırılacaktır. Uygun sıva ile derz dolgu yapılacaktır.
D14	Kesme taş cephede derz dolgu yapılmış.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Tamamlama	Kimyasal malzeme ile temizlik yapılacaktır. Çimento ile yapılan derz dolgu kaldırılacaktır. Uygun sıva ile derz dolgu yapılacaktır.
D16	Kesme taş cephede derz dolgu yapılmış.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Tamamlama	Kimyasal malzeme ile temizlik yapılacaktır. Çimento ile yapılan derz dolgu kaldırılacaktır. Uygun sıva ile derz dolgu yapılacaktır.

Çizelge 9. 12. Fiziksel müdahale tablosu, Çan Kulesi, doğu –kuzey cephesi

YAPI ELEMANI	SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D6	Kesme taş cephede aşınmalar olmuştur, derz dolgu yapılmıştır. Bitki oluşumu fazladır.	Niteliksiz müdahale Bitki oluşumu	Kaldırma Temizleme	Cephede oluşan bitkiler temizlendikten sonra, derzler arasındaki çimento kullanılarak yapılan derz dolgu kaldırılıp, laboratuvarda incelenip içerik tespiti yapılan sıva ile derz ayrılmaları doldurulacaktır.
CP2	Kesme taş açıklıkta aşınmalar olmuştur, doğrama kaldırılmıştır.	Aşınma Kaldırma	Temizleme Tamamlama Ekleme	Açıklık kimyasal yollarla temizlendikten sonra, aşınma olan bölgelere takviye yapılacaktır. Dönem örneklerine uygun doğrama eklenecektir.
D15	Kesme taş cephede aşınmalar olmuş, derz dolgu yapılmıştır.	Malzeme kaybı Niteliksiz onarım	Temizleme Kaldırma Tamamlama	Açıklık kimyasal yollarla temizlendikten sonra, aşınma olan bölgelere takviye yapılacaktır. Derzler arasındaki çimento kaldırılıp, laboratuvarda incelenip içerik tespiti yapılan sıva ile derz ayrılmaları doldurulacaktır.
D17	Kesme taş cephede bitkilenme oluşmuştur.	Bitki oluşumu	Temizleme	Bitkilenme kimyasal malzeme ile temizlenecektir.
CP1	Kesme taş açıklıkta bitkilenme oluşmuş, muhdes ahşap doğramanın kanadı kaldırılmıştır.	Niteliksiz müdahale Ekleme	Temizleme Kaldırma Ekleme	Bitkilenme kimyasal malzeme ile temizlenecektir. Muhdes doğrama kaldırılacaktır.Dönem örneklerine uygun olan doğrama eklenecektir.

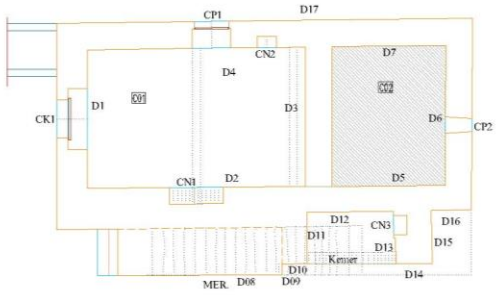
Çizelge 9. 13. Fiziksel müdahale tablosu, C01 mekânı

YAPI ELEMANI	SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Beyaz plastik boya ile sıvanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme	Plastik boya temizlenip, kesme taş açığa çıkarılacaktır. Eklenen betonarme kat kaldırılacaktır.
CK1	Avluya açılan ahşap kapıda deformasyon vardır.	Aşınma	Temizleme Tamamlama	Ahşap kapıda kimyasal temizlik yapılarak aşınma olan bölümlerde takviye yapılacaktır.
tonoz	Beyaz plastik boya ile sıvanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Tamamlama	Plastik boya temizlenip, kesme taş açığa çıkarılacaktır.
D2	Cephede kararmalar oluşmuştur. Beyaz plastik boya ile sıvanmıştır.	Siyah tabaka Niteliksiz müdahale	Temizleme Kaldırma	Plastik boya temizlenip, kesme taş açığa çıkarılacaktır. Siyah tabaka kimyasal malzeme ile temizlenecektir.
CN1	Beyaz plastik boya ile sıvanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme	Plastik boya temizlenip, kesme taş açığa çıkarılacaktır.
tonoz	Beyaz plastik boya ile sıvanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme	Plastik boya temizlenip, kesme taş açığa çıkarılacaktır.

Çizelge 9. 14. Fiziksel müdahale tablosu, C01-C02 mekânı

YAPI ELEMANI	SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D3	Beyaz plastik boya ile sıvanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme tamamlama	Plastik boya temizlenip, kesme taş açığa çıkarılacaktır.
D4	Beyaz plastik boya ile sıvanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Tamamlama	Plastik boya temizlenip, kesme taş açığa çıkarılacaktır.
CP1	Beyaz plastik boya ile sıvanmıştır. Boyanın döküldüğü bölümlerdeki taşlarda kararmalar vardır.	Niteliksiz müdahale Siyah tabaka	Temizleme Tamamlama	Plastik boya temizlenip, kesme taş açığa çıkarılacaktır. Siyah tabaka kimyasal malzeme ile temizlenecektir.
tonoz	Beyaz plastik boya ile sıvanmıştır. Boyanın döküldüğü bölümlerdeki taşlarda kararmalar vardır.	Niteliksiz müdahale Siyah tabaka	Temizleme Tamamlama	Plastik boya temizlenip, kesme taş açığa çıkarılacaktır. Siyah tabaka kimyasal malzeme ile temizlenecektir.
CN2	Beyaz plastik boya ile sıvanmıştır. Boyanın döküldüğü bölümlerdeki taşlarda kararmalar vardır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Tamamlama	Plastik boya temizlenip, kesme taş açığa çıkarılacaktır. Siyah tabaka kimyasal malzeme ile temizlenecektir.
tonoz	Beyaz plastik boya ile sıvanmıştır. Boyanın döküldüğü bölümlerdeki taşlarda kararmalar vardır.	Niteliksiz müdahale malzeme bozulmaları.	Temizleme Tamamlama	Plastik boya temizlenip, kesme taş açığa çıkarılacaktır. Siyah tabaka kimyasal malzeme ile temizlenecektir.
DÖŞEME KAPLAMASI	Özgün döşemenin üzerine beton şap atılmıştır.CK1 kapısının eşik taşında aşınma vardır.	Niteliksiz müdahale malzeme bozulmaları.	Temizleme Tamamlama	Beton şap kaldırılacaktır. Siyah tabaka kimyasal malzeme ile temizlenecektir. Eşik taşında kimyasal temizlik yapılıp, takviye yapılacaktır.
TAVAN KAPLAMASI	Özgün tavan yıkılmıştır. Z01 mekanının üzerine betonarme bir kat eklenmiştir.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Tamamlama	Tavanda bulunan betonarme kiriş ve muhdes kat kaldırılacaktır. Üst örtü taş beşik tonozla kapatılacaktır. Beşik çatının üzeri alaturka kiremitle kaplanacaktır.

10. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Kültür ve tabiat varlıkları açısından çok zengin kabul edilebilecek olan Trabzon'da bu değerlerin özelliklerinin farkında olmak, bunların korunmasında yaşanan problemleri dile getirmek, korunmaları ve yaşatılmaları için gereken sorumluluğu üstlenmek her bireyin yurttaşlık ve insanlık sorumluluğudur.

Koruma altına alınmış geleneksel dokuların bile gün geçtikçe bozulmaya başladığı Trabzon İl'inde de kültürel geçmişi ortaya koyan birçok eser bulunmaktadır. Bu eserlerden biri olan, 15. yy ve farklı dönemlerde yapılan yapılarıyla bir kompleks olan Trabzon Kaymaklı Manastırı, fiziksel ve sosyal koşullara rağmen tüm yapıları olmasa da ayakta kalabilmiş önemli dini mimari örneklerden biridir. Özel mülkiyet alanı içerisinde olan ve kaderine terk edilen manastır gün geçtikçe yok olmaya mahkûmdur. Yapılan bu çalışmayla söz konusu yapının belgelenmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması çok önem arz etmektedir.

Çalışma konusu olarak seçilen bu komplekste harap olan bu yapılardan ayrıntılı olarak kilise, şapel ve çan kulesi çalışılmıştır. Çalışma, bilimsel koruma ve yenileme yöntemi olan belgeleme, restitüsyon ve restorasyon aşamalarını içermektedir. Belgeleme yöntemi ile yapıların bugünkü durumları incelenmiş, yapım teknikleri ve koruma sorunları tespit edilerek mimari analizleri yapılmış olup, yapılar fotoğraf ve çizimlerle belgelenmiştir.

Koruma sorunları tespit edilen manastır yapısı, sahip olduğu cemaat ve dönem açısından benzer olan örnekleriyle birlikte ele alınarak, karşılaştırmalı tablolar hazırlanmıştır. Yapılardan elde edilen bilgiler, tarihi araştırmalar, fotoğraflar ve karşılaştırmalı çalışmalarla elde edilen bilgiler doğrultusunda manastırın restitüsyon çalışması yapılmıştır. Bu çalışmalar doğrultusunda bölgenin özellikleri ve ihtiyacı ve yapının konumu dikkate alınıp, yapılar tekrardan işlevlendirilerek koruma onarım projeleri ve koruma önerileri oluşturulmuştur.

Tez çalışması ile ortaya konulan bu öneriler, uygulanacak bir restorasyon projesinin bilimsel ve uygulanabilir nitelikte olması açısından yol gösterici olacaktır. Aslına uygun olarak yapılacak bir restorasyon projesi ile Türkiye ve Trabzon için değerli bir kültür

mirası gelecek kuşakların bilgilerine sunulacak ve Trabzon Kaymaklı Manastırı'nın sürdürülebilir korunması sağlanacaktır.

Bu tezin "kapsamı" olmuş, "değerlendirme" yapılan tüm analiz, karşılaştırma ve yorumların tümünün ele alınarak yapı / yapı gruplarının tarihi, kullanım biçimi, değişimleri ve onarım önerileri ile geleceğe hangi koşullarda hangi verilerin aktarılacağı bilgileridir.

Sonuçta da bu yapının neden korumaya değer olduğu ve çok özlü olarak nasıl ve hangi koşullarda korunarak geleceğe aktarılacağı bilgileri yer almalıdır.

KAYNAKLAR

1. Ahunbay, Z.(1997).*Manastır*. Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi (2), 1159-1164.

2. Ahunbay, Z. (2009). *Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon*. (5. Baskı), İstanbul: Yem Yayınları, 96.

3. Altunkaynak, S. (2006), *Ürgüp Cemil Köyü Keşlik Manastırı Kiliseleri Duvar Resimleri*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 180-200.

4. Anabolu, M. (1969). *Trabzon'daki Bizans Çağı Yapıları*. İstanbul: Teknik Üniversite Matbaası, 18-35.

5. Aşan, M.B. (2000). Bazı Anadolu Türk Beyliklerinin Trabzon ile Olan İlişkileri, *Trabzon Tarihi Sempozyumu Bildirileri* (6-8 Kasım 1998), 125.

6. Aydoğdu, F. (1985). *Sümela Manastırı ve Freskleri*, Mezuniyet Tezi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bursa, 22-30.

7. İnternet: Aygün N. (2008). XIX.yüzyılın ortalarında Trabzon'da sosyal ve iktisadi yapı. *Karadeniz Araştırmaları***,** Cilt:5, Sayı:17, Bahar, 75-111. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.karam.org.tr%2FMakaleler%2F277556728_aygun.pdf&date=2014-07-06.

8. Ballance, S. (1960).The Byzantine Churches of Trebizond, The Armenian Monastery of Kaymaklı. *Anatolian Studies Vol X.,* , 141-176.

9. Barkan, Ö.L. (1953-1954). Osmanlı İmparatorluğu'nda bir iskan ve kolonizasyon metodu olarak sürgünler, III. Kısım. *İ.Ü.İktisat Fakültesi Mecmuası*, c.15, 217-221.

10. Batar, T. (2007), *İstanbul Ermeni Kiliseleri Üzerine Bir Araştırma ve Narlıkapı Suro Hovhannas Ermeni Kilisesi (Eski Narlıkapı Ermeni Hastanesi)*, Yüksek Lisans Tezi YTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 5-20.

11. Bijikşyan, P.Minas. (1969). *Karadeniz Kıyıları Tarih ve Coğrafyası*. 1817–19, Ter. H.D.Andreasyon, İstanbul, 54–55.

12. Bilgin, M. (1990). *Sümela Tarihi*. Trabzon: Sürmene Belediyesi, 58-60.

13. Bilgin, M. (2010). *Trabzon Vilayetinde iki din taşıyanlar*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 10-85.

14. Bilgin, S. ; Birinci A.M.; Demircioğlu S.; Karacakaya Dr.R, (2007). *Arşiv Belgelerine Göre Trabzon'da Ermeni Faaliyetleri*. Trabzon: Trabzon Belediyesi Kültür Yayınları, , 125-270.

15. Bora, E. (2009), *Aydın'ın Mykale (Dilek/Samsun) Dağında Bir Bizans Manastırı: Kurşunlu Manastırı*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 10-58.

16. Bölükbaşı, A. (2006). *Anılarda Trabzon*. Trabzon: Serander Yayınları, 577-579.

17. Bryer, A. and Winfield, D. (1962). The Byzantine Monuments and Topography of The PONTOS. Washington D.C: Dumbarton Oaks Research Library and Collection. 208 - 250.

18. Çetinkaya, T. (2006), *1135-1722 Tarihli Sicil Defterine Göre Trabzon'un Sosyal Tarihi, İ.Ü*., Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, İstanbul, 20-90.

19. İnternet: Çiçek R. (2001). Trabzon'da Ermeni nüfusu ve 1895 Ermeni olayları. *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih İnceleme Dergisi* (XVI), İzmir, 121–139. URL:http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fegeweb2.ege.edu.tr%2Ftid%2Fdosyalar%2FXVI_2001%2FTIDXVI-2001-09.pdf&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi 06.07.2014.

20. Delehaye, H. (1948). *Byzantine Monasticism, Byzantium*, H. N. Baynes ve H. Moss (Ed.), Oxford, 136-165.

21. Diyarbakır Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Müze Müdürlüğü.(2012). *Diyarbakır Kültür Envanteri*. Diyarbakır: Diyarbakır Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Müze Müdürlüğü, 117-119.

22. İnternet: Doğan, S. (2003). Ortaçağ manastır sistemi: Doğu ve Batı Manastırları. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 20/2, 73-86. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.edebiyatdergisi.hacettepe.edu.tr%2Findex.php%2FEFD%2Farticle%2Fview%2F661%2Fpdf_34&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.

23. Doğan, S. (2008). *Kappadokia Bölgesi Sivrihisar'daki Kızıl Kilise*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 46 .

24. Eliade, M. (2003). *Dinler Tarihine Giriş*.(Çev.Lale Arslan Özcan). İstanbul: Kabalcı Yayınevi. (Eserin orjinali 1959'da yayımlandı),203.

25. Eryılmaz, S. (2007), *928-936 Numaralı Ayniyat Defterlerine Göre Trabzon Vilayeti*, Yüksek Lisans Tezi Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Tokat, 55-60.

26. Goehring, J. E. (1950). *Ascetics, Society and the Desert. Studies in Early Egyptian Monasticism.* Harrisburg: Library of Congress Catolog-in Publication DATA, ,13–32.

27. Gologlu, M. (2000). *Trabzon Tarihi*. Trabzon: Gologlu Yayınları, 17-20.

28. Hakobian, A. (2014). Archaeological Excavation and Restoration of Monuments in Western Armenia. *Duty of Soul Research on Armenian Architecture 4, 2014*, Yerevan, 13-24.

29. Horuloğlu, Ş. (1983). *Trabzon ve Çevresinin Tarihi Eserleri*. Ankara: Er Ofset Matbaacılık, 33-68.

30. Johnston, W.M. (2000). *Encylopedia of Monasticism*, New York: Fitzroy Dearborn Publishers, , 55.

31. Judge, E. A. (1977). The Early Use of Monachos for 'Monk and the Origins of Monasticism. *Jahrbuch für Antike und Christentum*,Vol.20, 72-89.

32. İnternet: Kasımov B. (2010). Ceditçilik Jediddizm, *Gazi Türkiyat Bahar*, Sayı *6*, 335-361.URL:http://www.webcitation.org/query?url=https%3A%2F%2Fwww.google.com.tr%2Furl%3Fsa%3Dt%26rct%3Dj%26q%3D%26esrc%3Ds%26source%3Dweb%26cd%3D2%26cad%3Drja%26uact%3D8%26ved%3D0CCEQFjAB%26url%3Dhttp%253A%252F%252Fturkiyat.gazi.edu.tr%252Fposts%252Fdownload%253Fid%253D33677%26ei%3DfQm5U7j_AoGH0AW5wIGIBQ%26usg%3DAFQjCNEpV2hc65-hBTH-i9kXe4lfOQ3Zag%26bvm%3Dbv.70138588%2Cd.bGQ&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.

33. Koch, G. (2007). *Erken Hıristiyan Sanatı* (çev.A.Aydın). İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.(Eserin orijinali 1996'da yayımlandı.), 92.

34. Korkmaz, N.M. (2006). *Diyarbakır Kiliseleri Kapsamında Surp Sargis Kilisesi Koruma ve Restorasyon Önerisi*, Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 23-24.

35. Köker, O, Aprahamyan.G. (2005). *Orlando Carlo Calumeno Koleksiyonu'ndan Kartpostallarla 100 Yıl Önce Türkiye'de Ermeniler*. (Çev. Takuhi Tovmasyan Zaman, Arlet İncidüzen, Narod Erkol).İstanbul: Bir Zamanlar Yayıncılık 100 Yıl Önce Dizisi, 180-195.

36. İnternet: Köse İ. (2012). Haghia Sophia in Trabzon.Romanya Suceva University, *Codrul Cosminului*, (Vol.XVIII) , 169-180. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fatlas.usv.ro%2Fwww%2Fcodru_net%2FCC18%2F2%2Fsophia.pdf&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.

37. İnternet: Küçük A. (1998). *Dinler Tarihi Araştırmaları-I, (Sempozyum:08-09 Kasım 1996) Gregoryen Hristiyanlığı Üzerine*. Ankara: Dinler Tarihi Deneği Yayınları, 271-272.URL:http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fktp.isam.org.tr%2Fpdfdrg%2FD061203%255C1998%2F1998_KUCUKA3.pdf&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.

38. Lowry, Heath W. (2010). Trabzon Şehrinin İslamlaşması ve Türkleşmesi 1461-1583.İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 15-155.

39. Millet, G., Rice, D.T.(1936). Byzantine Painting at Trebizond. London: G.Allen and Unwin, 159-183.

40. Mor, C. (2006). Trabzon İlinin Turizm Coğrafyası. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 35-40.

41. Öksüz, M. (2004), *1746-1789 Tarihleri Arasında Trabzon'da Sosyal ve Ekonomik Hayat*. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Genel Türk Tarihi Anabilim Dalı, 201-210.

42. Öksüz, M. (2005). Kuruluşundan 19. Yüzyıla Kadar Trabzon Tarihine Kısa Bir Bakış, *Karadeniz Araştırmaları II*, Çorum, 97-107.

43. Öney, G. (1989). *Akdamar (Aght'amar) Kilisesi*. Ankara:Kültür Bakanlığı Yayınları, 10-20.

44. İnternet: Özen, H., Birlik, S. (2002). Tarihi eserlerin tescilleme süreci ve sonrası sorunlar. Trabzon Kaymaklı Manastırı örneği. *Mimarlık Dergisi*, (303 Şubat), 53-56. URL:http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fdergi.mo.org.tr%2Fdergiler%2F4%2F552%2F8270.pdf&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.

45. Özen, S.L. (2005)., *Koruma Yaklaşımlarına Yeni Bir Bakış Açısı Olarak Bütünleşik Koruma – Trabzon Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, KTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 39-40.

46. Özkan, H. (2010). *Öşvank Manastırı*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları, 10-72.

47. Öztürk, Ö. (2005). *Karadeniz*. Ansiklopedik Sözlük. II. Cilt. İstanbul: ATT Basım Yayın Ltd.Şti, 670-690.

48. Panossian, R. (2006). *Teh Armenians from Kings and priests to Merchants and Commissors*, Colombia University Press, 59-65.

49. Patrich, J. (1995). Sabas, Leader of Palestinian Monasticism. A Comparative Study in Eastern Monasticism, Fourth to Seventh Centuries. Washington D. C.: *Dumbarton Oaks Research Library and Collection*, 3.

50. Popovic, S. (1997).*The Architectural Iconography of the Late Byzantine Monastery*. Toronto: Canadian Institute of Balkan Studies, 3-21.

51. Popovic, S. (1998). The Trapeza in the Cenobitic Monasteries: Architectural and Spiritual Contexts. *Dumbarton Oaks Papers*, Vol:52 , 297-301.

52. İnternet: Saydam, A. (2006). Trabzon'un İdari Yapısı ve Yenileşme Zarureti (1793-1851), *OTAM (Journal of Ottoman Studies)* (18), 285-317. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fdergiler.ankara.edu.tr%2Fdergiler%2F19%2F23%2F136.pdf&date=2014-07-06, Son erişim tarihi:06.07.2014.

53. Sezer, B. (2006). *XI.-XIII.yüzyılda Bizans Kilisesi* , Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Elazığ, 80-90.

54. Simonian, H.S. (2007). *The Hemshin History, society and identity in the Highlands of Northeast Turkey.* Newyork: Routledge, 28.

55. Sunay, S. (2008). *Aksaray Güzelyurt Manastır ve Kilise Binaları,* Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 196-332.

56. SÜMER, S. (2006). *İstanbul Ortodoks Ermeni Kiliseleri'nde Vaftiz Mekanları*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 8.

57. Şentürk, C. (1975). *Trebizond*. İstanbul: Arofis Matbaası. 30-50.

58. Talbot, A. and M. (1999). Bizans Manastır Sistemine Giriş. (Çev: Özden Arıkan), *Cogito*, İstanbul: Yapı Kredi Yay. , 161-176.

59. Talbot, A. M. ve Kazhdan, A. (1991), "Lavra", The Oxford Dictionary of Byzantium, A. Kazhdan vd. (Ed.). New York-Oxford: Oxford University Press, 1190.

60. Tiryaki, A. (2007). *Kisleçukuru Manastırı, Antalya'nın Doyran Beldesi'nde Bir Ortaçağ Yapı Topluluğu.* Doktora Tezi, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü,150-160.

61. Trilling, J. ve Kazhdan, A. (1991). *Pachomios,* The Oxford Dictionary of Byzantium, A.Kazhdan vd. (Ed.), New York-Oxford: Oxford University Press, 1549–1550.

62. İnternet: Ural S. (2008). Milli Mücadele Döneminde Trabzon Vilayeti'nin sorunları ve bunların çözümüne yönelik Trabzon Muhafaza-i Hukuk-i Milliye Cemiyeti'nin bir raporu. *A.Ü. Türkiyat araştırmaları Enstitüsü Dergisi* ,Sayı 36, 263-280. URL:http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.turkiyatjournal.com%2FMakaleler%2F1831952387_Sel%25C3%25A7uk%2520URAL.pdf&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.

63. Üstel, F. (2002). *Coğrafya 2002*. İstanbul: TÜSİAD, 128.

64. Walters, C. (1974). *Monastic Archaelogy in Egypt*. Warminster: Aris & Phillips, 3-20.

65. Winfield, D.; Wainwright J.(1962). Some Byzantine Churches from the Pontus, *Anotalian Studies Vol.* (XII)**.** 131–162.

66. İnternet: Yıldız M. (2013). Geçmişten Bugüne Üsküdar Ayazma Mahallesi'nde Yapı-Mekân İlişkisi, *History Studies*, A Tribute to Prof Dr. Halil İnalcık, 5/2 (Mart 2013), 565-585. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.historyStudies.net%2FMakaleler%2F2025056682|_27%2520-%2520murat%2520y%25C4%25Blld%25C4%25Blz.pdf&date=2014-07,06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.

67. İnternet: Yılmaz Ö. (2007). XIX. Yüzyılda Misyonerlik Faaliyetleri Çerçevesinde Trabzon Ermenilerine Bir Bakış, *OTAM*, 21, 191-220. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fdergiler.ankara.edu.tr%2Fdergiler%2F19%2F1157%2F13618.pdf&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi 06.07.2014.

68. İnternet: Yolalıcı M.E. (1994), Maarif Salnamelerine Göre Trabzon Vilayeti'nde Eğitim ve Öğretim Kurumları, *OTAM,* sayı:5, 435–473. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fdergiler.ankara.edu.tr%2Fdergiler%2F19%2F1151%2F13526.pdf&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi 06.07.2014.

EKLER

EK-1 Karşılaştırmalı çalışma

YAPI TÜRÜ

KİLİSE

KİLİSEYLE BERABER YAPILAN DİĞER YAPILAR

ÇAN KULESİ

ŞAPEL

ÇEŞME

YEMEKHANE

KEŞİŞ ODALARI

PLAN VE PLAN ELEMANLARI

BAZİLİKA

KUBBELİ BAZİLİKA

MERKEZİ

AÇIK AVLULU HAÇI

KAPALI AVLULU

MAĞARA

APSİS

içten yuvarlak dıştan beşgen

içten yuvarlak dıştan yuvarlak

içten yuvarlak dıştan düz

mağara oyularak yapılan apsis

KÜTLE VE DIŞ CEPHE DÜZENİ

DIŞ CEPHE

PENCERE-KAPI DÜZENİ

ÖRTÜ SİSTEMİ

ÇATI

TONOZ

YARIM KÜBBE

TEK KÜBBE

ÇOK KÜBBE

MİMARİ ELEMANLAR

DIŞ SÜSLEME

İÇ SÜSLEME

YAPIM TEKNİĞİ

MANASTIRDAKİ YAPILARIN BİR KISMI MAĞARA OYULARAK YAPILMIŞTIR.

KESME TAŞ KAPLAMA İLE YAPILAN DİĞER YAPILARIN DOLGUSUNUN HANGİ MALZEME OLDUĞU BİLİNMEMEKTEDİR. KAPI VE PENCERE AÇIKLIKLARI TAŞ KEMERLE VEYA LENTO İLE BİTİRİLMİŞTİR.

MAĞARA OYULARAK YAPILAN YAPILAR DIŞINDAKİ YAPILARIN ÜSTLERİ TONOZLA GEÇİLEREK KİREMİTLE KAPLANMIŞTIR.

GEÇİRDİĞİ TADİLATLAR

4. YY'DA KURULAN MANASTIRIN BUGÜN AYAKTA BULUNAN YAPILARI 13-14. YÜZYILLARA AİT TRABZON KOMNENOSLARINDAN III. ALEXİOS TARAFINDAN YAPILMIŞTIR. (7)

GÜNÜMÜZDE SÜMELA MANASTIRININ RESTORASYONU HALEN SÜRMEKTE OLUP MÜZE OLARAK KULLANILMAYA DEVAM ETMEKTEDİR.

KAYNAKLAR

1. Plan ve kesit: (Aydoğdu, 1985: 23-25)

1. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fpanagiasumela.org%2Fen%2Fpanagia-sumela_22%2.3a0-image-34&date=2034-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.

2. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.panoramio.com%2F+photo%2F6354594&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.

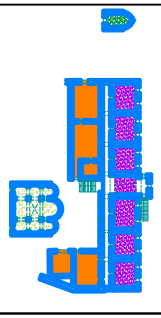
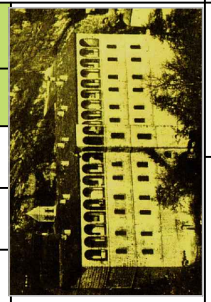
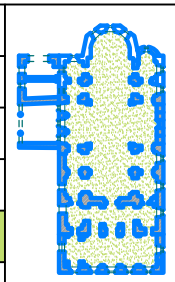
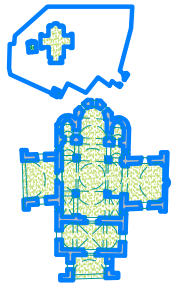
3. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fen.wikipedia.org%2Fwiki%2F+Sumela_Monastery&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.

5. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.kasrudenizegezi.net%2F+sumela%2Ejpg.html&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.

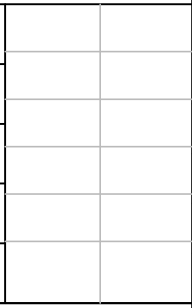
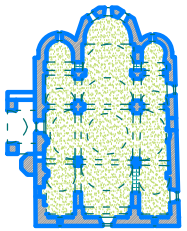
6. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fsumelamanastiri.+tarihieserleri.com&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.

Şekil 1.1. Manastır, kilise

EK-1 (Devam) Karşılaştırmalı çalışma

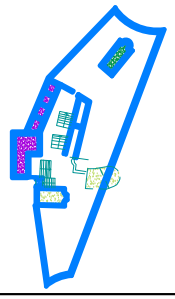
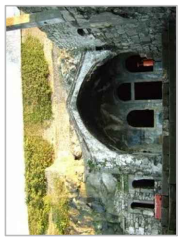
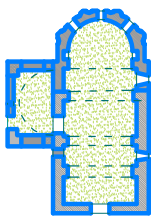
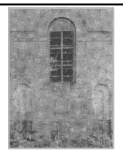
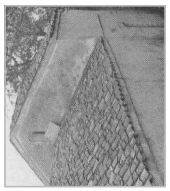
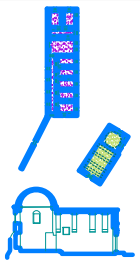
YAPI TÜRÜ	KİLİSEYLE BERABER YAPILANDİĞER YAPILAR	PLAN VE PLAN ELEMANLARI	KÜTLE VE DIŞ CEPHE DÜZENİ	ÖRTÜ SİSTEMİ	MİMARİ ELEMANLAR		KAYNAKLAR
KİLİSE	ÇAN KULESİ, ŞAPEL, ÇEŞME, YEMEK-HANE, KEŞİŞ-ODALARI	BAZİLİKA, KUBBELİ BAZİLİKA, MERKEZİ, ÇOK KONAN HAÇ, KAPALI YUNAN, MAĞARA; APSİS: içten yuvarlak dıştan beşgen, içten yuvarlak dıştan yuvarlak, içten yuvarlak dıştan düz, mağara oyularak yapılan apsis	DIŞ CEPHE, PENCERE-KAPI DÜZENİ	ÇATI, TONOZ, YARIM KUBBE, TEK KUBBE, ÇOK KUBBE	DIŞ SÜSLEME, İÇ SÜSLEME	YAPIM TEKNİĞİ / GEÇİRDİĞİ TADİLATLAR	
GÜNÜMÜZDEKİ ADI/ ORJİNAL ADI: VAZELON MANASTIR KİLİSESİ **YERİ/DÖNEMİ:** MAÇKA / M.S.270 (BİR ÇOK TADİLAT GEÇİRMİŞTİR. **GÜNÜMÜZDEKİ İŞLEVİ:** KULLANILMIYOR. **YAPAN/YAPTIRAN:** ---------- **MANASTIR KİLİSE/ KİLİSE:** MANASTIR KİLİSE			 		 	YAPIM TEKNİĞİ: KESME TAŞ ARASI MOLOZ TAŞLA YAPILMIŞTIR. GEÇİRDİĞİ TADİLATLAR: HERHANGİBİR KORUMA ÇALIŞMASI YAPILMAMIŞTIR.	1. Plan: (Horuloğlu, 1983: 61) 2.URL:http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fpanagiasumela.org%2Ftr%2Fvazelon-manastiri_11&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014. 3.URL:http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.macka.gov.tr%2Fdefault_B1.aspx%3Fcontent%3D1030&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014. 4.URL:http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.ada-gazetesi.com%2Fkaderine-terkedilmis-vazelon-manastiri.html&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.
YAPI TÜRÜ ŞAPEL	**KİLİSEYLE BERABER YAPILANDİĞER YAPILAR**	**PLAN VE PLAN ELEMANLARI**	**KÜTLE VE DIŞ CEPHE DÜZENİ**	**ÖRTÜ SİSTEMİ**	**MİMARİ ELEMANLAR**		
GÜNÜMÜZDEKİ ADI/ ORJİNAL ADI: FATİH/ORTAHİSAR CAMİİ PANAGİA CHRYSOKEPHALOS KİLİSESİ **YERİ/DÖNEMİ:** ORTAHİSAR MAH./ M.S.325-364 **GÜNÜMÜZDEKİ İŞLEVİ:** CAMİ **YAPAN/YAPTIRAN:** ROMA İMPARATORU KONSTANTİN'İN YEĞENİ HANNİBALİANOS **MANASTIR KİLİSE/ KİLİSE:** KİLİSE			 			YAPIM TEKNİĞİ: KESME TAŞ ARASI MOLOZ TAŞLA YAPILMIŞTIR. GEÇİRDİĞİ TADİLATLAR: CAMİ OLARAK KULLANILMAKTADIR. MİNARE EKLENMİŞTİR. KUZEY CEPHEYE BİR GİRİŞ AÇILMIŞTIR.	1. Plan: (Anabolu, 1969: 21) 2. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.mustafacambaz.com%2Fdetails.php%3Fimage_id%3D10740%26sessionid%3D819c4ca5c2fe26688548db5c78e81ddf&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014. 3. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.mustafacambaz.com%2Fdetails.php%3Fimage_id%3D10756%26sessionid%3D5b489b469aabb&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.
YAPI TÜRÜ KİLİSE	**KİLİSEYLE BERABER YAPILANDİĞER YAPILAR**	**PLAN VE PLAN ELEMANLARI**	**KÜTLE VE DIŞ CEPHE DÜZENİ**	**ÖRTÜ SİSTEMİ**	**MİMARİ ELEMANLAR**		
GÜNÜMÜZDEKİ ADI/ ORJİNAL ADI: AYASOFYA CAMİ AYASOFYA KİLİSESİ **YERİ/DÖNEMİ:** TRABZON AYASOFYA MAH. 1238-1263 **GÜNÜMÜZDEKİ İŞLEVİ:** MÜZE-CAMİ **YAPAN/YAPTIRAN:** TRABZON İMPARATORU MANUEL 1 **MANASTIR KİLİSE/ KİLİSE:** MANASTIR KİLİSE	 		 	 	 	YAPIM TEKNİĞİ: KESME TAŞ ARASI MOLOZ TAŞLA YAPILMIŞTIR. GEÇİRDİĞİ TADİLATLAR: 2013 YILINDA MÜZE OLARAK KULLANILAN YAPI CAMİYE ÇEVRİLMİŞTİR.	1. Plan: (Anabolu, 1969: 29; Şentürk,1975: 44) 2. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fortakmiras.blogspot.com.tr%2F2010%2F11%2Ftrabzon-ayasofya-muzesi.html&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014. 3. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fortakmiras.blogspot.com.tr%2F2010%2F11%2Ftrabzon-ayasofya-muzesi.html&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014. 4. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Ftrabzonsonhaber.blogspot.com.tr%2F2011%2F07%2Ftrabzonun-macka-ilcesi-cosandere-koyu.html&date=2014-07-066, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014. 5. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.karalahana.com%2Fyeni%2Ftrabzon%2Fhagiasophia.htm&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014. 6. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fminetozanlioglu.blogspot.com.tr%2F2013%2F09%2Fayasofya-muzesi-trabzon.html&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.

Şekil 1.2. Manastır, kilise

YAPI TÜRÜ	KİLİSEYLE BERABER YAPILANDİĞER YAPILAR	PLAN VE PLAN ELEMANLARI	KÜTLE VE DIŞ CEPHE DÜZENİ	ÖRTÜ SİSTEMİ	MİMARİ ELEMANLAR		KAYNAKLAR
KİLİSE	ÇAN KULESİ, ŞAPEL, ÇEŞME, YEMEK-HANE, KEŞİŞ-ODALARI	BAZİLİKA, KÜBBELİ BAZİLİKA, MERKEZİ, ÇOK KONA HACİ, KAPALI AVLU, MAĞARA; APSİS: içten yuvarlak dıştan beşgen, içten yuvarlak dıştan yuvarlak, içten yuvarlak dıştan düz, mağara oyularak yapılan apsis	DIŞ CEPHE; PENCERE-KAPI DÜZENİ	ÇATI, TONOZ, YARIM KUBBE, TEK KUBBE, ÇOK KUBBE	DIŞ SÜSLEME; İÇ SÜSLEME	YAPIM TEKNİĞİ; GEÇİRDİĞİ TADİLATLAR	
GÜNÜMÜZDEKİ ADI/ ORJİNAL ADI: YENİ CUMA CAMİİ/ ST. EUGENIUS KİLİSESİ **YERİ/DÖNEMİ:** TRABZON YENİ CUMA MAH./ 1349-1390 **GÜNÜMÜZDEKİ İŞLEVİ:** CAMİ **YAPAN/YAPTIRAN:** TRABZON İMPARATORU ALEXİOS III **MANASTIR KİLİSE/ KİLİSE:** MANASTIR KİLİSE			 		 	KESME TAŞ ARASI MOLOZ TAŞLA YAPILMIŞTIR. KUZEY GİRİŞİ VE MİNARE EKLENMİŞTİR. CAMİ OLARAK KULLANILMAKTADIR.	1. Plan: (Anabolu, 1969: 24) 2. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.sevecensohbet.com%2Ftrabzon-yeni-cuma-cami.html&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014. 3. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Ftrabzonhaberajansi.com%2Fhaber_detay.asp%3FhaberID%3D4968&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.
YAPI TÜRÜ ŞAPEL **GÜNÜMÜZDEKİ ADI/ ORJİNAL ADI:** AYVASIL KİLİSE **YERİ/DÖNEMİ:** TRABZON ERZURUM YOLU **GÜNÜMÜZDEKİ İŞLEVİ:** YOK. **YAPAN/YAPTIRAN:** **MANASTIR KİLİSE/ KİLİSE:** KİLİSE	**KİLİSEYLE BERABER YAPILANDİĞER YAPILAR** ÇAN KULESİ, ŞAPEL, ÇEŞME, YEMEK-HANE, KEŞİŞ-ODALARI	**PLAN VE PLAN ELEMANLARI** BAZİLİKA, KÜBBELİ BAZİLİKA, MERKEZİ, ÇOK KONA HACİ, KAPALI AVLU, MAĞARA; APSİS: içten yuvarlak dıştan beşgen, içten yuvarlak dıştan yuvarlak, içten yuvarlak dıştan düz, mağara oyularak yapılan apsis	**KÜTLE VE DIŞ CEPHE DÜZENİ** DIŞ CEPHE; PENCERE-KAPI DÜZENİ	**ÖRTÜ SİSTEMİ** ÇATI, TONOZ, YARIM KUBBE, TEK KUBBE, ÇOK KUBBE	**MİMARİ ELEMANLAR** DIŞ SÜSLEME; İÇ SÜSLEME	YAPIM TEKNİĞİ; GEÇİRDİĞİ TADİLATLAR	KESME TAŞ ARASI MOLOZ TAŞLA YAPILMIŞTIR. HERHANGİBİR KORUMA ÇALIŞMASI YAPILMAMIŞTIR. TERK EDİLMİŞ DURUMDADIR.	1. Plan: (Winfield ve Wainwright, 1962)
YAPI TÜRÜ KİLİSE **GÜNÜMÜZDEKİ ADI/ ORJİNAL ADI:** KUŞTUL İLYAS MANASTIRI GREGORİUS PERİSTERA **YERİ/DÖNEMİ:** TRABZON ESİROĞLU KASABASIMAH. M.S.752 **GÜNÜMÜZDEKİ İŞLEVİ:** YOK. **YAPAN/YAPTIRAN:** **MANASTIR KİLİSE/ KİLİSE:** MANASTIR	**KİLİSEYLE BERABER YAPILANDİĞER YAPILAR** ÇAN KULESİ, ŞAPEL, ÇEŞME, YEMEK-HANE, KEŞİŞ-ODALARI	**PLAN VE PLAN ELEMANLARI** BAZİLİKA, KÜBBELİ BAZİLİKA, MERKEZİ, ÇOK KONA HACİ, KAPALI AVLU, MAĞARA; APSİS: içten yuvarlak dıştan beşgen, içten yuvarlak dıştan yuvarlak, içten yuvarlak dıştan düz, mağara oyularak yapılan apsis	**KÜTLE VE DIŞ CEPHE DÜZENİ** DIŞ CEPHE; PENCERE-KAPI DÜZENİ	**ÖRTÜ SİSTEMİ** ÇATI, TONOZ, YARIM KUBBE, TEK KUBBE, ÇOK KUBBE	**MİMARİ ELEMANLAR** DIŞ SÜSLEME; İÇ SÜSLEME	YAPIM TEKNİĞİ; GEÇİRDİĞİ TADİLATLAR	KESME TAŞ ARASI MOLOZ TAŞLA YAPILMIŞTIR. HERHANGİBİR KORUMA ÇALIŞMASI YAPILMAMIŞTIR. TERK EDİLMİŞ DURUMDADIR.	1. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.macka.gov.tr%2Fdefault_B1.aspx%3Fcontent%3D1031&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014. 2. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.zekiturk.com%2Ft14468%2F&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi:06.07.2014.

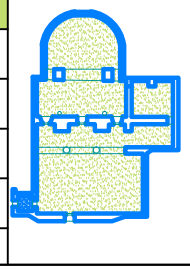
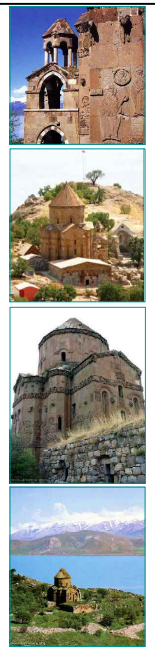
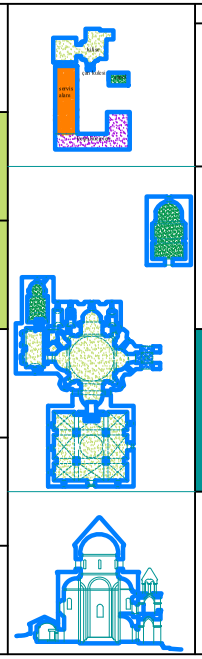
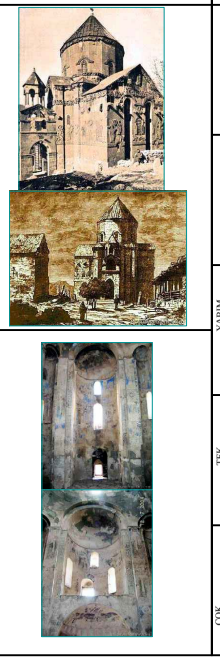
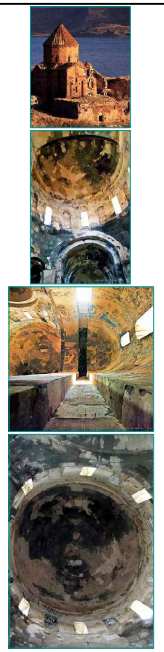
Şekil 1.3. Manastır, kilise

EK-1 (Devam) Karşılaştırmalı çalışma

YAPI TÜRÜ	KİLİSEYLE BERABER YAPILANDİĞER YAPILAR	PLAN VE PLAN ELEMANLARI	KÜTLE VE DIŞ CEPHE DÜZENİ	ÖRTÜ SİSTEMİ	MİMARİ ELEMANLAR		KAYNAKLAR
KİLİSE							
GÜNÜMÜZDEKİ ADI/ ORJİNAL ADI: KIZLAR MANASTIRI/ PANAGİA THEOSKEPASTOS **YERİ/DÖNEMİ:** TRABZON BOZTEPE/ 14. VEYA 15. YY. **GÜNÜMÜZDEKİ İŞLEVİ:** MÜZE **YAPAN/YAPTIRAN:** III. ALEXİOS ZAMANI **MANASTIR KİLİSE/ KİLİSE:** MANASTIR KİLİSESİ	ÇAN KULESİ ŞAPEL ÇEŞME YEMEK-HANE KEŞİŞ-ODALARI	 BAZİLİKA KUBBELİ BAZİLİKA MERKEZİ AÇIK HAÇ/DÖNÜŞ KAPALI HAÇ/DÖNÜŞ MAĞARA APSİS içten yuvarlak dıştan beşgen içten yuvarlak dıştan yuvarlak içten yuvarlak dıştan düz mağara oyularak yapılan apsis	DIŞ CEPHE PENCERE-KAPI DÜZENİ	ÇATI TONOZ YARIM KUBBE TEK KUBBE ÇOK KUBBE 	DIŞ SÜSLEME İÇ SÜSLEME 	YAPIM TEKNİĞİ KESME TAŞ ARASI MOLOZ TAŞLA YAPILMIŞTIR. GEÇİRDİĞİ TADİLATLAR MÜZE OLARAK KULLANILMAKTADIR.	1. Plan: (Şentürk, 1975: 34-35) 2. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.karalahana.com%2Fmakaleler%2FOzhan%2Ftrabzon-imparatorlarinin-kemikleri.htm&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014. 3. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.trabzon.bel.tr%2FTrabzon%2FTarih_KizlarManastiri.html&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014. 4. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.mekanist.net%2Ftrabzon%2Fmekanlar%2Fkizlar-manastiri&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014.
YAPI TÜRÜ ŞAPEL	**KİLİSEYLE BERABER YAPILANDİĞER YAPILAR**	**PLAN VE PLAN ELEMANLARI**	**KÜTLE VE DIŞ CEPHE DÜZENİ**	**ÖRTÜ SİSTEMİ**	**MİMARİ ELEMANLAR**		1. Plan: (Winfield and Wainwright, 1962: 146,149, 161)
GÜNÜMÜZDEKİ ADI/ ORJİNAL ADI: FATİH CAMİİ ST.AKİNDİNOS **YERİ/DÖNEMİ:** TRABZON BAHÇECİK MAHALLESİ **GÜNÜMÜZDEKİ İŞLEVİ:** CAMİ **YAPAN/YAPTIRAN:** **MANASTIR KİLİSE/ KİLİSE:** KİLİSE	ÇAN KULESİ ŞAPEL ÇEŞME YEMEK-HANE KEŞİŞ-ODALARI	 BAZİLİKA KUBBELİ BAZİLİKA MERKEZİ AÇIK HAÇ/DÖNÜŞ KAPALI HAÇ/DÖNÜŞ MAĞARA APSİS içten yuvarlak dıştan beşgen içten yuvarlak dıştan yuvarlak içten yuvarlak dıştan düz mağara oyularak yapılan apsis	DIŞ CEPHE PENCERE-KAPI DÜZENİ 	ÇATI TONOZ YARIM KUBBE TEK KUBBE ÇOK KUBBE 	DIŞ SÜSLEME İÇ SÜSLEME 	YAPIM TEKNİĞİ KESME TAŞ ARASI MOLOZ TAŞLA YAPILMIŞTIR. GEÇİRDİĞİ TADİLATLAR KUZEYE REVAK EKLENMİŞTİR. BAZI AÇIKLIKLAR KAPATILMIŞTIR.	
YAPI TÜRÜ KİLİSE	**KİLİSEYLE BERABER YAPILANDİĞER YAPILAR**	**PLAN VE PLAN ELEMANLARI**	**KÜTLE VE DIŞ CEPHE DÜZENİ**	**ÖRTÜ SİSTEMİ**	**MİMARİ ELEMANLAR**		KAYNAKLAR
GÜNÜMÜZDEKİ ADI/ ORJİNAL ADI: ANALİPHEOS MANASTIRI **YERİ/DÖNEMİ:** AKSARAY GÜZELYURT M.S.752 **GÜNÜMÜZDEKİ İŞLEVİ:** YOK. **YAPAN/YAPTIRAN:** **MANASTIR KİLİSE/ KİLİSE:** MANASTIR KİLİSE	ÇAN KULESİ ŞAPEL ÇEŞME YEMEK-HANE KEŞİŞ-ODALARI	 BAZİLİKA KUBBELİ BAZİLİKA MERKEZİ AÇIK HAÇ/DÖNÜŞ KAPALI HAÇ/DÖNÜŞ MAĞARA APSİS içten yuvarlak dıştan beşgen içten yuvarlak dıştan yuvarlak içten yuvarlak dıştan düz mağara oyularak yapılan apsis	DIŞ CEPHE PENCERE-KAPI DÜZENİ 	ÇATI TONOZ YARIM KUBBE TEK KUBBE ÇOK KUBBE 	DIŞ SÜSLEME İÇ SÜSLEME 	YAPIM TEKNİĞİ KESME TAŞLARLA DUVARLAR ÖRÜLMÜŞTÜR. GEÇİRDİĞİ TADİLATLAR KİLİSE ESKİ BİR KİLİSE YAPISININ ÜZERİNE KURULMUŞTUR. MÜZE OLARAK KULLANILMAKTADIR	1. Plan ve kesit çizimi: (Sunay, 2008: 197-199) 2. Fotoğraflar: (Sunay, 2008: 303, 308, 309, 318)

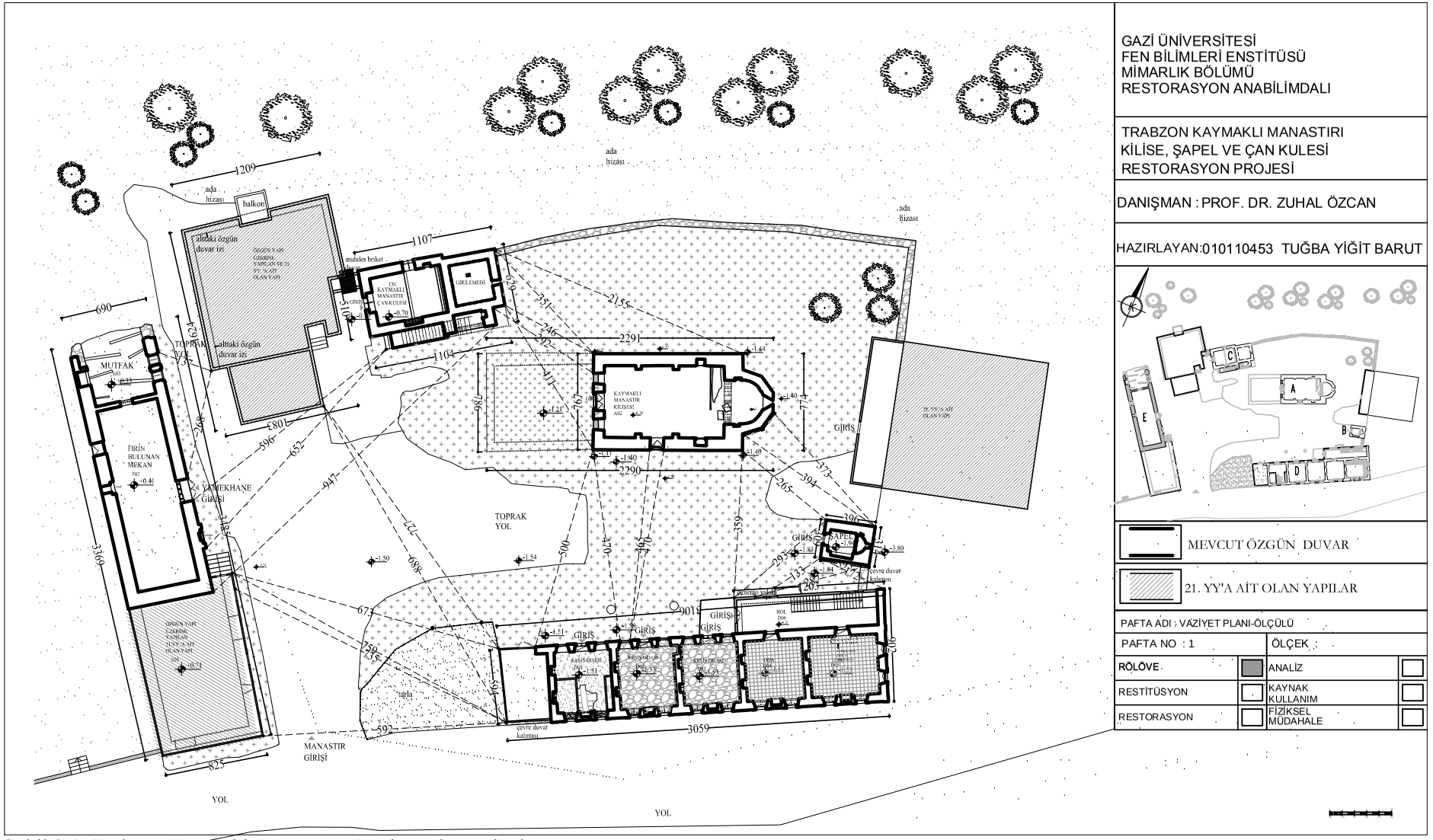
Şekil 1.4. Manastır, kilise

EK-1 (Devam) Karşılaştırmalı çalışma

YAPI TÜRÜ	KİLİSEYLE BERABER YAPILANDİĞER YAPILAR	PLAN VE PLAN ELEMANLARI	KÜTLE VE DIŞ CEPHE DÜZENİ	ÖRTÜ SİSTEMİ	MİMARİ ELEMANLAR		KAYNAKLAR
KİLİSE	ÇAN KULESİ, ŞAPEL, ÇEŞME, YEMEK-HANE, KEŞİŞ-ODALARI	BAZİLİKA, KUBBELİ BAZİLİKA, MERKEZİ, AÇIK HAVA HACİ, KAPALU HAVA, MAĞARA; APSİS: içten yuvarlak dıştan beşgen, içten yuvarlak dıştan yuvarlak, içten yuvarlak dıştan düz, mağara oyulanak yapılan apsis	DIŞ CEPHE, PENCERE-KAPI DÜZENİ	ÇATI, TONOZ, YARIM KUBBE, TEK KUBBE, ÇOK KUBBE	DIŞ SÜSLEME, İÇ SÜSLEME	YAPIM TEKNİĞİ / GEÇİRDİĞİ TADİLATLAR	
GÜNÜMÜZDEKİ ADI/ ORJİNAL ADI: KOSMOS KİLİSESİ MAR KUZMA KİLİSESİ/ **YERİ/DÖNEMİ:** DİYARBAKIR LALA BEY YAKLAŞIK 7.YY **GÜNÜMÜZDEKİ İŞLEVİ:** YIKILMIŞTIR. **YAPAN/YAPTIRAN:** ---------- **MANASTIR KİLİSE/ KİLİSE:** KİLİSE						YIĞMA TAŞ DUVARLA YAPILMIŞTIR. GÜNÜMÜZE ULAŞMAMIŞTIR.	1. Plan ve fotoğraflar: (Korkmaz, 2006: 23-24)
YAPI TÜRÜ	KİLİSEYLE BERABER YAPILANDİĞER YAPILAR	PLAN VE PLAN ELEMANLARI	KÜTLE VE DIŞ CEPHE DÜZENİ	ÖRTÜ SİSTEMİ	MİMARİ ELEMANLAR		KAYNAKLAR
KİLİSE	ÇAN KULESİ, ŞAPEL, ÇEŞME, YEMEK-HANE, KEŞİŞ-ODALARI	BAZİLİKA, KUBBELİ BAZİLİKA, MERKEZİ, AÇIK HAVA HACİ, KAPALU HAVA, MAĞARA; APSİS: içten yuvarlak dıştan beşgen, içten yuvarlak dıştan yuvarlak, içten yuvarlak dıştan düz, mağara oyulanak yapılan apsis	DIŞ CEPHE, PENCERE-KAPI DÜZENİ	ÇATI, TONOZ, YARIM KUBBE, TEK KUBBE, ÇOK KUBBE	DIŞ SÜSLEME, İÇ SÜSLEME	YAPIM TEKNİĞİ / GEÇİRDİĞİ TADİLATLAR	
GÜNÜMÜZDEKİ ADI/ ORJİNAL ADI: AKDAMAR MANASTIRI **YERİ/DÖNEMİ:** VAN AKDAMAR ADASI 10.YY **GÜNÜMÜZDEKİ İŞLEVİ:** MÜZE **YAPAN/YAPTIRAN:** KRAL I. GAGİK'İN EMRİYEL MİMAR MANUEL TARAFINDAN YAPILMIŞTIR. **MANASTIR KİLİSE/ KİLİSE:** MANASTIR KİLİSE						YIĞMA TAŞ DUVARLA YAPILMIŞTIR. KIZIL ANDEZİT TAŞ İLE İNŞA EDİLMİŞTİR. DIŞ CEPHE ALÇAK RÖLYEF ŞEKLİNDE İŞLENMİŞ BİTKİ VE HAYVAN NOTİFLERİYLE BEZENMİŞTİR. AKDAMAR KİLİSESİNİN PLANİ DAHA ERKEN BİR ÖRNEK OLAN KAFKASLAR'DA VAGHARSHAPAT'TAKİ HRİPSİME (M.S. 618) KİLİSESİ'NE ATFEN "HRİPSİME TİPİ" OLARAK DA BELİRLENİR. RESTORASYONU 2012 YILINDA YAPILMIŞTIR. MÜZE OLARAK KULLANILMAKTADIR.	1.URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Ftr.wikipedia.org%2Fwiki%2FAkdamar_+Kilisesi&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014. 2.URL.:http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.armenica.+org%2Fcgi-bin%2Farmenica.cgi%3F+12271649623289B8%3B%3D2%3Dbs%3D+2%3D%3D%3Dbaz0027%3D%3D%3D&date=2014-07-06, Son Erişim Tarihi: 06.07.2014. 3. (Hakobian, 2014: 20-24) 4. (Öney, 1989: 10-20)

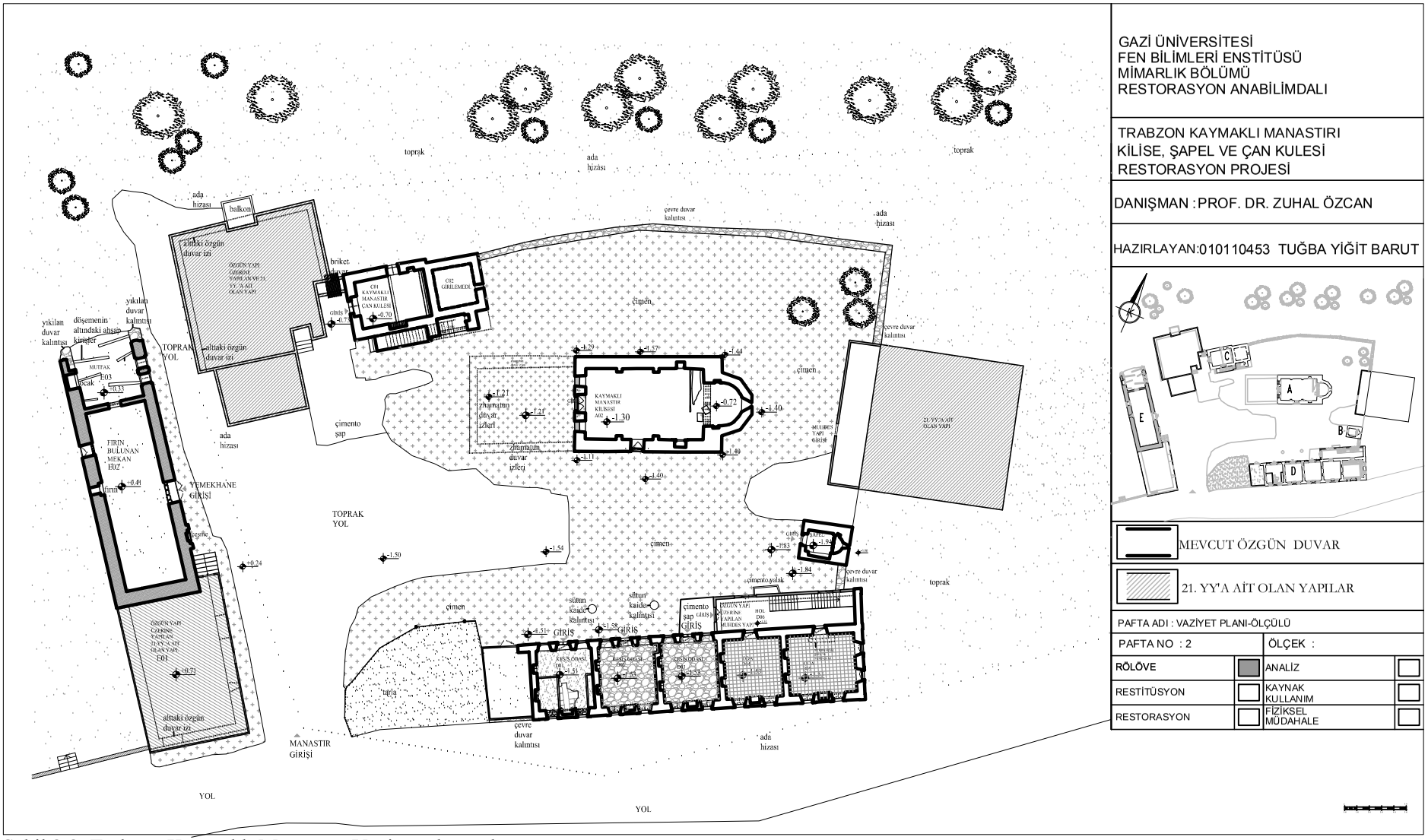
Şekil 1.5. Manastır, kilise

EK-2 Rölöve Paftaları

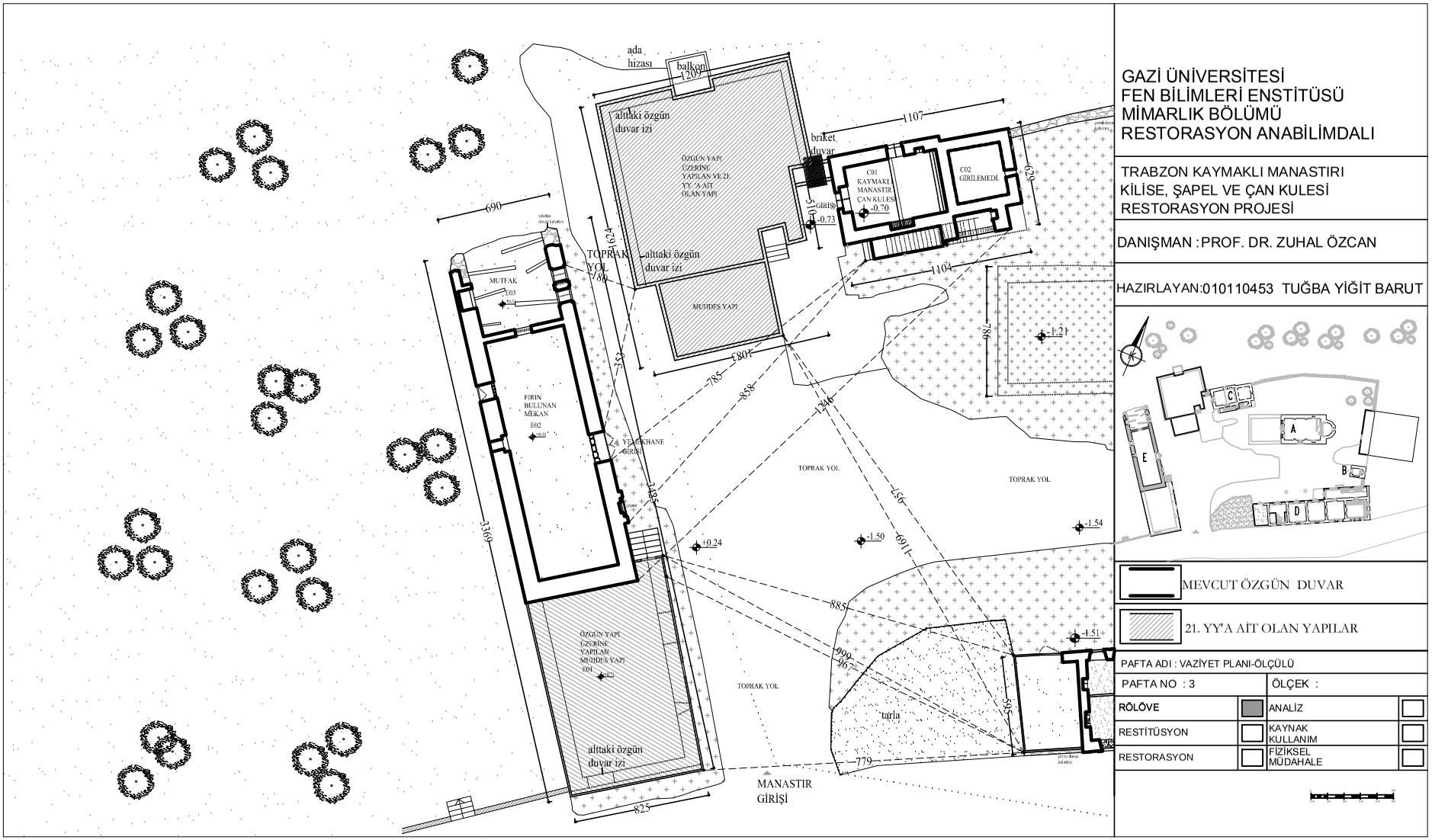

Şekil 2.1. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Vaziyet planı, ölçülü

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

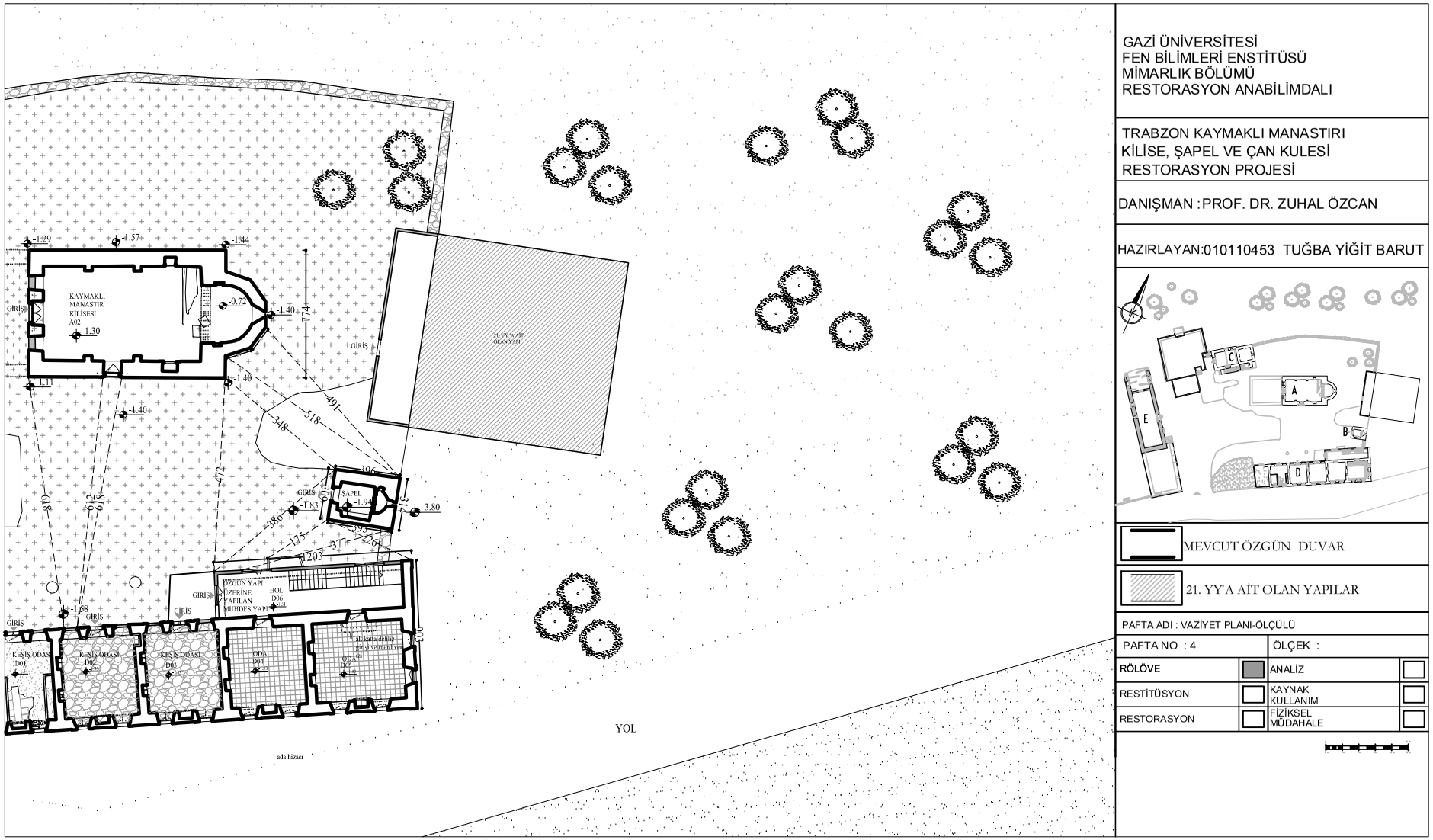

Şekil 2.2. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Vaziyet planı, ölçüsüz

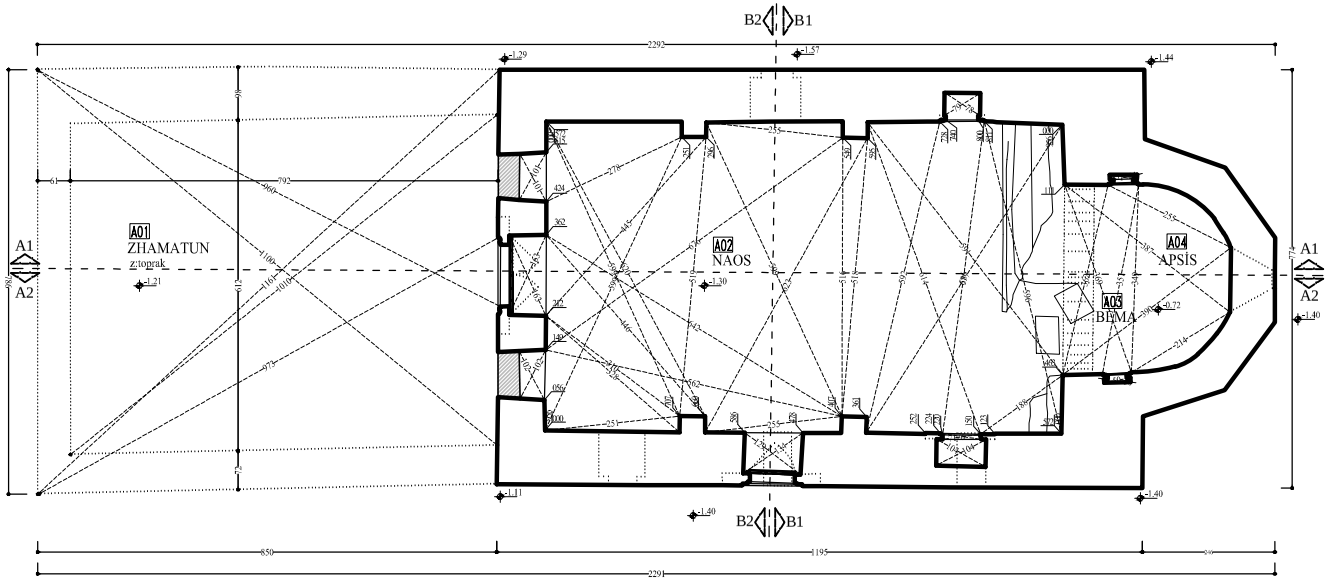

Şekil 2.3. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Vaziyet planı-Ölçülü (1)

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

Şekil 2.4. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Vaziyet planı-Ölçülü (2)

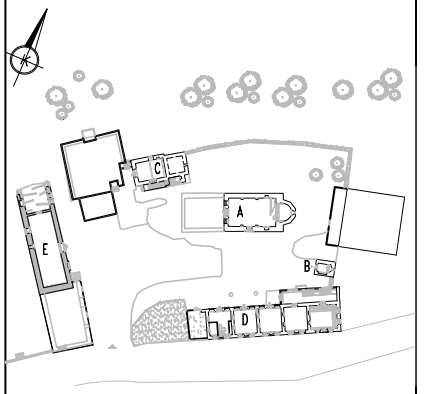

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

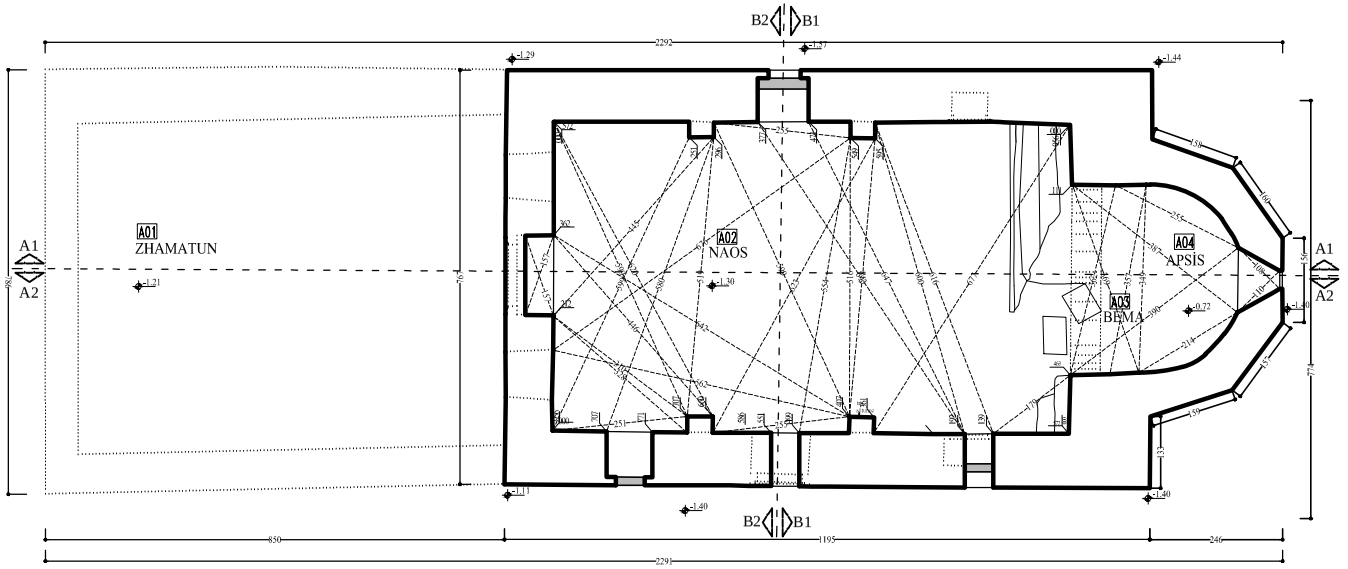
BEYAZ RENKLİ TAŞ

PAFTA ADI : KİLİSE + 0.50 KOTU PLANI

PAFTA NO : 5		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 2.5. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu planı

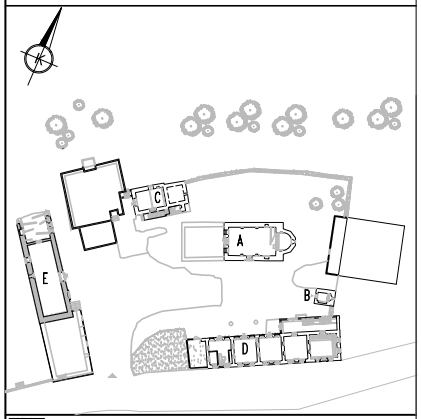

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN :PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

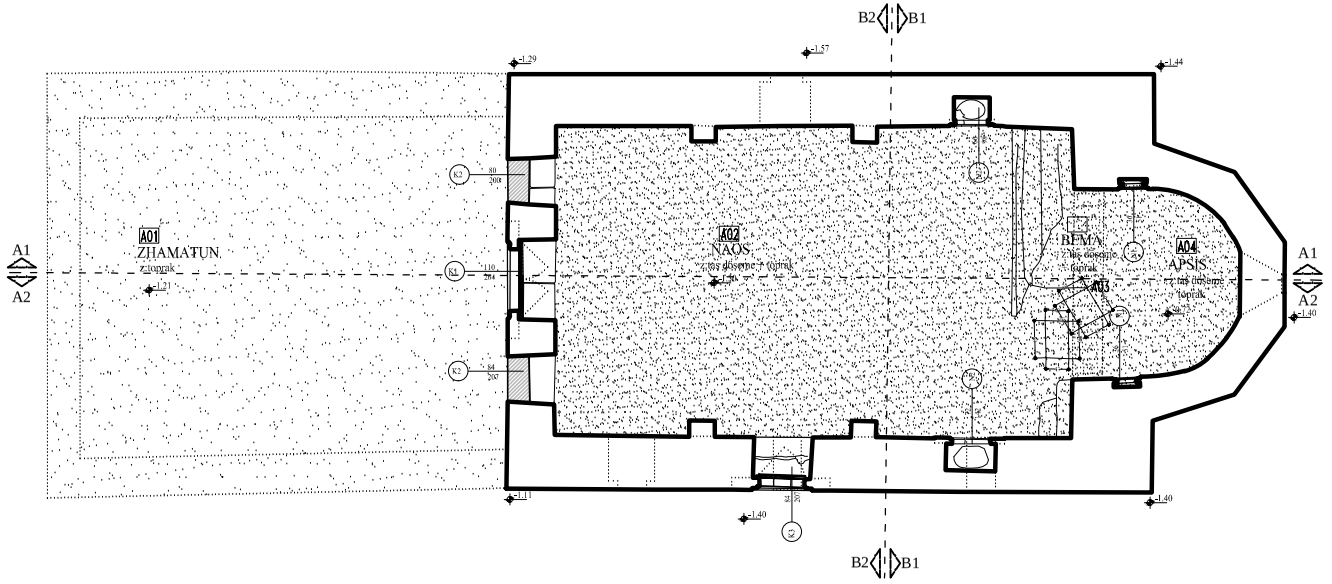
BEYAZ RENKLİ TAŞ

PAFTA ADI : KİLİSE + 2.00 KOTU PLANI

PAFTA NO : 6		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	□
RESTİTÜSYON	□	KAYNAK KULLANIM	□
RESTORASYON	□	FİZİKSEL MÜDAHALE	□

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 2.6. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +2.00 kotu planı

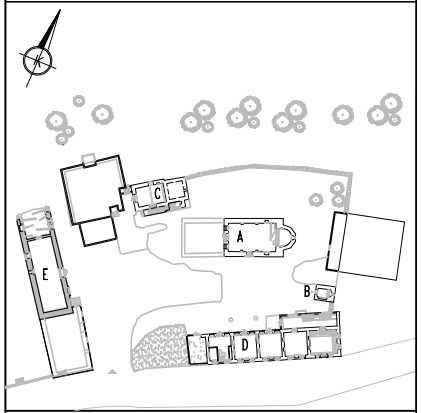

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

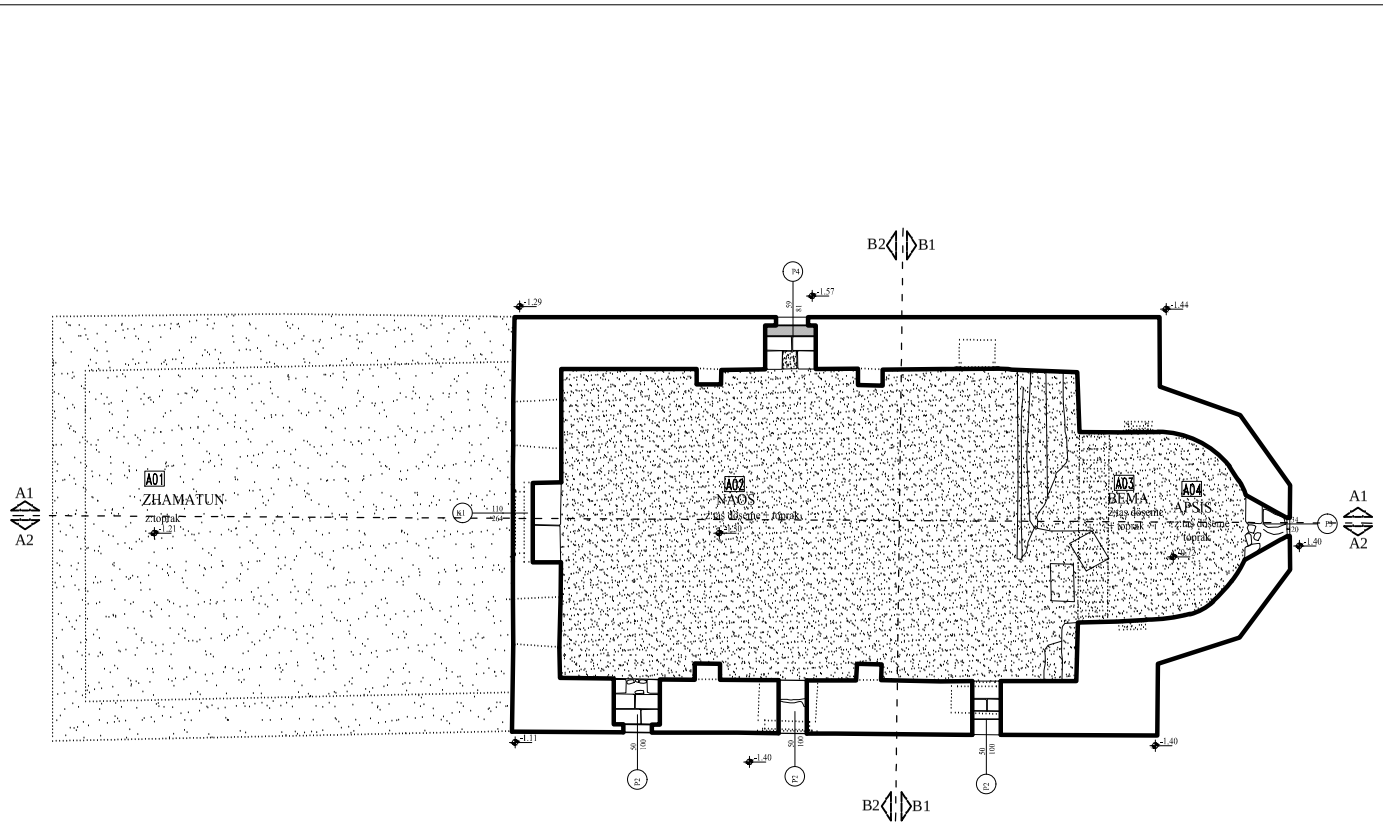
PAFTA ADI : KİLİSE + 0.50 KOTU DÖŞEME PLANI

PAFTA NO : 7		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	□
RESTİTÜSYON	□	KAYNAK KULLANIM	□
RESTORASYON	□	FİZİKSEL MÜDAHALE	□

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 2.7. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu döşeme planı

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

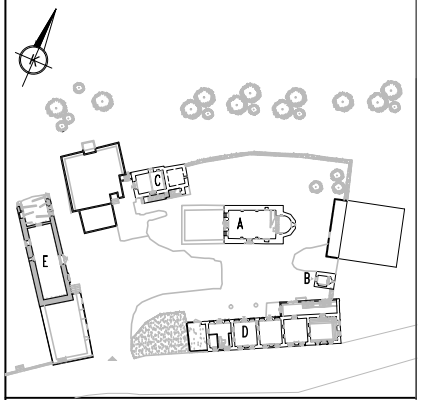

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN :PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

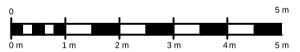
HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

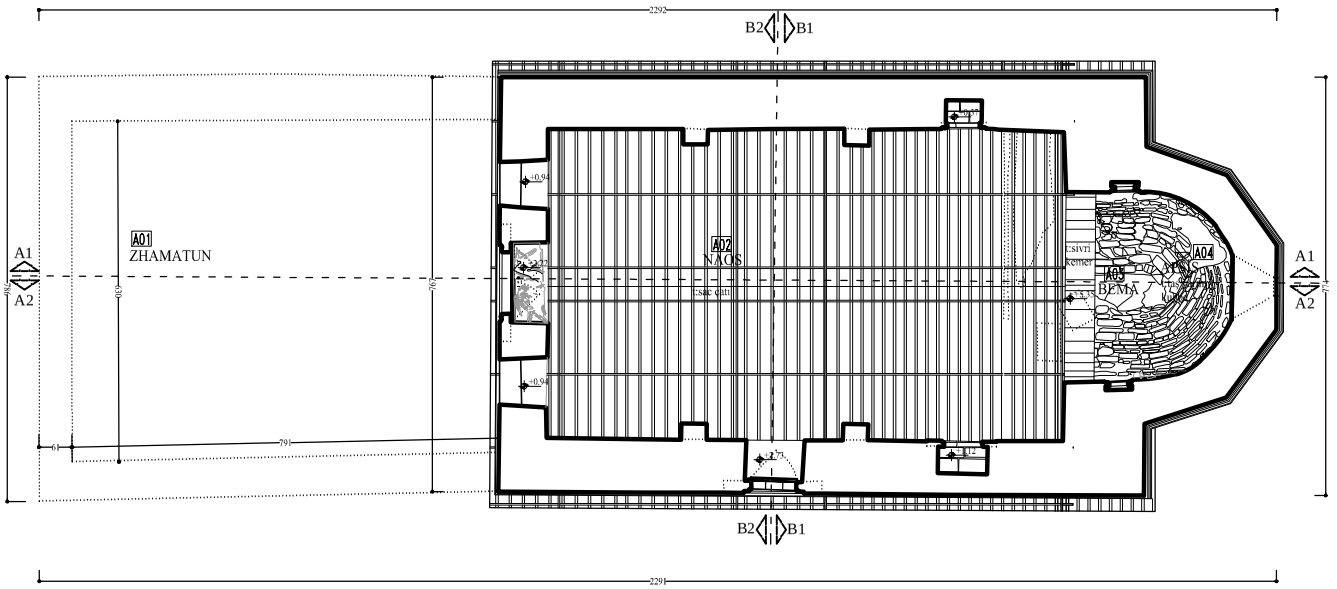
BEYAZ RENKLİ TAŞ

PAFTA ADI : KİLİSE + 2.00 KOTU DÖŞEME PLANI

PAFTA NO : 8		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

Şekil 2.8. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +2.00 kotu döşeme planı

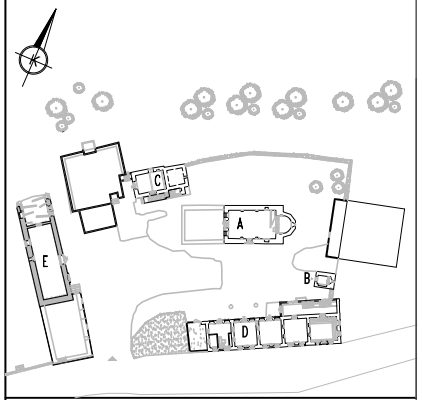

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN :PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

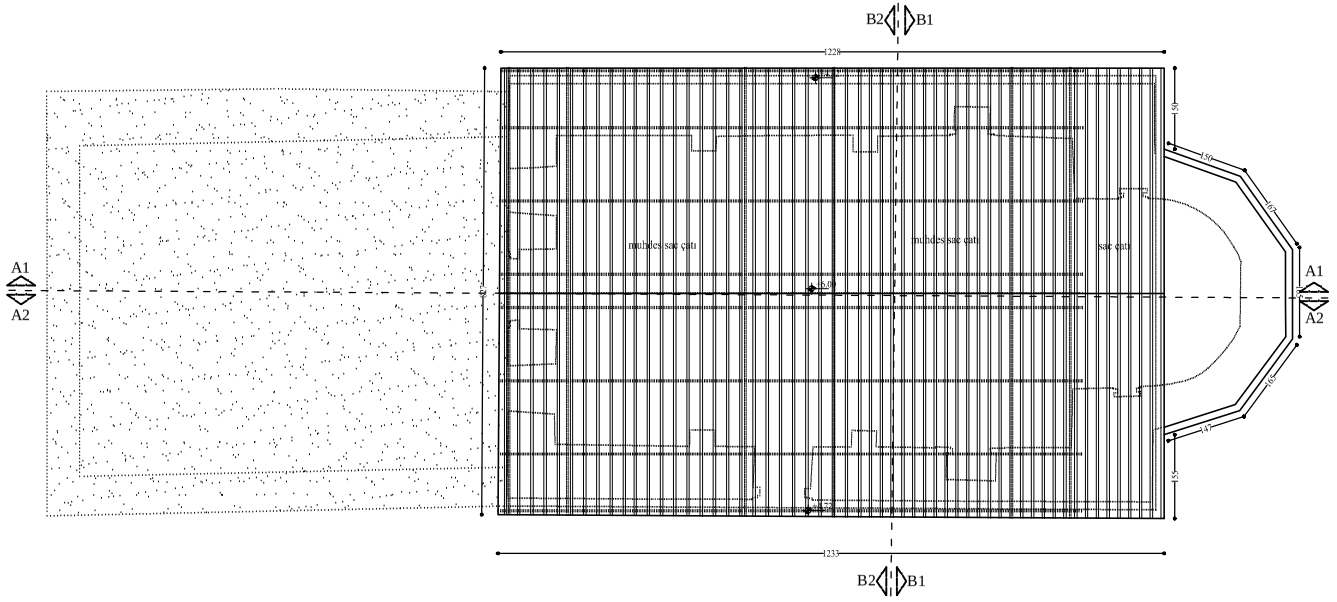
BEYAZ RENKLİ TAŞ

PAFTA ADI : KİLİSE + 0.50 KOTU TAVAN PLANI

PAFTA NO : 9		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

0 5 m
0 m 1 m 2 m 3 m 4m 5 m

Şekil 2.9. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu tavan planı

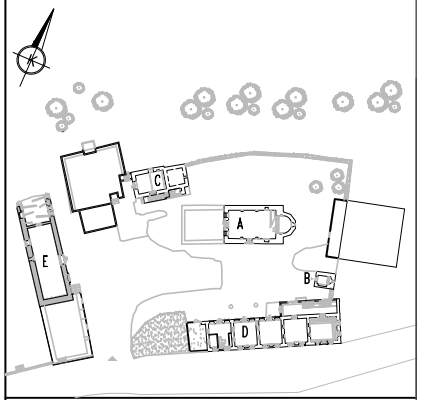

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

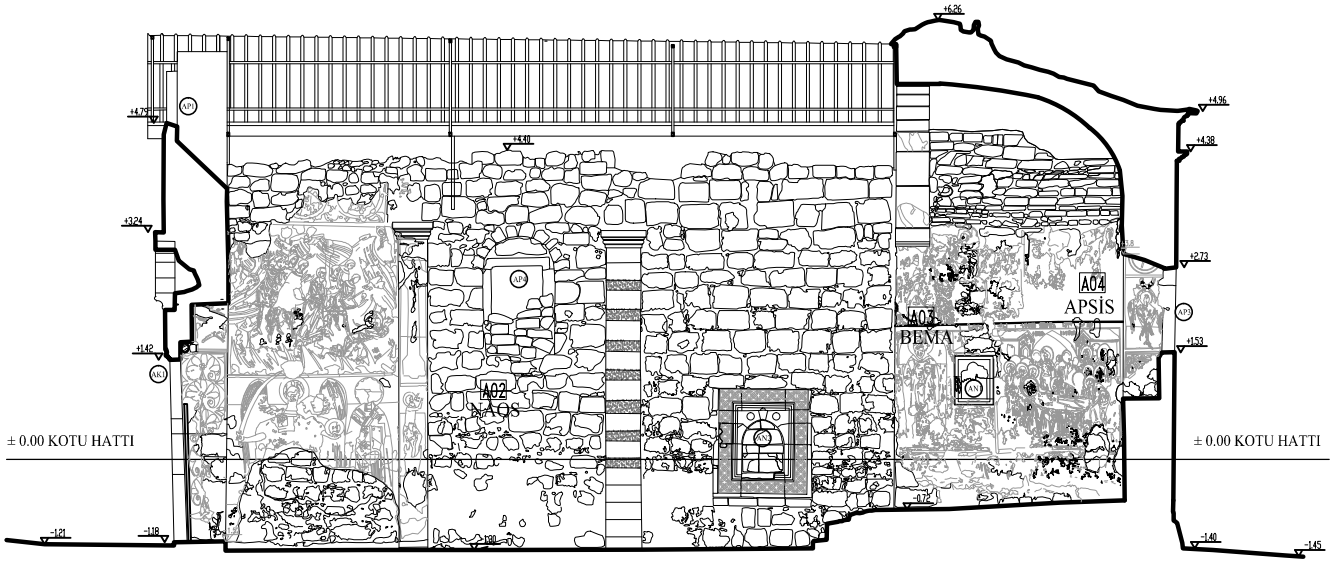
BEYAZ RENKLİ TAŞ

PAFTA ADI : KİLİSE ÇATI PLANI

PAFTA NO : 10		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

0 5 m
0 m 1 m 2 m 3 m 4m 5 m

Şekil 2.10. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise çatı planı

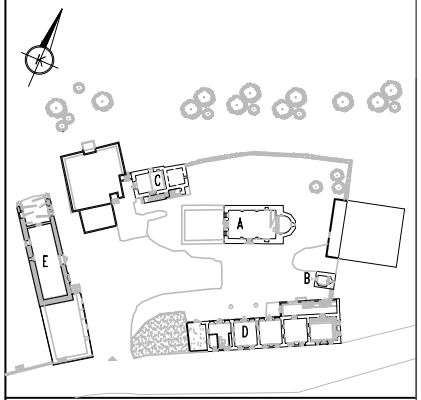

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN :PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

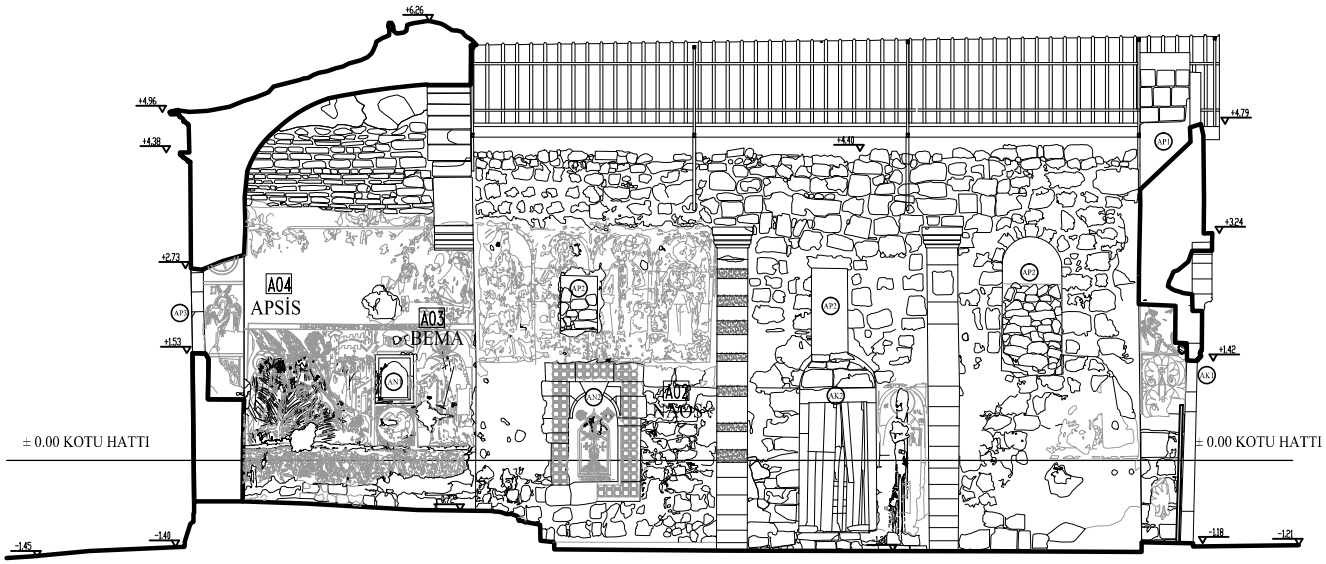
PAFTA ADI : KİLİSE A1-A1 KESİTİ

PAFTA NO : 11		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

0 5 m
0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 2.11. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A1-A1 kesiti

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

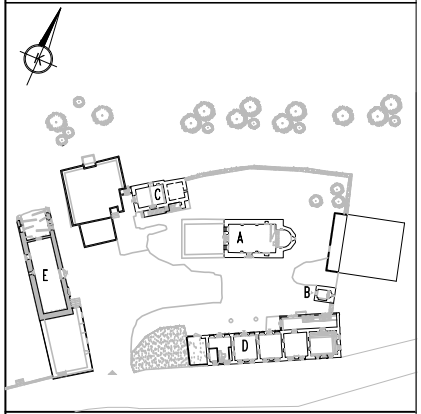

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

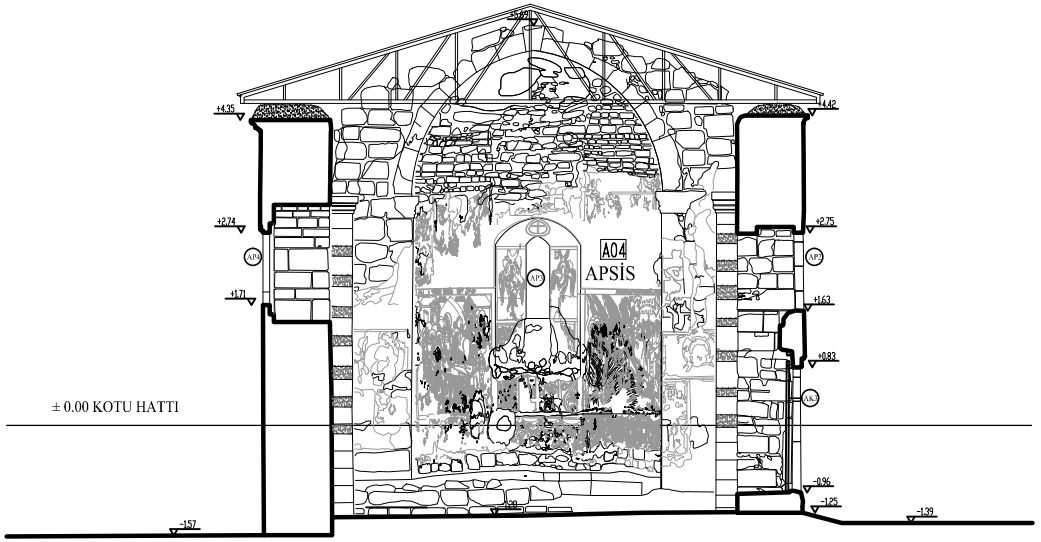
BEYAZ RENKLİ TAŞ

PAFTA ADI : KİLİSE A2-A2 KESİTİ

PAFTA NO : 12		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

0 5 m
0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 2.12. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A2-A2 kesiti

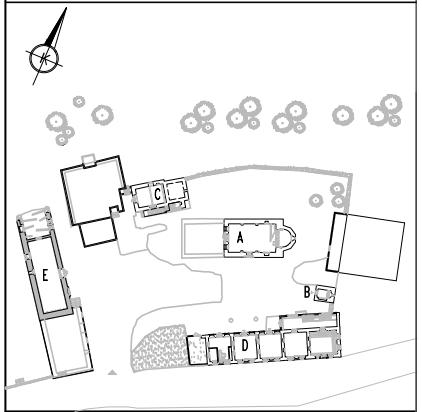

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

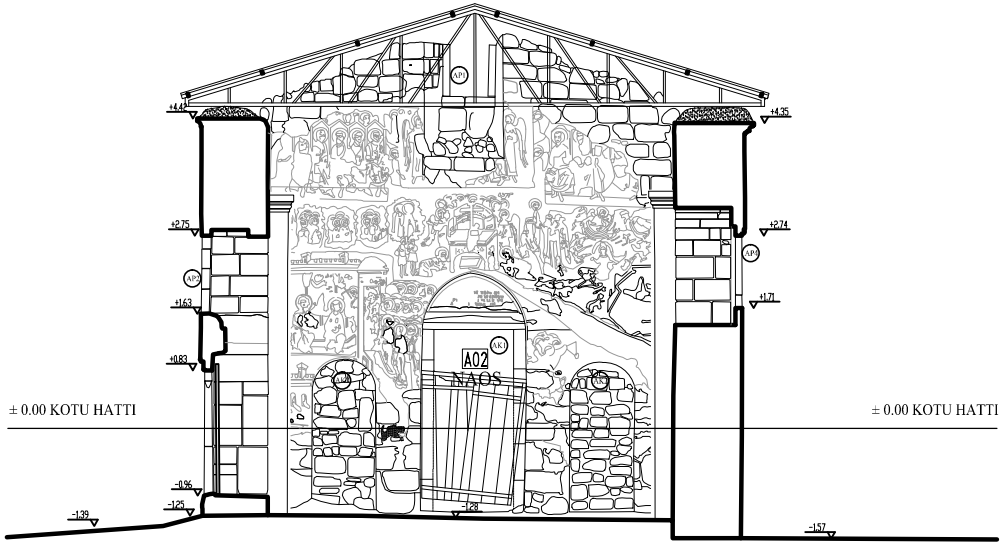
BEYAZ RENKLİ TAŞ

PAFTA ADI : KİLİSE B1-B1 KESİTİ

PAFTA NO : 13		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 5 m
0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 2.13. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B1-B1 kesiti

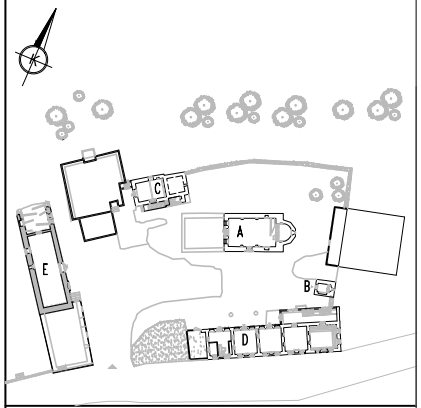

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN :PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

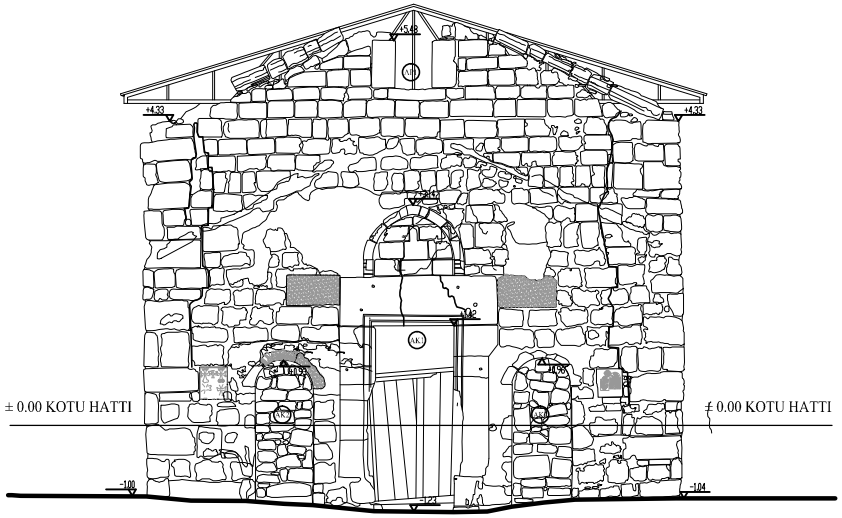
PAFTA ADI : KİLİSE B2-B2 KESİTİ

PAFTA NO : 14		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

0 5 m

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 2.14. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B2-B2 kesiti

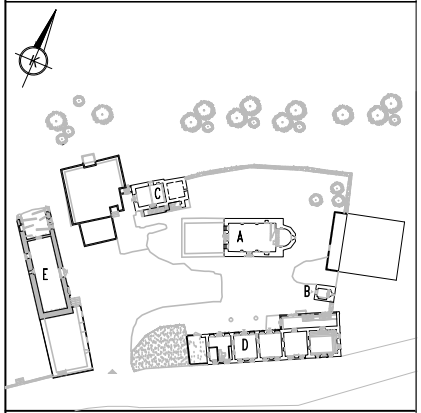

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN :PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

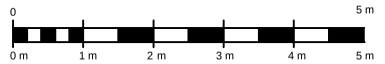
HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

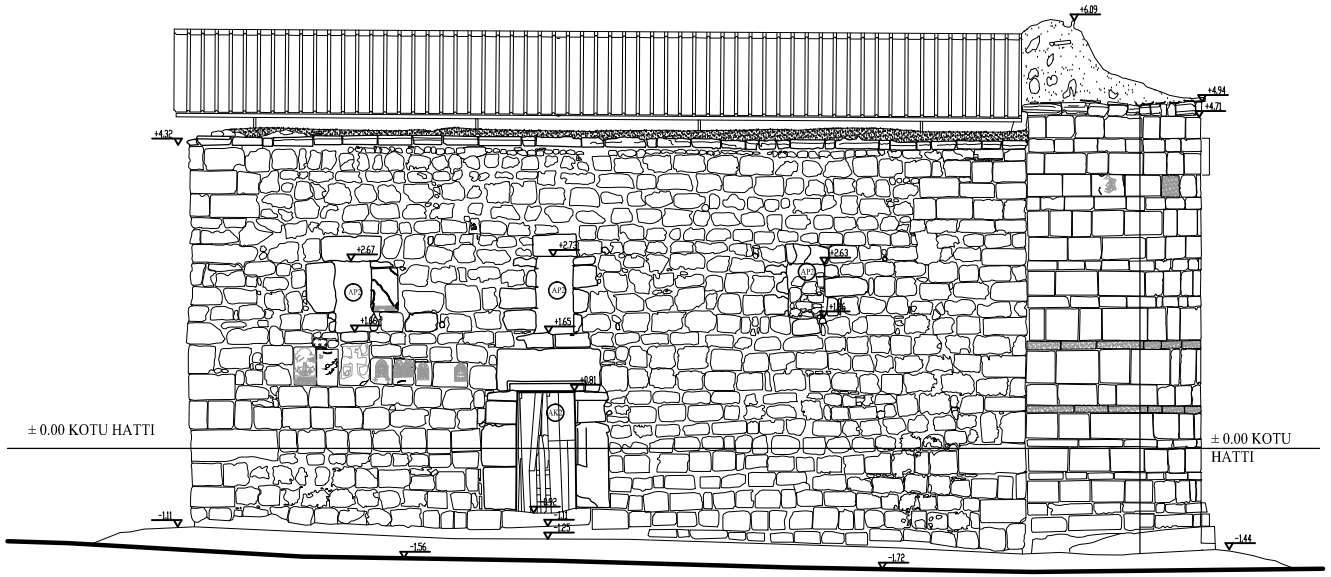
PAFTA ADI : BATI GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 15		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 2.15. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise batı cephesi

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

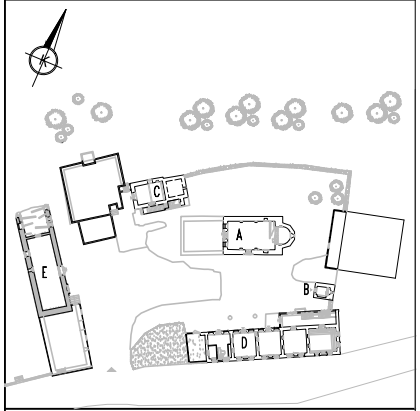

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

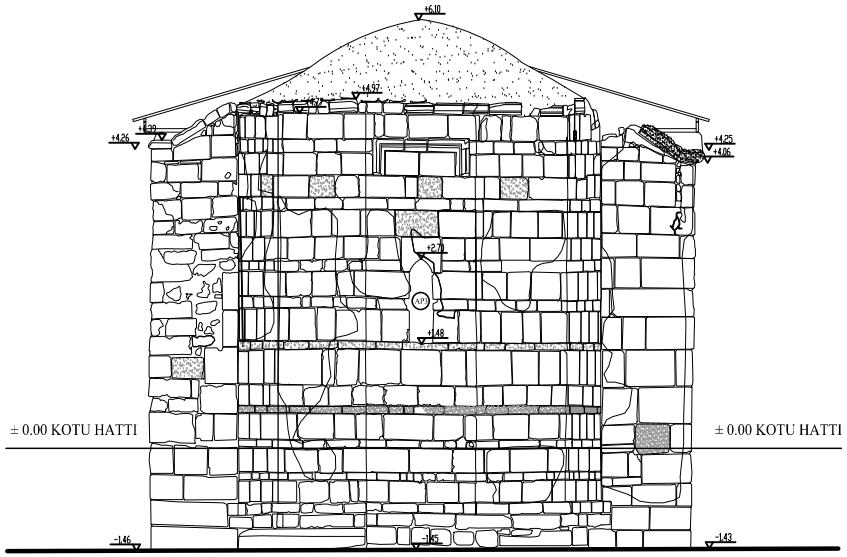
PAFTA ADI : KİLİSE GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 16		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

0 5 m
0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 2.16. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise güney cephesi

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

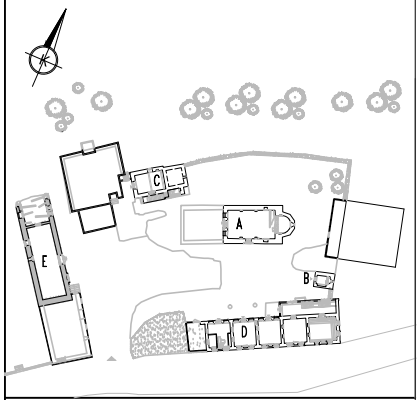

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

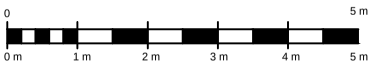
HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

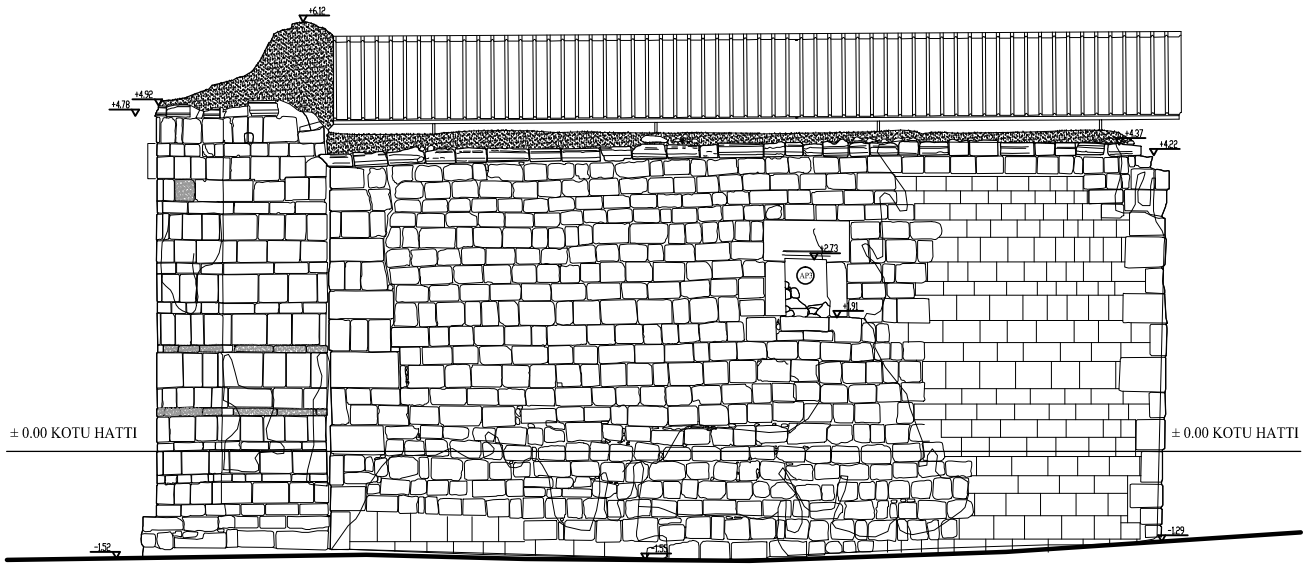
PAFTA ADI : KİLİSE DOĞU GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 17		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	□
RESTİTÜSYON	□	KAYNAK KULLANIM	□
RESTORASYON	□	FİZİKSEL MÜDAHALE	□

Şekil 2.17. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise doğu cephesi

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

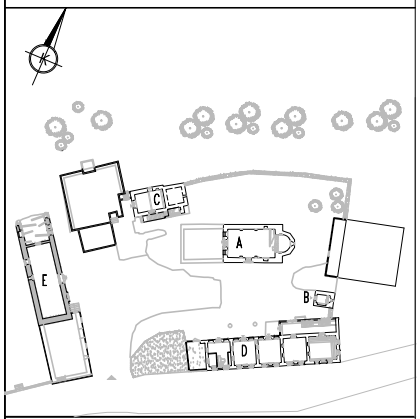

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

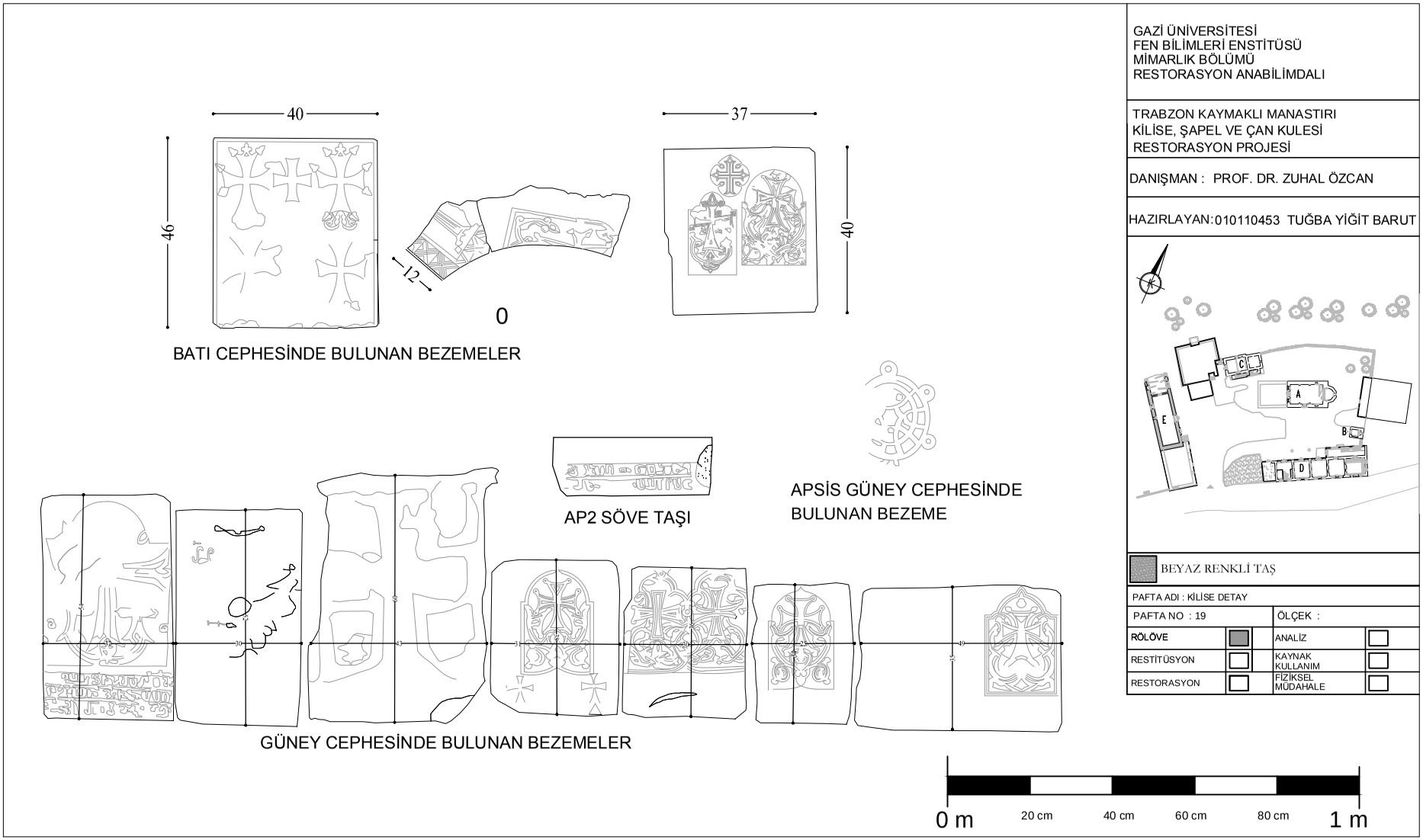
PAFTA ADI : KİLİSE KUZEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 18		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

0 5 m
0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

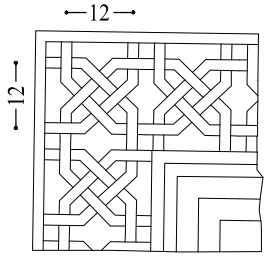
Şekil 2.18. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise kuzey cephesi

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

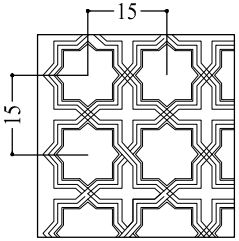

Şekil 2.19. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise detayları

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

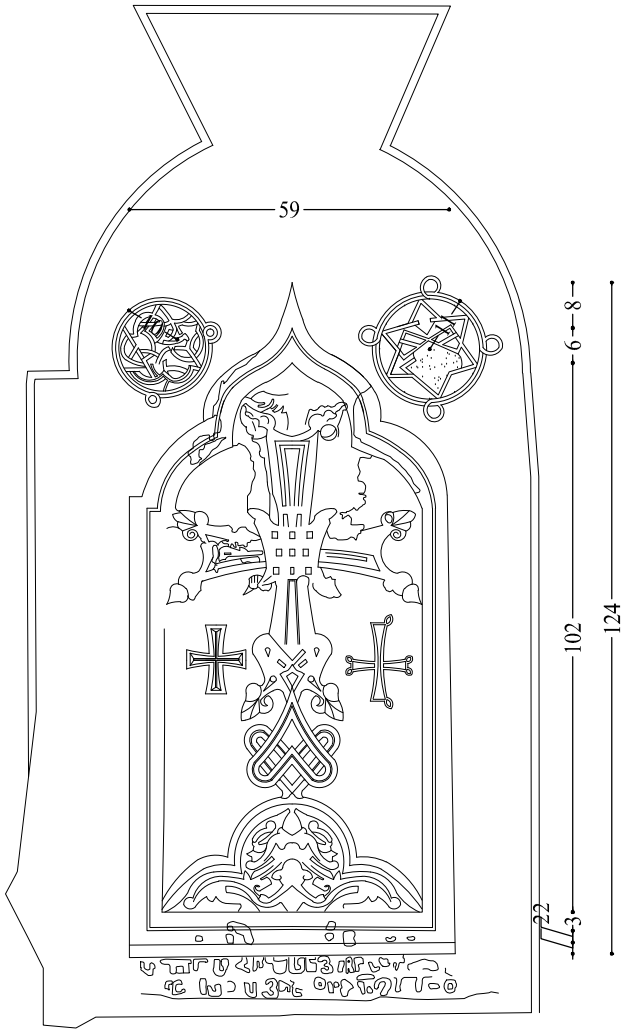

İÇ MEKAN KUZEY CEPHESİNDE AN2 NİŞİNİ
DÖRT YÖNDEN SARAN BEZEMELER

İÇ MEKAN GÜNEY CEPHESİNDE AN2 NİŞİNİ
DÖRT YÖNDEN SARAN BEZEMELER

İÇ MEKAN GÜNEY CEPHESİNDE AN2 NİŞİNİN
İÇERİSİNDE BULUNAN BEZEME

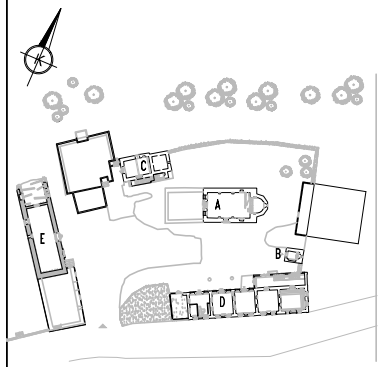

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

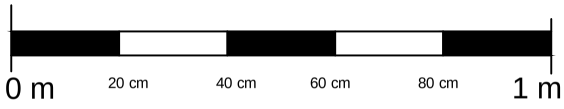
DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

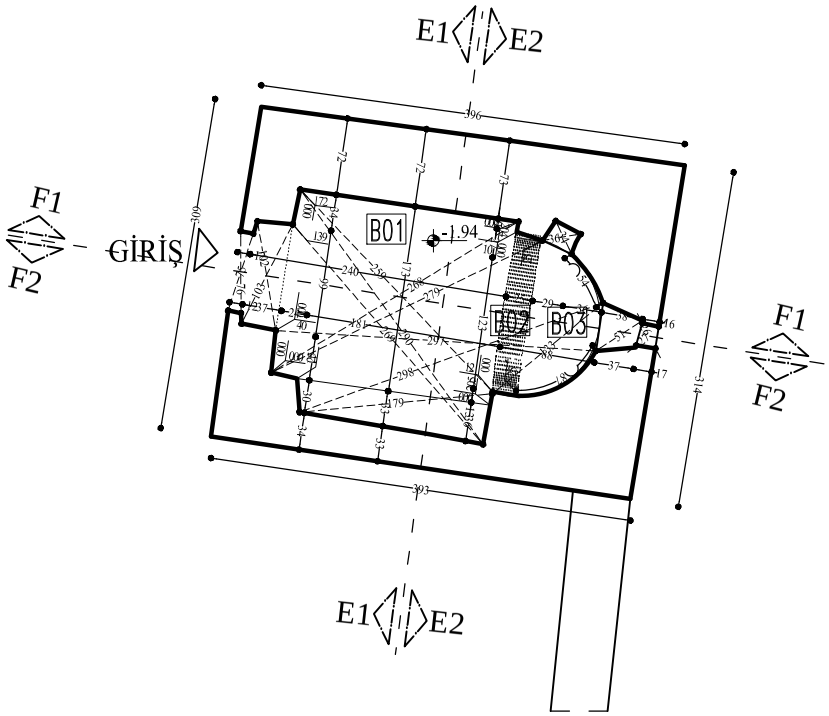
BEYAZ RENKLİ TAŞ

PAFTA ADI : KİLİSE DETAY			
PAFTA NO : 20		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 2.20. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise detayları

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

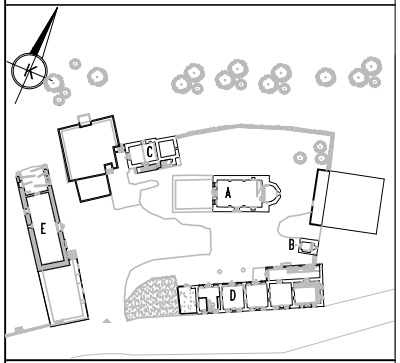

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

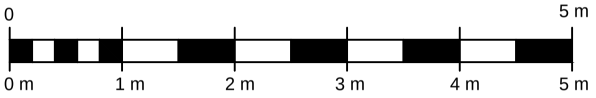
HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

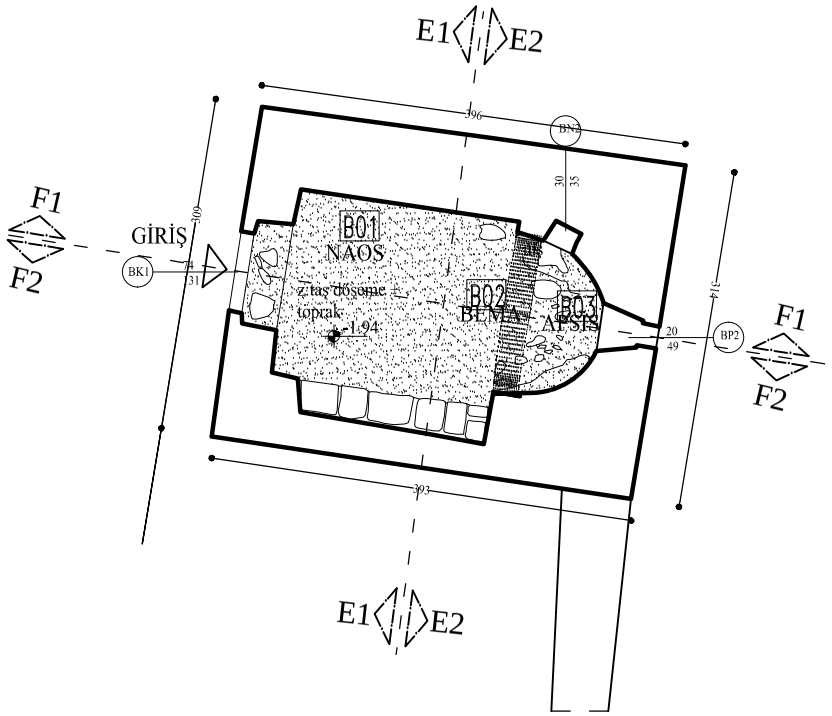
PAFTA ADI : ŞAPEL -0.75 KOTU PLANI

PAFTA NO : 1		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

Şekil 2.21. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu planı

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

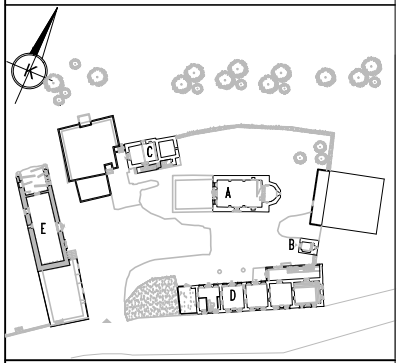

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

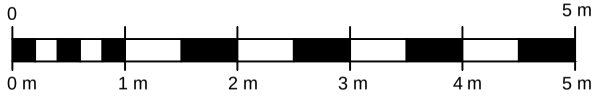
HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

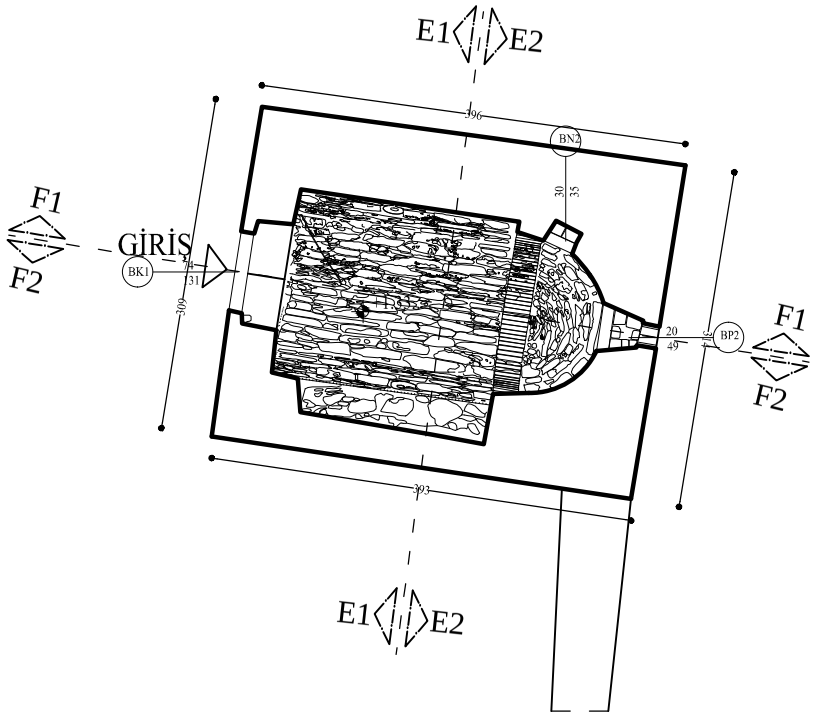
PAFTA ADI : ŞAPEL -0.75 KOTU DÖŞEME PLANI

PAFTA NO : 2		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

Şekil 2.22. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu döşeme planı

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

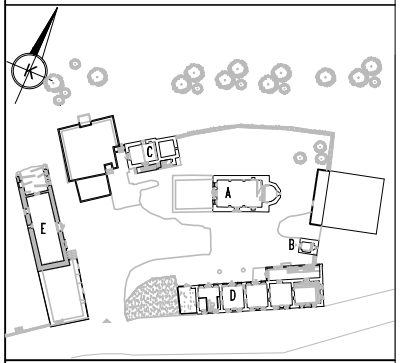

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

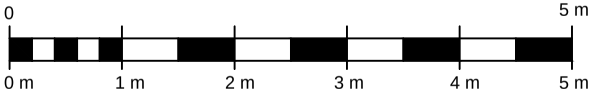
HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

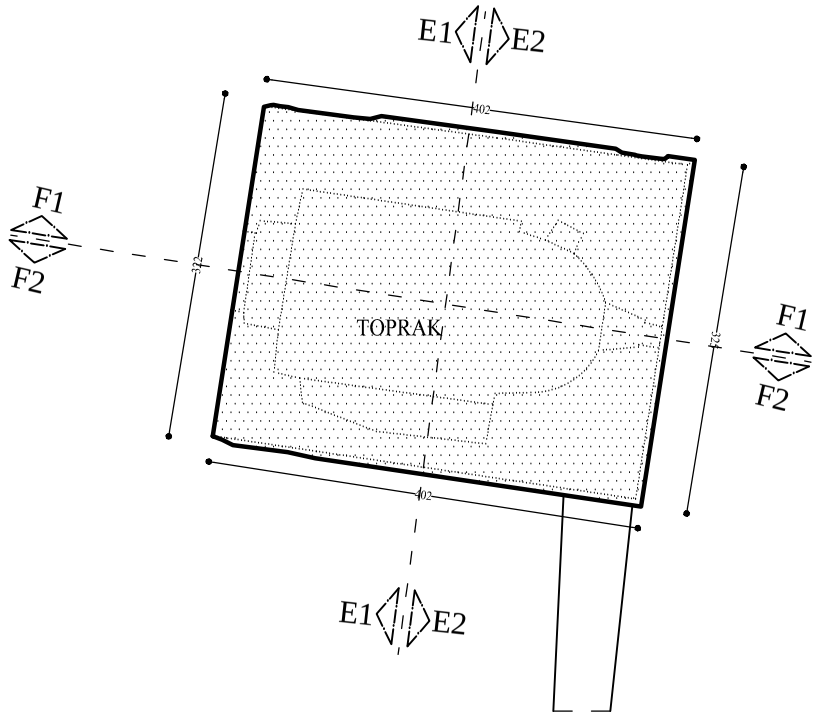
PAFTA ADI : ŞAPEL -0.75 KOTU TAVAN PLANI

PAFTA NO : 3		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

Şekil 2.23. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu tavan planı

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

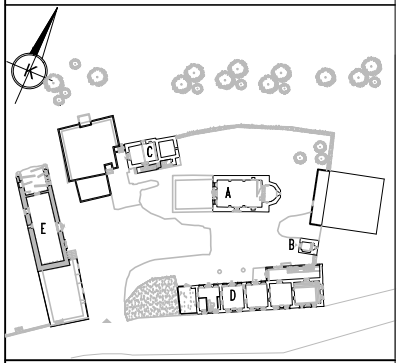

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

PAFTA ADI : ŞAPEL ÇATI PLANI

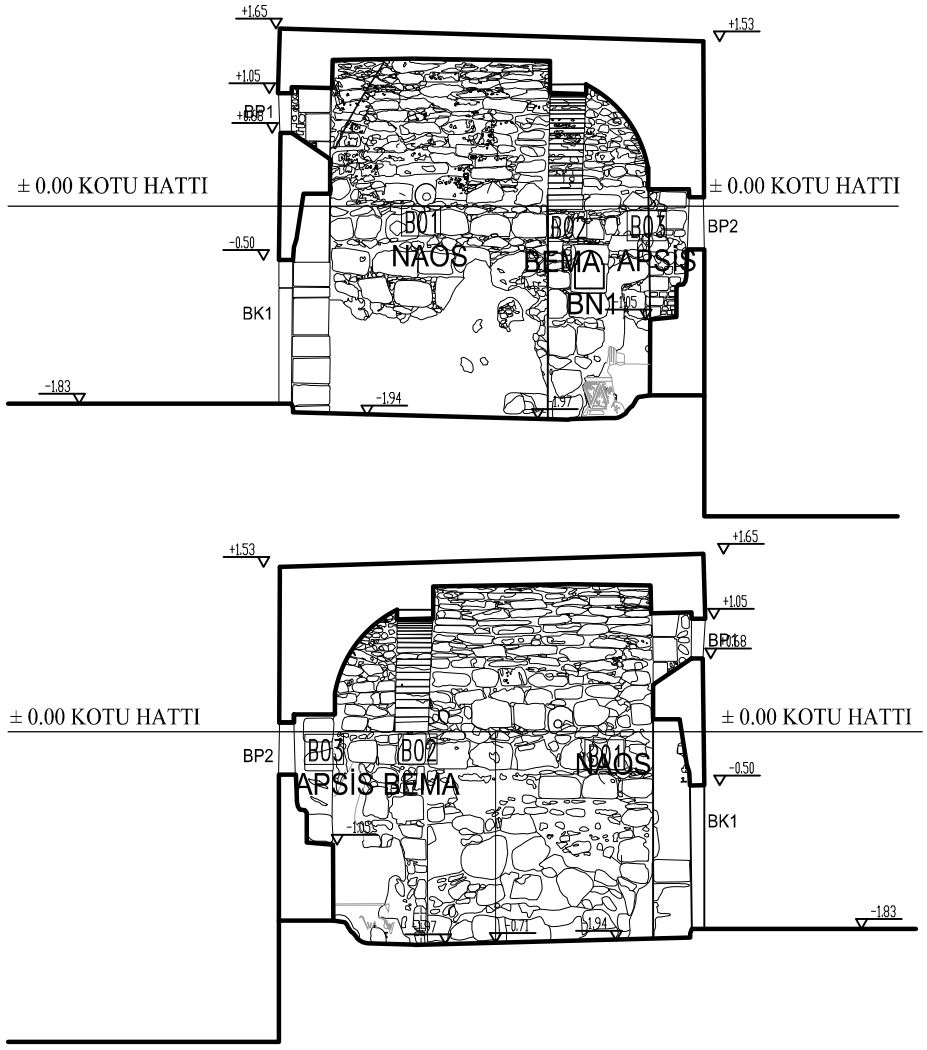
PAFTA NO : 4		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

0 5 m

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 2.24. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel çatı planı

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

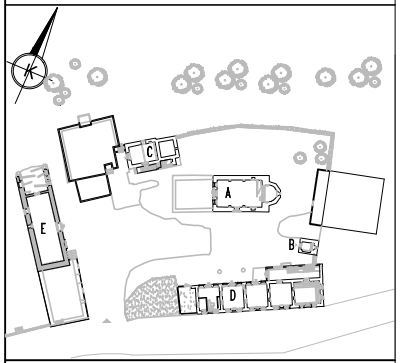

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

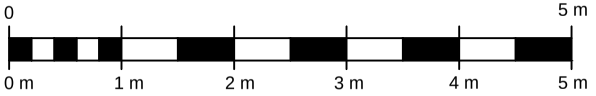
HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

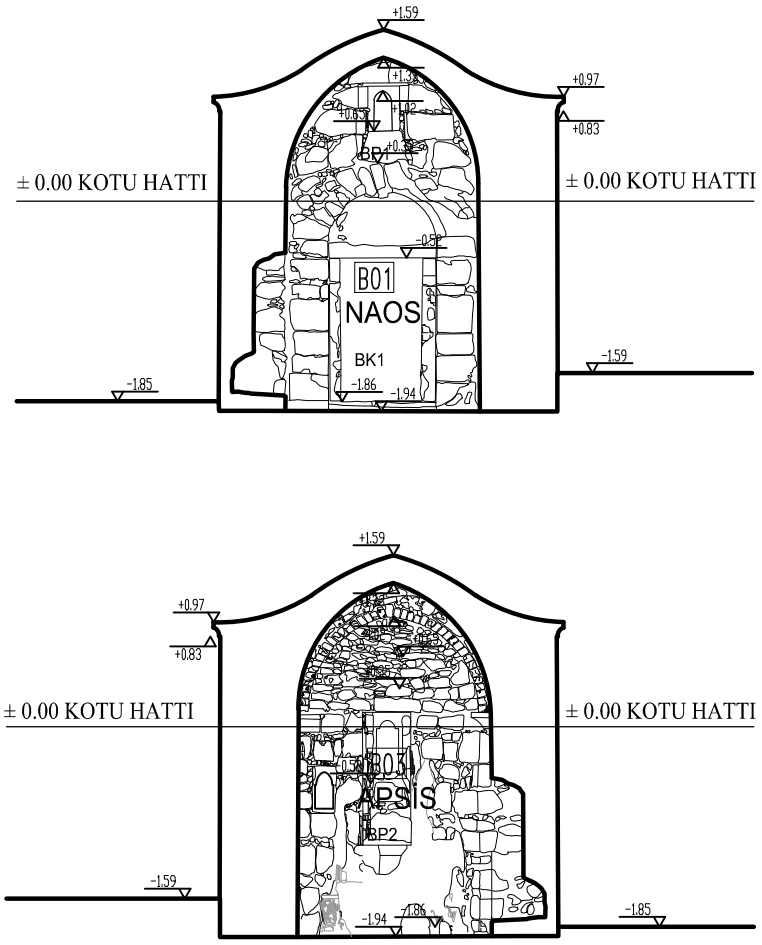
PAFTA ADI : ŞAPEL E1-E1, E2-E2 KESİTİ

PAFTA NO : 5		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

Şekil 2.25. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel E1-E1, E2-E2 görünüşü

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

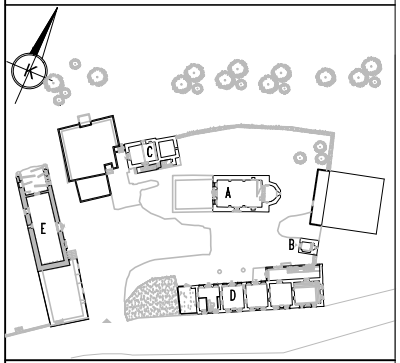

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

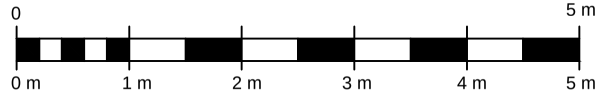
HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

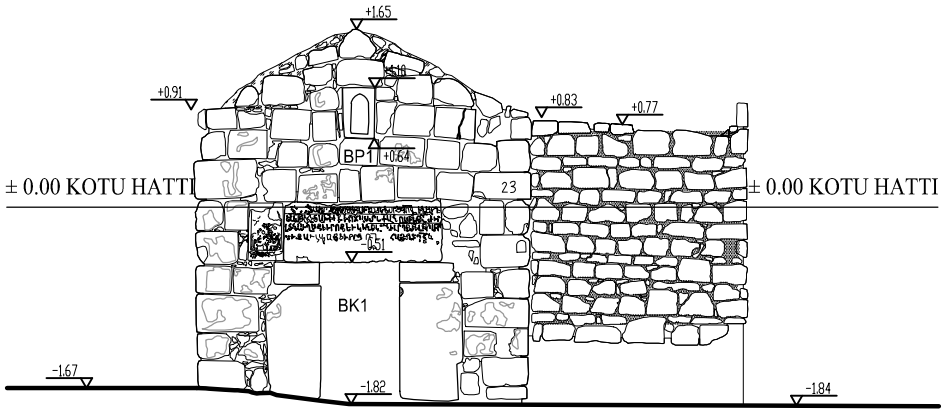
PAFTA ADI : ŞAPEL F1-F1 VE F2-F2 KESİTİ

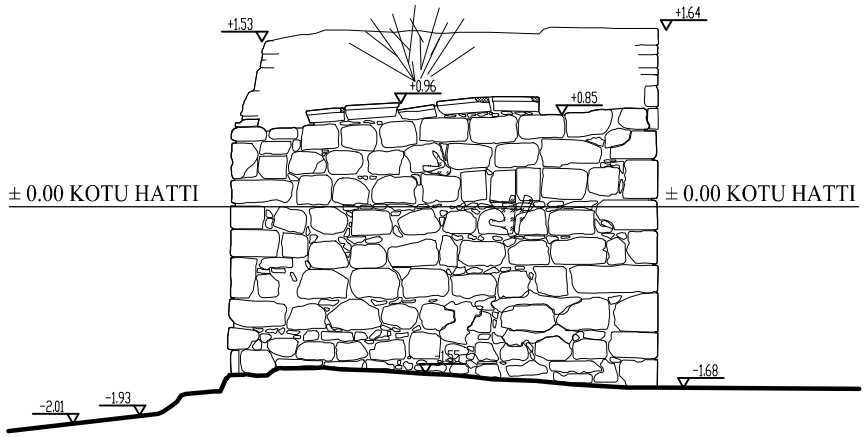
PAFTA NO : 6		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

Şekil 2.26. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel F1-F1, F2-F2 kesiti

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

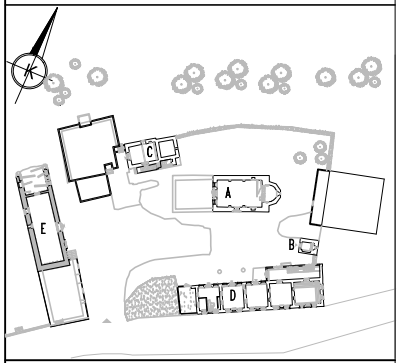

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

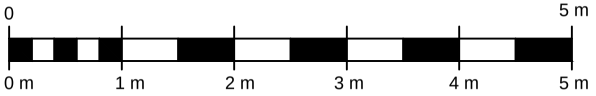
HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

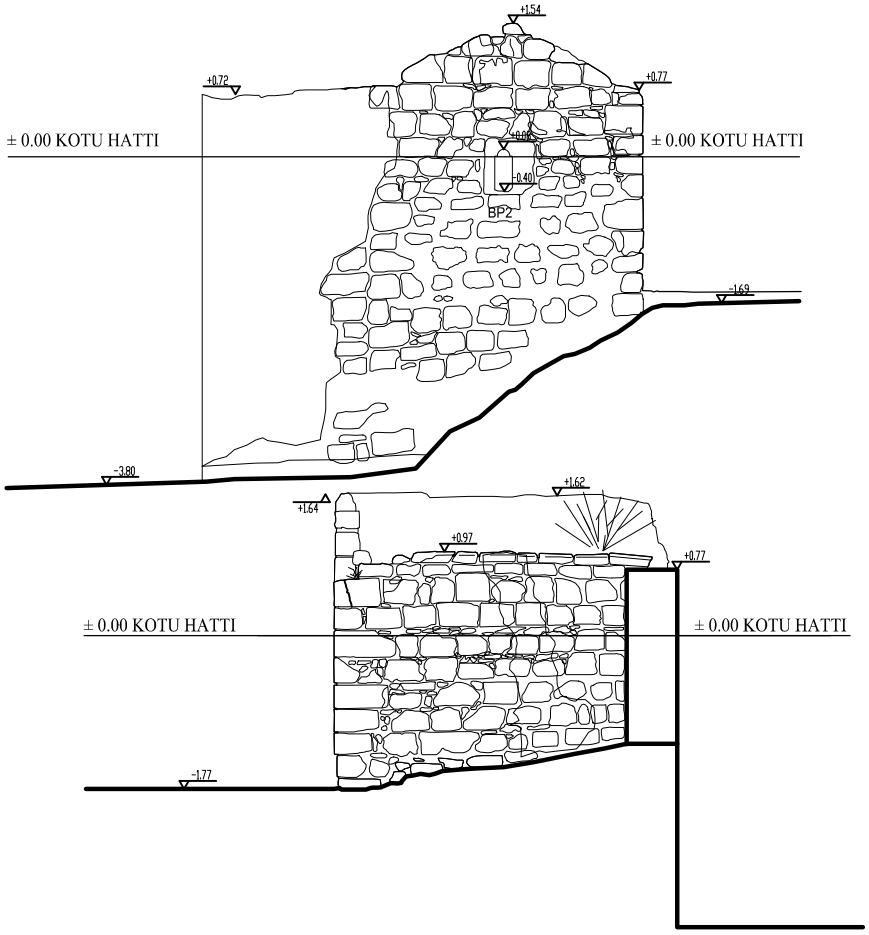
PAFTA ADI : BATI-KUZEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 7		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

Şekil 2.27. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel batı-kuzey görünüşü

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

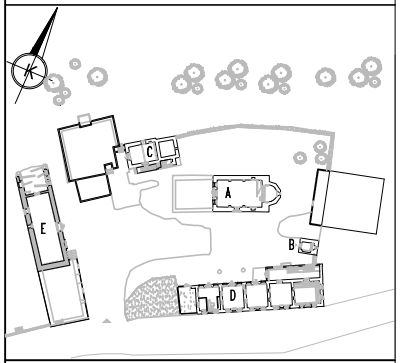

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

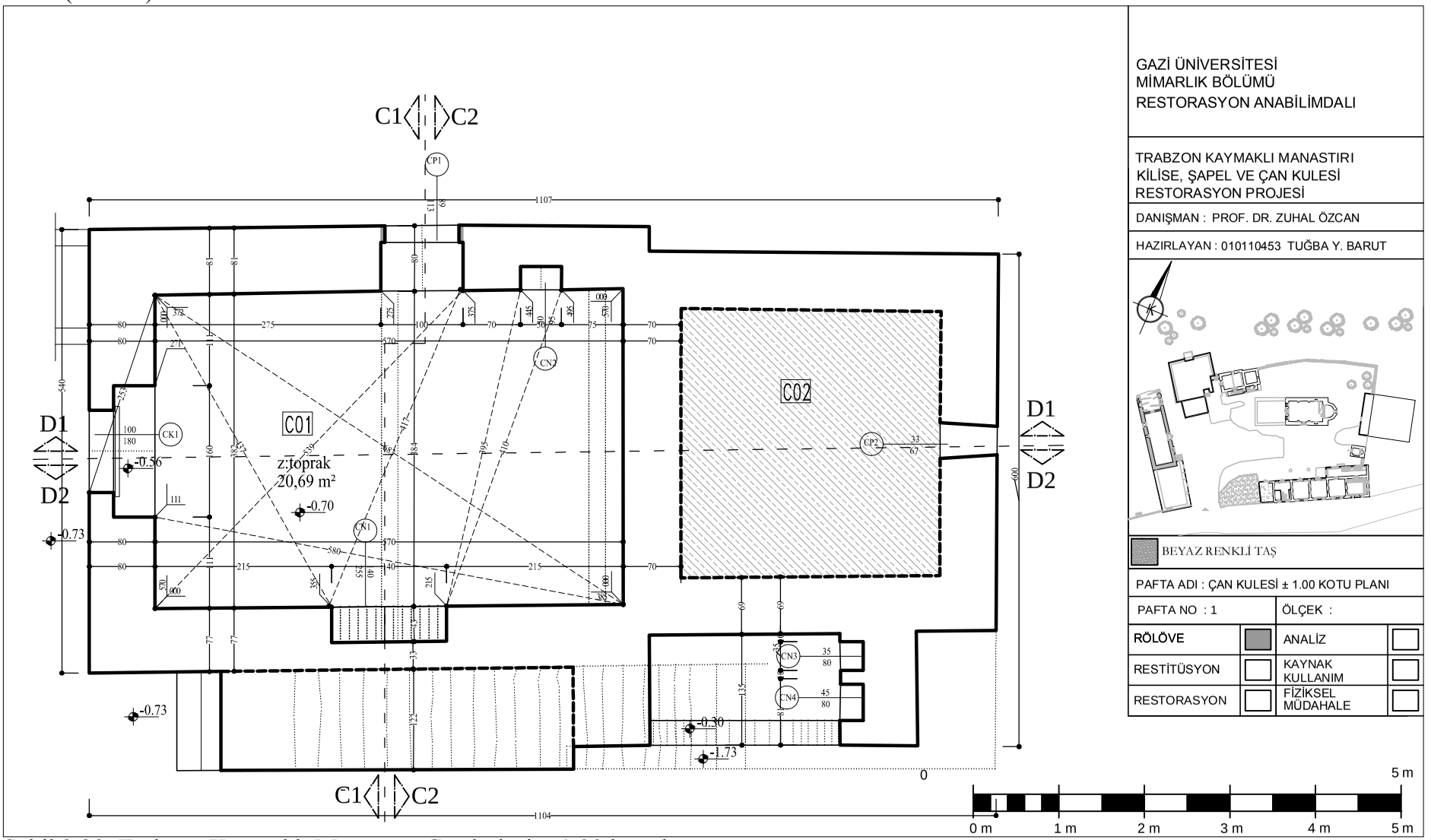
PAFTA ADI : DOĞU-GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 8		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

0 5 m
0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

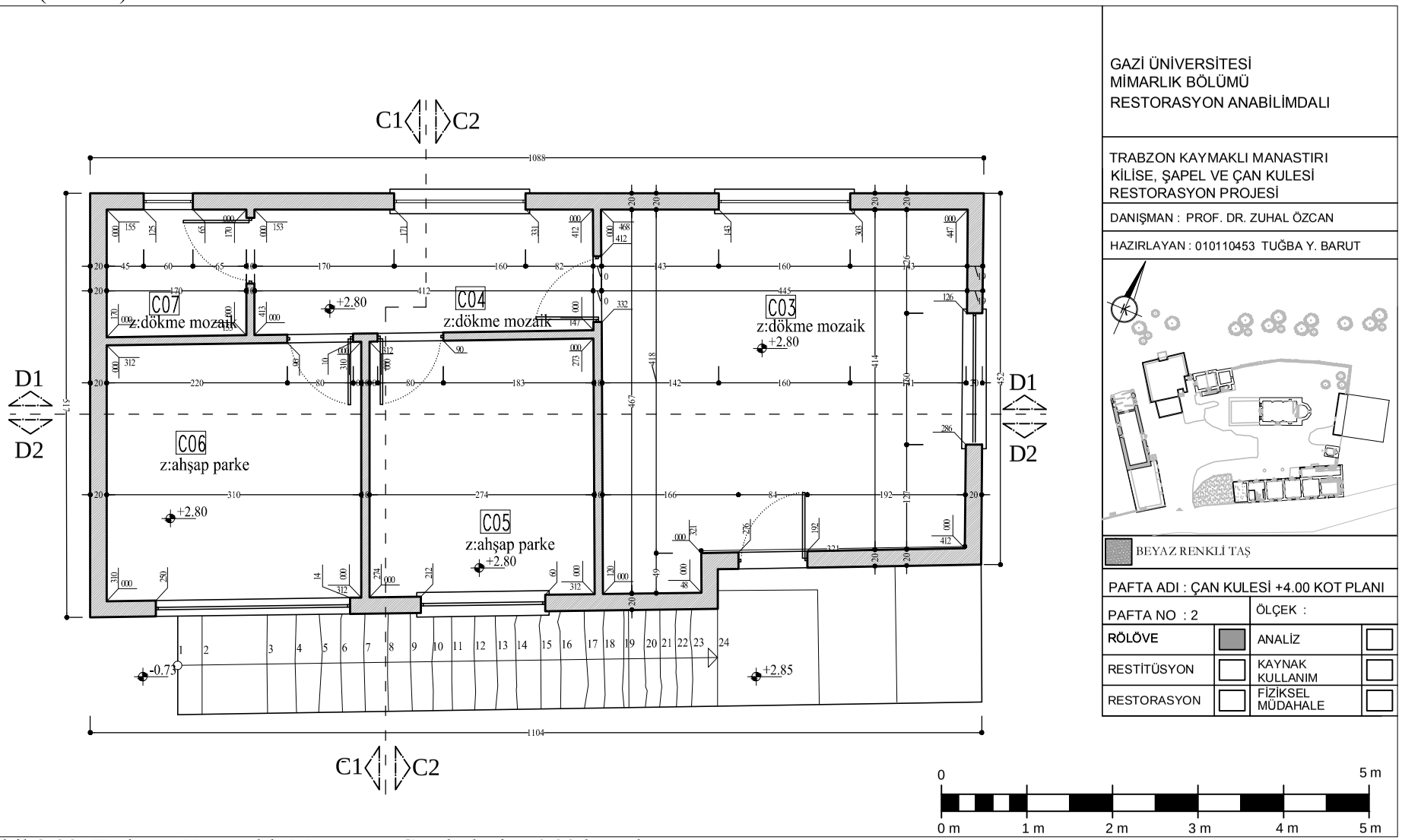
Şekil 2.28. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel doğu-güney cephesi

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

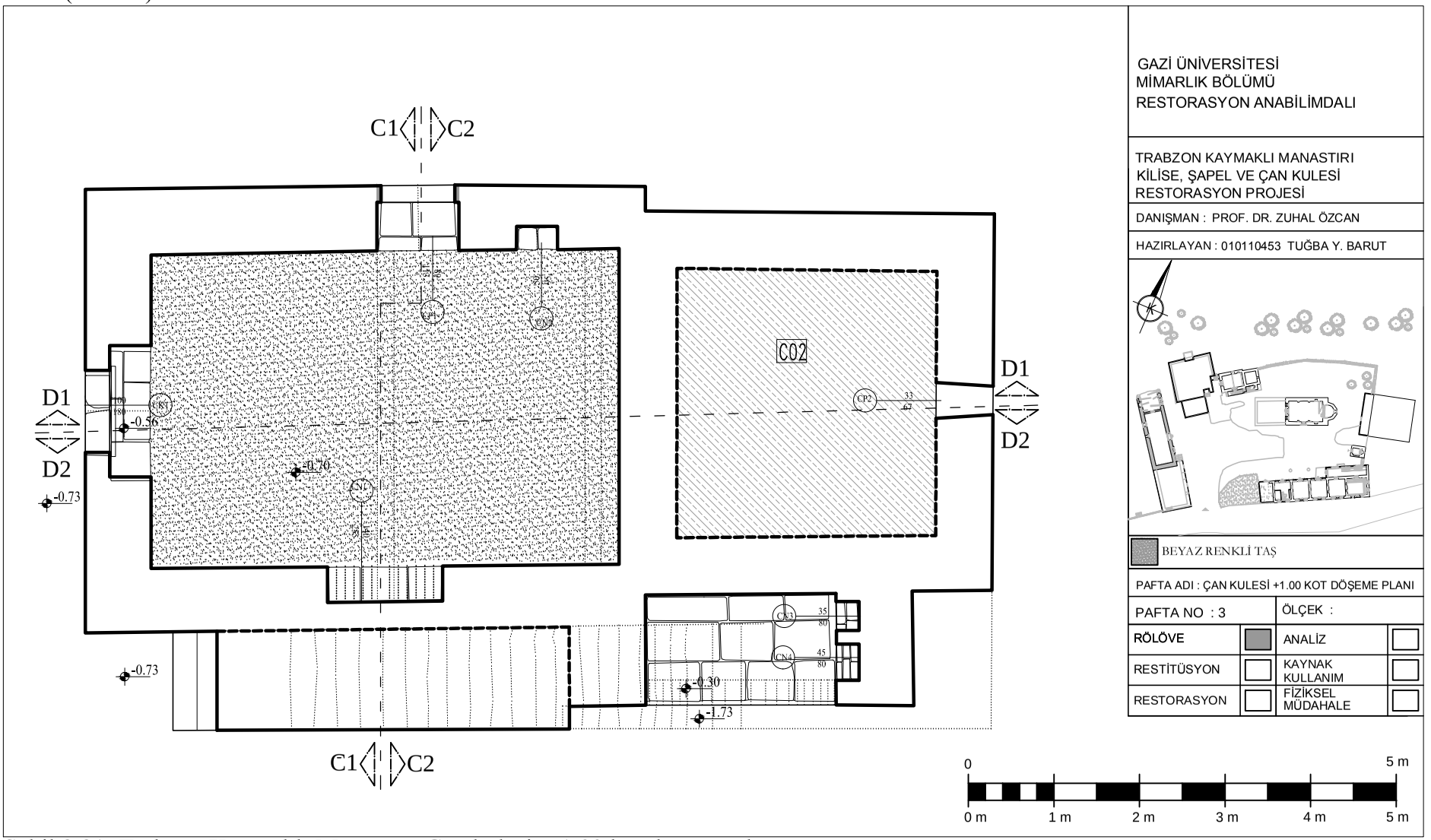
Şekil 2.29. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot planı

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

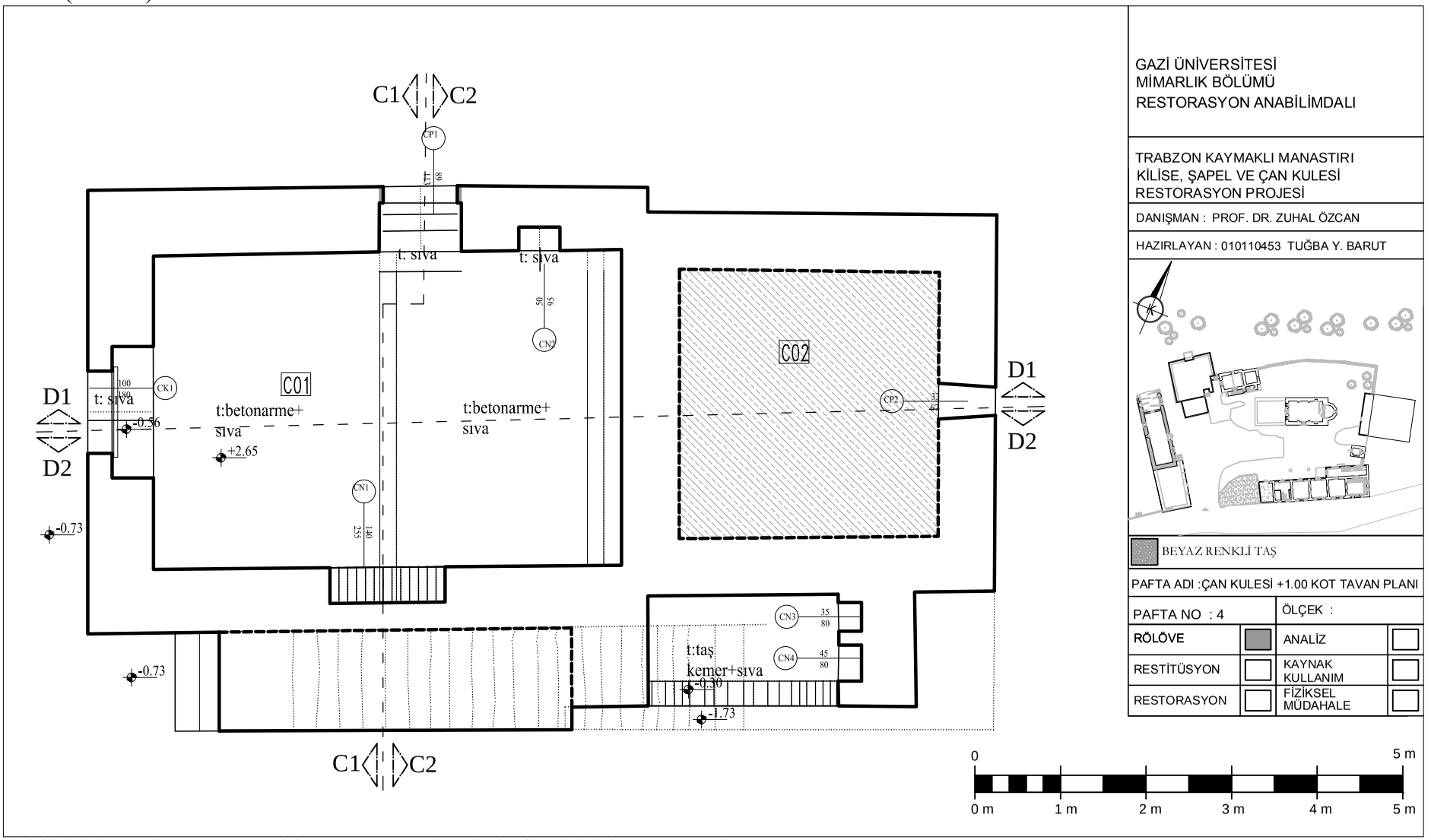
Şekil 2.30. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +4.00 kot planı

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

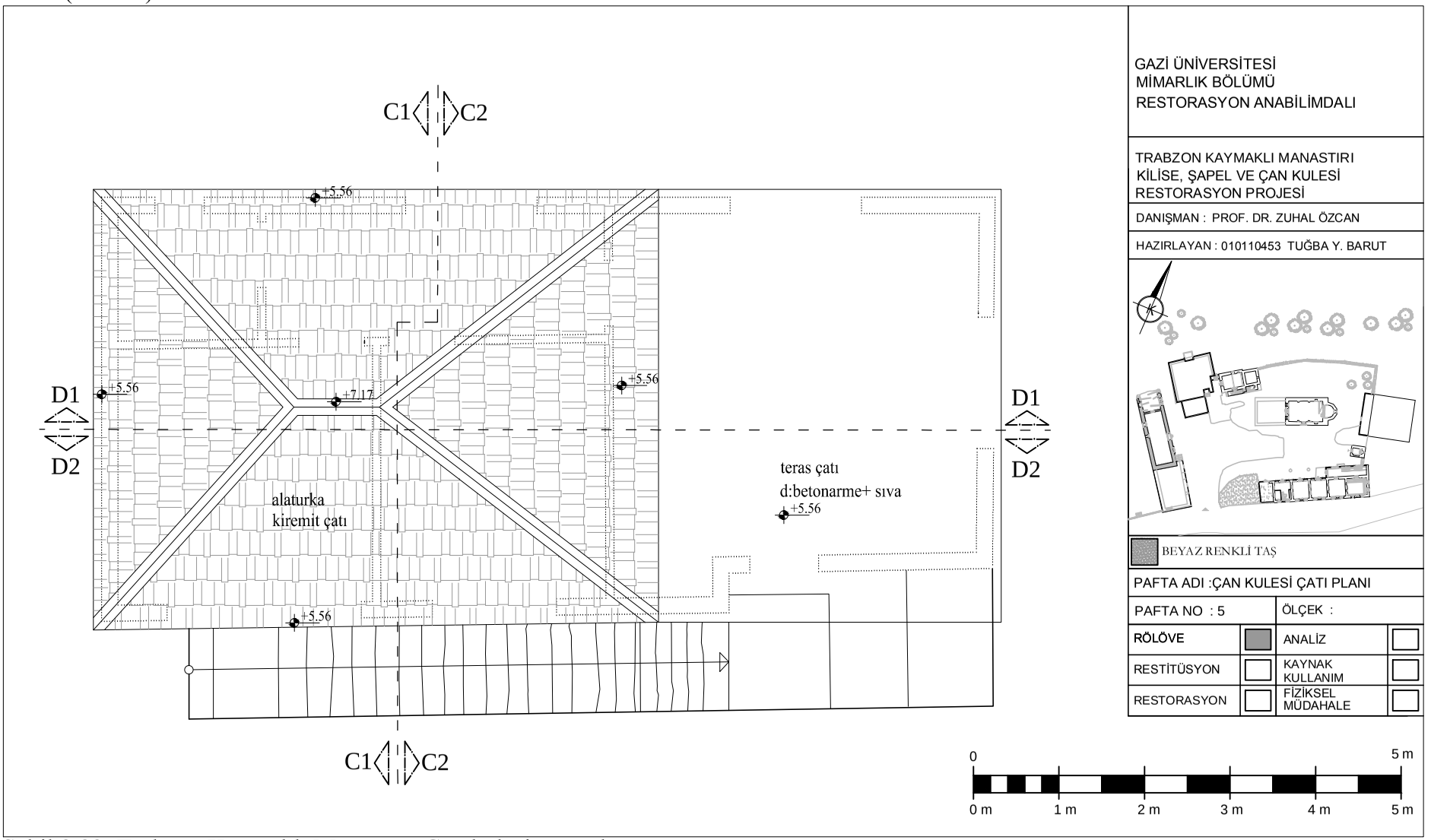
Şekil 2.31. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot döşeme planı

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

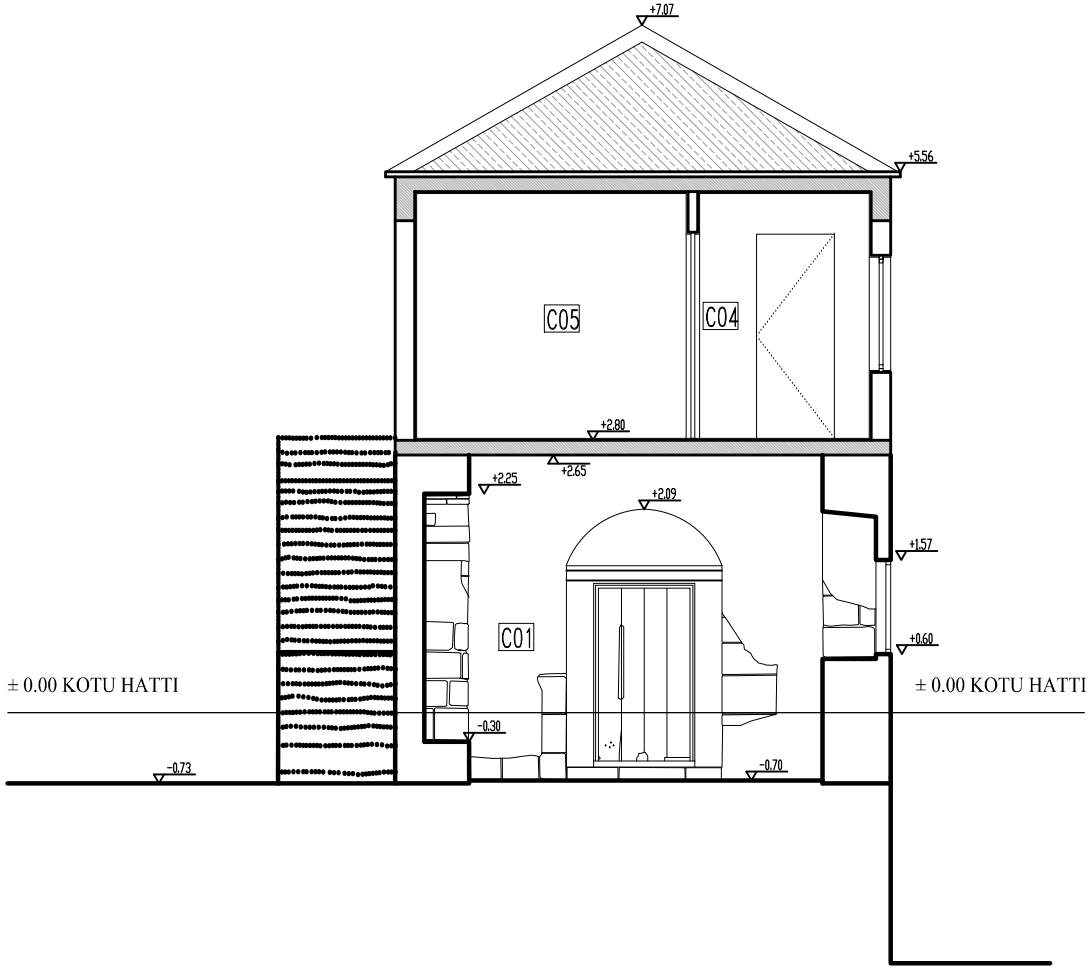
Şekil 2.32. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot tavan planı

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

Şekil 2.33. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi çatı planı

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

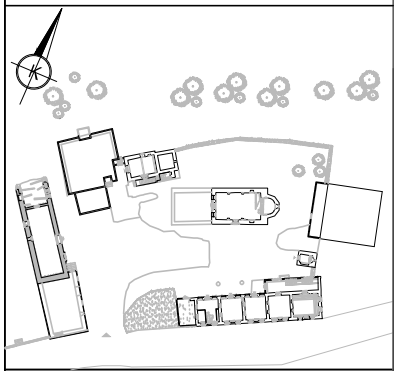

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

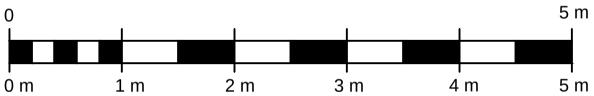
HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

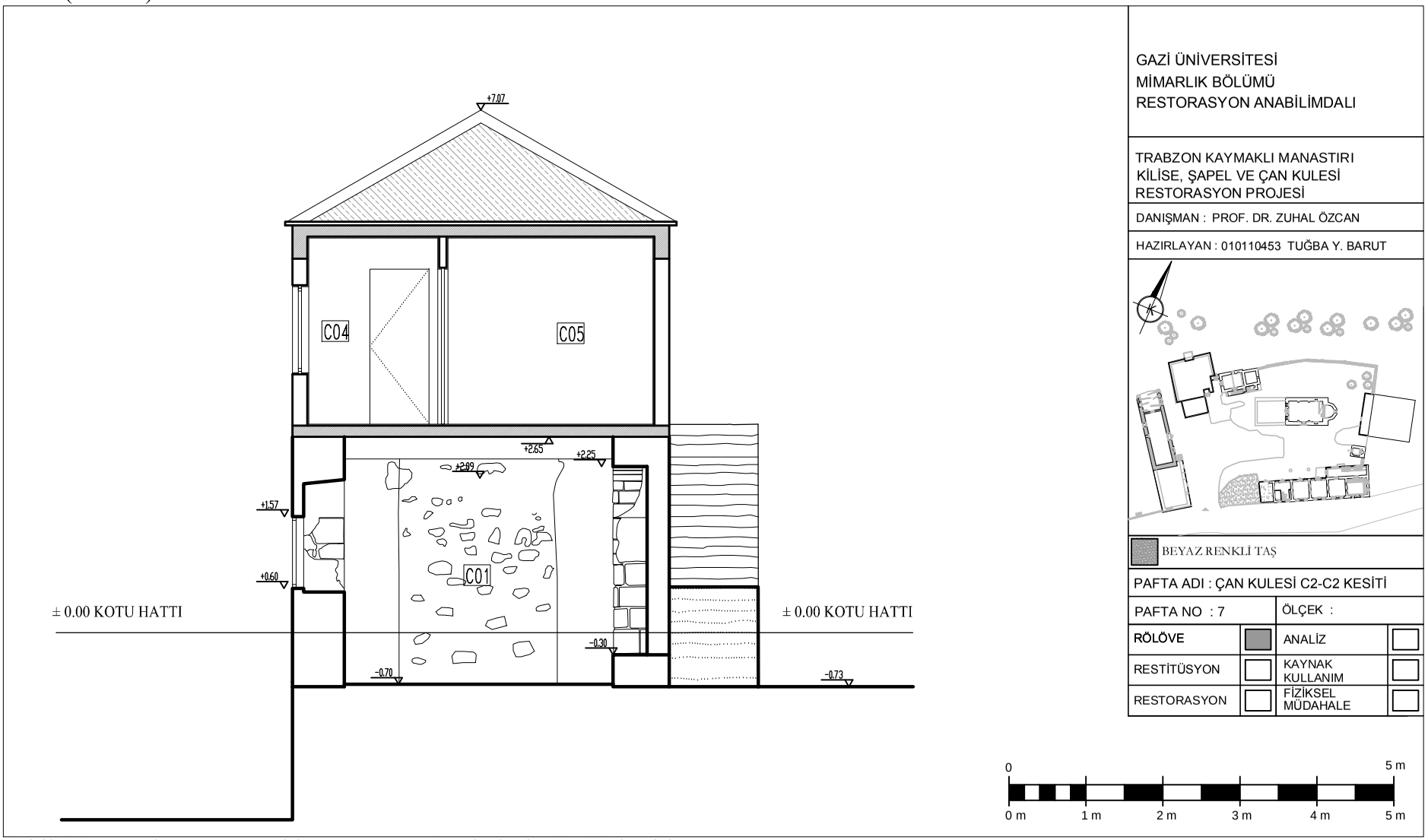
PAFTA ADI : ÇAN KULESİ C1-C1 KESİTİ

PAFTA NO : 6		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	□
RESTİTÜSYON	□	KAYNAK KULLANIM	□
RESTORASYON	□	FİZİKSEL MÜDAHALE	□

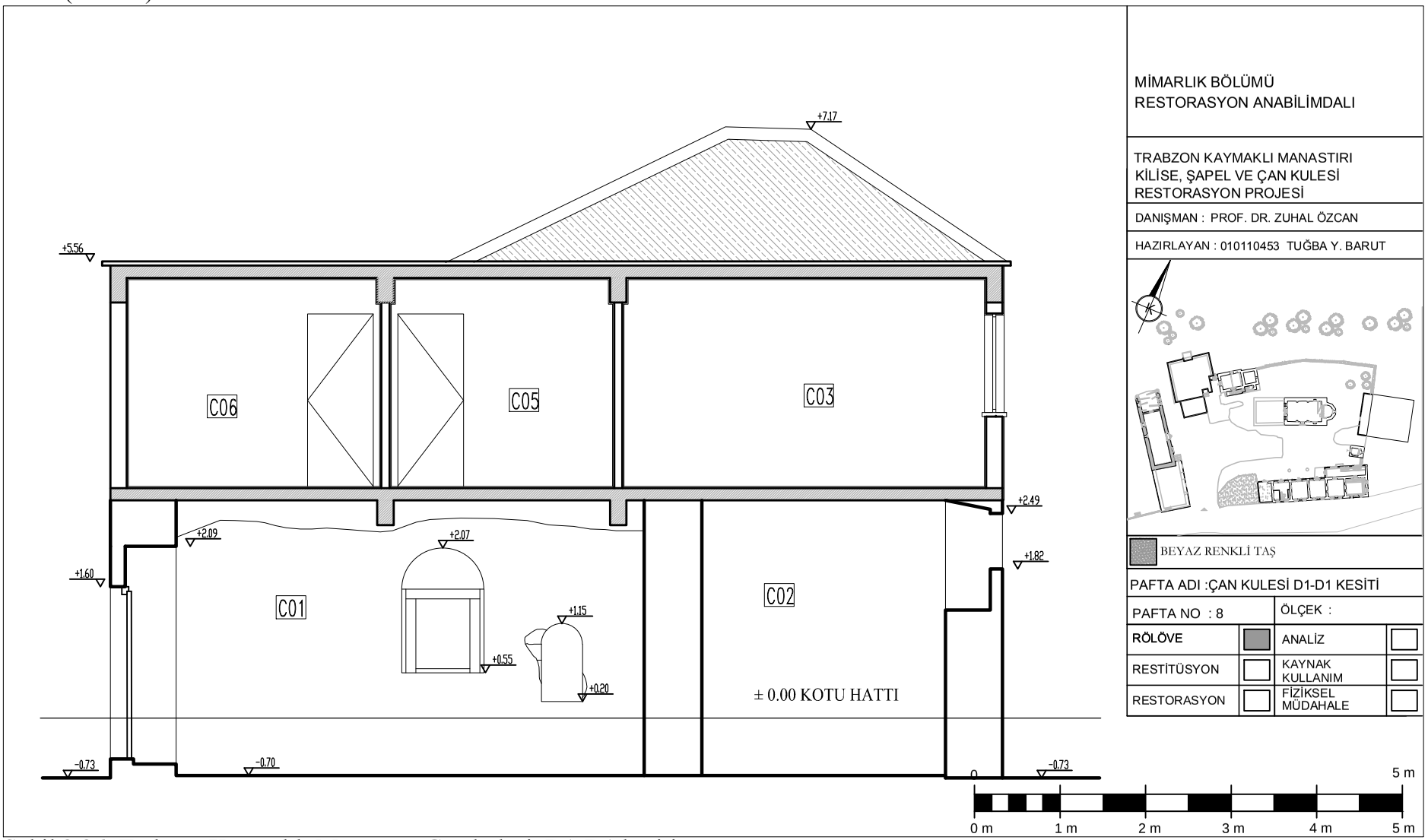
Şekil 2.34. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C1-C1 kesiti

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

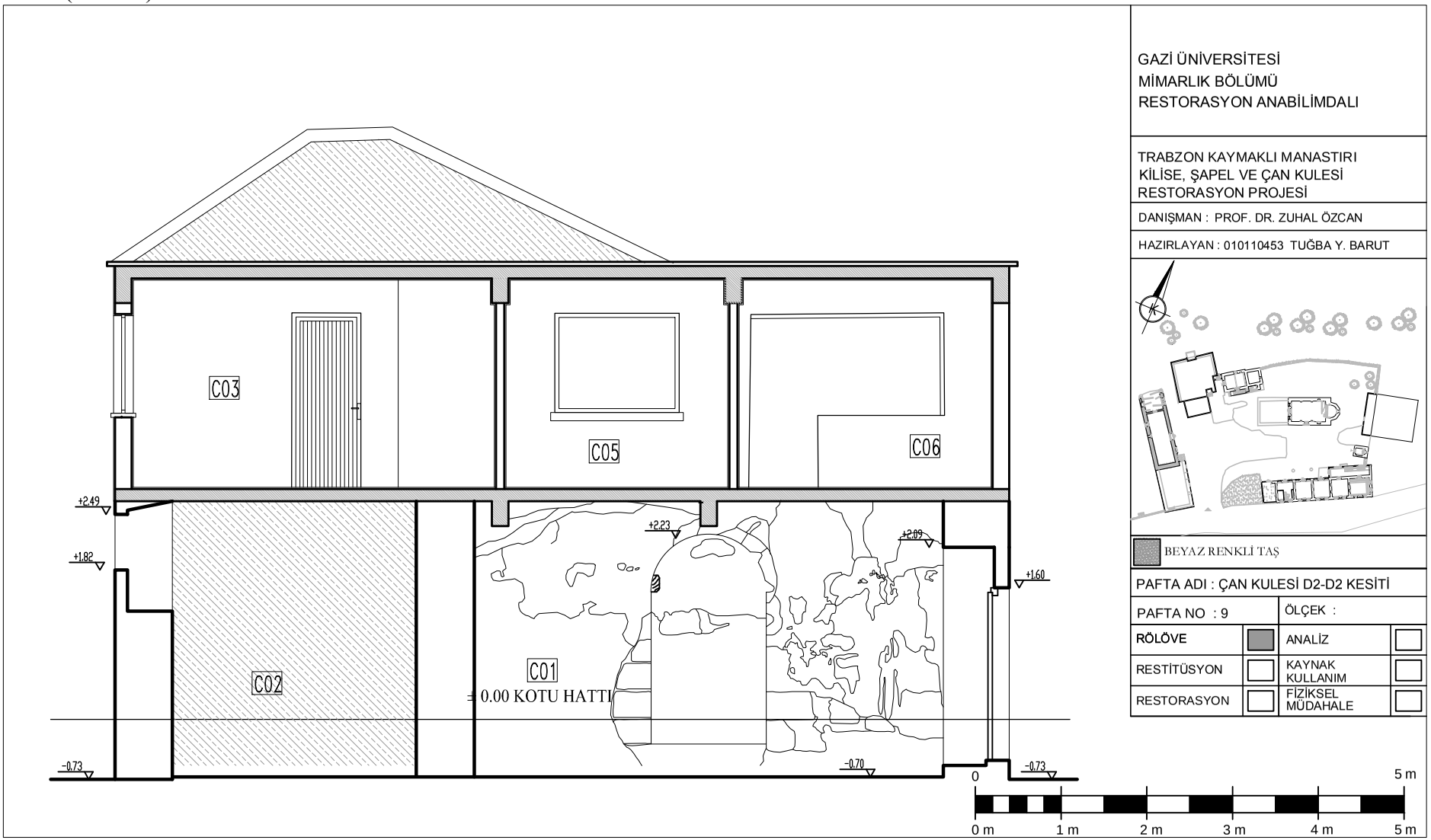
Şekil 2.35. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C2-C2 kesiti

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

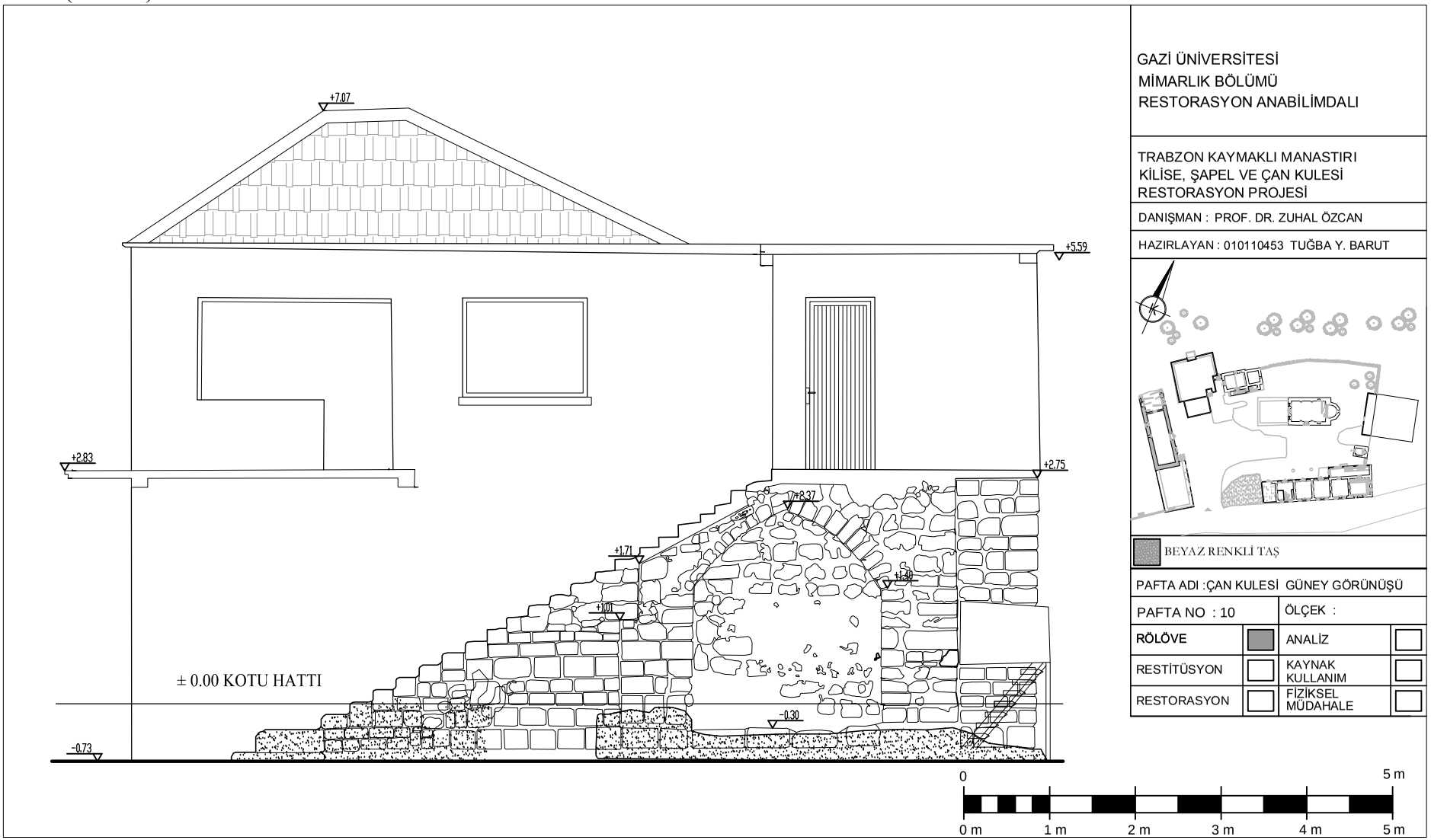
Şekil 2.36. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D1-D1 kesiti

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

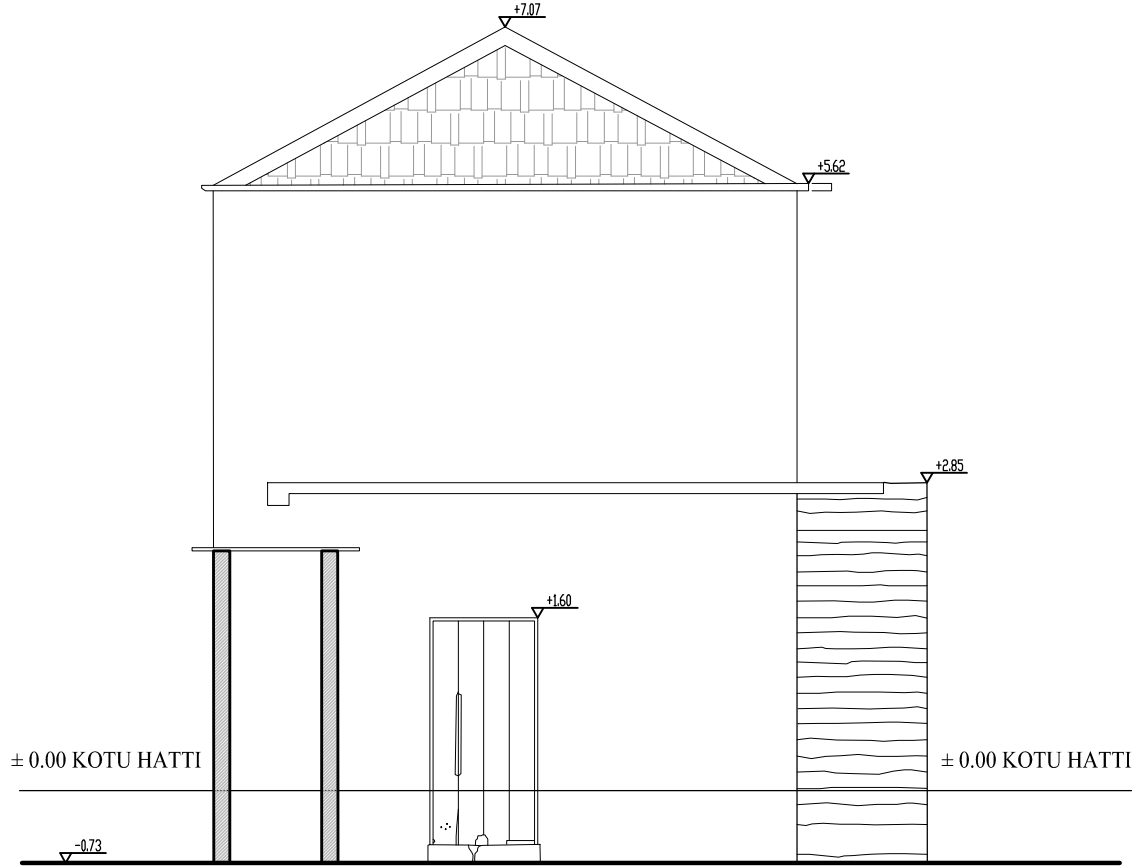
Şekil 2.37. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D2-D2 kesiti

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

Şekil 2.38. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi güney görünüşü

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

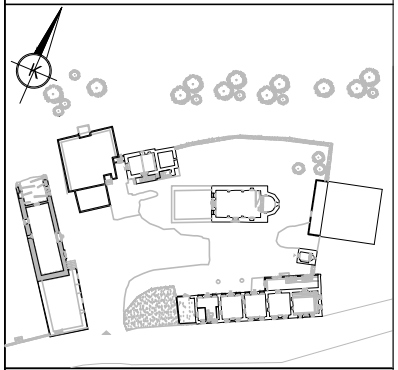

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

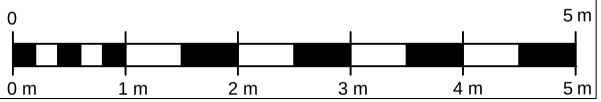
HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

BEYAZ RENKLİ TAŞ

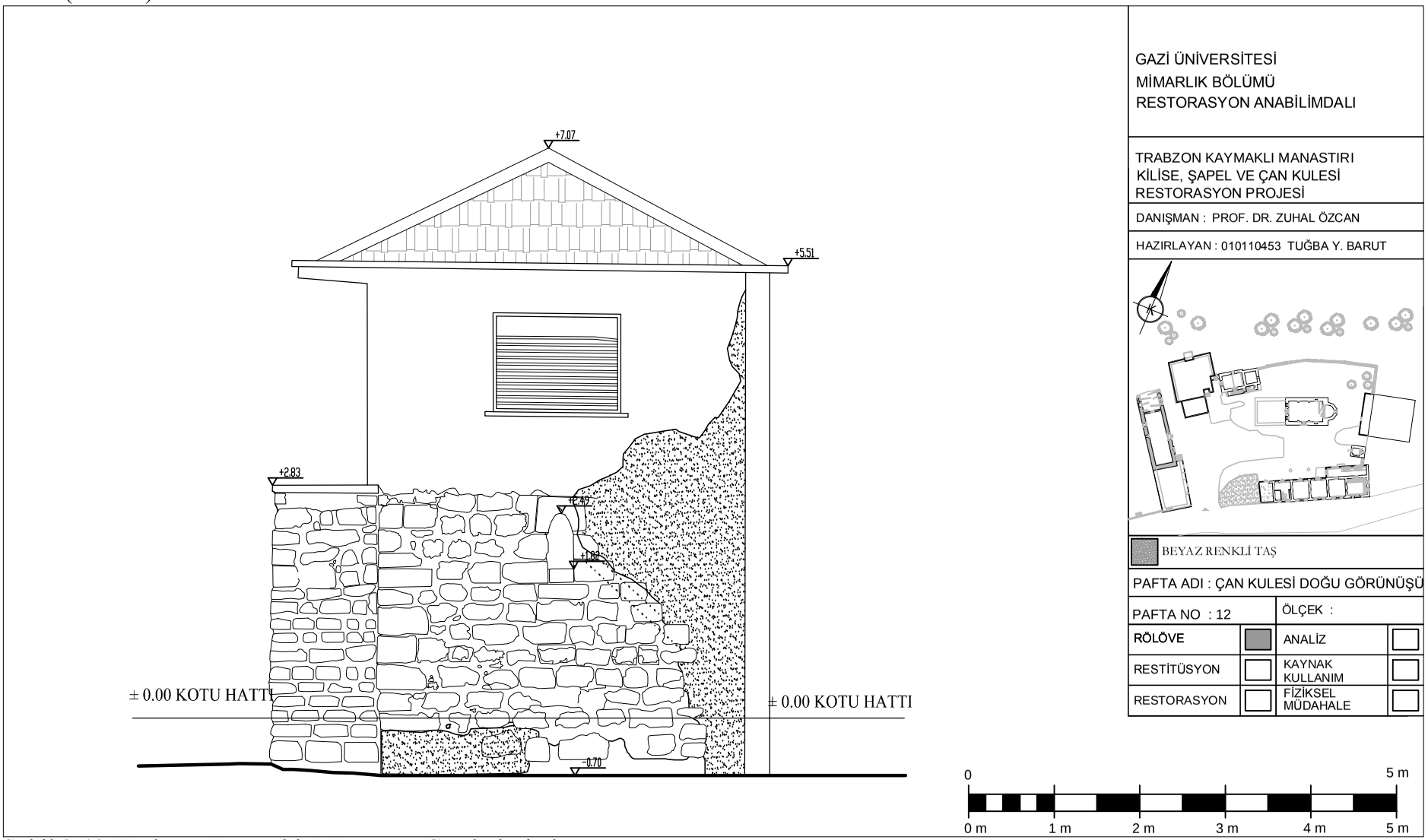
PAFTA ADI : ÇAN KULESİ BATI GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 11		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	■	ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		FİZİKSEL MÜDAHALE	

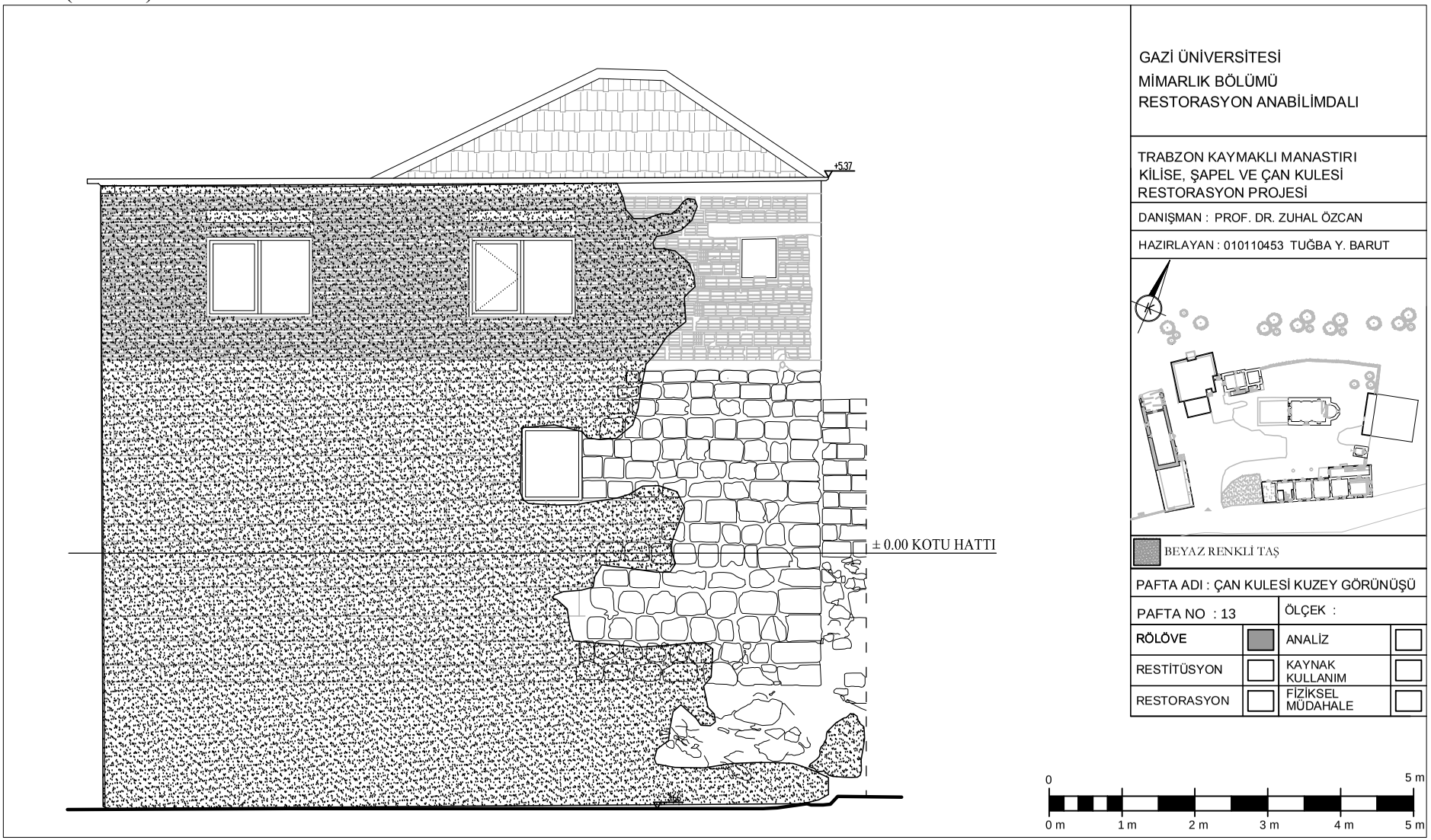
Şekil 2.39. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi batı görünüşü

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

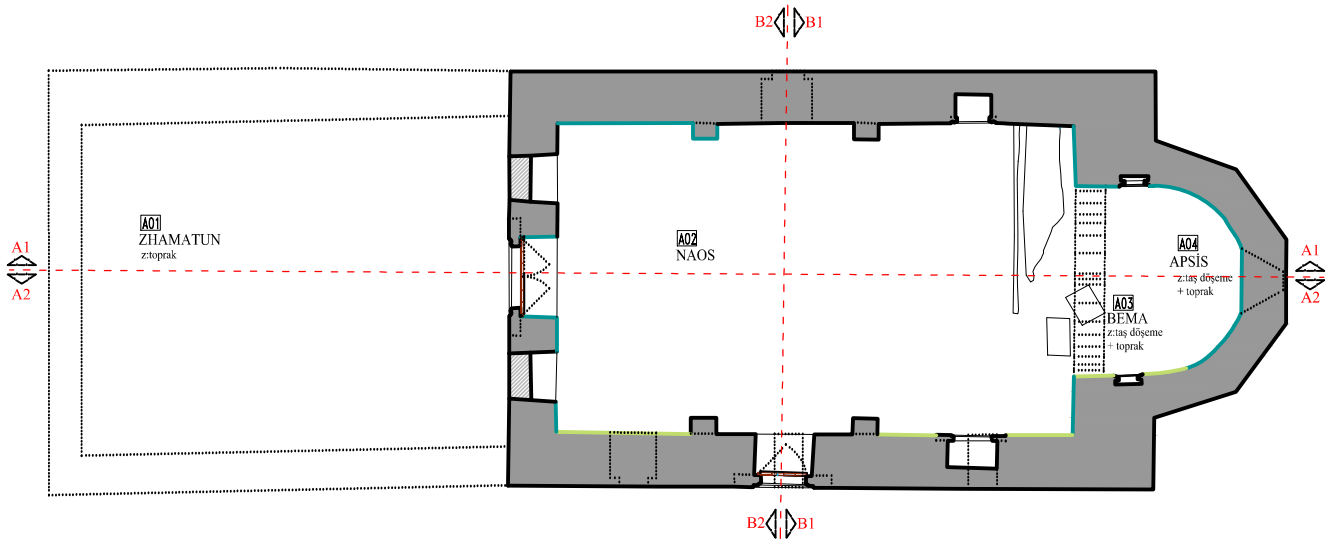
Şekil 2.40. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi doğu görünüşü

EK-2 (Devam) Rölöve Paftaları

Şekil 2.41. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi kuzey görünüşü

EK-3 Malzeme Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

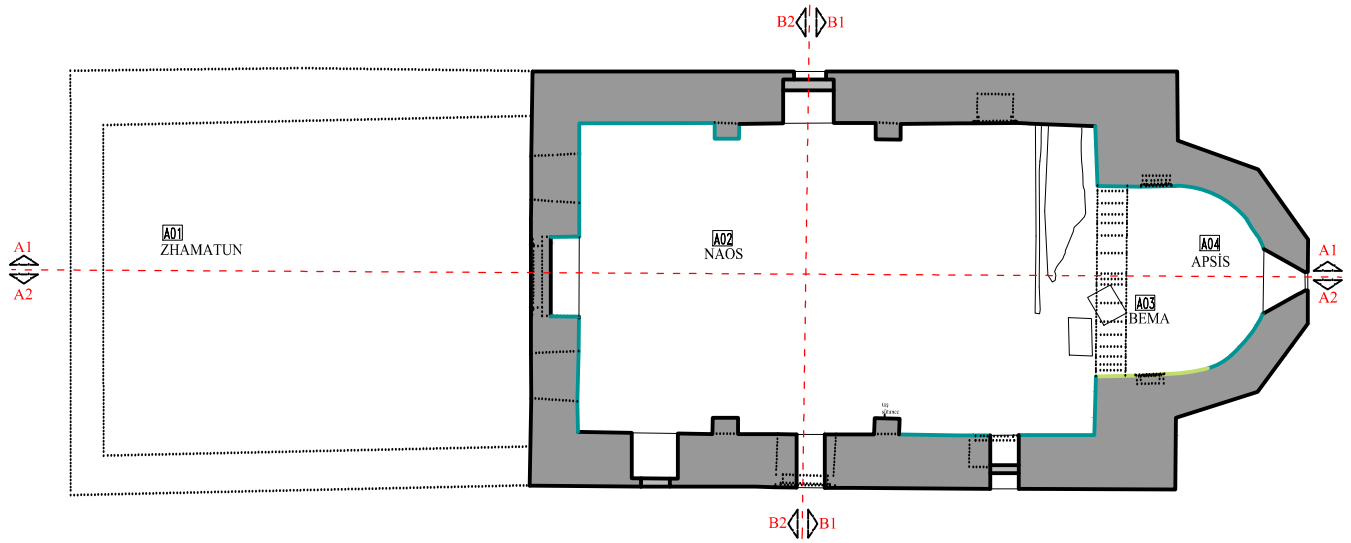
PAFTA ADI : +0.50 KOT PLANI

PAFTA NO : 1		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.1. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu planı

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1 KESME TAŞ
2 MOLOZ TAŞI
3 TUĞLA
4 BRİKET
5 FRESK
6 FRESK ALTI HARÇ
7 HARÇ
8 ÇİMENTO SIVA
9 BADANA
10 BETON ŞAP
11 KARO MOZAİK
12 KİL ÇÖMLEK
13 AHŞAP
14 CAM
15 DEMİR
16 SAÇ LEVHA
17 ALATURKA KİREMİT
18 MARSİLYA KİREMİT
19 PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20 TOPRAK

PAFTA ADI : +2.00 KOT PLANI

PAFTA NO : 2		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.2. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +2.00 kotu planı

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

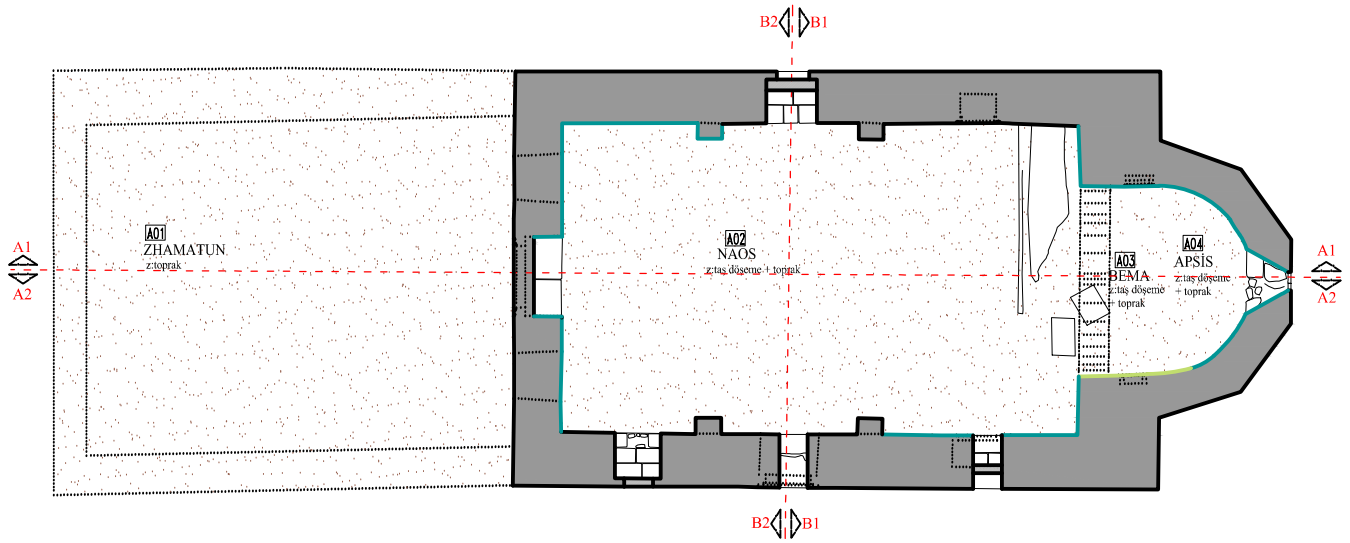
PAFTA ADI : +0.50 KOT DÖŞEME PLANI

PAFTA NO : 3		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.3. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu döşeme planı

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

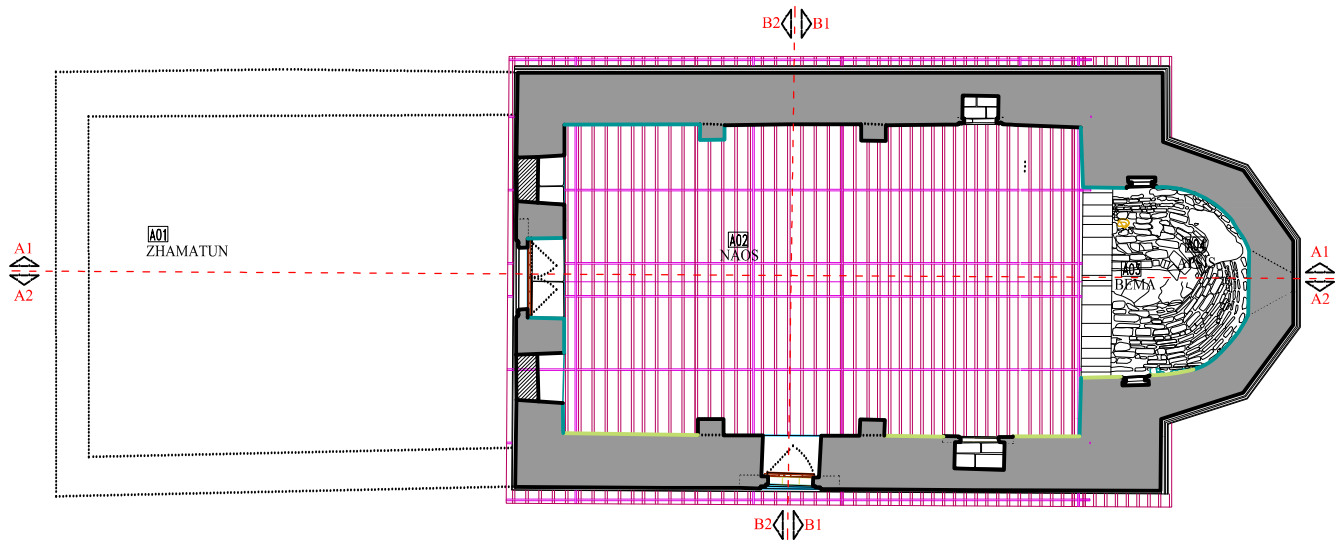
PAFTA ADI : +2.00 KOT DÖŞEME PLANI

PAFTA NO : 4		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.4. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +2.00 kotu döşeme planı

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

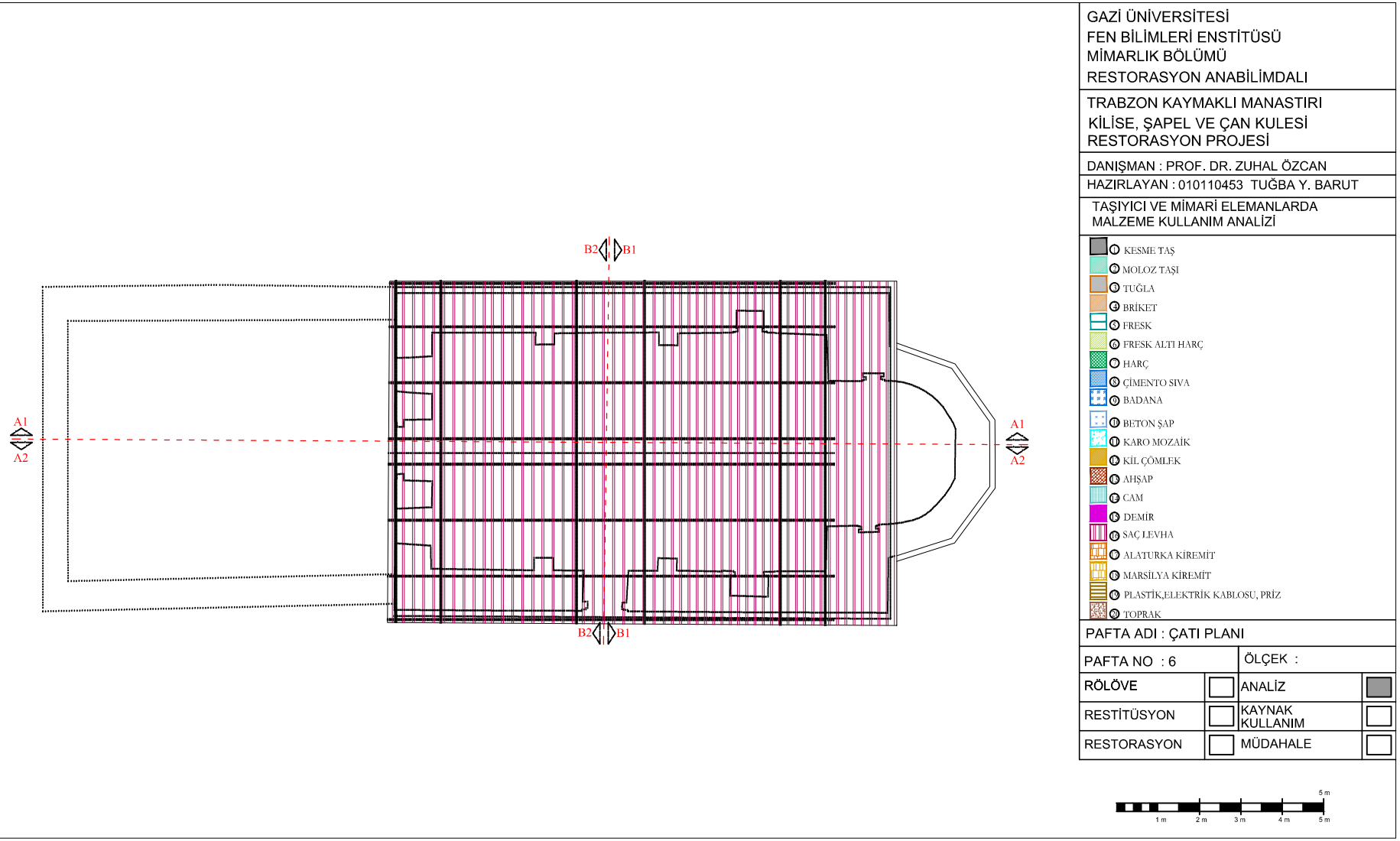
1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

PAFTA ADI : +0.50 KOT TAVAN PLANI

PAFTA NO : 5		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

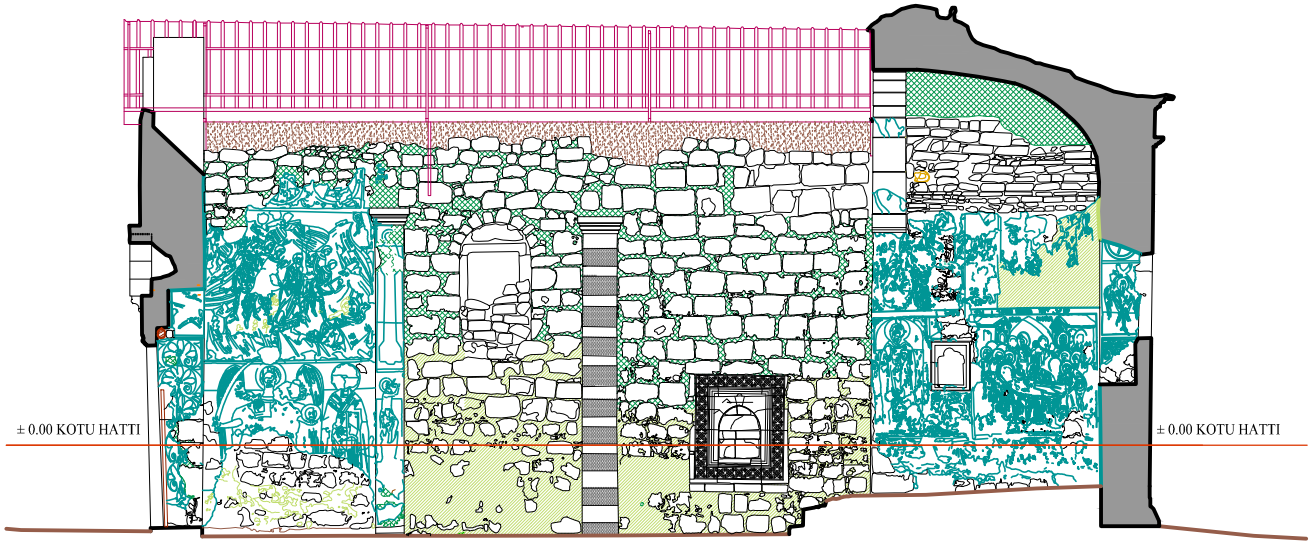
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.5. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu tavan planı

Şekil 3.6. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise çatı planı

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

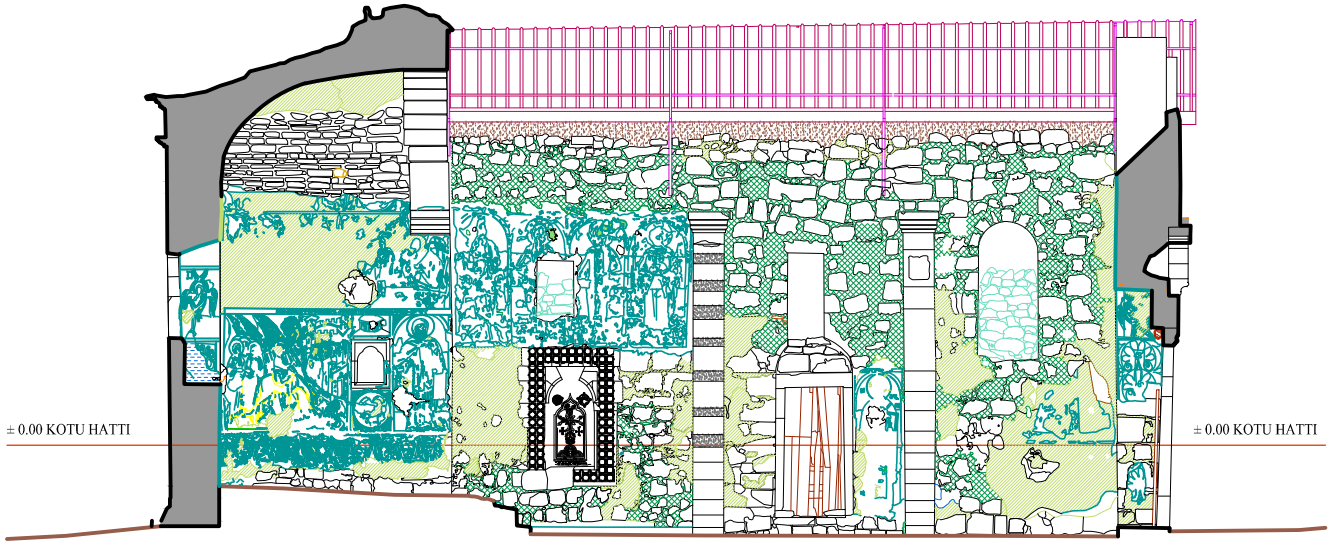
PAFTA ADI : A1-A1 KESİTİ

PAFTA NO : 7		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.7. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A1-A1 kesiti

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

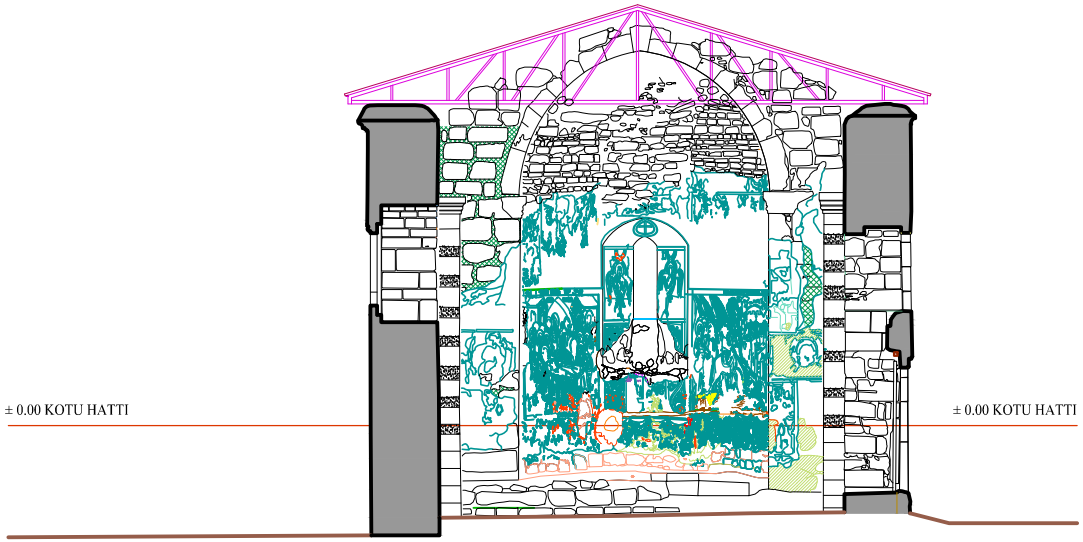
PAFTA ADI : A2-A2 KESİTİ

PAFTA NO : 8		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.8. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A2-A2 kesiti

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

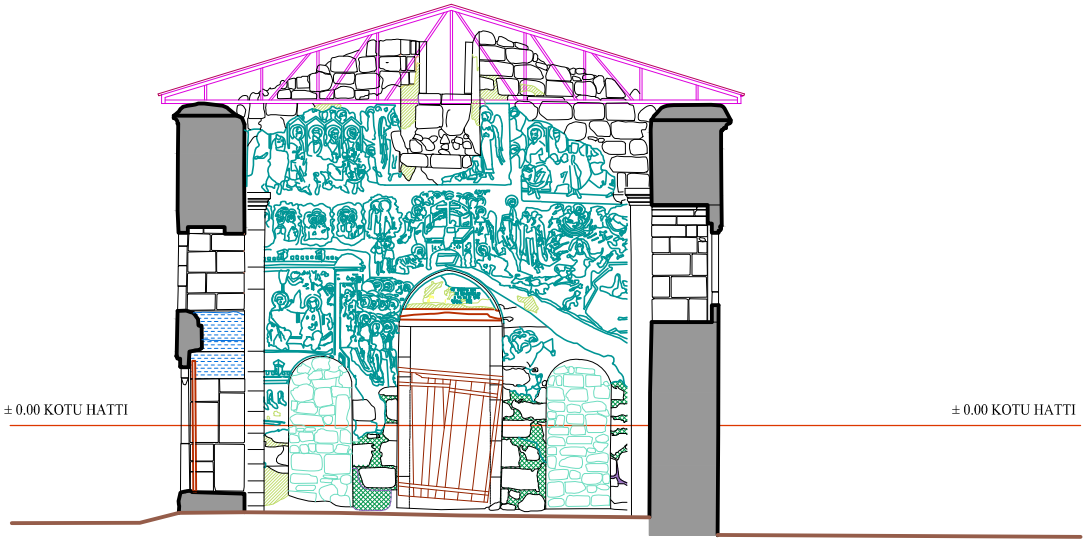
PAFTA ADI : B1-B1 KESİTİ

PAFTA NO : 9		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m 5 m

Şekil 3.9. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B1-B1 kesiti

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

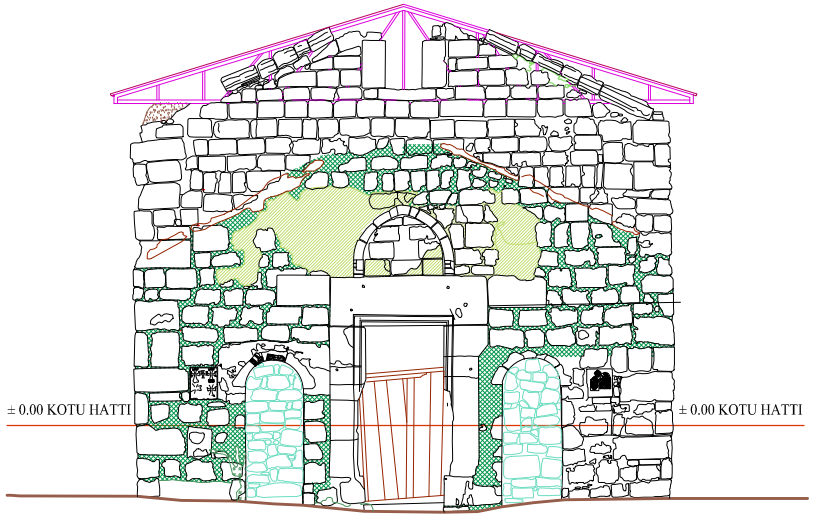
PAFTA ADI : B2-B2 KESİTİ

PAFTA NO : 10 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.10. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B2-B2 kesiti

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

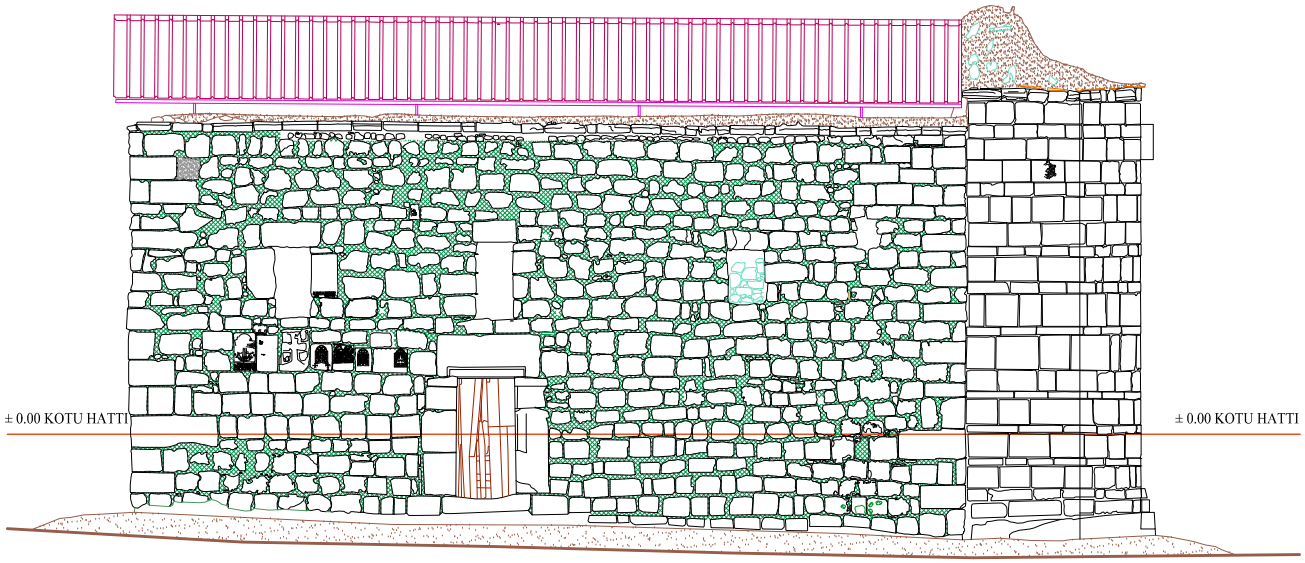
PAFTA ADI : BATI GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 11		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.11. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise batı cephesi

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

PAFTA ADI : GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

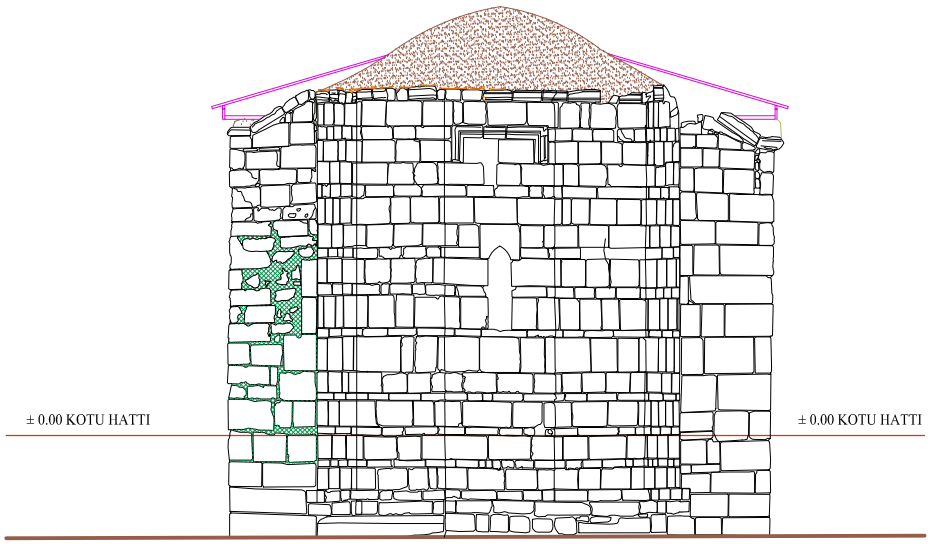
PAFTA NO : 12 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.12. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise güney cephesi

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

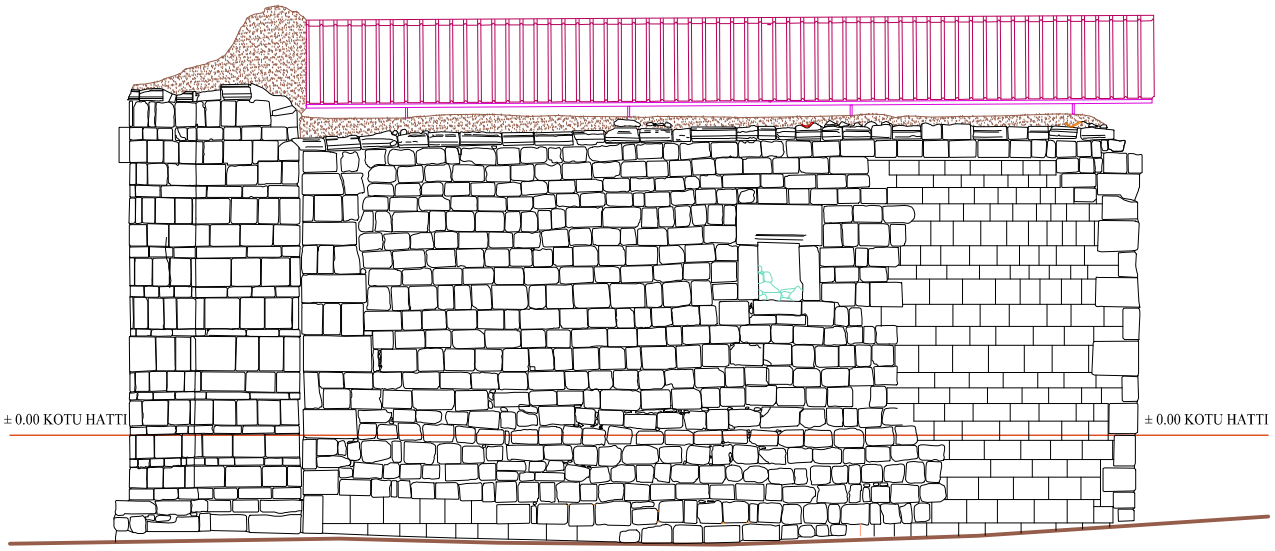
PAFTA ADI : DOĞU GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 13		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.13. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise doğu cephesi

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

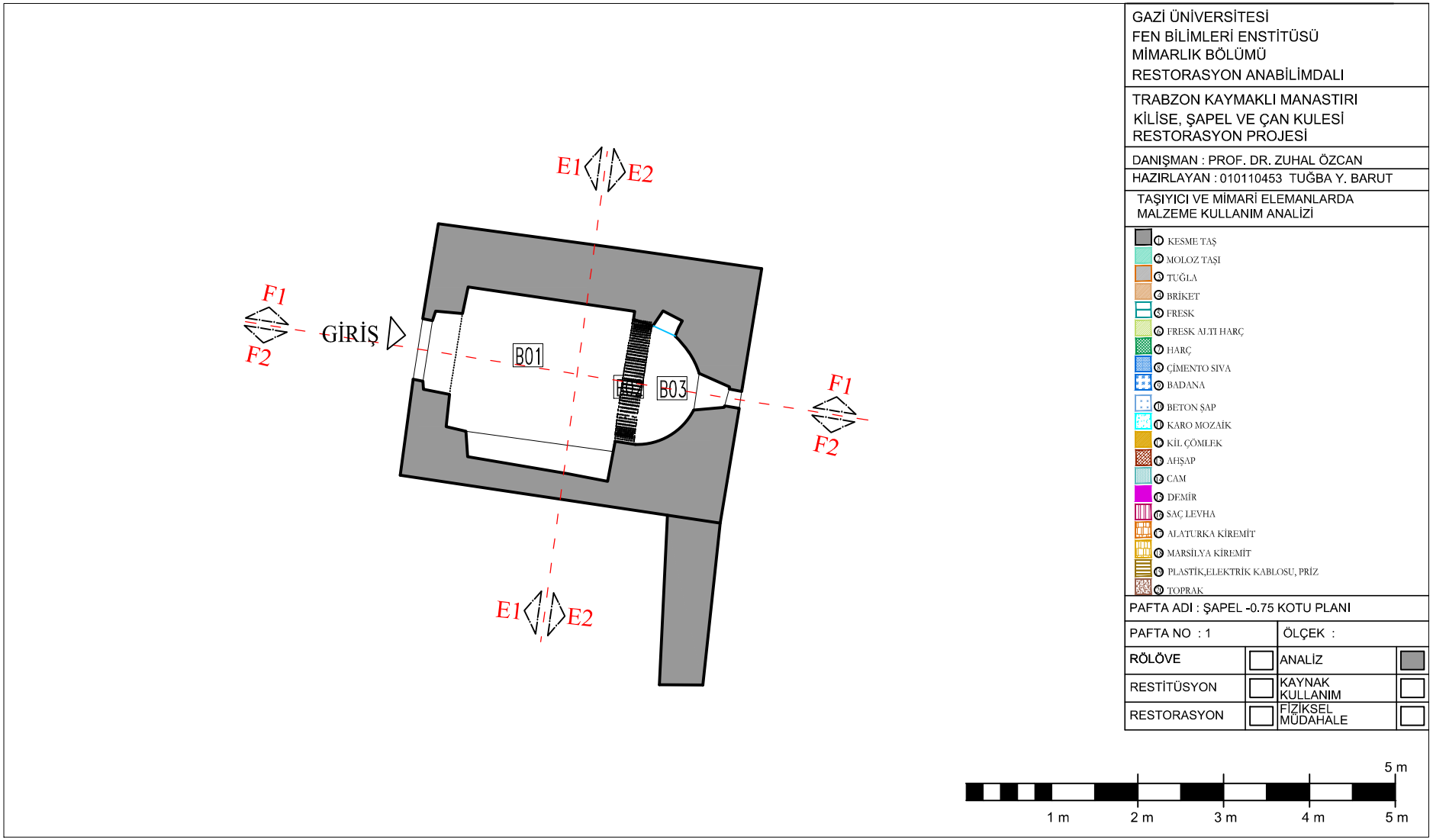
PAFTA ADI : KUZEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 14		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

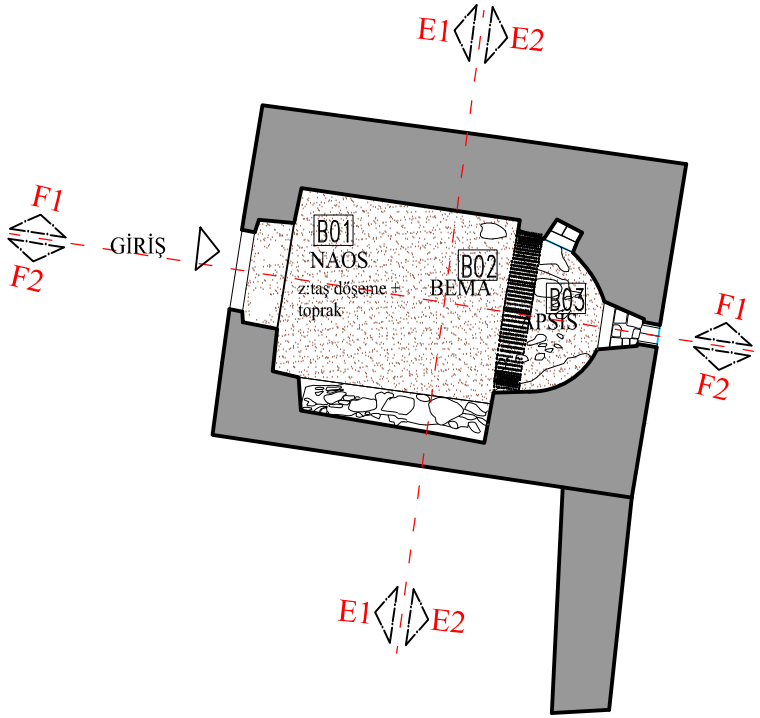
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.14. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise kuzey cephesi

EK-3 Malzeme Kullanım Analizi

Şekil 3.15. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu planı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

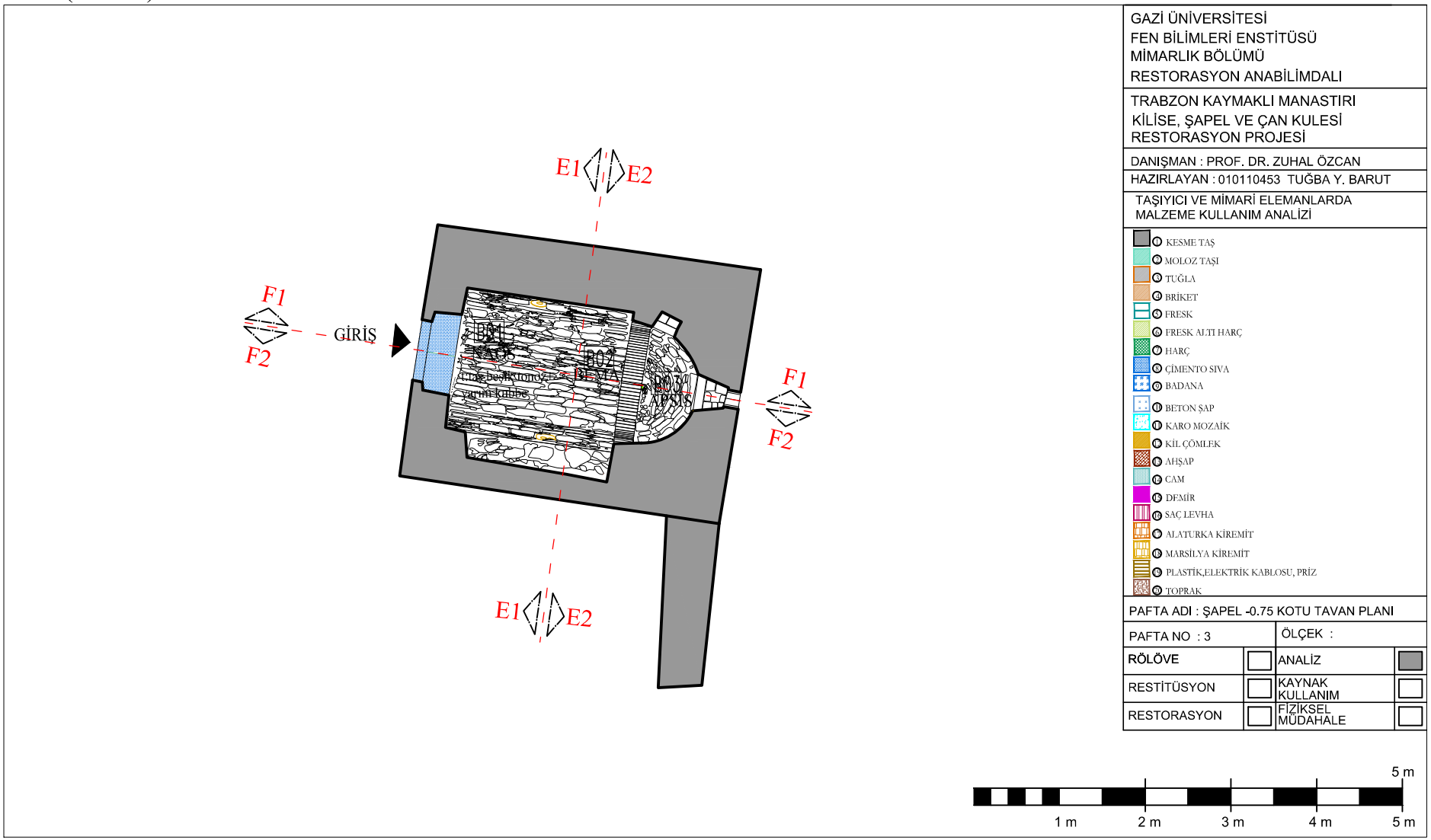
1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

PAFTA ADI : ŞAPEL -0.75 KOTU DÖŞEME PLANI

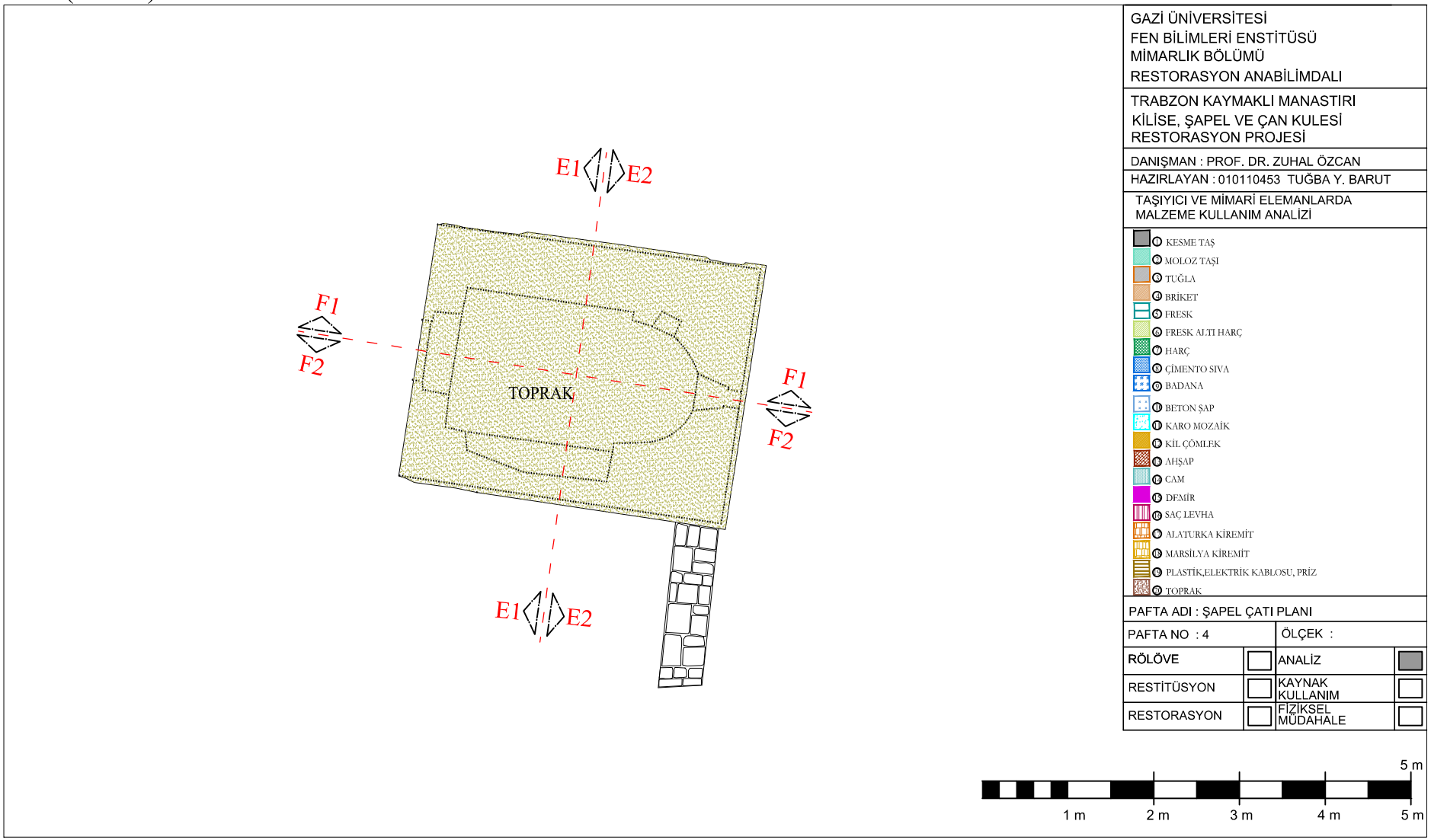
PAFTA NO : 2		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

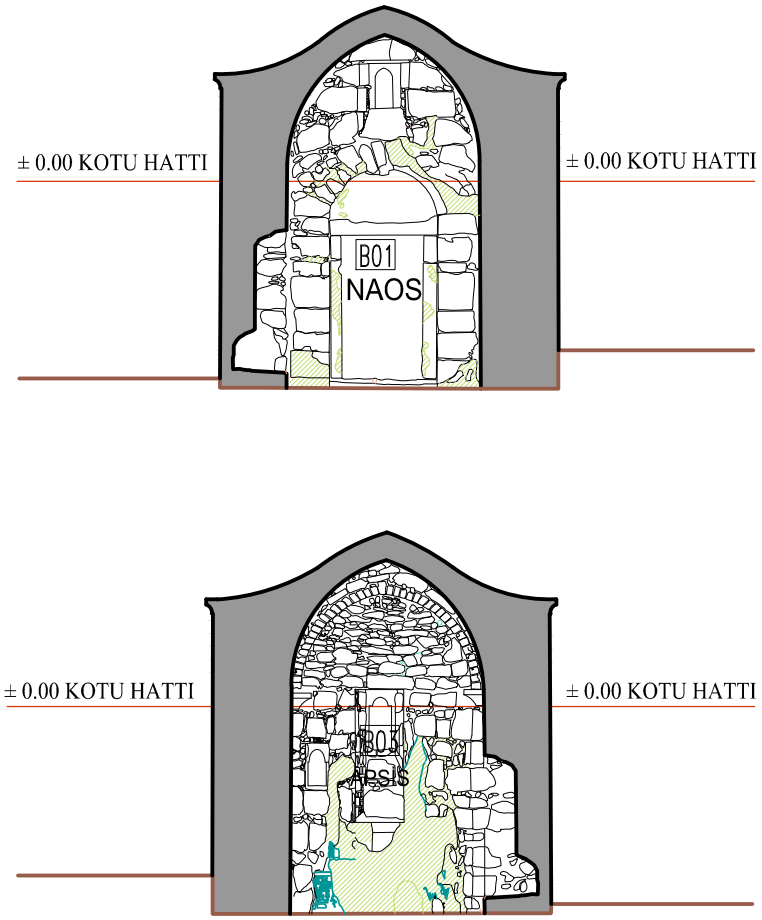
Şekil 3.16. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu döşeme planı

Şekil 3.17. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu tavan planı

Şekil 3.18. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel çatı planı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

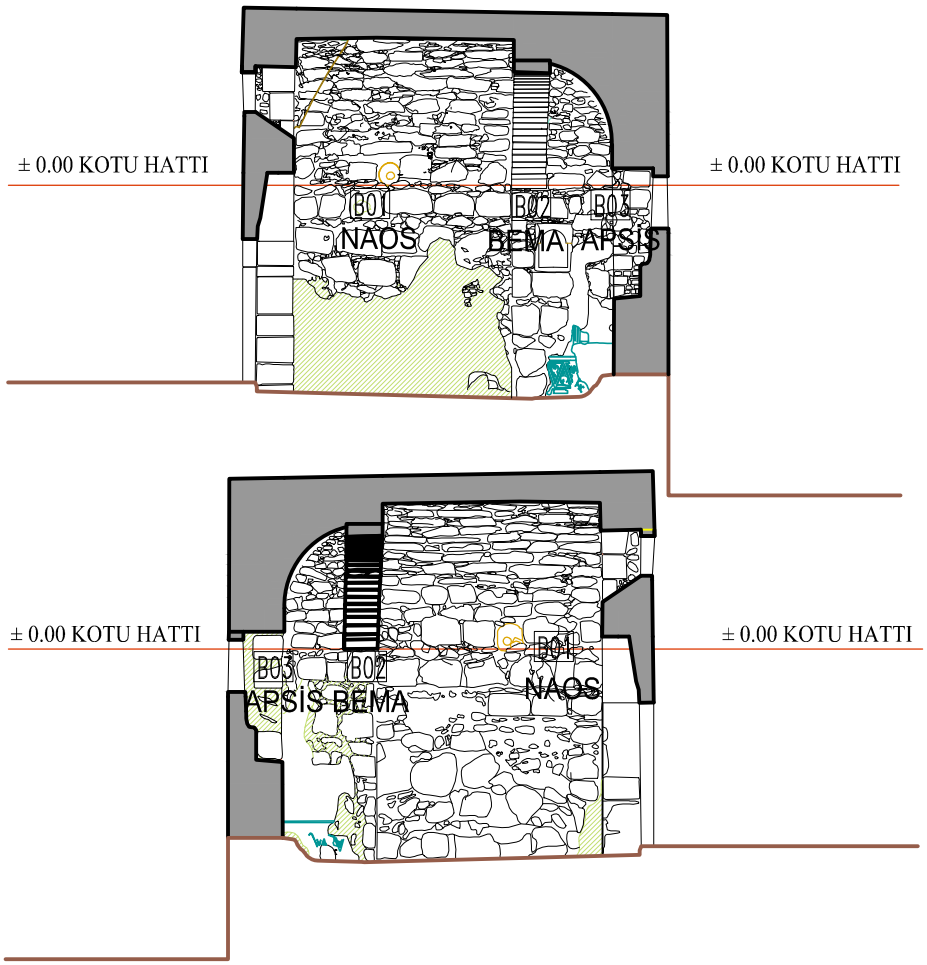
1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

PAFTA ADI : ŞAPEL E1-E1 VE E2-E2 KESİTİ

PAFTA NO : 5		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.19. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel E1-E1, E2-E2 görünüşü

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

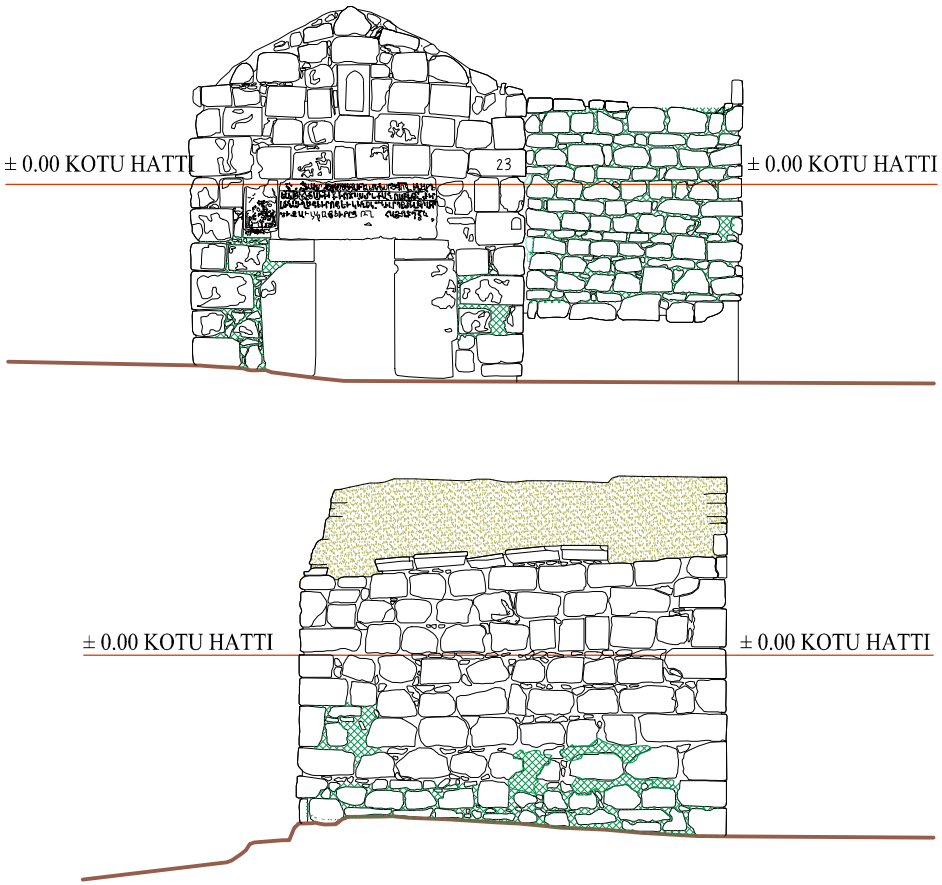
PAFTA ADI : ŞAPEL E1-E1, E2-E2 KESİTİ

PAFTA NO : 6		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.20. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel F1-F1, F2-F2 kesiti

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

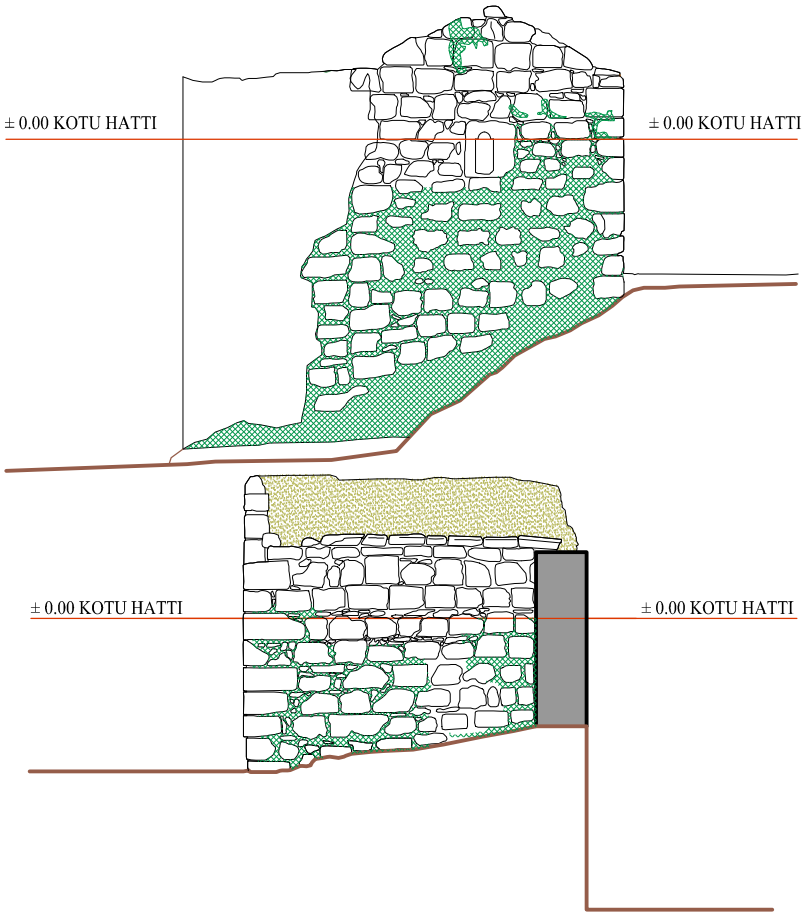
- KESME TAŞ
- MOLOZ TAŞI
- TUĞLA
- BRİKET
- FRESK
- FRESK ALTI HARÇ
- HARÇ
- ÇİMENTO SIVA
- BADANA
- BETON ŞAP
- KARO MOZAİK
- KİL ÇÖMLEK
- AHŞAP
- CAM
- DEMİR
- SAÇ LEVHA
- ALATURKA KİREMİT
- MARSİLYA KİREMİT
- PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
- TOPRAK

PAFTA ADI : BATI-KUZEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 7		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 3.21. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel batı-kuzey görünüşü

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

TAŞIYICI VE MİMARİ ELEMANLARDA
MALZEME KULLANIM ANALİZİ

1. KESME TAŞ
2. MOLOZ TAŞI
3. TUĞLA
4. BRİKET
5. FRESK
6. FRESK ALTI HARÇ
7. HARÇ
8. ÇİMENTO SIVA
9. BADANA
10. BETON ŞAP
11. KARO MOZAİK
12. KİL ÇÖMLEK
13. AHŞAP
14. CAM
15. DEMİR
16. SAÇ LEVHA
17. ALATURKA KİREMİT
18. MARSİLYA KİREMİT
19. PLASTİK,ELEKTRİK KABLOSU, PRİZ
20. TOPRAK

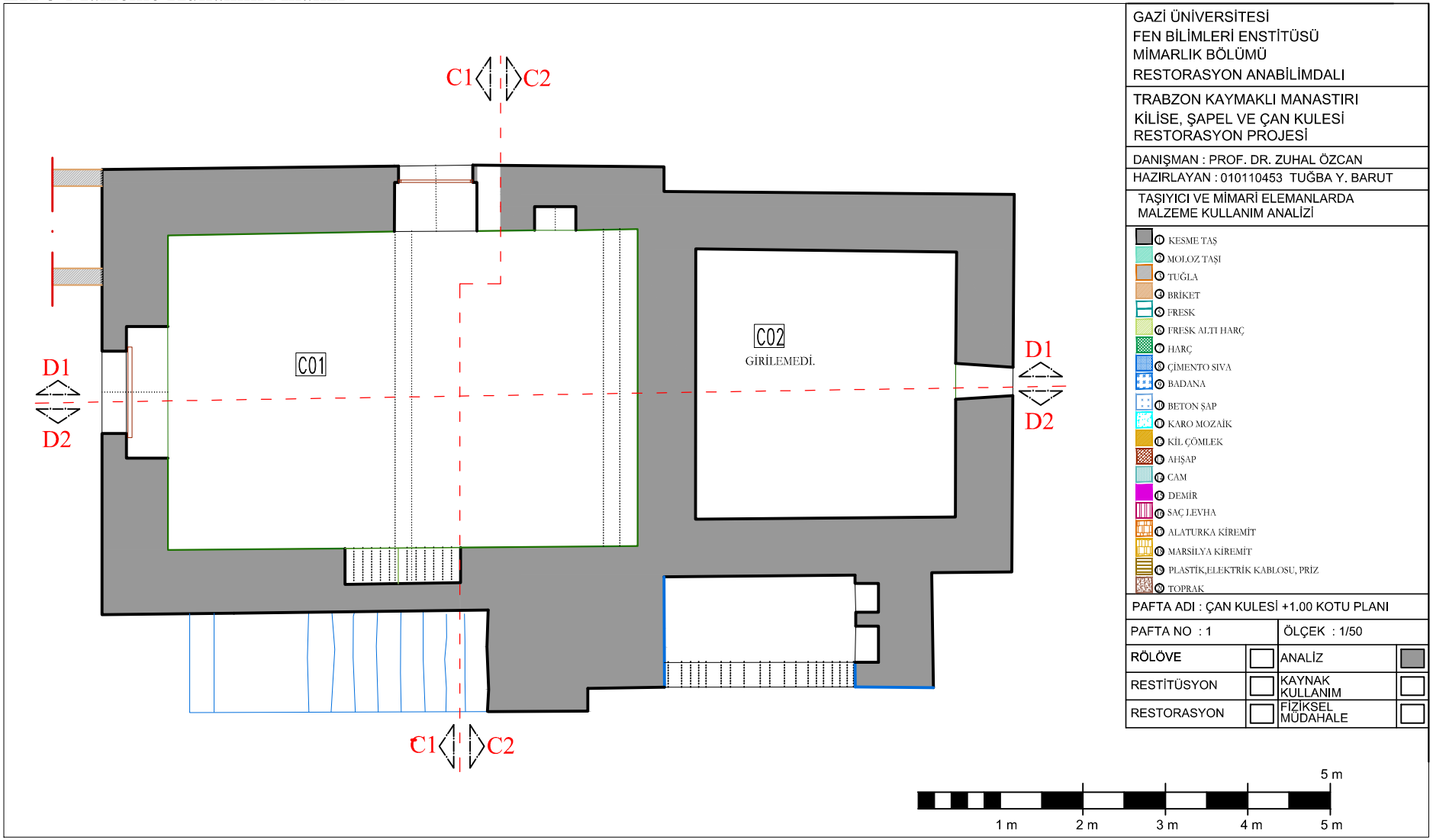
PAFTA ADI : DOĞU-GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 8		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

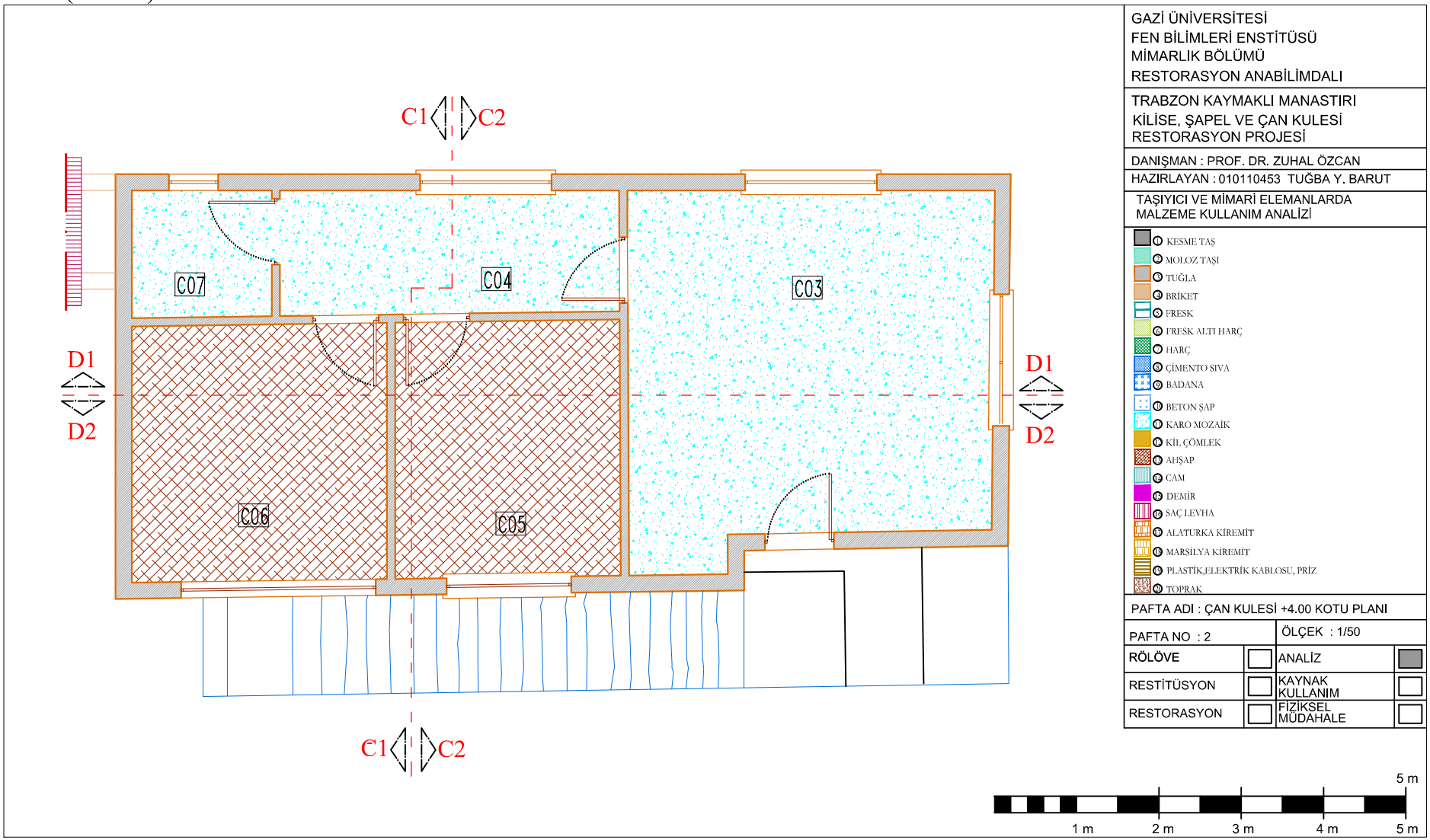
Şekil 3.22. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel doğu-güney cephesi

EK-3 Malzeme Kullanım Analizi

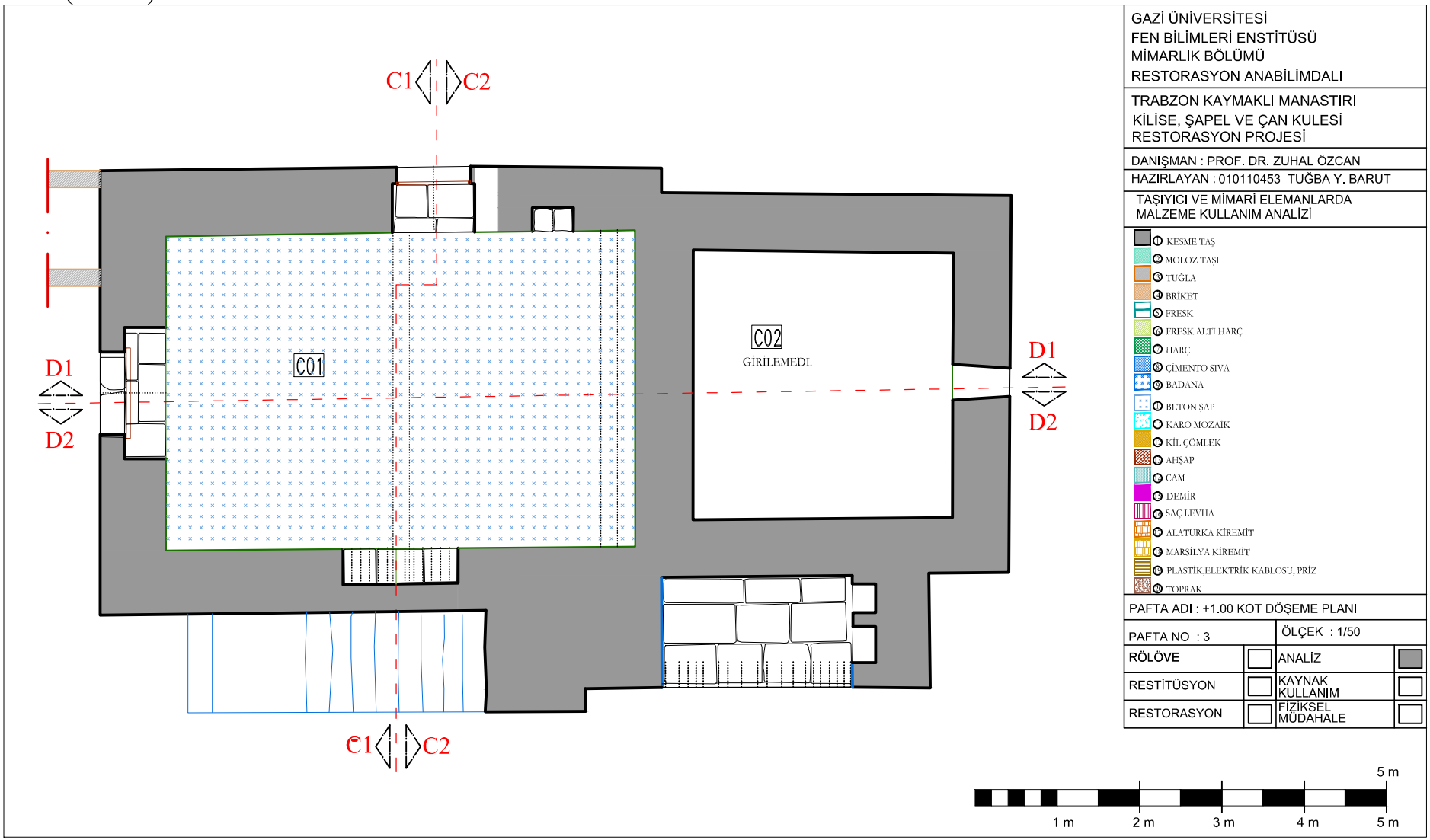
Şekil 3.23. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu planı

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

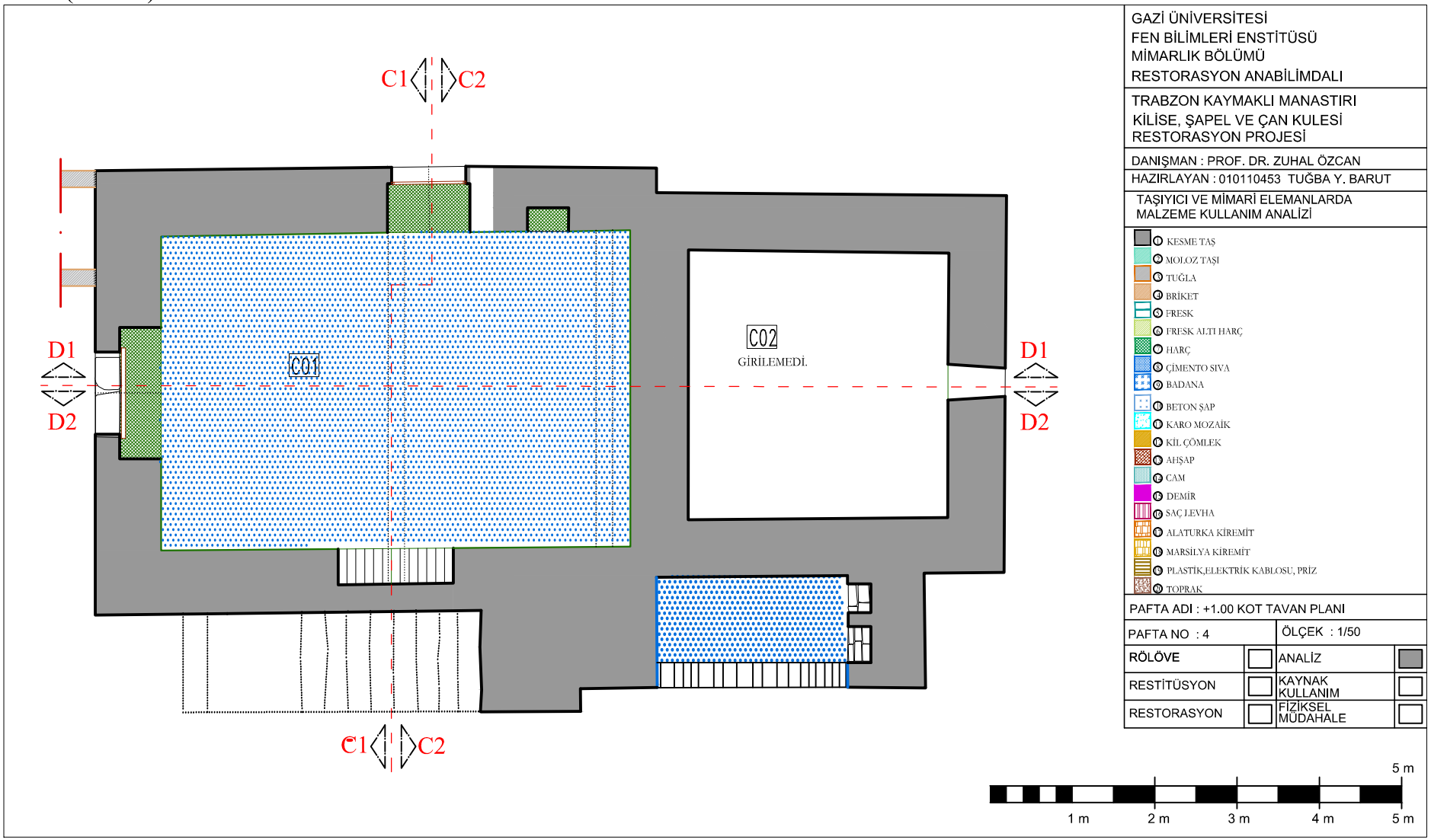
Şekil 3.24. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +4.00 kot planı

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

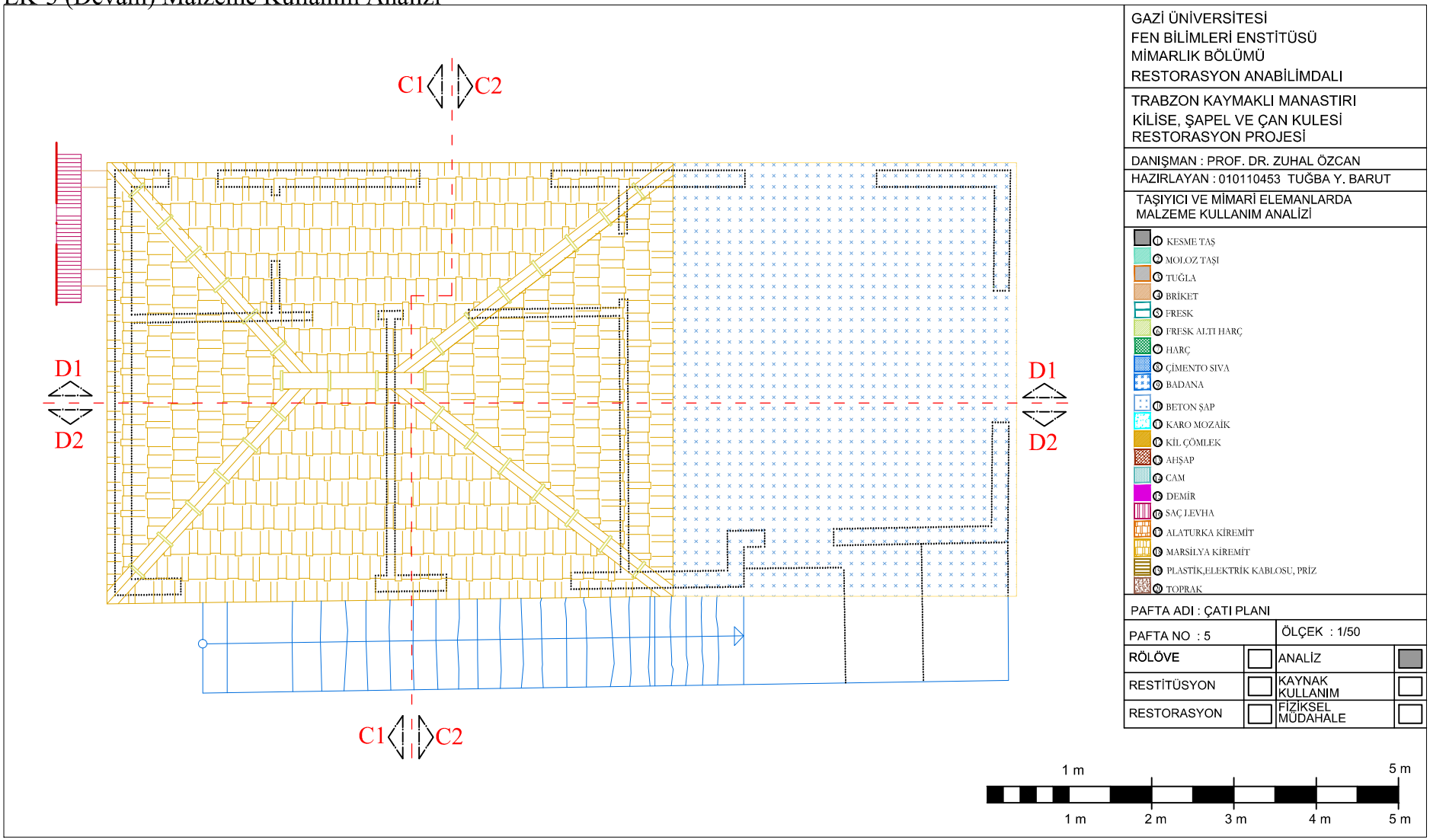

Şekil 3.25. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot döşeme planı

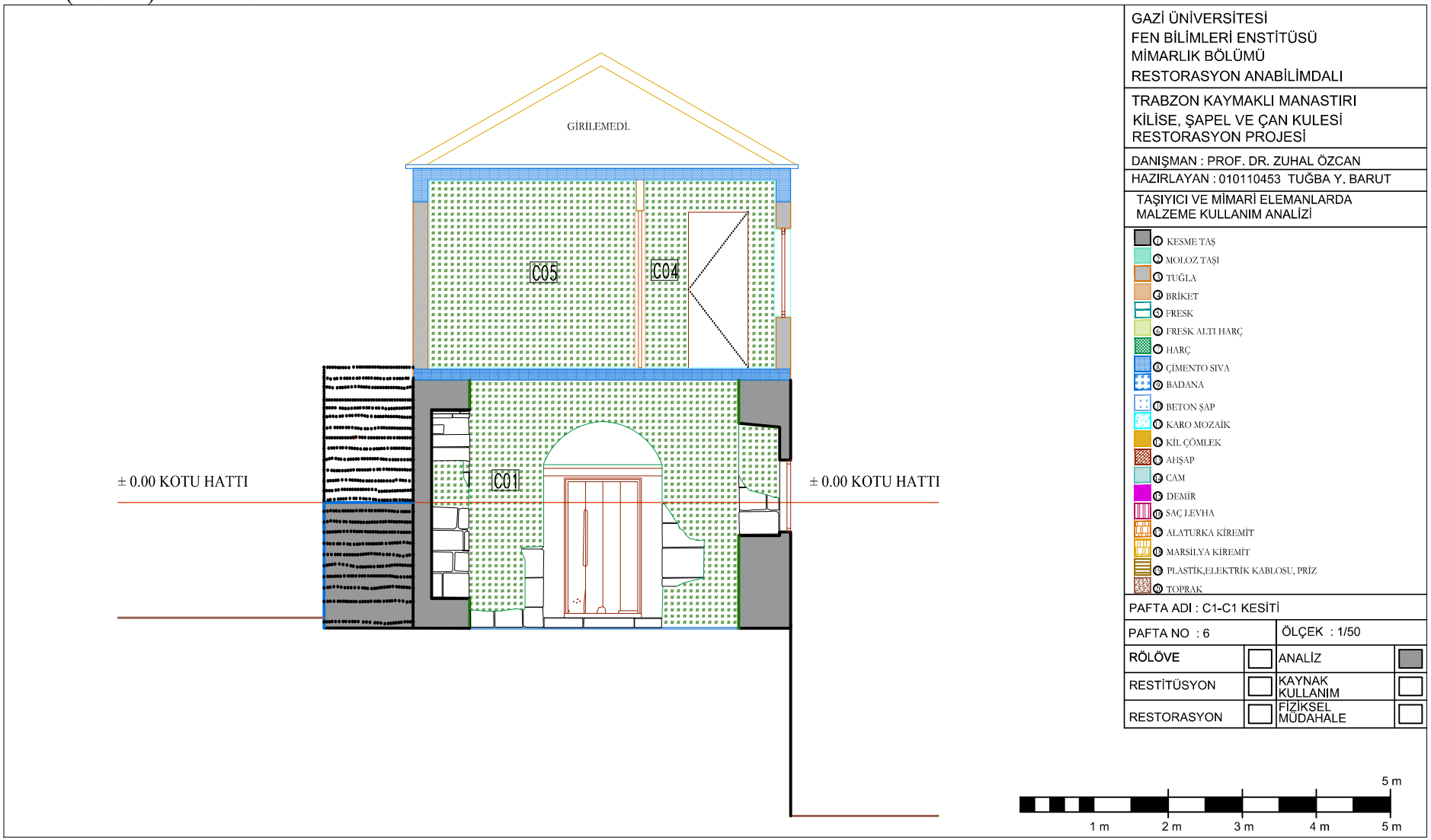
EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

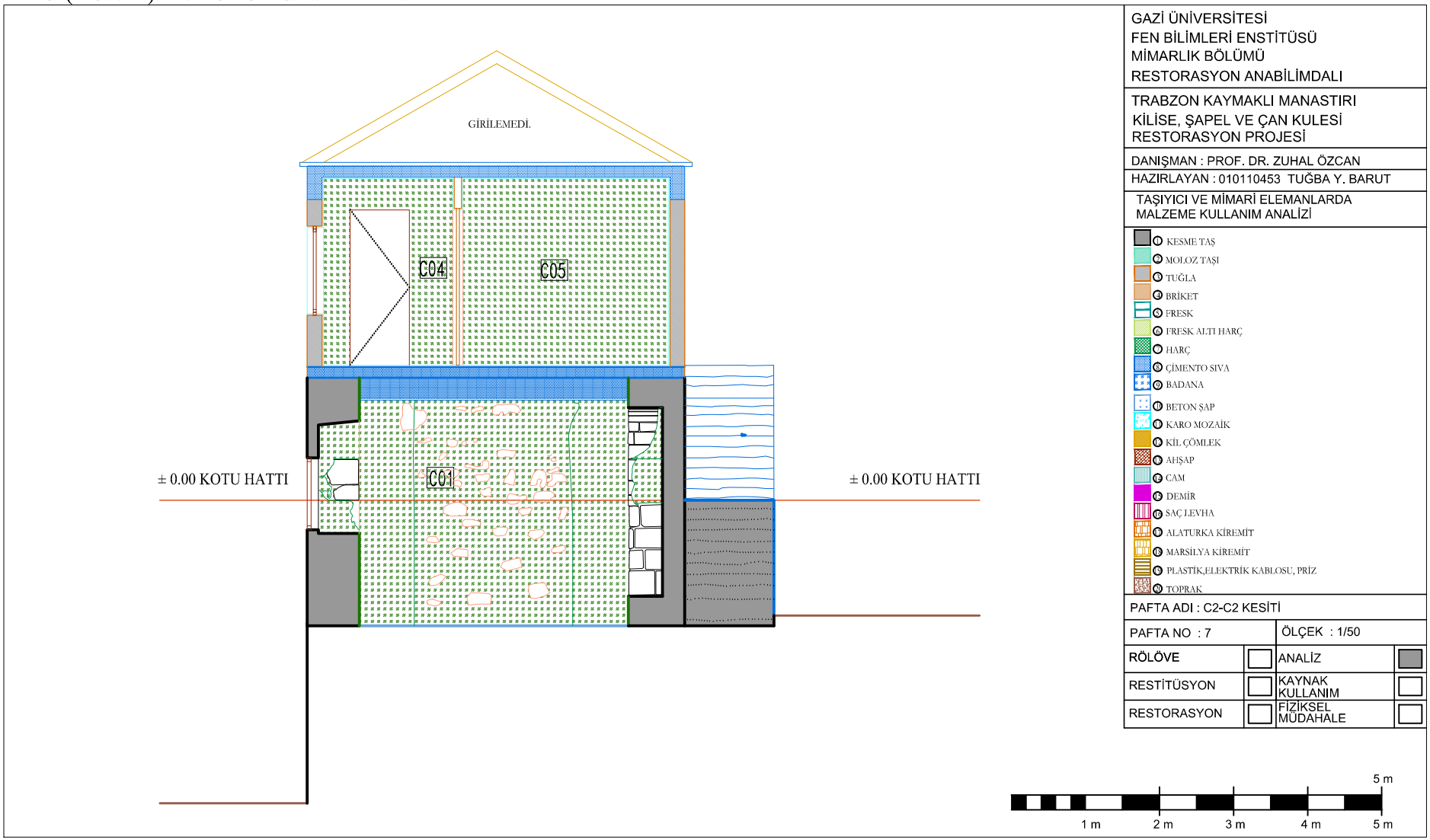
Şekil 3.26. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot tavan planı

Şekil 3.27. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi çatı planı

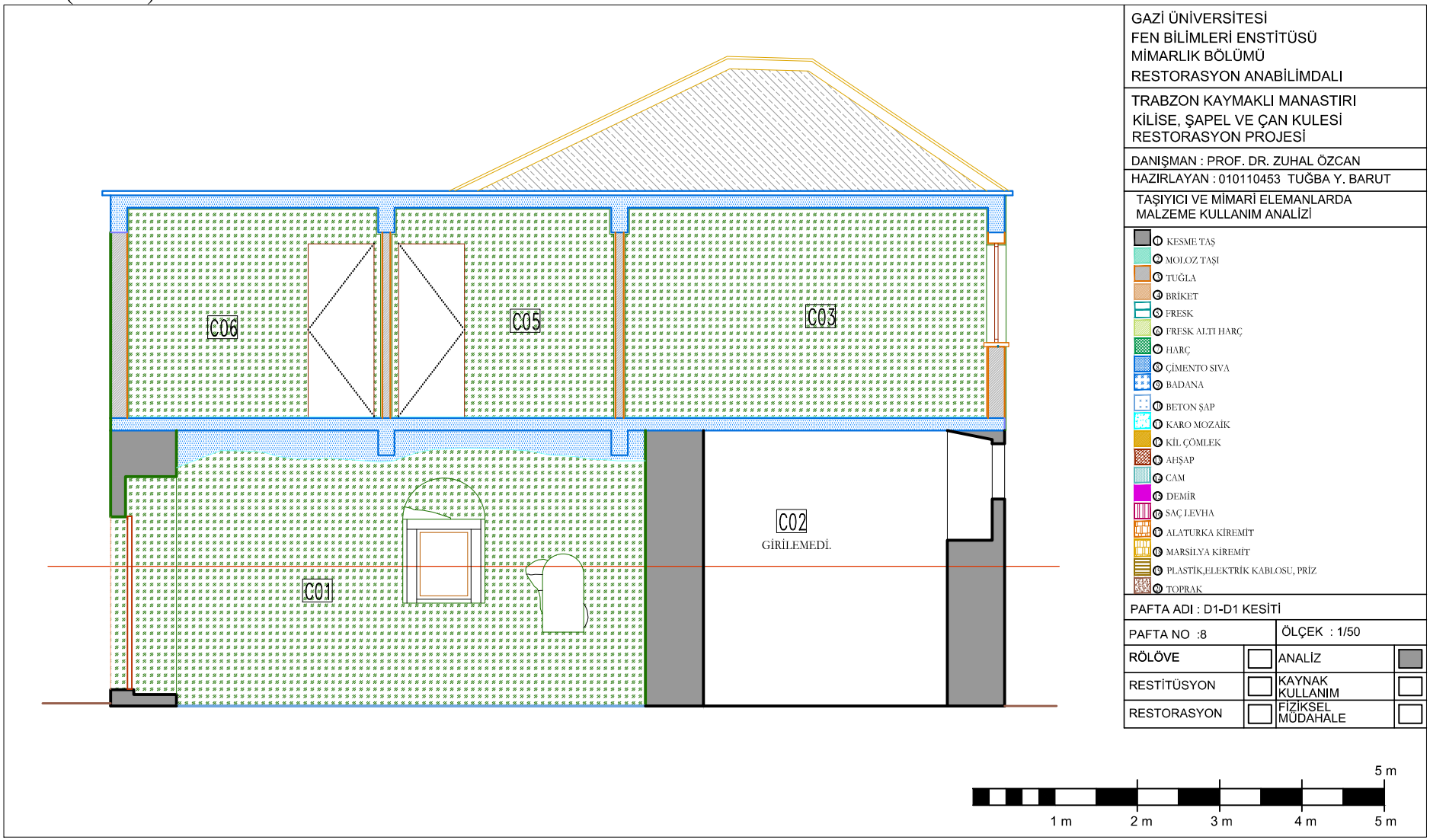

Şekil 3.28. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C1-C1 kesiti

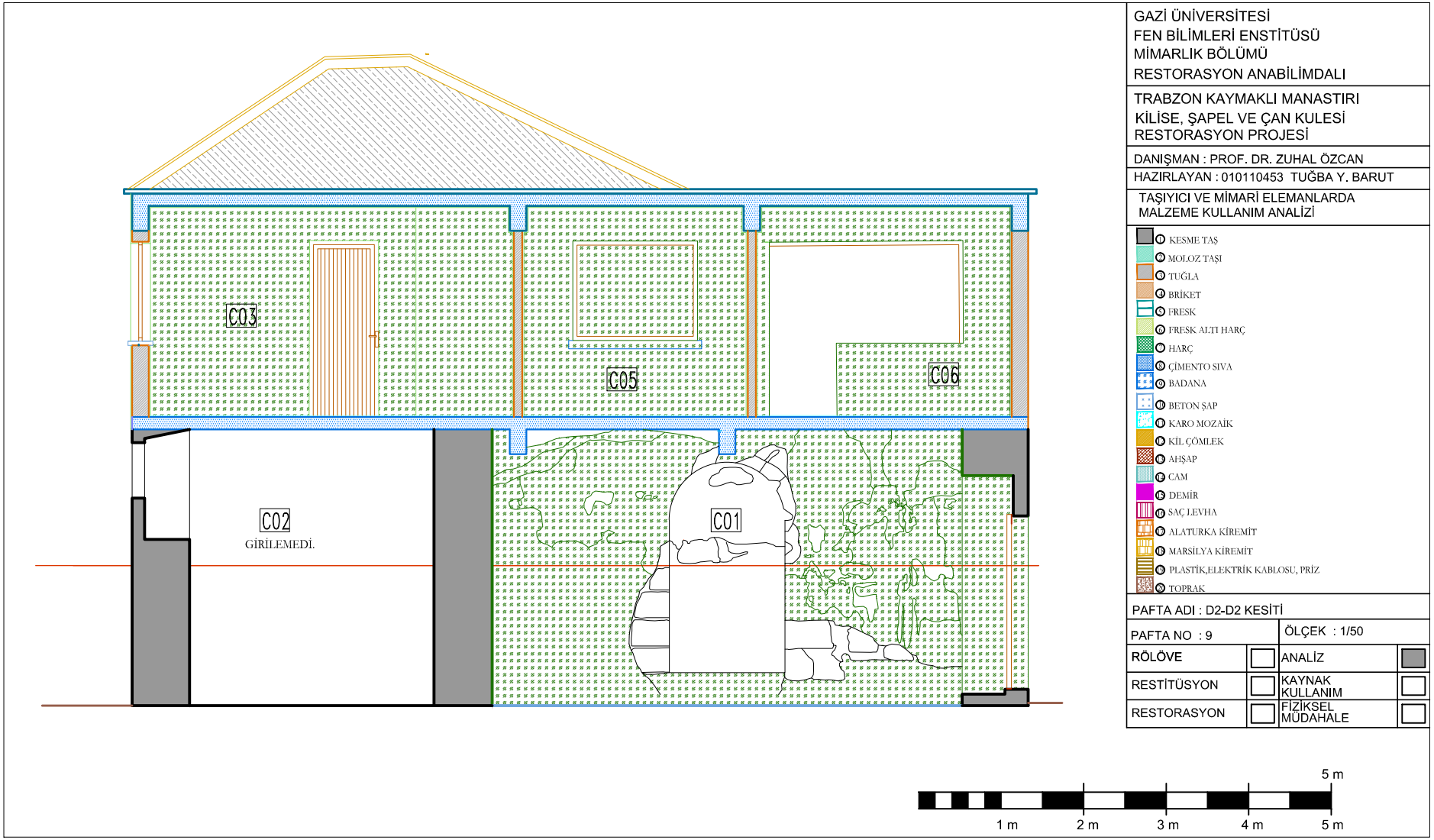
Şekil 3.29. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C2-C2 kesiti

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

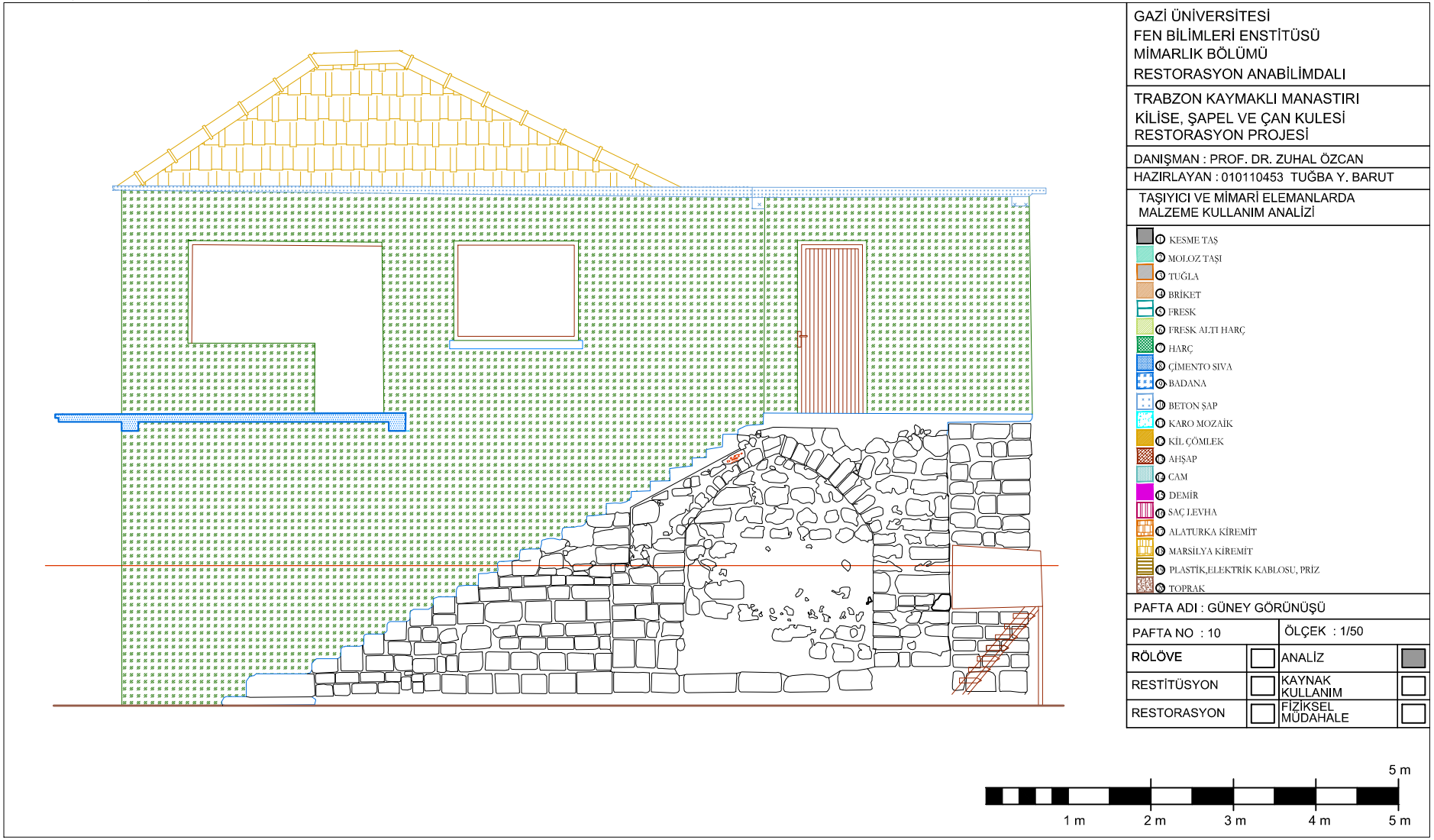
Şekil 3.30. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D1-D1 kesiti

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

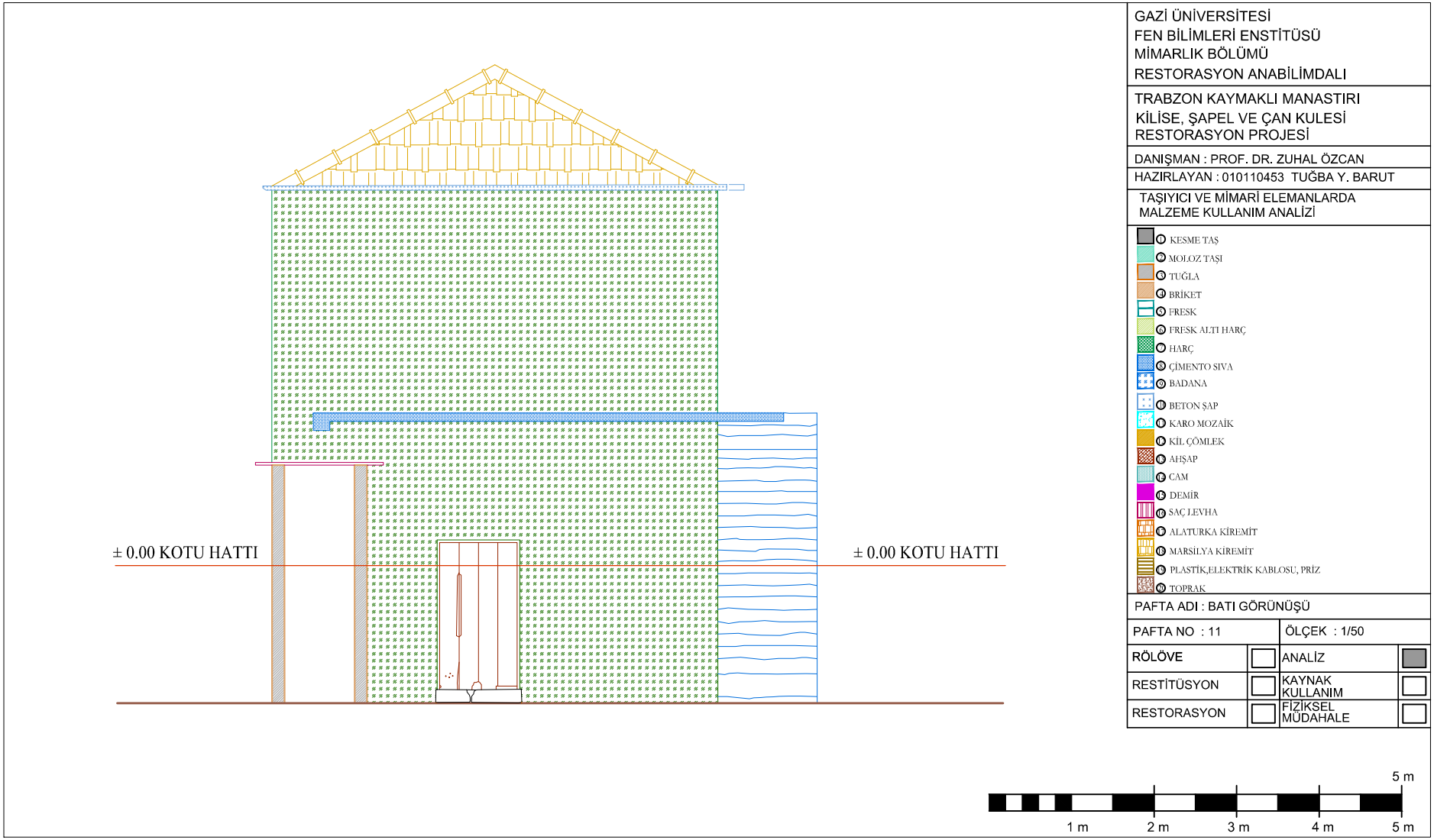

Şekil 3.31. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D2-D2 kesiti

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

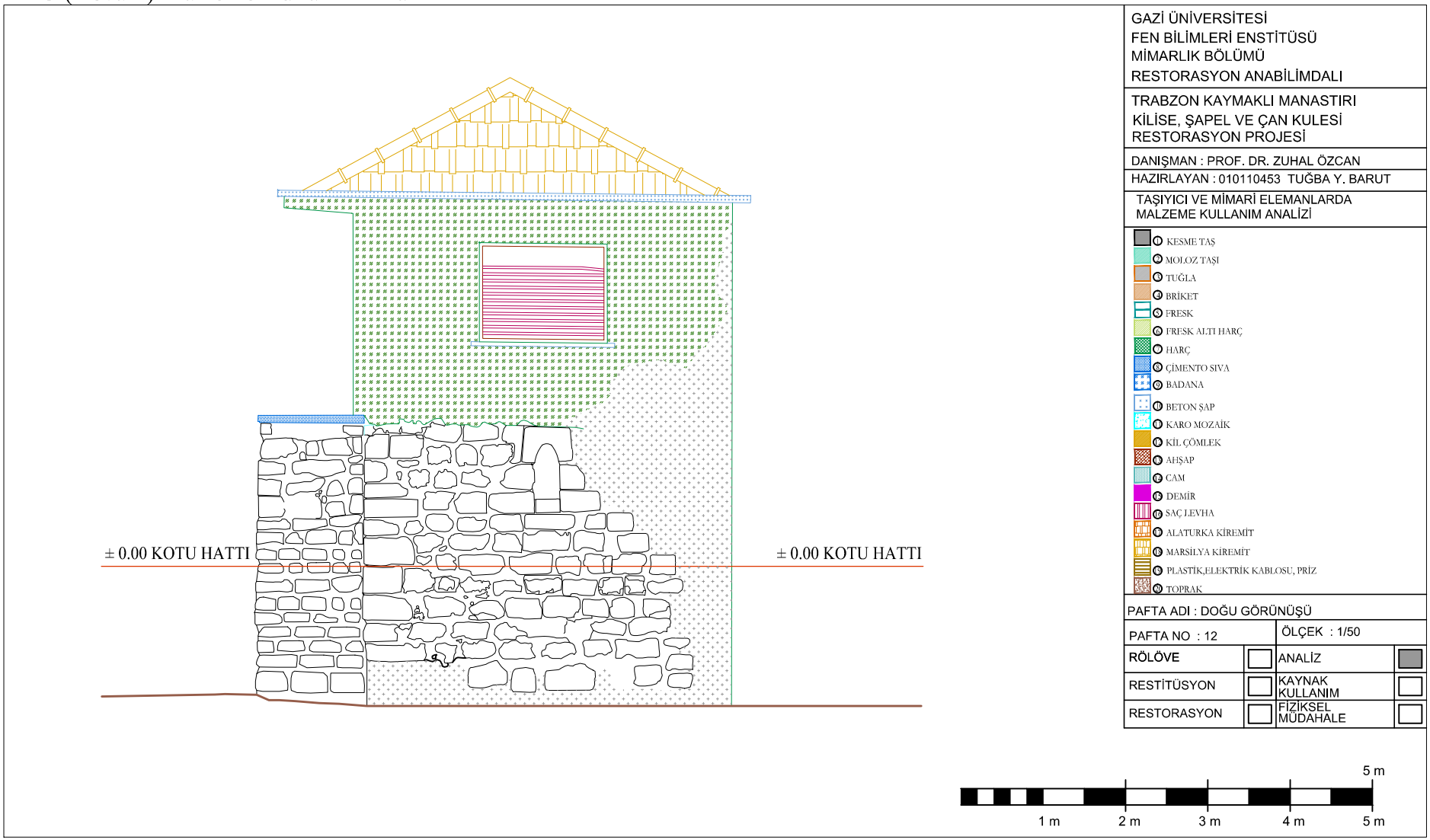

Şekil 3.32. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi güney görünüşü

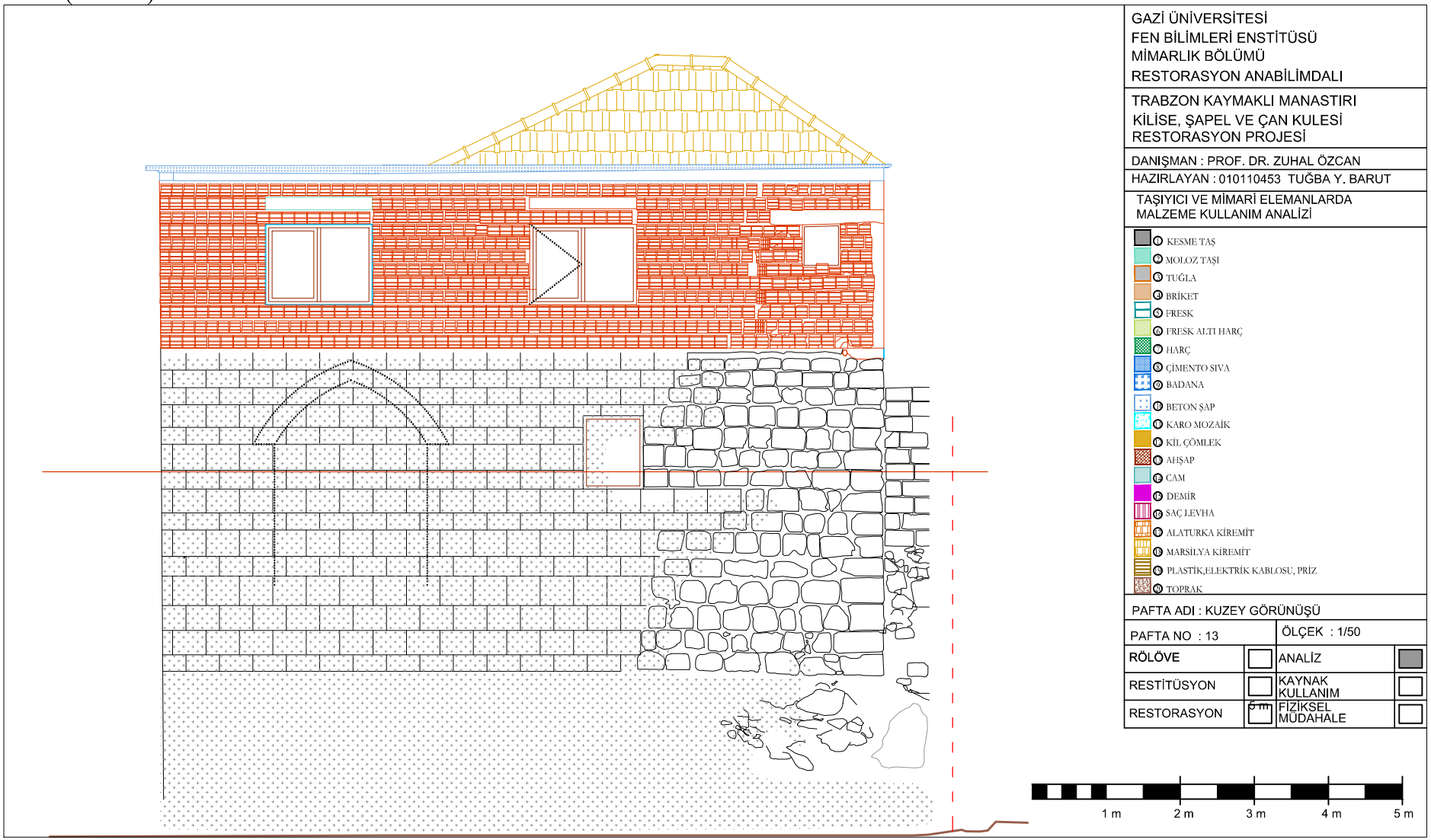
Şekil 3.33. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi batı görünüşü

EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

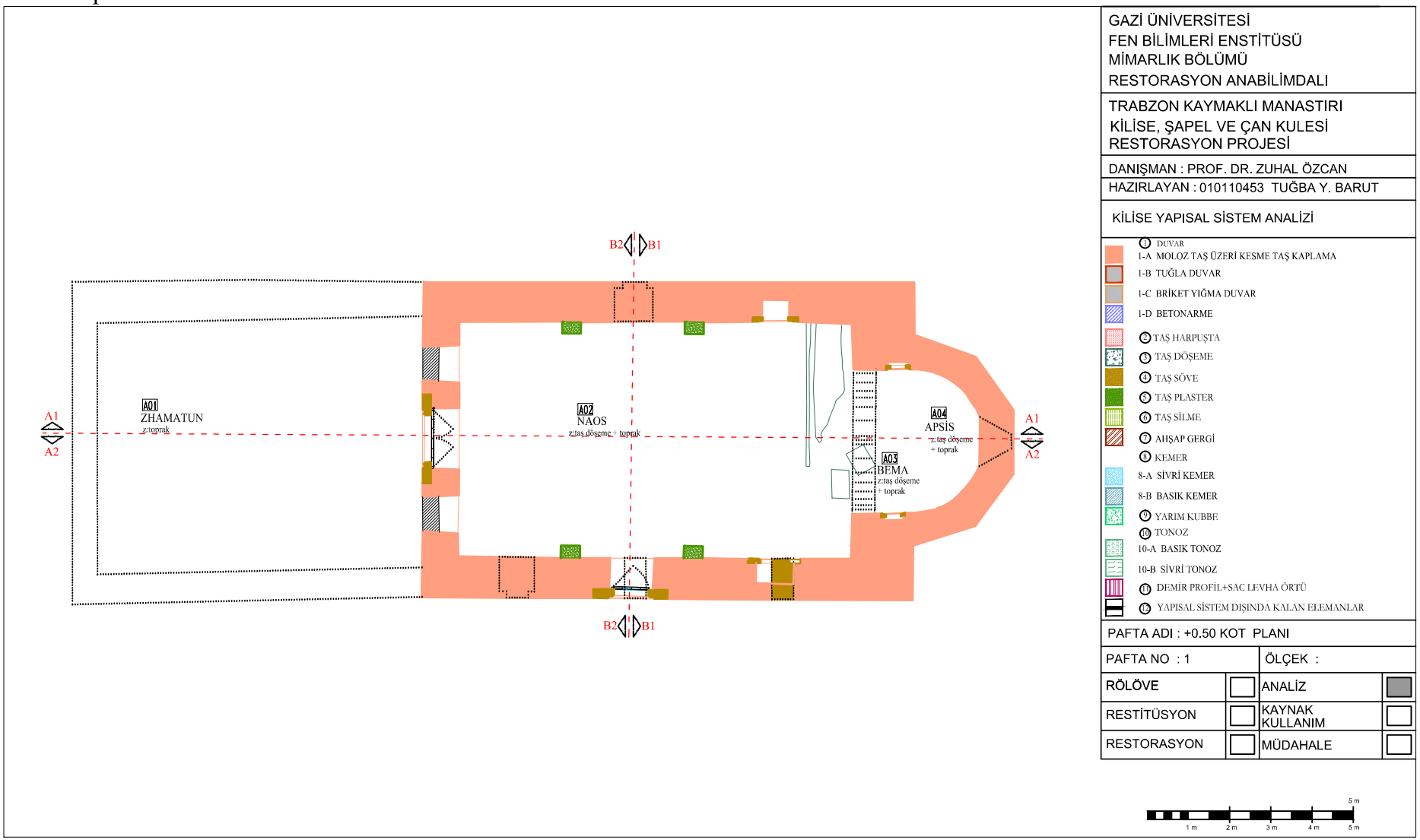

Şekil 3.34. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi doğu görünüşü

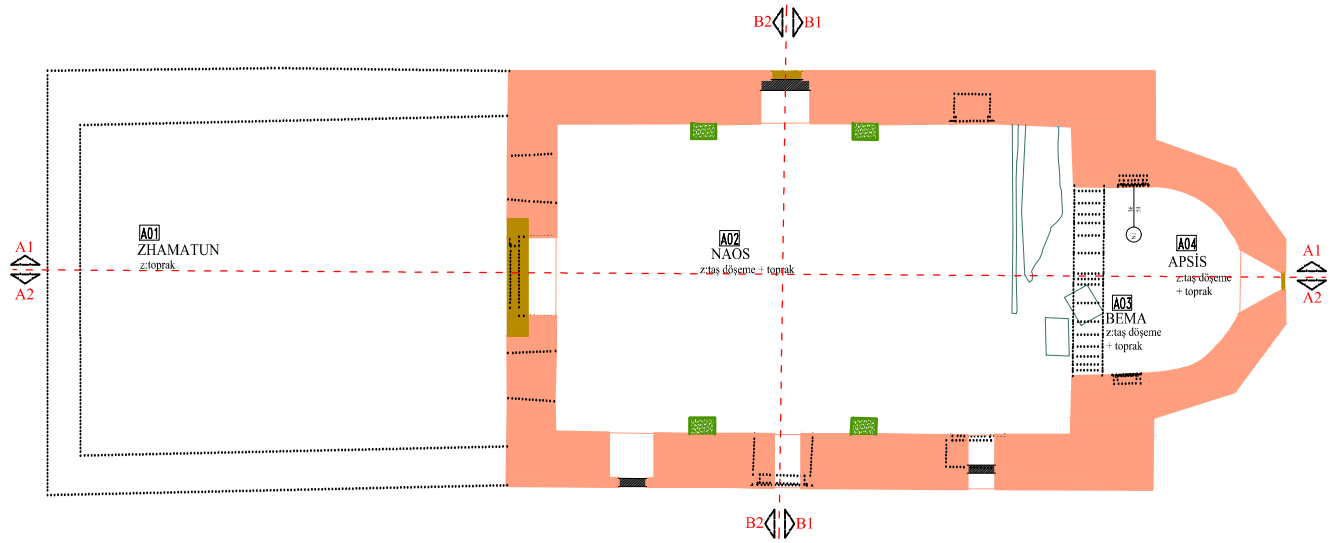
EK-3 (Devam) Malzeme Kullanım Analizi

Şekil 3.35. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi kuzey görünüşü

Şekil 4.1. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu planı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE YAPISAL SİSTEM ANALİZİ

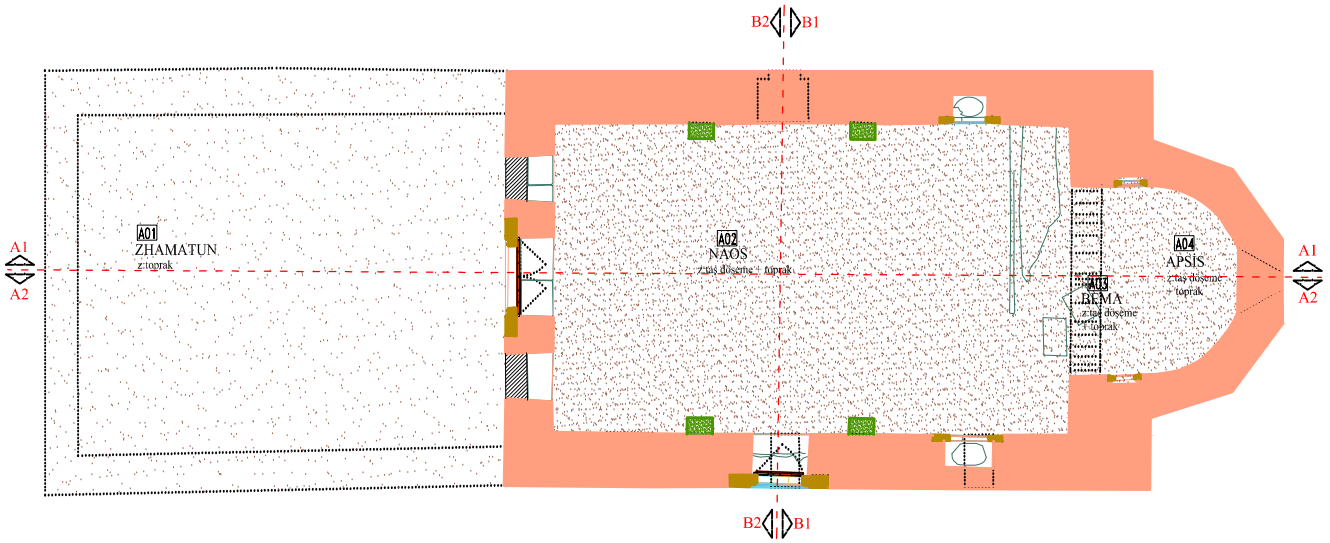
① DUVAR
1-A MOLOZ TAŞ ÜZERİ KESME TAŞ KAPLAMA
1-B TUĞLA DUVAR
1-C BRİKET YIĞMA DUVAR
1-D BETONARME
② TAŞ HARPUŞTA
③ TAŞ DÖŞEME
④ TAŞ SÖVE
⑤ TAŞ PLASTER
⑥ TAŞ SİLME
⑦ AHŞAP GERGİ
⑧ KEMER
8-A SİVRİ KEMER
8-B BASIK KEMER
⑨ YARIM KUBBE
⑩ TONOZ
10-A BASIK TONOZ
10-B SİVRİ TONOZ
⑪ DEMİR PROFİL+SAC LEVHA ÖRTÜ
⑫ YAPISAL SİSTEM DIŞINDA KALAN ELEMANLAR

PAFTA ADI : +2.00 KOT PLANI

PAFTA NO : 2		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 4.2. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +2.00 kotu planı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN
HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE YAPISAL SİSTEM ANALİZİ

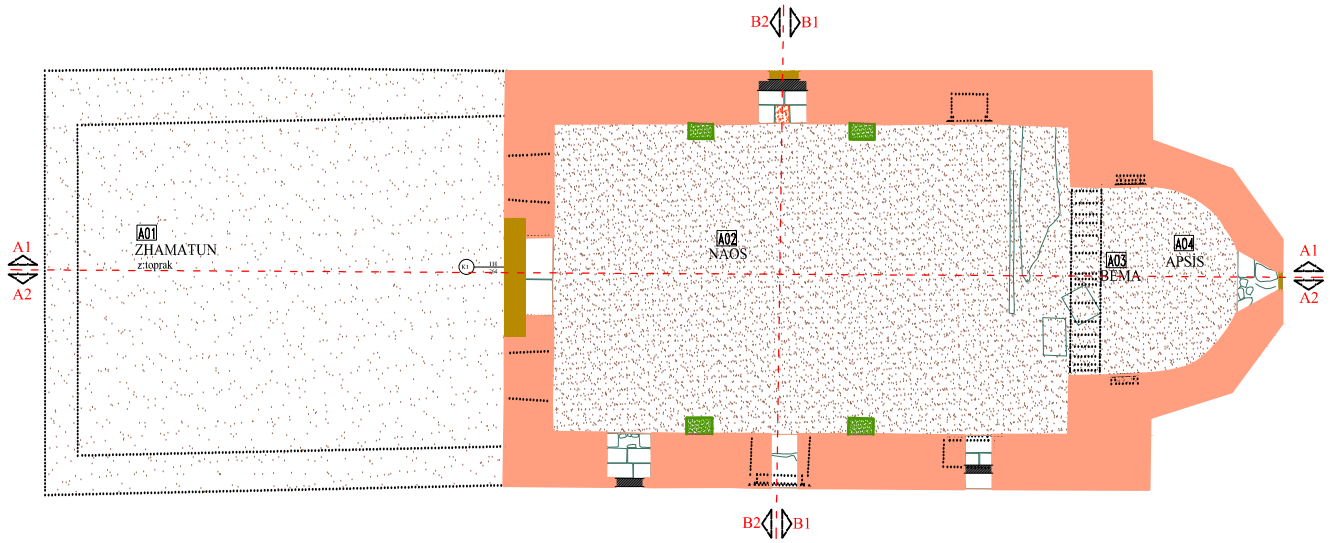
① DUVAR
1-A MOLOZ TAŞ ÜZERİ KESME TAŞ KAPLAMA
1-B TUĞLA DUVAR
1-C BRİKET YIĞMA DUVAR
1-D BETONARME
② TAŞ HARPUŞTA
③ TAŞ DÖŞEME
④ TAŞ SÖVE
⑤ TAŞ PLASTER
⑥ TAŞ SİLME
⑦ AHŞAP GERGİ
⑧ KEMER
8-A SİVRİ KEMER
8-B BASIK KEMER
⑨ YARIM KUBBE
⑩ TONOZ
10-A BASIK TONOZ
10-B SİVRİ TONOZ
⑪ DEMİR PROFİL+SAC LEVHA ÖRTÜ
⑫ YAPISAL SİSTEM DIŞINDA KALAN ELEMANLAR

PAFTA ADI : +0.50 KOT DÖŞEME PLANI

PAFTA NO : 3		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 4.3. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu döşeme planı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN
HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE YAPISAL SİSTEM ANALİZİ

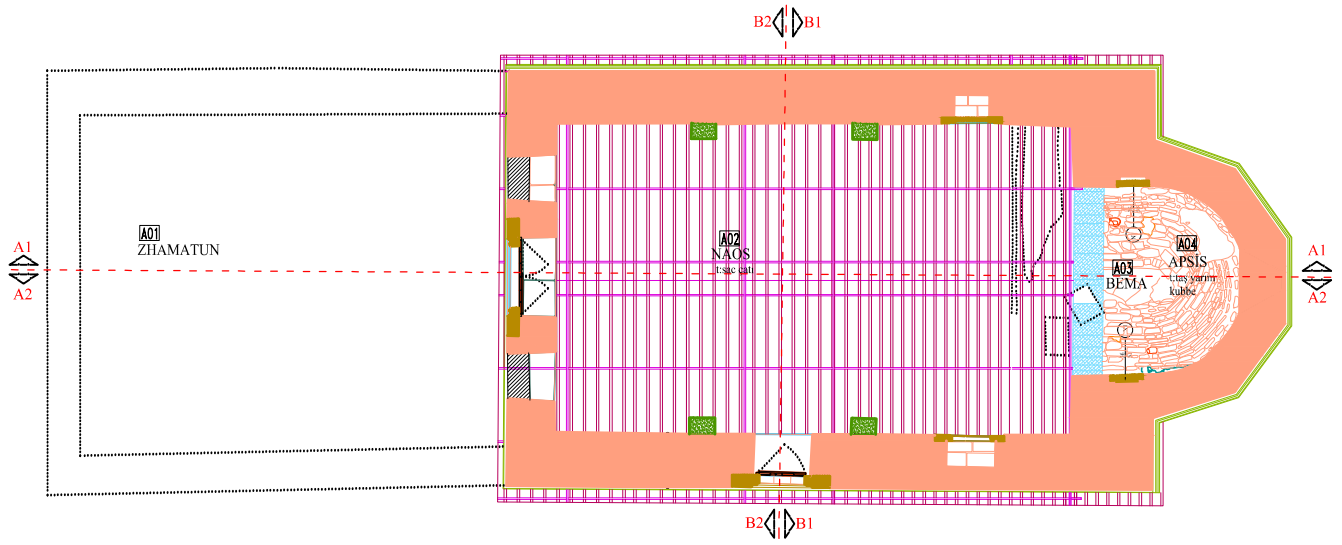
① DUVAR
1-A MOLOZ TAŞ ÜZERİ KESME TAŞ KAPLAMA
1-B TUĞLA DUVAR
1-C BRİKET YIĞMA DUVAR
1-D BETONARME
② TAŞ HARPUŞTA
③ TAŞ DÖŞEME
④ TAŞ SÖVE
⑤ TAŞ PLASTER
⑥ TAŞ SİLME
⑦ AHŞAP GERGİ
⑧ KEMER
8-A SİVRİ KEMER
8-B BASIK KEMER
⑨ YARIM KUBBE
⑩ TONOZ
10-A BASIK TONOZ
10-B SİVRİ TONOZ
⑪ DEMİR PROFİL+SAC LEVHA ÖRTÜ
⑫ YAPISAL SİSTEM DIŞINDA KALAN ELEMANLAR

PAFTA ADI : +2.00 KOT DÖŞEME PLANI

PAFTA NO : 4		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 4.4. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +2.00 kotu döşeme planı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE YAPISAL SİSTEM ANALİZİ

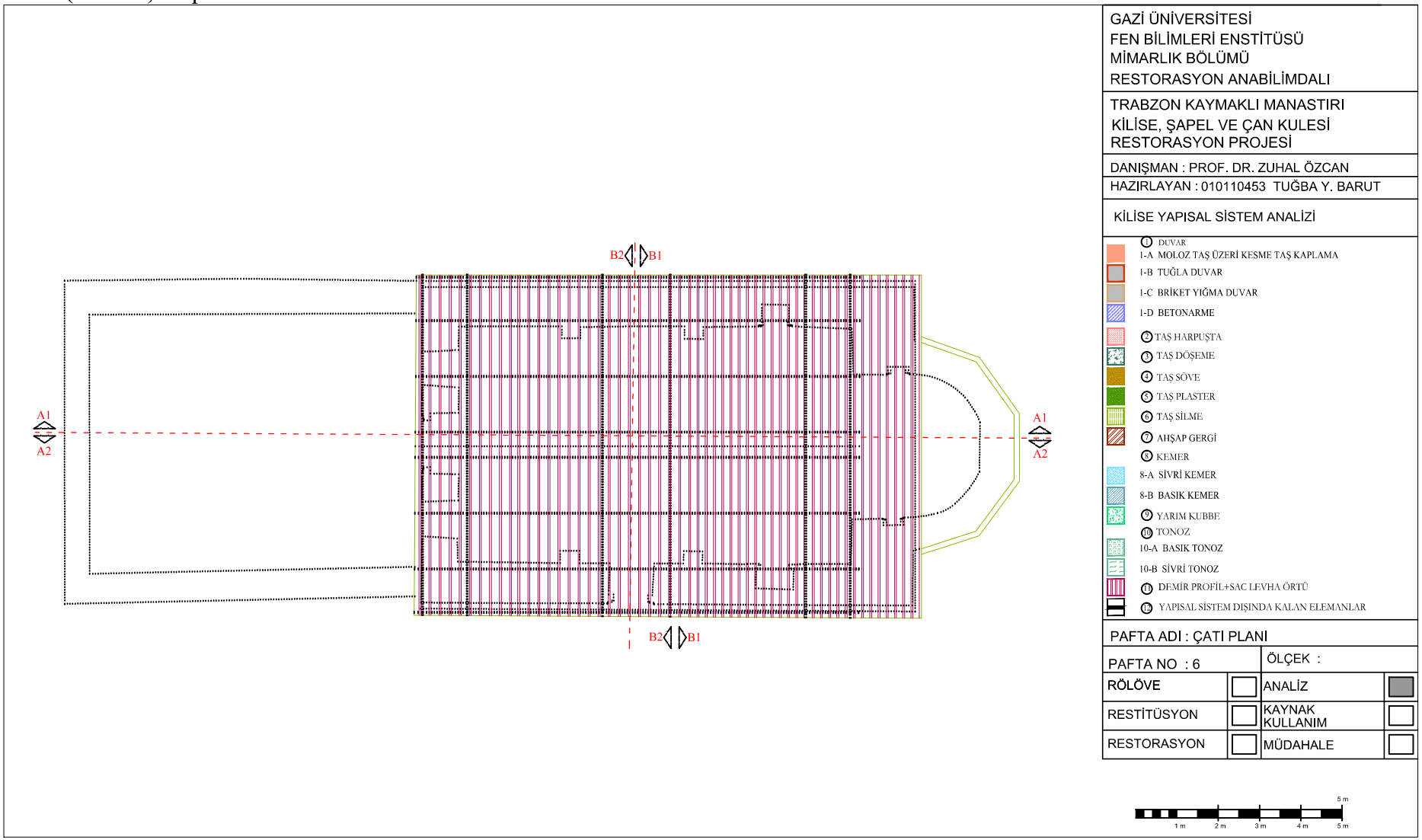
① DUVAR
1-A MOLOZ TAŞ ÜZERİ KESME TAŞ KAPLAMA
1-B TUĞLA DUVAR
1-C BRİKET YIĞMA DUVAR
1-D BETONARME
② TAŞ HARPUŞTA
③ TAŞ DÖŞEME
④ TAŞ SÖVE
⑤ TAŞ PLASTER
⑥ TAŞ SİLME
⑦ AHŞAP GERGİ
⑧ KEMER
8-A SİVRİ KEMER
8-B BASIK KEMER
⑨ YARIM KUBBE
⑩ TONOZ
10-A BASIK TONOZ
10-B SİVRİ TONOZ
⑪ DEMİR PROFİL+SAC LEVHA ÖRTÜ
⑫ YAPISAL SİSTEM DIŞINDA KALAN ELEMANLAR

PAFTA ADI : +0.50 KOT TAVAN PLANI

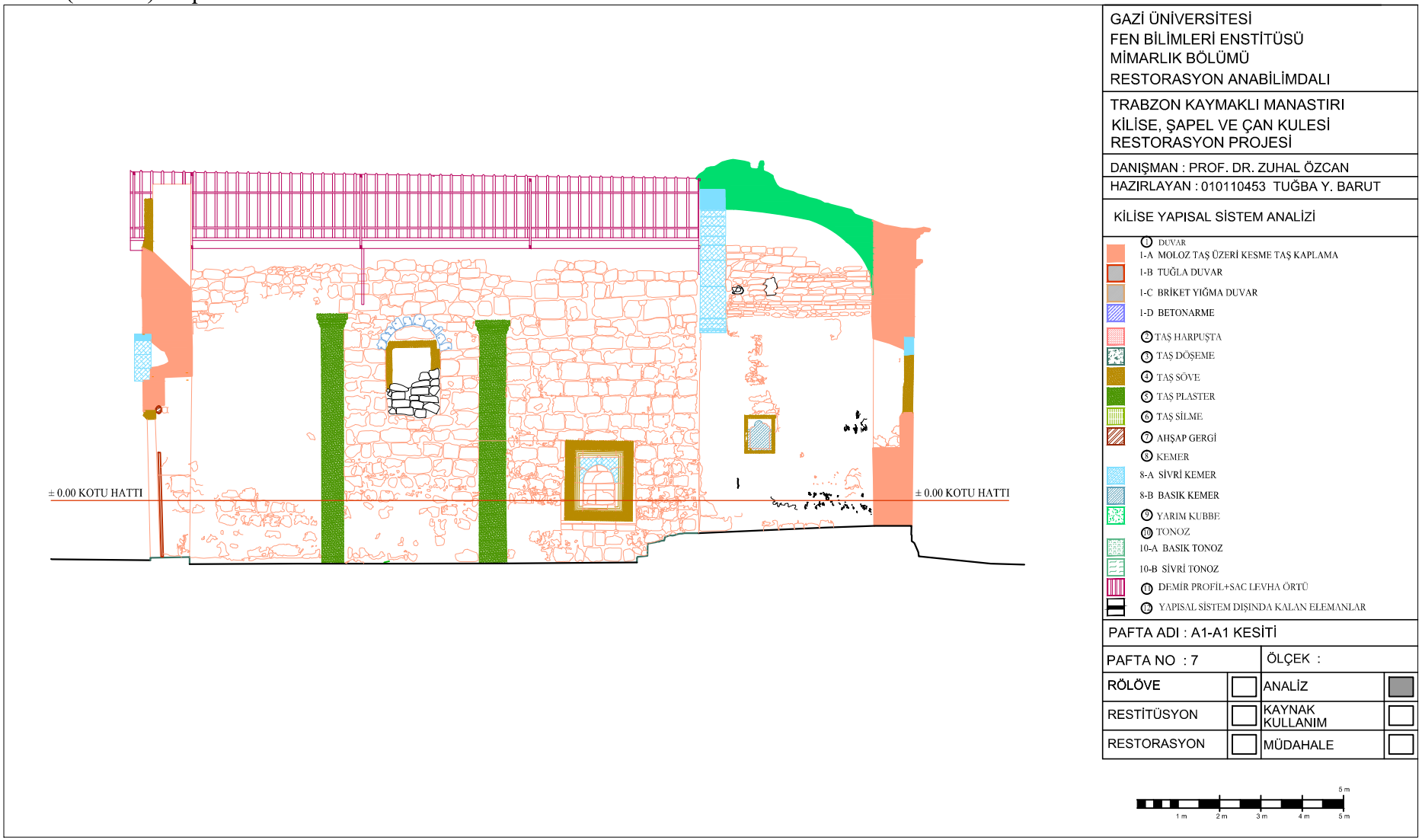
PAFTA NO : 5		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

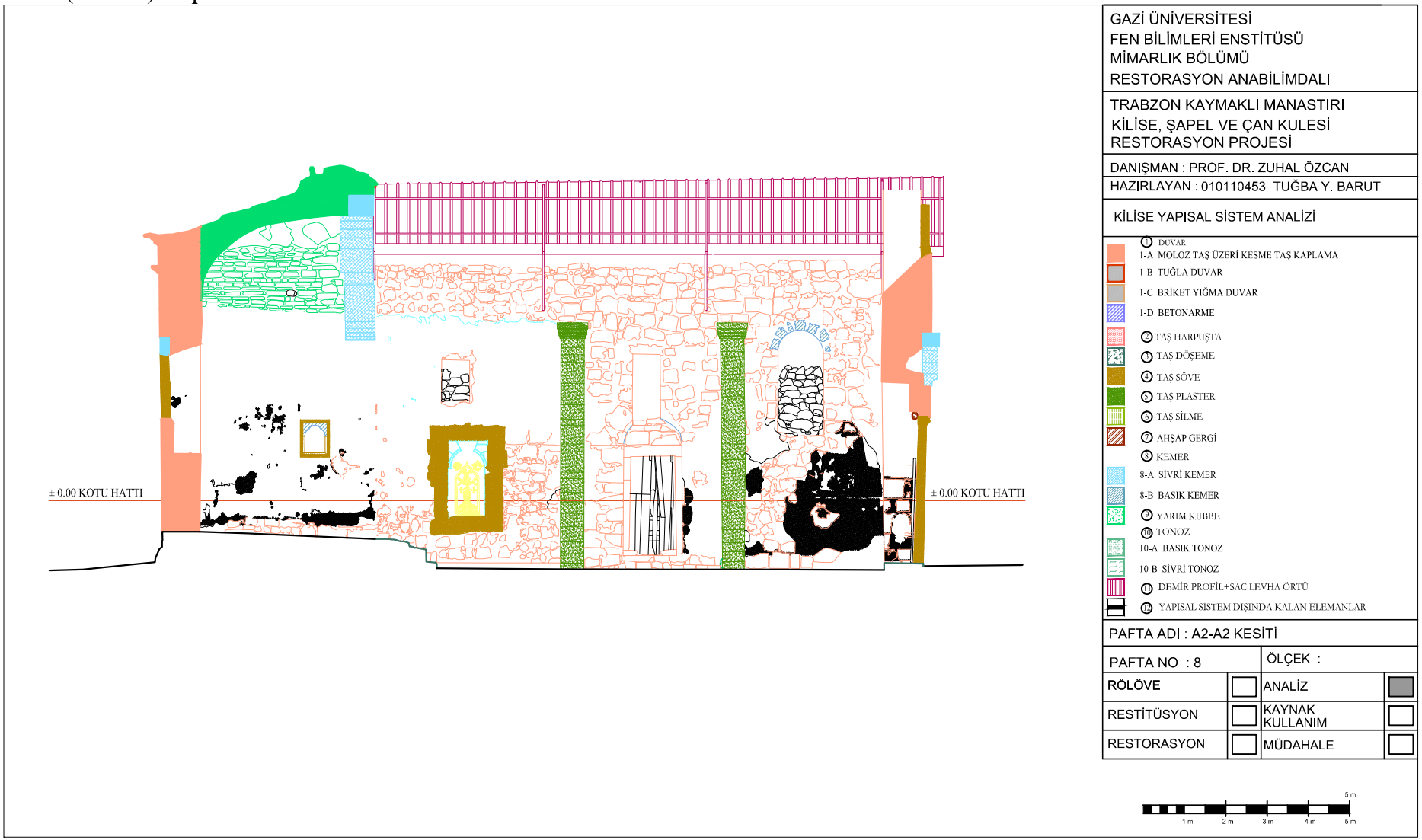
Şekil 4.5. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu tavan planı

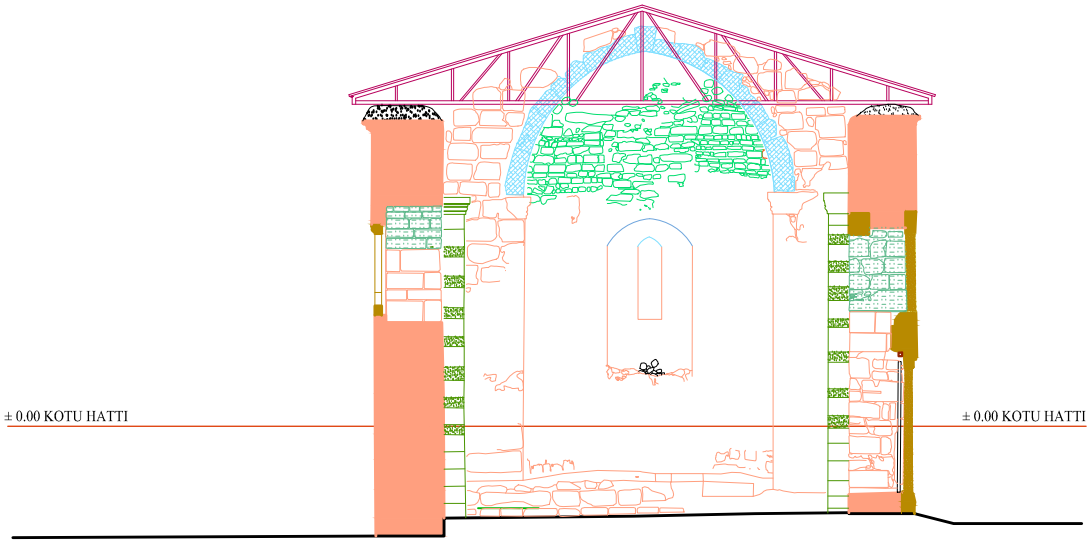
Şekil 4.6. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise çatı planı

Şekil 4.7. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A1-A1 kesiti

Şekil 4.8. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A2-A2 kesiti

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN
HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE YAPISAL SİSTEM ANALİZİ

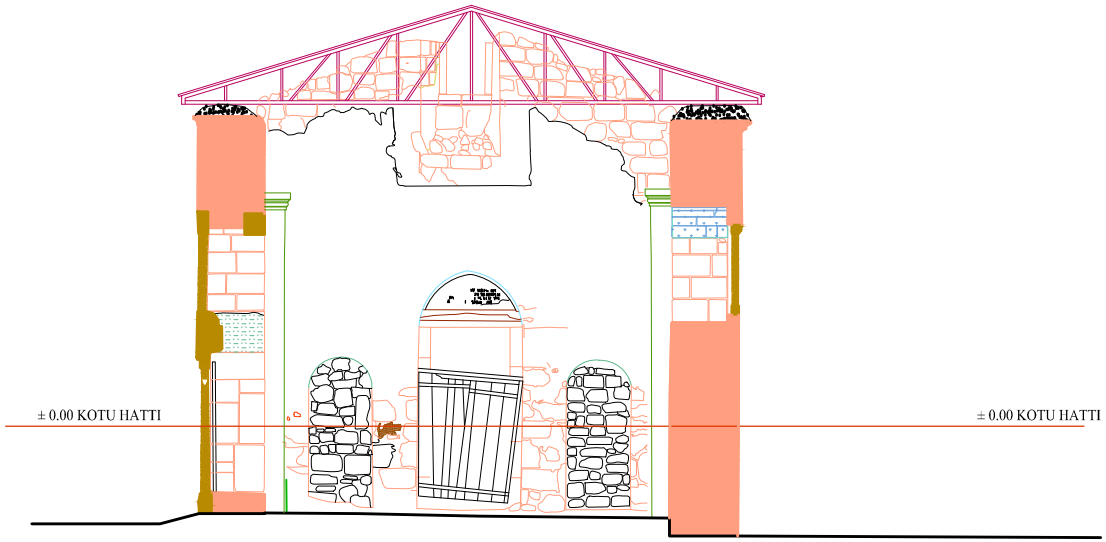
① DUVAR
1-A MOLOZ TAŞ ÜZERİ KESME TAŞ KAPLAMA
1-B TUĞLA DUVAR
1-C BRİKET YIĞMA DUVAR
1-D BETONARME
② TAŞ HARPUŞTA
③ TAŞ DÖŞEME
④ TAŞ SÖVE
⑤ TAŞ PLASTER
⑥ TAŞ SİLME
⑦ AHŞAP GERGİ
⑧ KEMER
8-A SİVRİ KEMER
8-B BASIK KEMER
⑨ YARIM KUBBE
⑩ TONOZ
10-A BASIK TONOZ
10-B SİVRİ TONOZ
⑪ DEMİR PROFİL+SAC LEVHA ÖRTÜ
⑫ YAPISAL SİSTEM DIŞINDA KALAN ELEMANLAR

PAFTA ADI : B1-B1 KESİTİ

PAFTA NO : 9		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m 5 m

Şekil 4.9. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B1-B1 kesiti

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE YAPISAL SİSTEM ANALİZİ

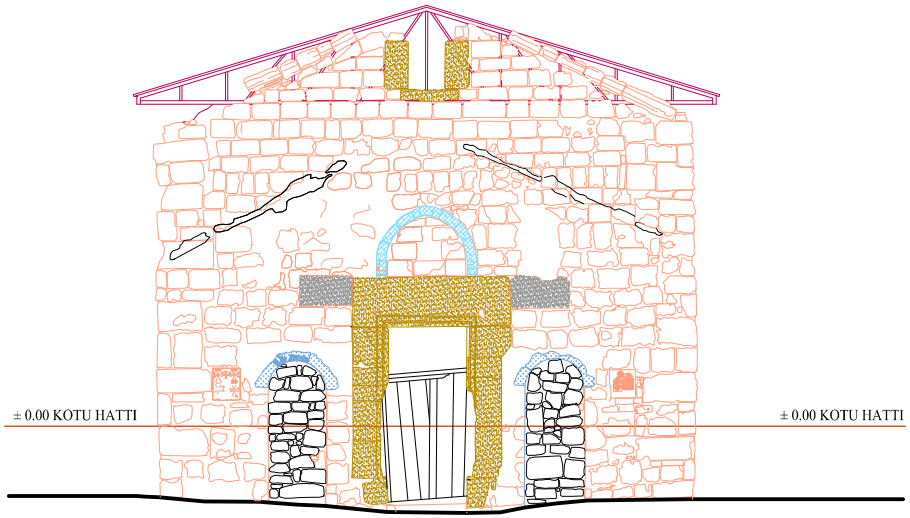
① DUVAR
1-A MOLOZ TAŞ ÜZERİ KESME TAŞ KAPLAMA
1-B TUĞLA DUVAR
1-C BRİKET YIĞMA DUVAR
1-D BETONARME
② TAŞ HARPUŞTA
③ TAŞ DÖŞEME
④ TAŞ SÖVE
⑤ TAŞ PLASTER
⑥ TAŞ SİLME
⑦ AHŞAP GERGİ
⑧ KEMER
8-A SİVRİ KEMER
8-B BASIK KEMER
⑨ YARIM KUBBE
⑩ TONOZ
10-A BASIK TONOZ
10-B SİVRİ TONOZ
⑪ DEMİR PROFİL+SAC LEVHA ÖRTÜ
⑫ YAPISAL SİSTEM DIŞINDA KALAN ELEMANLAR

PAFTA ADI : B2-B2 KESİTİ

PAFTA NO : 10		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 4.10. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B2-B2 kesiti

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE YAPISAL SİSTEM ANALİZİ

① DUVAR
1-A MOLOZ TAŞ ÜZERİ KESME TAŞ KAPLAMA
1-B TUĞLA DUVAR
1-C BRİKET YIĞMA DUVAR
1-D BETONARME
② TAŞ HARPUŞTA
③ TAŞ DÖŞEME
④ TAŞ SÖVE
⑤ TAŞ PLASTER
⑥ TAŞ SİLME
⑦ AHŞAP GERGİ
⑧ KEMER
8-A SİVRİ KEMER
8-B BASIK KEMER
⑨ YARIM KUBBE
⑩ TONOZ
10-A BASIK TONOZ
10-B SİVRİ TONOZ
⑪ DEMİR PROFİL+SAC LEVHA ÖRTÜ
⑫ YAPISAL SİSTEM DIŞINDA KALAN ELEMANLAR

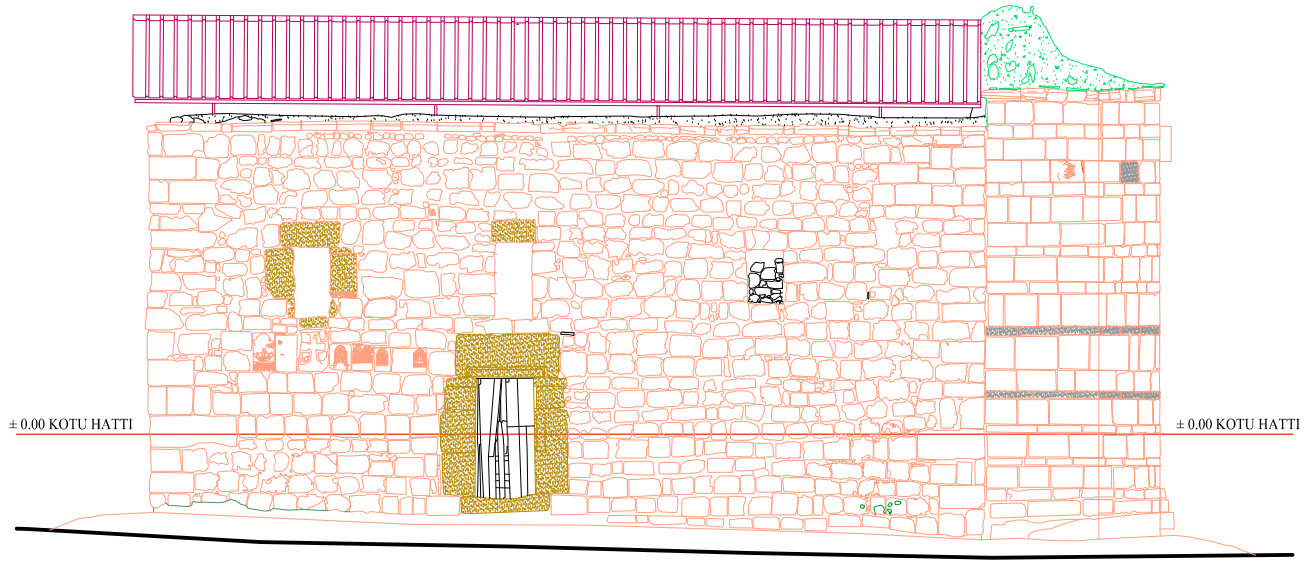
PAFTA ADI : BATI GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 11		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 4.11. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise batı cephesi

EK-4 (Devam) Yapısal Sistem Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE YAPISAL SİSTEM ANALİZİ

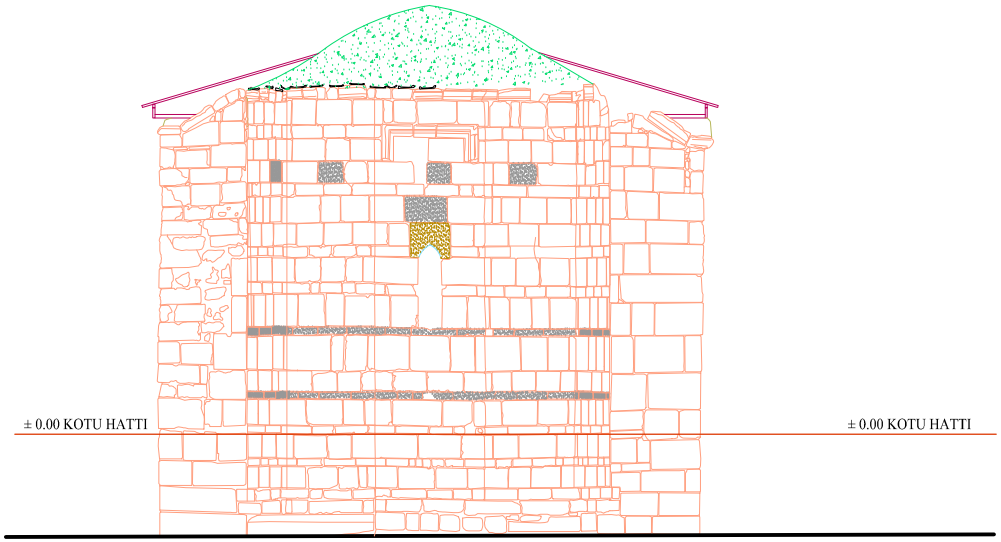
① DUVAR
1-A MOLOZ TAŞ ÜZERİ KESME TAŞ KAPLAMA
1-B TUĞLA DUVAR
1-C BRİKET YIĞMA DUVAR
1-D BETONARME
② TAŞ HARPUŞTA
③ TAŞ DÖŞEME
④ TAŞ SÖVE
⑤ TAŞ PLASTER
⑥ TAŞ SİLME
⑦ AHŞAP GERGİ
⑧ KEMER
8-A SİVRİ KEMER
8-B BASIK KEMER
⑨ YARIM KUBBE
⑩ TONOZ
10-A BASIK TONOZ
10-B SİVRİ TONOZ
⑪ DEMİR PROFİL+SAC LEVHA ÖRTÜ
⑫ YAPISAL SİSTEM DIŞINDA KALAN ELEMANLAR

PAFTA ADI : GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 12		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 4.12. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise güney cephesi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE YAPISAL SİSTEM ANALİZİ

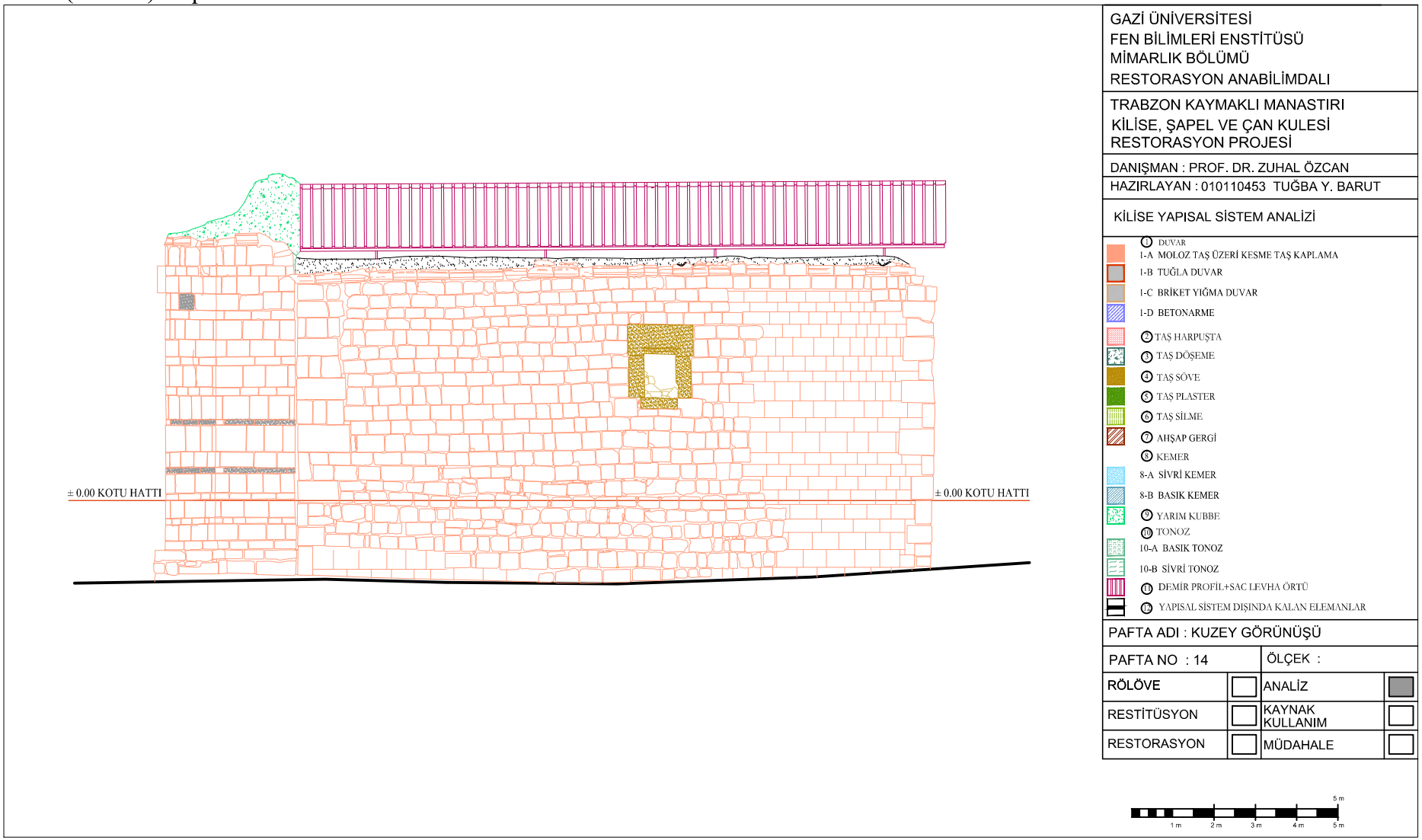
① DUVAR
1-A MOLOZ TAŞ ÜZERİ KESME TAŞ KAPLAMA
1-B TUĞLA DUVAR
1-C BRİKET YIĞMA DUVAR
1-D BETONARME
② TAŞ HARPUŞTA
③ TAŞ DÖŞEME
④ TAŞ SÖVE
⑤ TAŞ PLASTER
⑥ TAŞ SİLME
⑦ AHŞAP GERGİ
⑧ KEMER
8-A SİVRİ KEMER
8-B BASIK KEMER
⑨ YARIM KUBBE
⑩ TONOZ
10-A BASIK TONOZ
10-B SİVRİ TONOZ
⑪ DEMİR PROFİL+SAC LEVHA ÖRTÜ
⑫ YAPISAL SİSTEM DIŞINDA KALAN ELEMANLAR

PAFTA ADI : DOĞU GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 13		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

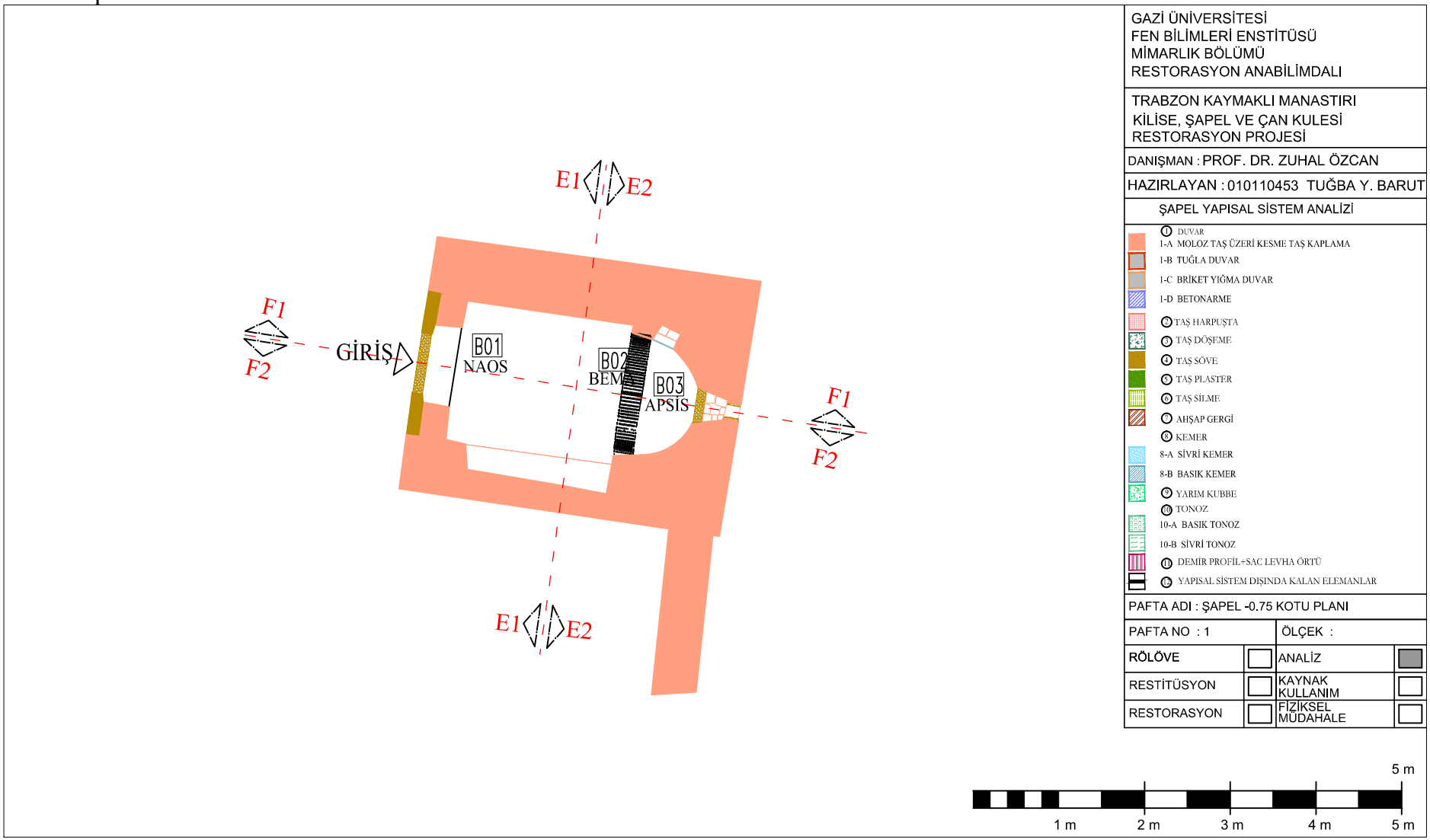
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 4.13. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise doğu cephesi

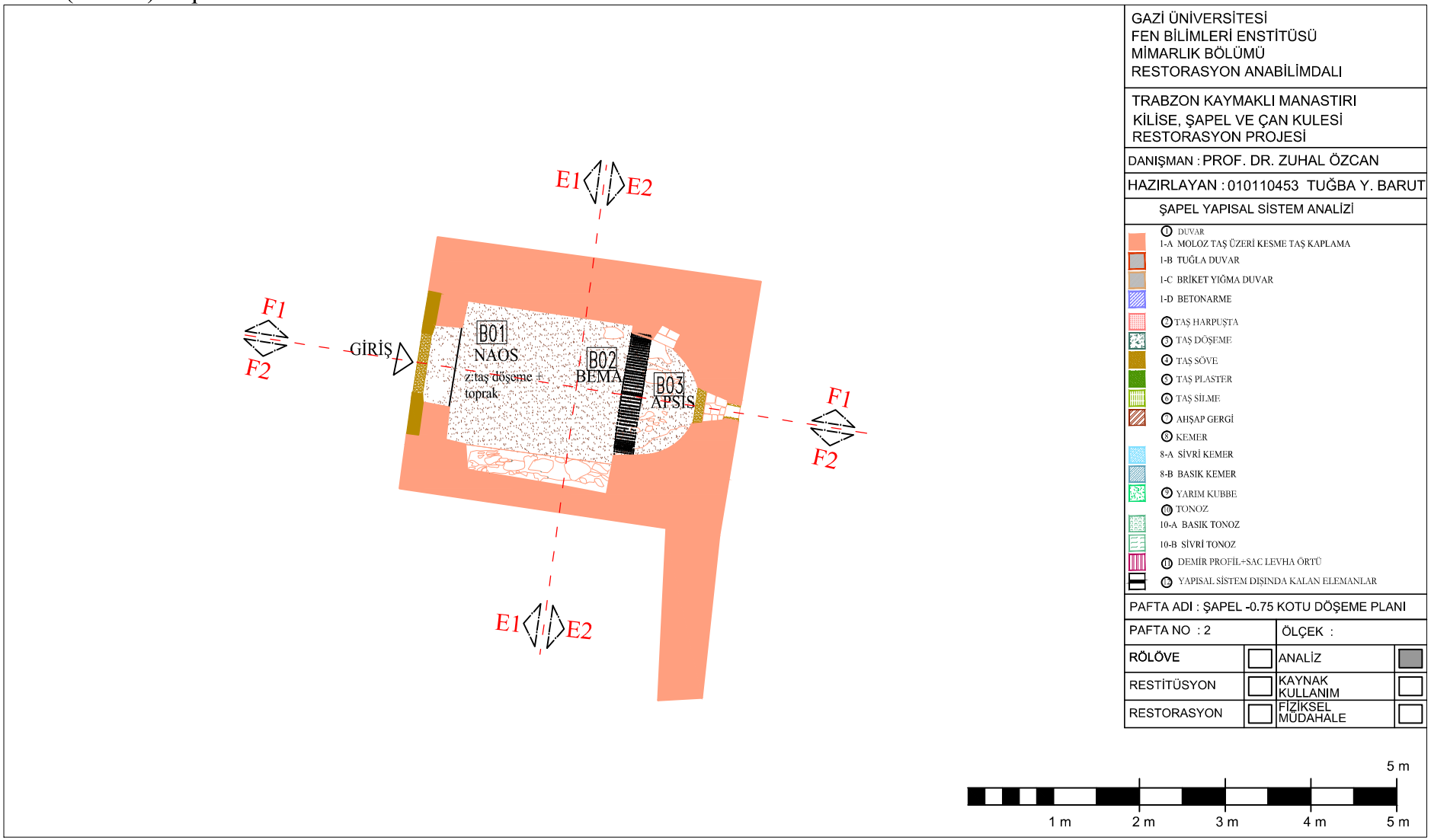

Şekil 4.14. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise kuzey cephesi

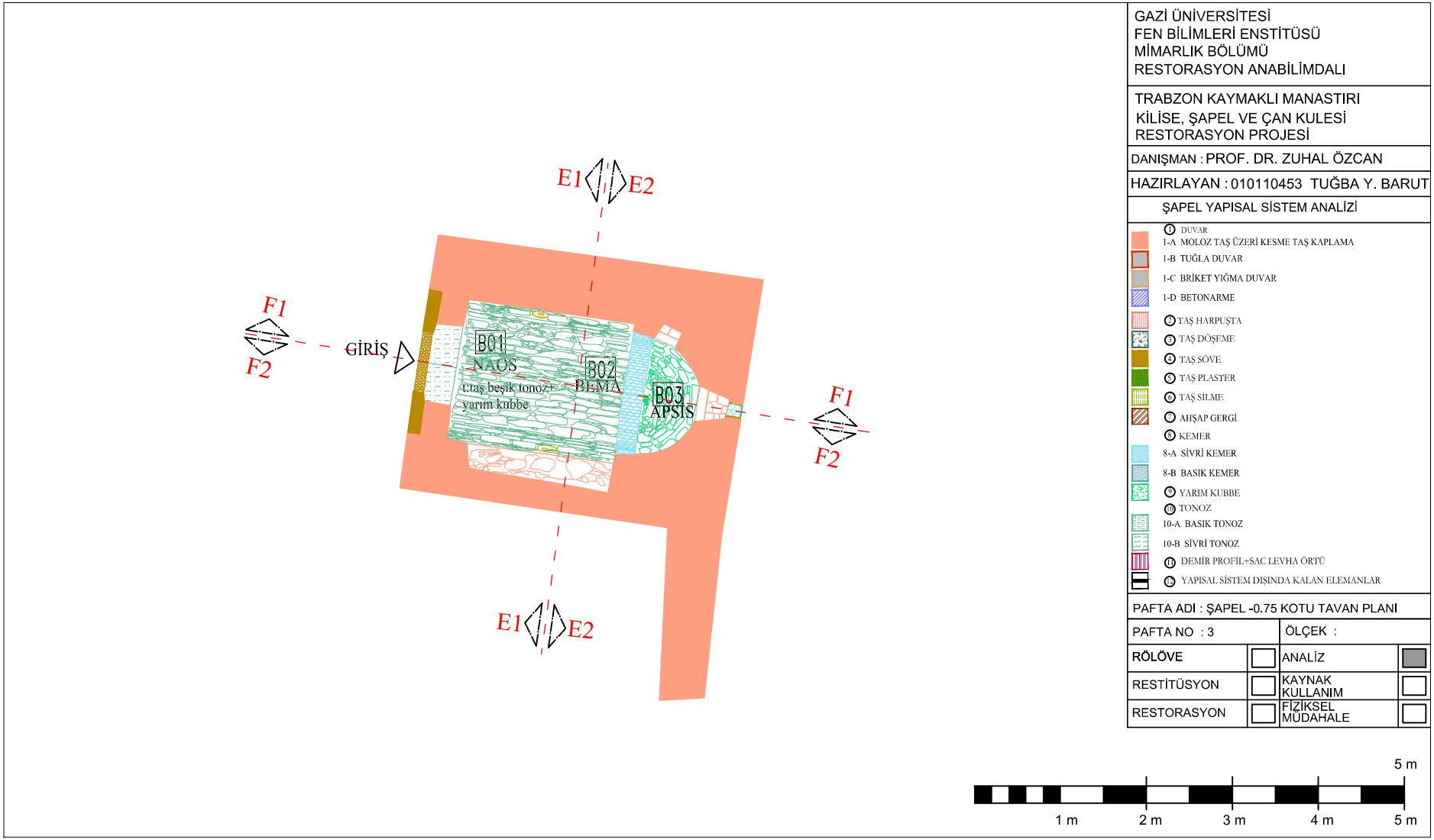
EK-4 Yapısal Sistem Analizi

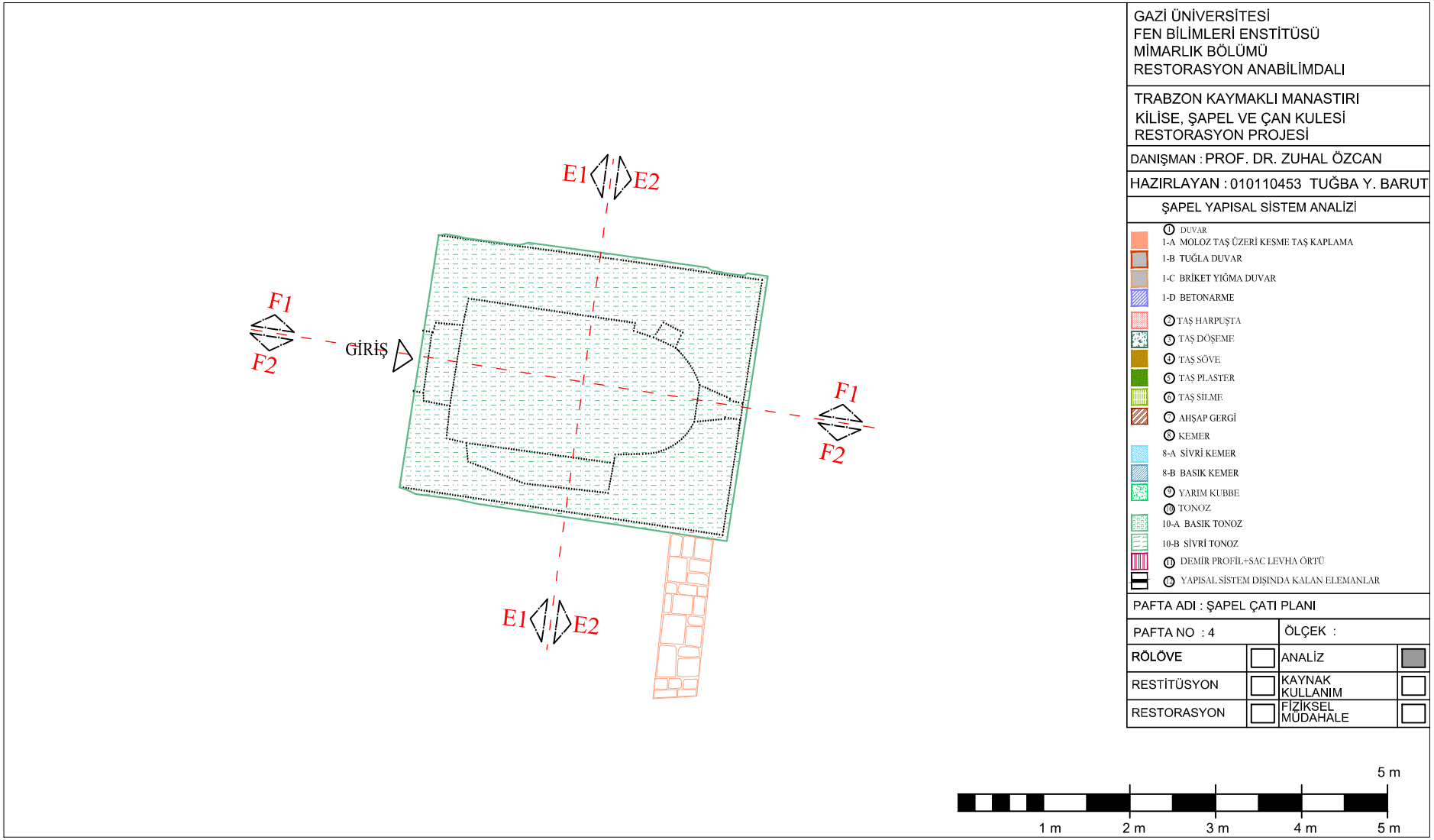
Şekil 4.15. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu planı

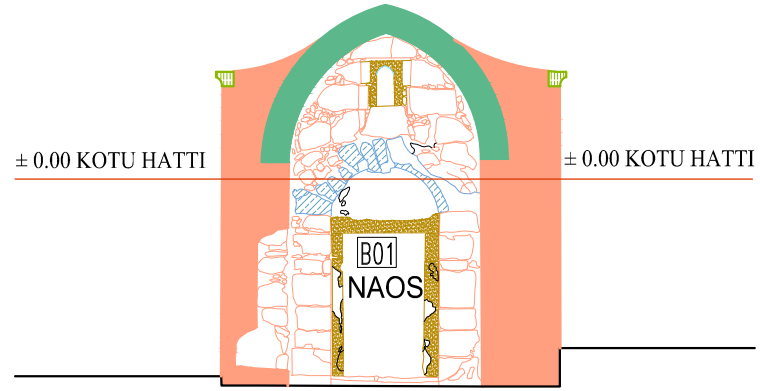
Şekil 4.16. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu döşeme planı

Şekil 4.17. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu tavan planı

Şekil 4.18. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel çatı planı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

ŞAPEL YAPISAL SİSTEM ANALİZİ

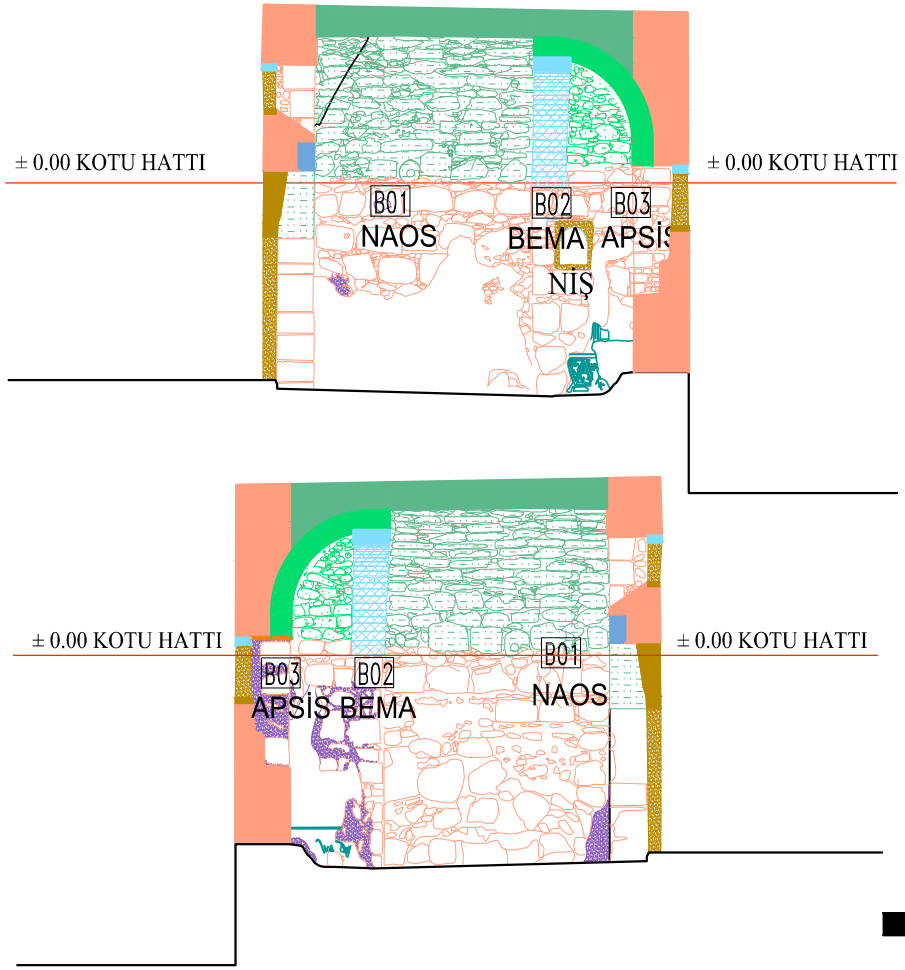
① DUVAR
1-A MOLOZ TAŞ ÜZERİ KESME TAŞ KAPLAMA
1-B TUĞLA DUVAR
1-C BRİKET YIĞMA DUVAR
1-D BETONARME
② TAŞ HARPUŞTA
③ TAŞ DÖŞEME
④ TAŞ SÖVE
⑤ TAŞ PLASTER
⑥ TAŞ SİLME
⑦ AHŞAP GERGİ
⑧ KEMER
8-A SİVRİ KEMER
8-B BASIK KEMER
⑨ YARIM KUBBE
⑩ TONOZ
10-A BASIK TONOZ
10-B SİVRİ TONOZ
⑪ DEMİR PROFİL+SAC LEVHA ÖRTÜ
⑫ YAPISAL SİSTEM DIŞINDA KALAN ELEMANLAR

PAFTA ADI : ŞAPEL E1-E1 VE E2-E2 KESİTİ

PAFTA NO : 5		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 4.19. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel E1-E1, E2-E2 görünüşü

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

ŞAPEL YAPISAL SİSTEM ANALİZİ

① DUVAR
1-A MOLOZ TAŞ ÜZERİ KESME TAŞ KAPLAMA
1-B TUĞLA DUVAR
1-C BRİKET YIĞMA DUVAR
1-D BETONARME
② TAŞ HARPUŞTA
③ TAŞ DÖŞEME
④ TAŞ SÖVE
⑤ TAŞ PLASTER
⑥ TAŞ SİLME
⑦ AHŞAP GERGİ
⑧ KEMER
8-A SİVRİ KEMER
8-B BASIK KEMER
⑨ YARIM KUBBE
⑩ TONOZ
10-A BASIK TONOZ
10-B SİVRİ TONOZ
⑪ DEMİR PROFİL+SAC LEVHA ÖRTÜ
⑫ YAPISAL SİSTEM DIŞINDA KALAN ELEMANLAR

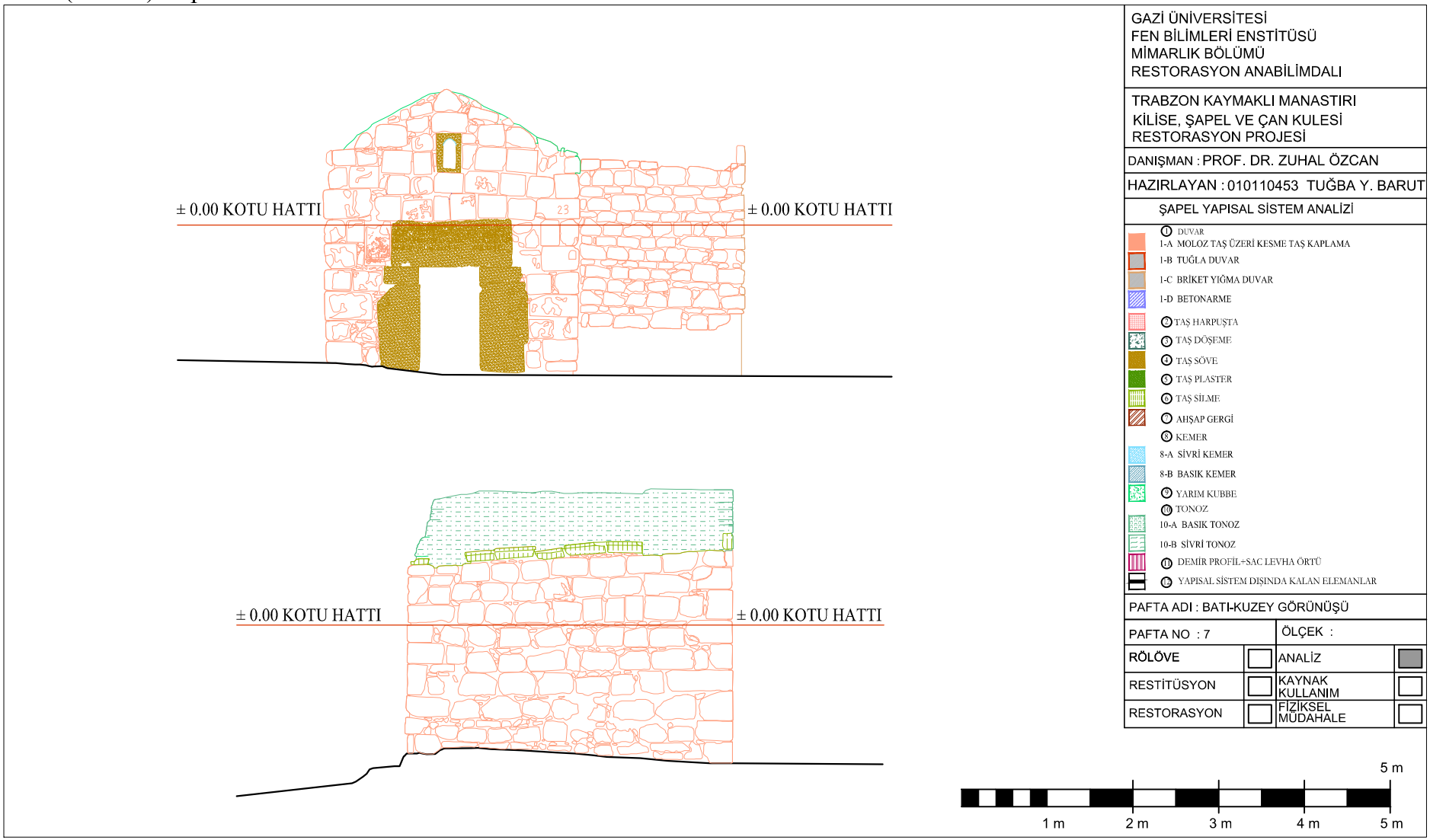
PAFTA ADI : ŞAPEL F1-F1 VE F2-F2 KESİTİ

PAFTA NO : 6		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

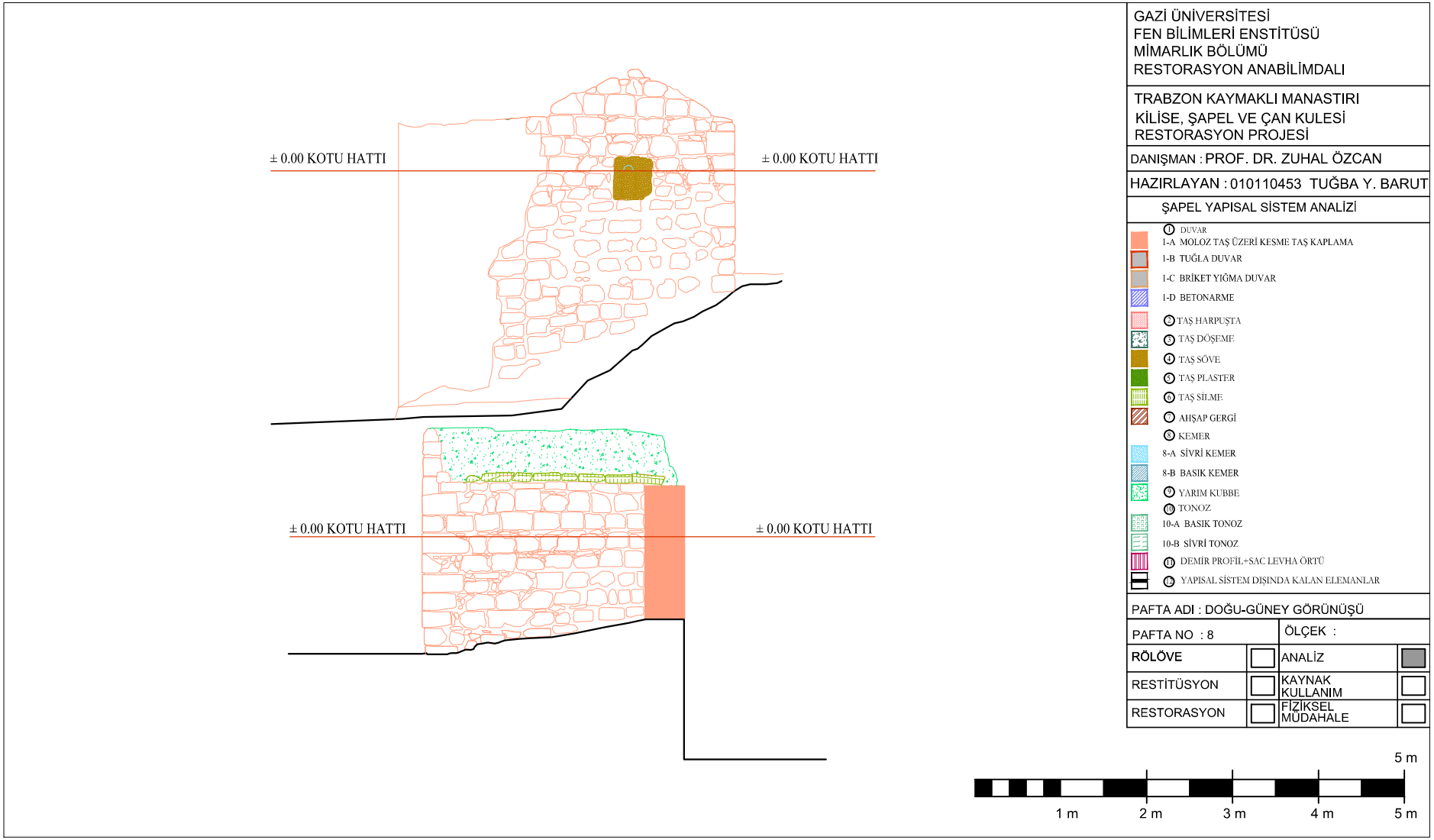
5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 4.20. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel F1-F1, F2-F2 kesiti

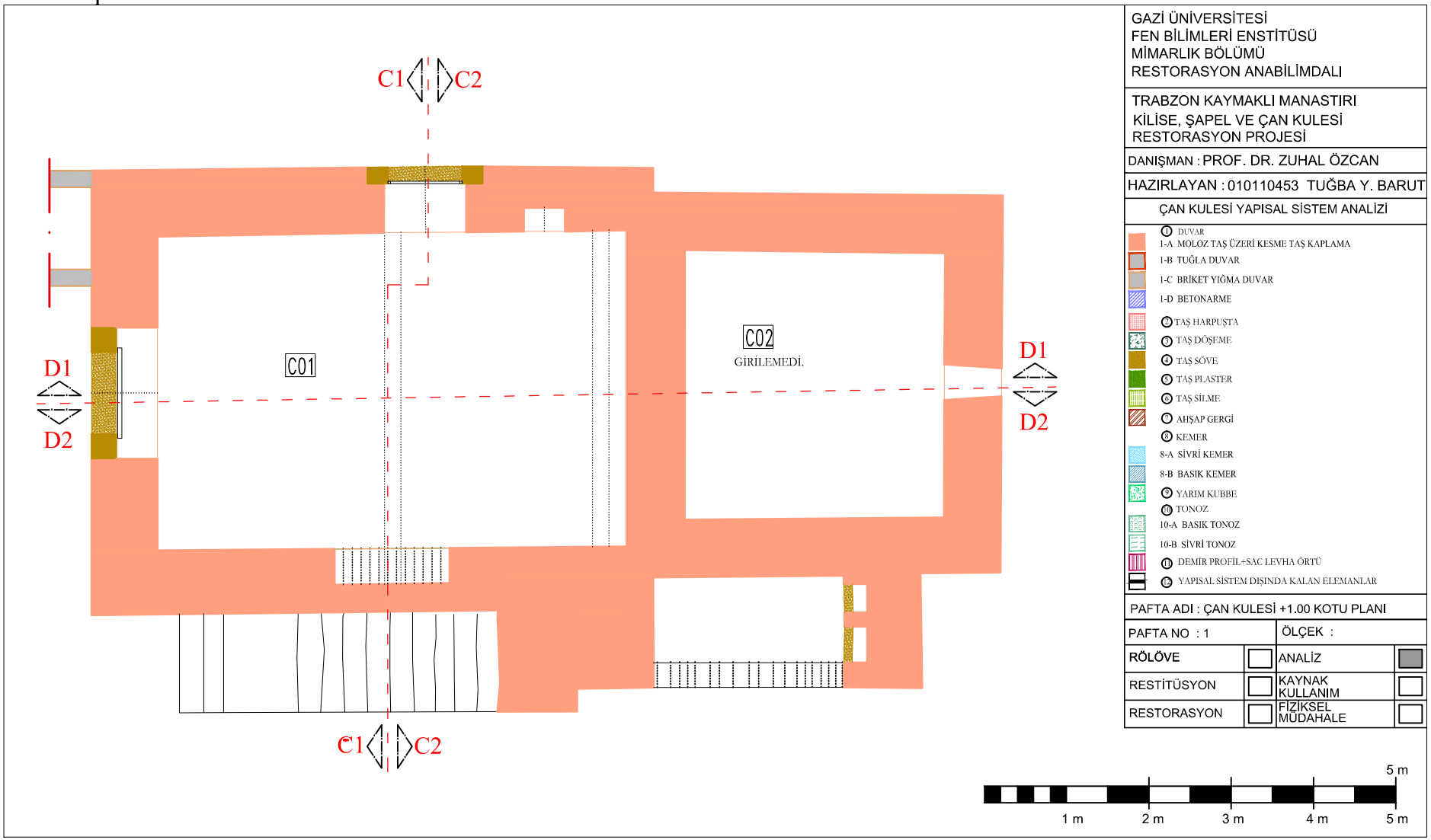
EK-4 (Devam) Yapısal Sistem Analizi

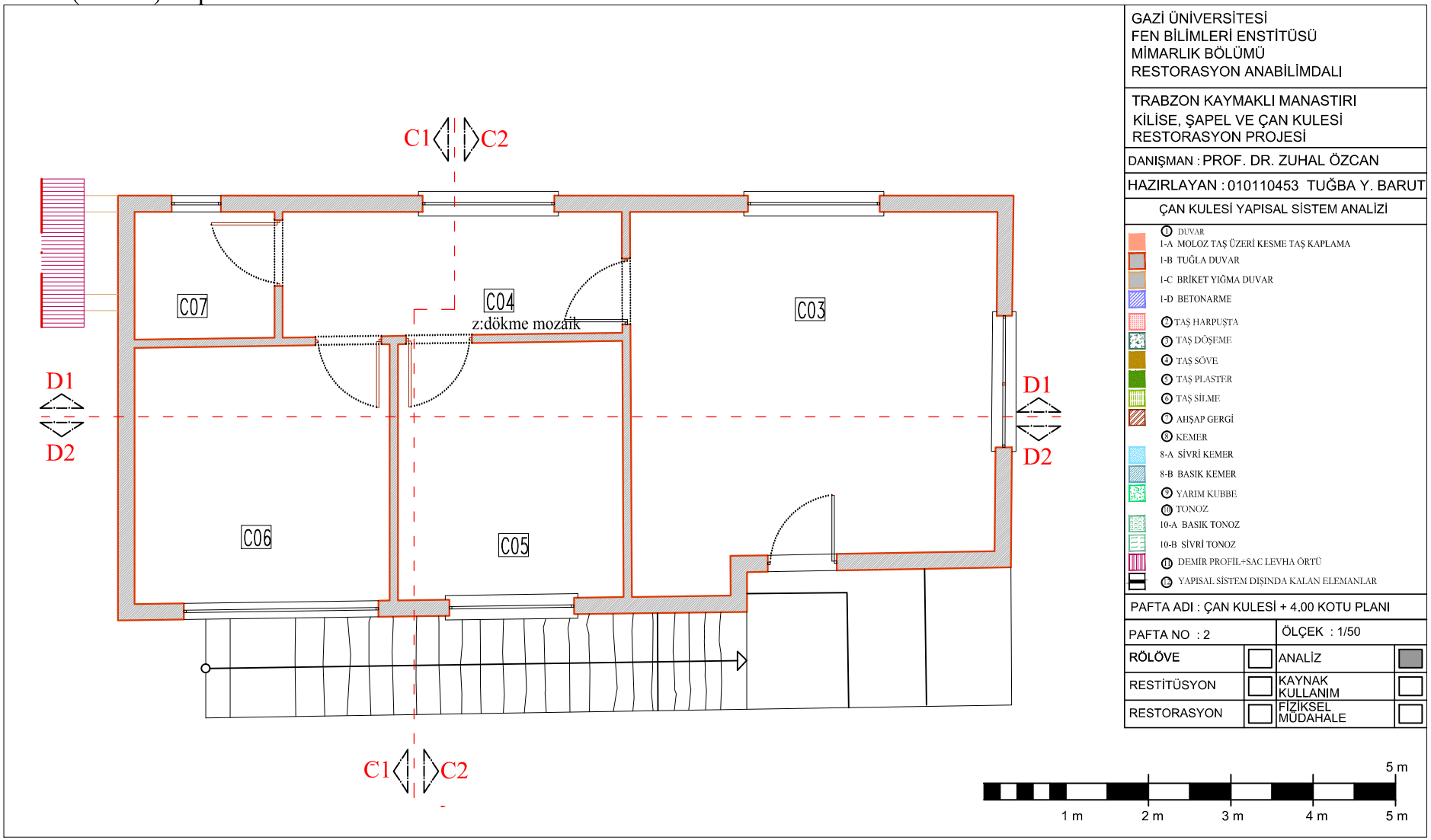
Şekil 4.21. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel batı-kuzey görünüşü

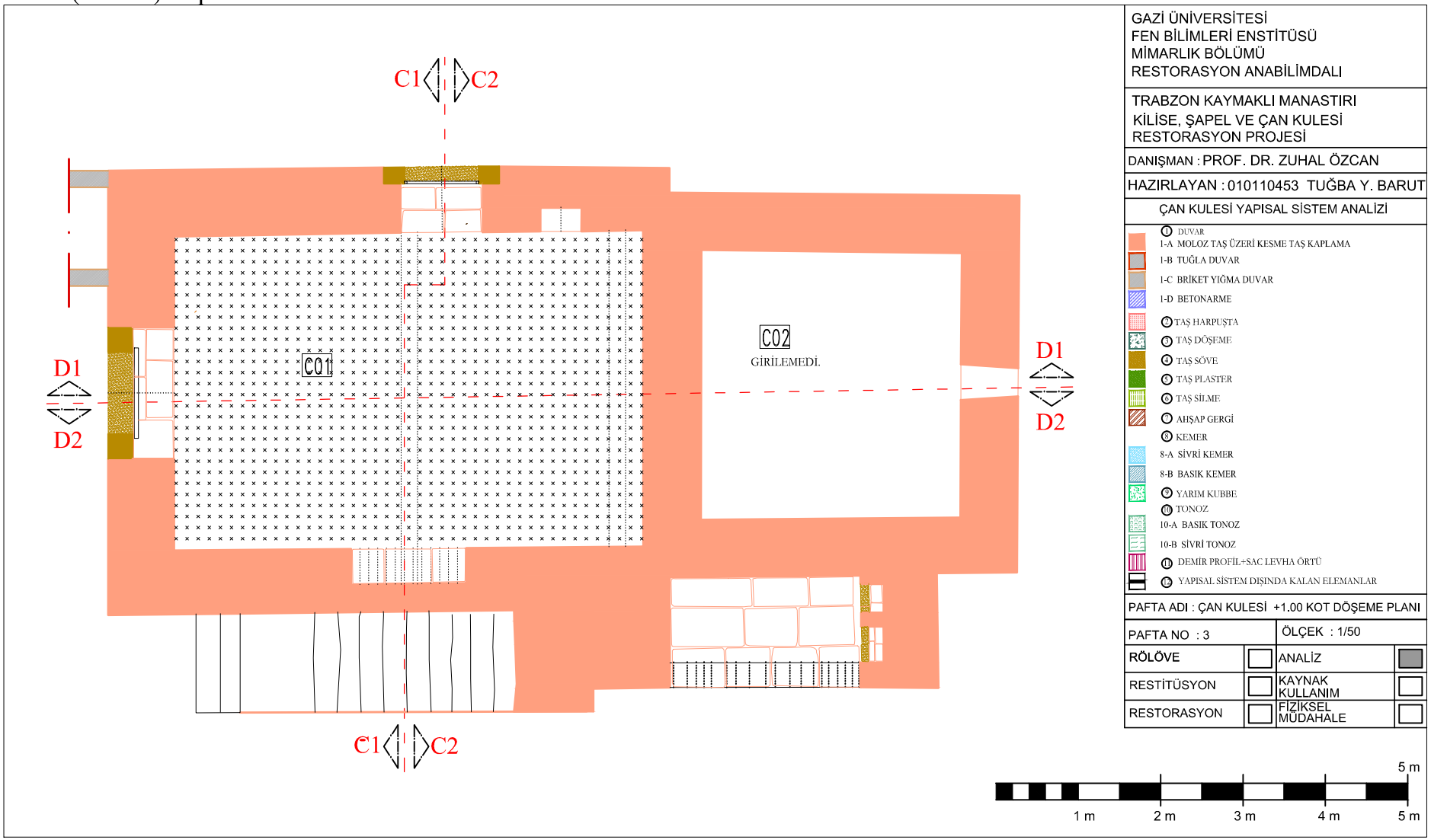
Şekil 4.22. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel doğu-güney cephesi

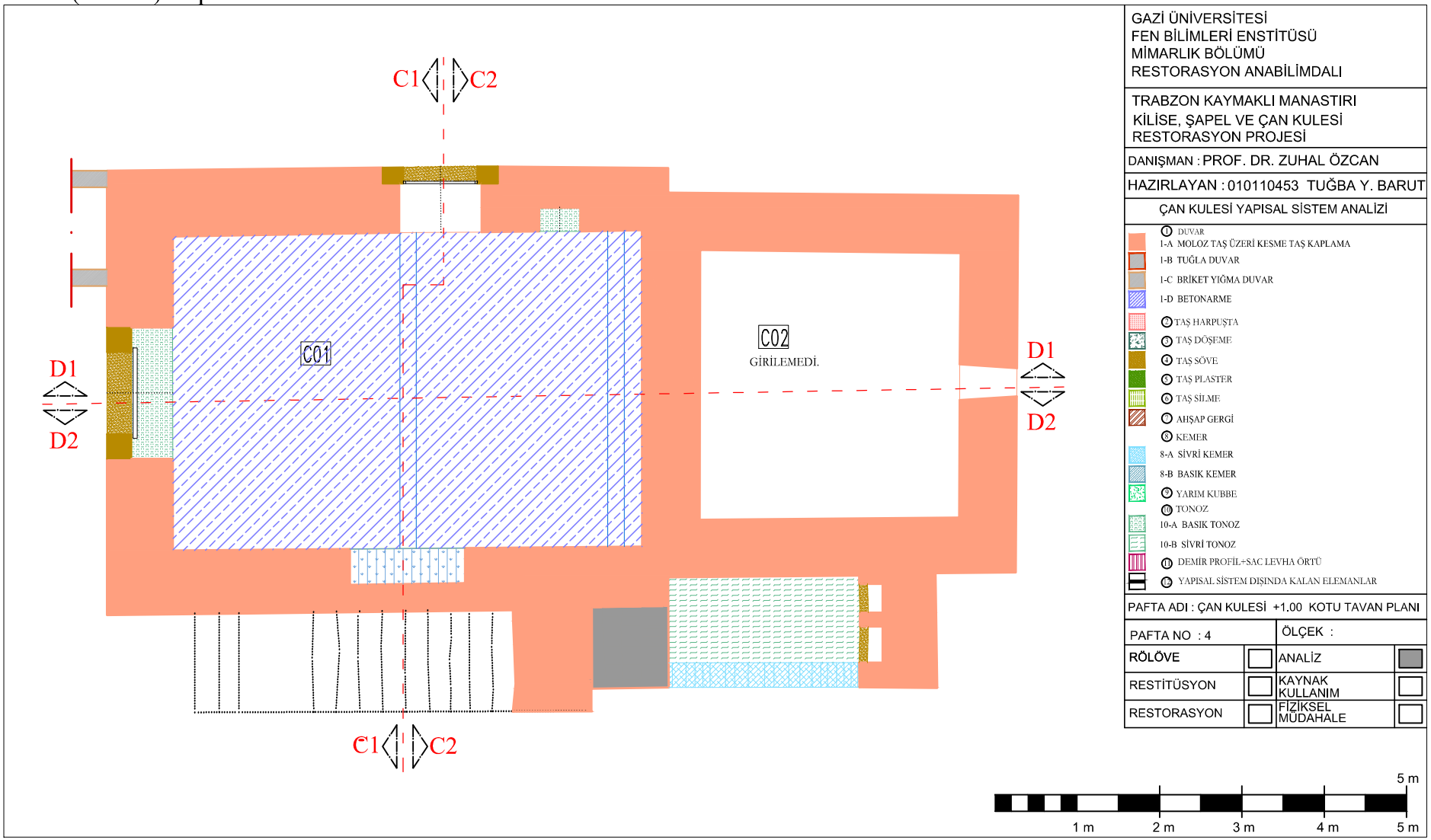
Şekil 4.23. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu planı

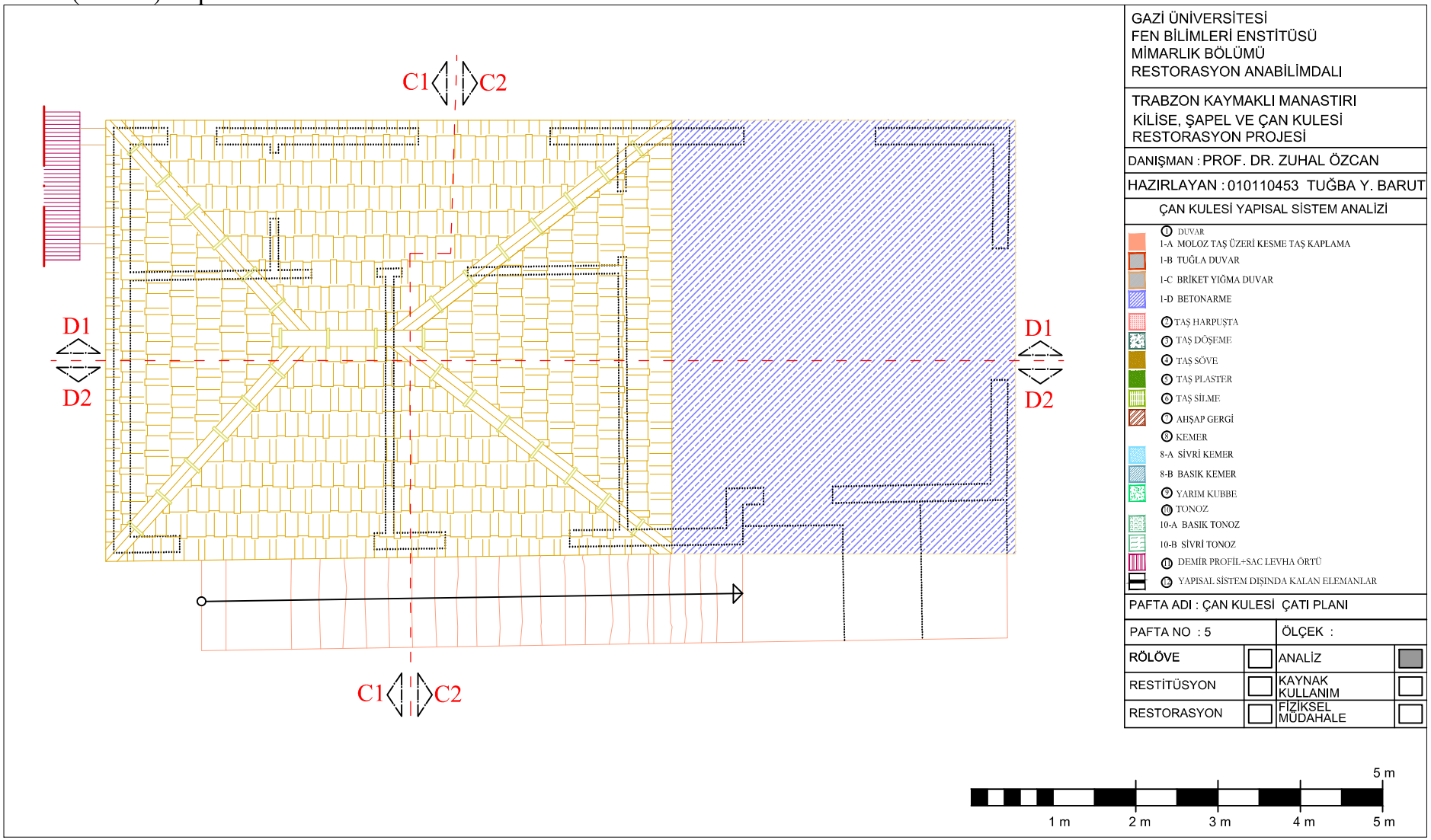
Şekil 4.24. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +4.00 kot planı

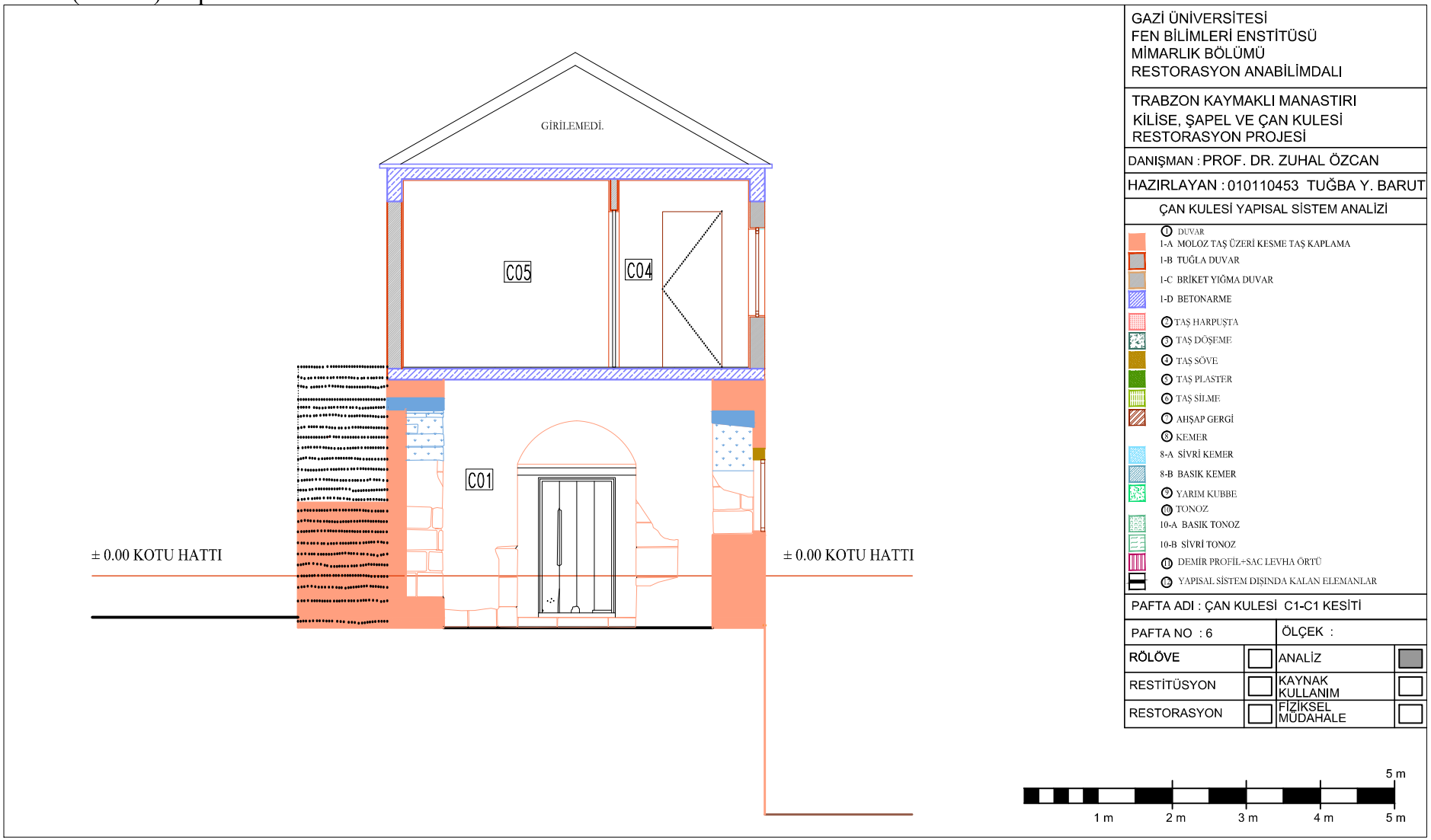
Şekil 4.25. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot döşeme planı

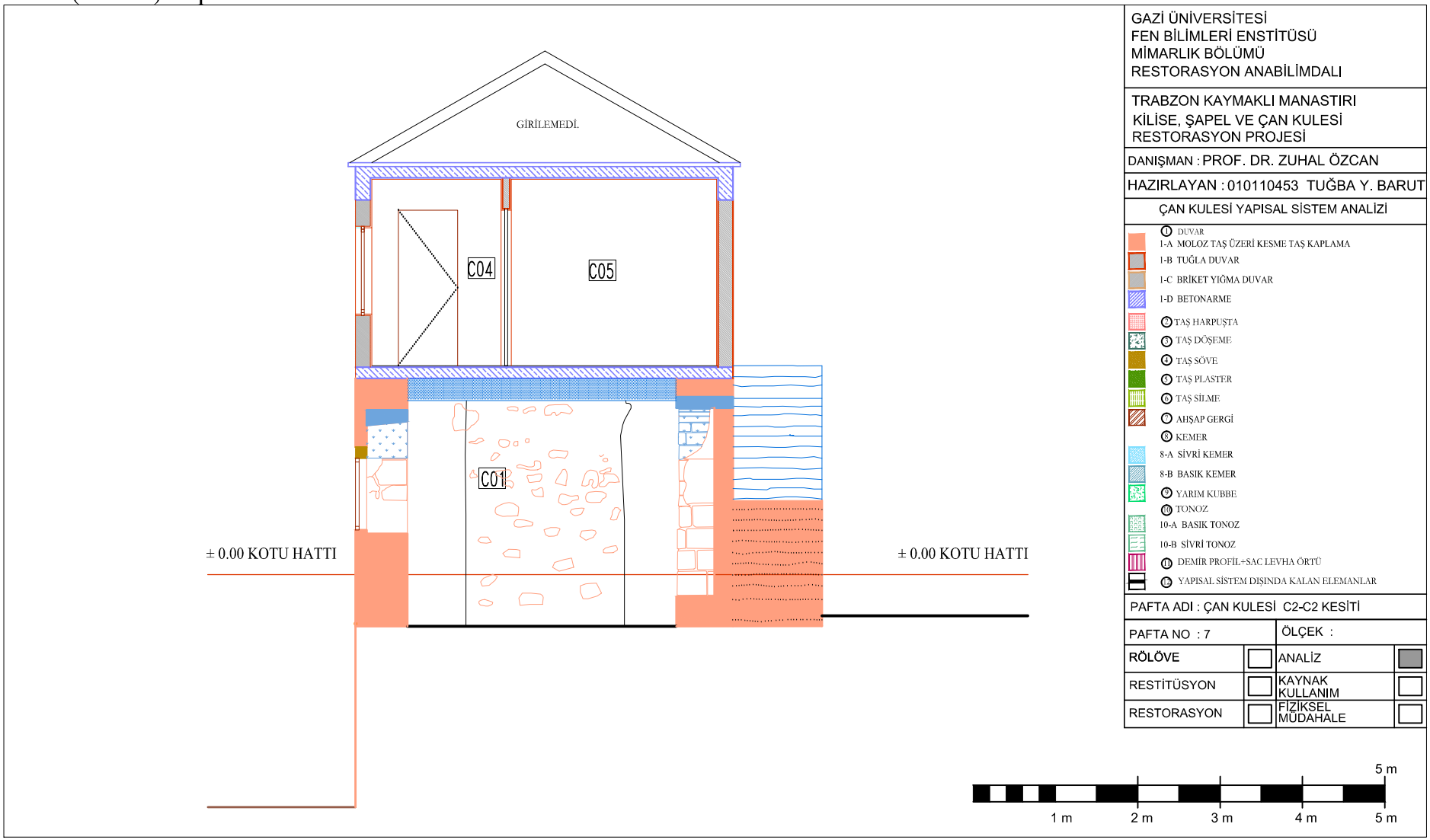
Şekil 4.26. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot tavan planı

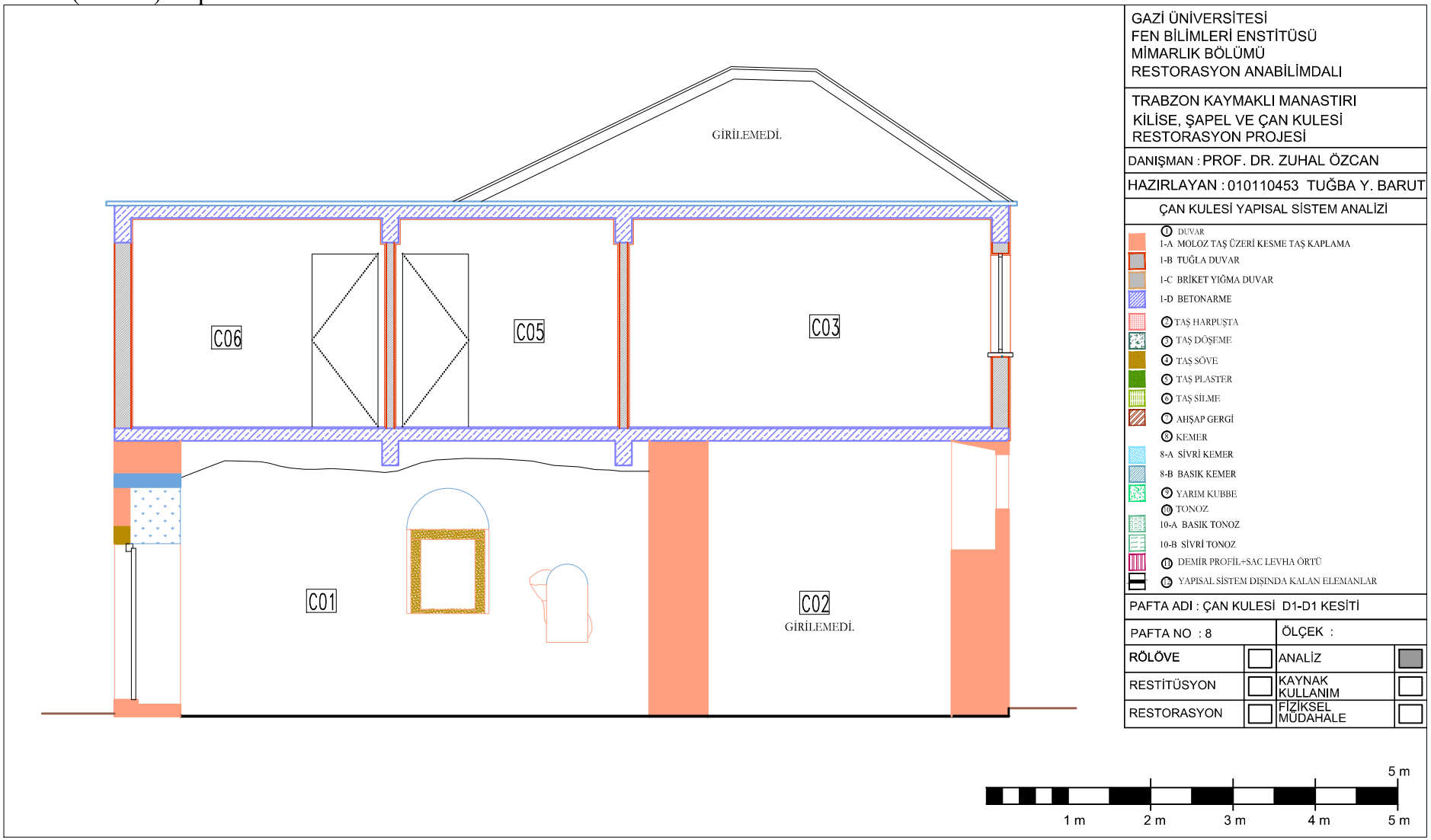
Şekil 4.27. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi çatı planı

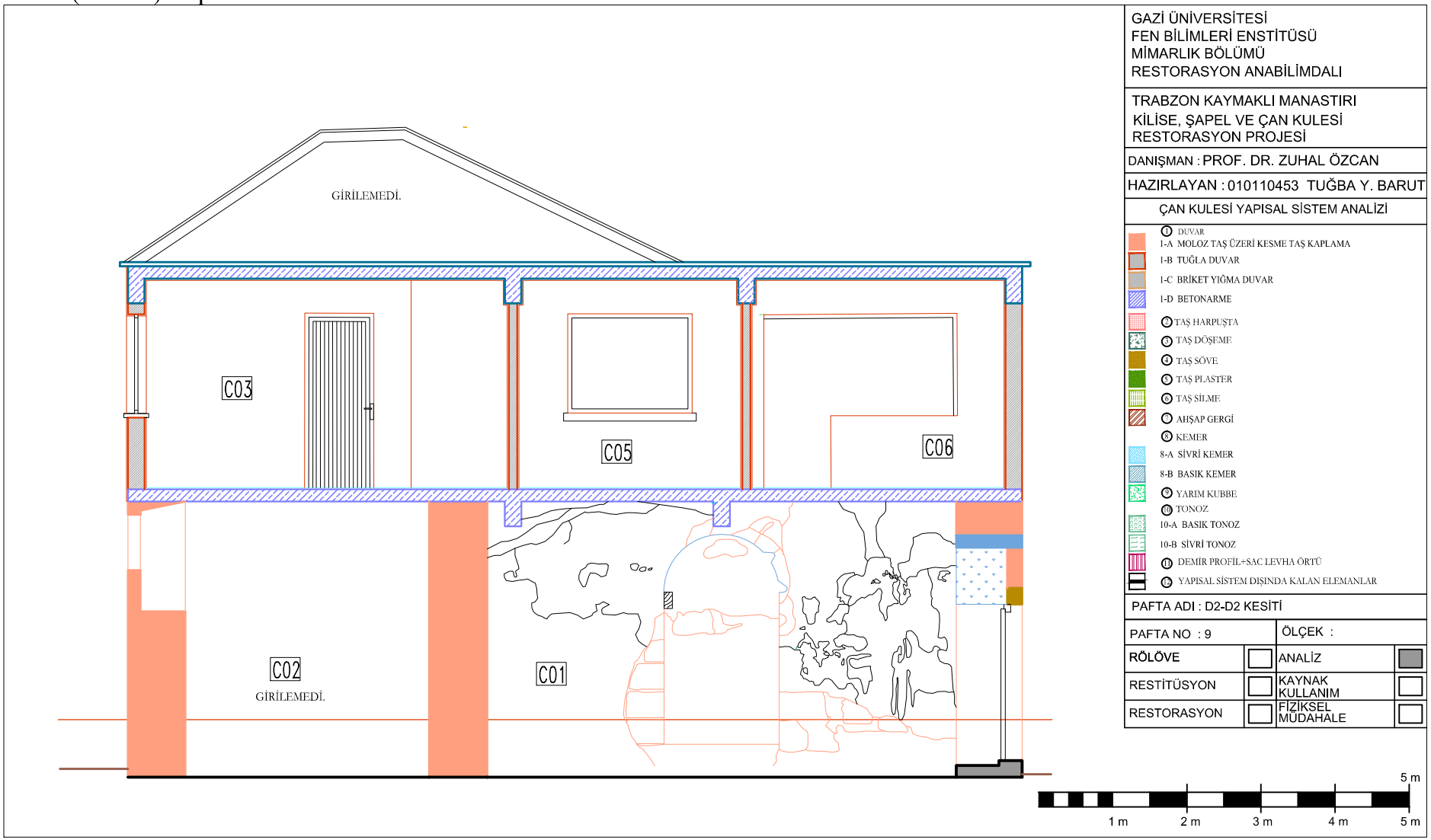
Şekil 4.28. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C1-C1 kesiti

Şekil 4.29. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C2-C2 kesiti

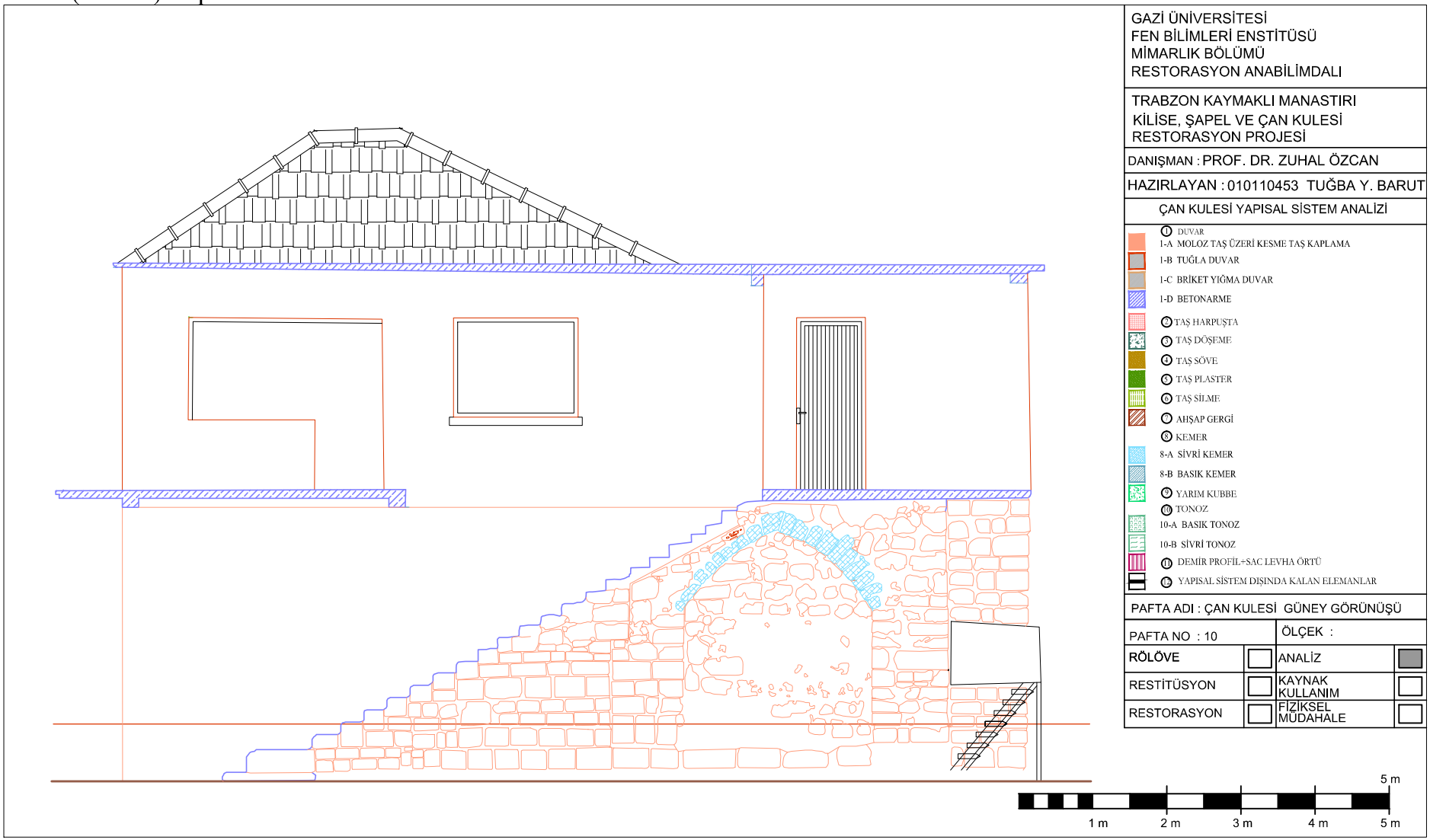

Şekil 4.30. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D1-D1 kesiti

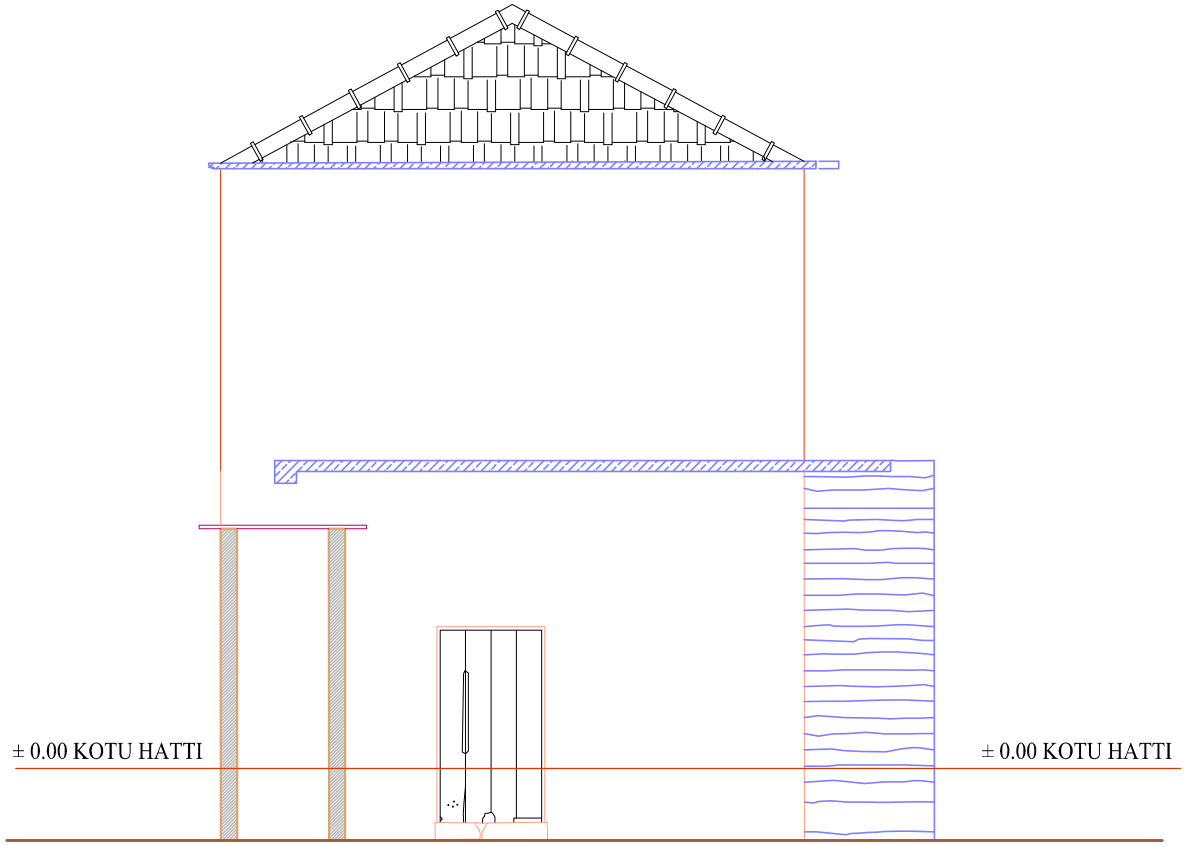

Şekil 4.31. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D2-D2 kesiti

EK-4 (Devam) Yapısal Sistem Analizi

Şekil 4.32. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi güney görünüşü

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

ÇAN KULESİ YAPISAL SİSTEM ANALİZİ

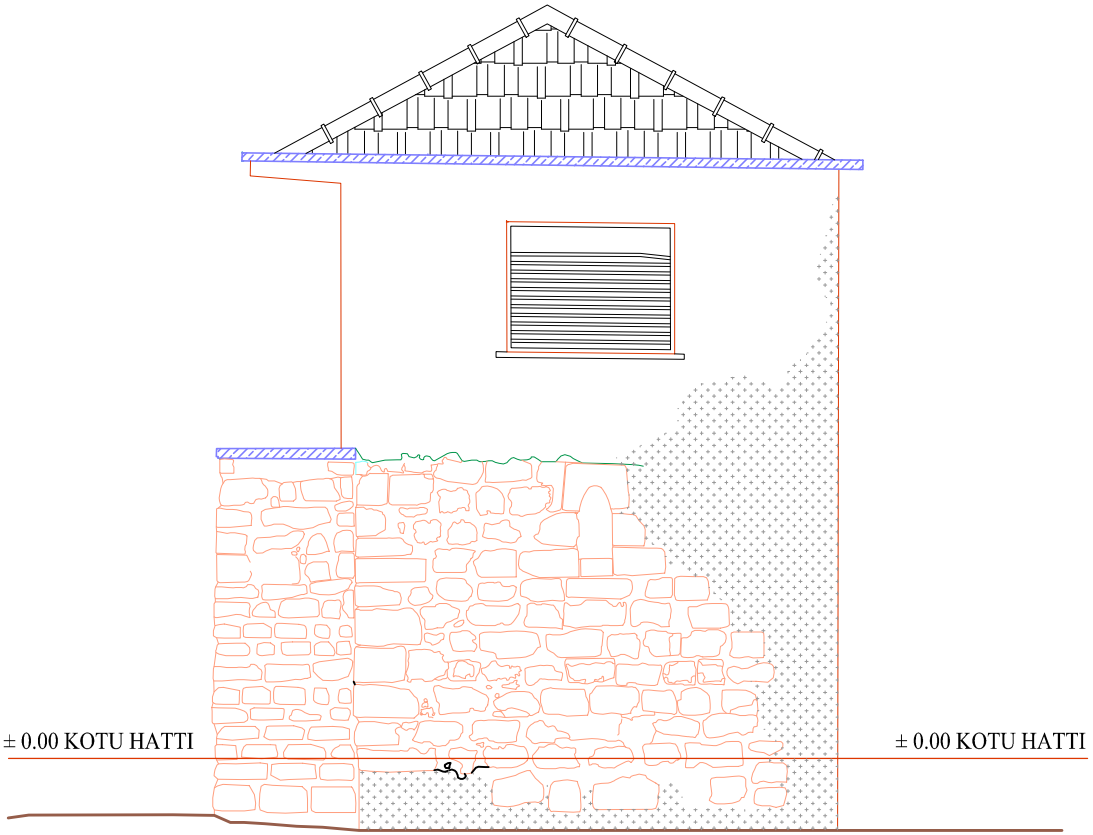
① DUVAR
1-A MOLOZ TAŞ ÜZERİ KESME TAŞ KAPLAMA
1-B TUĞLA DUVAR
1-C BRİKET YIĞMA DUVAR
1-D BETONARME
② TAŞ HARPUŞTA
③ TAŞ DÖŞEME
④ TAŞ SÖVE
⑤ TAŞ PLASTER
⑥ TAŞ SİLME
⑦ AHŞAP GERGİ
⑧ KEMER
8-A SİVRİ KEMER
8-B BASIK KEMER
⑨ YARIM KUBBE
⑩ TONOZ
10-A BASIK TONOZ
10-B SİVRİ TONOZ
⑪ DEMİR PROFİL+SAC LEVHA ÖRTÜ
⑫ YAPISAL SİSTEM DIŞINDA KALAN ELEMANLAR

PAFTA ADI : ÇAN KULESİ BATI GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 11		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 4.33. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi batı görünüşü

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

ÇAN KULESİ YAPISAL SİSTEM ANALİZİ

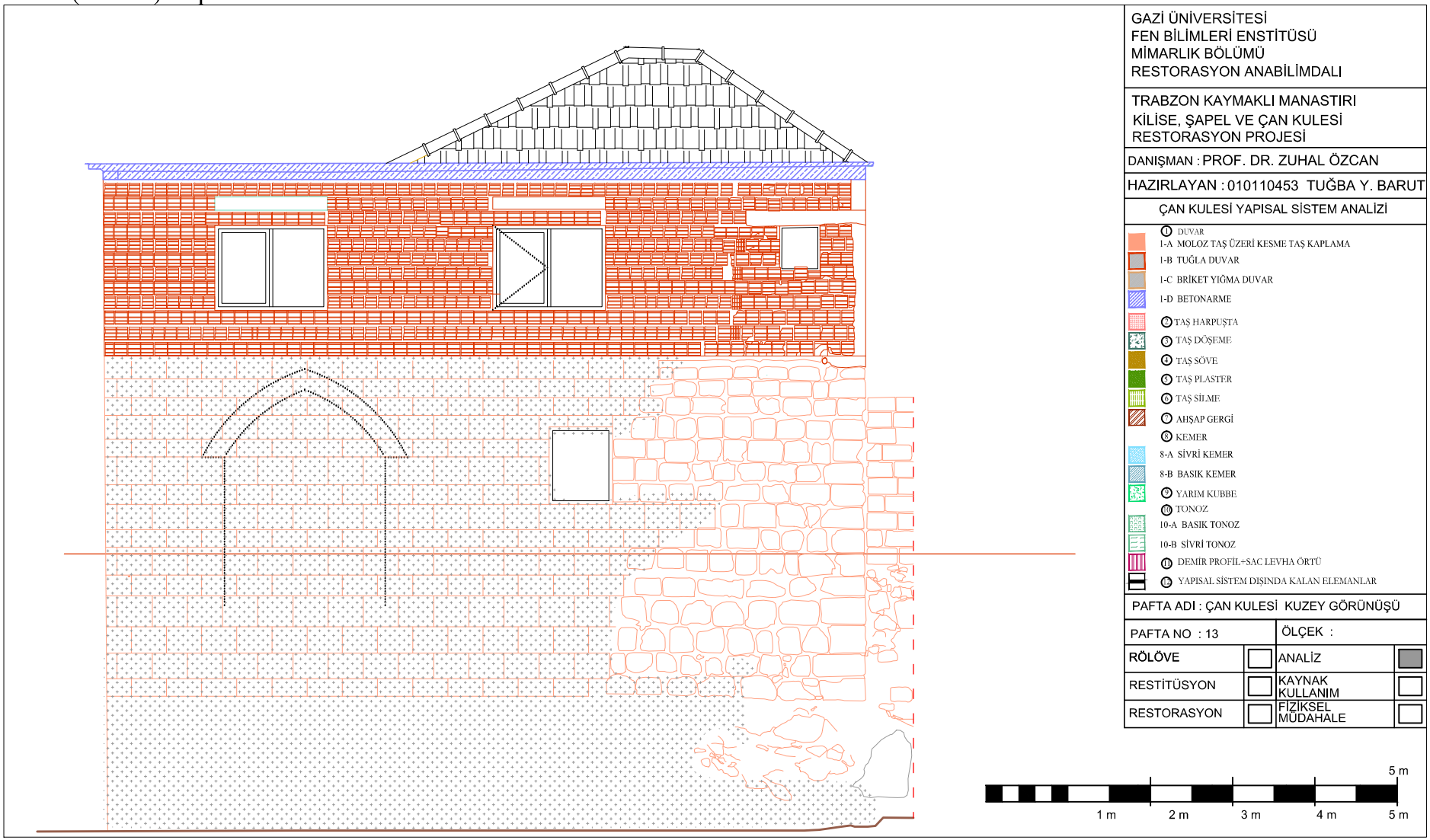
① DUVAR
1-A MOLOZ TAŞ ÜZERİ KESME TAŞ KAPLAMA
1-B TUĞLA DUVAR
1-C BRİKET YIĞMA DUVAR
1-D BETONARME
② TAŞ HARPUŞTA
③ TAŞ DÖŞEME
④ TAŞ SÖVE
⑤ TAŞ PLASTER
⑥ TAŞ SİLME
⑦ AHŞAP GERGİ
⑧ KEMER
8-A SİVRİ KEMER
8-B BASIK KEMER
⑨ YARIM KUBBE
⑩ TONOZ
10-A BASIK TONOZ
10-B SİVRİ TONOZ
⑪ DEMİR PROFİL+SAC LEVHA ÖRTÜ
⑫ YAPISAL SİSTEM DIŞINDA KALAN ELEMANLAR

PAFTA ADI : ÇAN KULESİ DOĞU GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 12		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

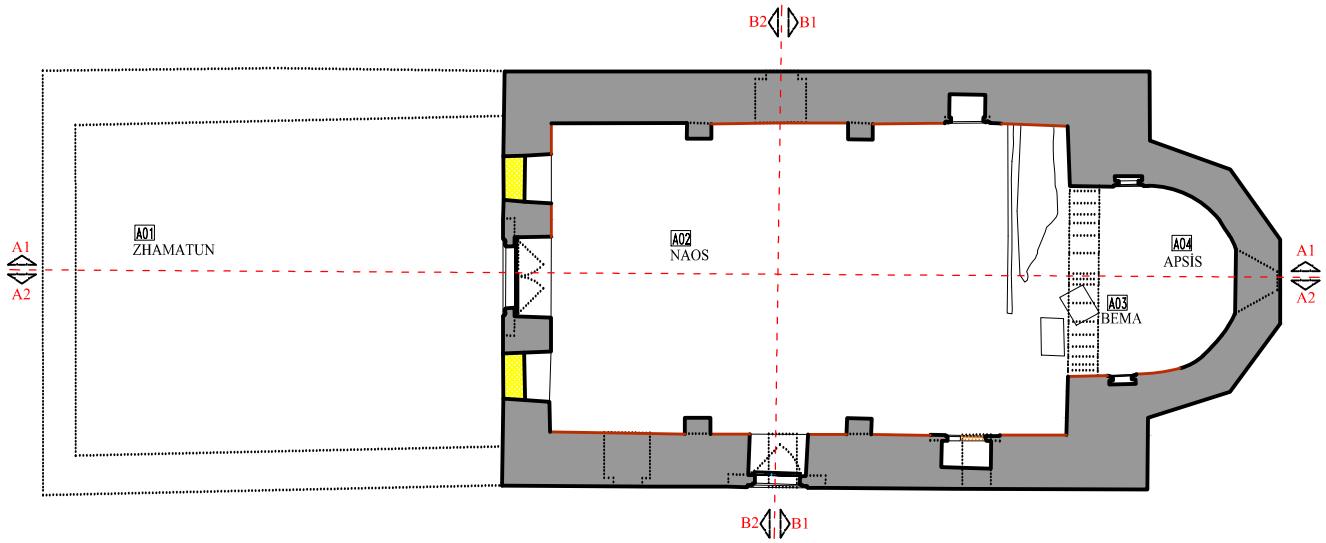
5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 4.34. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi doğu görünüşü

Şekil 4.35. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi kuzey görünüşü

EK-5 Değişim - Bozulma Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR
2. DERZ BOŞALMALARI
3. KIRILMA KOPMALAR
4. DÜŞEYDEN SAPMALAR

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. DEĞİŞTİRME
2. KALDIRMA
3. KİRLENME İS
4. EKLEME
5. NİTELİKSİZ ONARIM (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA
7. VANDALİZM

DOĞAL BOZULMALAR

1. AŞINMA-DÖKÜLME
2. PARÇA KAYBI
3. SİYAH TABAKA
4. TUZ OLUŞUMU
5. BİYOLOJİK PATİNA
6. ÇATLAK
7. FRESK AŞINMA

PAFTA ADI : +0.50 KOT PLANI

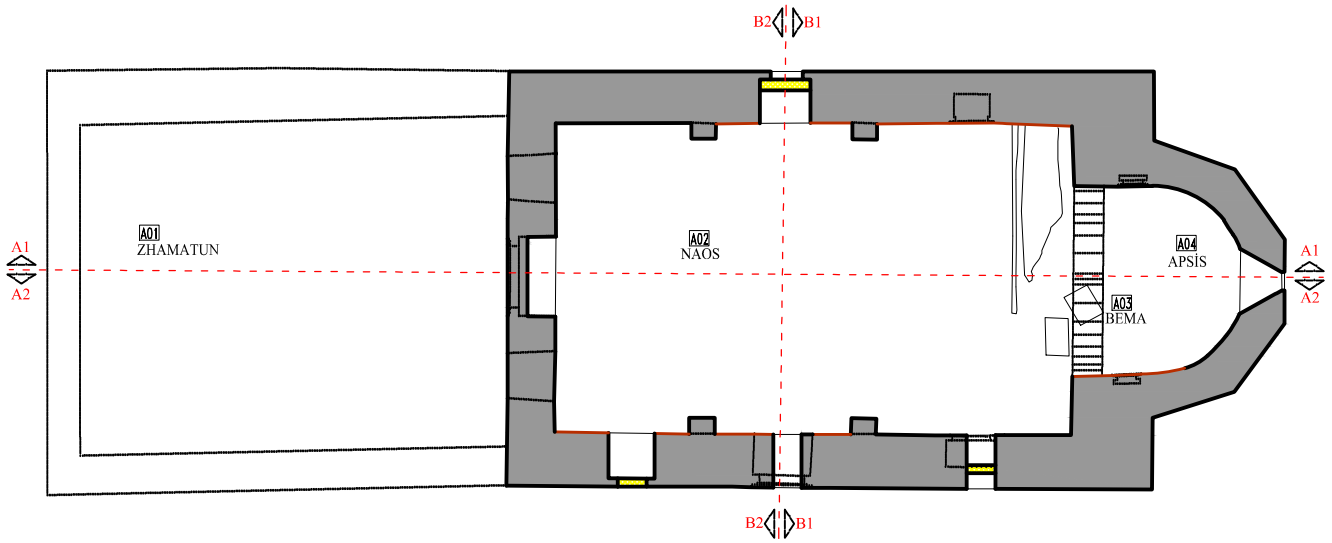
PAFTA NO : 1 | ÖLÇEK : 1/100

RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		MÜDAHALE	

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 5.1. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu planı

EK-5 (Devam) Değişim - Bozulma Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR
2. DERZ BOŞALMALARI
3. KIRILMA KOPMALAR
4. DÜŞEYDEN SAPMALAR

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. DEĞİŞTİRME
2. KALDIRMA
3. KİRLENME İS
4. EKLEME
5. NİTELİKSİZ ONARIM (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA
7. VANDALİZM

DOĞAL BOZULMALAR

1. AŞINMA-DÖKÜLME
2. PARÇA KAYBI
3. SİYAH TABAKA
4. TUZ OLUŞUMU
5. BİYOLOJİK PATİNA
6. ÇATLAK
7. FRESK AŞINMA

PAFTA ADI : +2.00 KOT PLANI

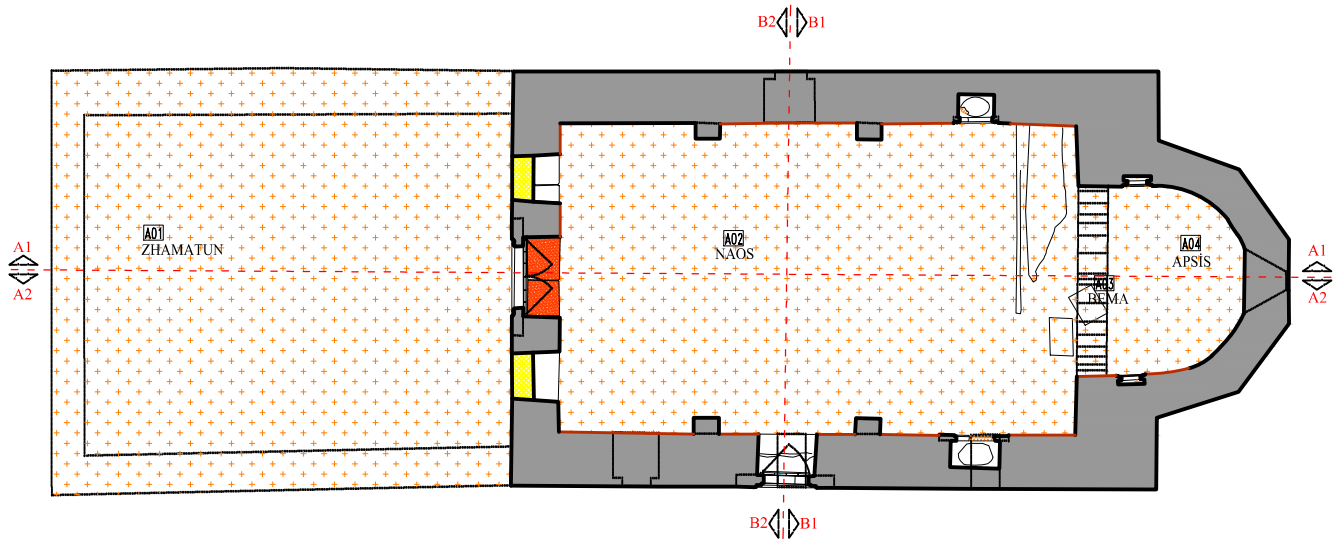
PAFTA NO : 2 | ÖLÇEK : 1/100

RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		MÜDAHALE	

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 5.2. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +2.00 kotu planı

EK-5 (Devam) Değişim - Bozulma Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR
2. DERZ BOŞALMALARI
3. KIRILMA KOPMALAR
4. DÜŞEYDEN SAPMALAR

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. DEĞİŞTİRME
2. KALDIRMA
3. KİRLENME İS
4. EKLEME
5. NİTELİKSİZ ONARIM (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA
7. VANDALİZM

DOĞAL BOZULMALAR

1. AŞINMA-DÖKÜLME
2. PARÇA KAYBI
3. SİYAH TABAKA
4. TUZ OLUŞUMU
5. BİYOLOJİK PATİNA
6. ÇATLAK
7. FRESK AŞINMA

PAFTA ADI : +0.50 KOT DÖŞEME PLANI

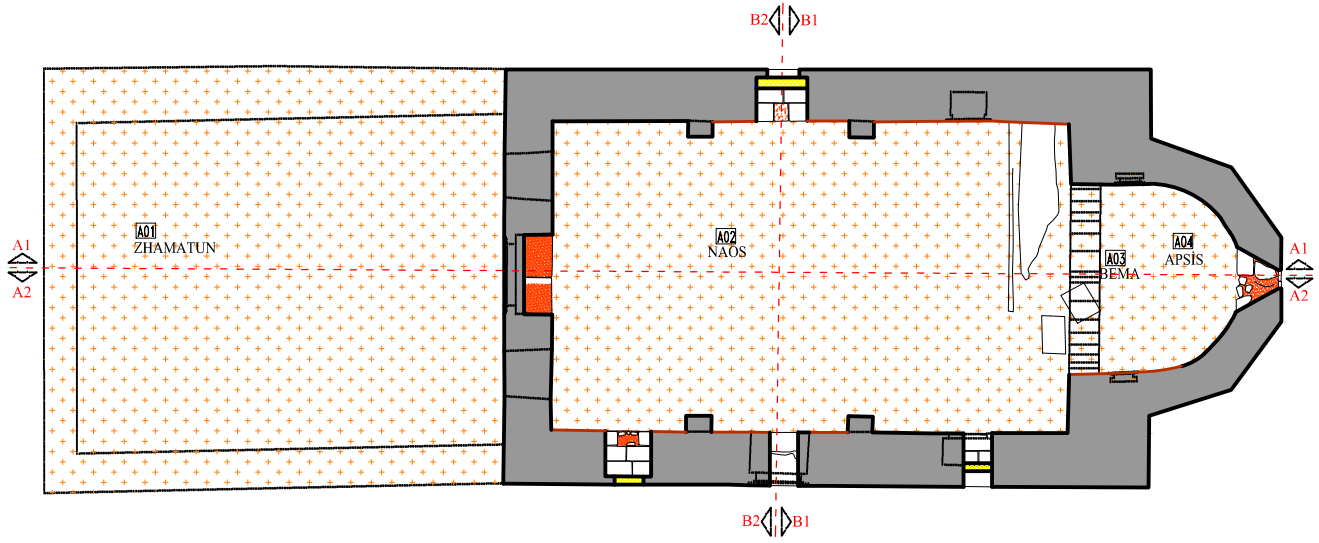
PAFTA NO : 3 | ÖLÇEK : 1/100

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 5.3. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu döşeme planı

EK-5 (Devam) Değişim - Bozulma Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR
2. DERZ BOŞALMALARI
3. KIRILMA KOPMALAR
4. DÜŞEYDEN SAPMALAR

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. DEĞİŞTİRME
2. KALDIRMA
3. KİRLENME İS
4. EKLEME
5. NİTELİKSİZ ONARIM (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA
7. VANDALİZM

DOĞAL BOZULMALAR

1. AŞINMA-DÖKÜLME
2. PARÇA KAYBI
3. SİYAH TABAKA
4. TUZ OLUŞUMU
5. BİYOLOJİK PATİNA
6. ÇATLAK
7. FRESK AŞINMA

PAFTA ADI : +2.00 KOT DÖŞEME PLANI

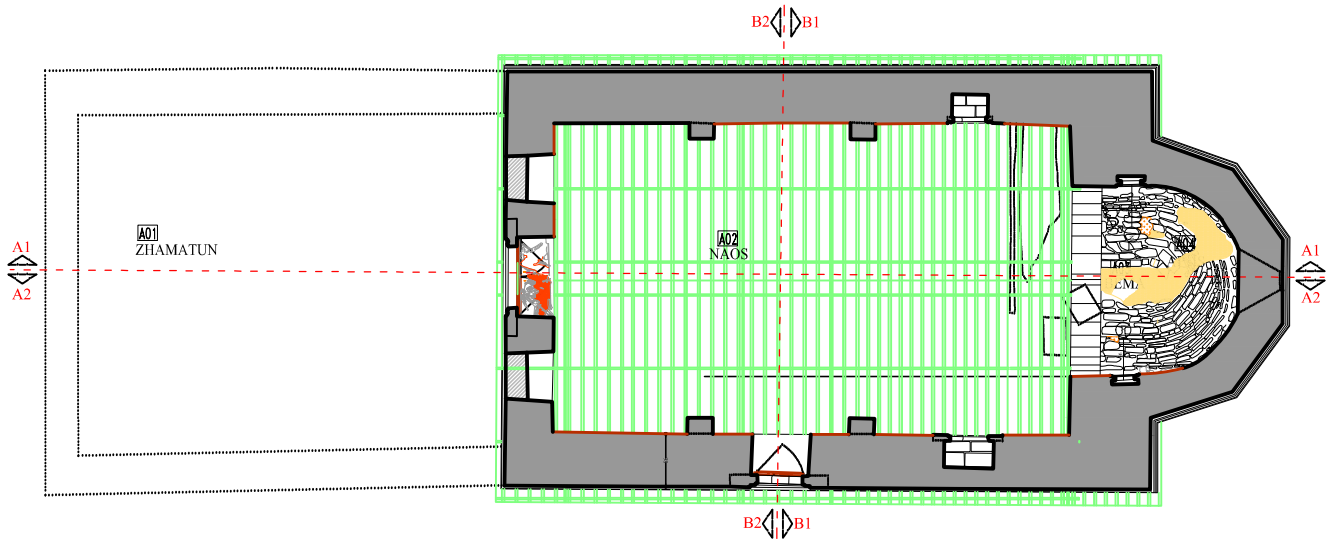
PAFTA NO : 4 | ÖLÇEK : 1/100

RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		MÜDAHALE	

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 5.4. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +2.00 kotu döşeme planı

EK-5 (Devam) Değişim - Bozulma Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ
1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR
2. DERZ BOŞALMALARI
3. KIRILMA KOPMALAR
4. DÜŞEYDEN SAPMALAR

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER
1. DEĞİŞTİRME
2. KALDIRMA
3. KİRLENME İS
4. EKLEME
5. NİTELİKSİZ ONARIM (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA
7. VANDALİZM

DOĞAL BOZULMALAR
1. AŞINMA-DÖKÜLME
2. PARÇA KAYBI
3. SİYAH TABAKA
4. TUZ OLUŞUMU
5. BİYOLOJİK PATİNA
6. ÇATLAK
7. FRESK AŞINMA

PAFTA ADI : +0.50 KOT TAVAN PLANI

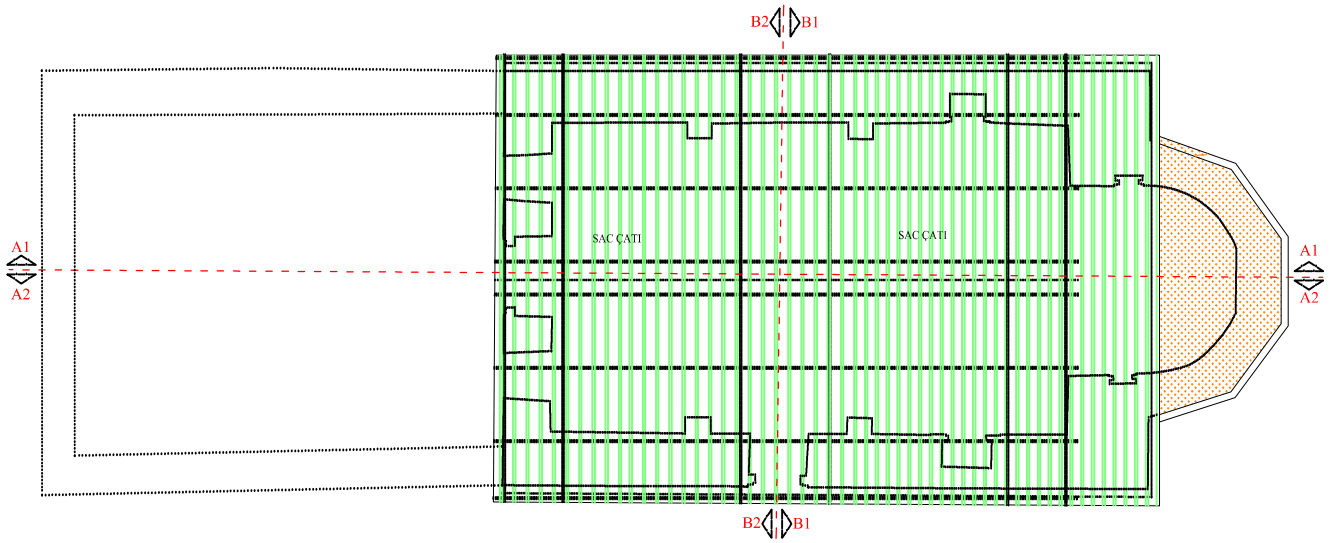
PAFTA NO : 5 | ÖLÇEK : 1/100

RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		MÜDAHALE	

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 5.5. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu tavan planı

EK-5 (Devam) Değişim - Bozulma Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR
2. DERZ BOŞALMALARI
3. KIRILMA KOPMALAR
4. DÜŞEYDEN SAPMALAR

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. DEĞİŞTİRME
2. KALDIRMA
3. KİRLENME İS
4. EKLEME
5. NİTELİKSİZ ONARIM (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA
7. VANDALİZM

DOĞAL BOZULMALAR

1. AŞINMA-DÖKÜLME
2. PARÇA KAYBI
3. SİYAH TABAKA
4. TUZ OLUŞUMU
5. BİYOLOJİK PATİNA
6. ÇATLAK
7. FRESK AŞINMA

PAFTA ADI : ÇATI PLANI

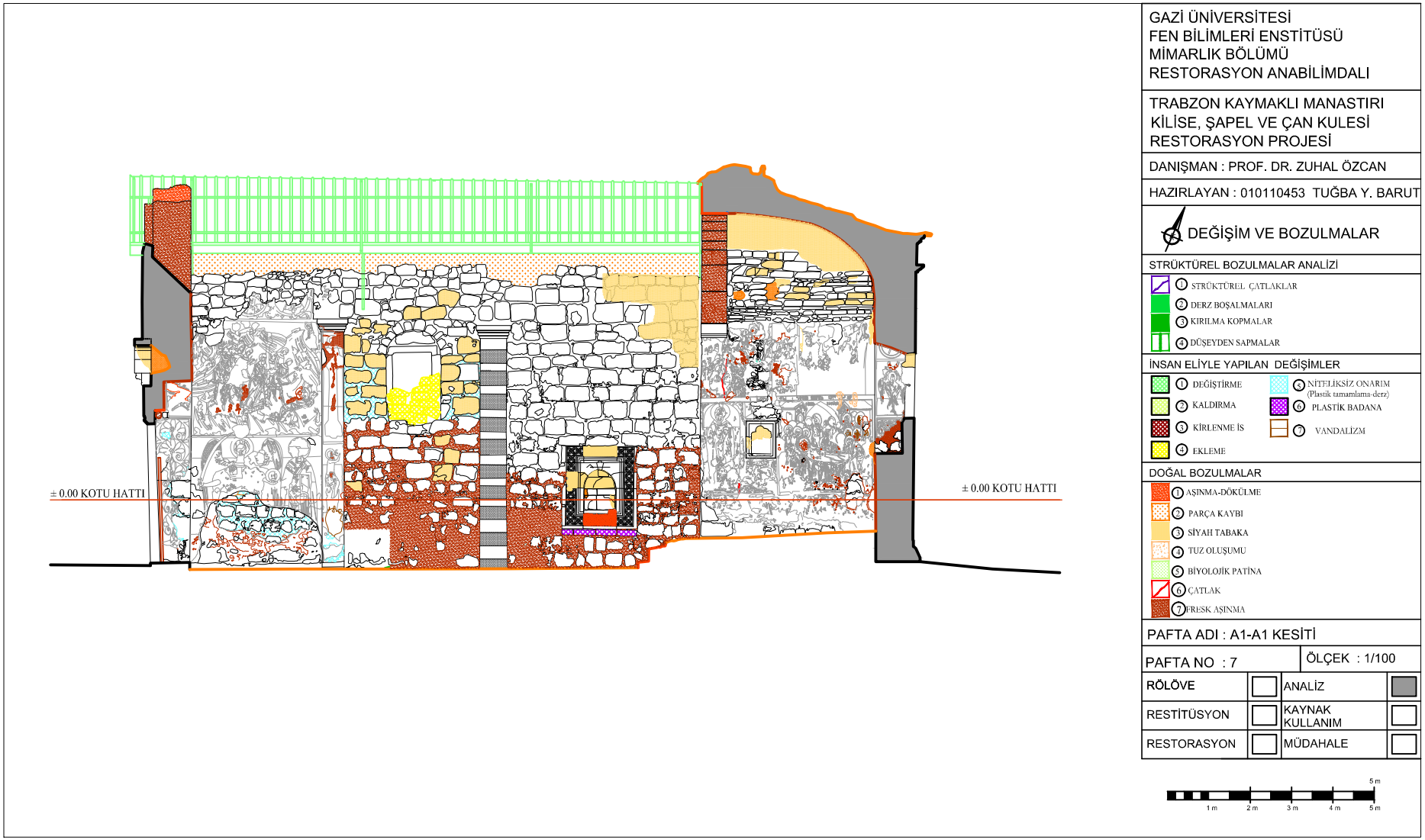
PAFTA NO : 6 | ÖLÇEK : 1/100

RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		MÜDAHALE	

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

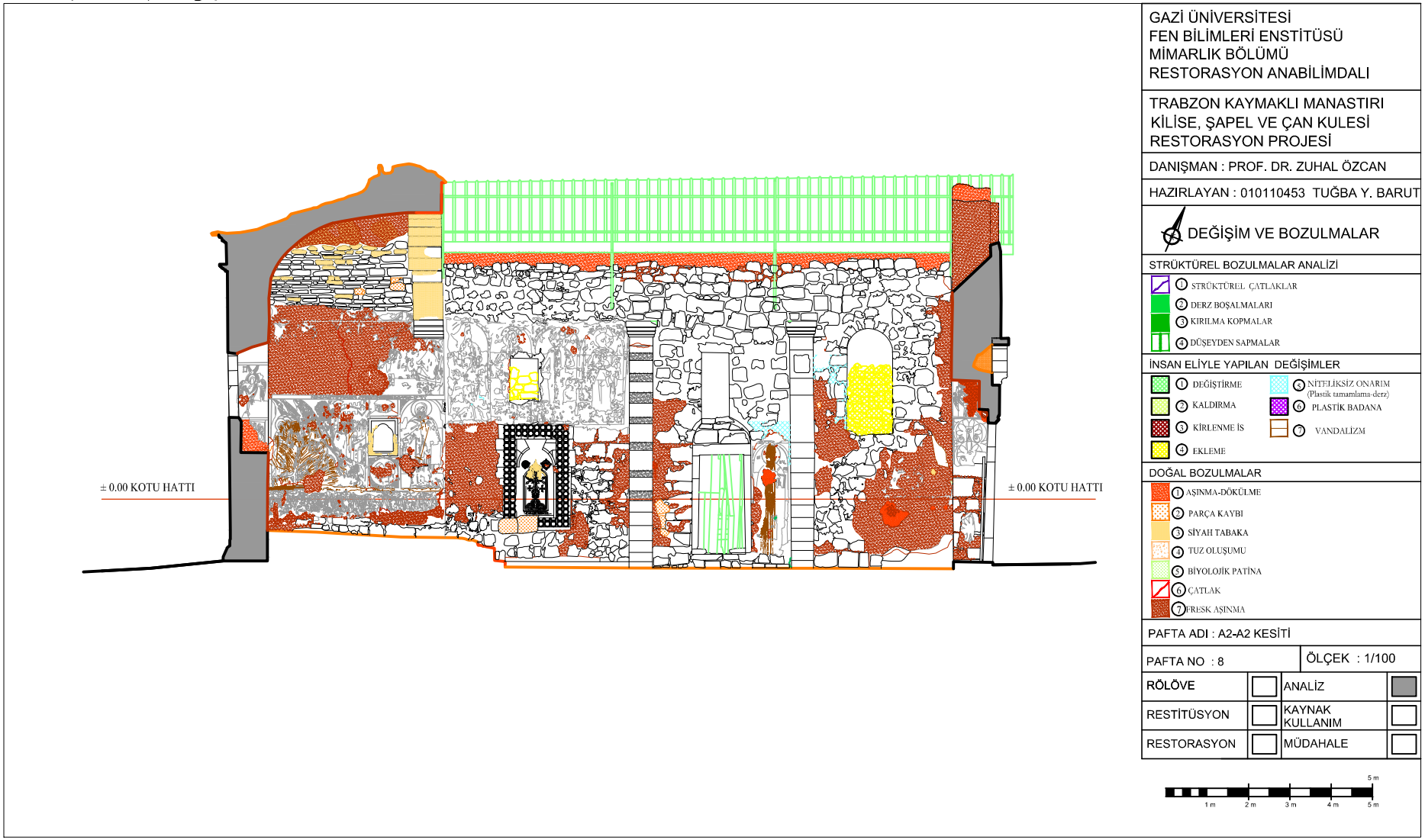
Şekil 5.6. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise çatı planı

EK-5 (Devam) Değişim - Bozulma Paftaları

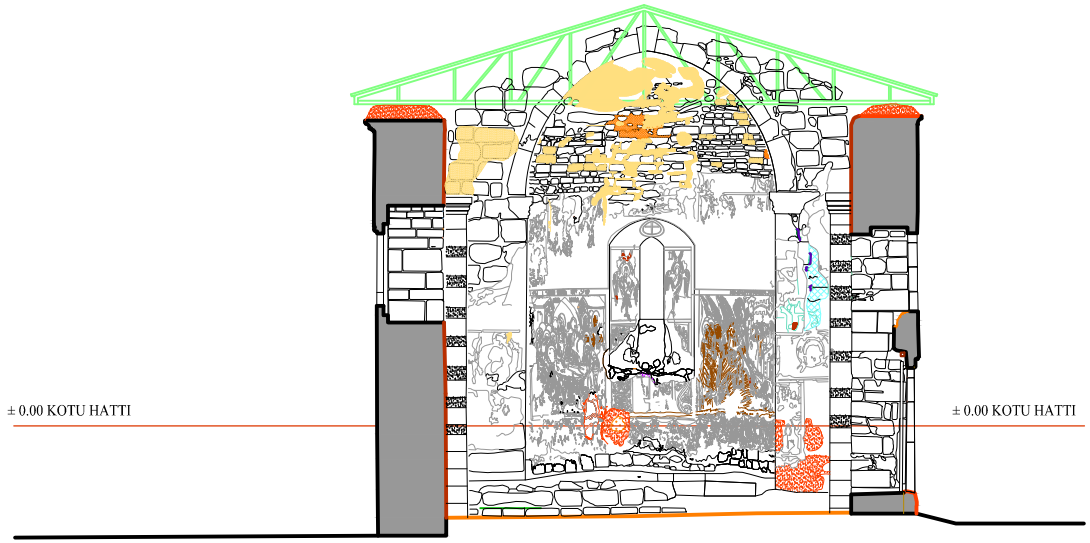
Şekil 5.7. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A1-A1 kesiti

EK-5 (Devam) Değişim - Bozulma Paftaları

Şekil 5.8. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A2-A2 kesiti

EK-5 (Devam) Değişim - Bozulma Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR
2. DERZ BOŞALMALARI
3. KIRILMA KOPMALAR
4. DÜŞEYDEN SAPMALAR

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. DEĞİŞTİRME
2. KALDIRMA
3. KİRLENME İS
4. EKLEME
5. NİTELİKSİZ ONARIM (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA
7. VANDALİZM

DOĞAL BOZULMALAR

1. AŞINMA-DÖKÜLME
2. PARÇA KAYBI
3. SİYAH TABAKA
4. TUZ OLUŞUMU
5. BİYOLOJİK PATİNA
6. ÇATLAK
7. FRESK AŞINMA

PAFTA ADI : B1-B1 KESİTİ

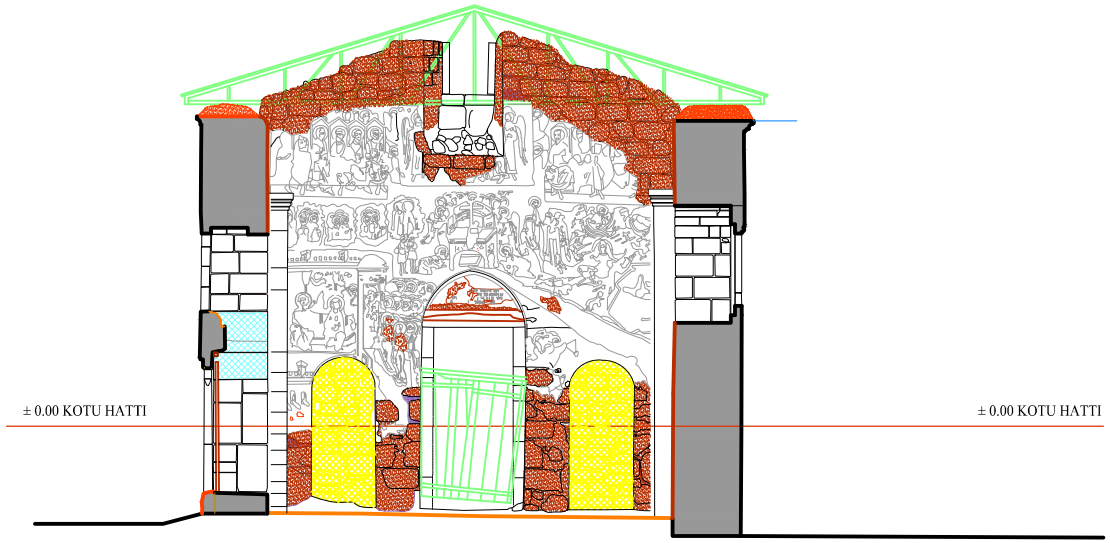
PAFTA NO : 9 | ÖLÇEK : 1/100

RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		MÜDAHALE	

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 5.9. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B1-B1 kesiti

EK-5 (Devam) Değişim - Bozulma Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ
1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR
2. DERZ BOŞALMALARI
3. KIRILMA KOPMALAR
4. DÜŞEYDEN SAPMALAR

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER
1. DEĞİŞTİRME
2. KALDIRMA
3. KİRLENME İS
4. EKLEME
5. NİTELİKSİZ ONARIM (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA
7. VANDALİZM

DOĞAL BOZULMALAR
1. AŞINMA-DÖKÜLME
2. PARÇA KAYBI
3. SİYAH TABAKA
4. TUZ OLUŞUMU
5. BİYOLOJİK PATİNA
6. ÇATLAK
7. FRESK AŞINMA

PAFTA ADI : B2-B2 KESİTİ

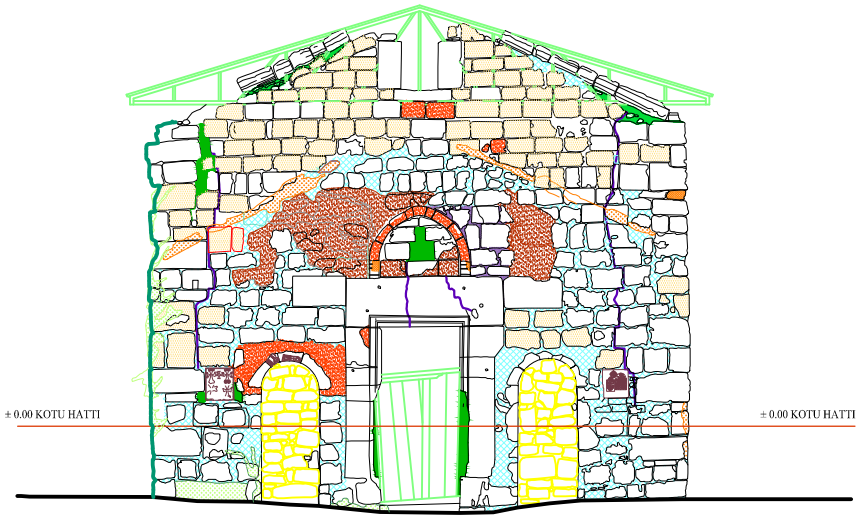
PAFTA NO : 10 | ÖLÇEK : 1/100

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 5.10. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B2-B2 kesiti

EK-5 (Devam) Değişim - Bozulma Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR
2. DERZ BOŞALMALARI
3. KIRILMA KOPMALAR
4. DÜŞEYDEN SAPMALAR

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. DEĞİŞTİRME
2. KALDIRMA
3. KİRLENME İS
4. EKLEME
5. NİTELİKSİZ ONARIM (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA
7. VANDALİZM

DOĞAL BOZULMALAR

1. AŞINMA-DÖKÜLME
2. PARÇA KAYBI
3. SİYAH TABAKA
4. TUZ OLUŞUMU
5. BİYOLOJİK PATİNA
6. ÇATLAK
7. FRESK AŞINMA

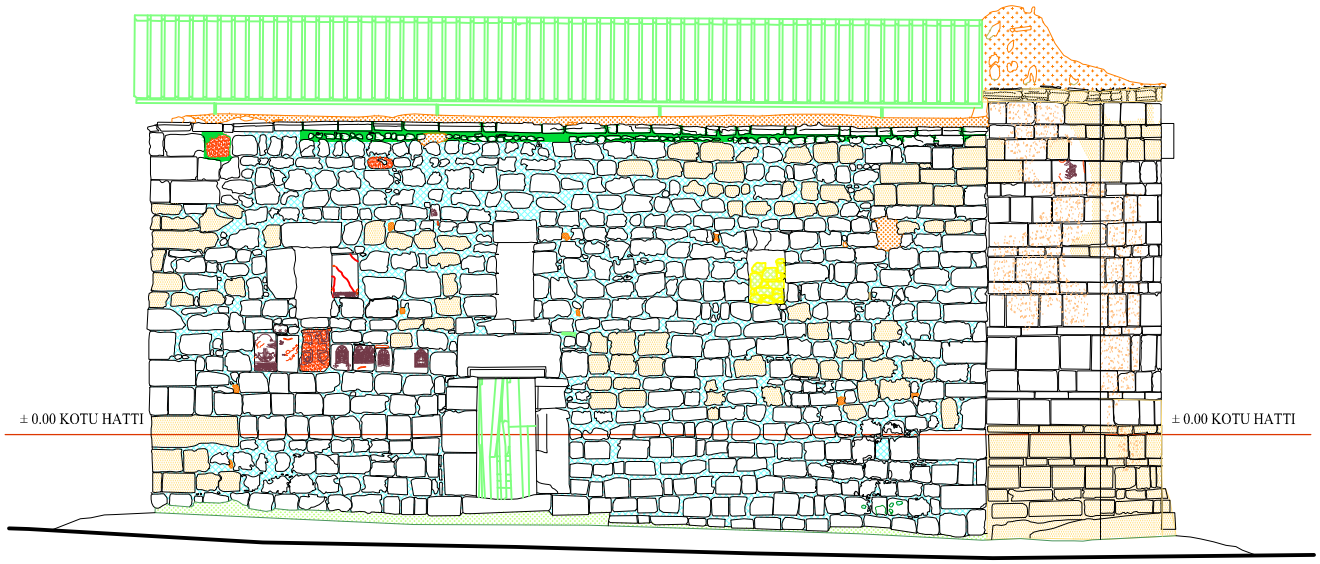
PAFTA ADI : BATI GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 11 | ÖLÇEK : 1/100

RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		MÜDAHALE	

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 5.11. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise batı cephesi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR
2. DERZ BOŞALMALARI
3. KIRILMA KOPMALAR
4. DÜŞEYDEN SAPMALAR

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. DEĞİŞTİRME
2. KALDIRMA
3. KİRLENME İS
4. EKLEME
5. NİTELİKSİZ ONARIM (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA
7. VANDALİZM

DOĞAL BOZULMALAR

1. AŞINMA-DÖKÜLME
2. PARÇA KAYBI
3. SİYAH TABAKA
4. TUZ OLUŞUMU
5. BİYOLOJİK PATİNA
6. ÇATLAK
7. FRESK AŞINMA

PAFTA ADI : GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

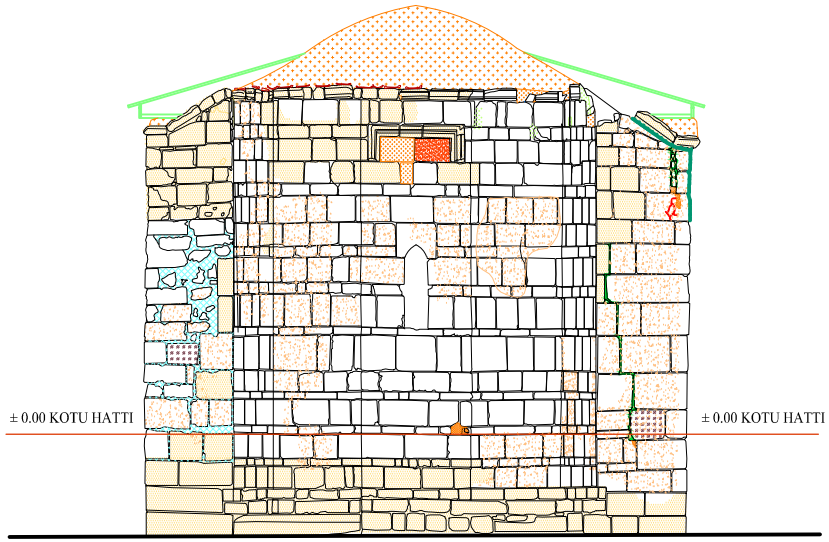
PAFTA NO : 12 | ÖLÇEK : 1/100

RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		MÜDAHALE	

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 5.12. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise güney cephesi

EK-5 (Devam) Değişim - Bozulma Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR
2. DERZ BOŞALMALARI
3. KIRILMA KOPMALAR
4. DÜŞEYDEN SAPMALAR

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. DEĞİŞTİRME
2. KALDIRMA
3. KİRLENME İS
4. EKLEME
5. NİTELİKSİZ ONARIM (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA
7. VANDALİZM

DOĞAL BOZULMALAR

1. AŞINMA-DÖKÜLME
2. PARÇA KAYBI
3. SİYAH TABAKA
4. TUZ OLUŞUMU
5. BİYOLOJİK PATİNA
6. ÇATLAK
7. FRESK AŞINMA

PAFTA ADI : DOĞU GÖRÜNÜŞÜ

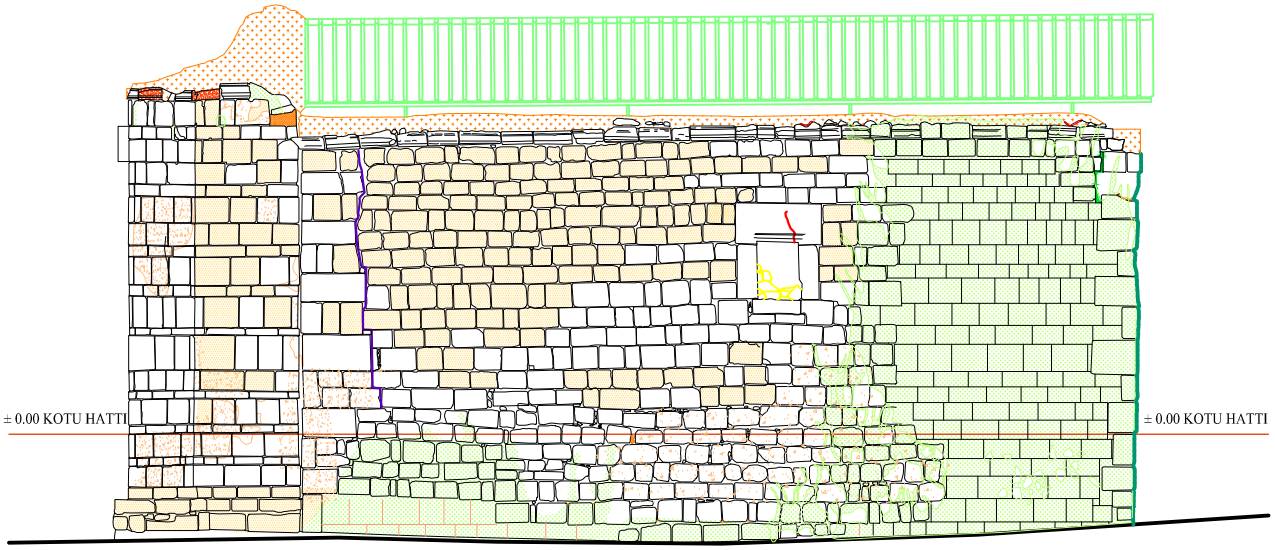
PAFTA NO : 13 | ÖLÇEK : 1/100

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 5.13. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise doğu cephesi

EK-5 (Devam) Değişim - Bozulma Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR
2. DERZ BOŞALMALARI
3. KIRILMA KOPMALAR
4. DÜŞEYDEN SAPMALAR

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. DEĞİŞTİRME
2. KALDIRMA
3. KİRLENME İS
4. EKLEME
5. NİTELİKSİZ ONARIM (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA
7. VANDALİZM

DOĞAL BOZULMALAR

1. AŞINMA-DÖKÜLME
2. PARÇA KAYBI
3. SİYAH TABAKA
4. TUZ OLUŞUMU
5. BİYOLOJİK PATİNA
6. ÇATLAK
7. FRESK AŞINMA

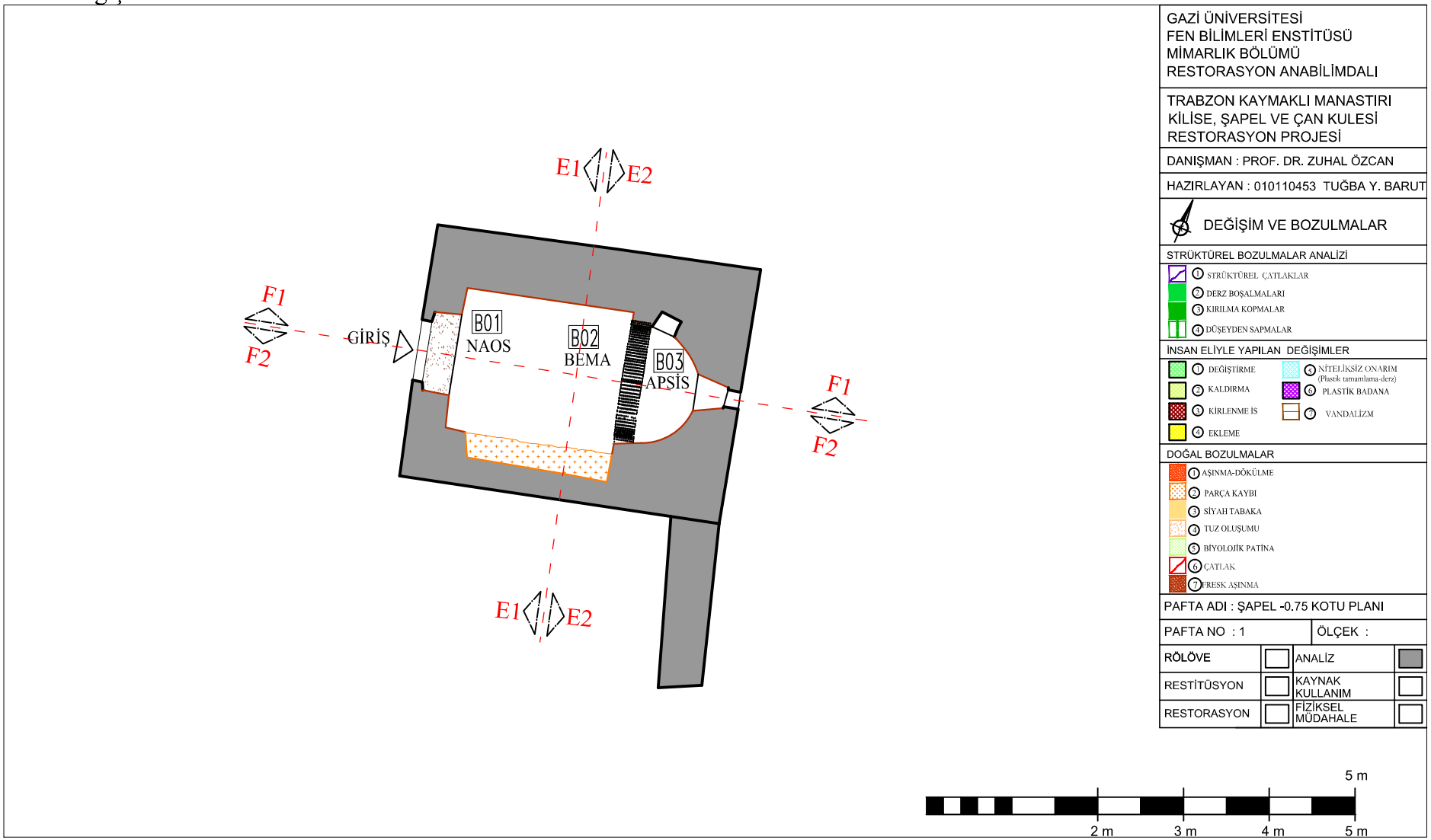
PAFTA ADI : KUZEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 14 | ÖLÇEK : 1/100

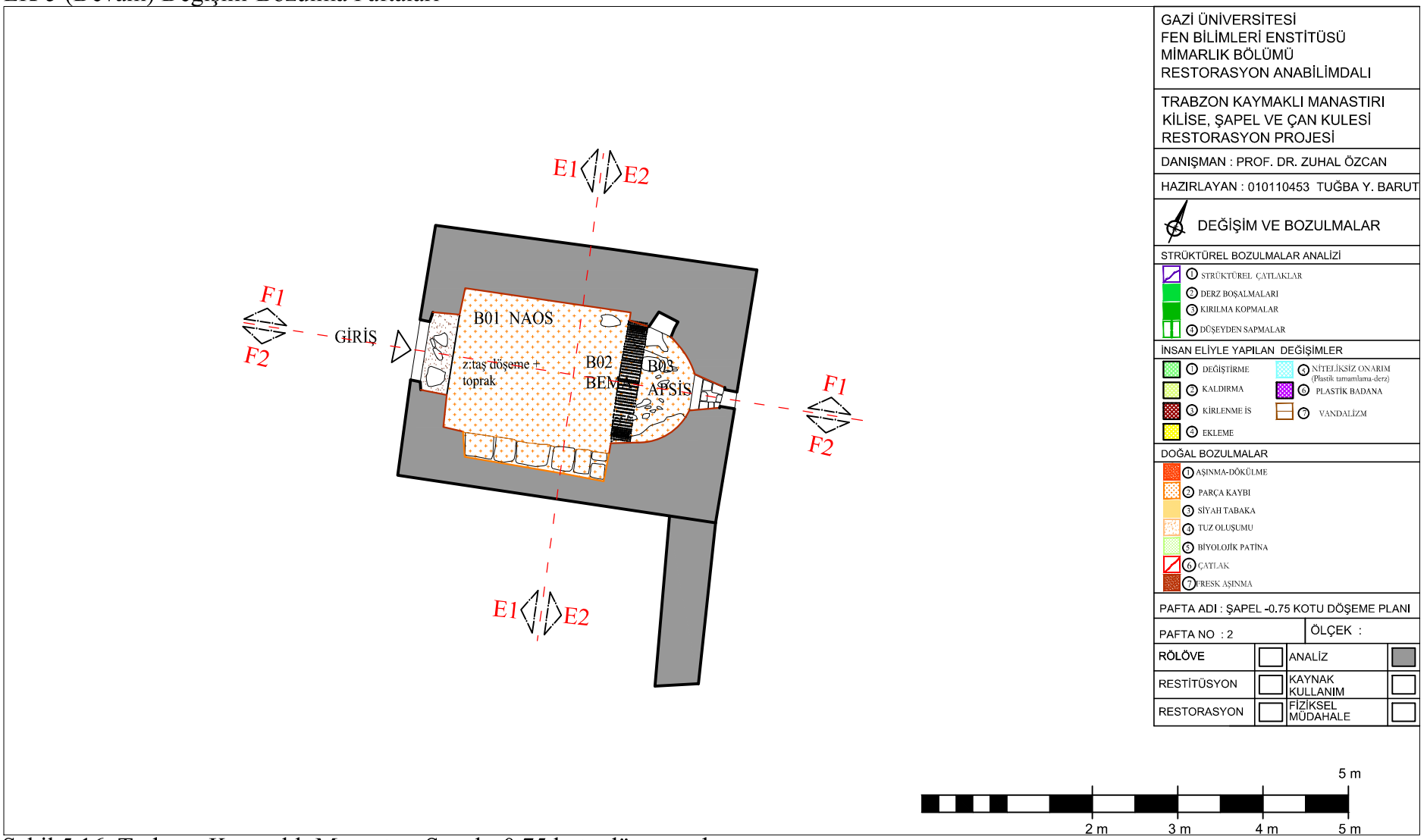
RÖLÖVE		ANALİZ	
RESTİTÜSYON		KAYNAK KULLANIM	
RESTORASYON		MÜDAHALE	

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

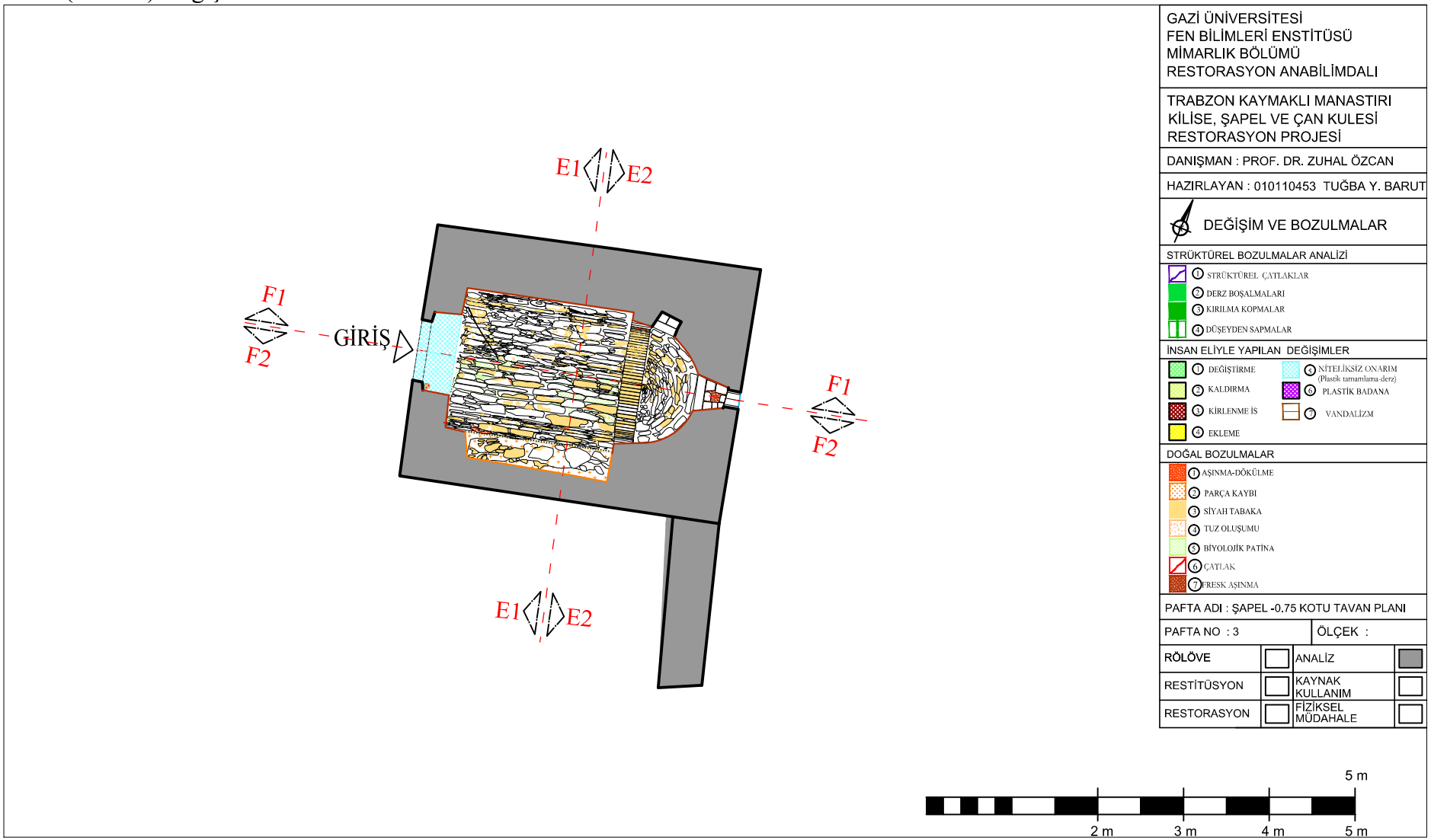
Şekil 5.14. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise kuzey cephesi

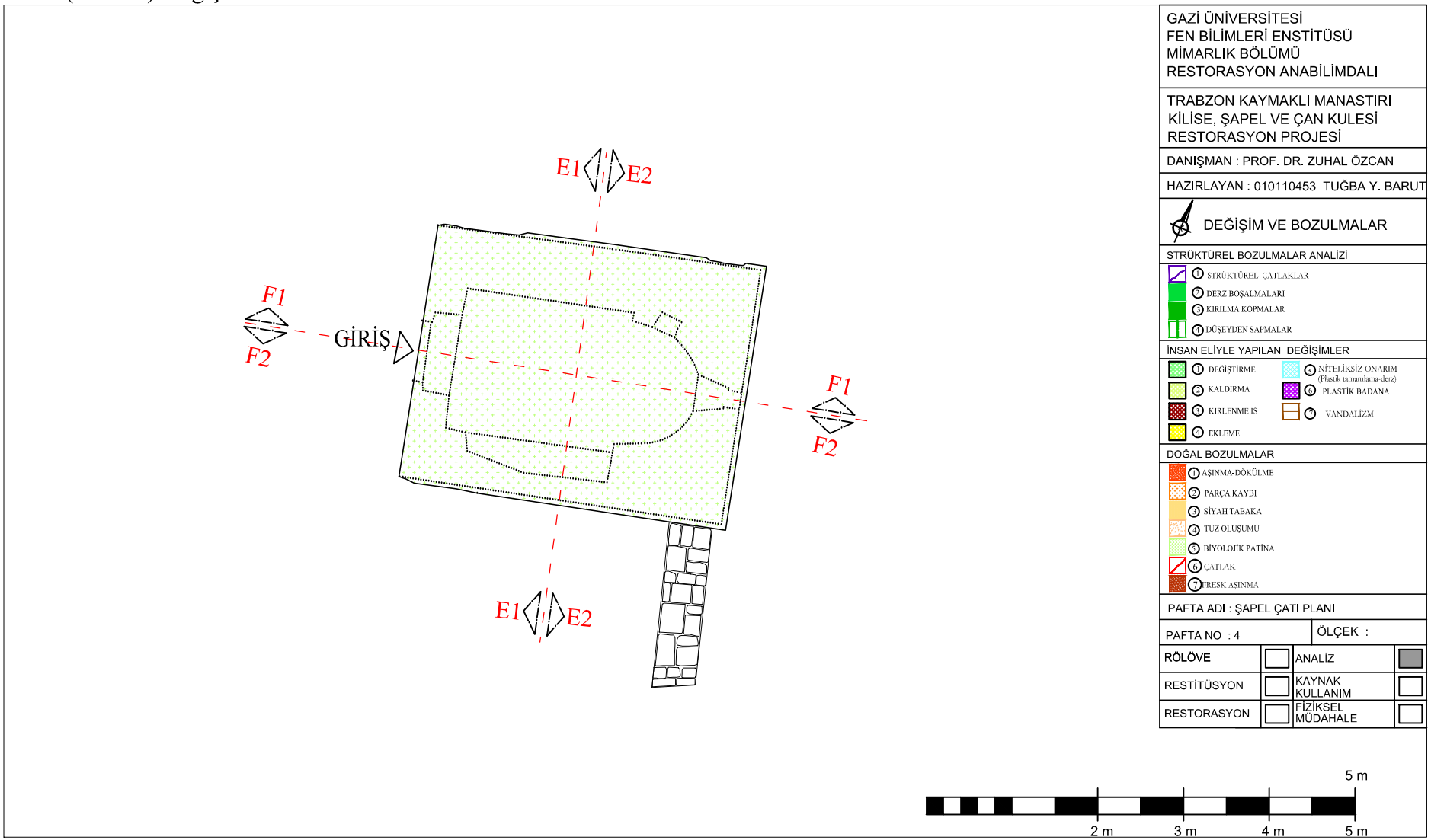
Şekil 5.15. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu planı

Şekil 5.16. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu döşeme planı

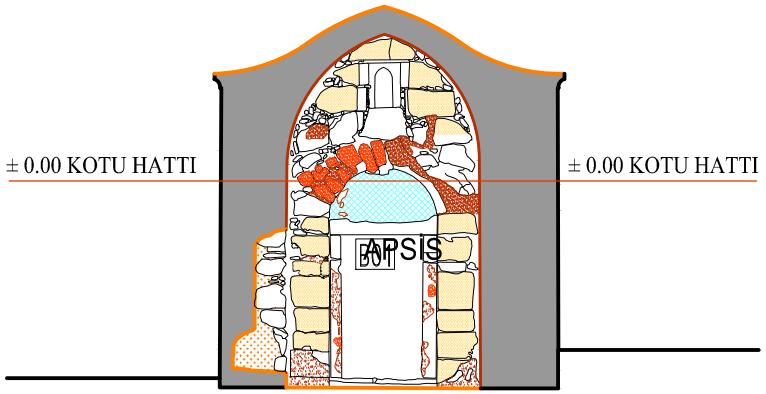

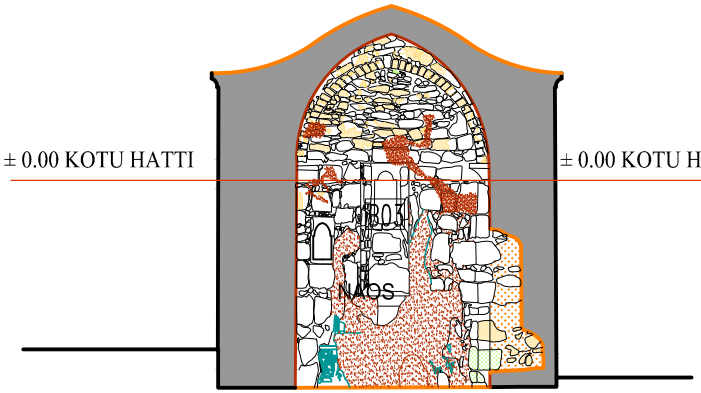
Şekil 5.17. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu tavan planı

Şekil 5.18. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel çatı planı

EK-5 (Devam) Değişim-Bozulma Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

DEĞİŞİM VE BOZULMALAR

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ
1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR
2. DERZ BOŞALMALARI
3. KIRILMA KOPMALAR
4. DÜŞEYDEN SAPMALAR

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER
1. DEĞİŞTİRME
2. KALDIRMA
3. KİRLENME İS
4. EKLEME
4. NİTELİKSİZ ONARIM (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA
7. VANDALİZM

DOĞAL BOZULMALAR
1. AŞINMA-DÖKÜLME
2. PARÇA KAYBI
3. SİYAH TABAKA
4. TUZ OLUŞUMU
5. BİYOLOJİK PATİNA
6. ÇATLAK
7. FRESK AŞINMA

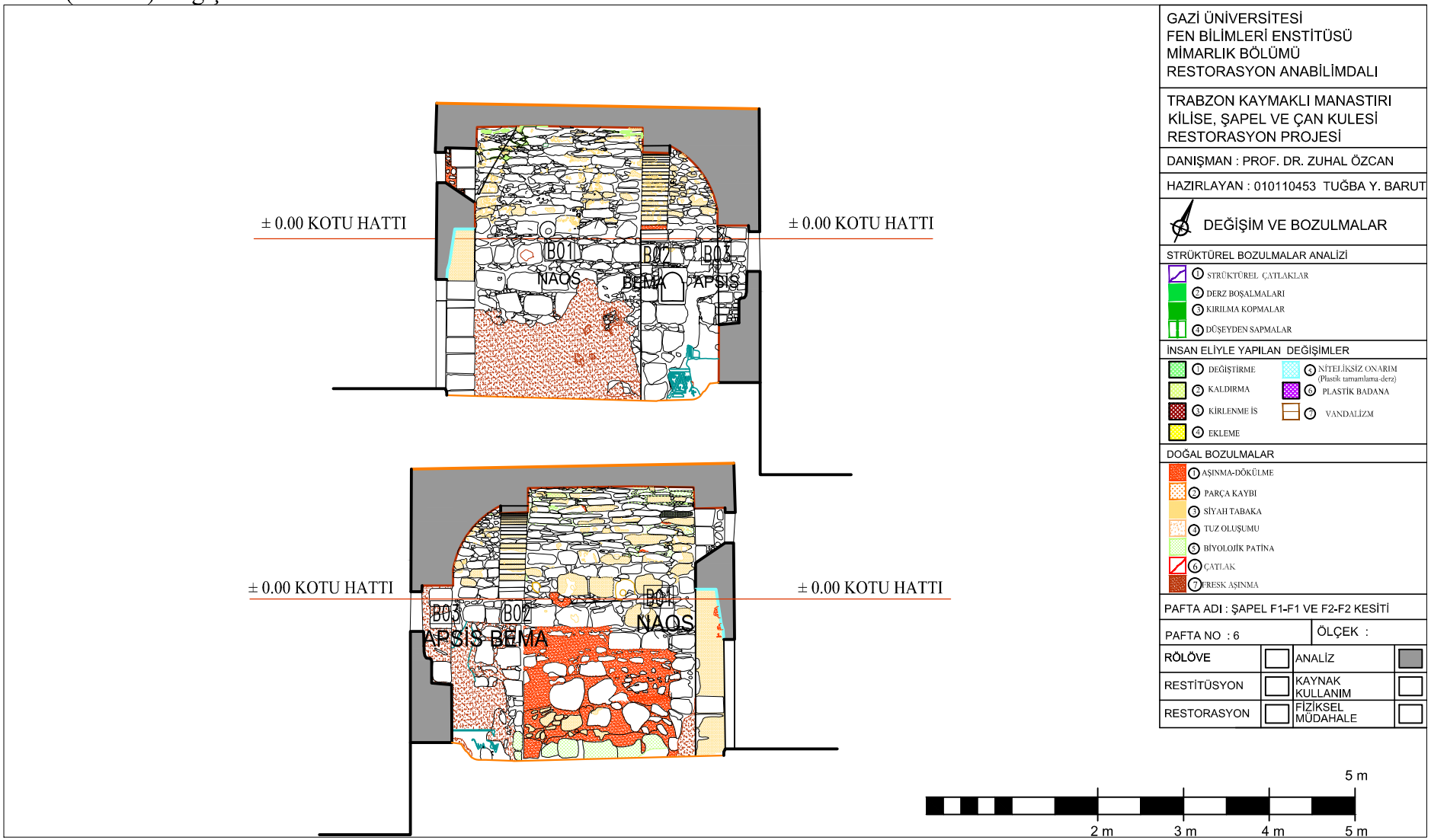
PAFTA ADI : ŞAPEL E1-E1 VE E2-E2 KESİTİ

PAFTA NO : 5 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

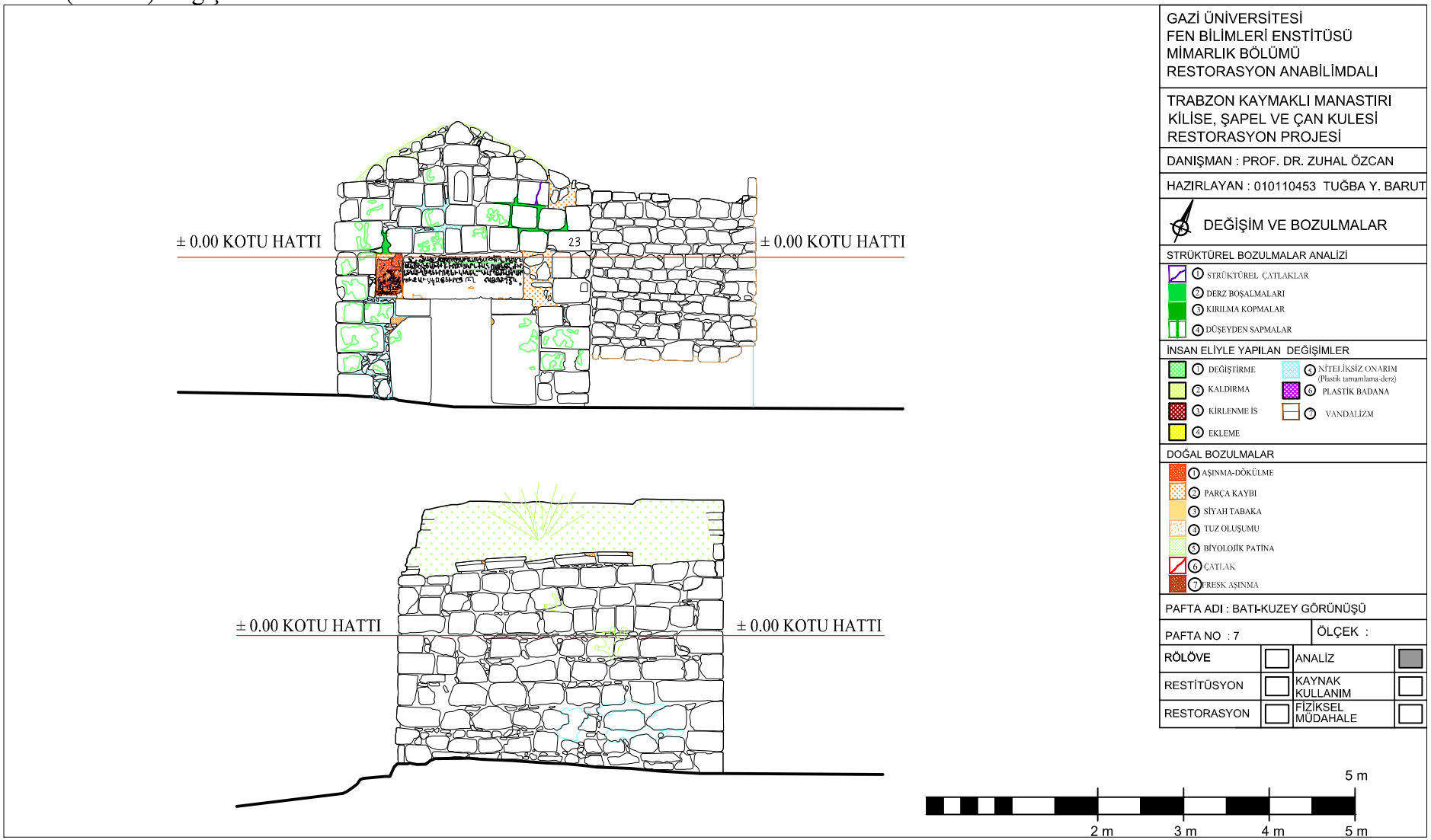
5 m
2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 5.19. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel E1-E1, E2-E2 görünüşü

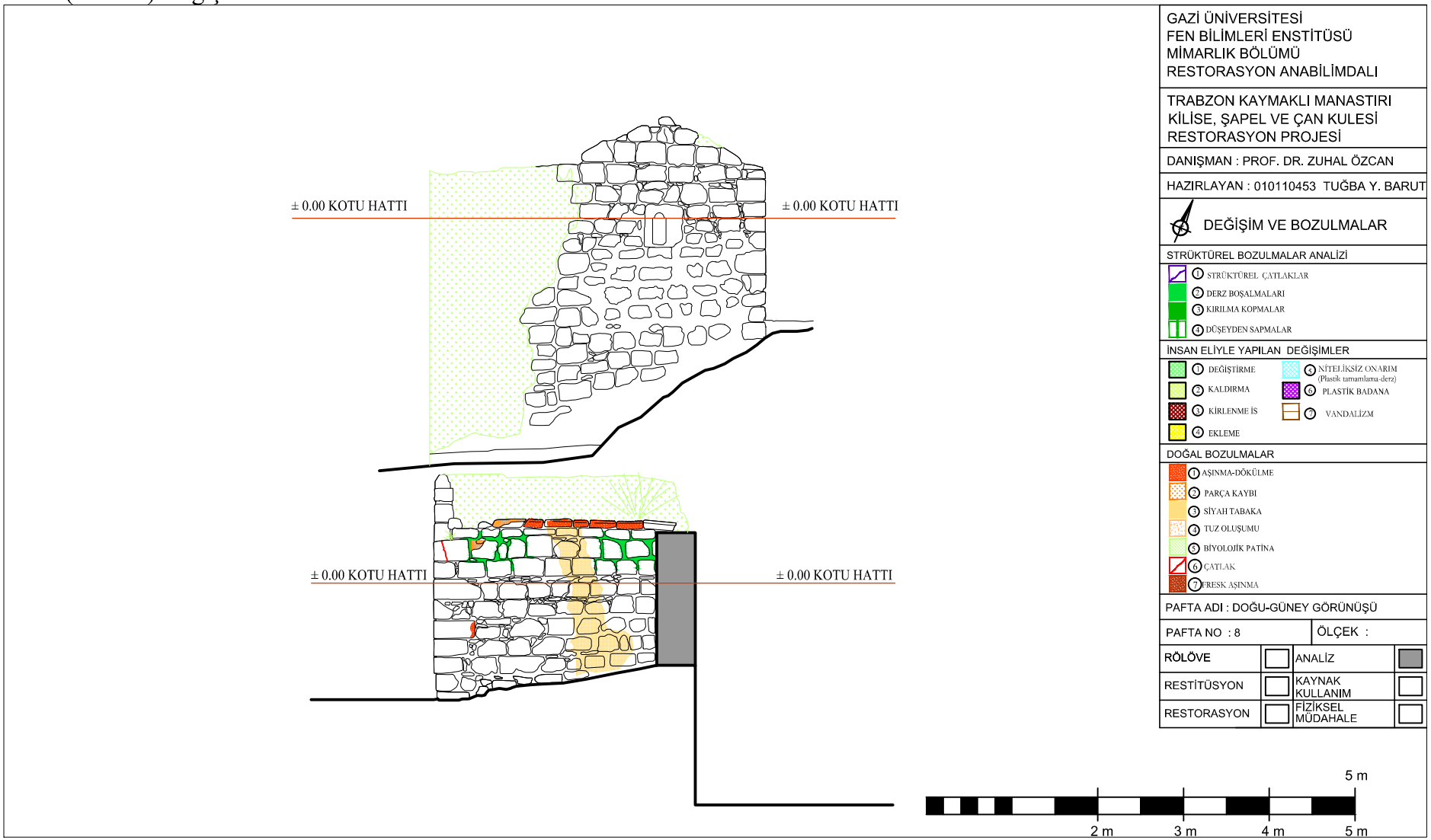

Şekil 5.20. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel F1-F1, F2-F2 kesiti

EK-5 (Devam) Değişim-Bozulma Paftaları

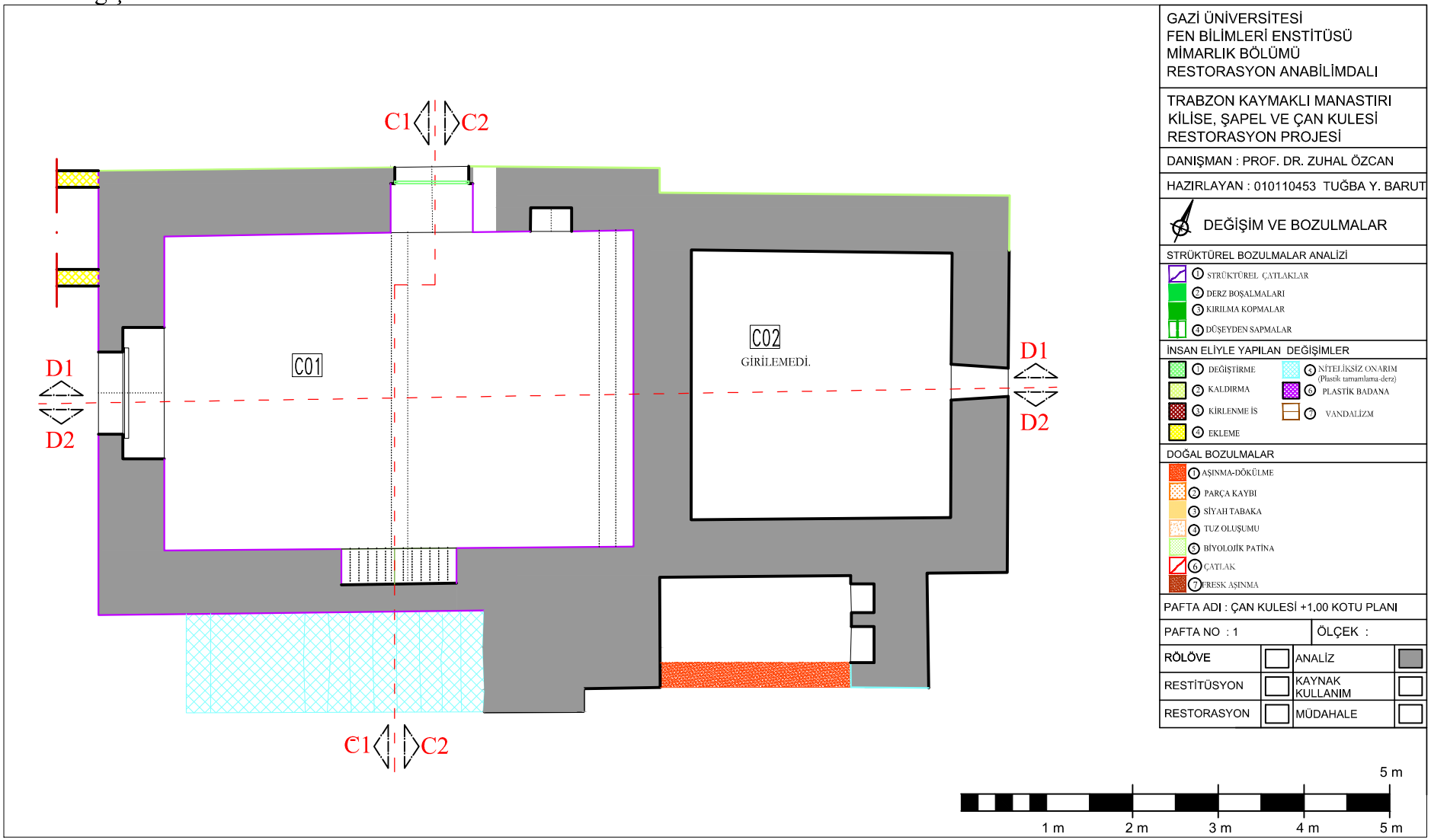

Şekil 5.21. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel batı-kuzey görünüşü

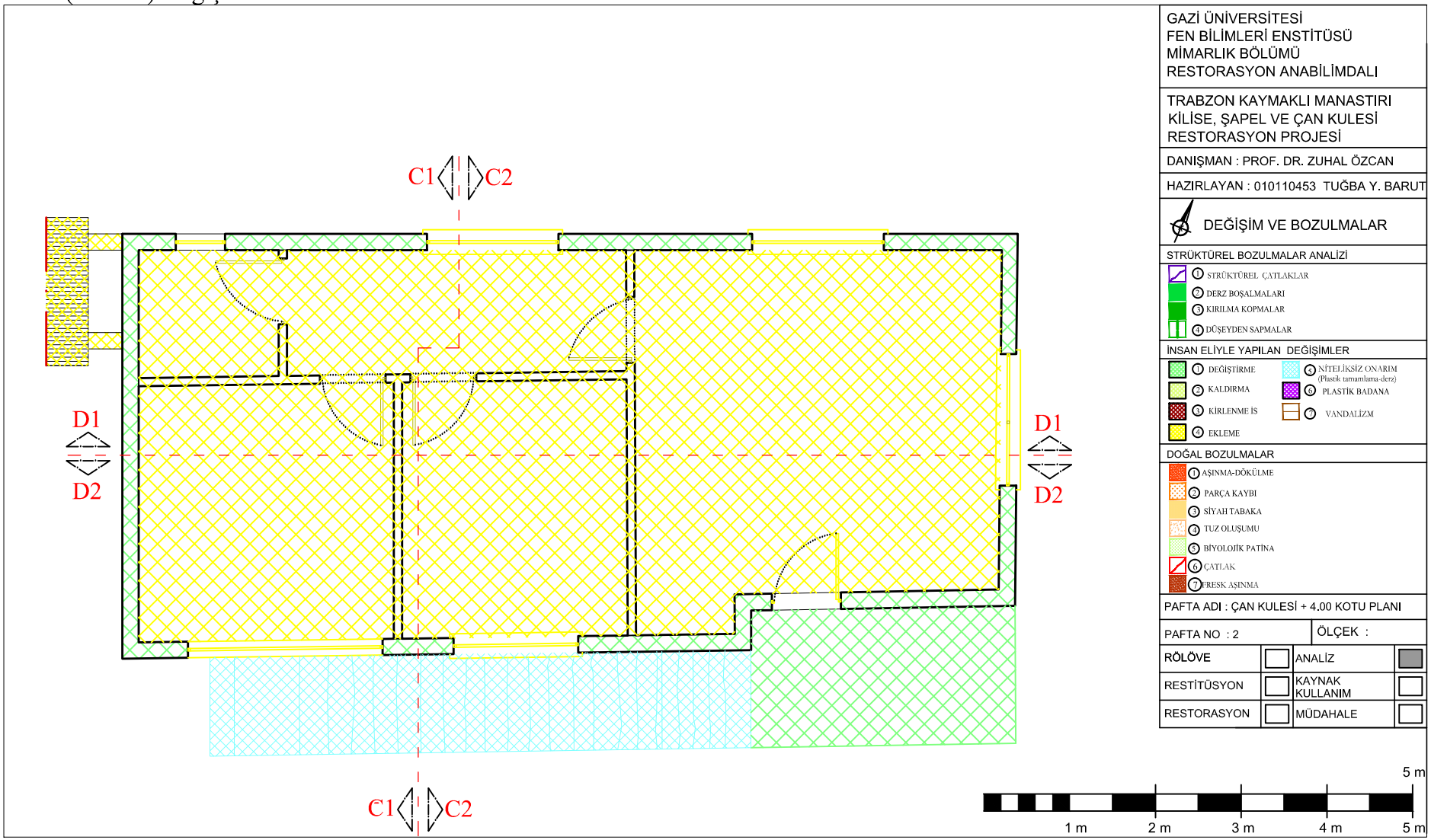
Şekil 5.22. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel doğu-güney cephesi

EK-5 Değişim-Bozulma Paftaları

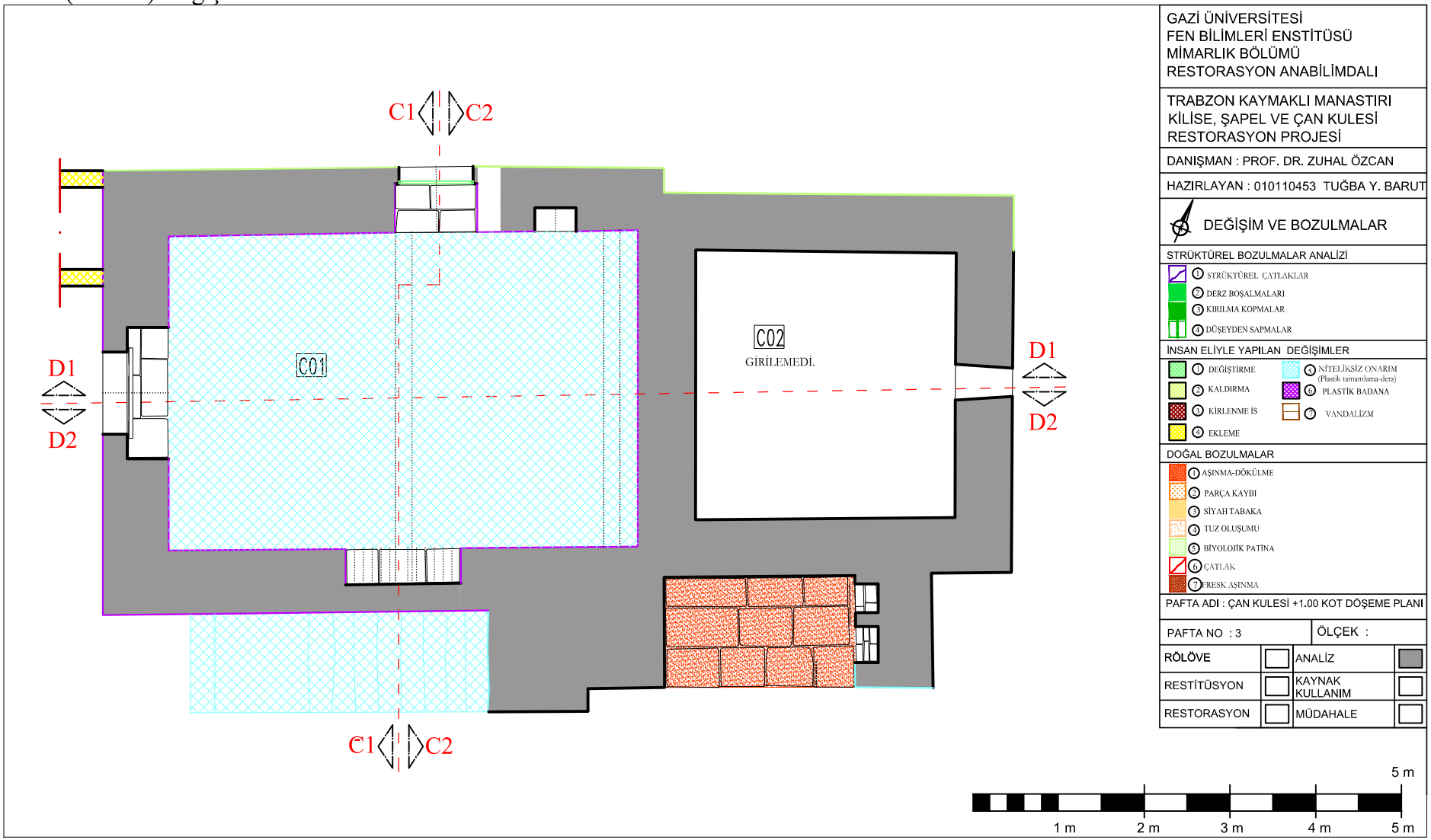
Şekil 5.23. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu planı

EK-5 (Devam) Değişim-Bozulma Paftaları

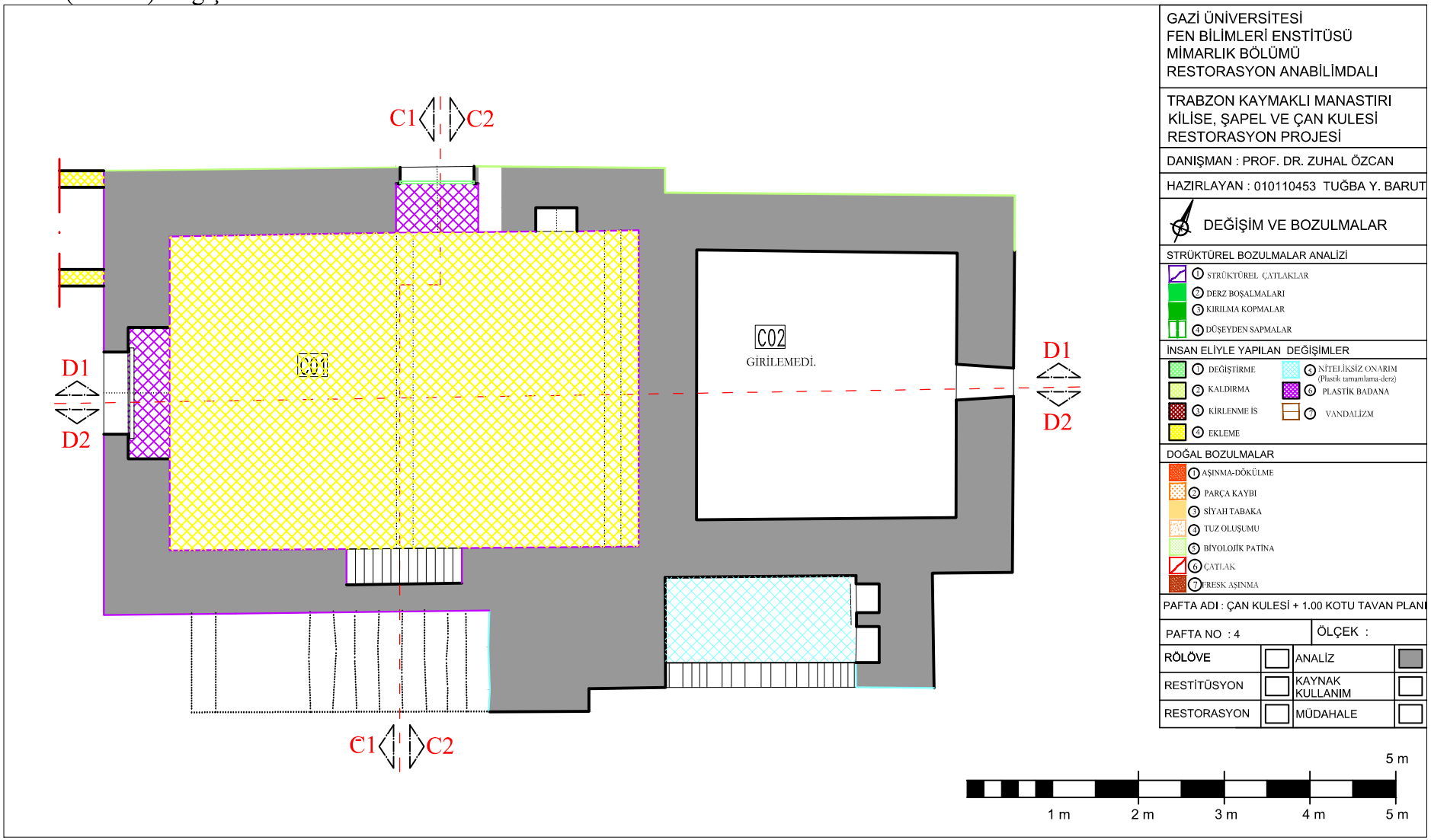

Şekil 5.24. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +4.00 kot planı

EK-5 (Devam) Değişim-Bozulma Paftaları

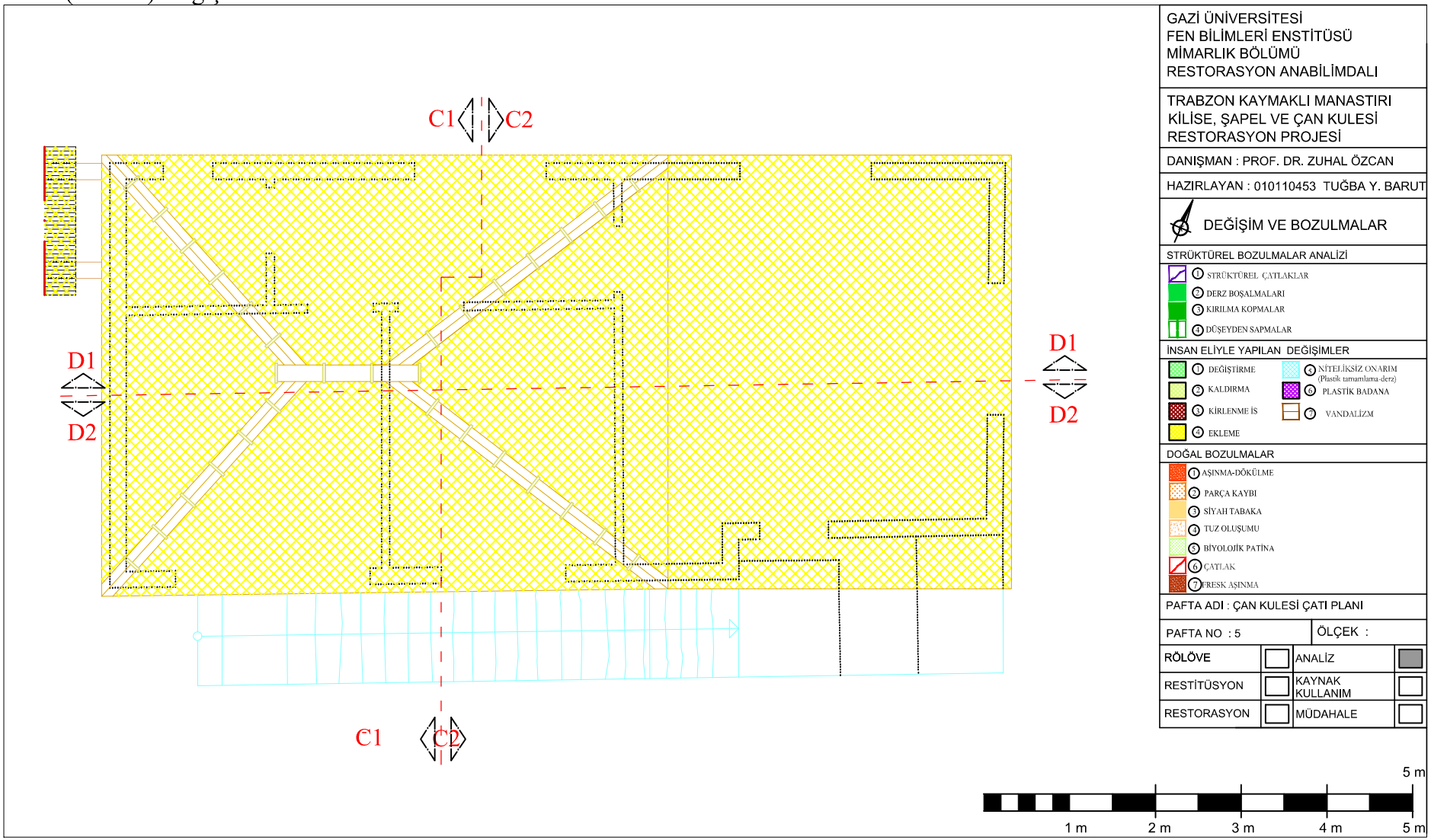

Şekil 5.25. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot döşeme planı

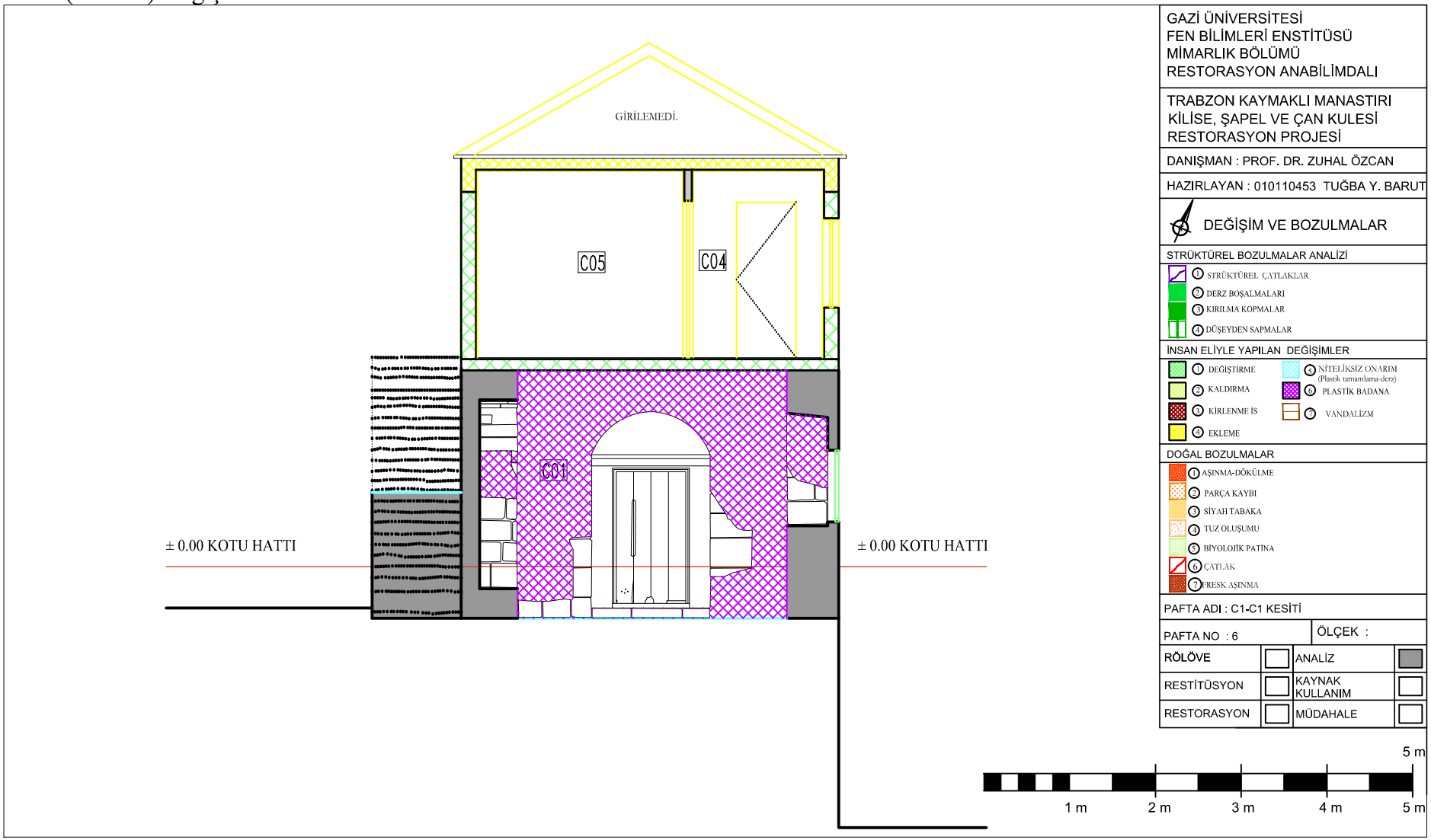

Şekil 5.26. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot tavan planı

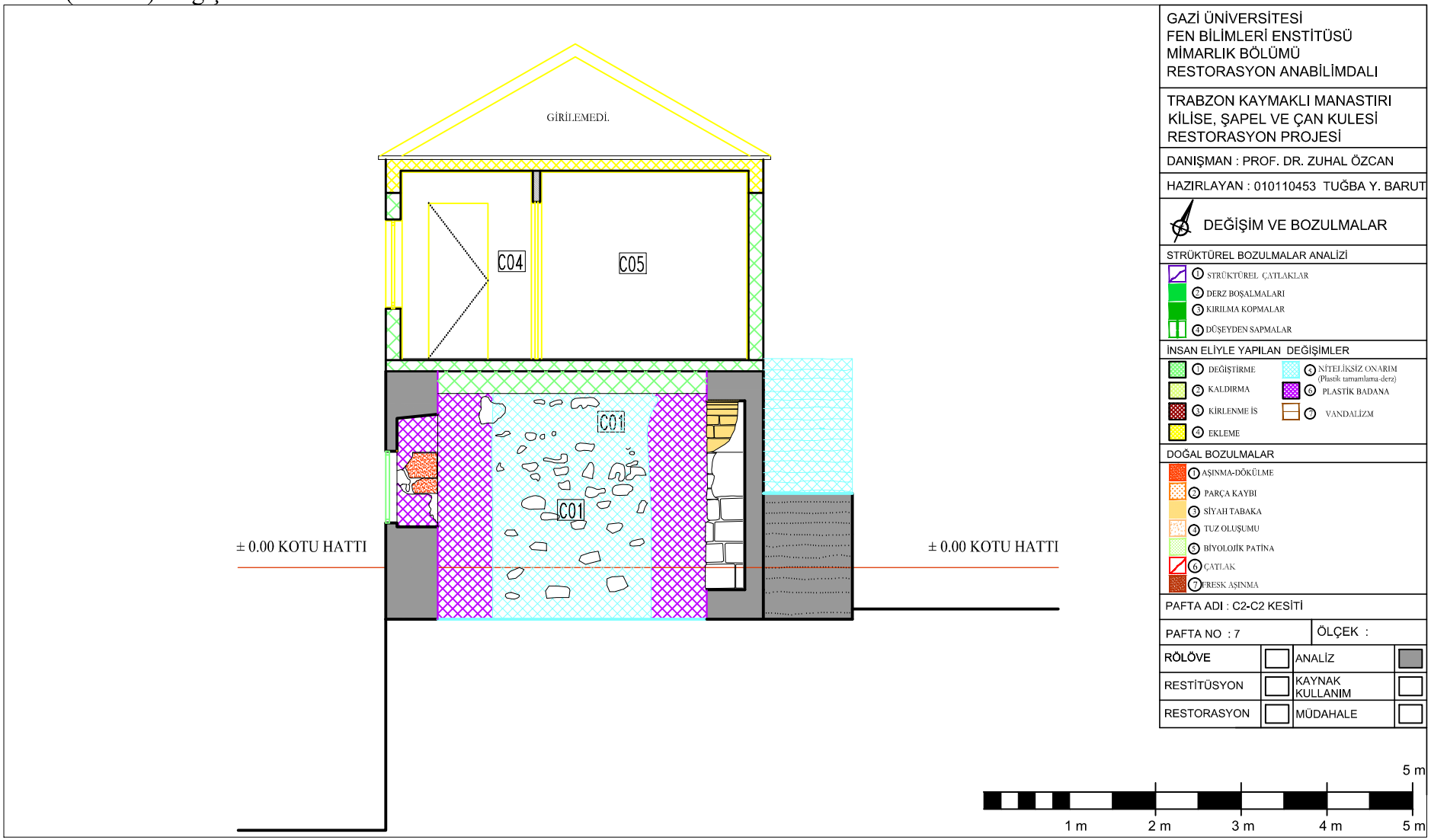
EK-5 (Devam) Değişim-Bozulma Paftaları

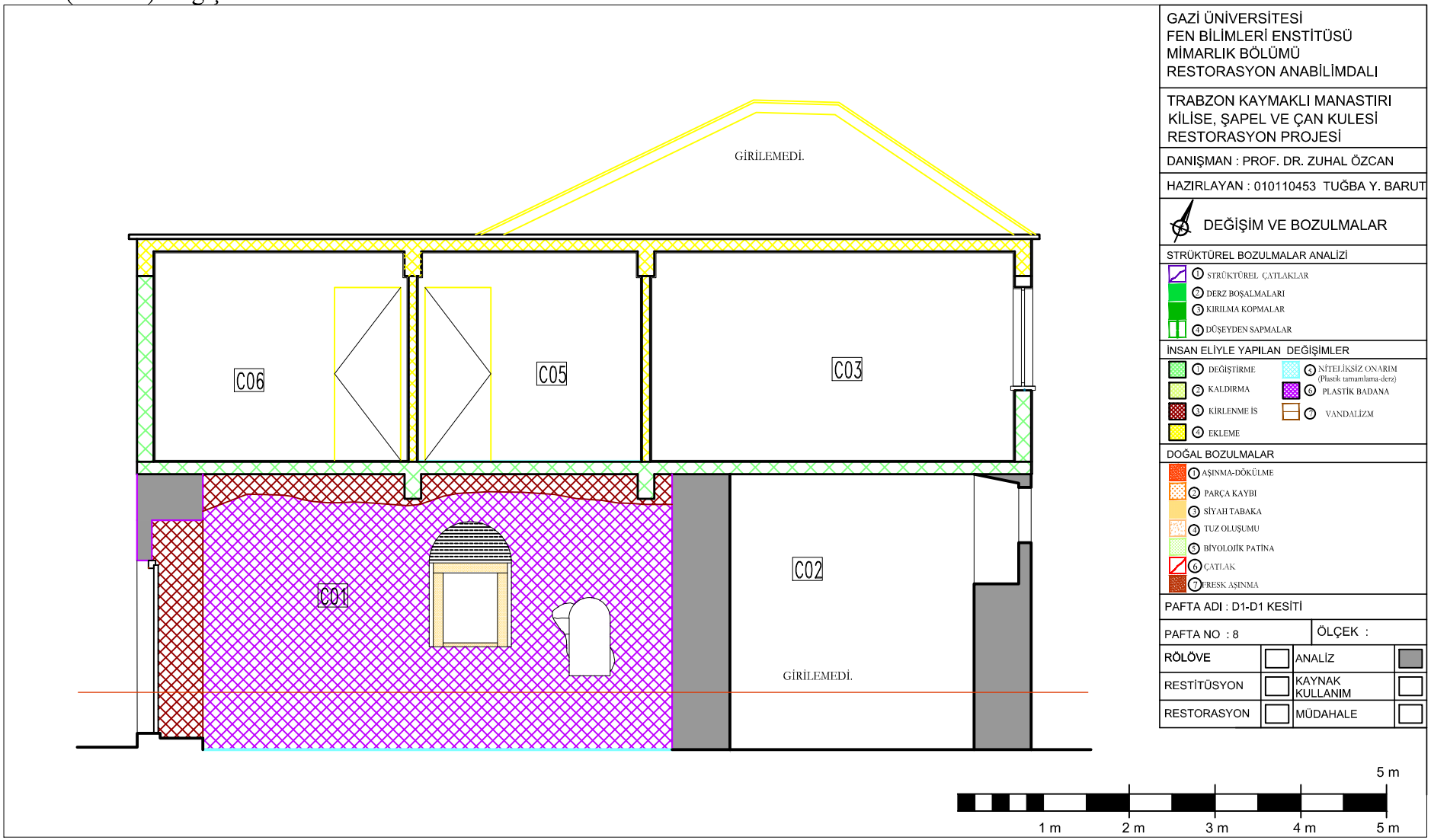
Şekil 5.27. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi çatı planı

Şekil 5.28. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C1-C1 kesiti

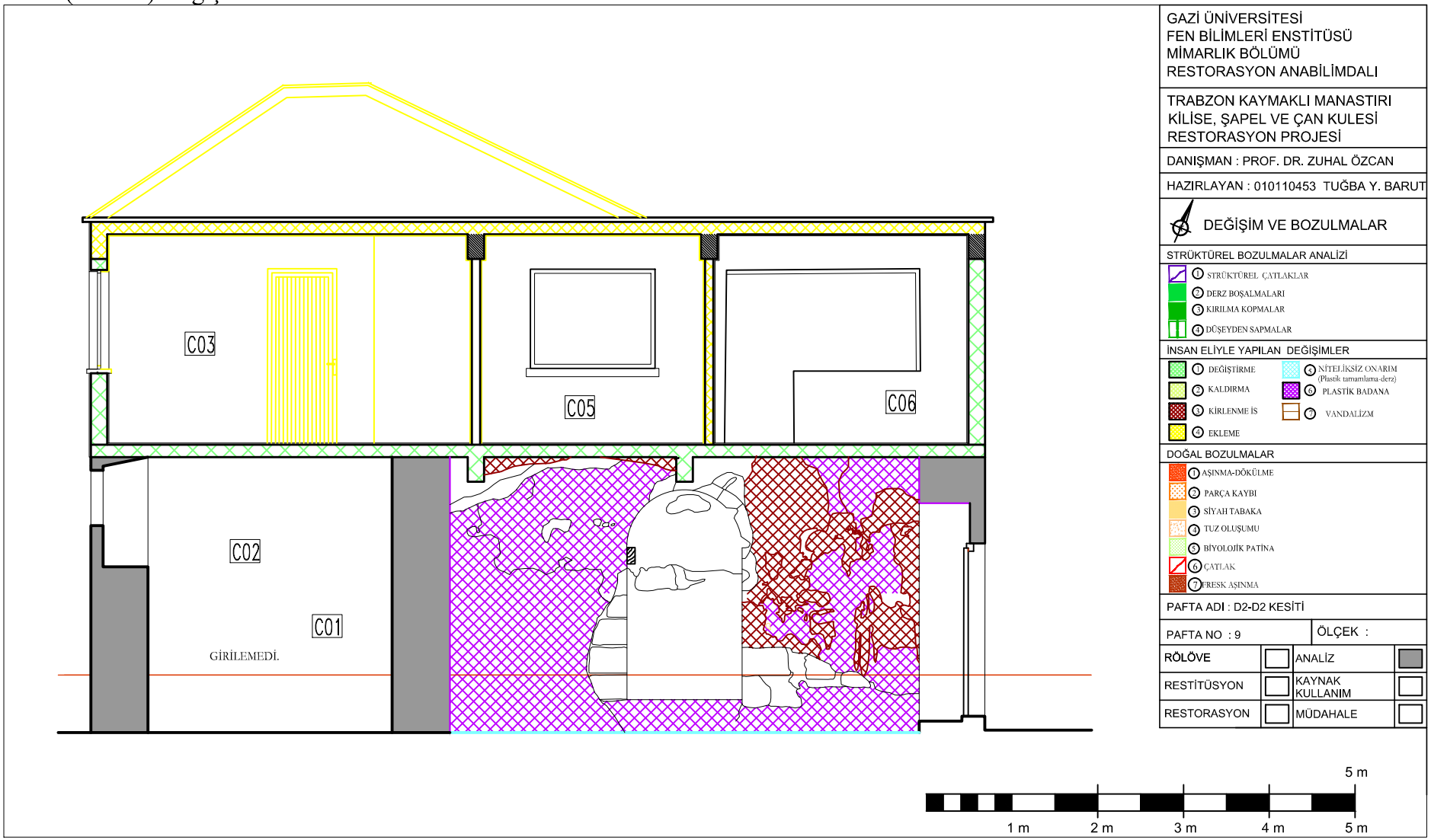

Şekil 5.29. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C2-C2 kesiti

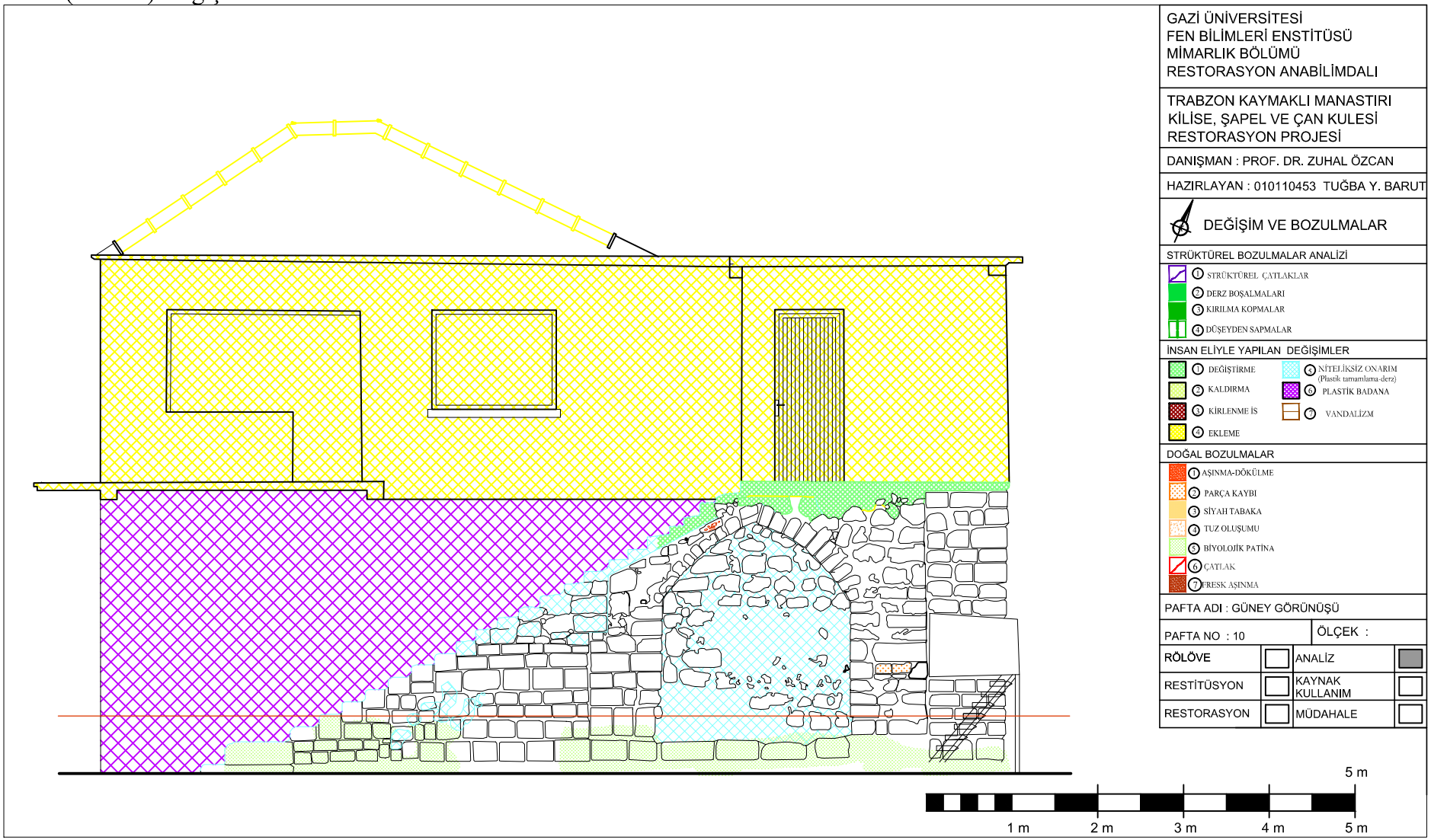

Şekil 5.30. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D1-D1 kesiti

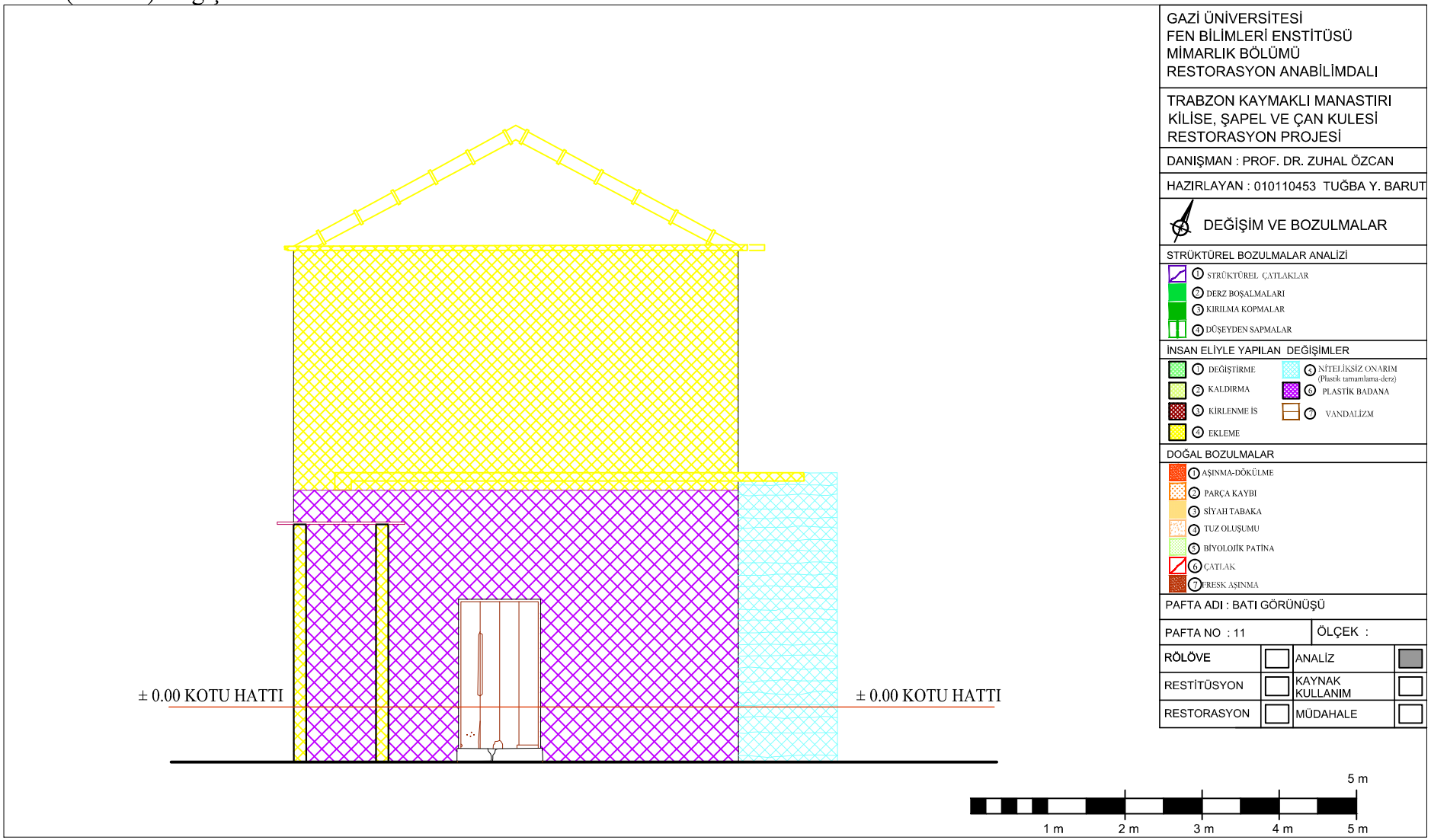
EK-5 (Devam) Değişim-Bozulma Paftaları

Şekil 5.31. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D2-D2 kesiti

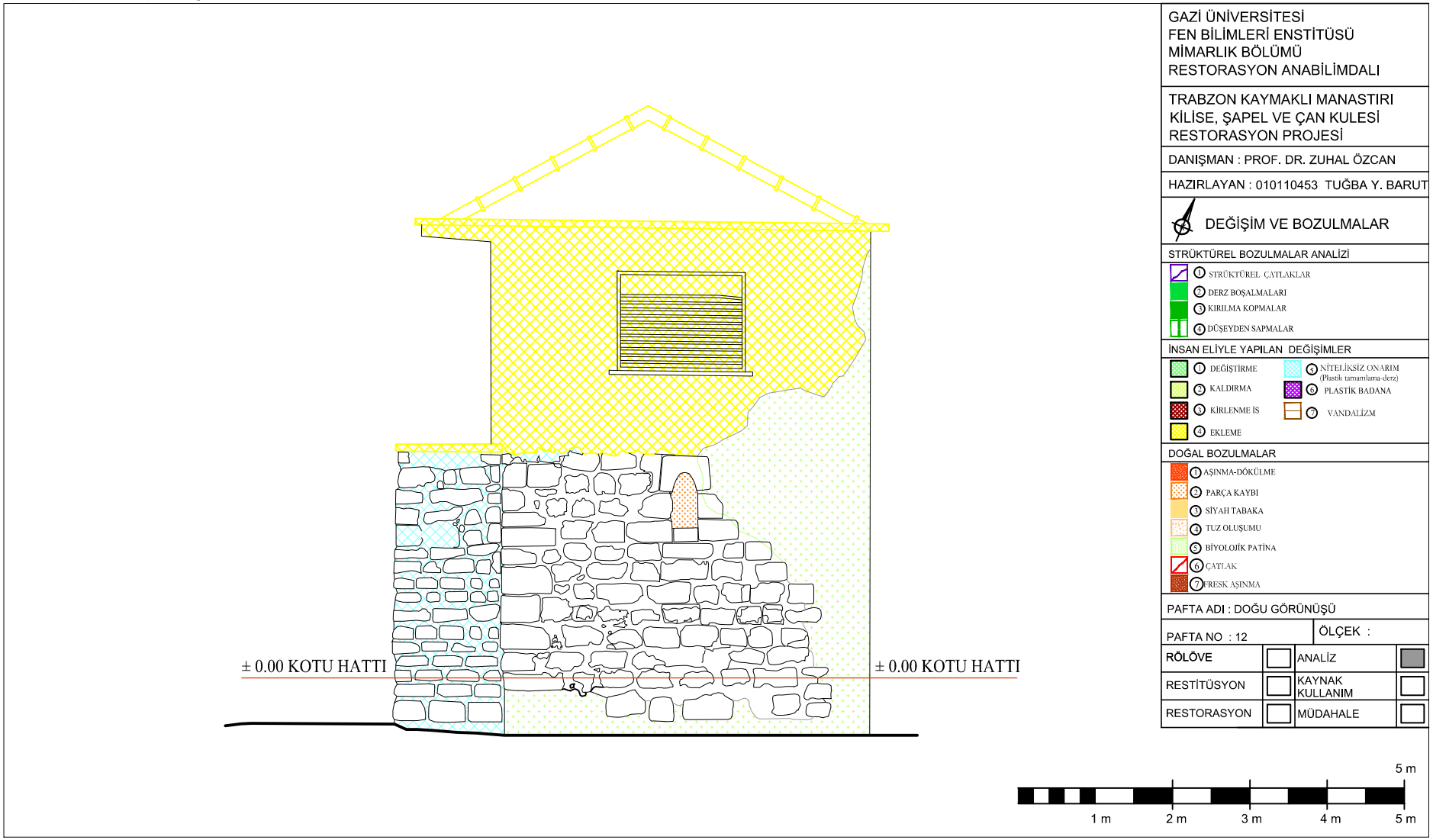

Şekil 5.32. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi güney görünüşü

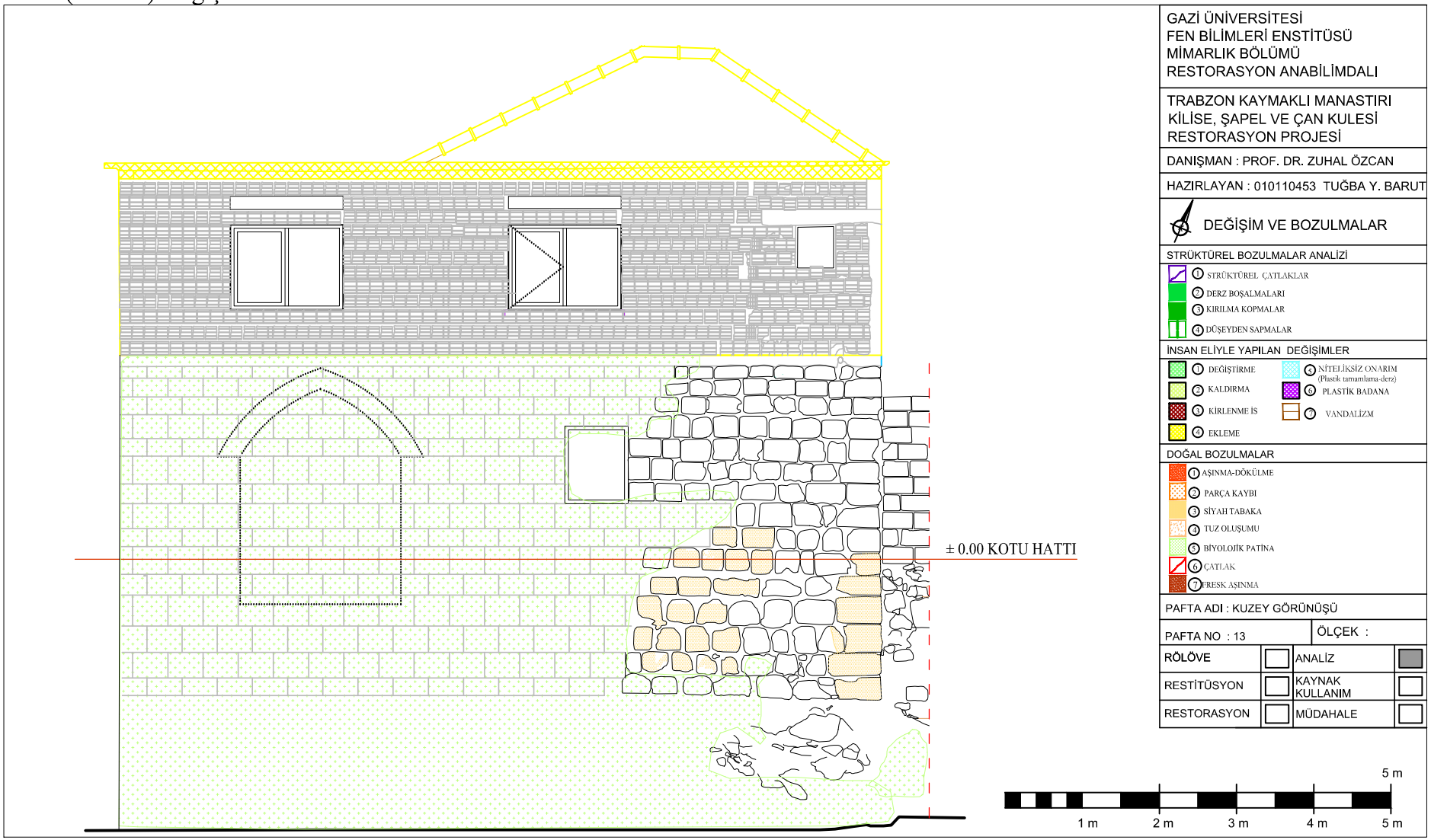
Şekil 5.33. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi batı görünüşü

EK-5 (Devam) Değişim-Bozulma Paftaları

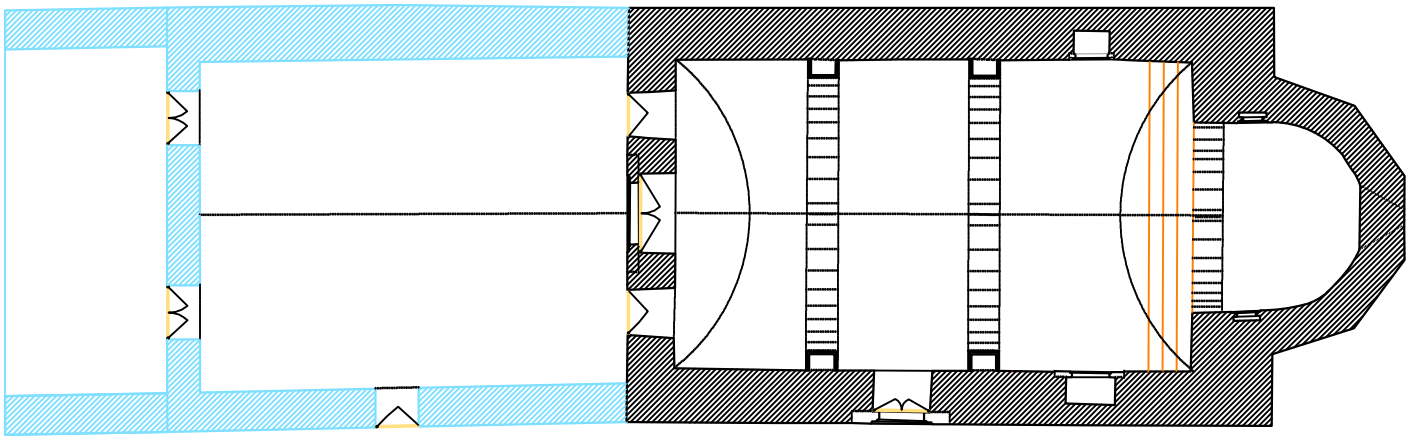
Şekil 5.34. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi doğu görünüşü

EK-5 (Devam) Değişim-Bozulma Paftaları

Şekil 5.35. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi kuzey görünüşü

EK-6 Kaynak Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE,ŞAPEL VE ÇAN
KULESİ RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN :PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE KAYNAK KULLANIMI ANALİZİ

① YAPIDAKİ İZ VE ÖRNEKLERDEN EDİLEN BİLGİLER

1-A : VARLIĞI BİLİNENLER

1-B : İZİ OLAN VE VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

1-C: İZİ OLMAYAN ANCAK VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

② YAZILI VE GÖRSEL KAYNAKLARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

③ KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-A : İZİ OLAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-B: İZİ OLMAYAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

④ MİMARİ GEREKLİLİK

NOT:GÜVENİRLİLİK SIRASINA GÖRE SIRALANMIŞTIR.

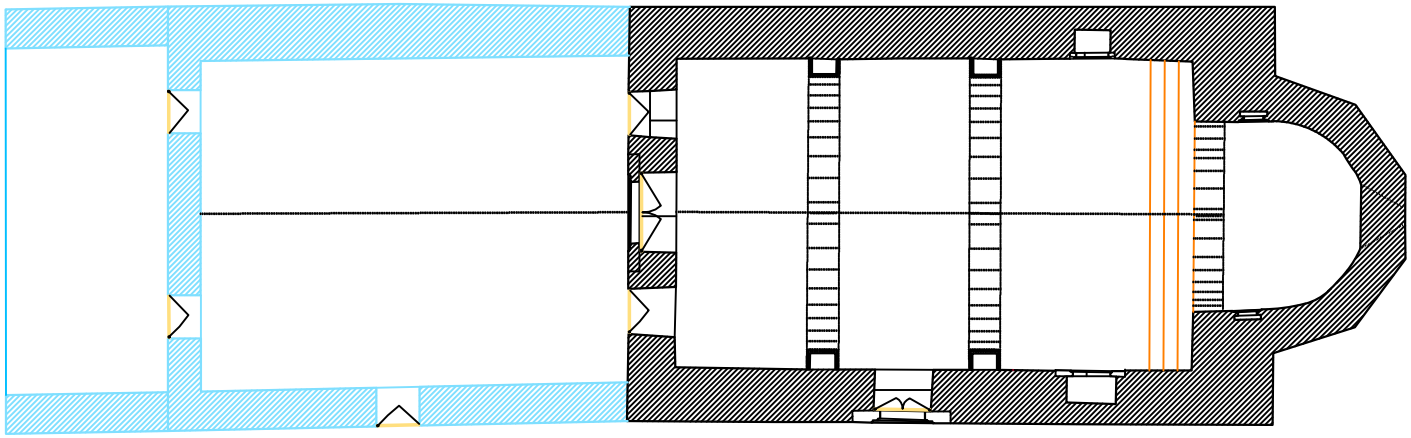
PAFTA ADI : +0.50 KOT KAT PLANI

PAFTA NO :1		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	■
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 6.1. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu planı

EK-6 (Devam) Kaynak Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE,ŞAPEL VE ÇAN
KULESİ RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE KAYNAK KULLANIMI ANALİZİ

① YAPIDAKİ İZ VE ÖRNEKLERDEN EDİLEN BİLGİLER

1-A : VARLIĞI BİLİNENLER

1-B : İZİ OLAN VE VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

1-C: İZİ OLMAYAN ANCAK VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

② YAZILI VE GÖRSEL KAYNAKLARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

③ KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-A : İZİ OLAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-B: İZİ OLMAYAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

④ MİMARİ GEREKLİLİK

NOT:GÜVENİRLİLİK SIRASINA GÖRE SIRALANMIŞTIR.

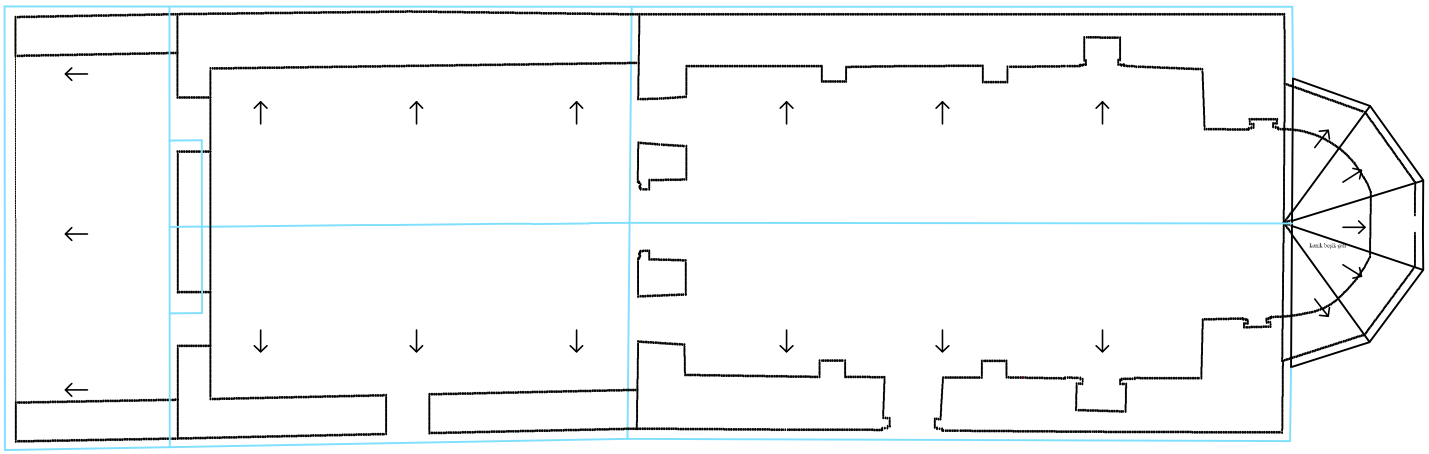
PAFTA ADI : +0.50 KOT DÖŞEME PLANI

PAFTA NO :2		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	■
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 5m
0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5m

Şekil 6.2. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 döşeme kotu planı

EK-6 (Devam) Kaynak Kullanım Analizi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE,ŞAPEL VE ÇAN
KULESİ RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE KAYNAK KULLANIMI ANALİZİ

① YAPIDAKİ İZ VE ÖRNEKLERDEN EDİLEN BİLGİLER

1-A : VARLIĞI BİLİNENLER

1-B : İZİ OLAN VE VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

1-C: İZİ OLMAYAN ANCAK VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

② YAZILI VE GÖRSEL KAYNAKLARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

③ KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-A : İZİ OLAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-B: İZİ OLMAYAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

④ MİMARİ GEREKLİLİK

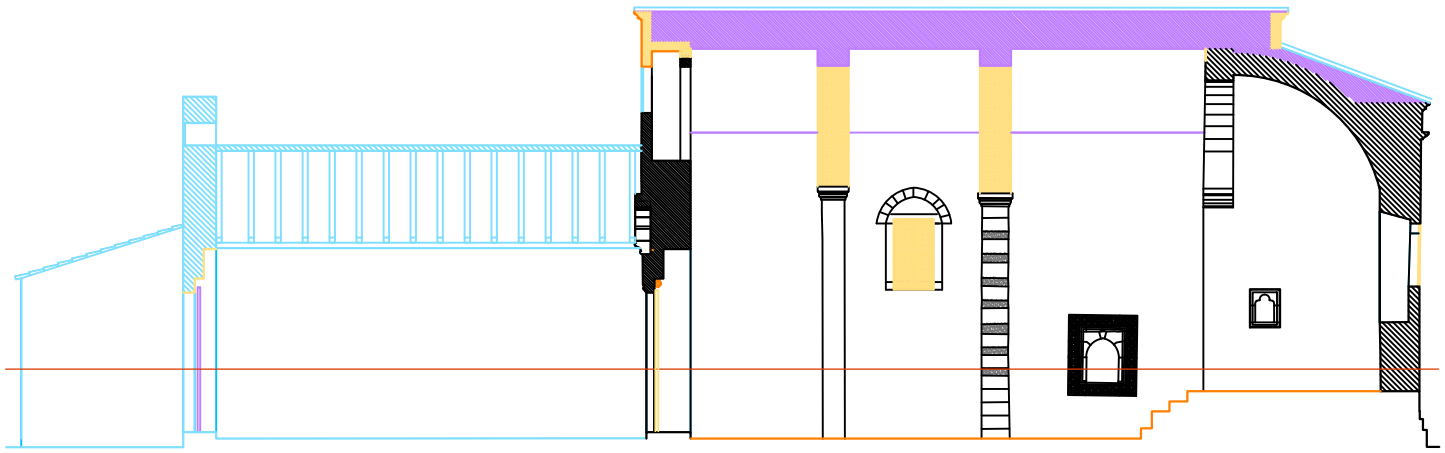
NOT:GÜVENİRLİLİK SIRASINA GÖRE SIRALANMIŞTIR.

PAFTA ADI : ÇATI PLANI

PAFTA NO :3		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	■
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 6.3. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise çatı planı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE,ŞAPEL VE ÇAN
KULESİ RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE KAYNAK KULLANIMI ANALİZİ

① YAPIDAKİ İZ VE ÖRNEKLERDEN EDİLEN BİLGİLER

1-A : VARLIĞI BİLİNENLER

1-B : İZİ OLAN VE VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

1-C: İZİ OLMAYAN ANCAK VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

② YAZILI VE GÖRSEL KAYNAKLARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

③ KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-A : İZİ OLAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-B: İZİ OLMAYAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

④ MİMARİ GEREKLİLİK

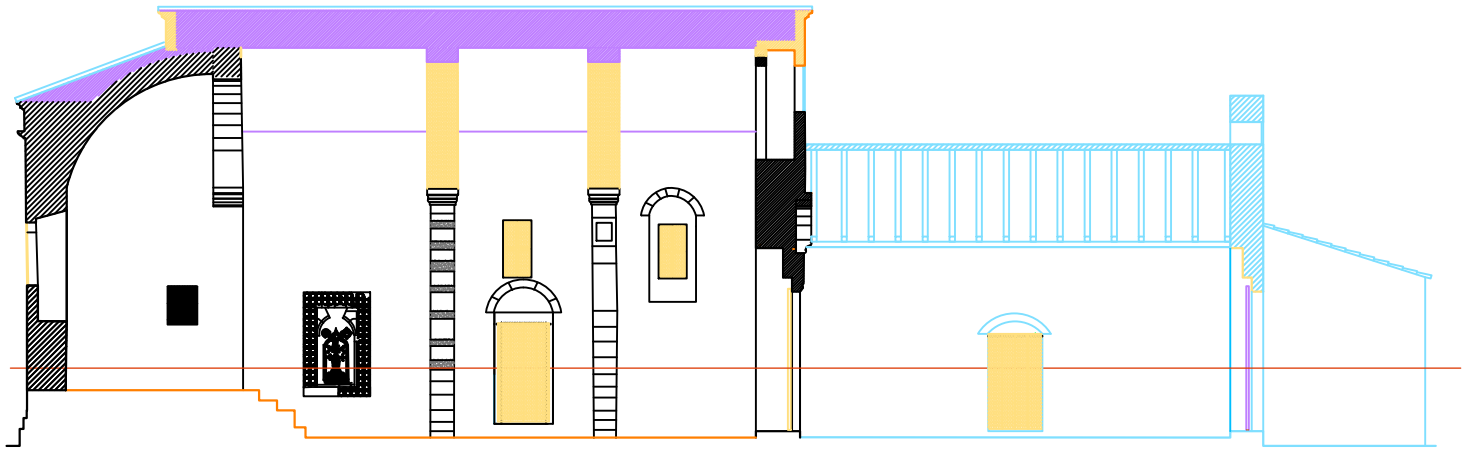
NOT:GÜVENİRLİLİK SIRASINA GÖRE SIRALANMIŞTIR.

PAFTA ADI : A1-A1 KESİTİ

PAFTA NO :4		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	■
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 6.4. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A1-A1 kesiti

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE,ŞAPEL VE ÇAN
KULESİ RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE KAYNAK KULLANIMI ANALİZİ

① YAPIDAKİ İZ VE ÖRNEKLERDEN EDİLEN BİLGİLER

1-A : VARLIĞI BİLİNENLER

1-B : İZİ OLAN VE VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

1-C: İZİ OLMAYAN ANCAK VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

② YAZILI VE GÖRSEL KAYNAKLARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

③ KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-A : İZİ OLAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-B: İZİ OLMAYAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

④ MİMARİ GEREKLİLİK

NOT:GÜVENİRLİLİK SIRASINA GÖRE SIRALANMIŞTIR.

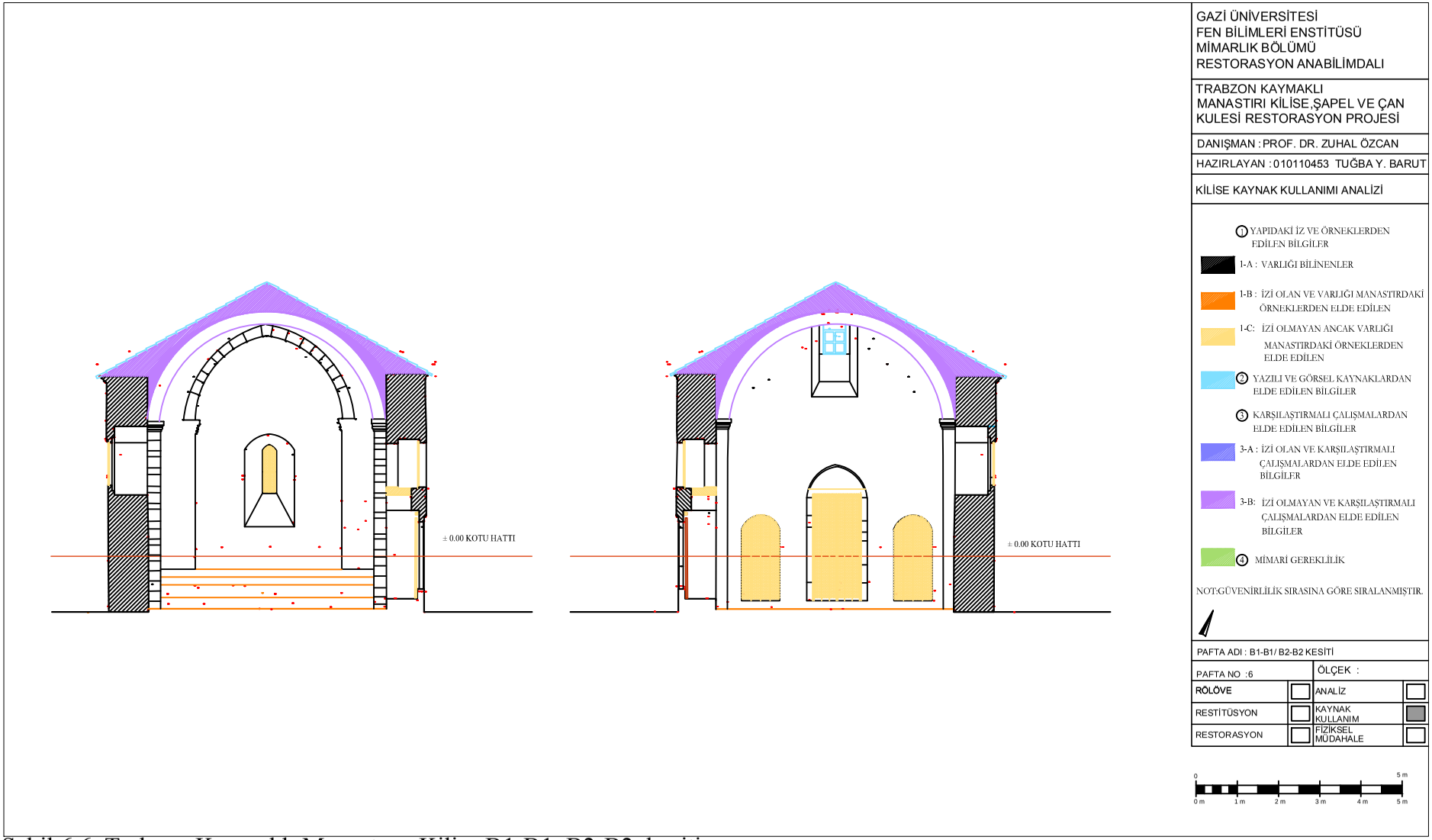
PAFTA ADI : A2-A2 KESİTİ

PAFTA NO :5		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	■
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

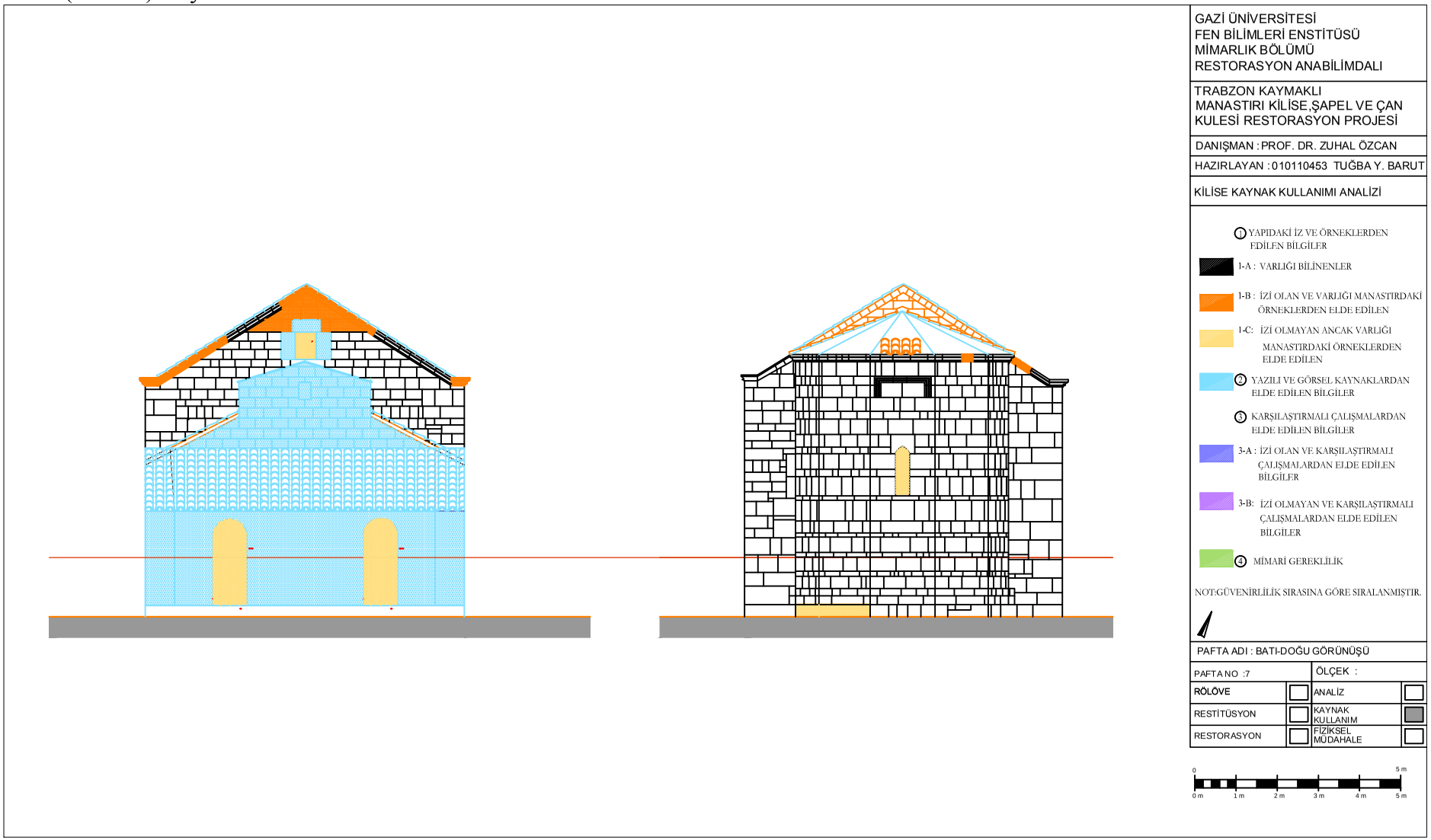
Şekil 6.5. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A2-A2 kesiti

EK-6 (Devam) Kaynak Kullanım Analizi

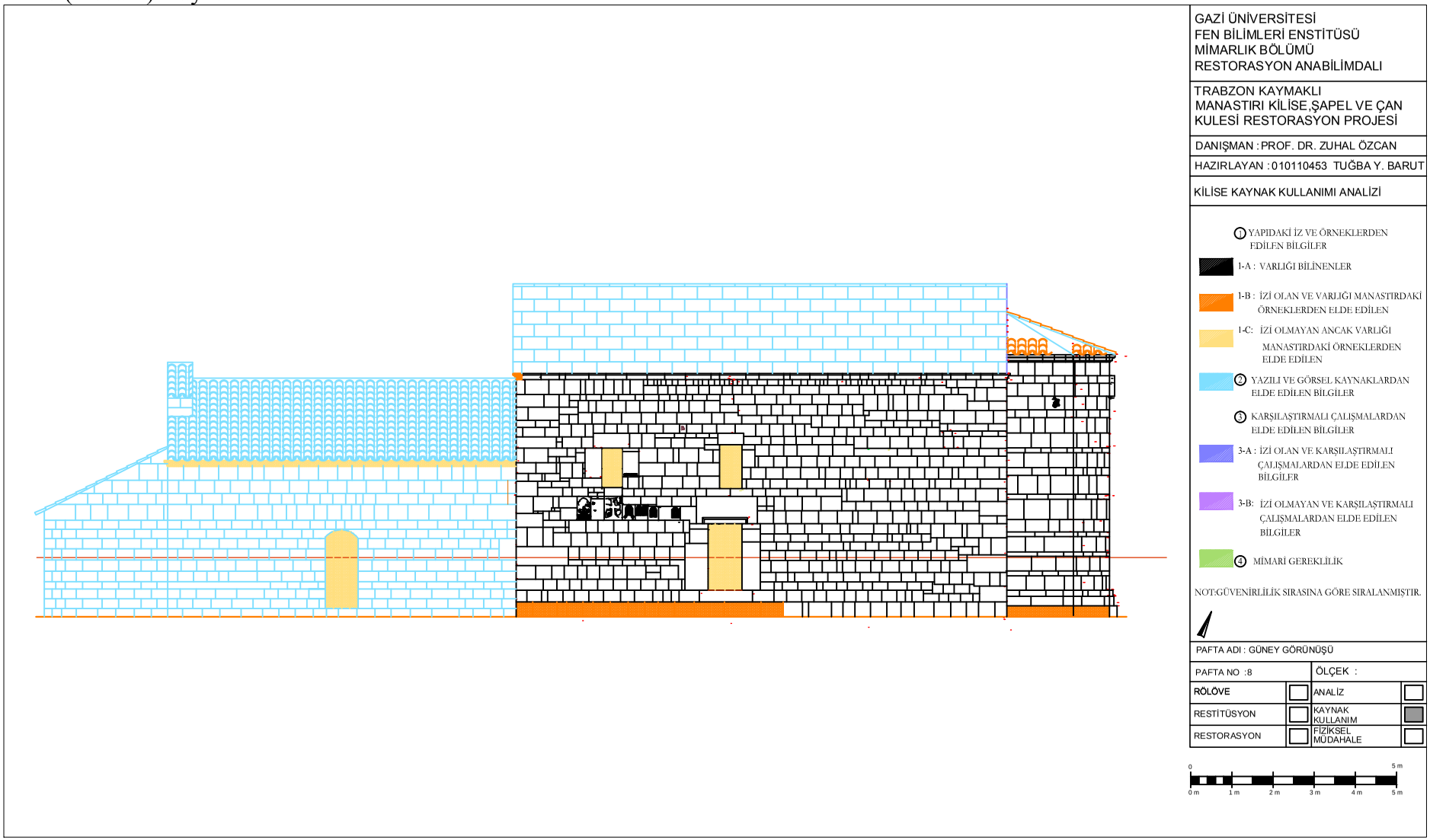
Şekil 6.6. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B1-B1, B2-B2 kesiti

EK-6 (Devam) Kaynak Kullanım Analizi

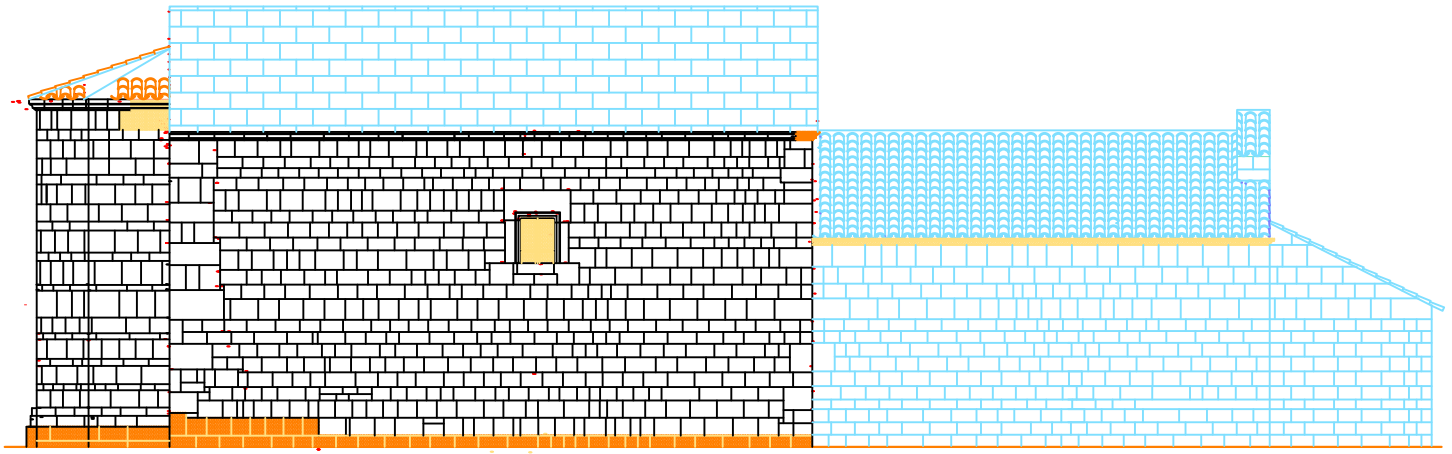

Şekil 6.7. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise batı-doğu cephesi

EK-6 (Devam) Kaynak Kullanım Analizi

Şekil 6.8. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise güney cephesi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE,ŞAPEL VE ÇAN
KULESİ RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

KİLİSE KAYNAK KULLANIMI ANALİZİ

① YAPIDAKİ İZ VE ÖRNEKLERDEN EDİLEN BİLGİLER

1-A : VARLIĞI BİLİNENLER

1-B : İZİ OLAN VE VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

1-C: İZİ OLMAYAN ANCAK VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

② YAZILI VE GÖRSEL KAYNAKLARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

③ KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-A : İZİ OLAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-B: İZİ OLMAYAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

④ MİMARİ GEREKLİLİK

NOT:GÜVENİRLİLİK SIRASINA GÖRE SIRALANMIŞTIR.

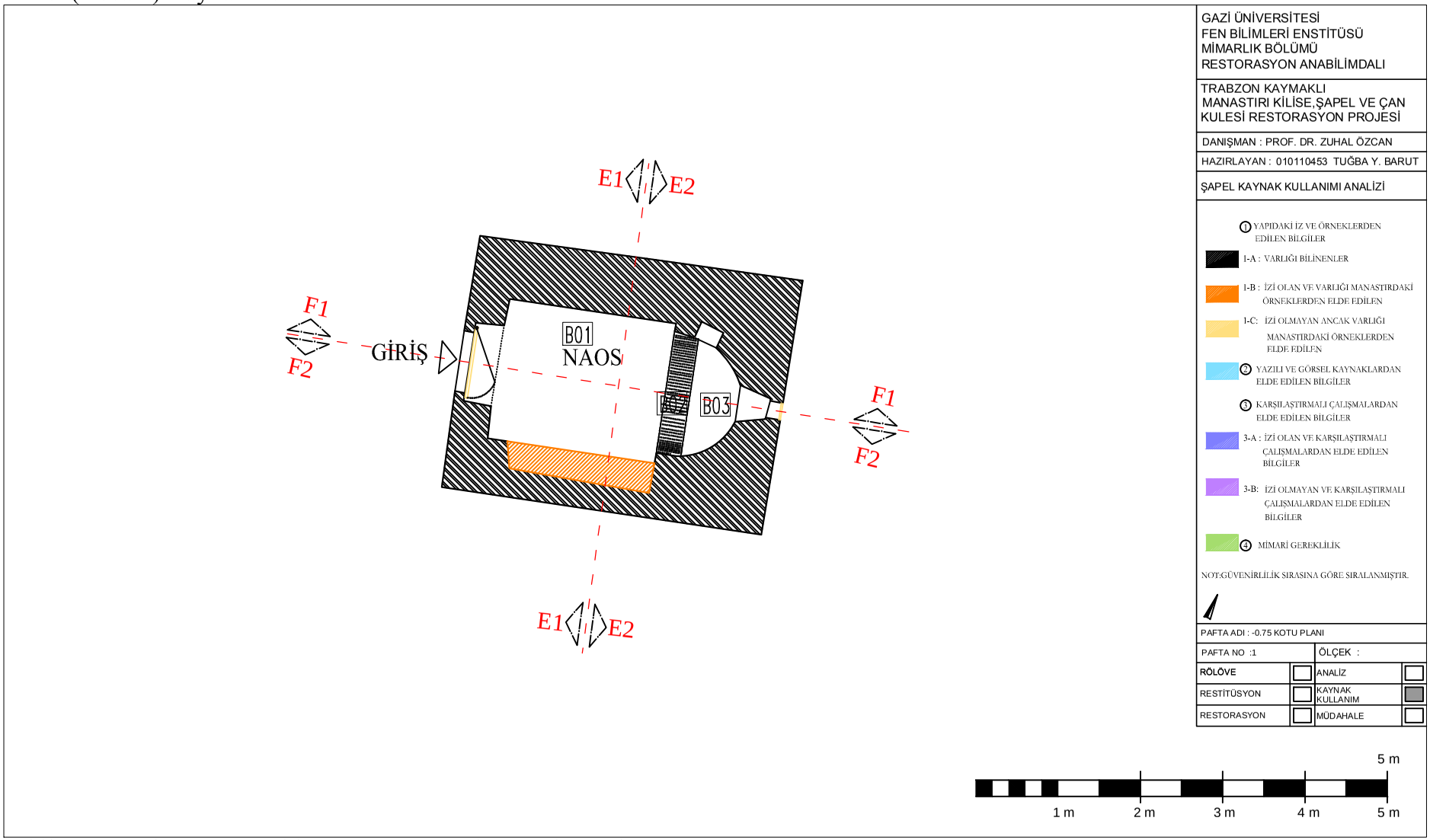
PAFTA ADI : KUZEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO :9 | ÖLÇEK :

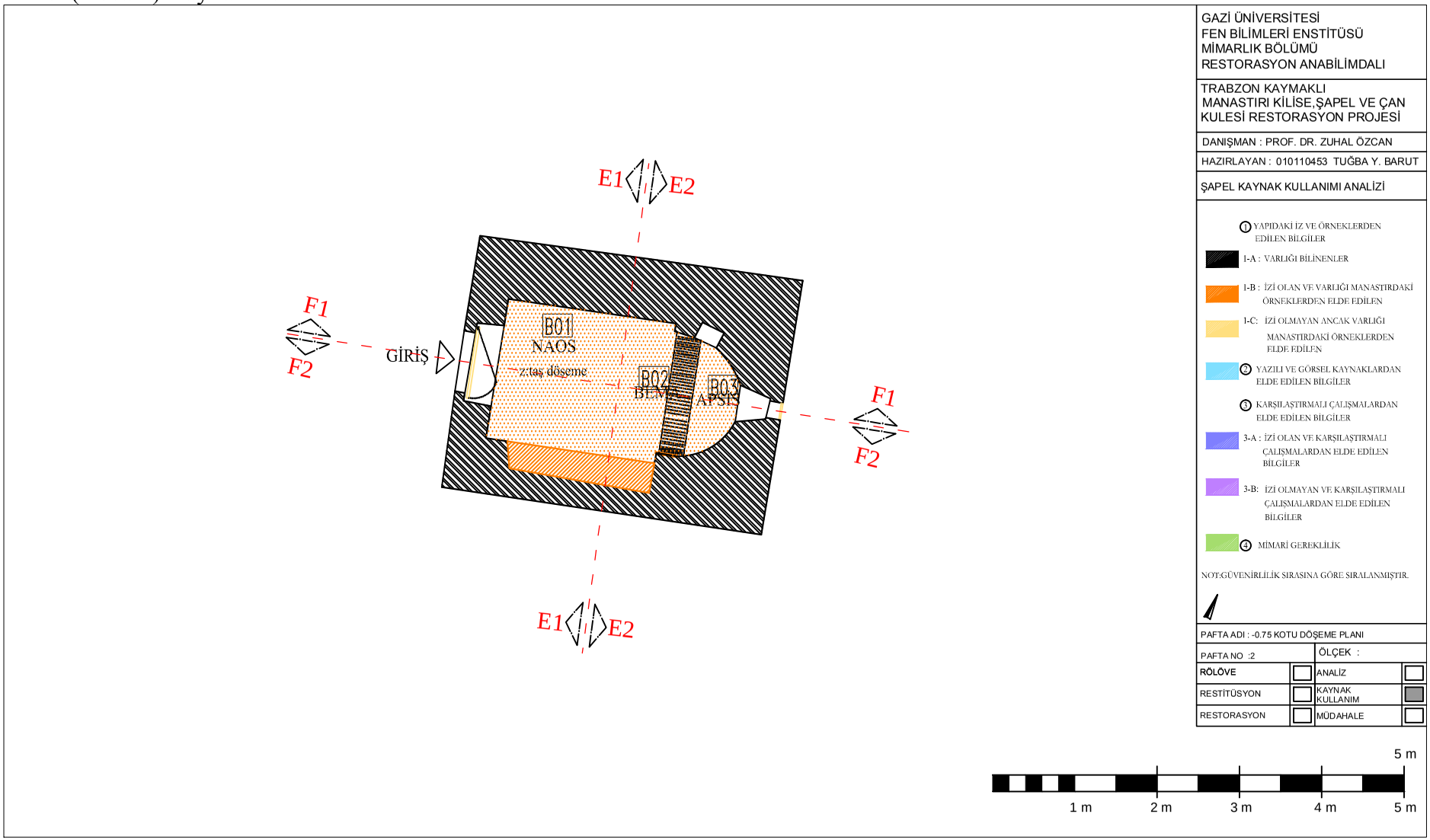
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	■
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

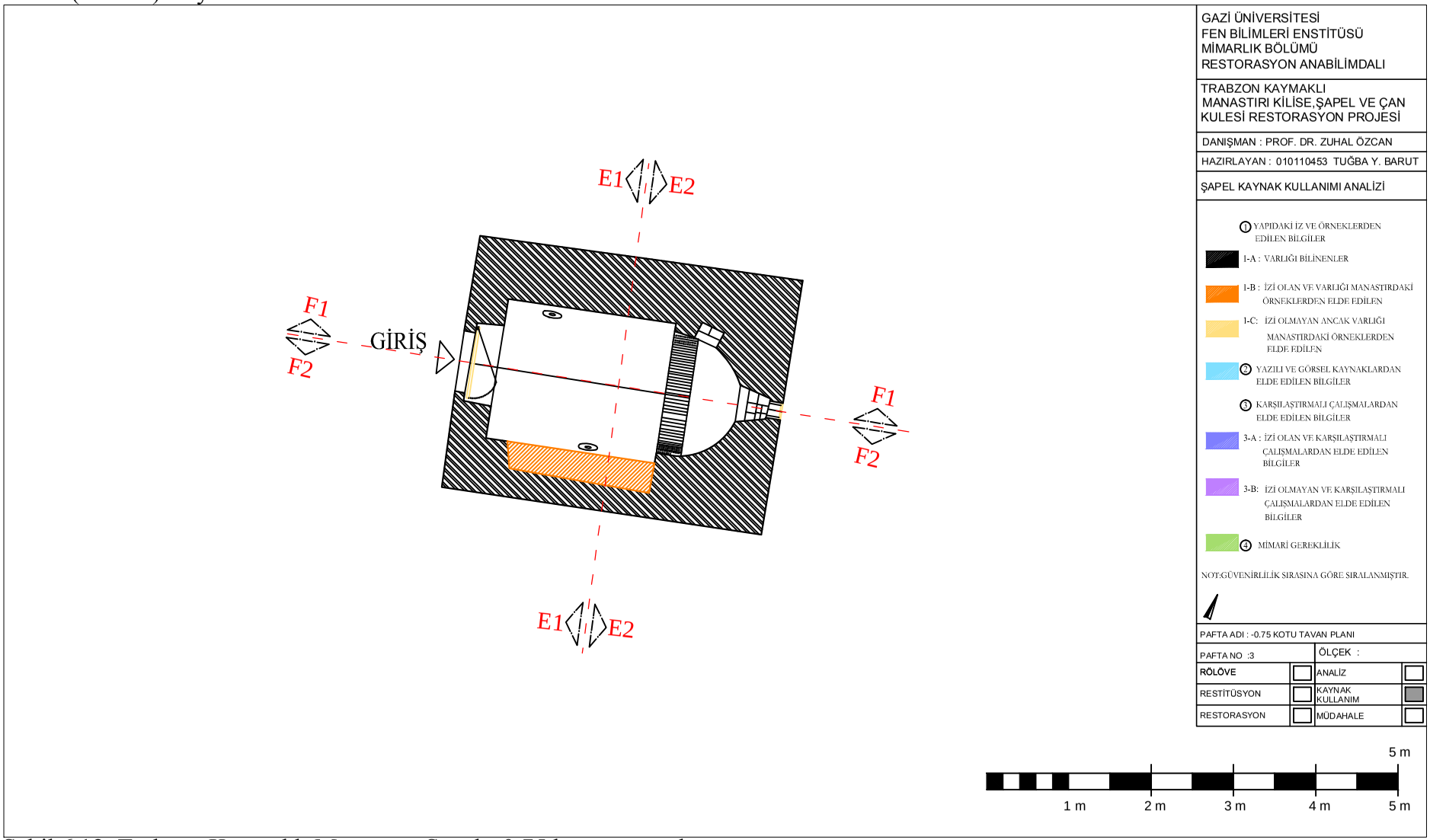
Şekil 6.9. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise kuzey cephesi

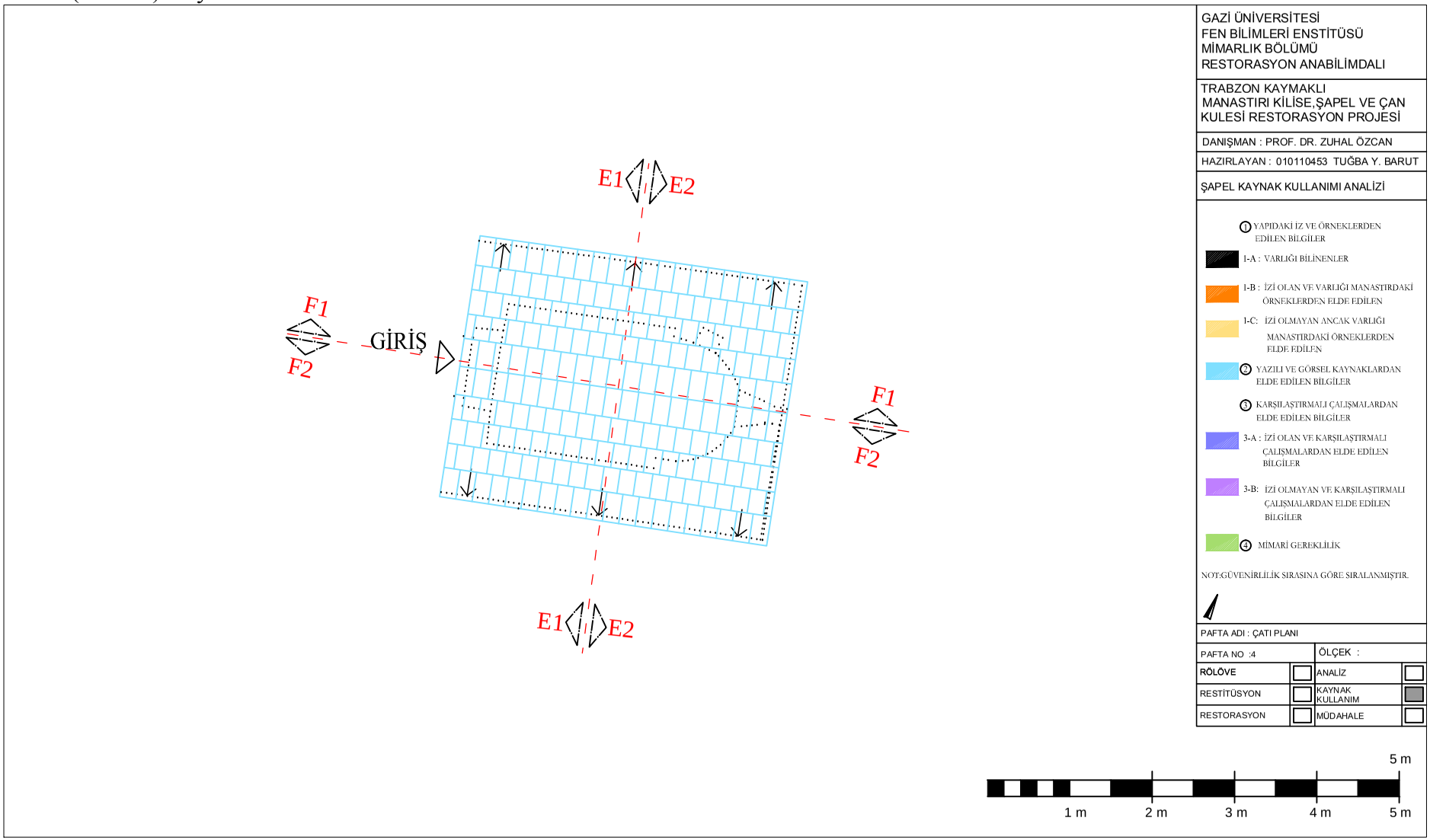
Şekil 6.10. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu planı

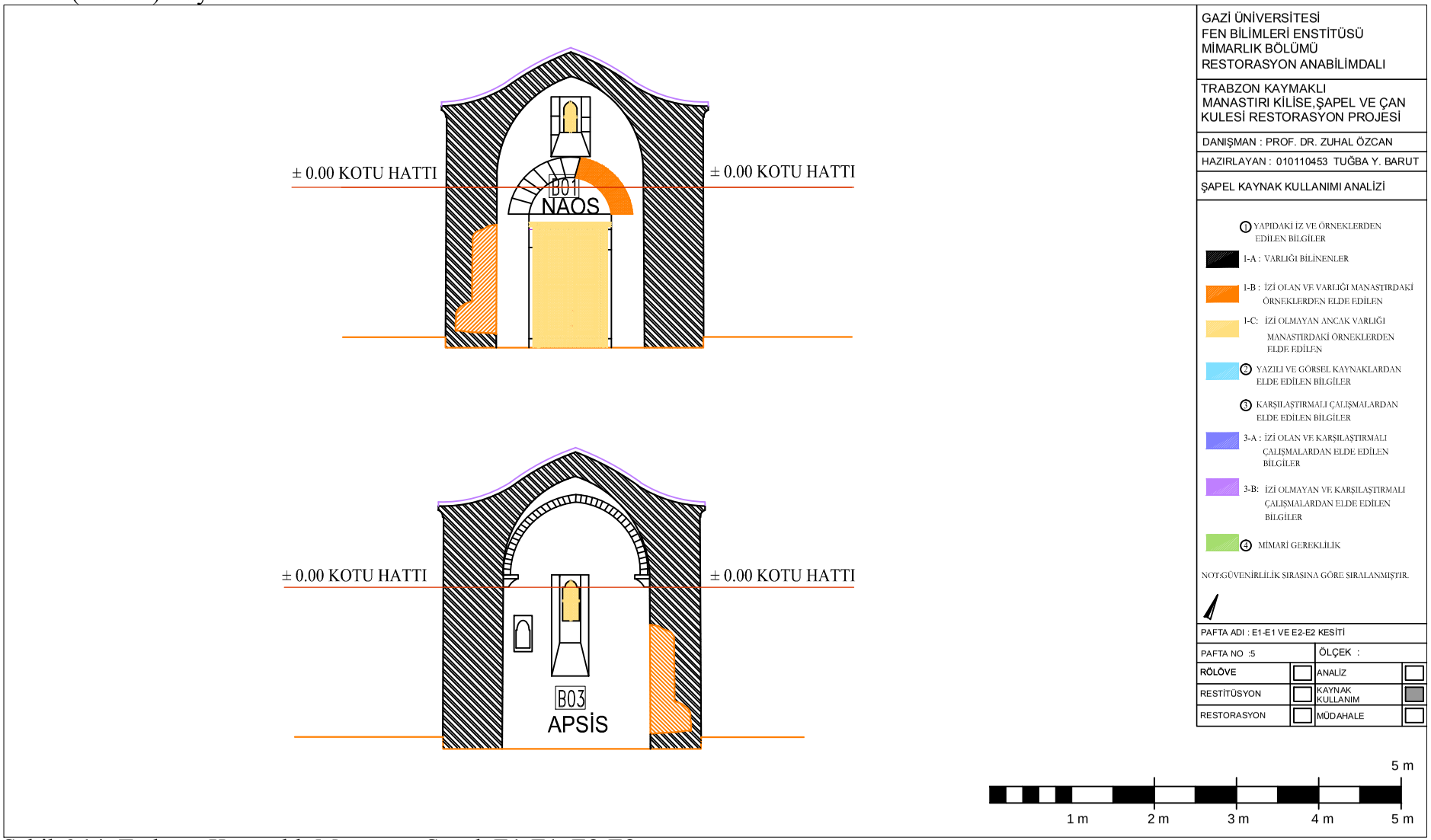
Şekil 6.11. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu döşeme planı

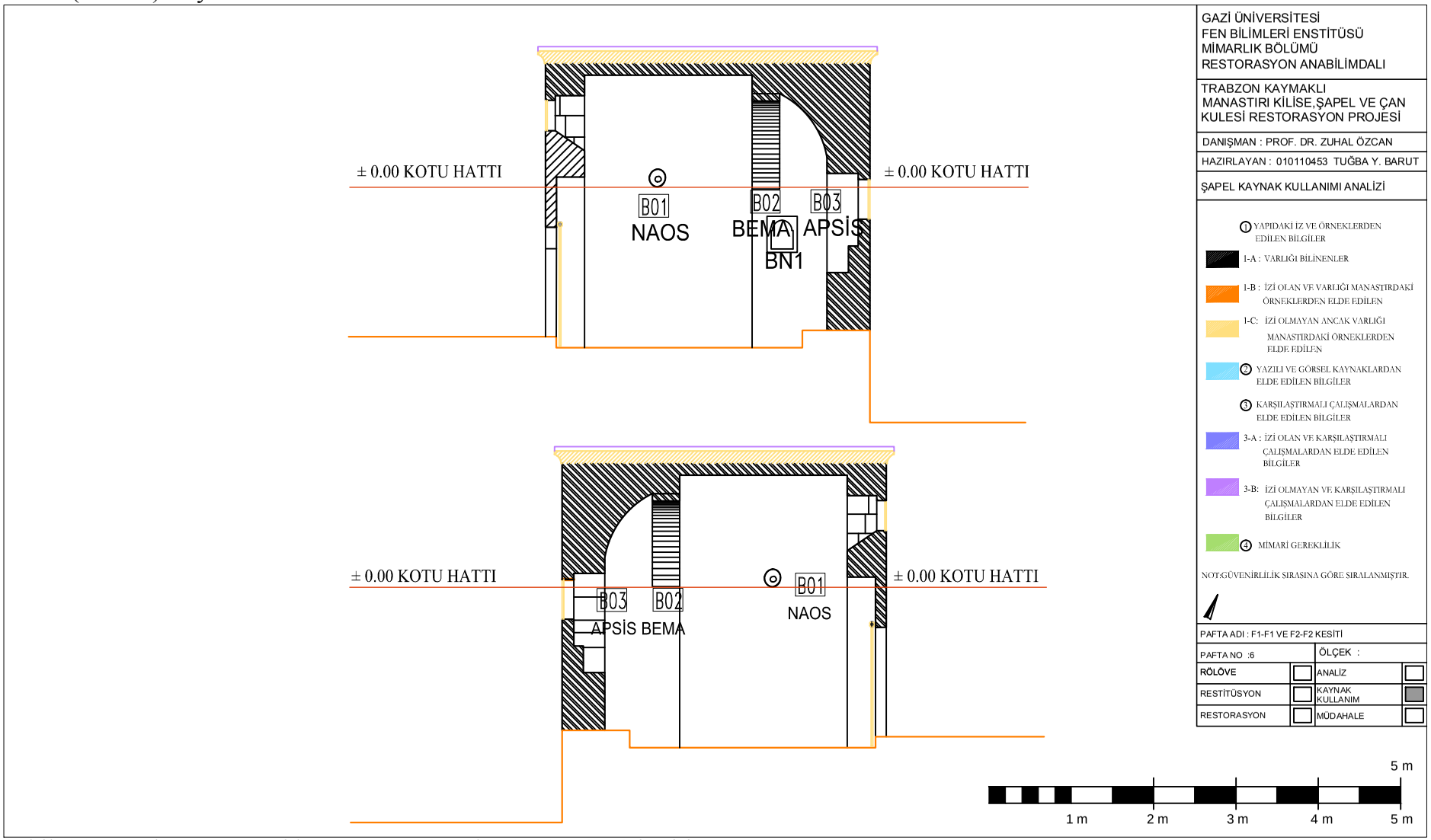
Şekil 6.12. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu tavan planı

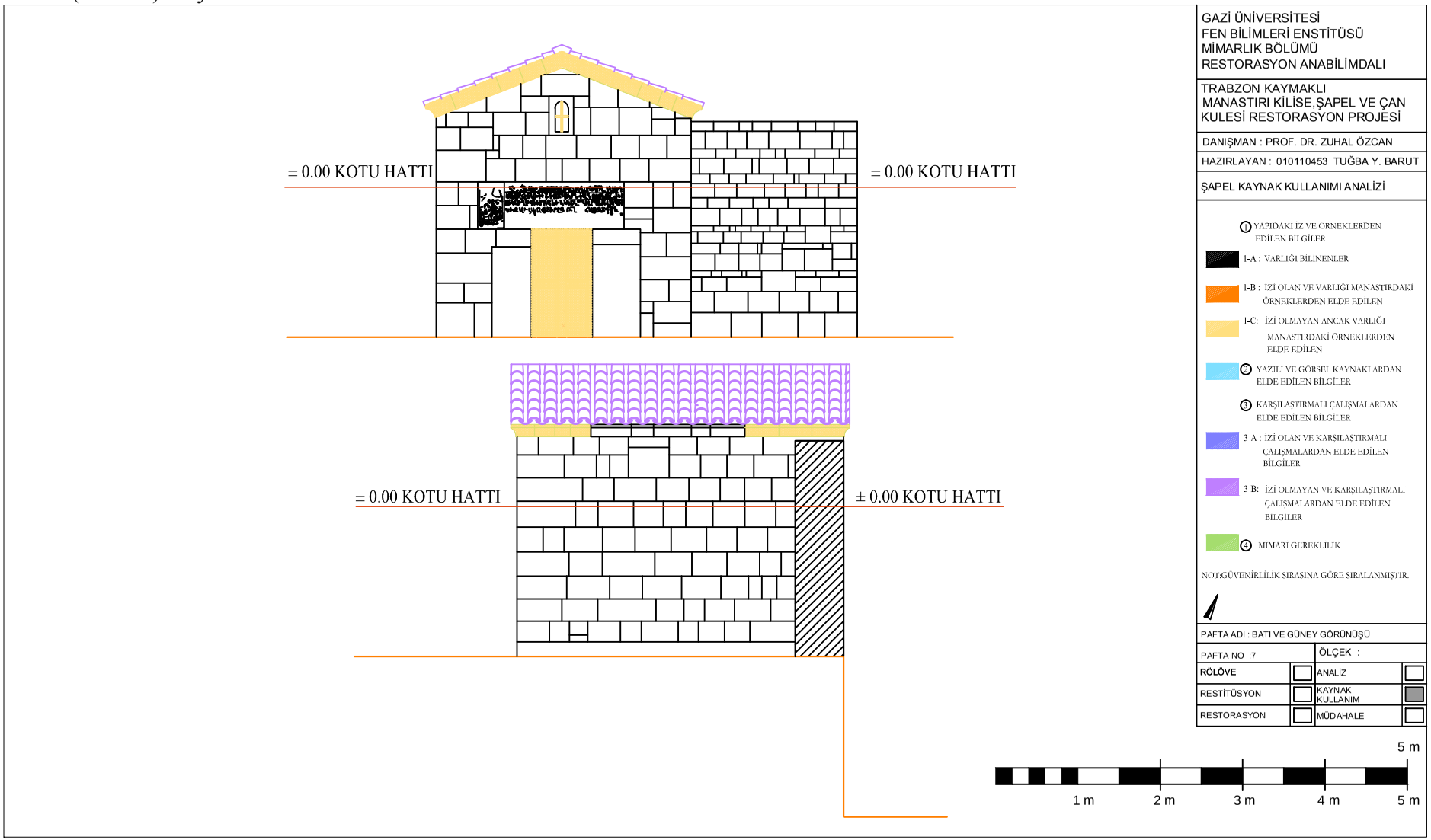
Şekil 6.13. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel çatı planı

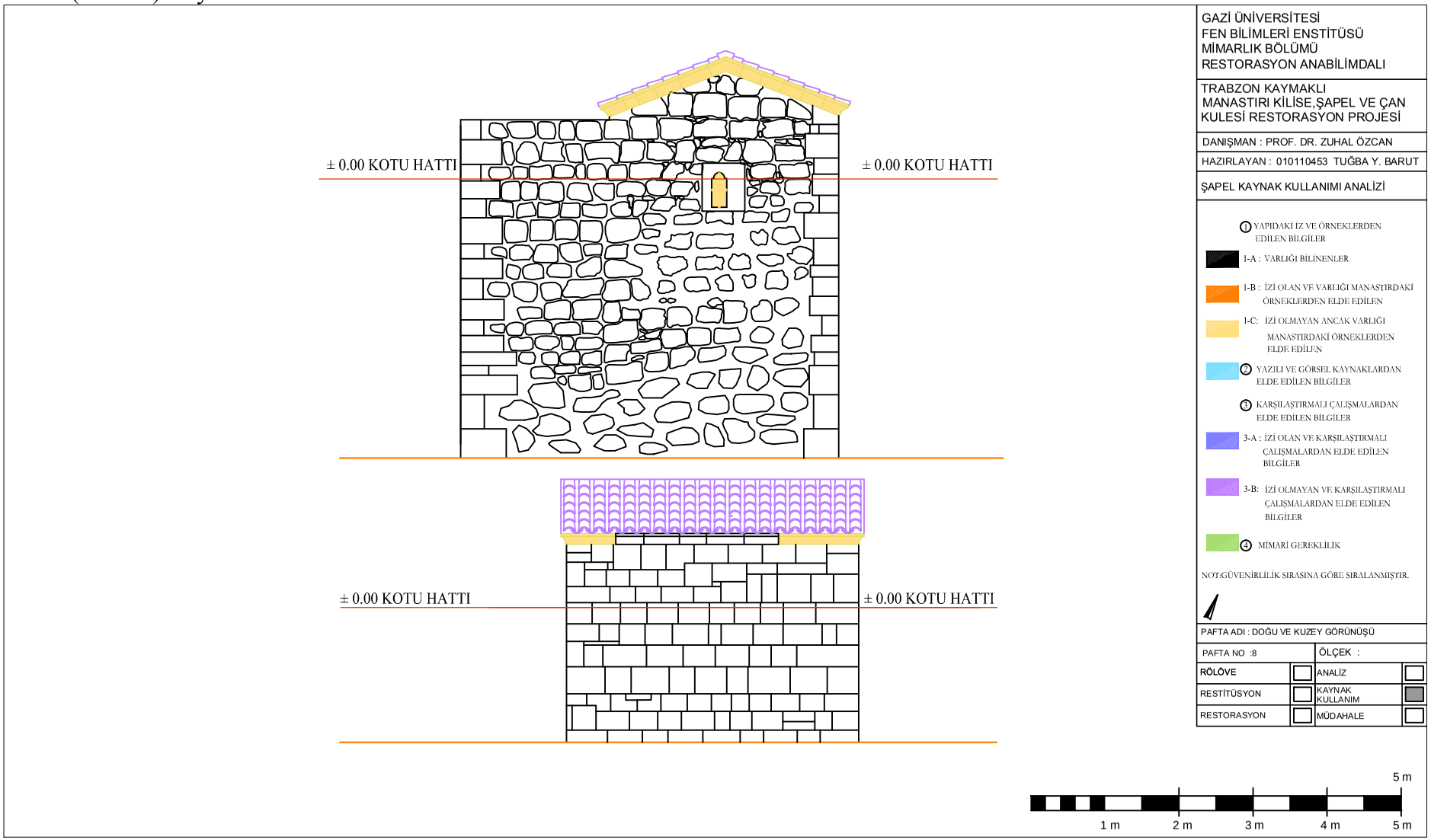
Şekil 6.14. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel E1-E1, E2-E2 görünüşü

Şekil 6.15. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel F1-F1, F2-F2 kesiti

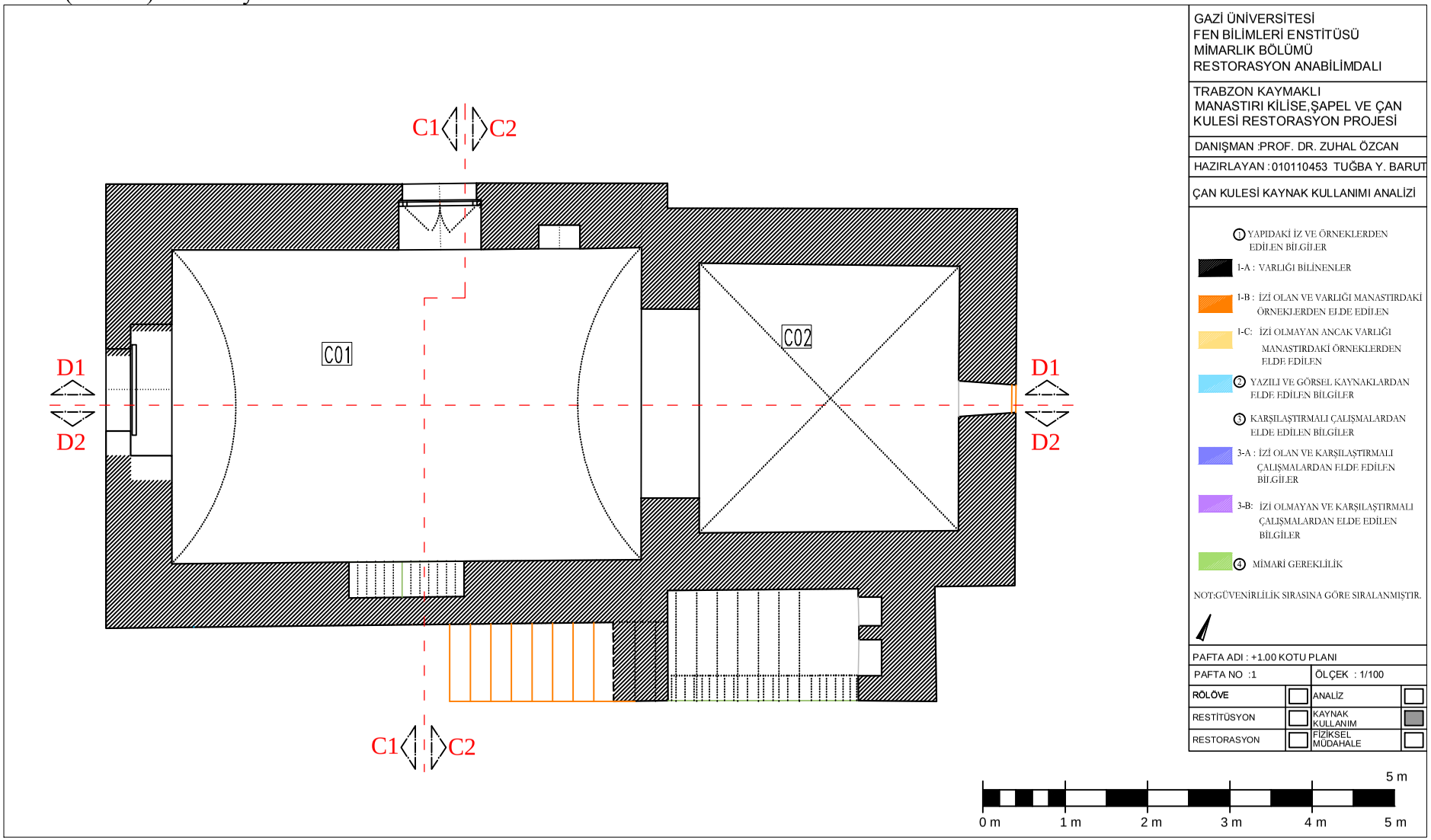

Şekil 6.16. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel batı-kuzey görünüşü

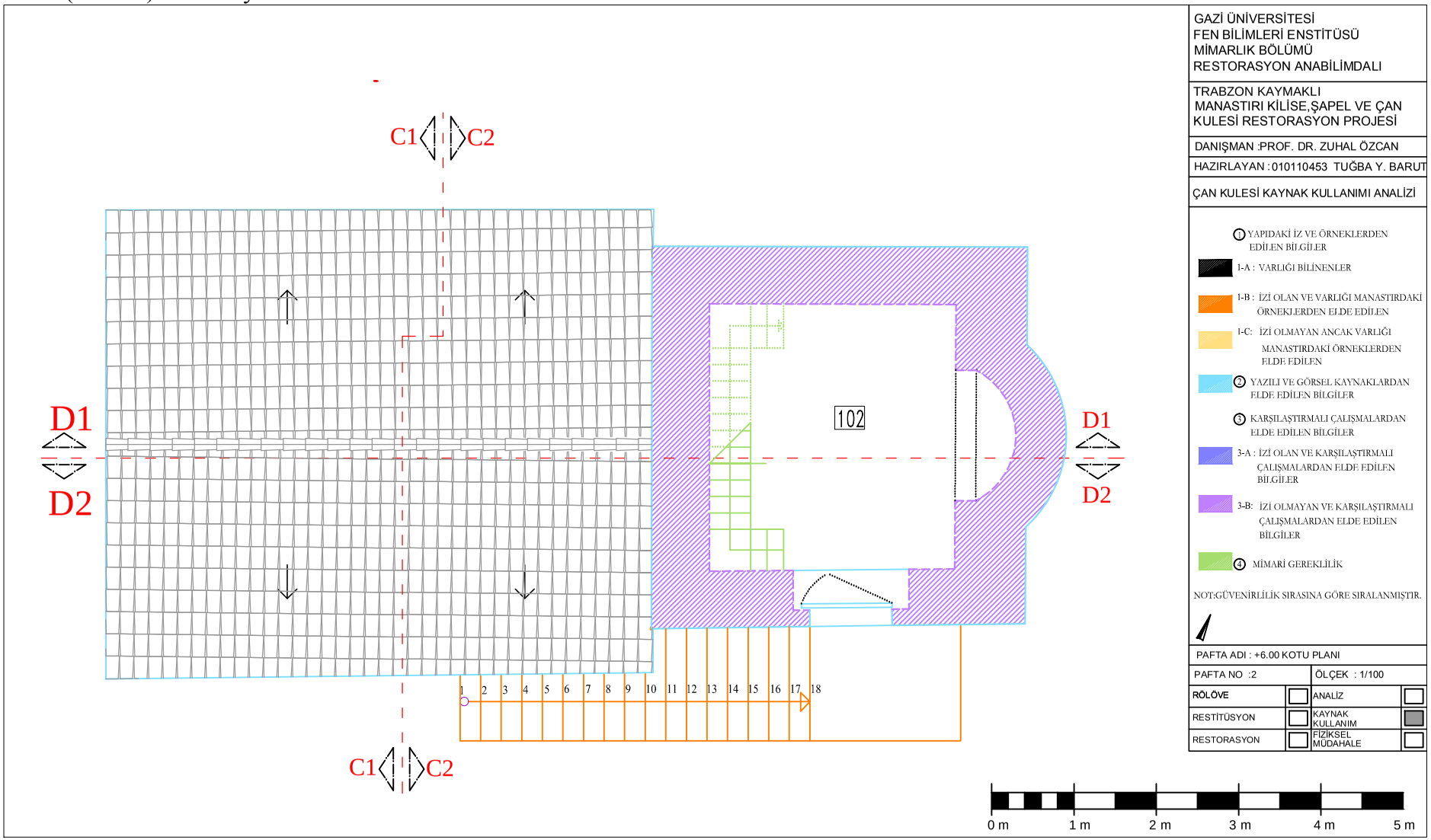

Şekil 6.17. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel doğu-güney cephesi

EK-8 (Devam) Restitüsyon Paftaları

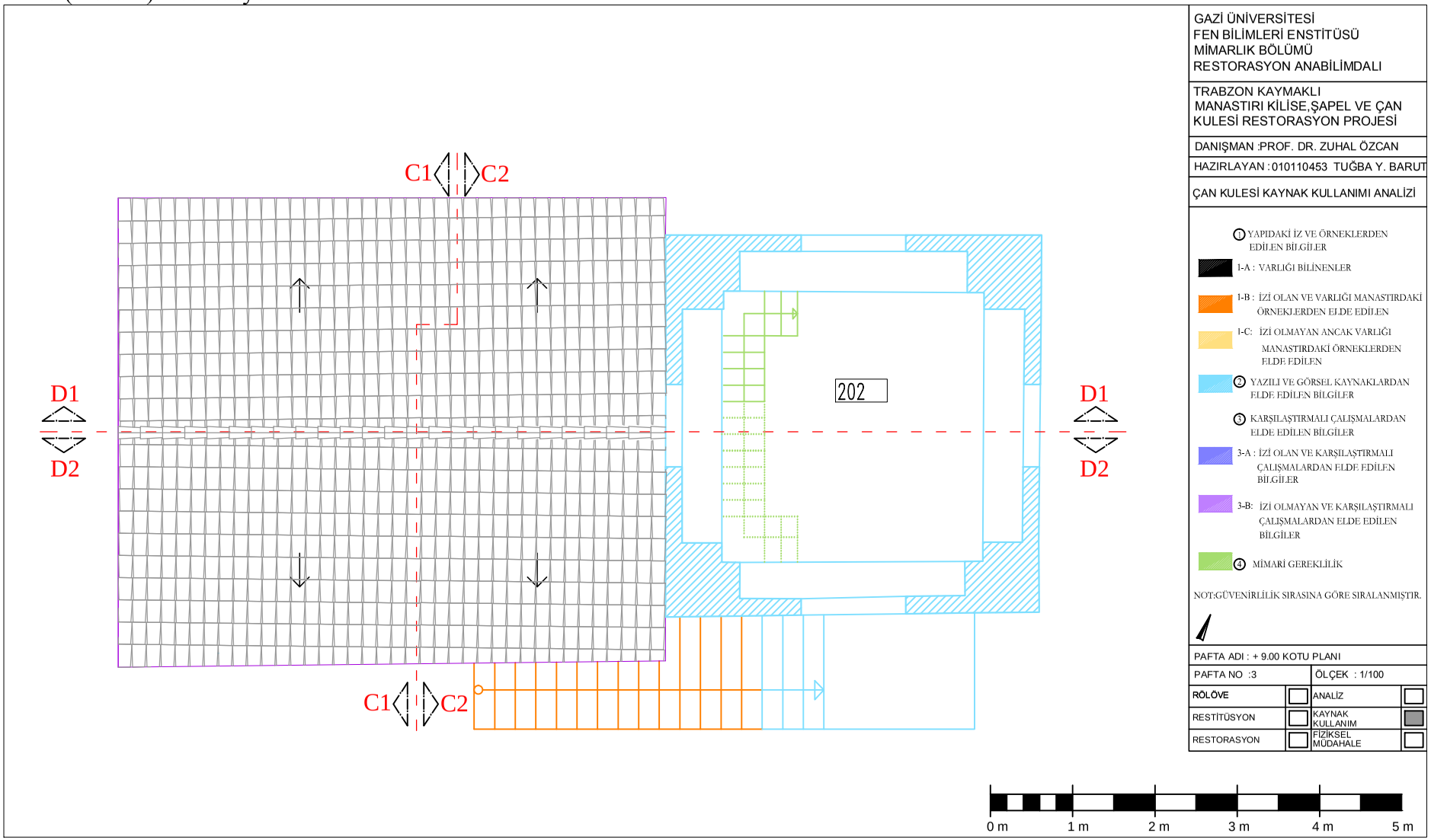

Şekil 6.18. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kotu planı

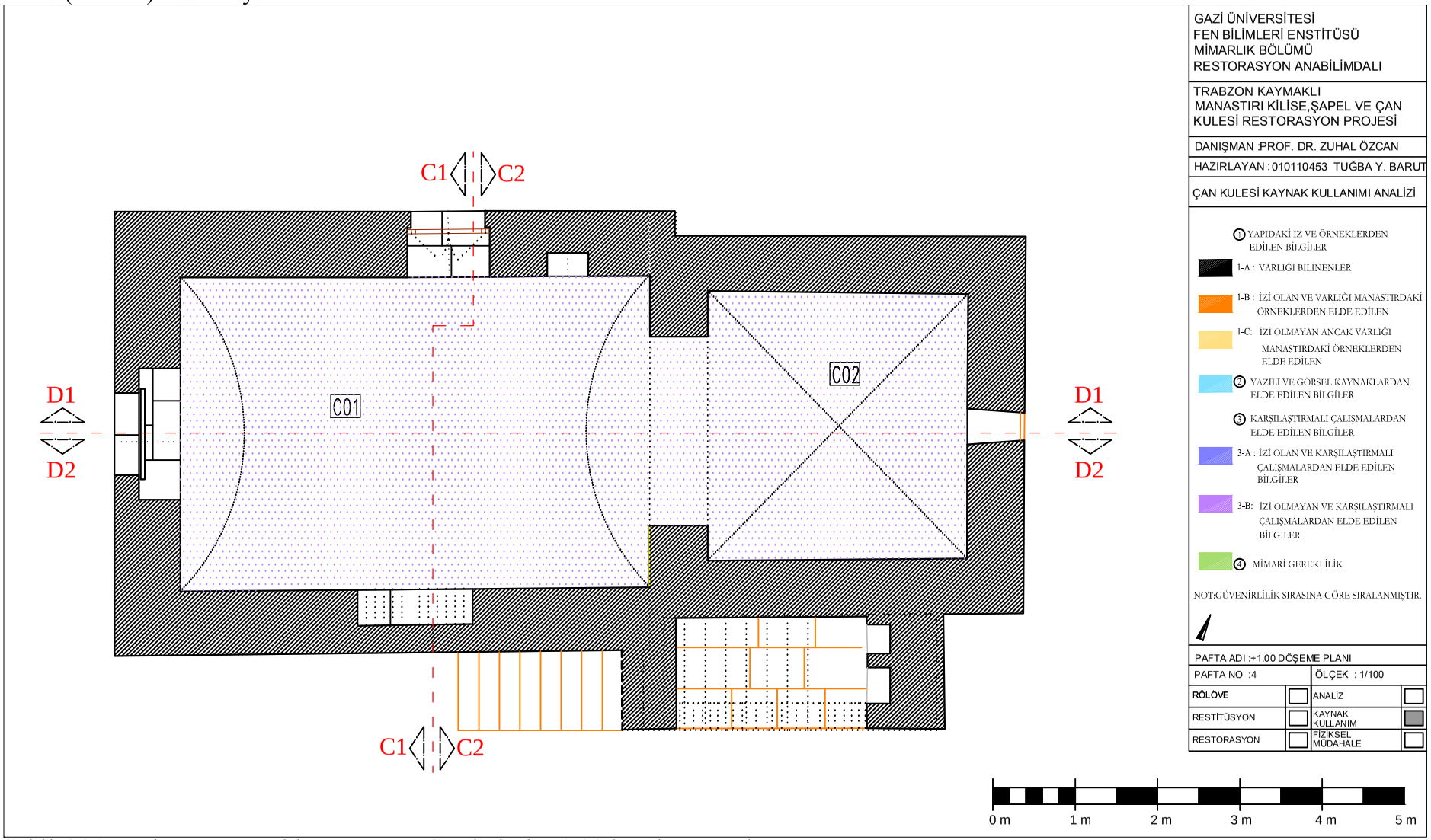

Şekil 6.19. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +6.00 kotu planı

EK-8 (Devam) Restitüsyon Paftaları

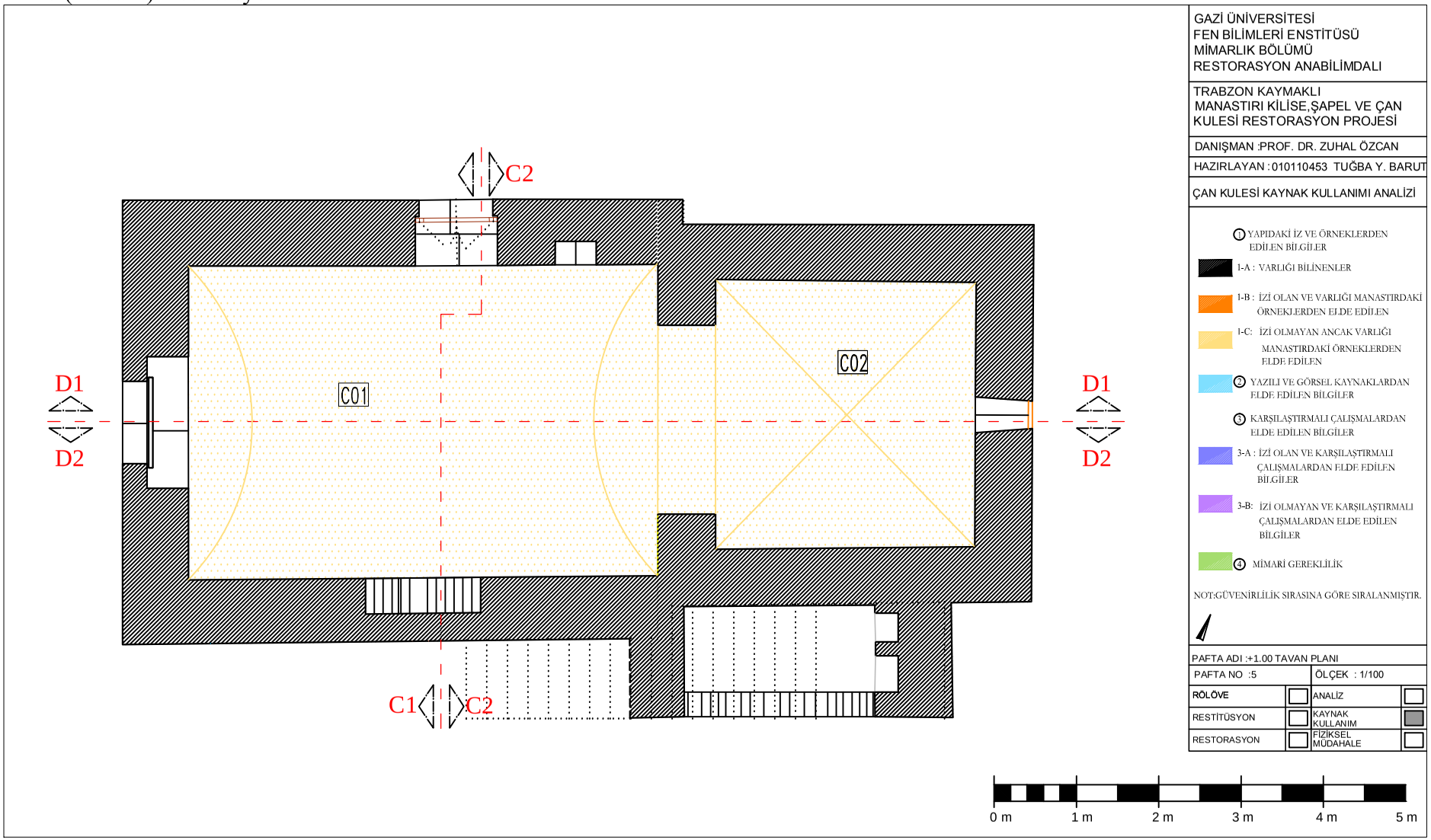

Şekil 6.20. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +9.00 kot döşeme- tavan planı

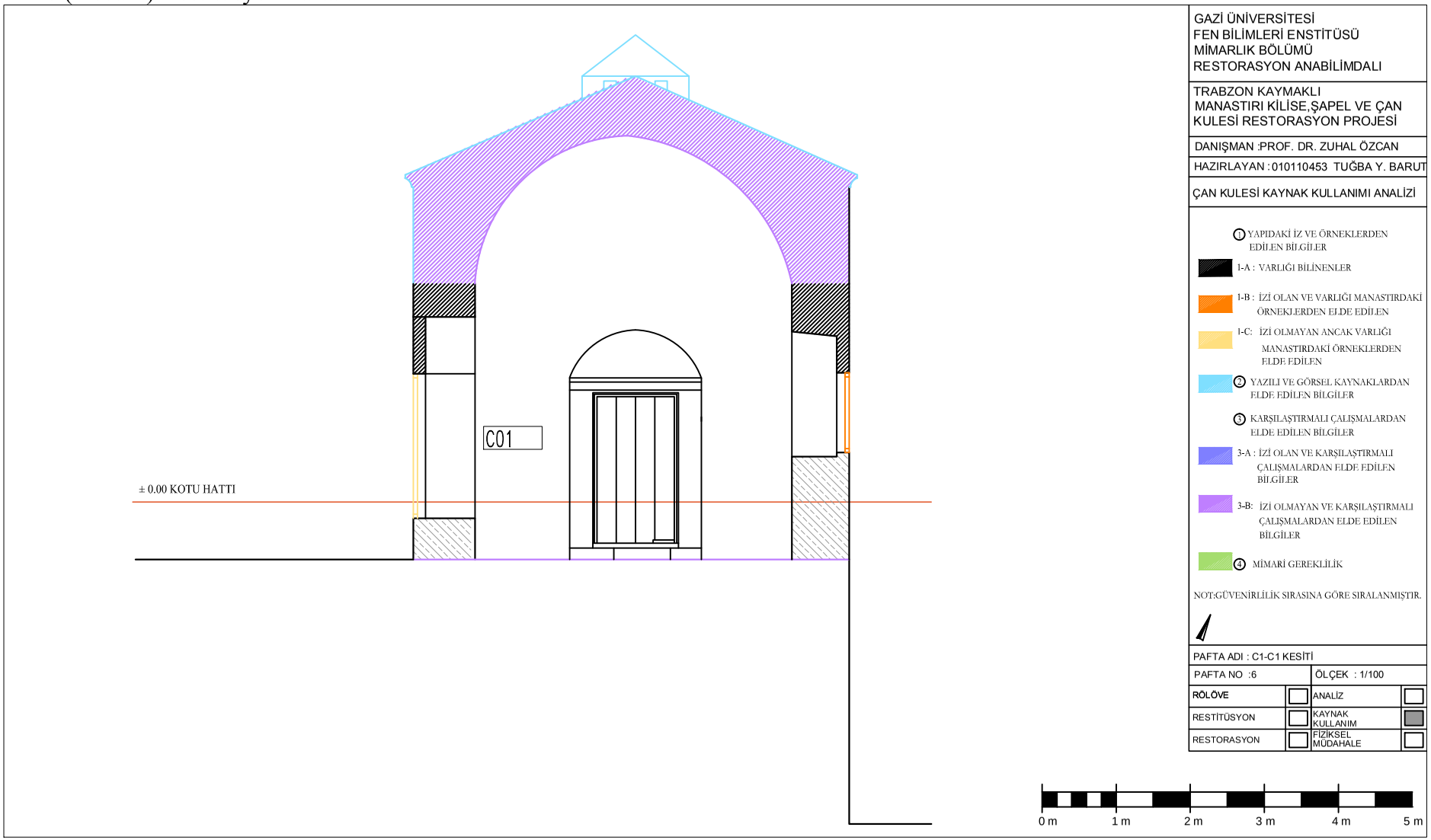

Şekil 6.21. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot döşeme planı

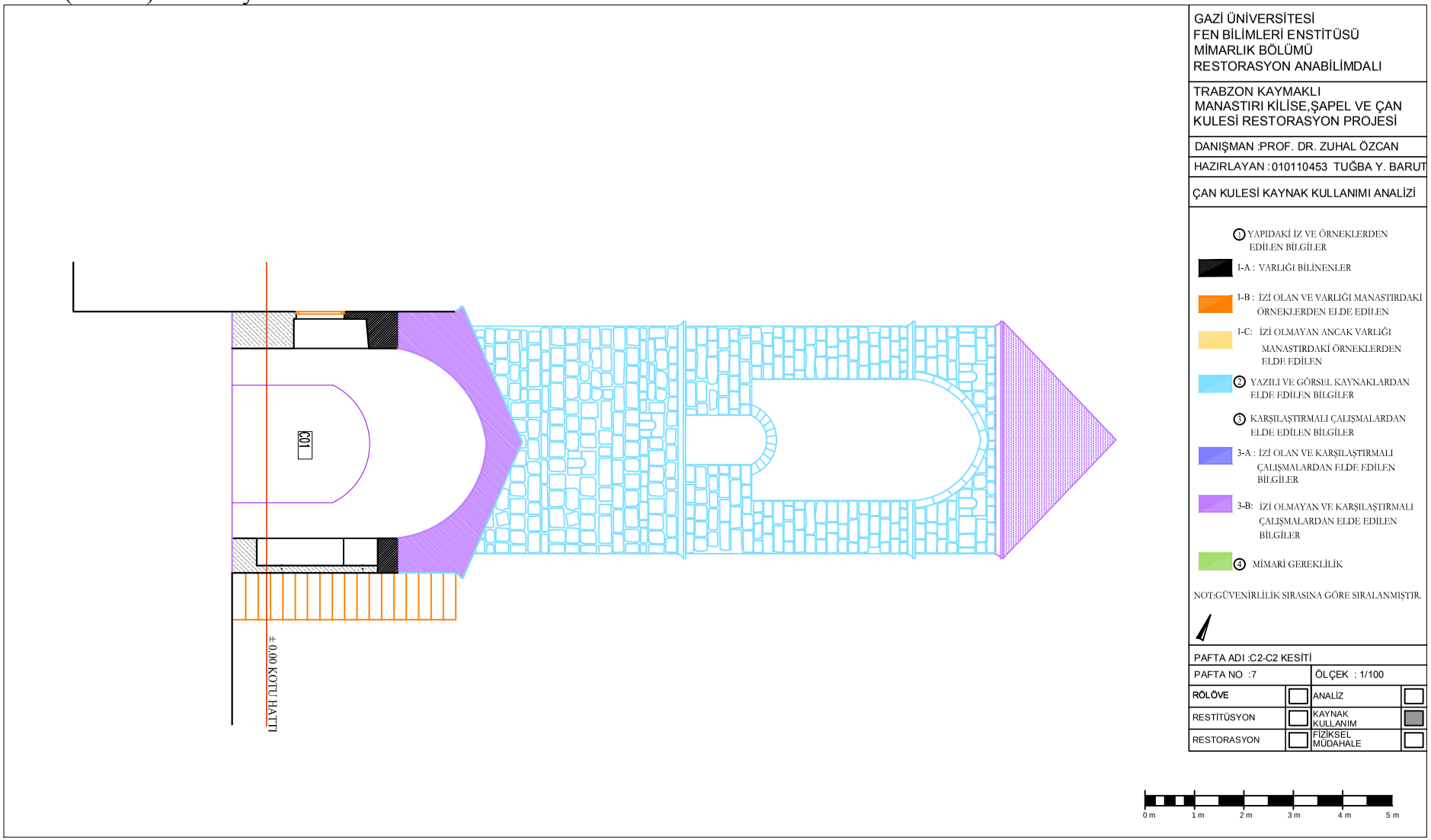
EK-8 (Devam) Restitüsyon Paftaları

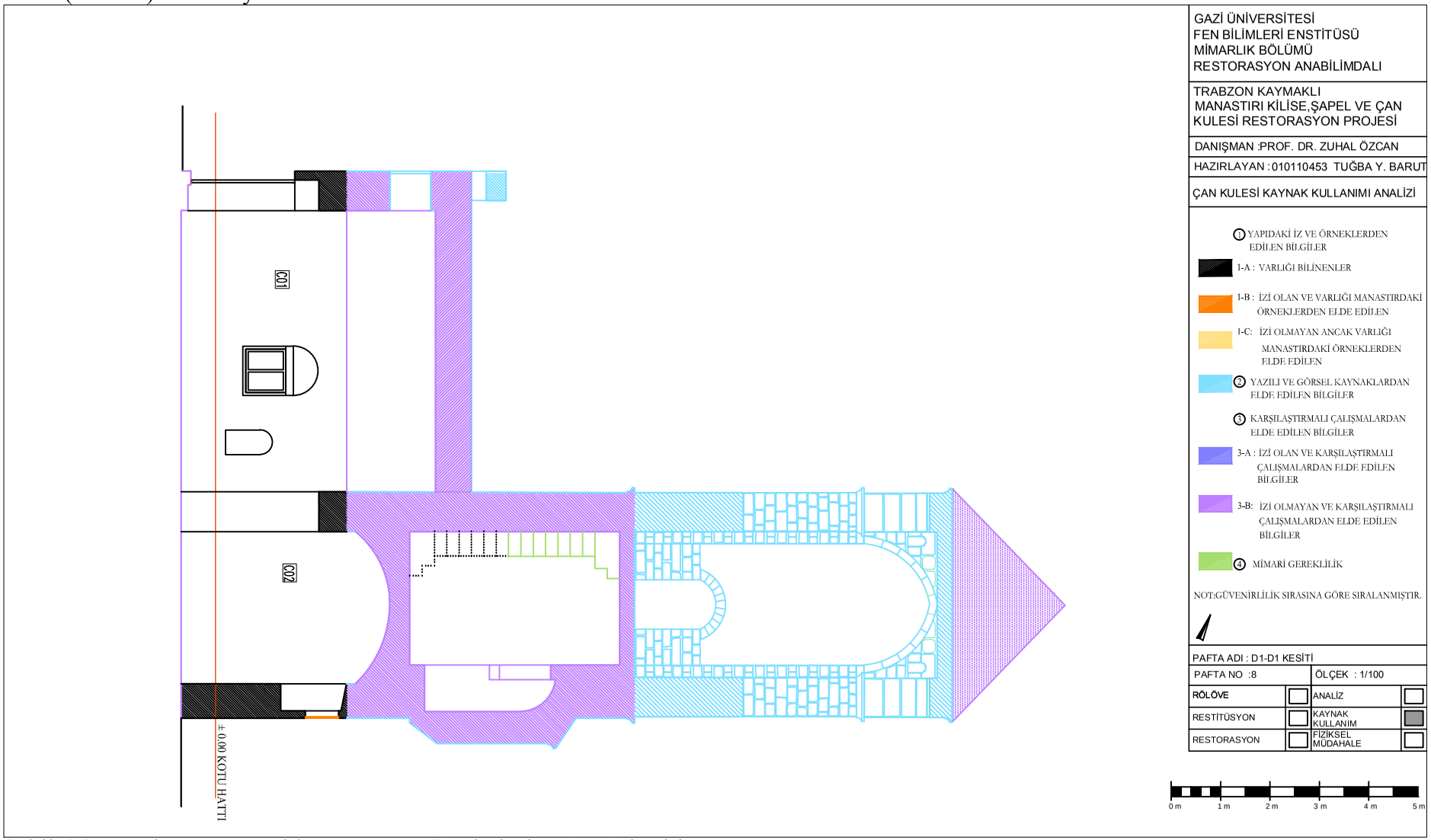
Şekil 6.22. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot tavan planı

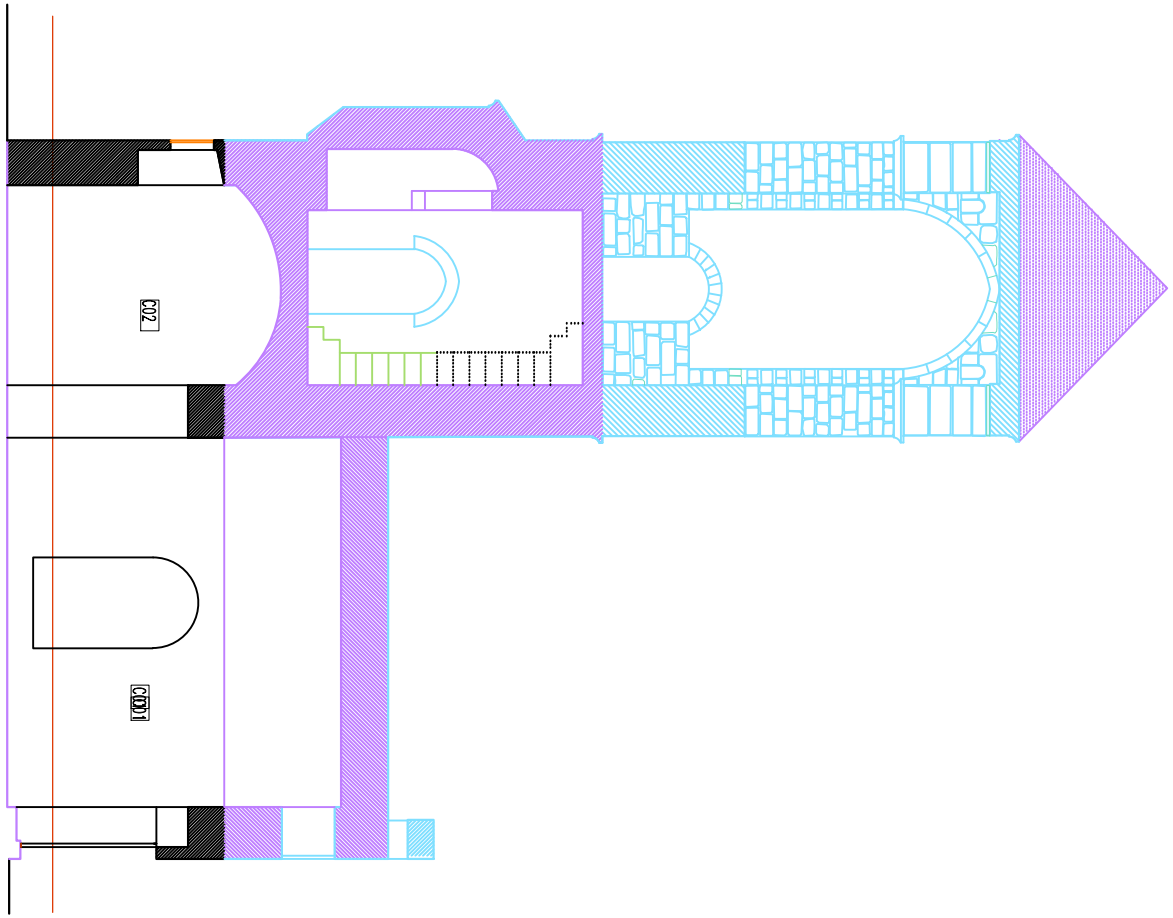
Şekil 6.23. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C1-C1 kesiti

Şekil 6.24. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C2-C2 kesiti

Şekil 6.25. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D1-D1 kesiti

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE,ŞAPEL VE ÇAN
KULESİ RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN :PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

ÇAN KULESİ KAYNAK KULLANIMI ANALİZİ

① YAPIDAKİ İZ VE ÖRNEKLERDEN EDİLEN BİLGİLER

1-A : VARLIĞI BİLİNENLER

1-B : İZİ OLAN VE VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

1-C: İZİ OLMAYAN ANCAK VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

② YAZILI VE GÖRSEL KAYNAKLARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

③ KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-A : İZİ OLAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-B: İZİ OLMAYAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

④ MİMARİ GEREKLİLİK

NOT:GÜVENİRLİLİK SIRASINA GÖRE SIRALANMIŞTIR.

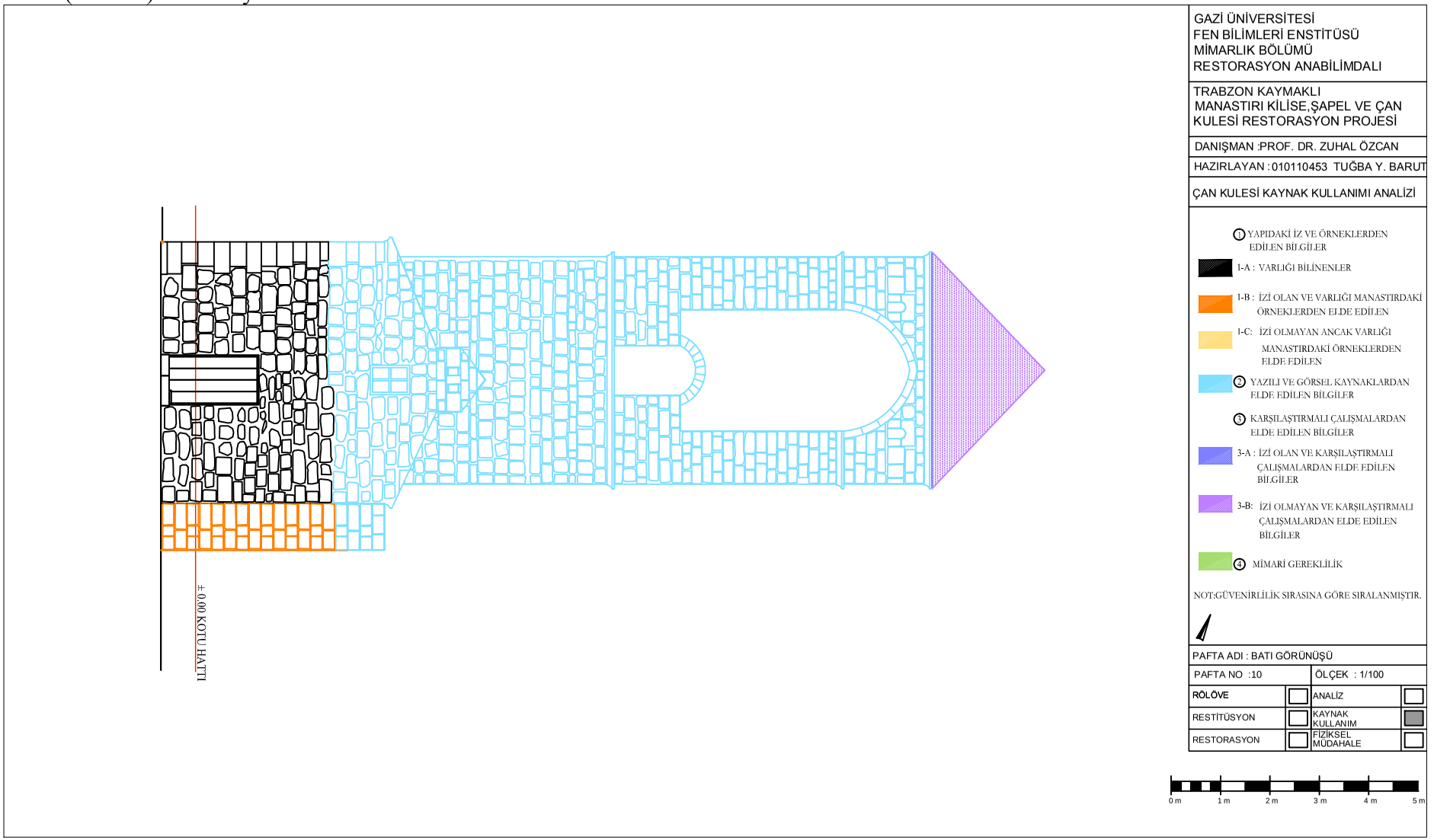
PAFTA ADI : D2-D2 KESİTİ

PAFTA NO :9		ÖLÇEK : 1/100	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	■
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

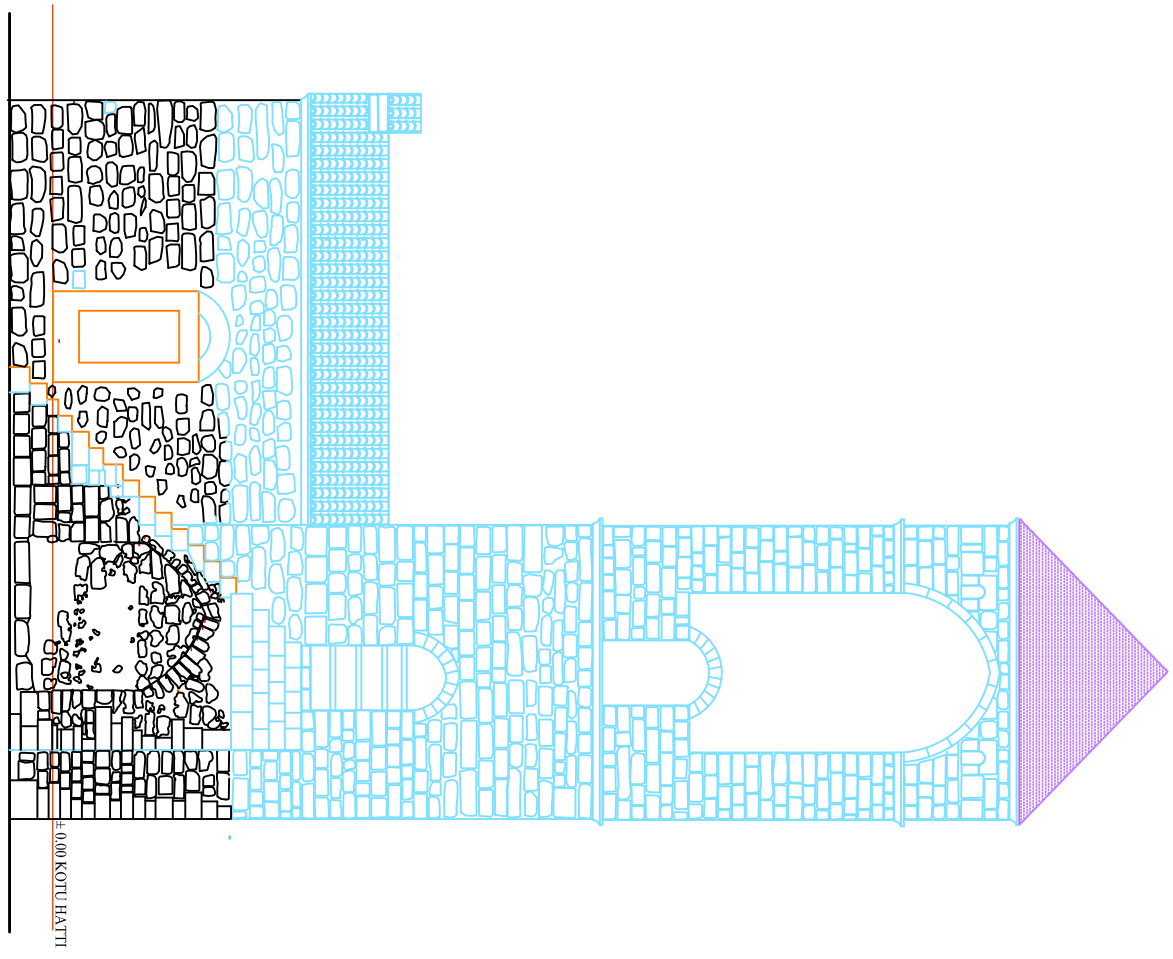
Şekil 6.26. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D2-D2 kesiti

EK-8 (Devam) Restitüsyon Paftaları

Şekil 6.27. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi batı görünüşü

EK-8 (Devam) Restitüsyon Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE,ŞAPEL VE ÇAN
KULESİ RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN :PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

ÇAN KULESİ KAYNAK KULLANIMI ANALİZİ

① YAPIDAKİ İZ VE ÖRNEKLERDEN EDİLEN BİLGİLER

1-A : VARLIĞI BİLİNENLER

1-B : İZİ OLAN VE VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

1-C: İZİ OLMAYAN ANCAK VARLIĞI MANASTIRDAKİ ÖRNEKLERDEN ELDE EDİLEN

② YAZILI VE GÖRSEL KAYNAKLARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

③ KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-A : İZİ OLAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3-B: İZİ OLMAYAN VE KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMALARDAN ELDE EDİLEN BİLGİLER

④ MİMARİ GEREKLİLİK

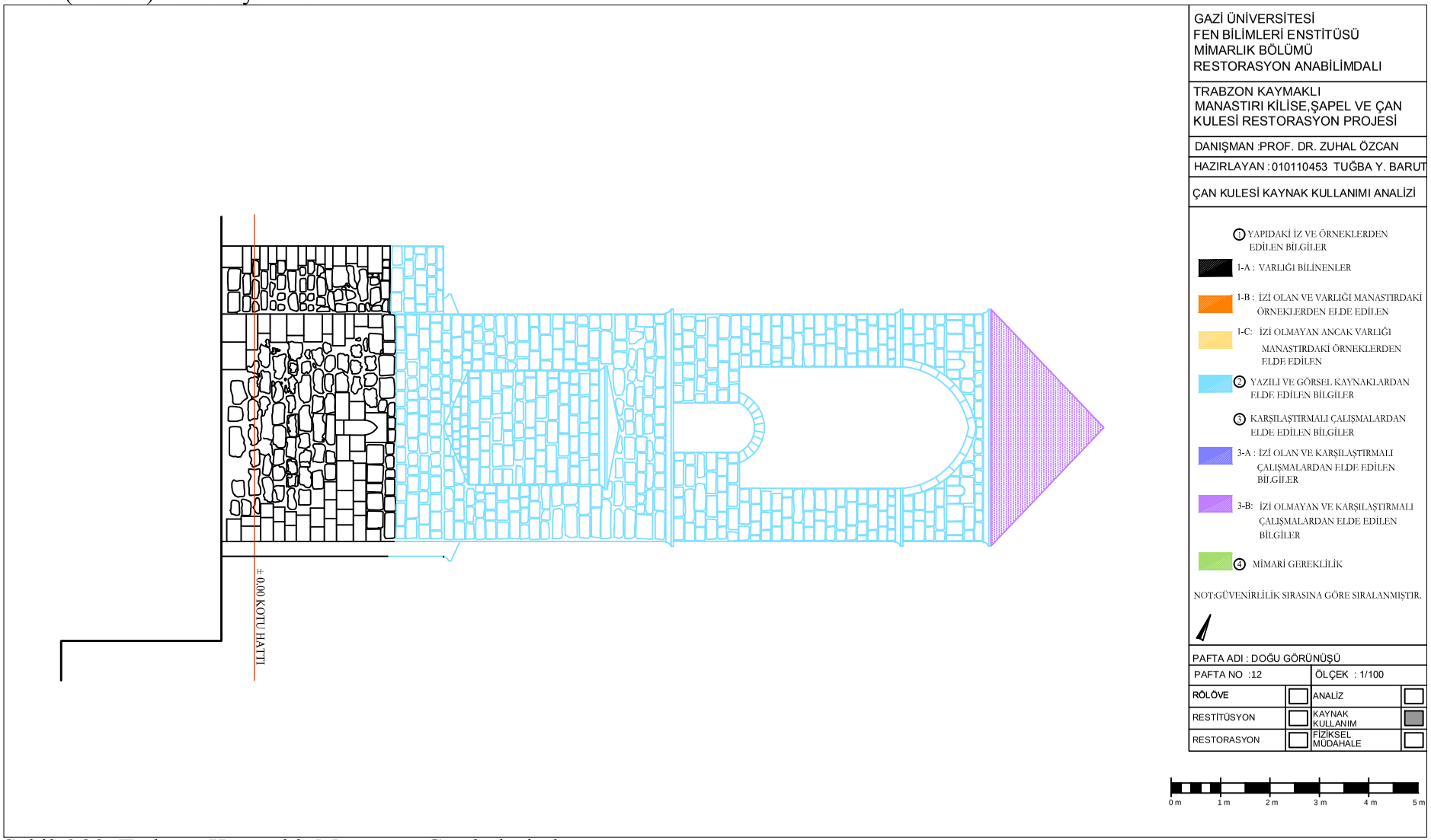
NOT:GÜVENİRLİLİK SIRASINA GÖRE SIRALANMIŞTIR.

GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

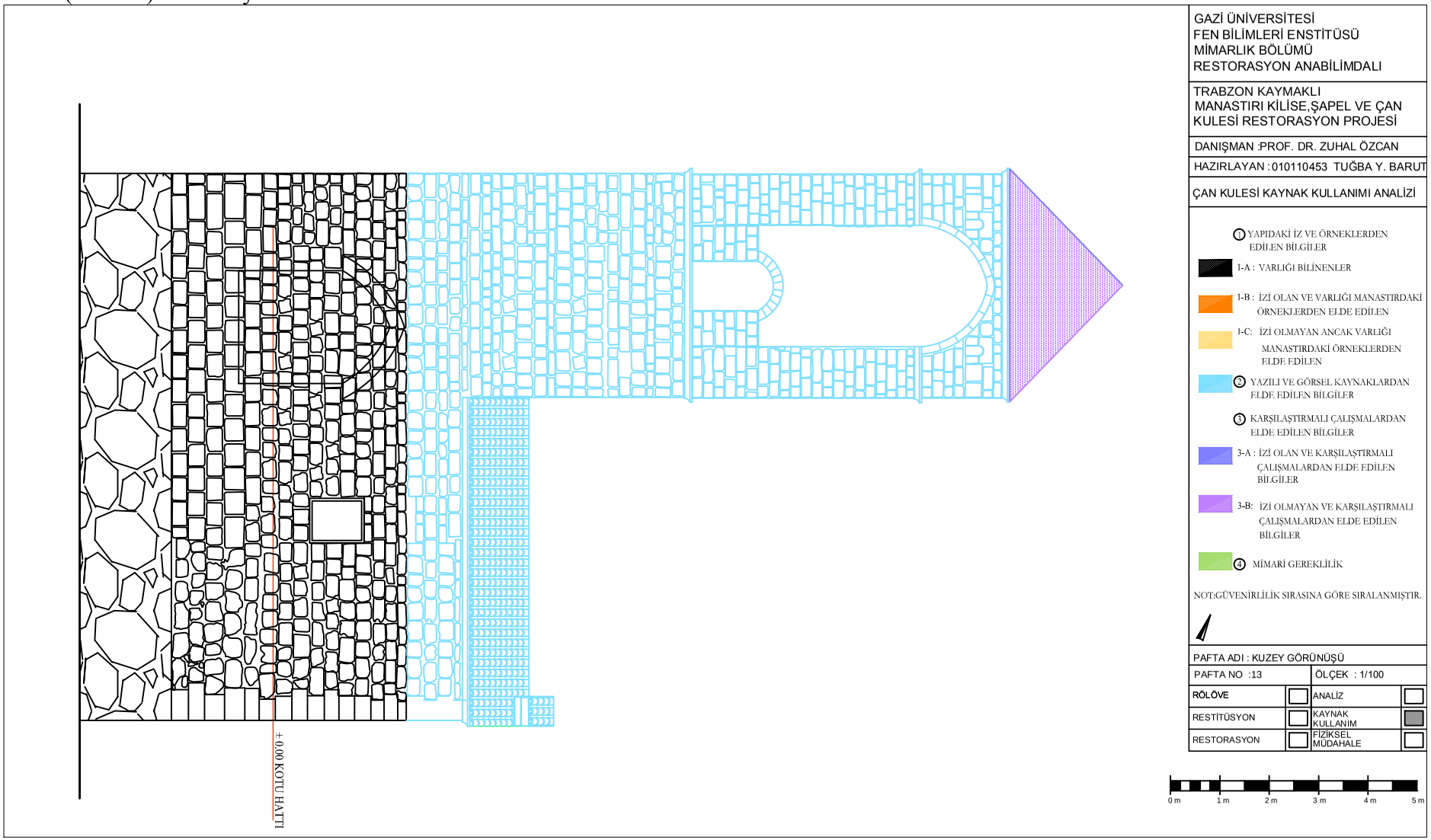
PAFTA NO :11		ÖLÇEK : 1/100	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	■
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 6.28. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi güney görünüşü

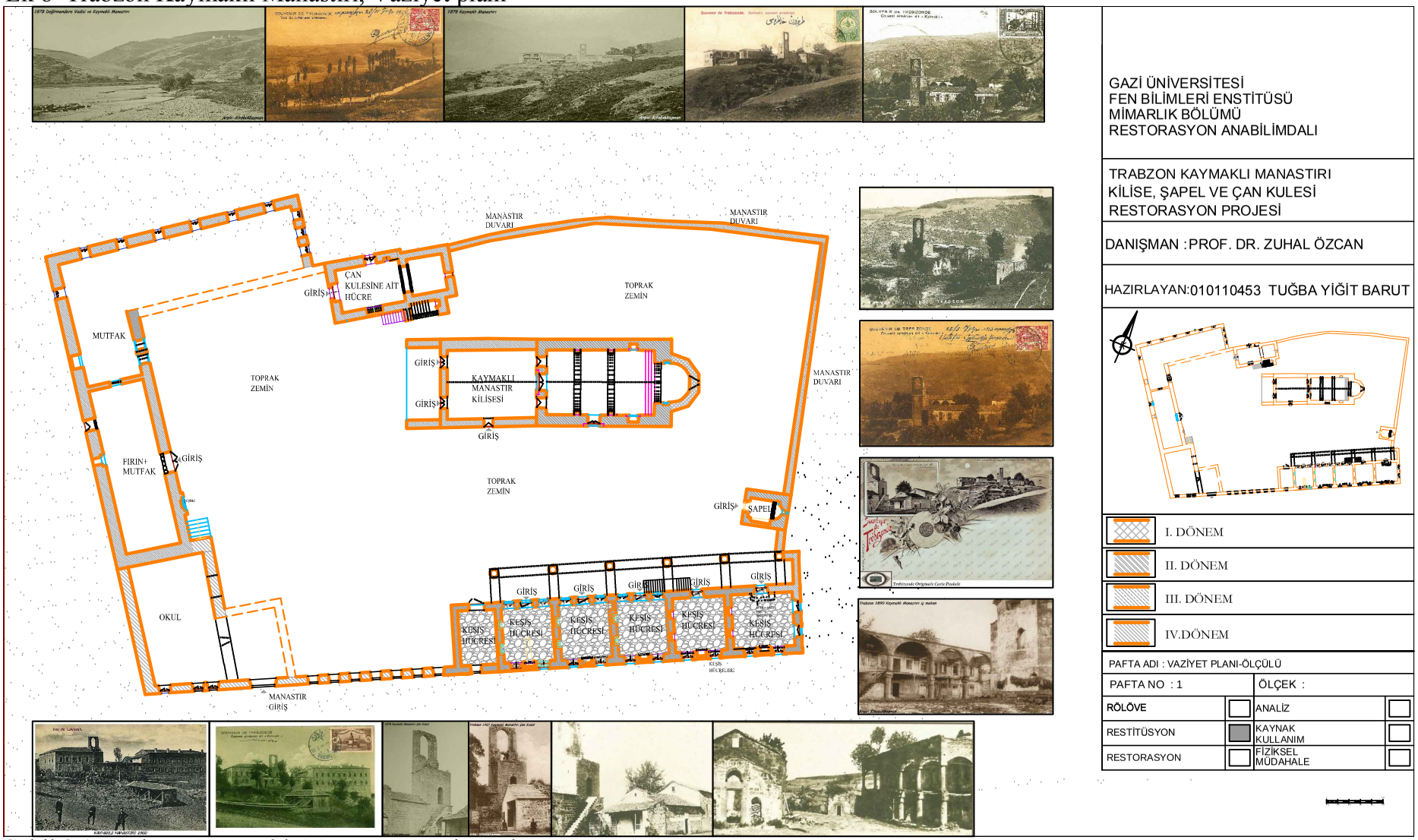

Şekil 6.29. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi doğu görünüşü

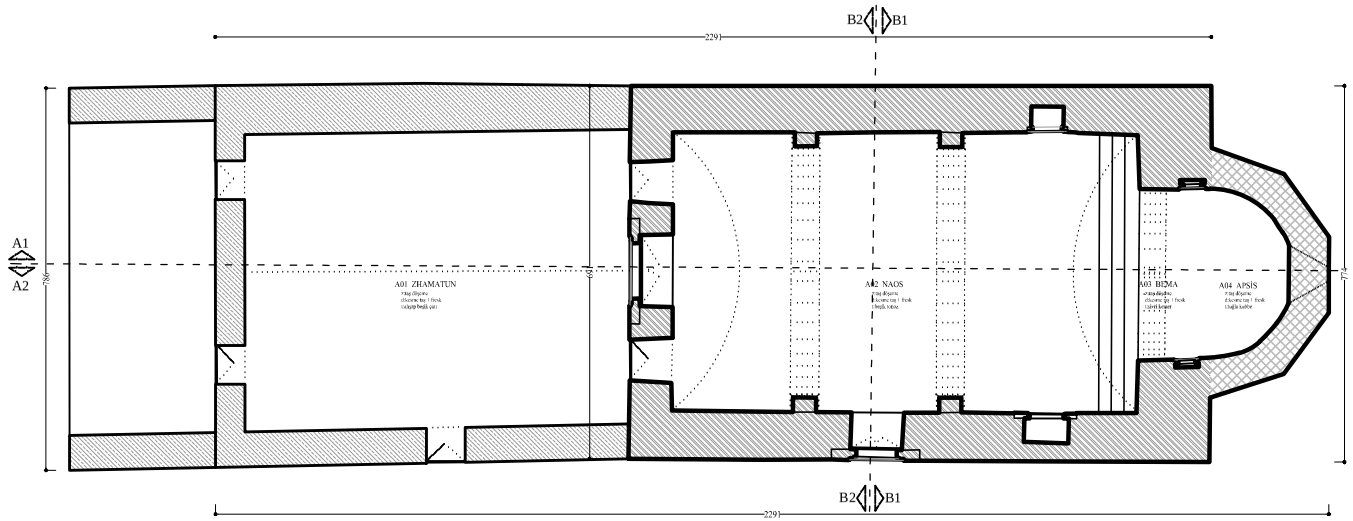
Şekil 6.30. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi kuzey görünüşü

Ek 8 Trabzon Kaymaklı Manastırı, Vaziyet planı

Şekil 8.1. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Vaziyet planı

EK-7 (Devam) Restitüsyon

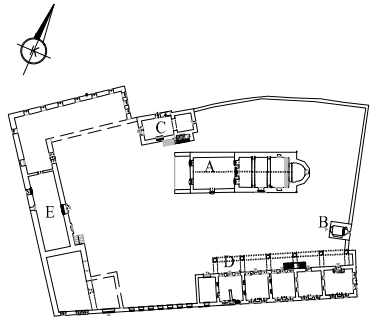

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

	I. DÖNEM
	II. DÖNEM
	III. DÖNEM
	IV.DÖNEM

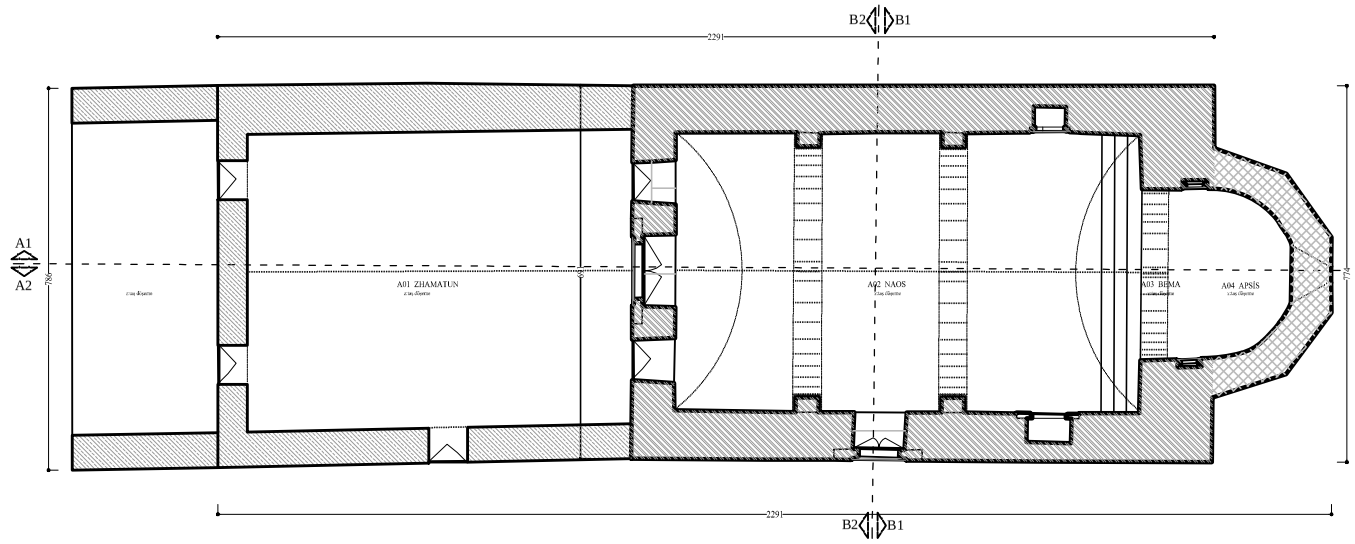
PAFTA ADI : KİLİSE + 0.50 KOTU PLANI

PAFTA NO : 2		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 7.2. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu planı

EK-7 (Devam) Restitüsyon

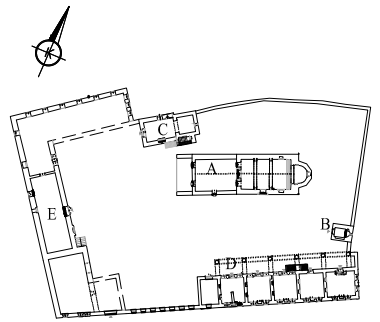

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

	I. DÖNEM
	II. DÖNEM
	III. DÖNEM
	IV.DÖNEM

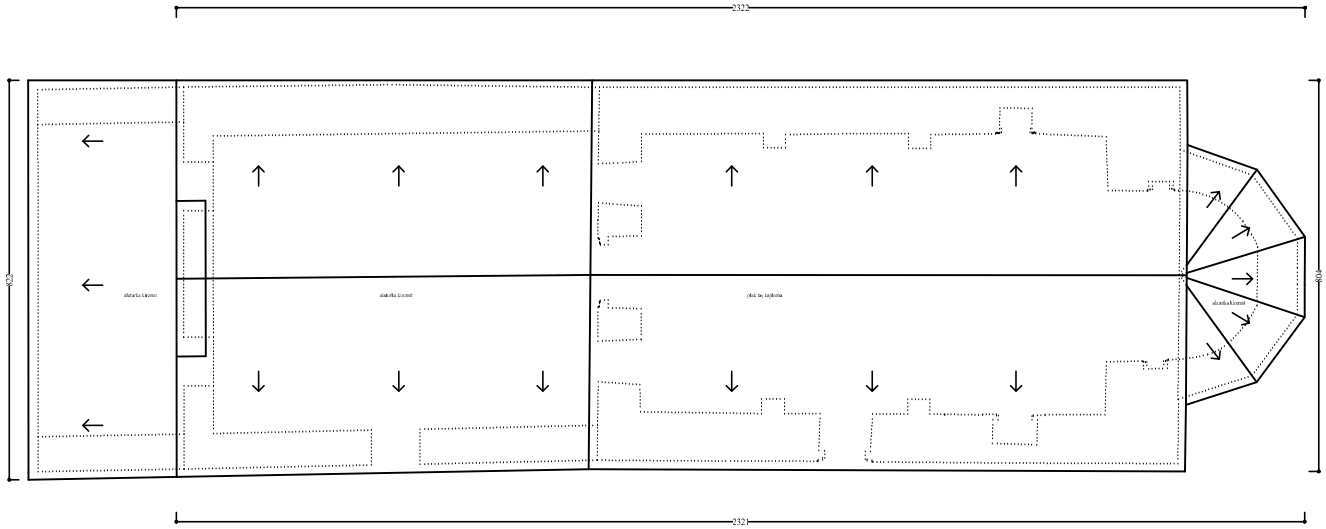
PAFTA ADI : KİLİSE + 0.50 KOTU DÖŞEMEPLANI

PAFTA NO : 3		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 7.3. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 döşeme kotu planı

EK-7 (Devam) Restitüsyon

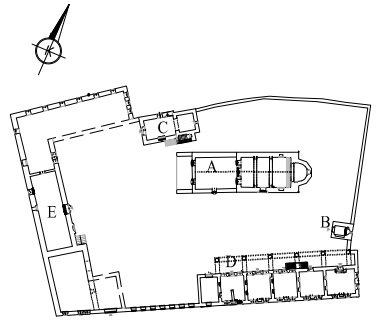

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

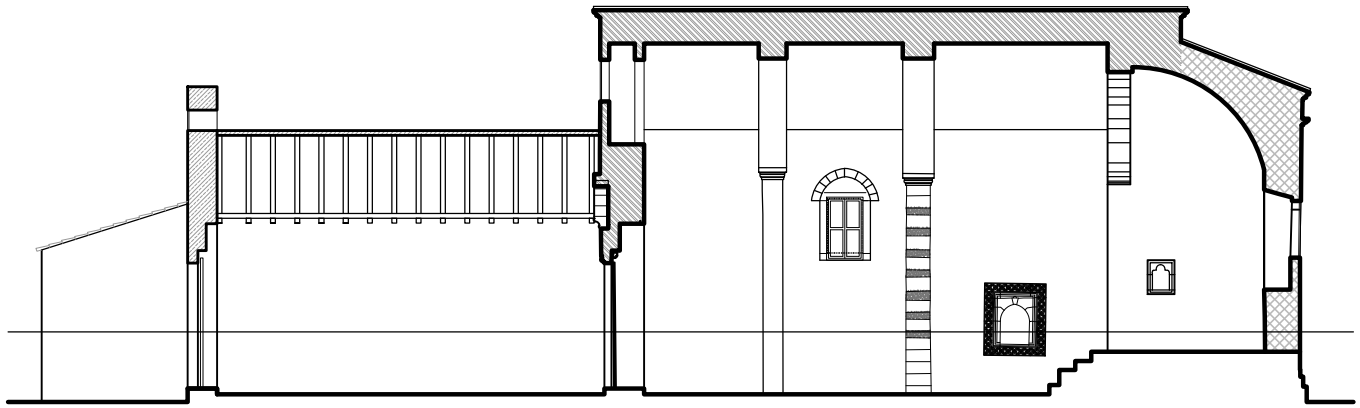
PAFTA ADI : KİLİSE ÇATI PLANI

PAFTA NO : 4		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 5 m
0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 7.4. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise çatı planı

EK-7 (Devam) Restitüsyon

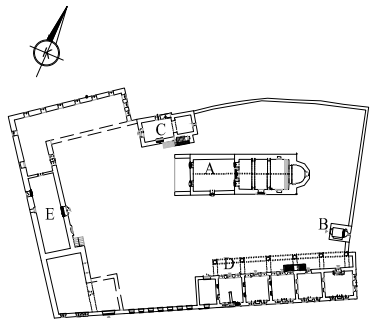

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

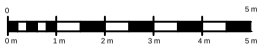
HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

PAFTA ADI : KİLİSE A1-A1 KESİTİ

PAFTA NO : 5		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 7.5. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A1-A1 kesiti

EK-7 (Devam) Restitüsyon

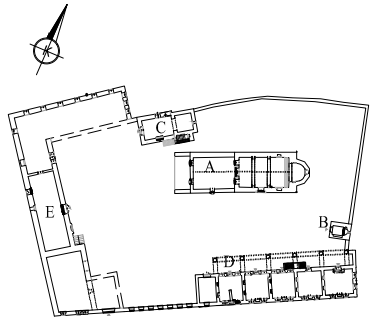

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

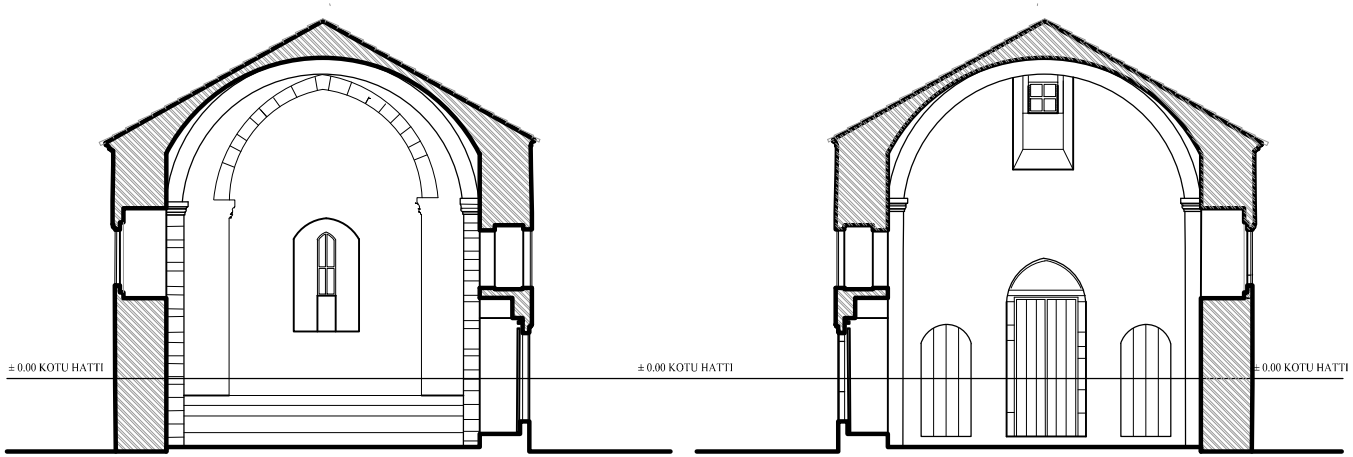
PAFTA ADI : KİLİSE A2-A2 KESİTİ

PAFTA NO : 6		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 7.6. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A2-A2 kesiti

EK-7 (Devam) Restitüsyon

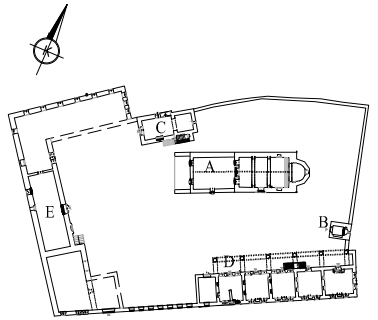

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

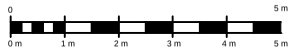
HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

	I. DÖNEM
	II. DÖNEM
	III. DÖNEM
	IV.DÖNEM

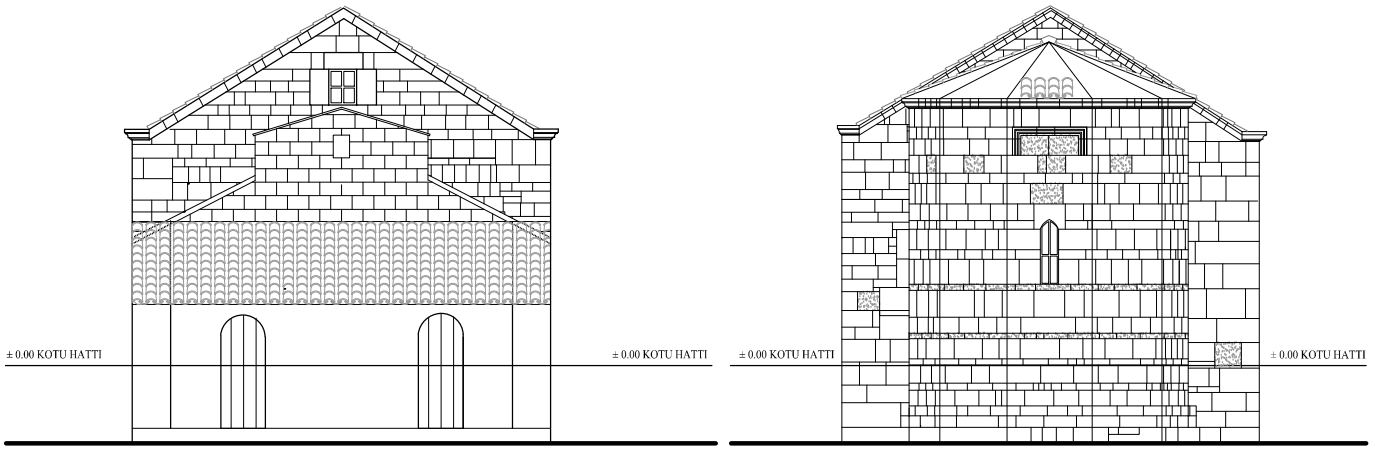
PAFTA ADI : KİLİSE B1-B1, B2-B2 KESİTİ

PAFTA NO : 7		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 7.7. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B1-B1, B2-B2 kesiti

EK-7 (Devam) Restitüsyon

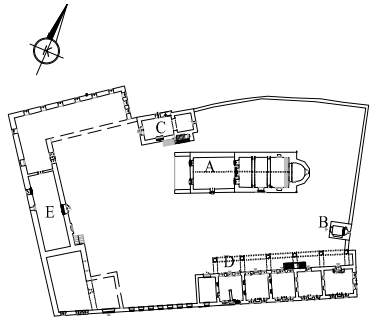

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

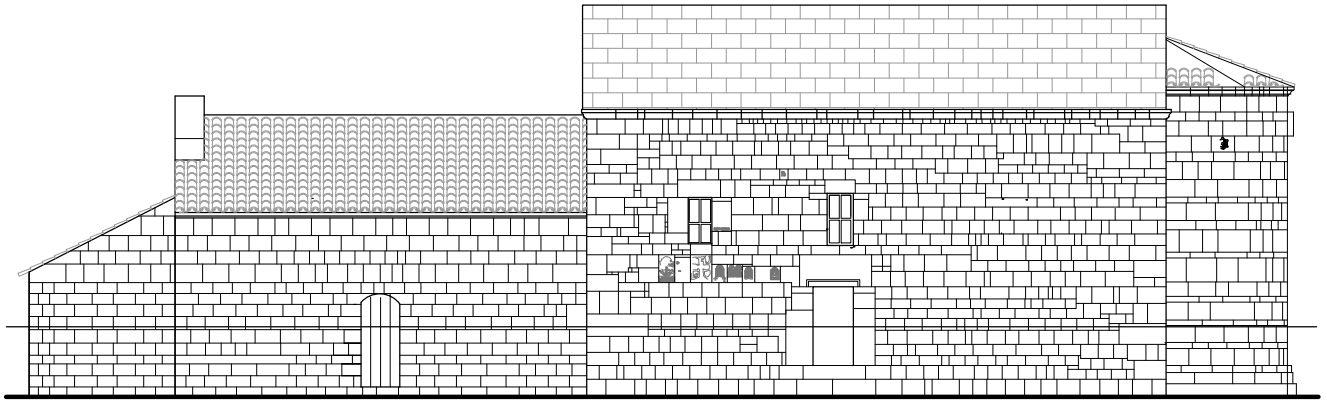
PAFTA ADI : BATI-DOĞU GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 8		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 5 m
0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 7.8. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise batı-doğu cephesi

EK-7 (Devam) Restitüsyon

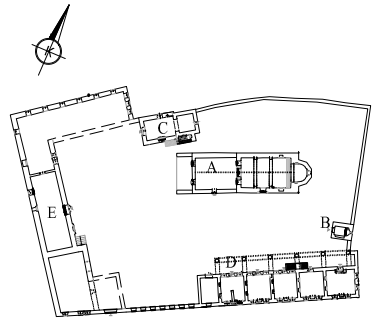

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

	I. DÖNEM
	II. DÖNEM
	III. DÖNEM
	IV.DÖNEM

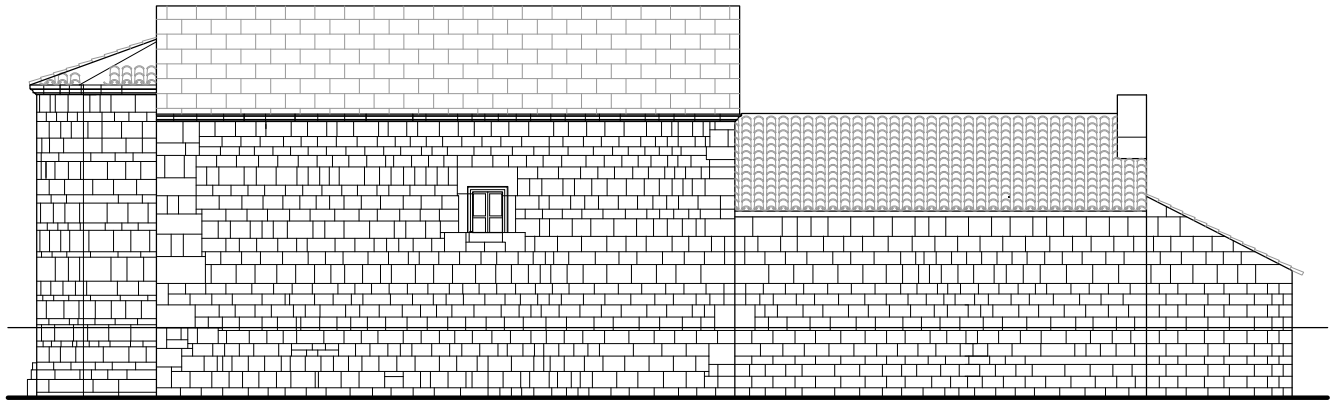
PAFTA ADI : KİLİSE GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 9		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 7.9. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise güney cephesi

EK-7 (Devam) Restitüsyon

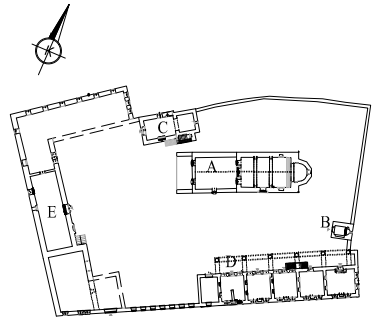

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

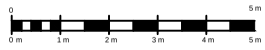
HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

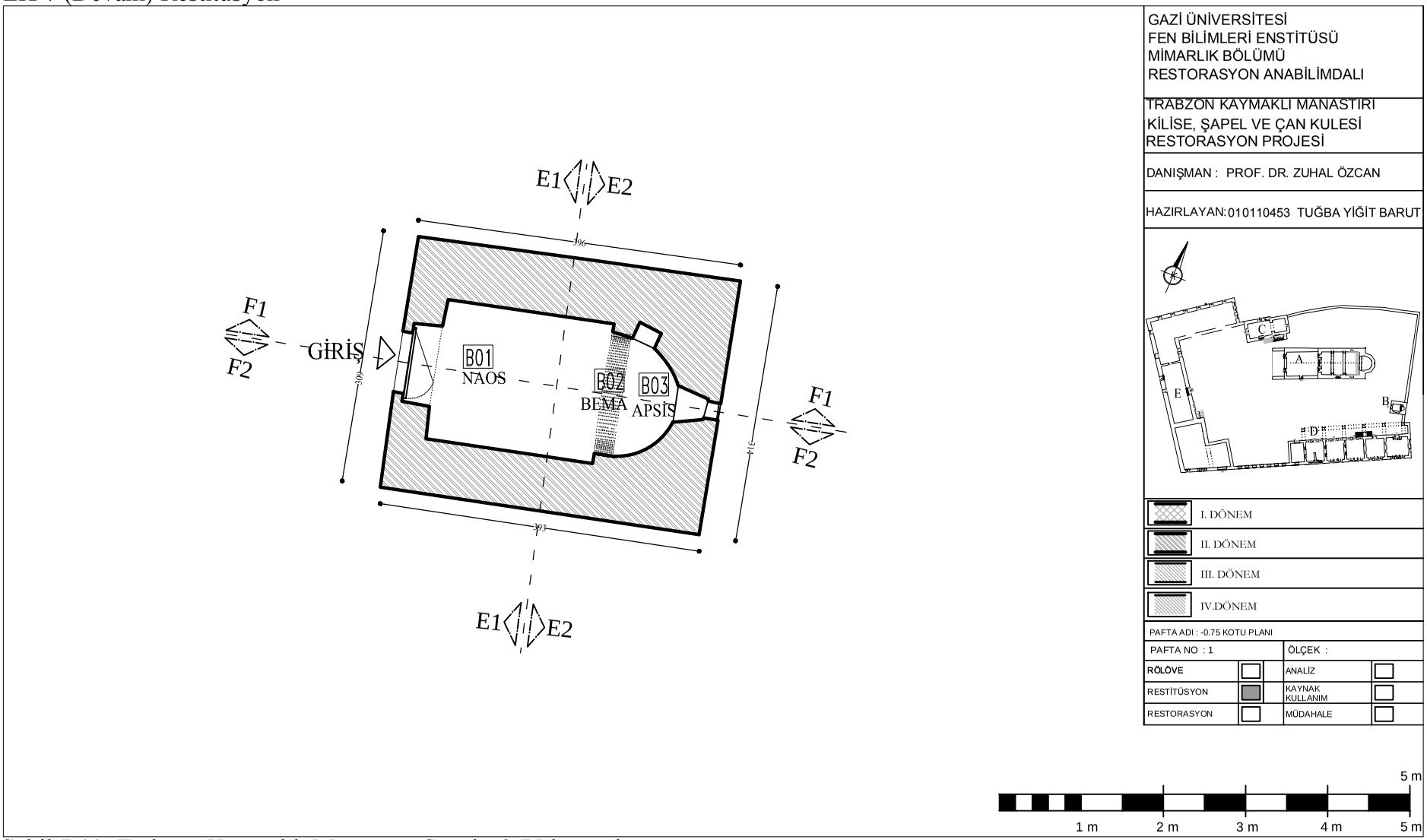
	I. DÖNEM
	II. DÖNEM
	III. DÖNEM
	IV.DÖNEM

PAFTA ADI : KİLİSE KUZEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 10		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 7.10. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise kuzey cephesi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

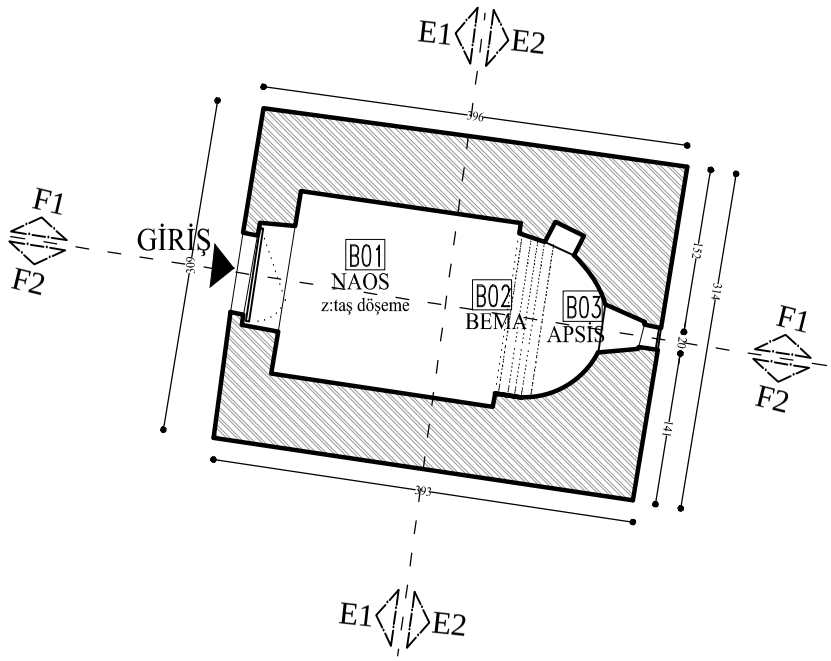
HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

PAFTA ADI : -0.75 KOTU PLANI

PAFTA NO : 1		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

Şekil 7.11. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu planı

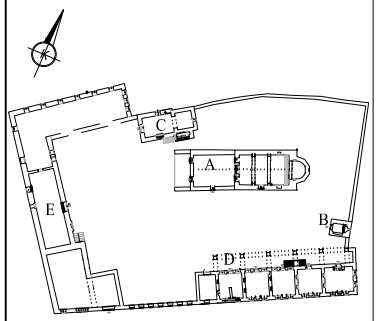

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

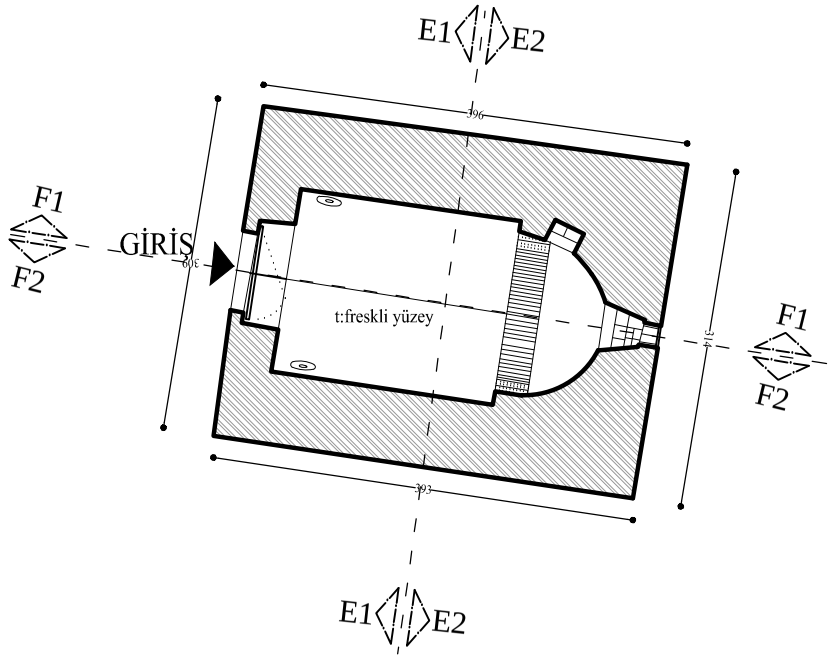

I. DÖNEM	
II. DÖNEM	
III. DÖNEM	
IV.DÖNEM	
PAFTA ADI : -0.75 KOTU DÖŞEME PLANI	
PAFTA NO : 2	ÖLÇEK :
RÖLÖVE	ANALİZ
RESTİTÜSYON	KAYNAK KULLANIM
RESTORASYON	MÜDAHALE

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 7.12. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu döşeme planı

EK-7 (Devam) Restitüsyon

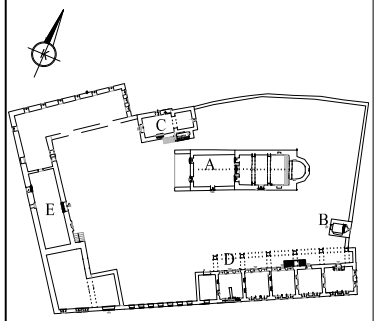

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

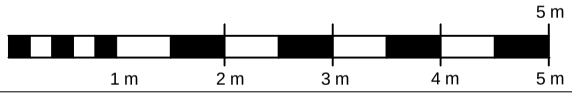
HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

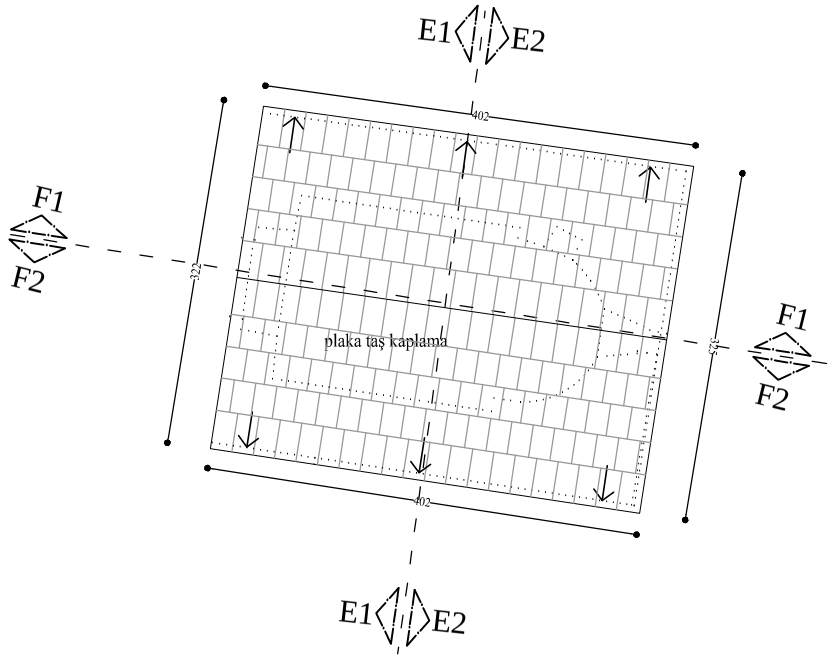
	I. DÖNEM
	II. DÖNEM
	III. DÖNEM
	IV.DÖNEM

PAFTA ADI : -0.75 KOTU TAVAN PLANI

PAFTA NO : 3		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

Şekil 7.13. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu tavan planı

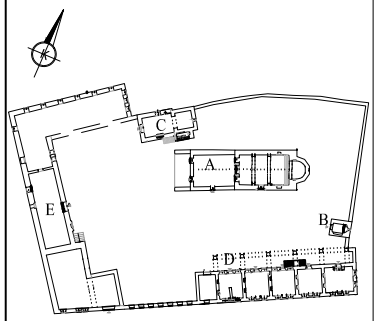

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

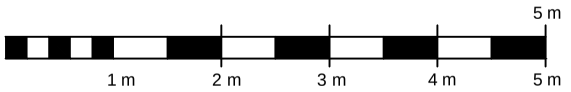
HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

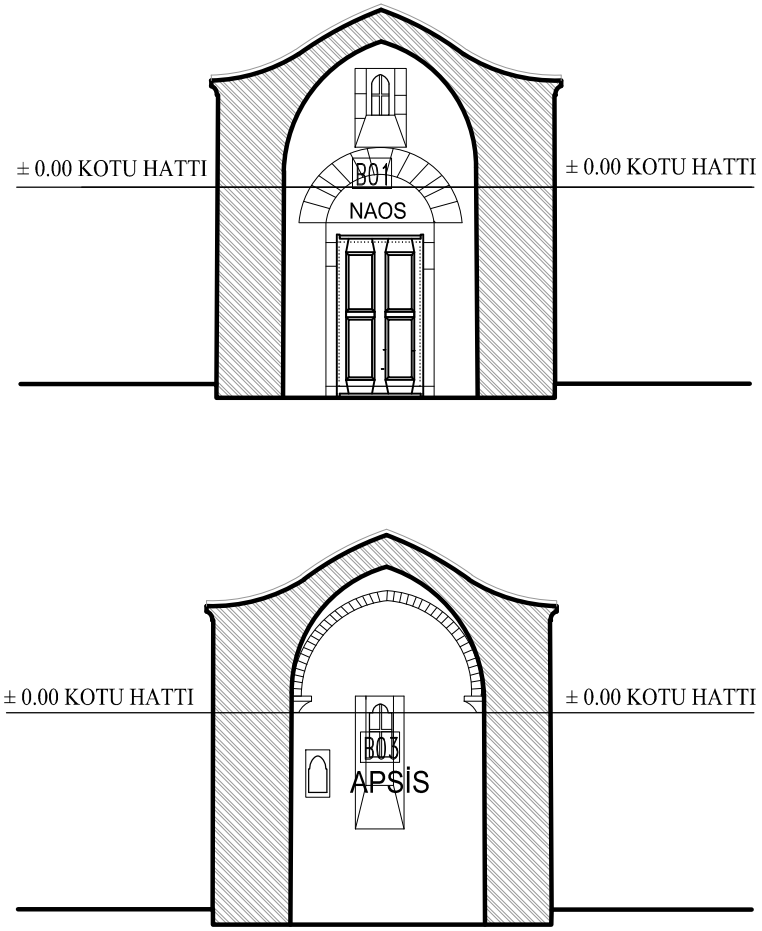
I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

PAFTA ADI : ÇATI PLANI

PAFTA NO : 4		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

Şekil 7.14. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel çatı planı

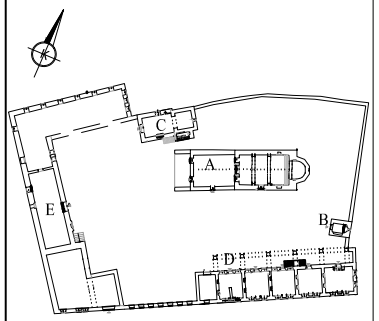

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

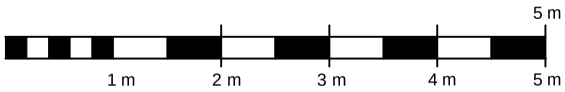
HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

	I. DÖNEM
	II. DÖNEM
	III. DÖNEM
	IV.DÖNEM

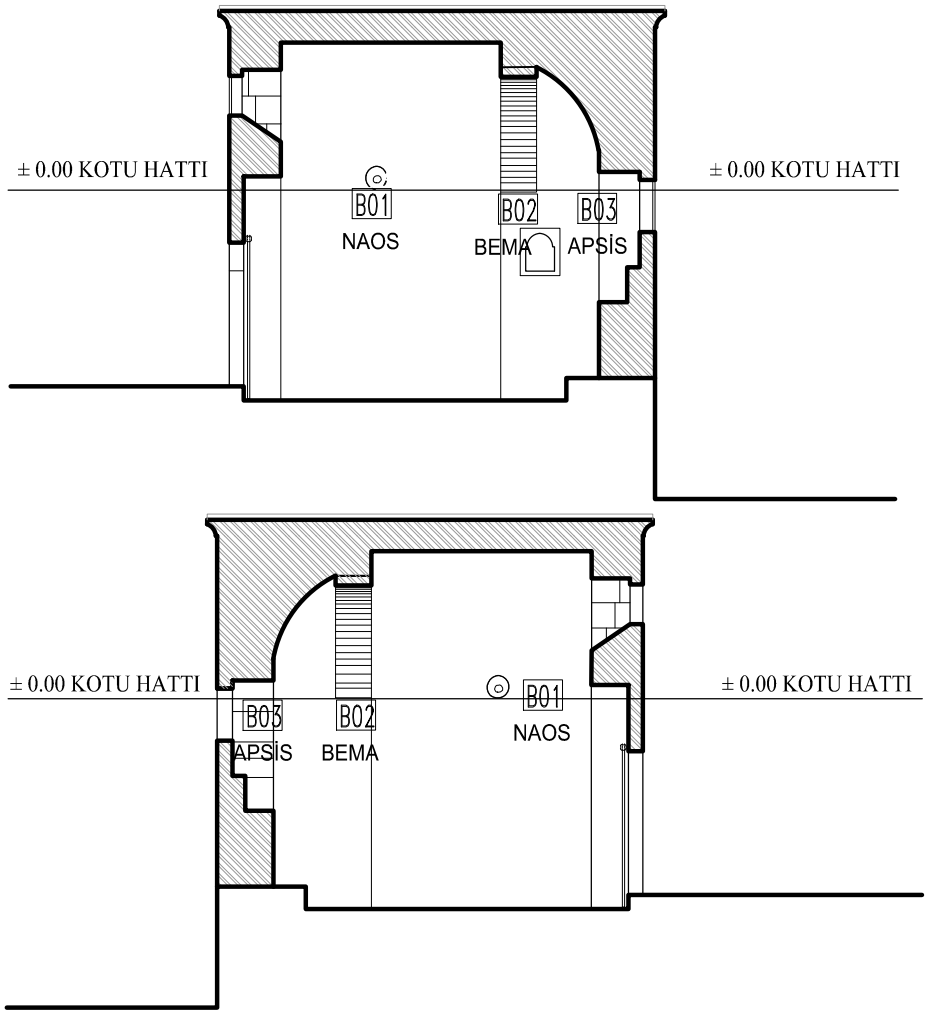
PAFTA ADI : E1-E1 VE E2-E2 KESİTİ

PAFTA NO :5		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☒	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

Şekil 7.15. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel E1-E1, E2-E2 görünüşü

EK-7 (Devam) Restitüsyon

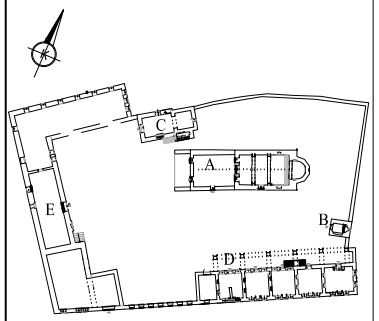

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

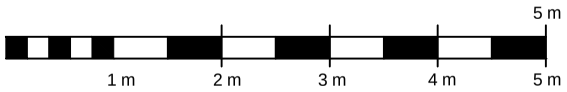
TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

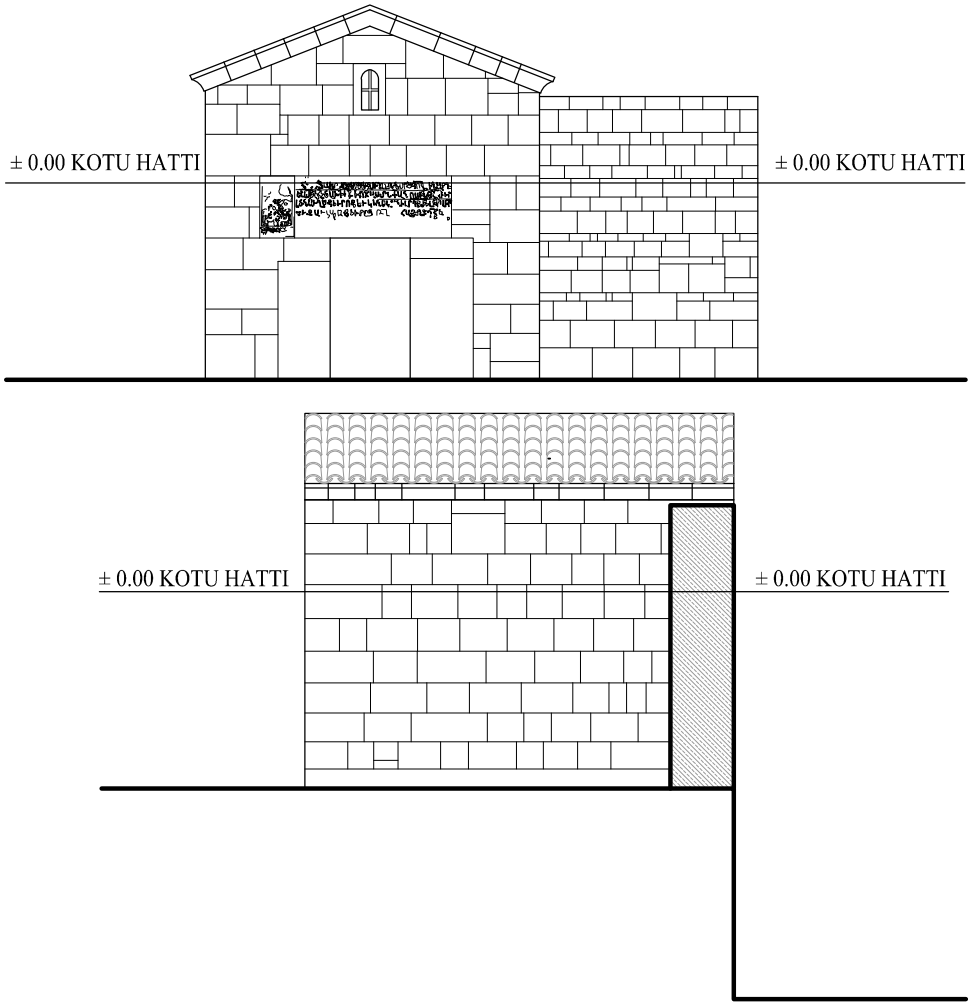
HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

I. DÖNEM	
II. DÖNEM	
III. DÖNEM	
IV.DÖNEM	
PAFTA ADI : F1-F1 VE F2-F2 KESİTİ	
PAFTA NO : 6	ÖLÇEK :
RÖLÖVE	ANALİZ
RESTİTÜSYON	KAYNAK KULLANIM
RESTORASYON	MÜDAHALE

Şekil 7.16. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel F1-F1, F2-F2 kesiti

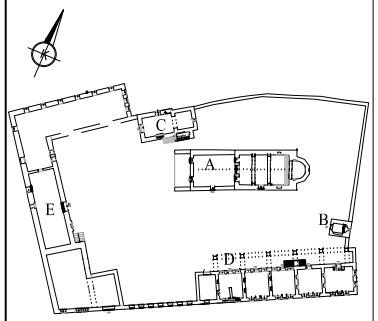

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

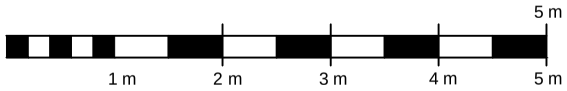
HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

	I. DÖNEM
	II. DÖNEM
	III. DÖNEM
	IV.DÖNEM

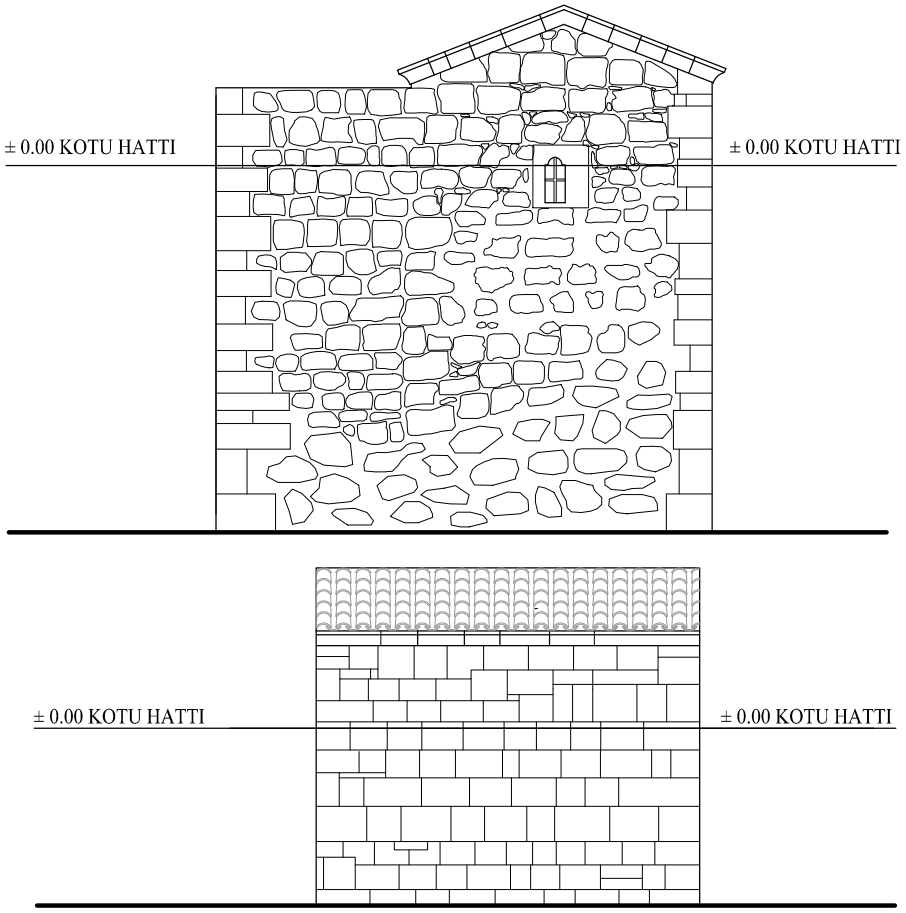
PAFTA ADI : BATI VE GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 7		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

Şekil 7.17. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel batı-kuzey görünüşü

EK-7 (Devam) Restitüsyon

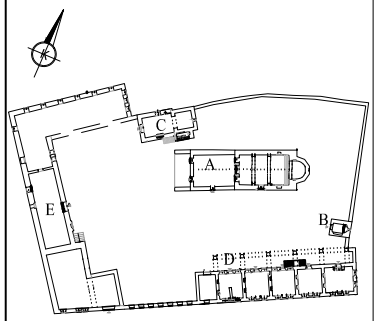

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

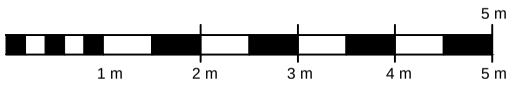
HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

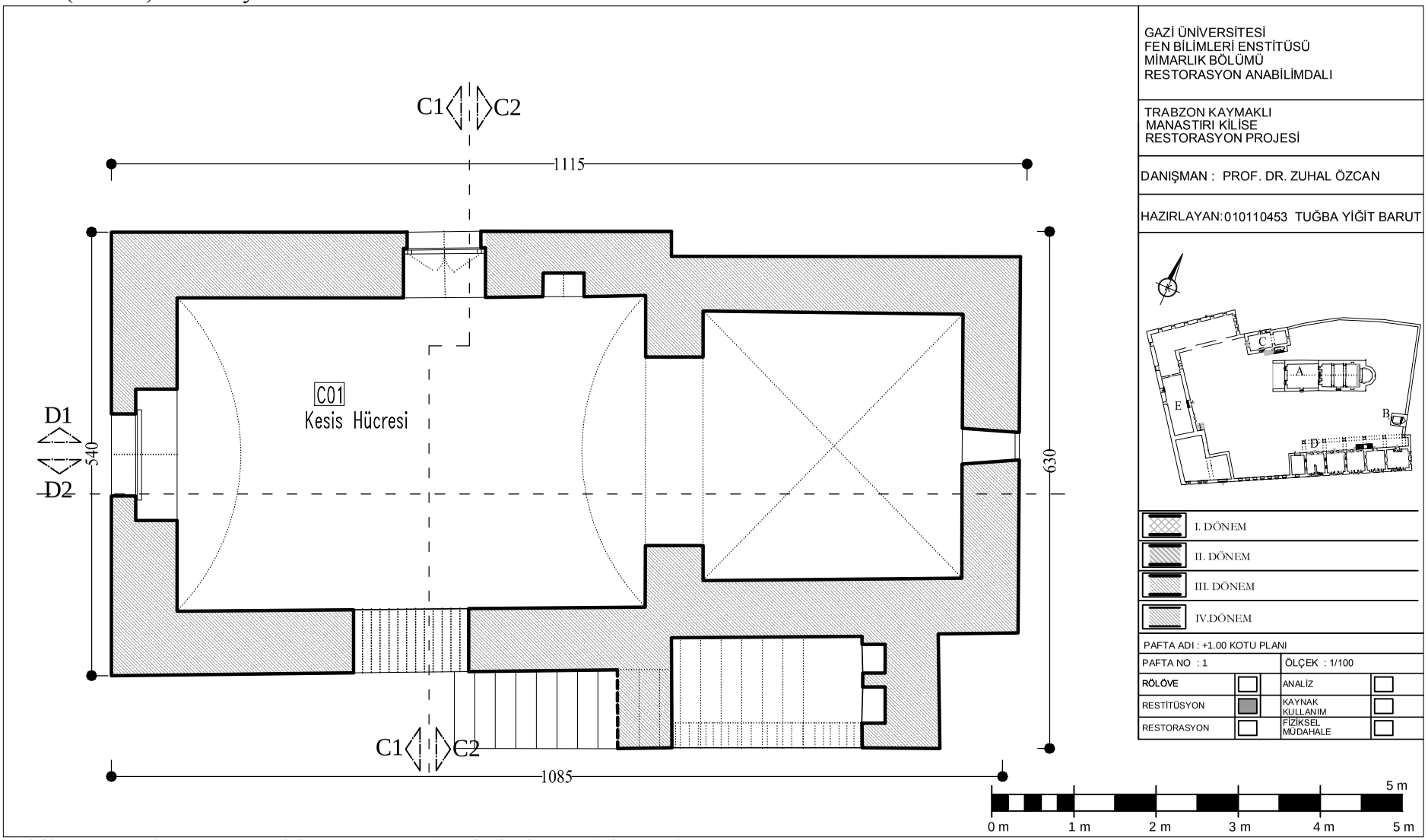
PAFTA ADI : DOĞU VE KUZEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 8		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

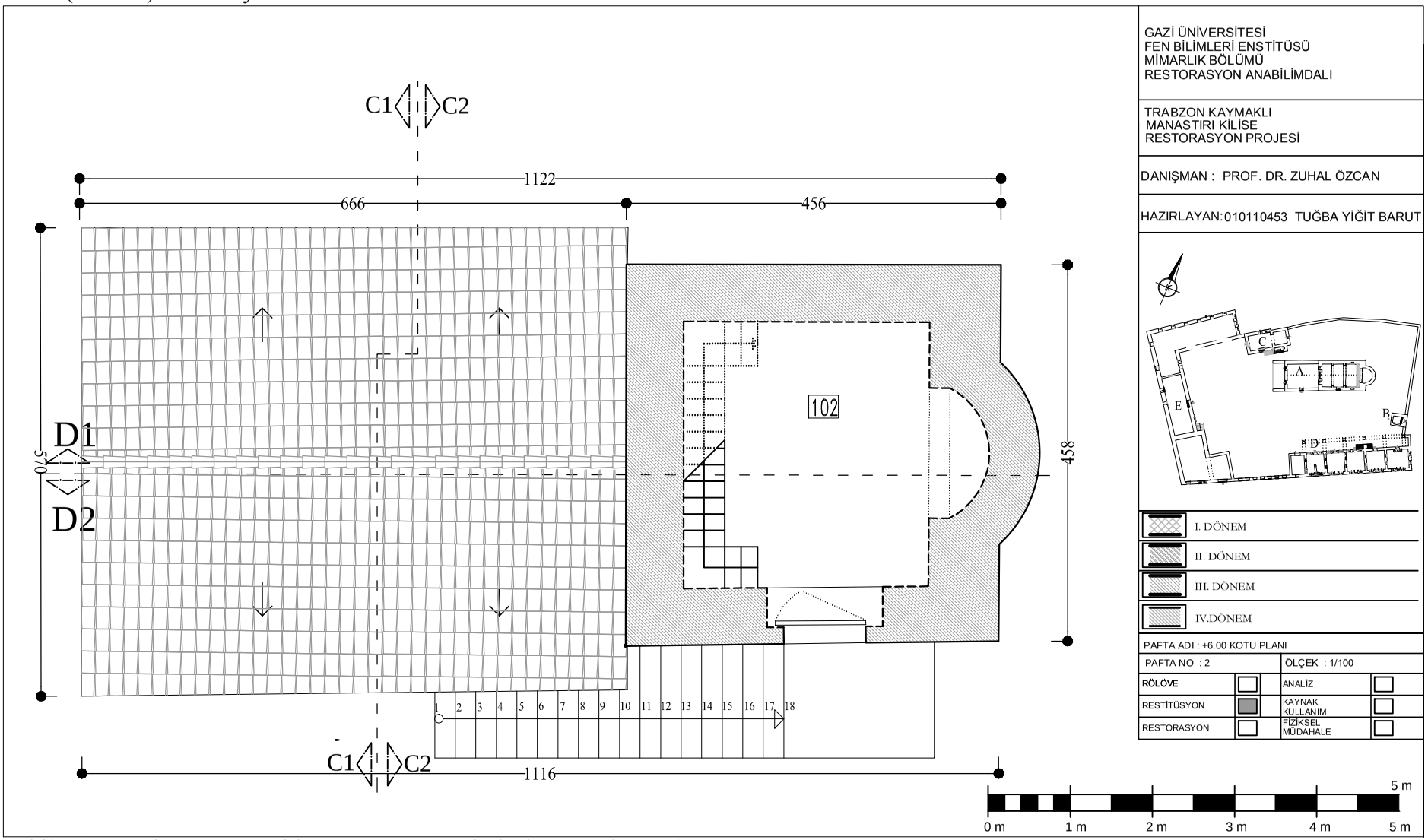
Şekil 7.18. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel doğu-güney cephesi

EK-7 (Devam) Restitüsyon Paftaları

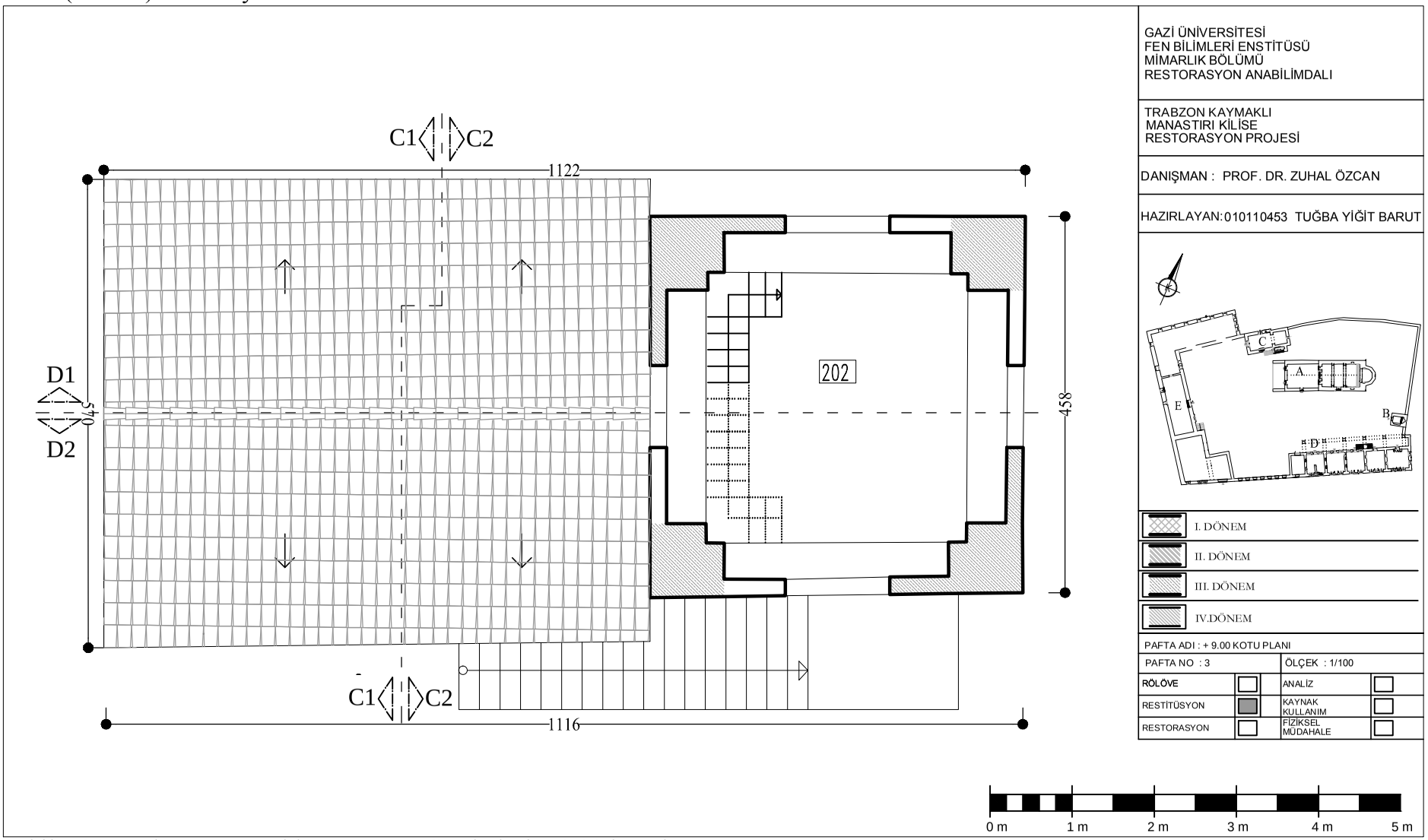
Şekil 7.19. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kotu planı

EK-7 (Devam) Restitüsyon Paftaları

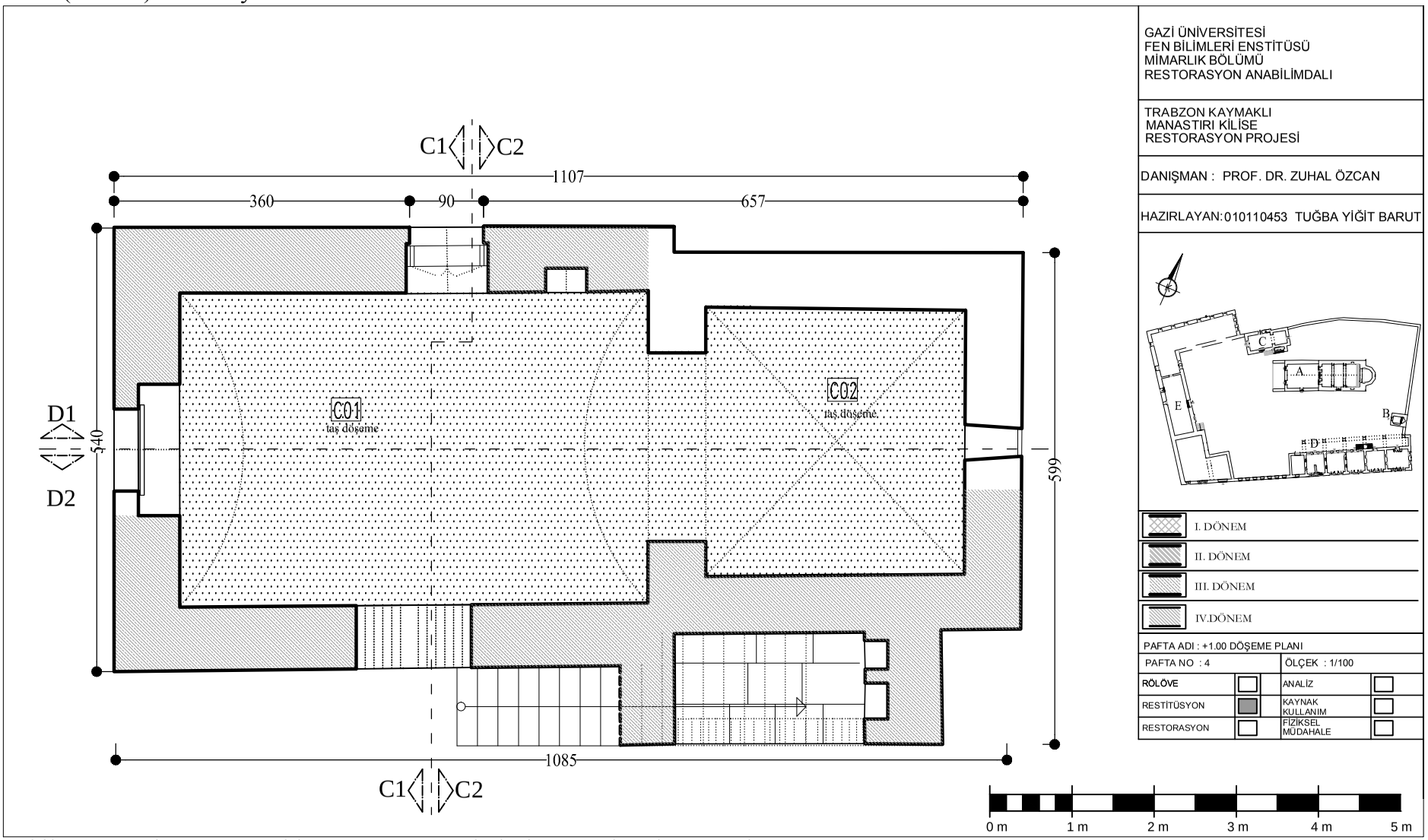
Şekil 7.20. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +4.00 kotu planı

EK-7 (Devam) Restitüsyon Paftaları

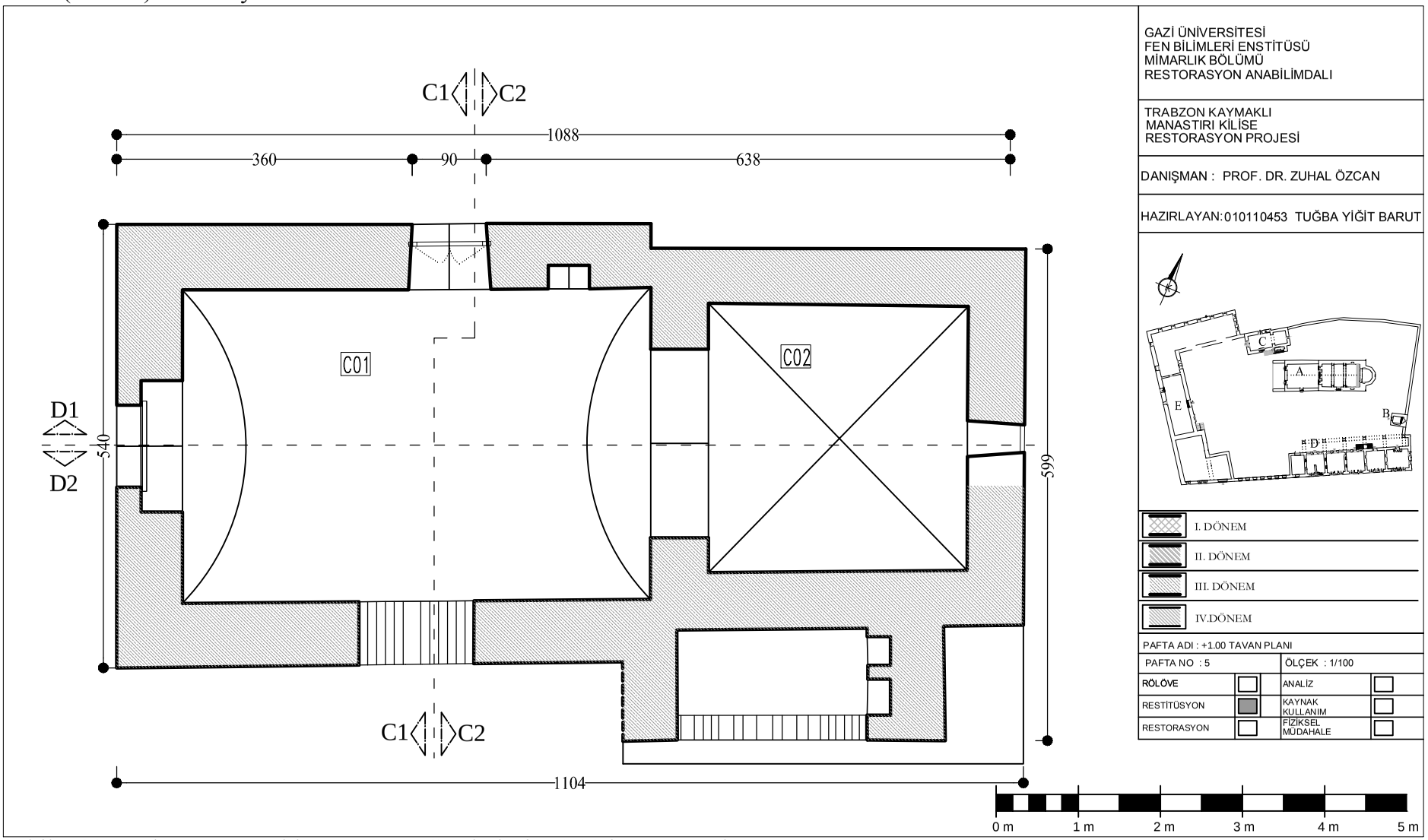
Şekil 7.21. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +9.00 kot planı

EK-7 (Devam) Restitüsyon Paftaları

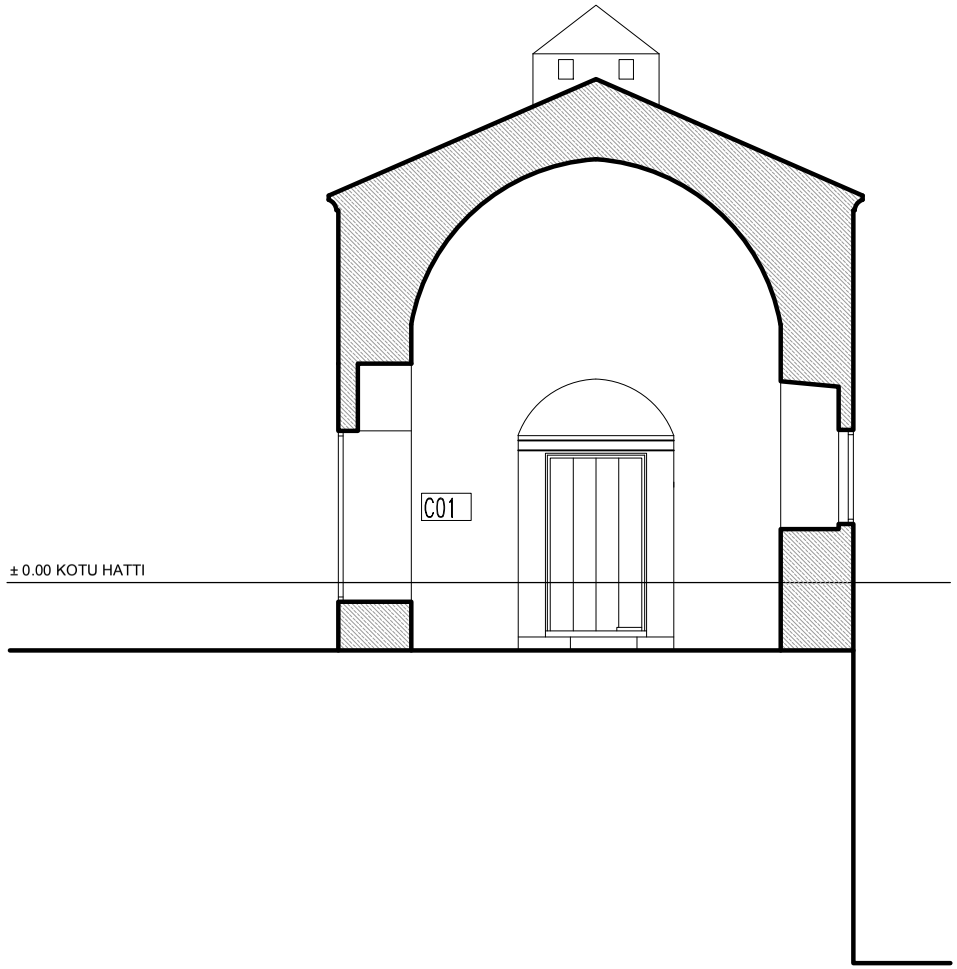

Şekil 7.22. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot döşeme planı

EK-7 (Devam) Restitüsyon Paftaları

Şekil 7.23. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot tavan planı

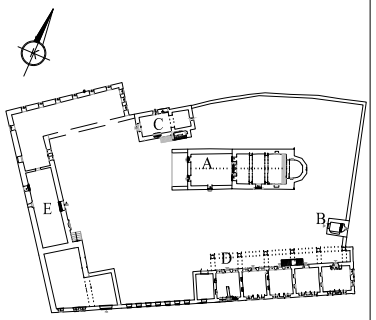

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

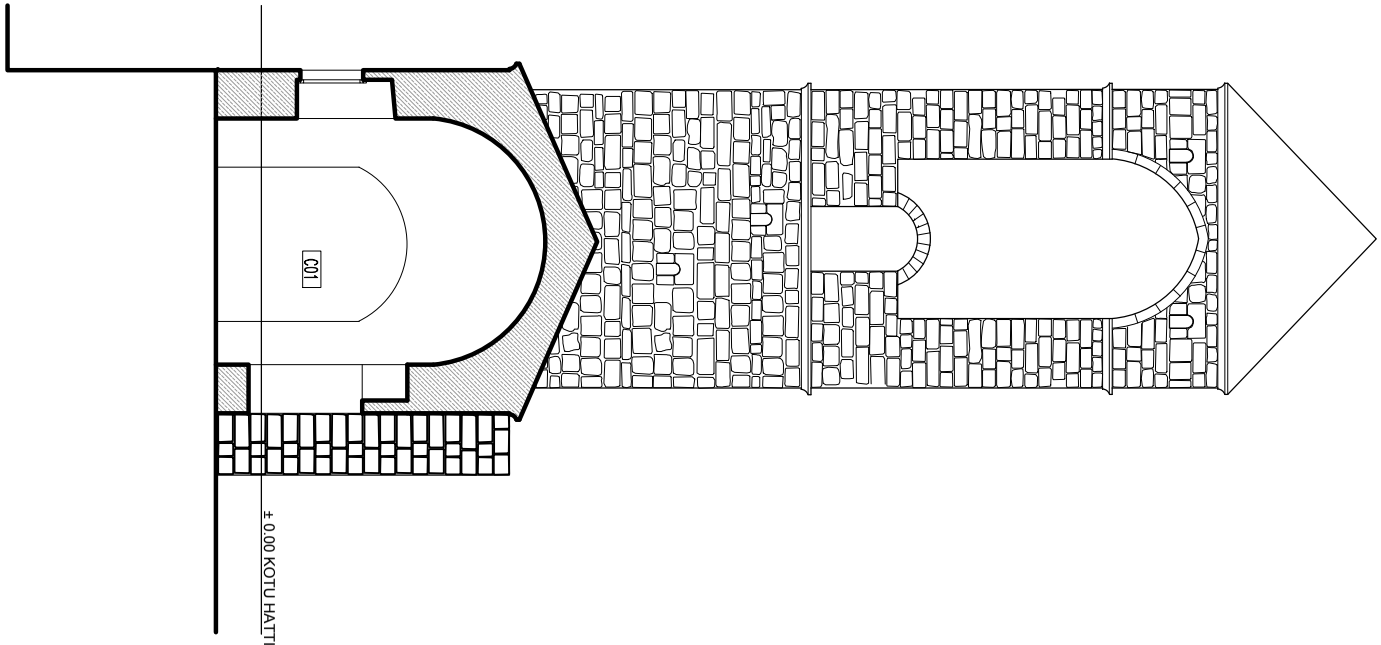
	I. DÖNEM
	II. DÖNEM
	III. DÖNEM
	IV.DÖNEM

PAFTA ADI : C1-C1 KESİTİ

PAFTA NO : 6		ÖLÇEK : 1/100	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 7.24. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C1-C1 kesiti

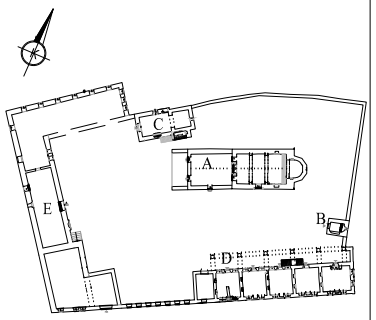

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

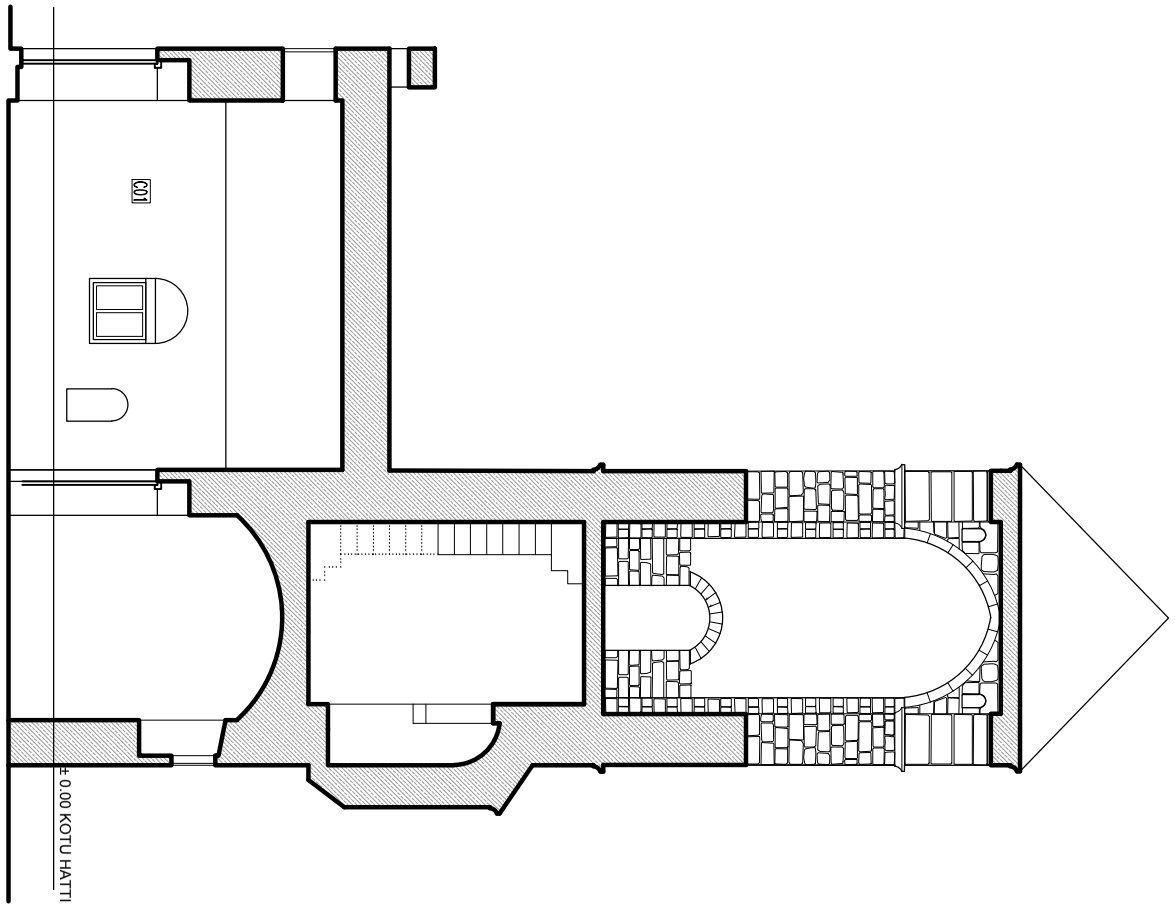
I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

PAFTA ADI : C2-C2 KESİTİ

PAFTA NO : 7		ÖLÇEK : 1/100	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 7.25. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C2-C2 kesiti

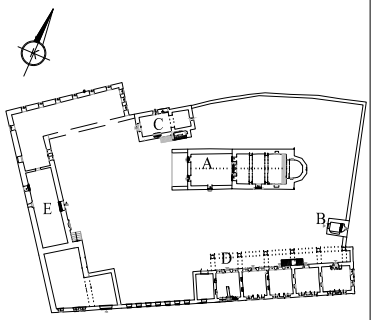

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

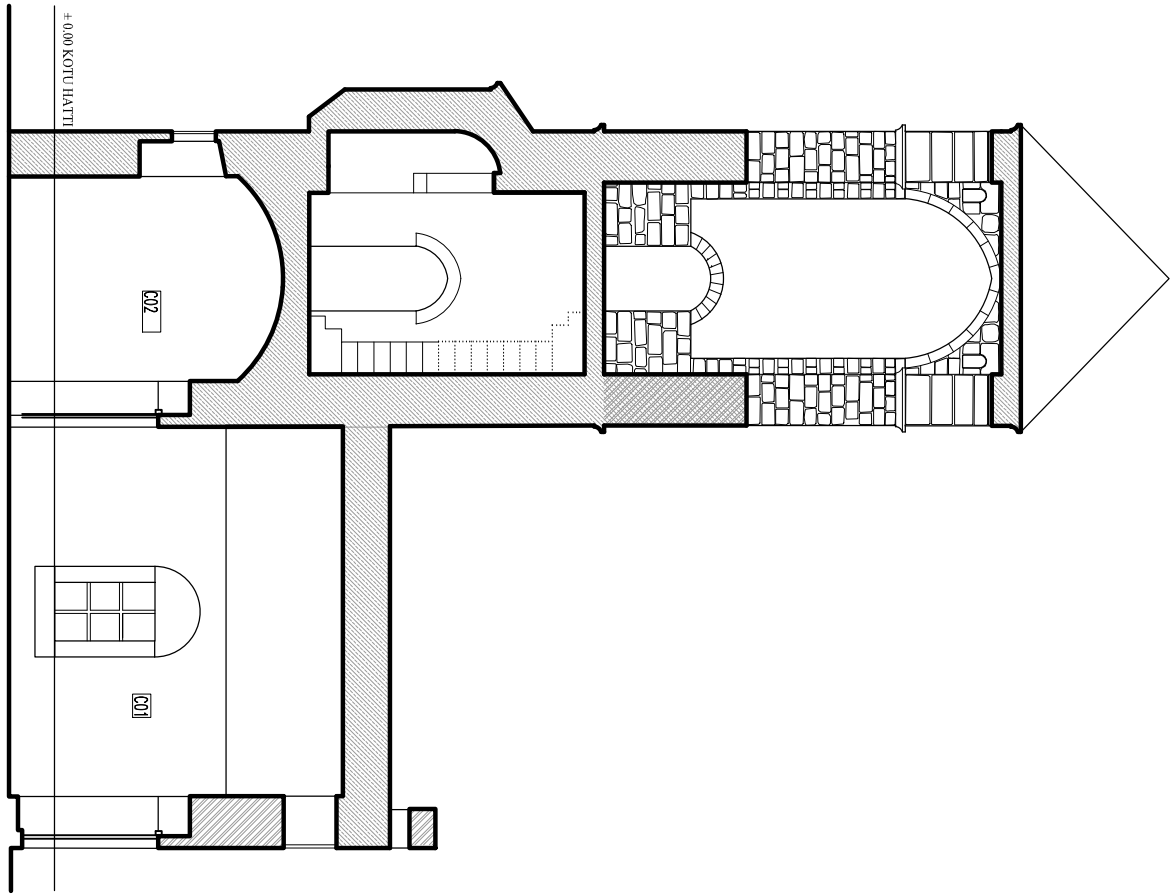
PAFTA ADI : D1-D1 KESİTİ

PAFTA NO : 8		ÖLÇEK : 1/100	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 7.26. Trabzon Kaymaklı Manastırı, D1-D1 kesiti

EK-7 (Devam) Restitüsyon Paftaları

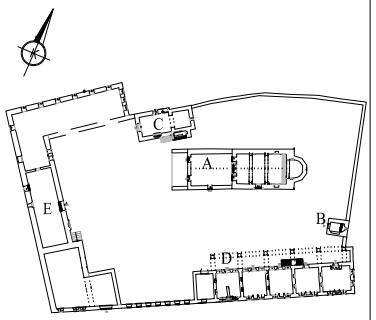

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

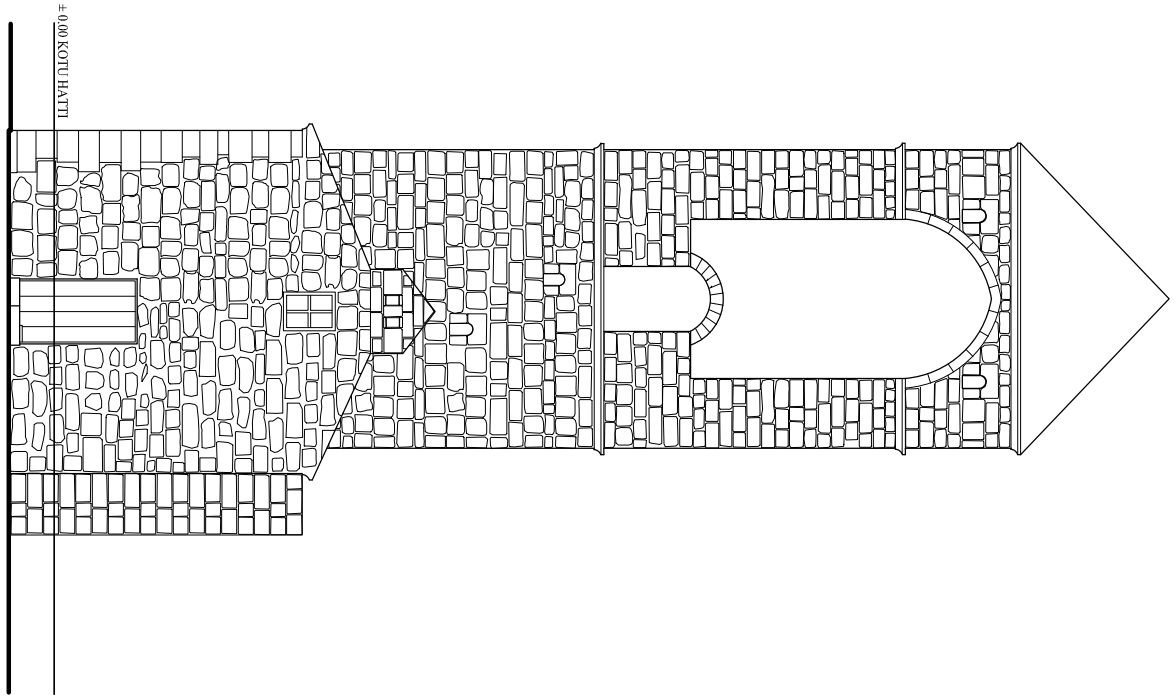
PAFTA ADI : D2-D2 KESİTİ

PAFTA NO : 9		ÖLÇEK : 1/100	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 7.27. Trabzon Kaymaklı Manastırı, D2-D2 kesiti

EK-7 (Devam) Restitüsyon Paftaları

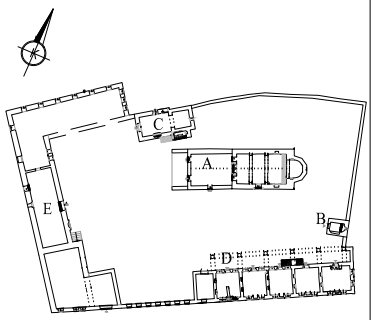

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

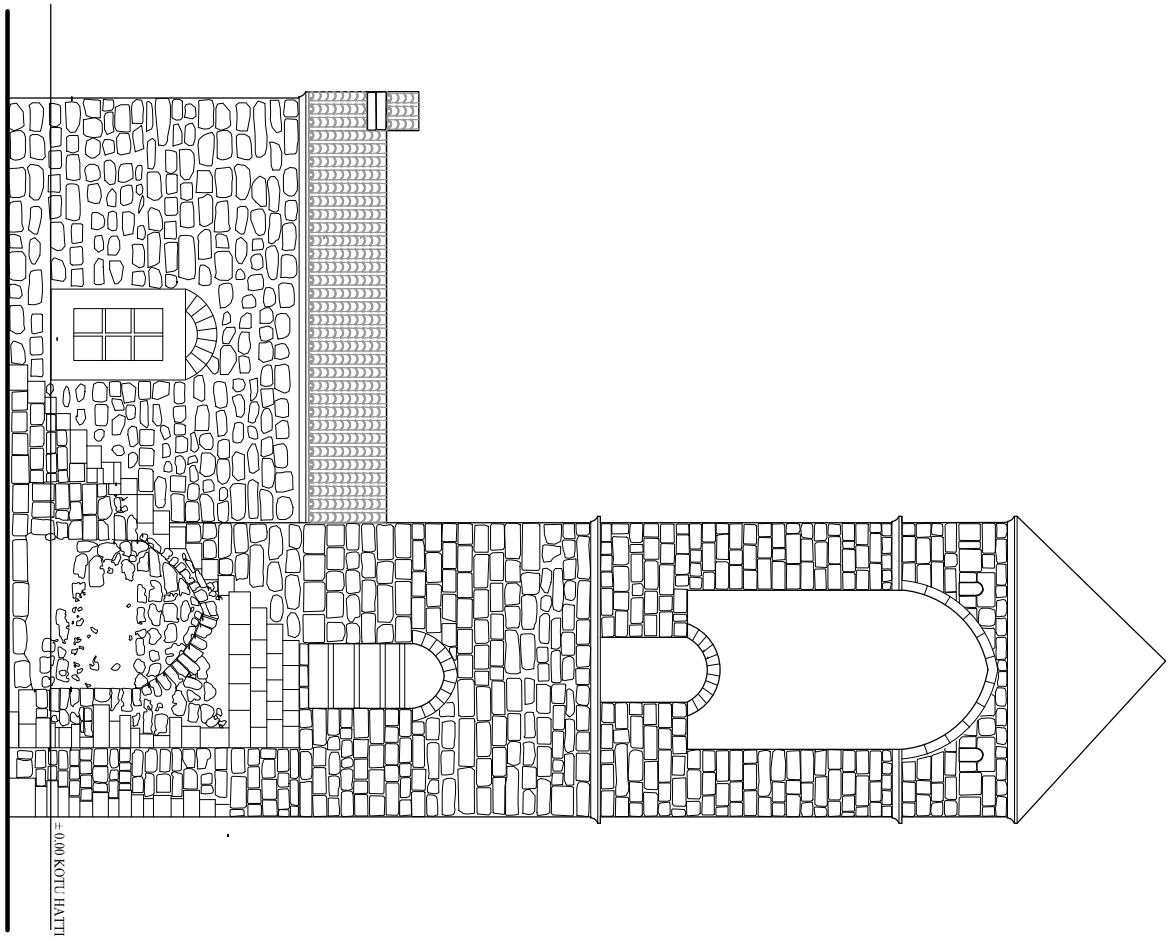
PAFTA ADI : BATI GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 10		ÖLÇEK : 1/100	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 7.28. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi batı görünüşü

EK-7 (Devam) Restitüsyon Paftaları

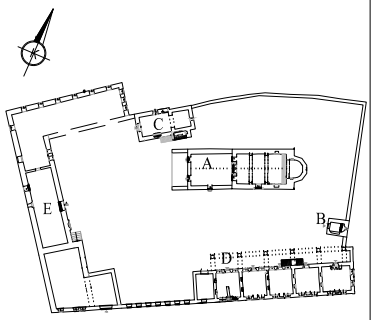

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

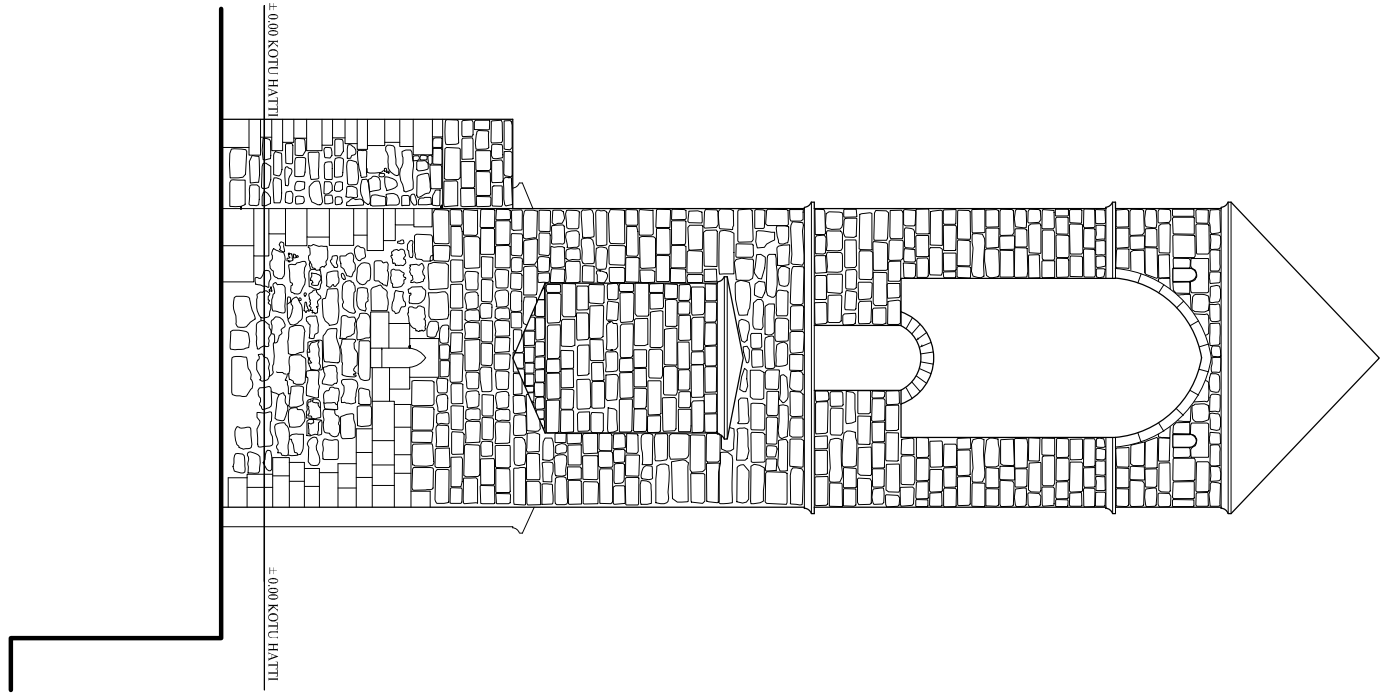
PAFTA ADI :GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 11		ÖLÇEK : 1/100	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 7.29. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi güney görünüşü

EK-7 (Devam) Restitüsyon Paftaları

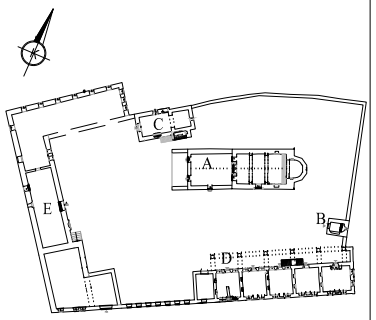

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE
RESTORASYON PROJESİ

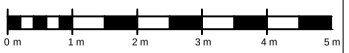
DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

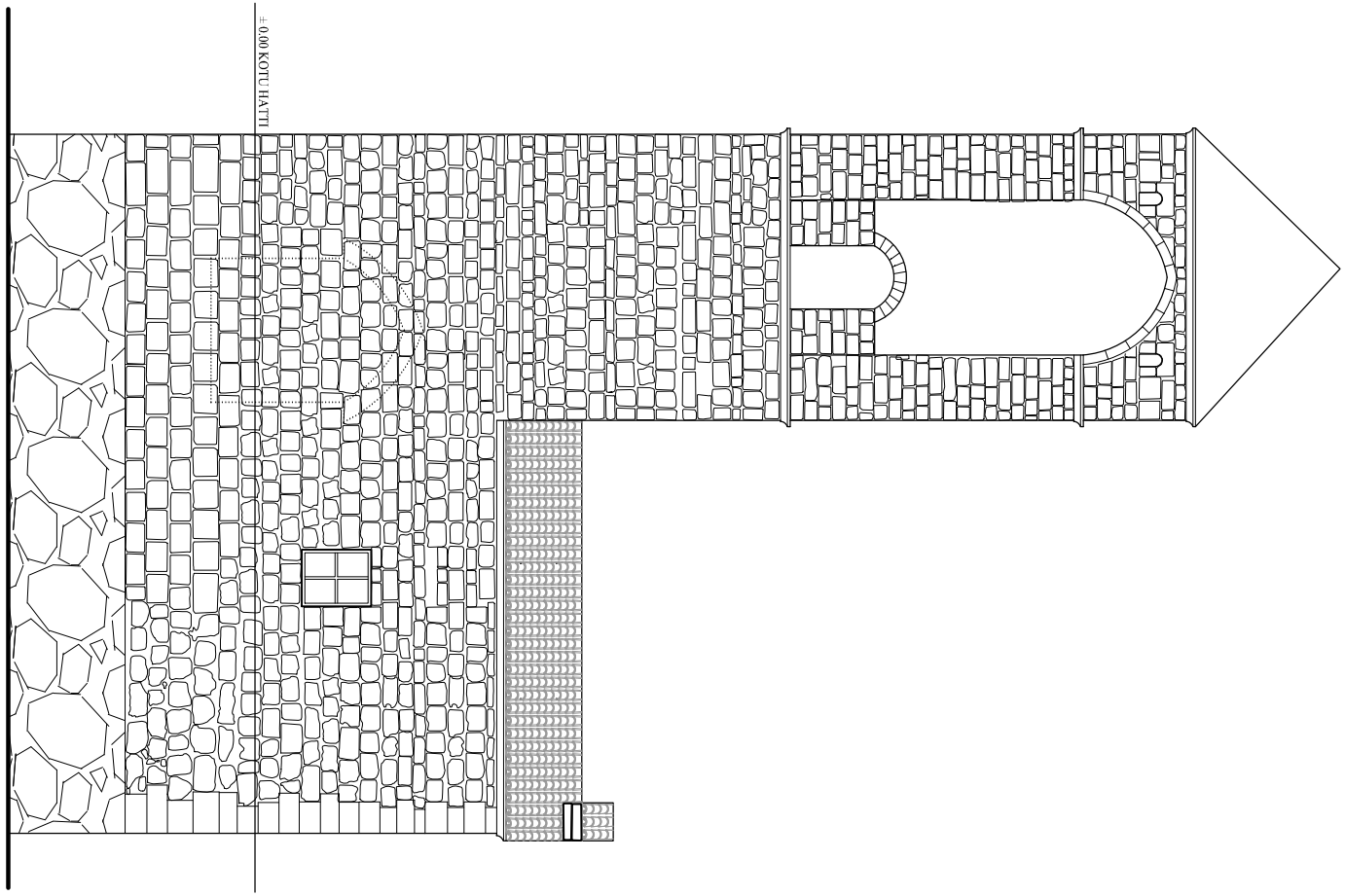
I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

PAFTA NO : 12	ÖLÇEK : 1/100
RÖLÖVE ☐	ANALİZ ☐
RESTİTÜSYON ■	KAYNAK KULLANIM ☐
RESTORASYON ☐	FİZİKSEL MÜDAHALE ☐

Şekil 7.30. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi doğu görünüşü

EK-7 (Devam) Restitüsyon Paftaları

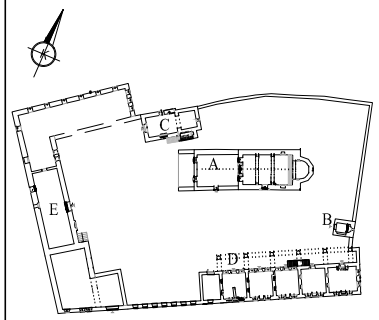

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI
MANASTIRI KİLİSE
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

I. DÖNEM
II. DÖNEM
III. DÖNEM
IV.DÖNEM

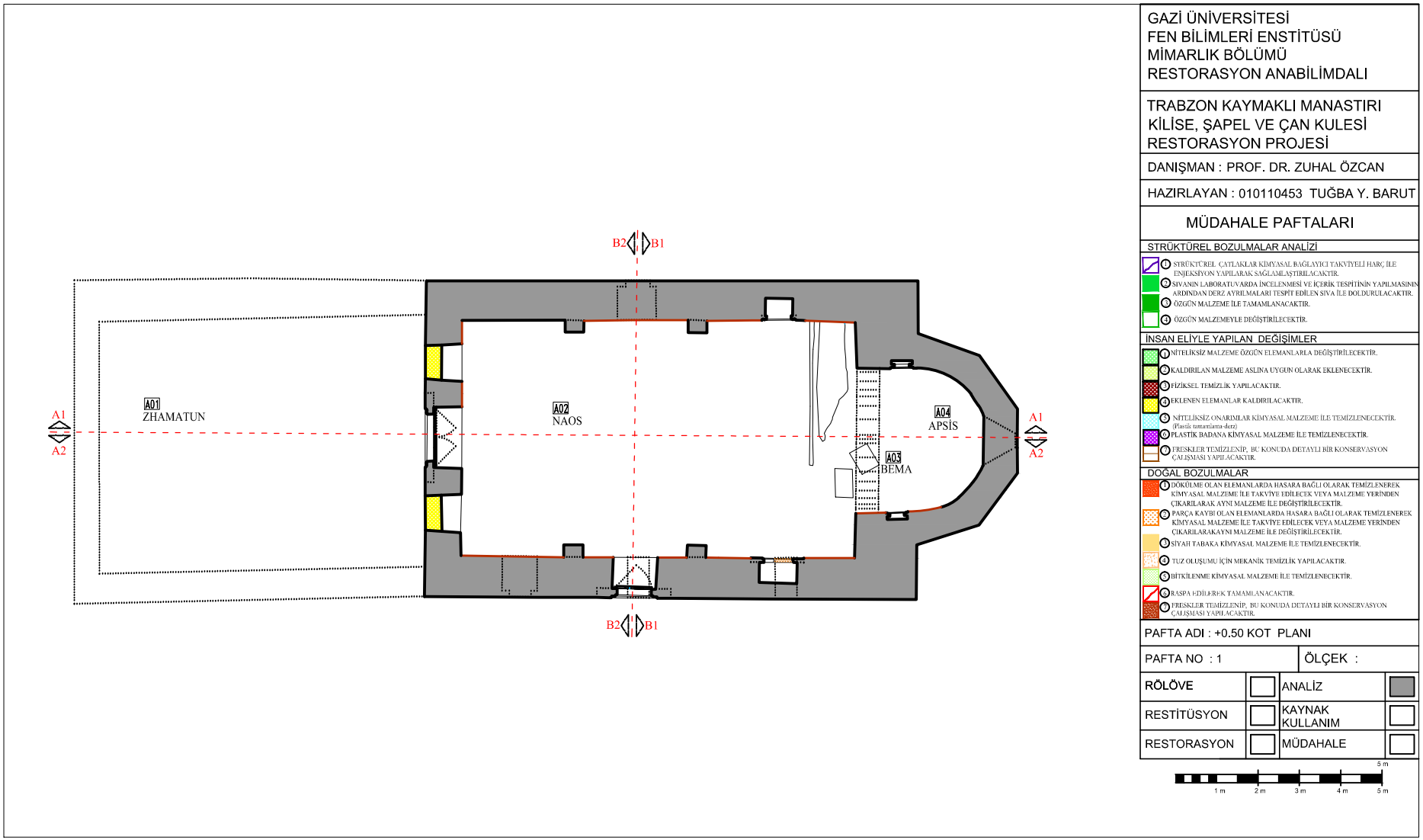
PAFTA ADI : KUZEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 13		ÖLÇEK : 1/100	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	■	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

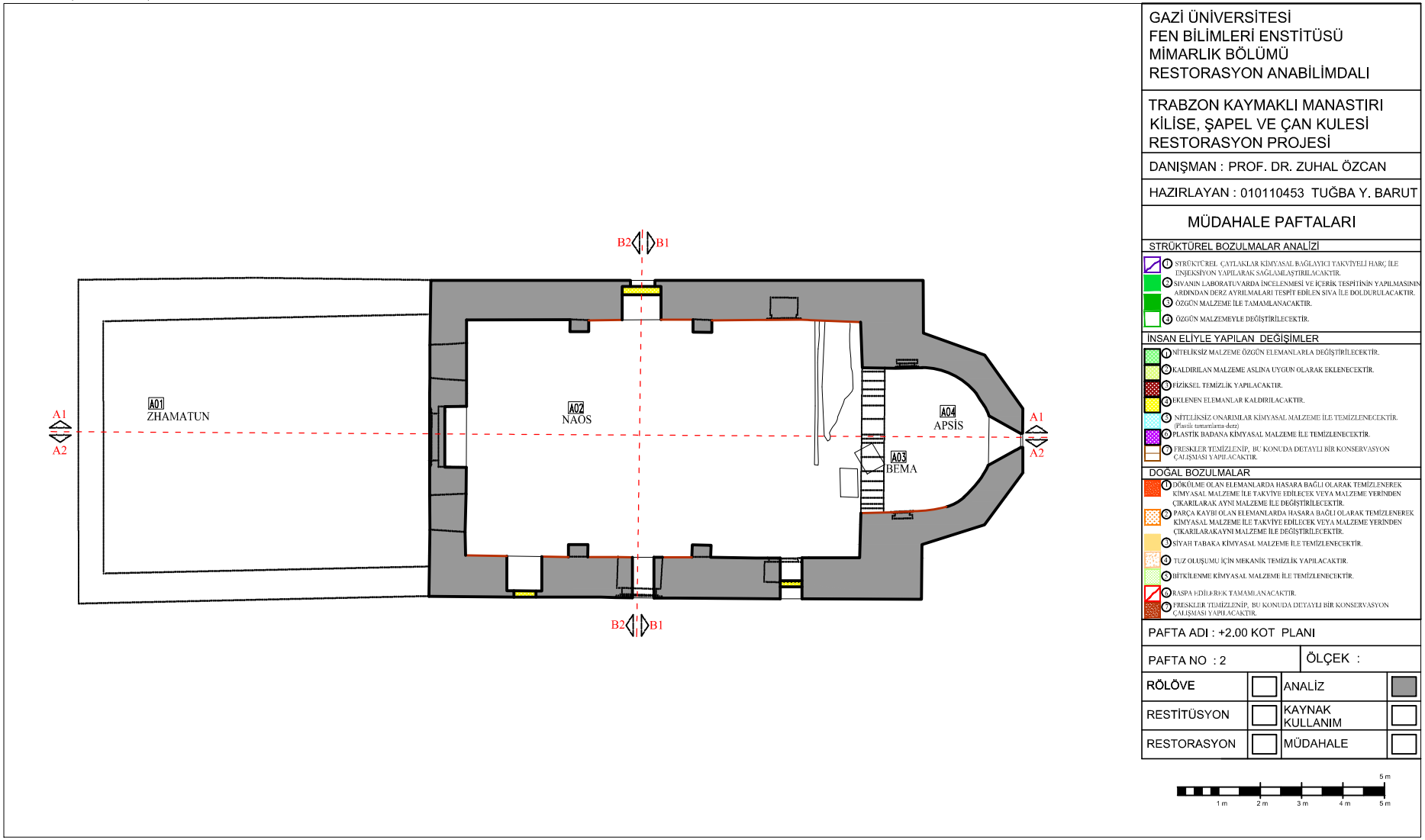
0 m 1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 7.31. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi kuzey görünüşü

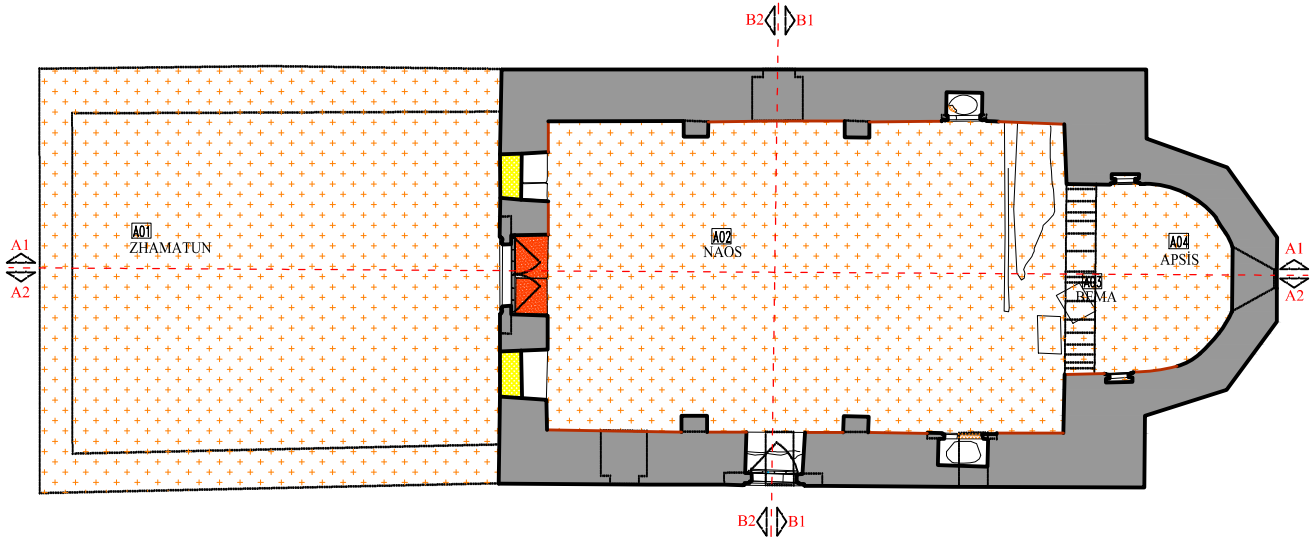
EK-8 Müdahale Paftaları

Şekil 8.1. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu planı

Şekil 8.2. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +2.00 kotu planı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

MÜDAHALE PAFTALARI

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR KİMYASAL BAĞLAYICI TAKVİYELİ HARÇ İLE ENJEKSİYON YAPILARAK SAĞLAMLAŞTIRILACAKTIR.
2. SIVANIN LABORATUVARDA İNCELENMESİ VE İÇERİK TESPİTİNİN YAPILMASININ ARDINDAN DERZ AYRILMALARI TESPİT EDİLEN SIVA İLE DOLDURULACAKTIR.
3. ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLANACAKTIR.
4. ÖZGÜN MALZEMEYLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. NİTELİKSİZ MALZEME ÖZGÜN ELEMANLARLA DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. KALDIRILAN MALZEME ASLINA UYGUN OLARAK EKLENECEKTİR.
3. FİZİKSEL TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
4. EKLENEN ELEMANLAR KALDIRILACAKTIR.
5. NİTELİKSİZ ONARIMLAR KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR. (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

DOĞAL BOZULMALAR

1. DÖKÜLME OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAK AYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. PARÇA KAYBI OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAKAYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
3. SİYAH TABAKA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
4. TUZ OLUŞUMU İÇİN MEKANİK TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
5. BİTKİLENME KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
6. RASPA EDİLEREK TAMAMLANACAKTIR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

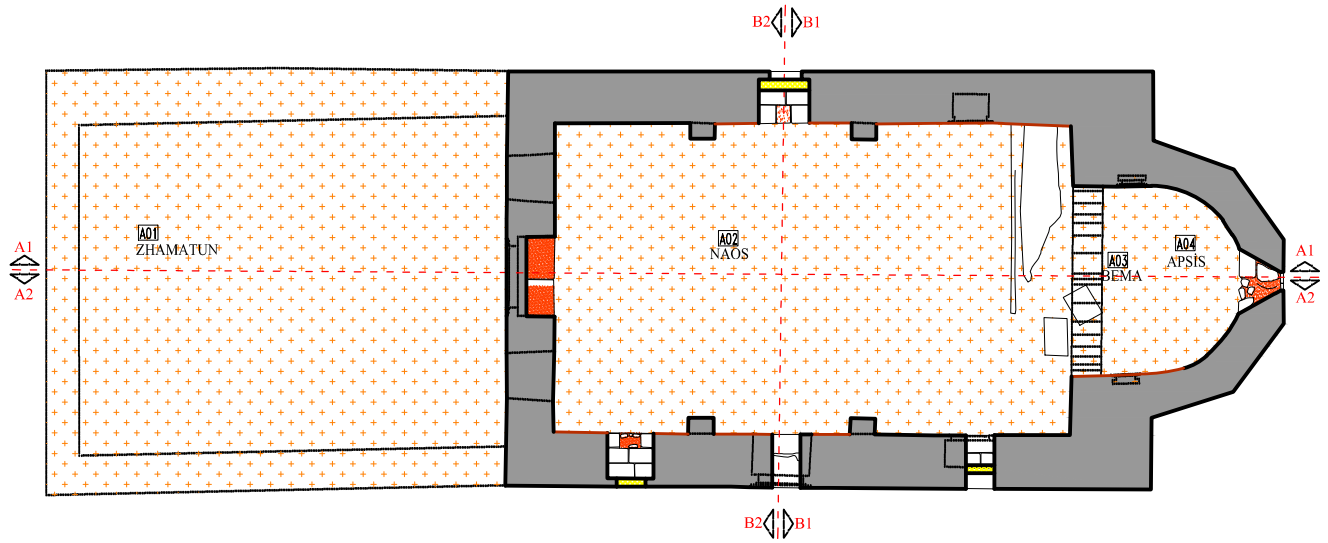
PAFTA ADI : +0.50 KOT DÖŞEME PLANI

PAFTA NO : 3 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 8.3. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu döşeme planı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

MÜDAHALE PAFTALARI

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR KİMYASAL BAĞLAYICI TAKVİYELİ HARÇ İLE ENJEKSİYON YAPILARAK SAĞLAMLAŞTIRILACAKTIR.
2. SIVANIN LABORATUVARDA İNCELENMESİ VE İÇERİK TESPİTİNİN YAPILMASININ ARDINDAN DERZ AYRILMALARI TESPİT EDİLEN SIVA İLE DOLDURULACAKTIR.
3. ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLANACAKTIR.
4. ÖZGÜN MALZEMEYLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. NİTELİKSİZ MALZEME ÖZGÜN ELEMANLARLA DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. KALDIRILAN MALZEME ASLINA UYGUN OLARAK EKLENECEKTİR.
3. FİZİKSEL TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
4. EKLENEN ELEMANLAR KALDIRILACAKTIR.
5. NİTELİKSİZ ONARIMLAR KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR. (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

DOĞAL BOZULMALAR

1. DÖKÜLME OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAK AYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. PARÇA KAYBI OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAKAYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
3. SİYAH TABAKA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
4. TUZ OLUŞUMU İÇİN MEKANİK TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
5. BİTKİLENME KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
6. RASPA EDİLEREK TAMAMLANACAKTIR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

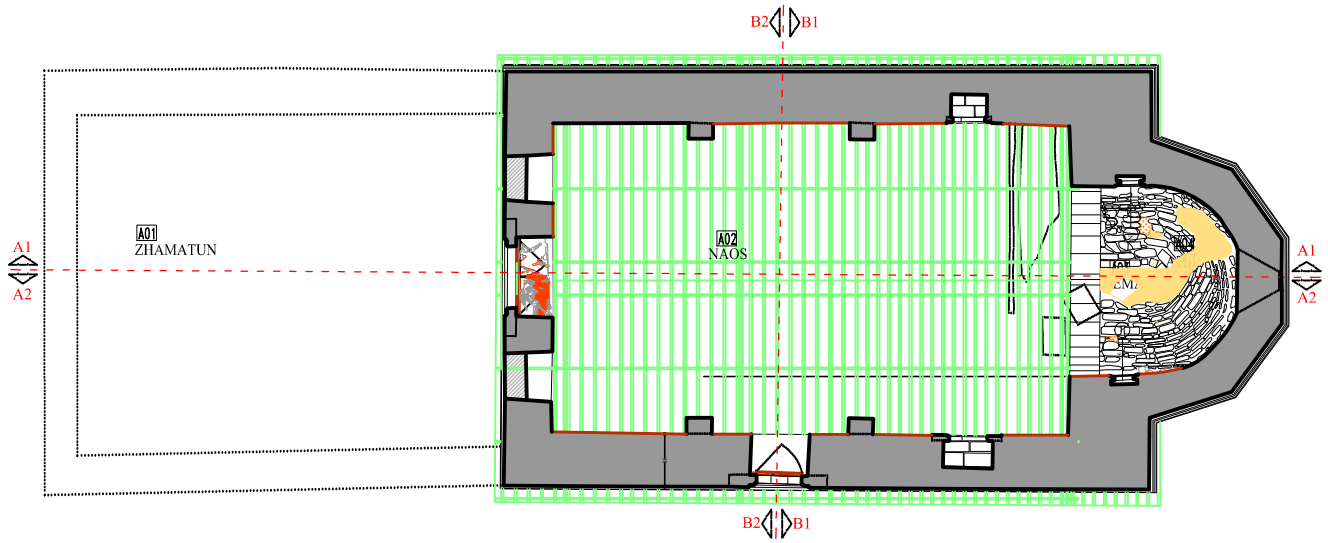
PAFTA ADI : +2.00 KOT DÖŞEME PLANI

PAFTA NO : 4 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 8.4. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +2.00 kotu döşeme planı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

MÜDAHALE PAFTALARI

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR KİMYASAL BAĞLAYICI TAKVİYELİ HARÇ İLE ENJEKSİYON YAPILARAK SAĞLAMLAŞTIRILACAKTIR.
2. SIVANIN LABORATUVARDA İNCELENMESİ VE İÇERİK TESPİTİNİN YAPILMASININ ARDINDAN DERZ AYRILMALARI TESPİT EDİLEN SIVA İLE DOLDURULACAKTIR.
3. ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLANACAKTIR.
4. ÖZGÜN MALZEMEYLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. NİTELİKSİZ MALZEME ÖZGÜN ELEMANLARLA DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. KALDIRILAN MALZEME ASLINA UYGUN OLARAK EKLENECEKTİR.
3. FİZİKSEL TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
4. EKLENEN ELEMANLAR KALDIRILACAKTIR.
5. NİTELİKSİZ ONARIMLAR KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR. (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

DOĞAL BOZULMALAR

1. DÖKÜLME OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAK AYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. PARÇA KAYBI OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAKAYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
3. SİYAH TABAKA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
4. TUZ OLUŞUMU İÇİN MEKANİK TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
5. BİTKİLENME KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
6. RASPA EDİLEREK TAMAMLANACAKTIR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

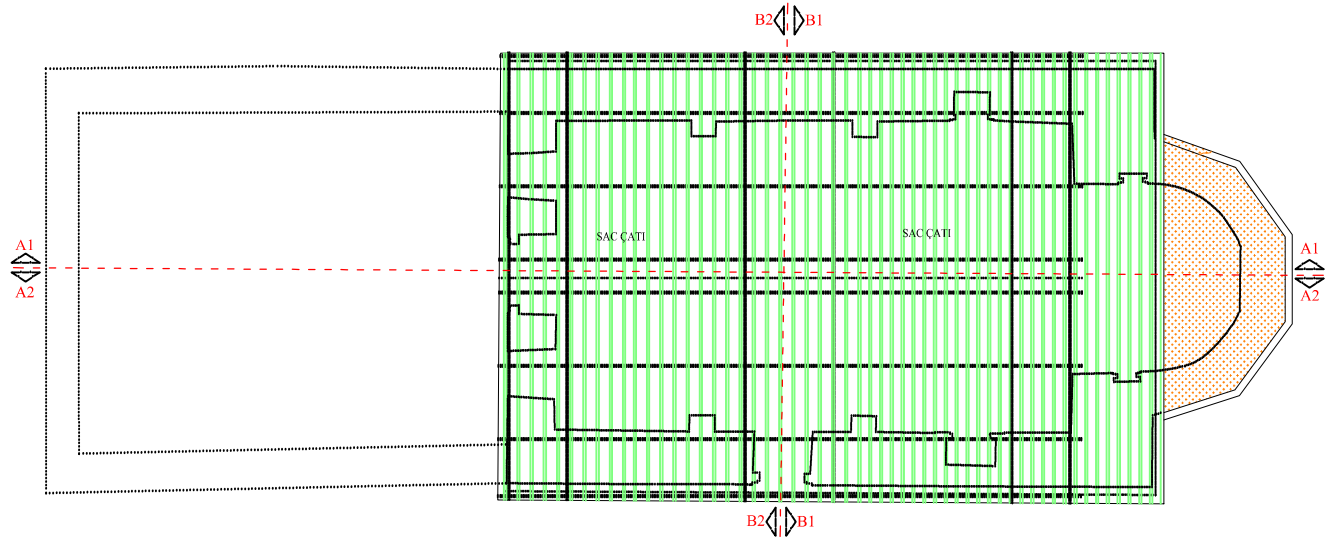
PAFTA ADI : +0.50 KOT TAVAN PLANI

PAFTA NO : 5 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 8.5. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu tavan planı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

MÜDAHALE PAFTALARI

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR KİMYASAL BAĞLAYICI TAKVİYELİ HARÇ İLE ENJEKSİYON YAPILARAK SAĞLAMLAŞTIRILACAKTIR.
2. SIVANIN LABORATUVARDA İNCELENMESİ VE İÇERİK TESPİTİNİN YAPILMASININ ARDINDAN DERZ AYRILMALARI TESPİT EDİLEN SIVA İLE DOLDURULACAKTIR.
3. ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLANACAKTIR.
4. ÖZGÜN MALZEMEYLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. NİTELİKSİZ MALZEME ÖZGÜN ELEMANLARLA DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. KALDIRILAN MALZEME ASLINA UYGUN OLARAK EKLENECEKTİR.
3. FİZİKSEL TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
4. EKLENEN ELEMANLAR KALDIRILACAKTIR.
5. NİTELİKSİZ ONARIMLAR KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR. (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

DOĞAL BOZULMALAR

1. DÖKÜLME OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAK AYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. PARÇA KAYBI OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAKAYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
3. SİYAH TABAKA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
4. TUZ OLUŞUMU İÇİN MEKANİK TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
5. BİTKİLENME KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
6. RASPA EDİLEREK TAMAMLANACAKTIR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

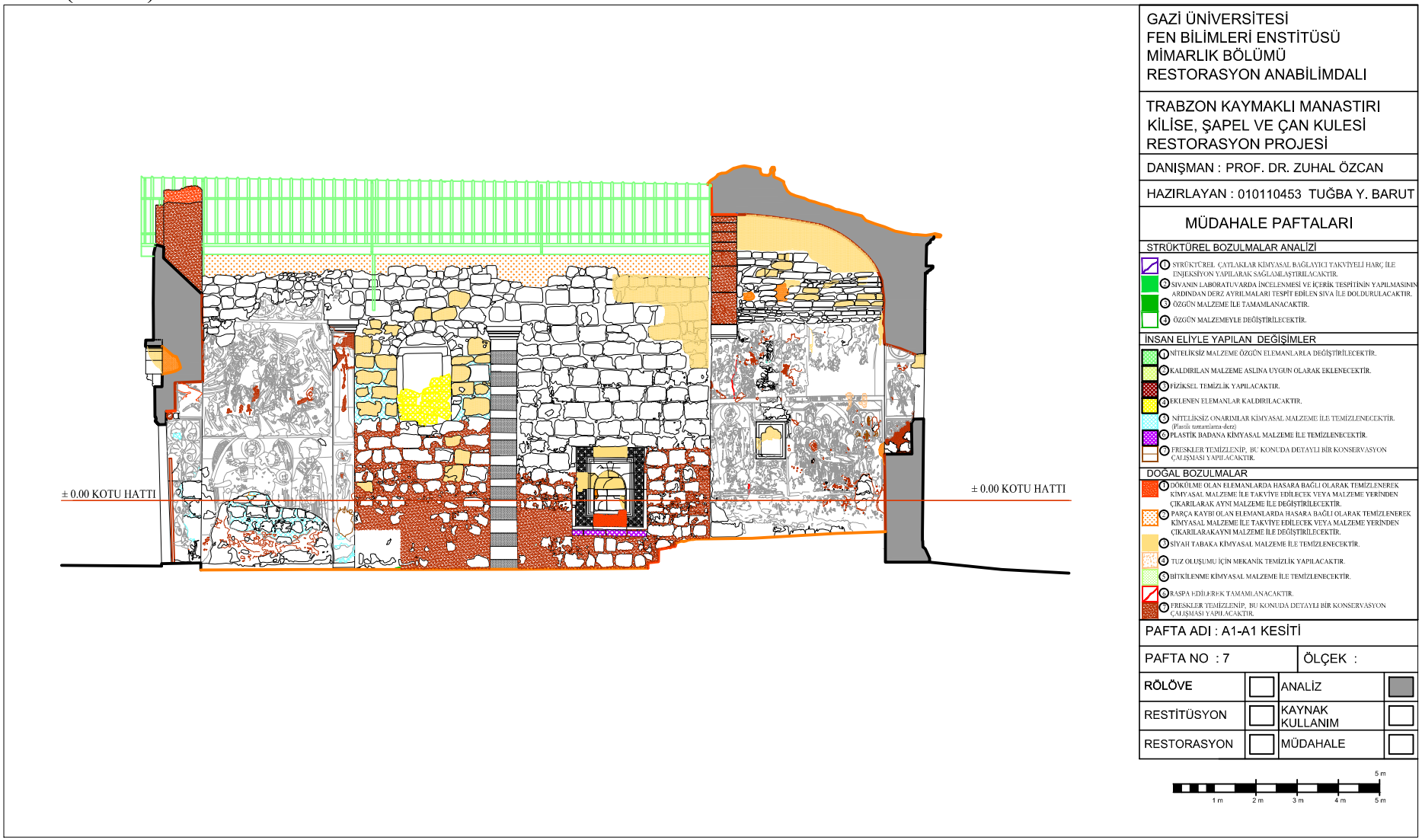
PAFTA ADI : ÇATI PLANI

PAFTA NO : 6 | ÖLÇEK :

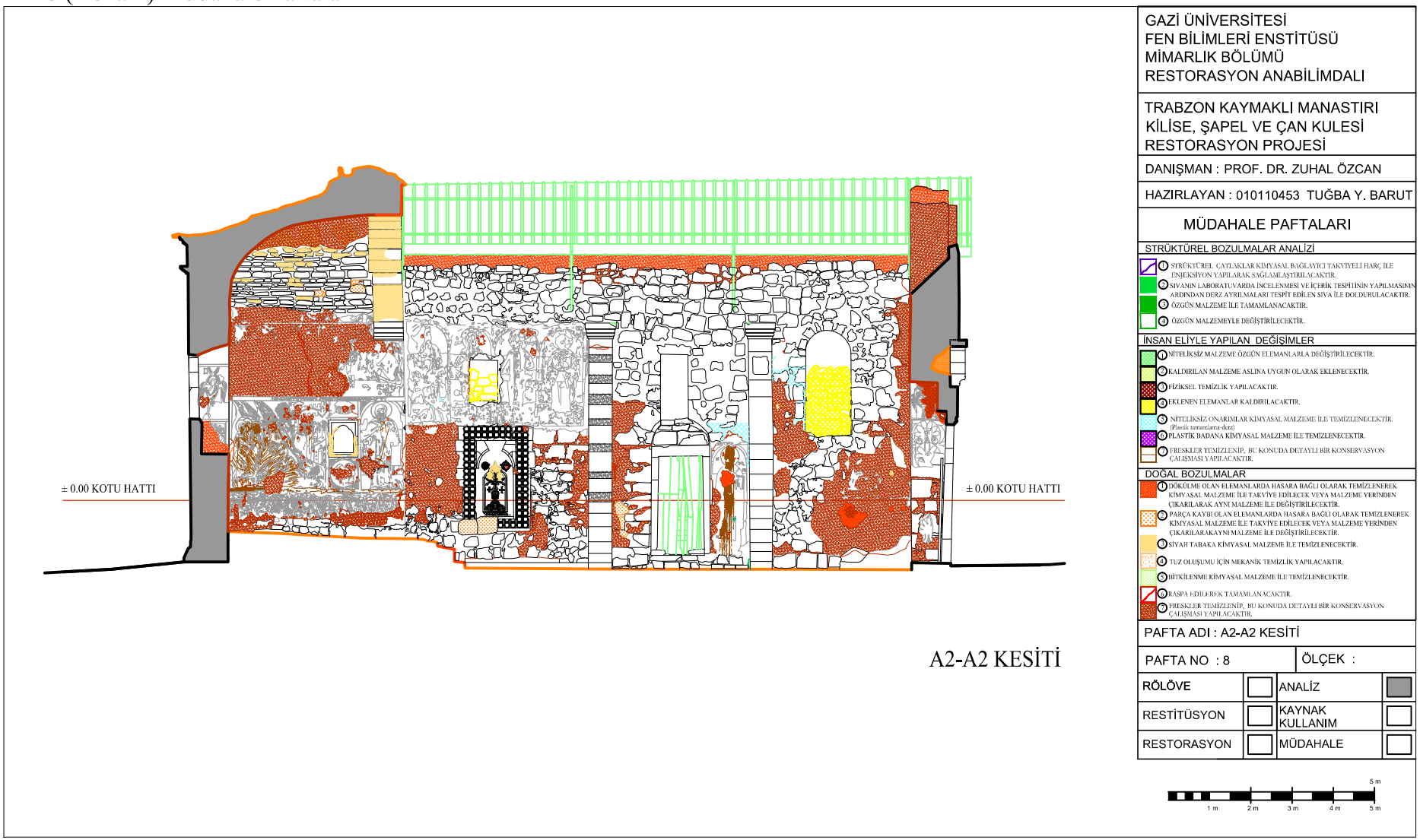
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

5 m
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

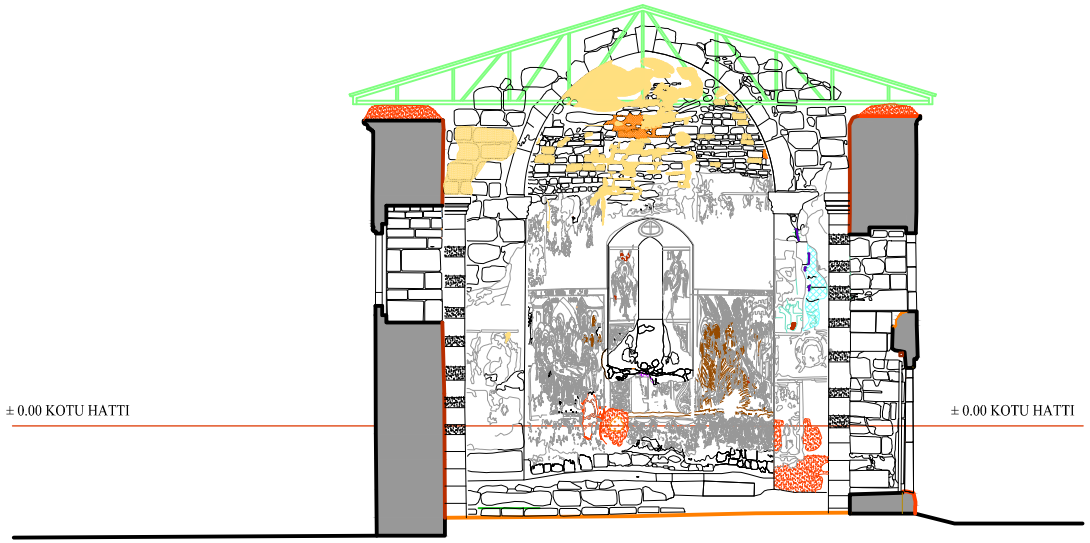
Şekil 8.6. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise çatı planı

Şekil 8.7. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A1-A1 kesiti

Şekil 8.8. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A2-A2 kesiti

B1-B1 KESİTİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

MÜDAHALE PAFTALARI

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR KİMYASAL BAĞLAYICI TAKVİYELİ HARÇ İLE ENJEKSİYON YAPILARAK SAĞLAMLAŞTIRILACAKTIR.
2. SIVANIN LABORATUVARDA İNCELENMESİ VE İÇERİK TESPİTİNİN YAPILMASININ ARDINDAN DERZ AYRILMALARI TESPİT EDİLEN SIVA İLE DOLDURULACAKTIR.
3. ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLANACAKTIR.
4. ÖZGÜN MALZEMEYLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. NİTELİKSİZ MALZEME ÖZGÜN ELEMANLARLA DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. KALDIRILAN MALZEME ASLINA UYGUN OLARAK EKLENECEKTİR.
3. FİZİKSEL TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
4. EKLENEN ELEMANLAR KALDIRILACAKTIR.
5. NİTELİKSİZ ONARIMLAR KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR. (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

DOĞAL BOZULMALAR

1. DÖKÜLME OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAK AYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. PARÇA KAYBI OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAKAYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
3. SİYAH TABAKA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
4. TUZ OLUŞUMU İÇİN MEKANİK TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
5. BİTKİLENME KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
6. RASPA EDİLEREK TAMAMLANACAKTIR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

PAFTA ADI : B1-B1 KESİTİ

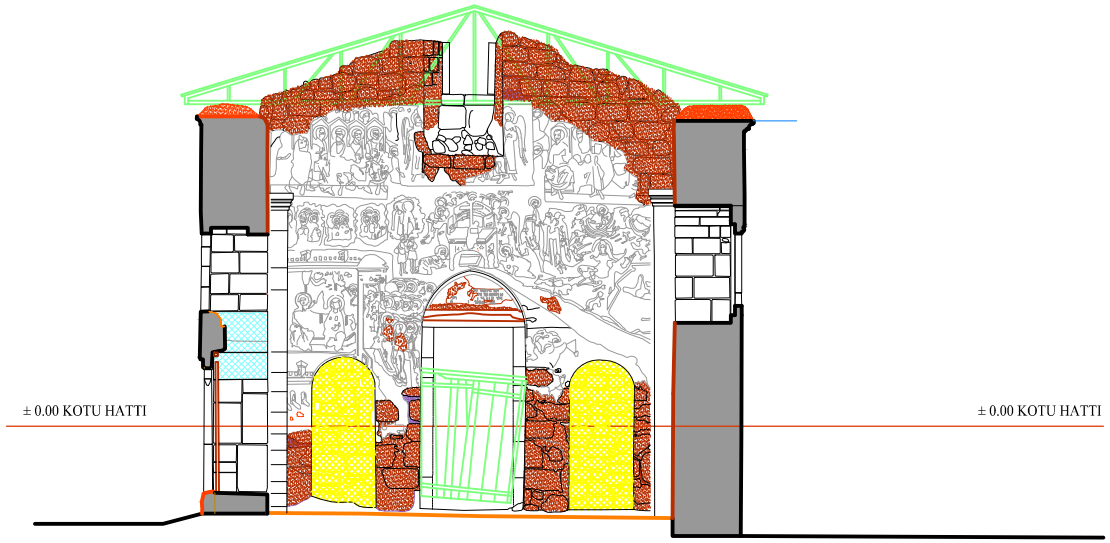
PAFTA NO : 9 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 8.9. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B1-B1 kesiti

EK-8 (Devam) Müdahale Paftaları

B2-B2 KESİTİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

MÜDAHALE PAFTALARI

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR KİMYASAL BAĞLAYICI TAKVİYELİ HARÇ İLE ENJEKSİYON YAPILARAK SAĞLAMLAŞTIRILACAKTIR.
2. SIVANIN LABORATUVARDA İNCELENMESİ VE İÇERİK TESPİTİNİN YAPILMASININ ARDINDAN DERZ AYRILMALARI TESPİT EDİLEN SIVA İLE DOLDURULACAKTIR.
3. ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLANACAKTIR.
4. ÖZGÜN MALZEMEYLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. NİTELİKSİZ MALZEME ÖZGÜN ELEMANLARLA DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. KALDIRILAN MALZEME ASLINA UYGUN OLARAK EKLENECEKTİR.
3. FİZİKSEL TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
4. EKLENEN ELEMANLAR KALDIRILACAKTIR.
5. NİTELİKSİZ ONARIMLAR KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR. (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

DOĞAL BOZULMALAR

1. DÖKÜLME OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAK AYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. PARÇA KAYBI OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAKAYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
3. SİYAH TABAKA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
4. TUZ OLUŞUMU İÇİN MEKANİK TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
5. BİTKİLENME KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
6. RASPA EDİLEREK TAMAMLANACAKTIR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

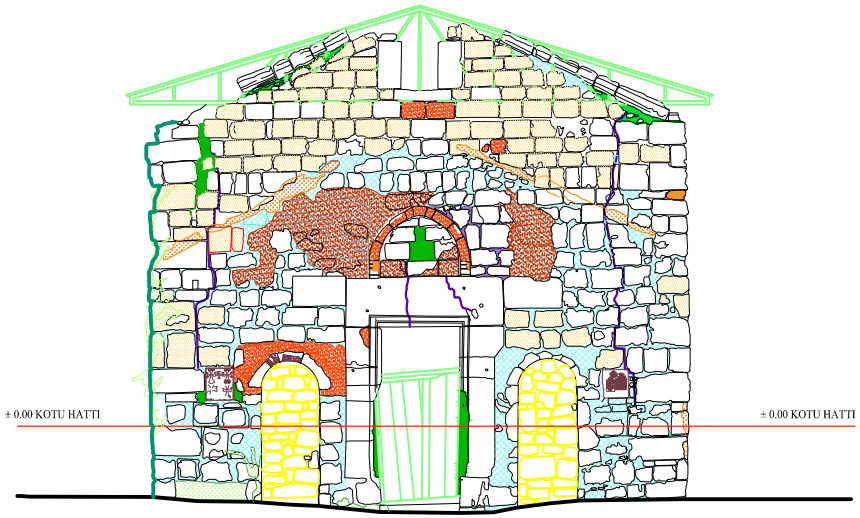
PAFTA ADI : B2-B2 KESİTİ

PAFTA NO : 10 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 8.10. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B2-B2 kesiti

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

MÜDAHALE PAFTALARI

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR KİMYASAL BAĞLAYICI TAKVİYELİ HARÇ İLE ENJEKSİYON YAPILARAK SAĞLAMLAŞTIRILACAKTIR.
2. SIVANIN LABORATUVARDA İNCELENMESİ VE İÇERİK TESPİTİNİN YAPILMASININ ARDINDAN DERZ AYRILMALARI TESPİT EDİLEN SIVA İLE DOLDURULACAKTIR.
3. ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLANACAKTIR.
4. ÖZGÜN MALZEMEYLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. NİTELİKSİZ MALZEME ÖZGÜN ELEMANLARLA DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. KALDIRILAN MALZEME ASLINA UYGUN OLARAK EKLENECEKTİR.
3. FİZİKSEL TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
4. EKLENEN ELEMANLAR KALDIRILACAKTIR.
5. NİTELİKSİZ ONARIMLAR KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR. (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

DOĞAL BOZULMALAR

1. DÖKÜLME OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAK AYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. PARÇA KAYBI OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAKAYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
3. SİYAH TABAKA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
4. TUZ OLUŞUMU İÇİN MEKANİK TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
5. BİTKİLENME KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
6. RASPA EDİLEREK TAMAMLANACAKTIR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

PAFTA ADI : BATI GÖRÜNÜŞÜ

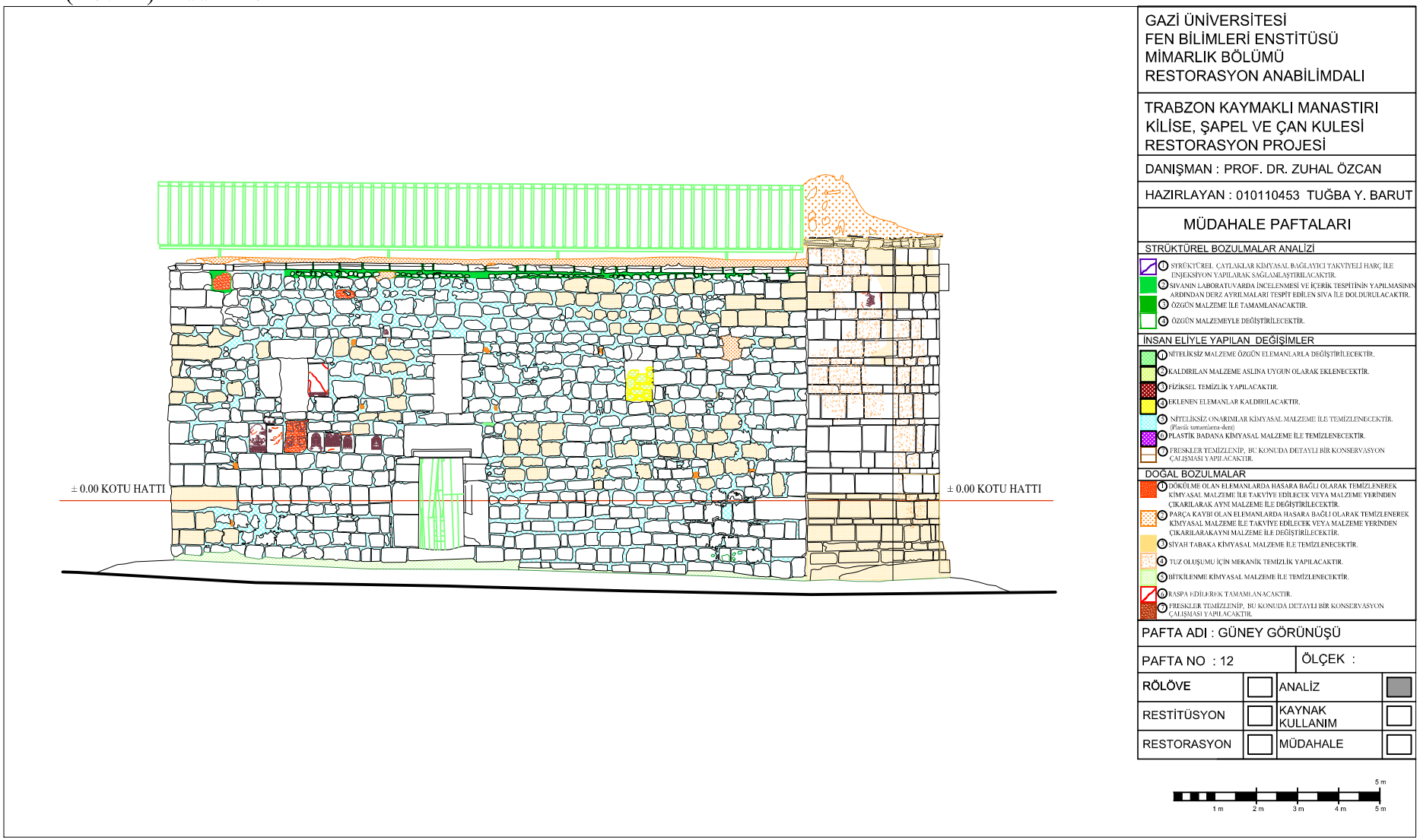
PAFTA NO : 11 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

5 m

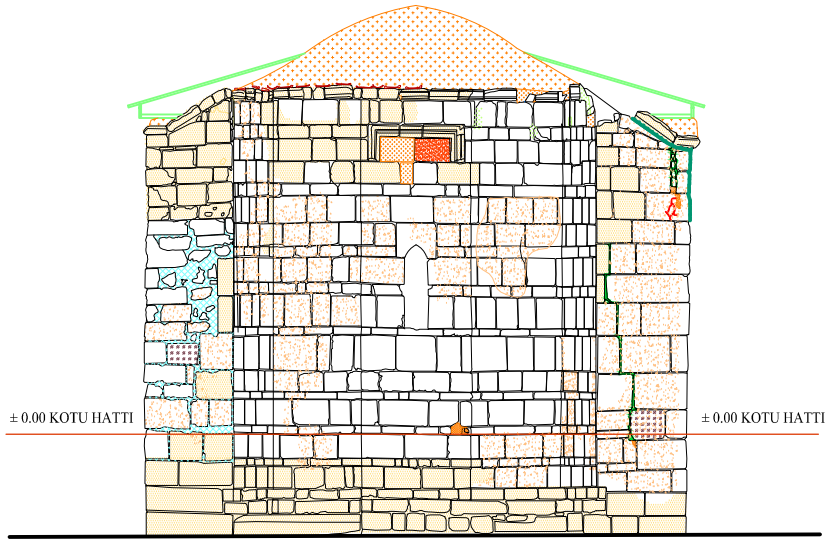
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 8.11. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise batı cephesi

Şekil 8.12. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise güney cephesi

EK-8 (Devam) Müdahale Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

MÜDAHALE PAFTALARI

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR KİMYASAL BAĞLAYICI TAKVİYELİ HARÇ İLE ENJEKSİYON YAPILARAK SAĞLAMLAŞTIRILACAKTIR.
2. SIVANIN LABORATUVARDA İNCELENMESİ VE İÇERİK TESPİTİNİN YAPILMASININ ARDINDAN DERZ AYRILMALARI TESPİT EDİLEN SIVA İLE DOLDURULACAKTIR.
3. ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLANACAKTIR.
4. ÖZGÜN MALZEMEYLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. NİTELİKSİZ MALZEME ÖZGÜN ELEMANLARLA DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. KALDIRILAN MALZEME ASLINA UYGUN OLARAK EKLENECEKTİR.
3. FİZİKSEL TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
4. EKLENEN ELEMANLAR KALDIRILACAKTIR.
5. NİTELİKSİZ ONARIMLAR KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR. (Plastik tamamlama-derz)
6. PLASTİK BADANA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

DOĞAL BOZULMALAR

1. DÖKÜLME OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAK AYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. PARÇA KAYBI OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAKAYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
3. SİYAH TABAKA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
4. TUZ OLUŞUMU İÇİN MEKANİK TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
5. BİTKİLENME KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
6. RASPA EDİLEREK TAMAMLANACAKTIR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

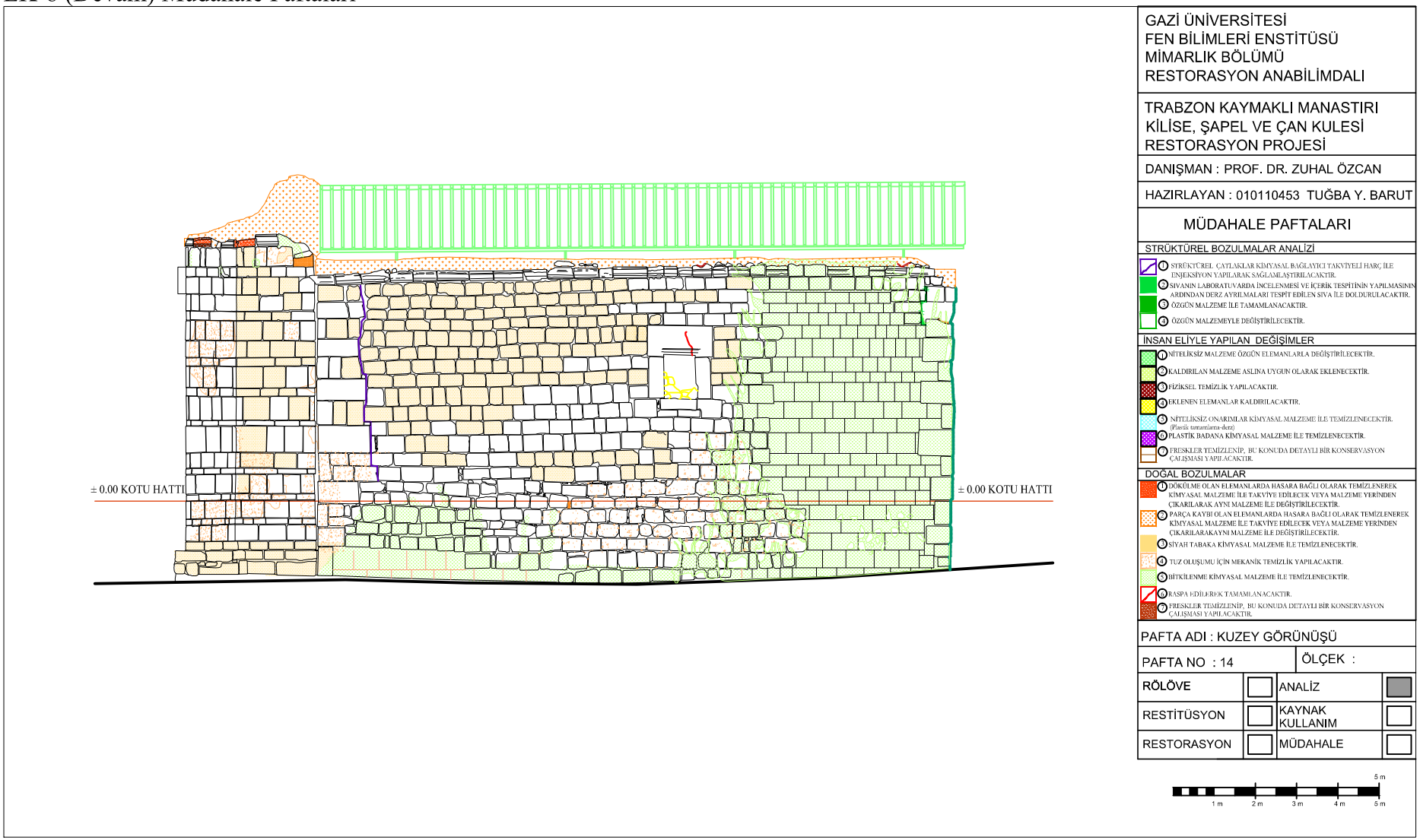
PAFTA ADI : DOĞU GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 13 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	■
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	☐

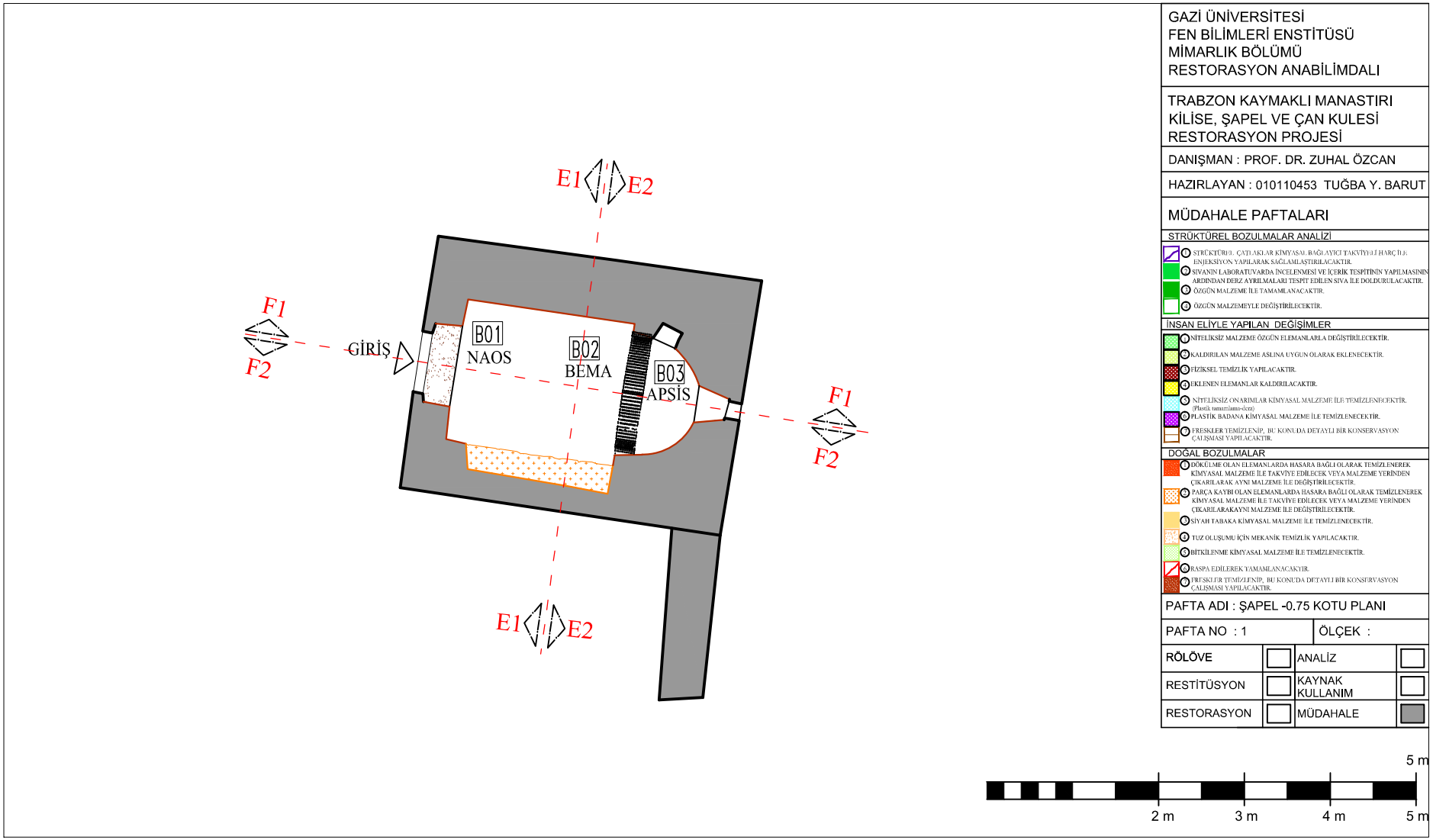
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 8.13. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise doğu cephesi

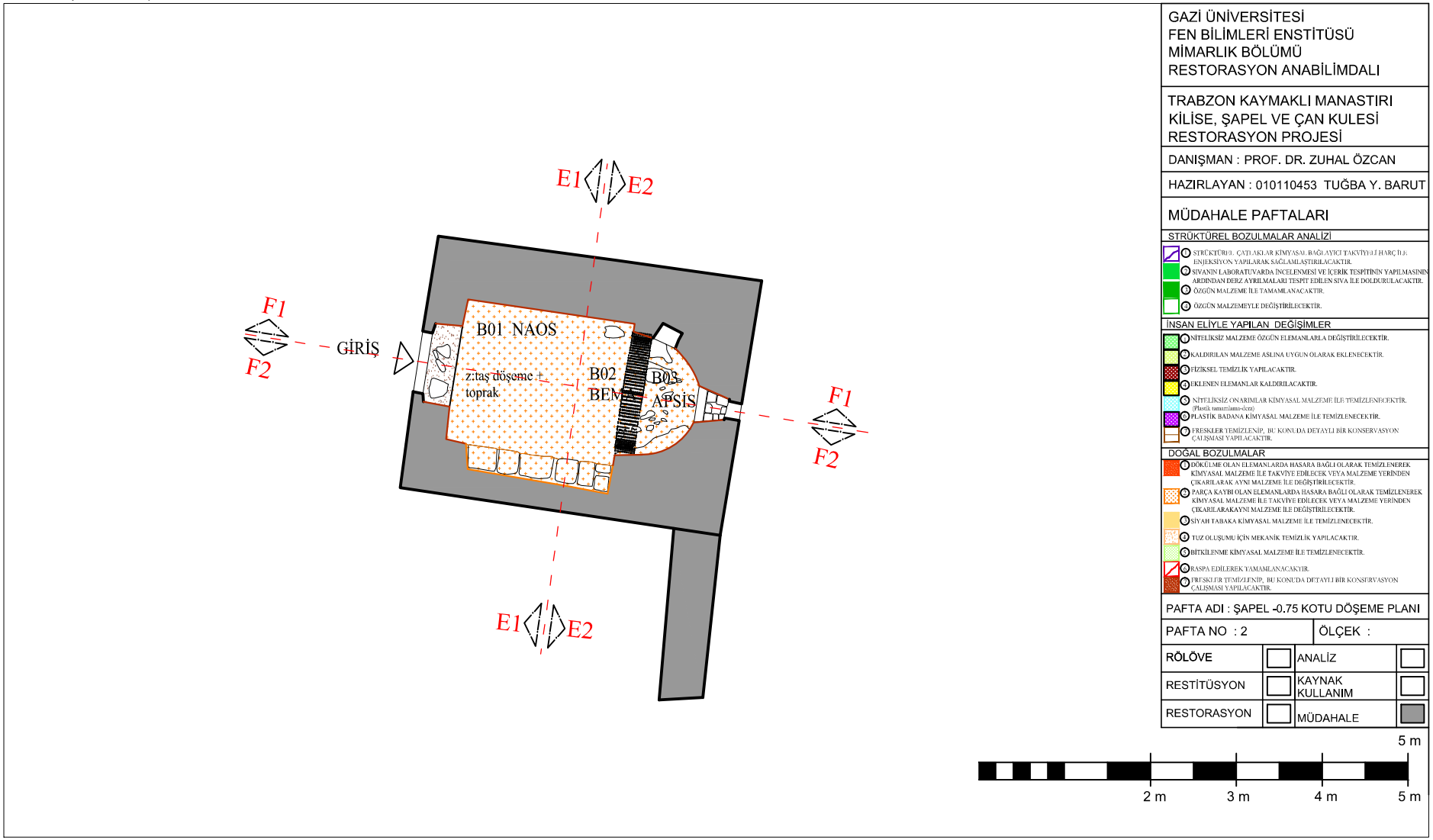
Şekil 8.14. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise kuzey cephesi

EK-8 Müdahale Paftaları

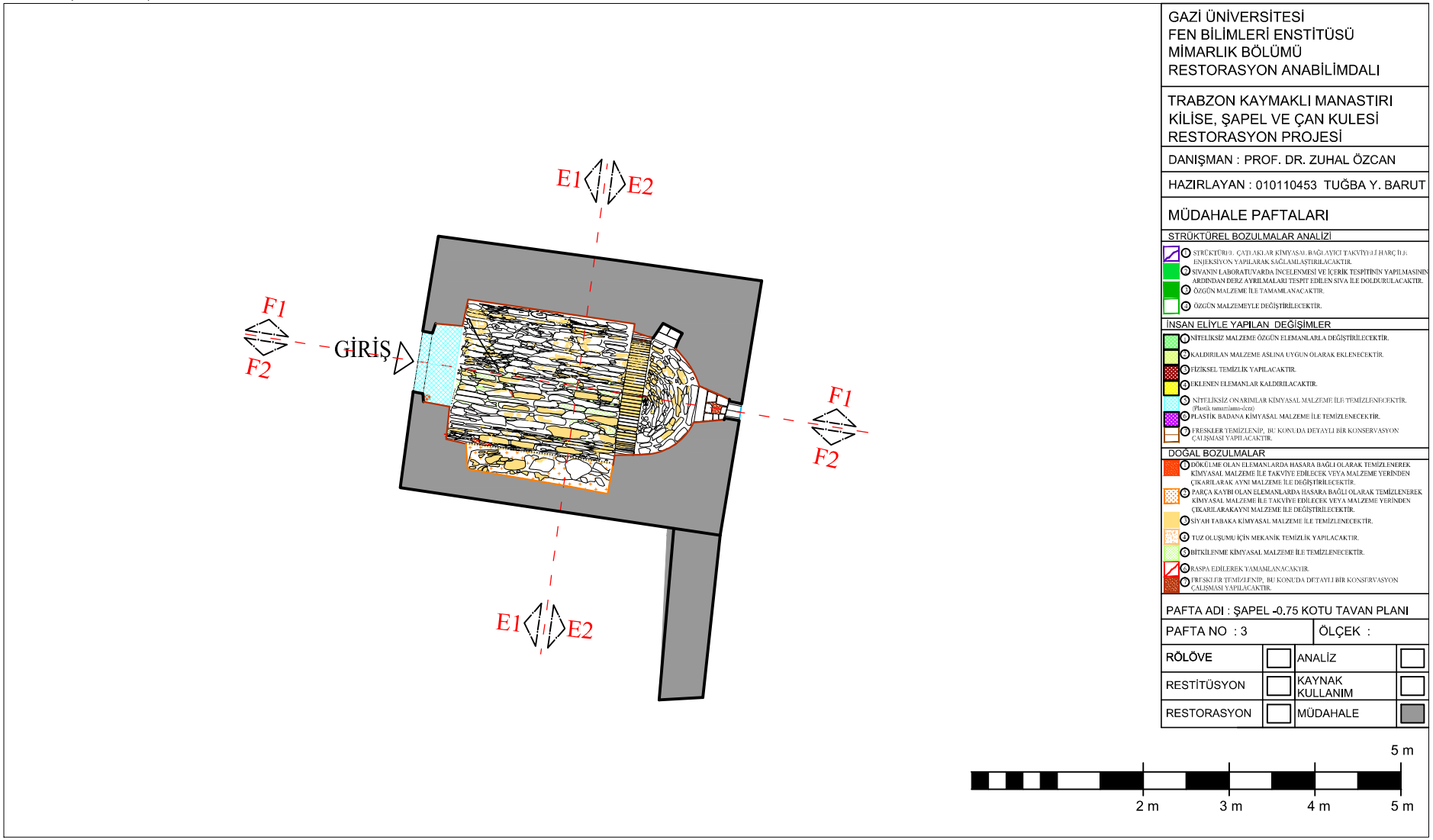

Şekil 8.15. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu planı

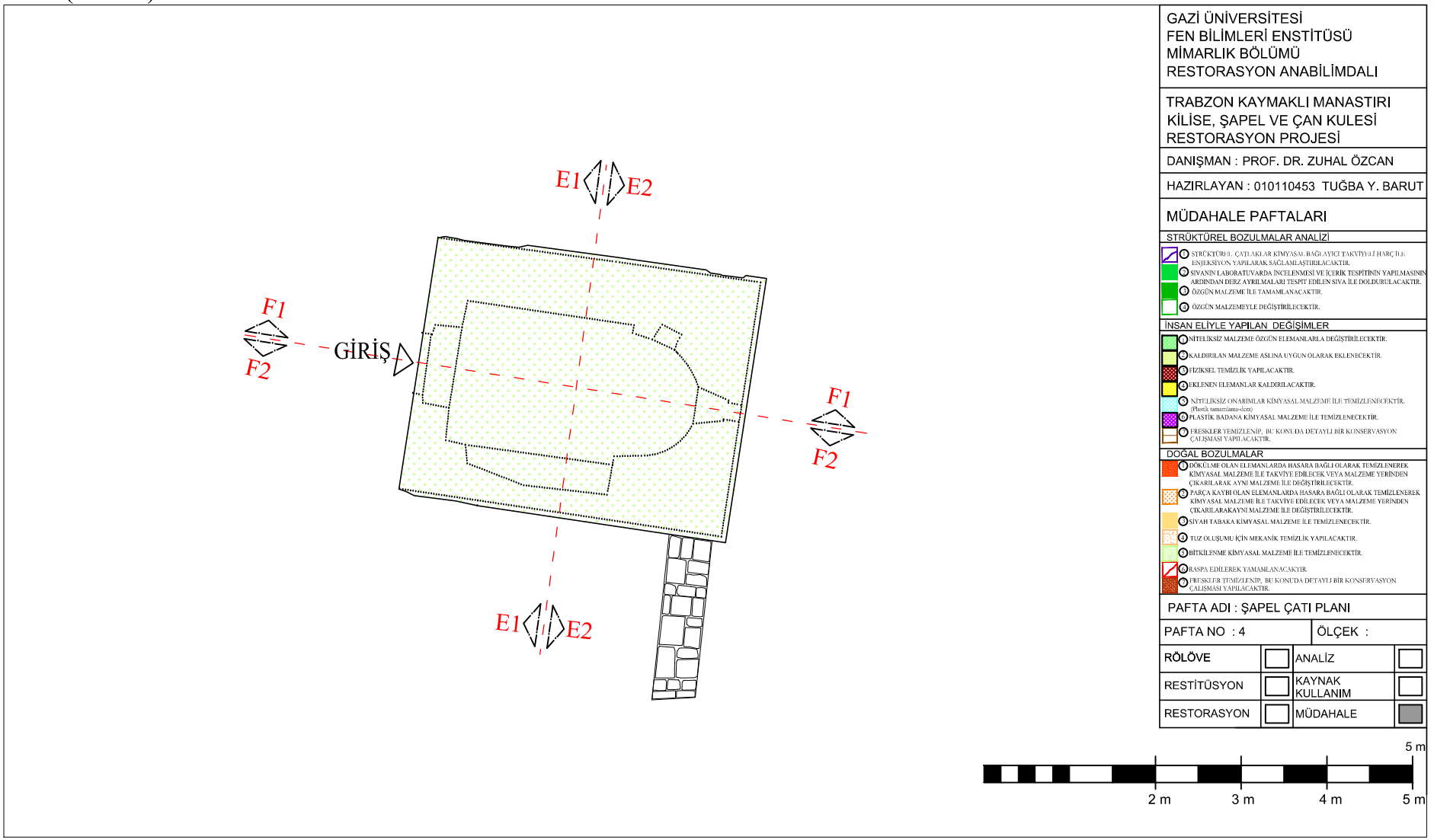
EK-8 (Devam) Müdahale Paftaları

Şekil 8.16. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu döşeme planı

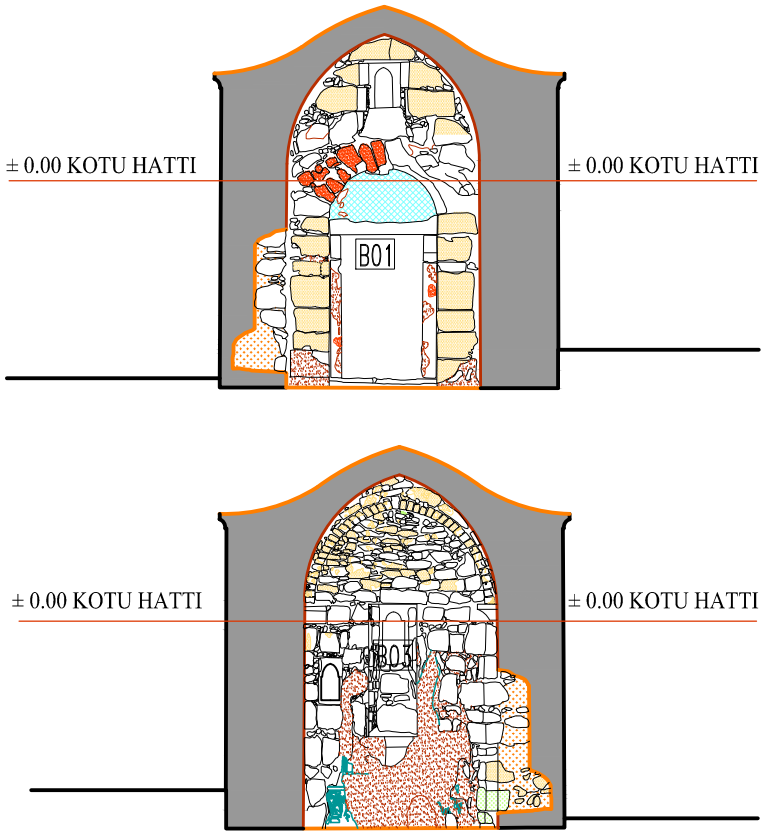

Şekil 8.17. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu tavan planı

Şekil 8.18. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel çatı planı

EK-8 (Devam) Müdahale Paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

MÜDAHALE PAFTALARI

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜREL ÇATLAKLAR KİMYASAL BAĞLAYICI TAKVİYELİ HARÇ İLE ENJEKSİYON YAPILARAK SAĞLAMLAŞTIRILACAKTIR.
2. SIVANIN LABORATUVARDA İNCELENMESİ VE İÇERİK TESPİTİNİN YAPILMASININ ARDINDAN DERZ AYRILMALARI TESPİT EDİLEN SIVA İLE DOLDURULACAKTIR.
3. ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLANACAKTIR.
4. ÖZGÜN MALZEMEYLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. NİTELİKSİZ MALZEME ÖZGÜN ELEMANLARLA DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. KALDIRILAN MALZEME ASLINA UYGUN OLARAK EKLENECEKTİR.
3. FİZİKSEL TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
4. EKLENEN ELEMANLAR KALDIRILACAKTIR.
5. NİTELİKSİZ ONARIMLAR KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR. (Plastik tamirlerin sökülmesi)
6. PLASTİK BADANA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

DOĞAL BOZULMALAR

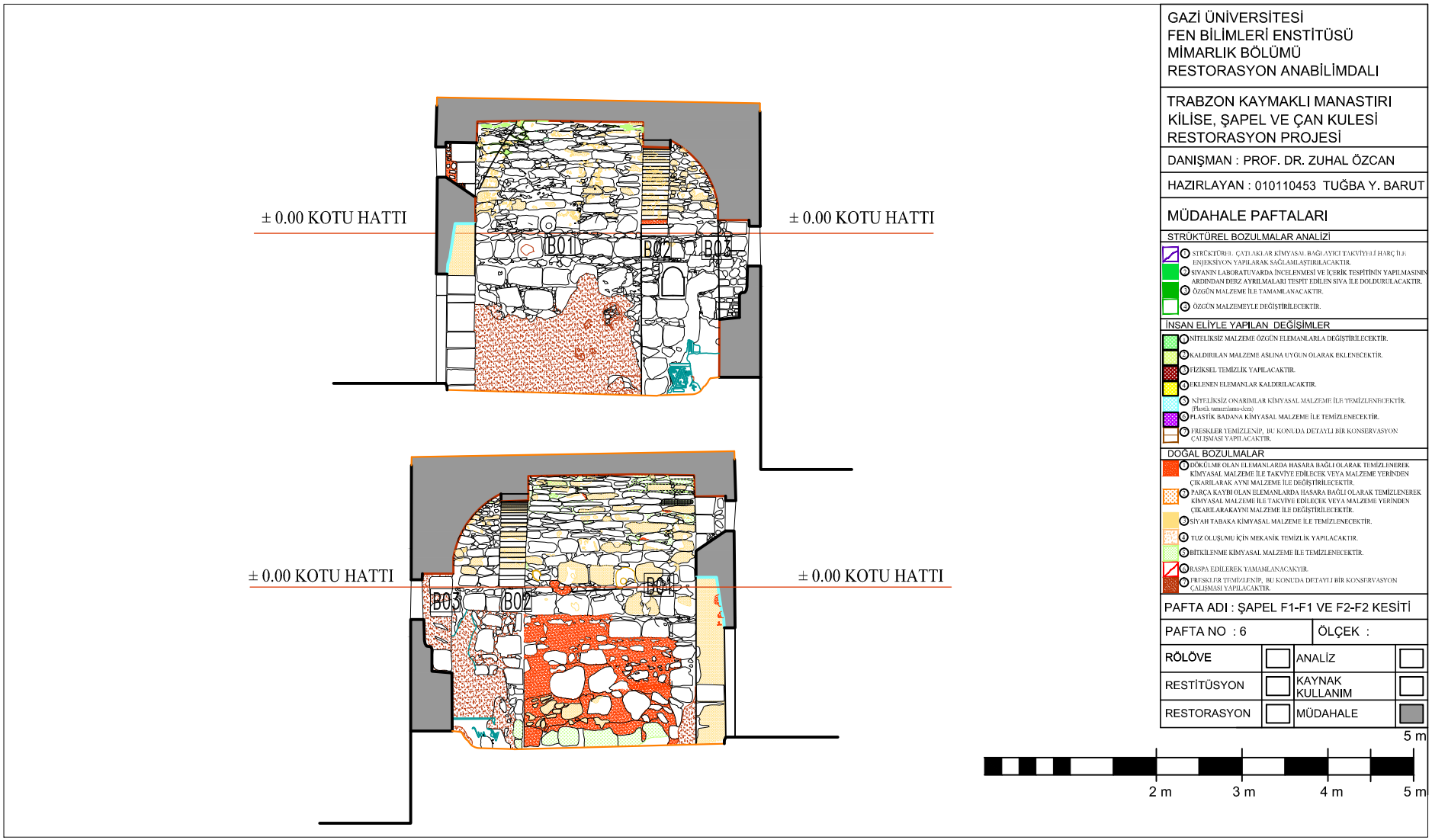
1. DÖKÜLME OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAK AYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. PARÇA KAYBI OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAKAYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
3. SİYAH TABAKA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
4. TUZ OLUŞUMU İÇİN MEKANİK TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
5. BİTKİLENME KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
6. RASPA EDİLEREK TAMAMLANACAKTIR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

PAFTA ADI : ŞAPEL E1-E1 VE E2-E2 KESİTİ

PAFTA NO : 5		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	■

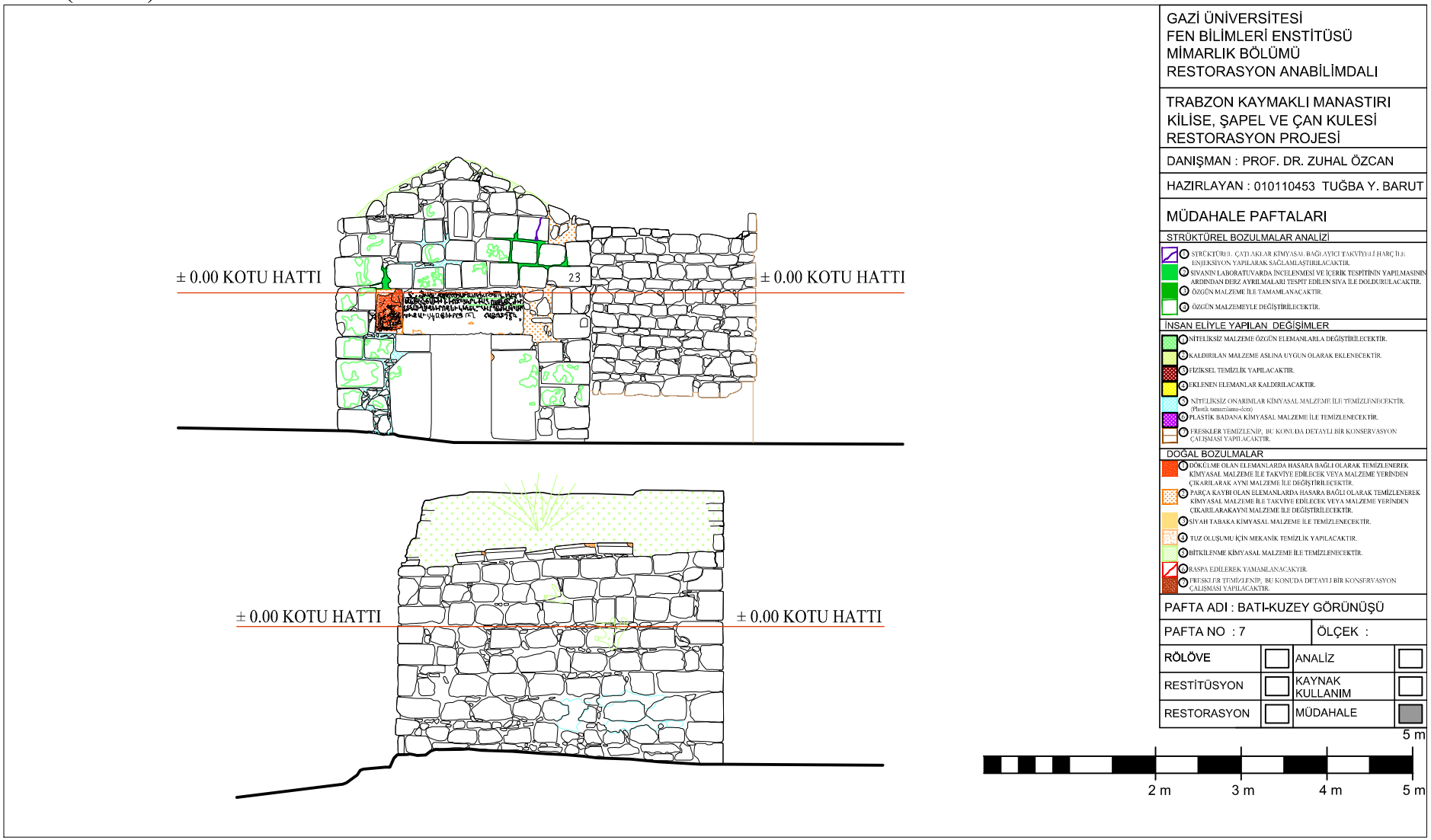
5 m
2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 8.19. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel E1-E1, E2-E2 görünüşü

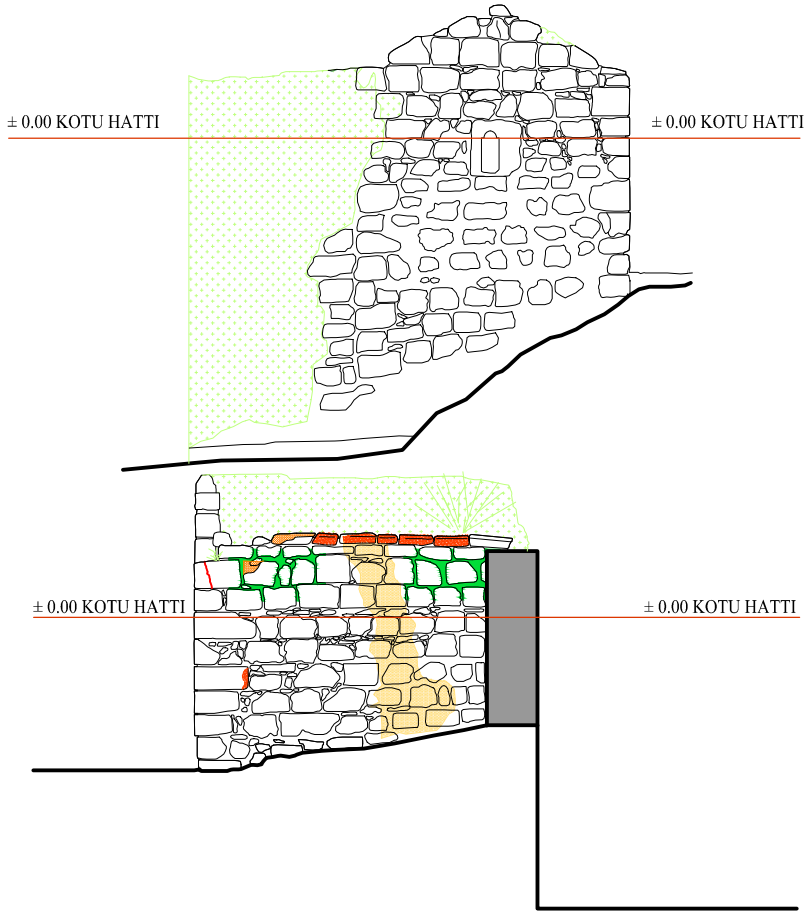

Şekil 8.20. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel F1-F1, F2-F2 kesiti

EK-8 (Devam) Müdahale Paftaları

Şekil 8.21. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel batı-kuzey görünüşü

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

MÜDAHALE PAFTALARI

STRÜKTÜREL BOZULMALAR ANALİZİ

1. STRÜKTÜRÜL ÇATLAKLAR KİMYASAL BAĞLAYICI TAKVİYELİ HARÇ İLE ENJEKSİYON YAPILARAK SAĞLAMLAŞTIRILACAKTIR.
2. SIVANIN LABORATUVARDA İNCELENMESİ VE İÇERİK TESPİTİNİN YAPILMASININ ARDINDAN DERZ AYRILMALARI TESPİT EDİLEN SIVA İLE DOLDURULACAKTIR.
3. ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLANACAKTIR.
4. ÖZGÜN MALZEMEYLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.

İNSAN ELİYLE YAPILAN DEĞİŞİMLER

1. NİTELİKSİZ MALZEME ÖZGÜN ELEMANLARLA DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. KALDIRILAN MALZEME ASLINA UYGUN OLARAK EKLENECEKTİR.
3. FİZİKSEL TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
4. EKLENEN ELEMANLAR KALDIRILACAKTIR.
5. NİTELİKSİZ ONARIMLAR KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR. (Plastik tamirlerin sökülmesi)
6. PLASTİK BADANA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

DOĞAL BOZULMALAR

1. DÖKÜLME OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAK AYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
2. PARÇA KAYBI OLAN ELEMANLARDA HASARA BAĞLI OLARAK TEMİZLENEREK KİMYASAL MALZEME İLE TAKVİYE EDİLECEK VEYA MALZEME YERİNDEN ÇIKARILARAKAYNI MALZEME İLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.
3. SİYAH TABAKA KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
4. TUZ OLUŞUMU İÇİN MEKANİK TEMİZLİK YAPILACAKTIR.
5. BİTKİLENME KİMYASAL MALZEME İLE TEMİZLENECEKTİR.
6. RASPA EDİLEREK TAMAMLANACAKTIR.
7. FRESKLER TEMİZLENİP, BU KONUDA DETAYLI BİR KONSERVASYON ÇALIŞMASI YAPILACAKTIR.

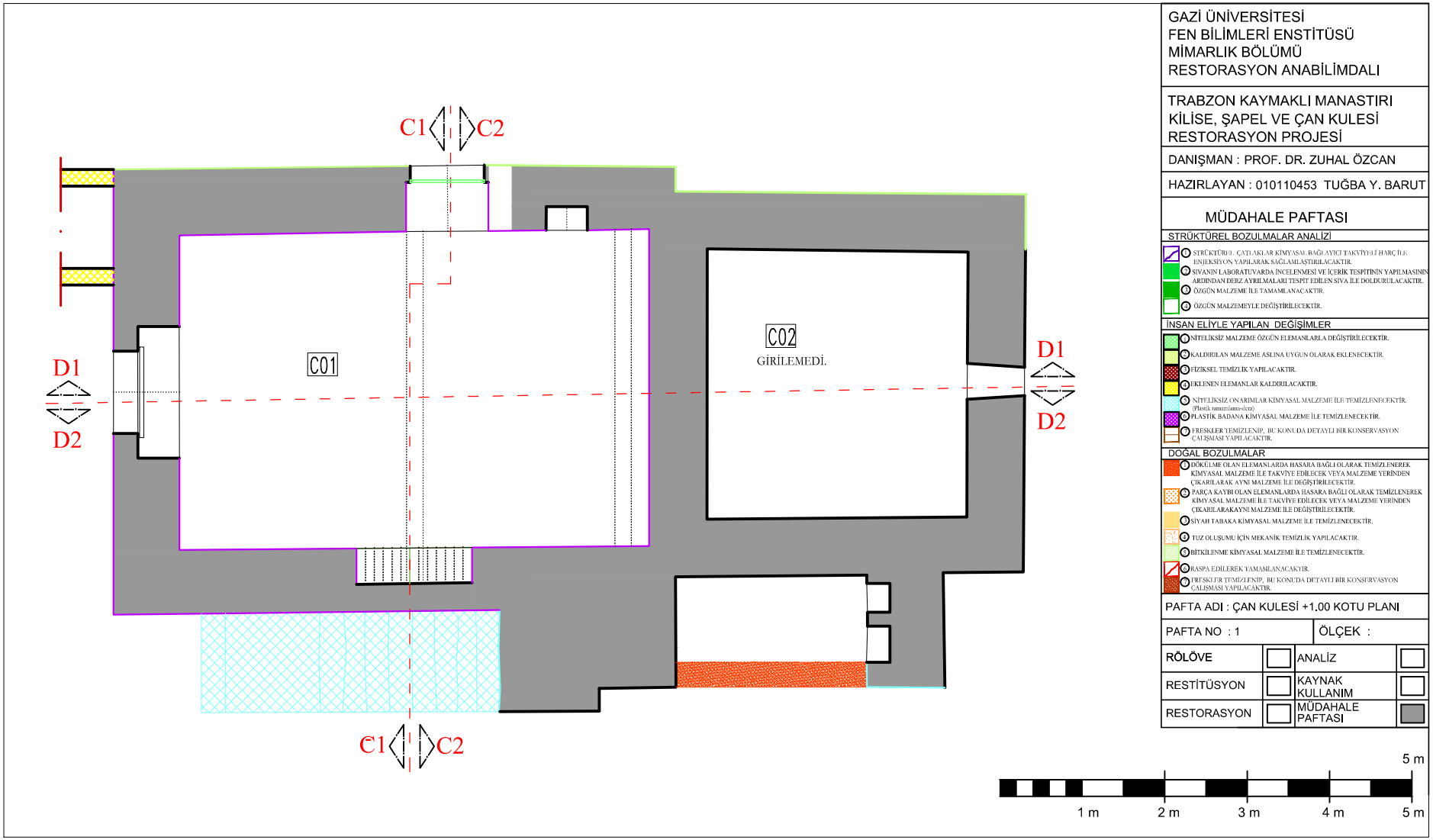
PAFTA ADI : DOĞU-GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 8		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	☐	MÜDAHALE	■

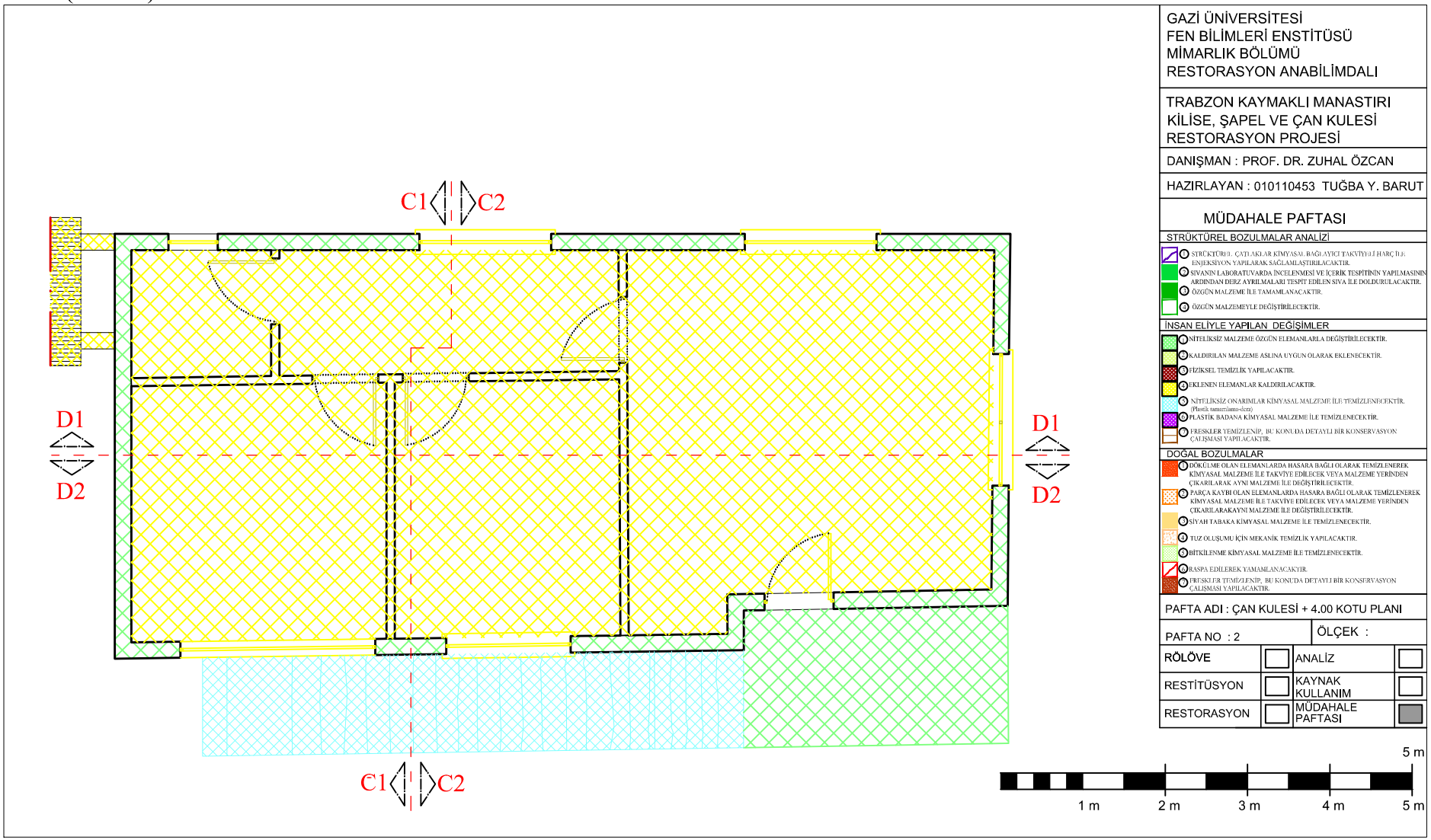
5 m
2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 8.22. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel doğu-güney cephesi

EK-8 Müdahale Paftaları

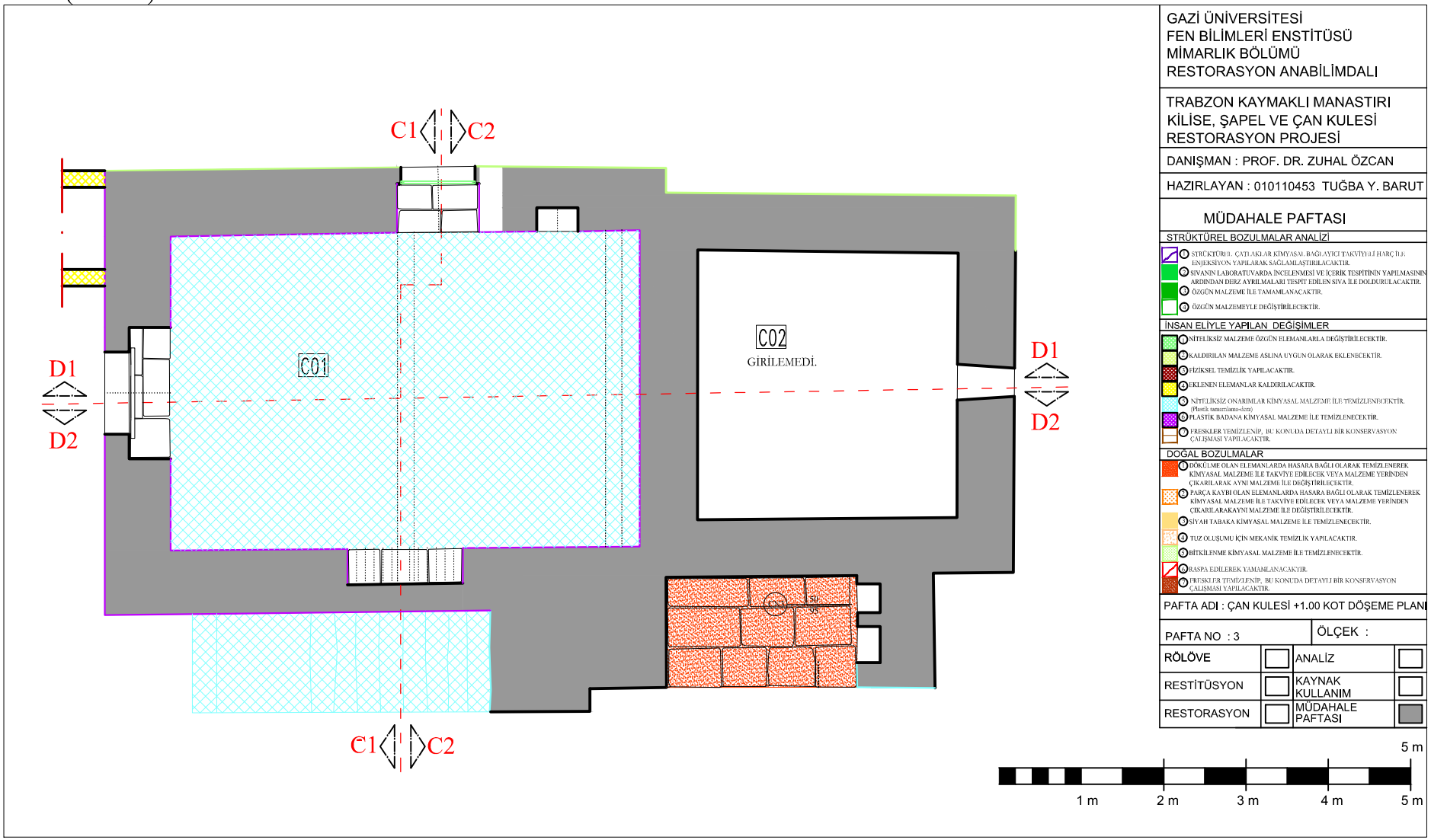

Şekil 8.23. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu planı

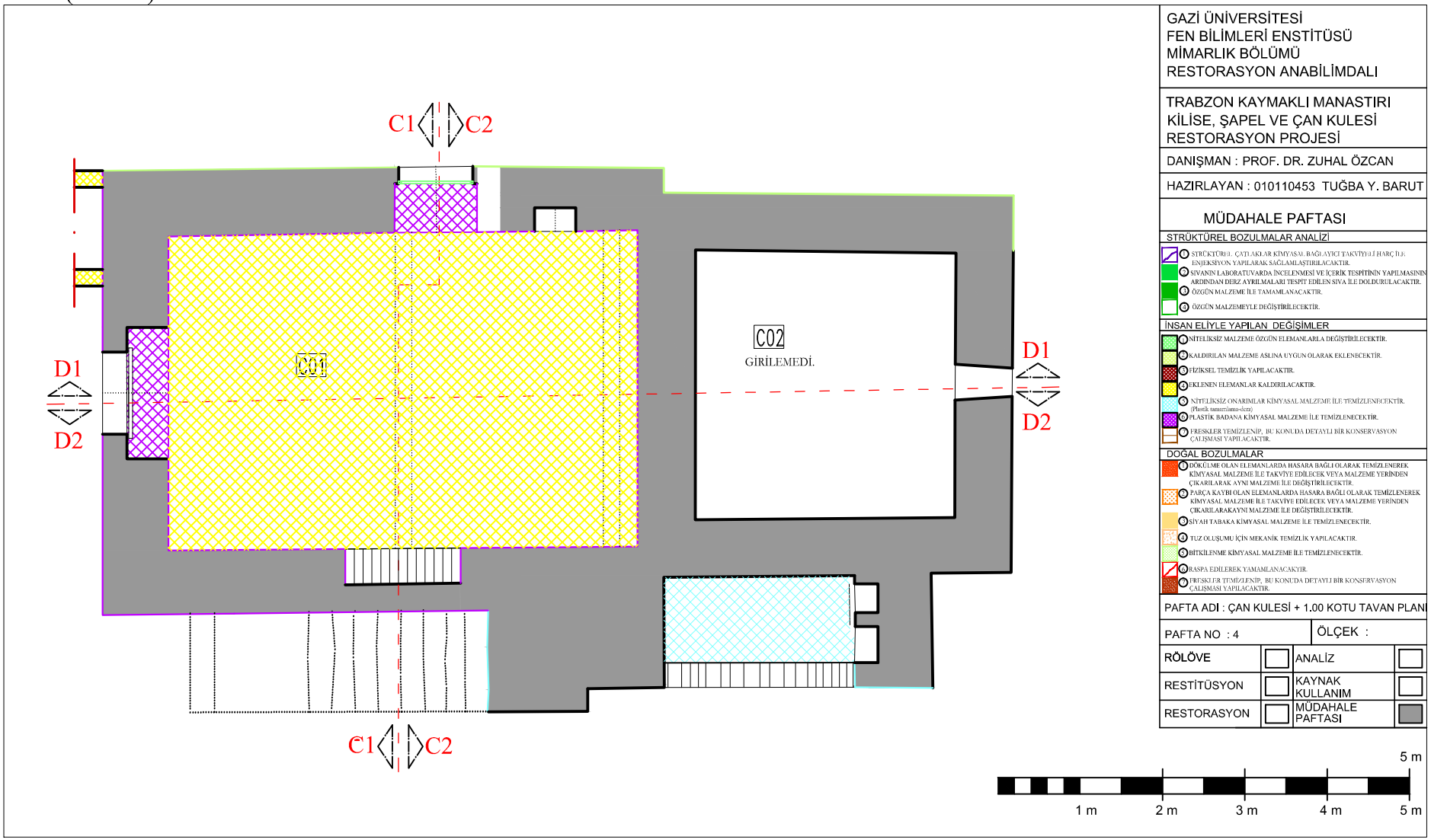
Şekil 8.24. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +4.00 kot planı

EK-8 (Devam) Müdahale Paftaları

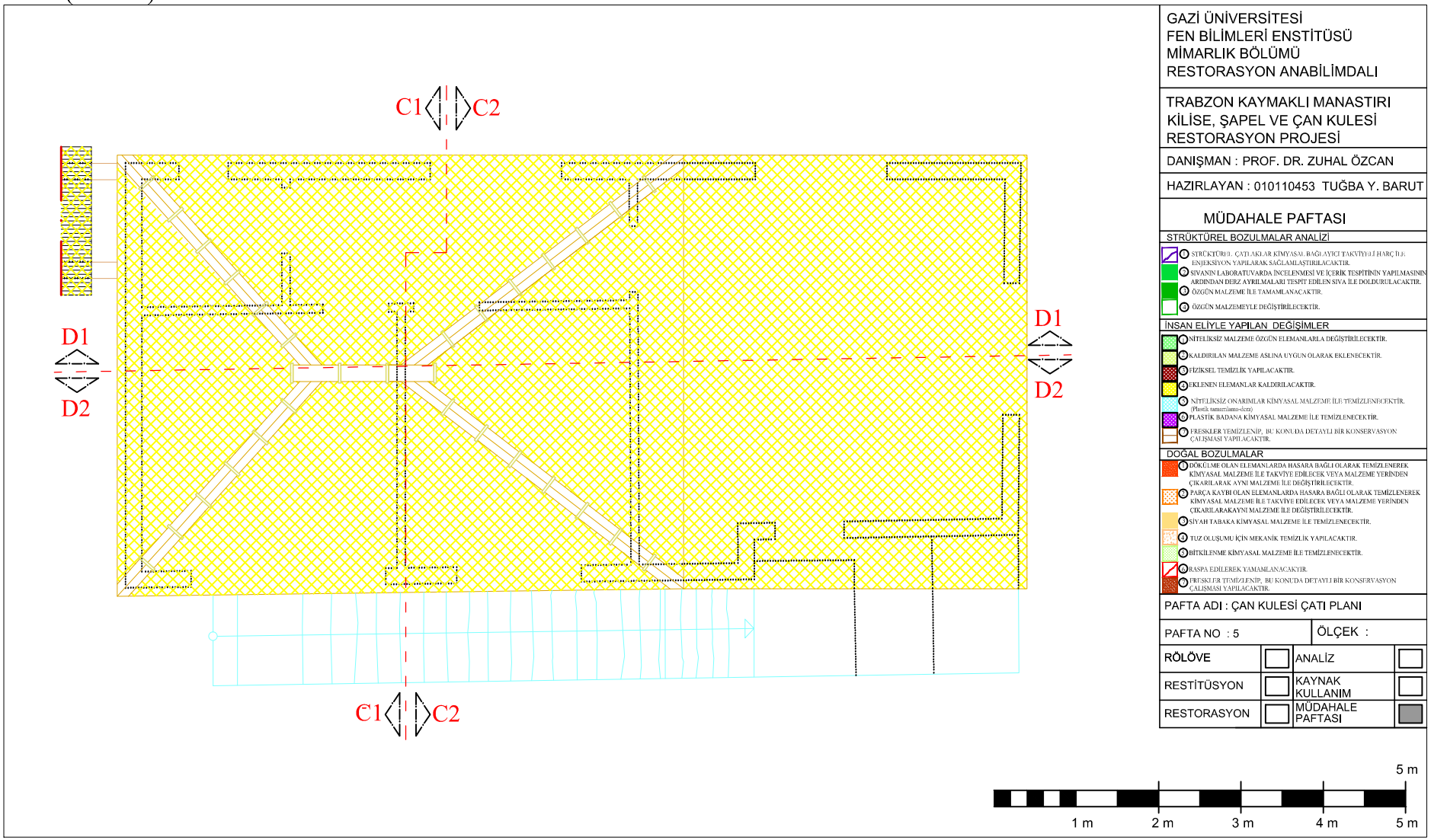

Şekil 8.25. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot döşeme planı

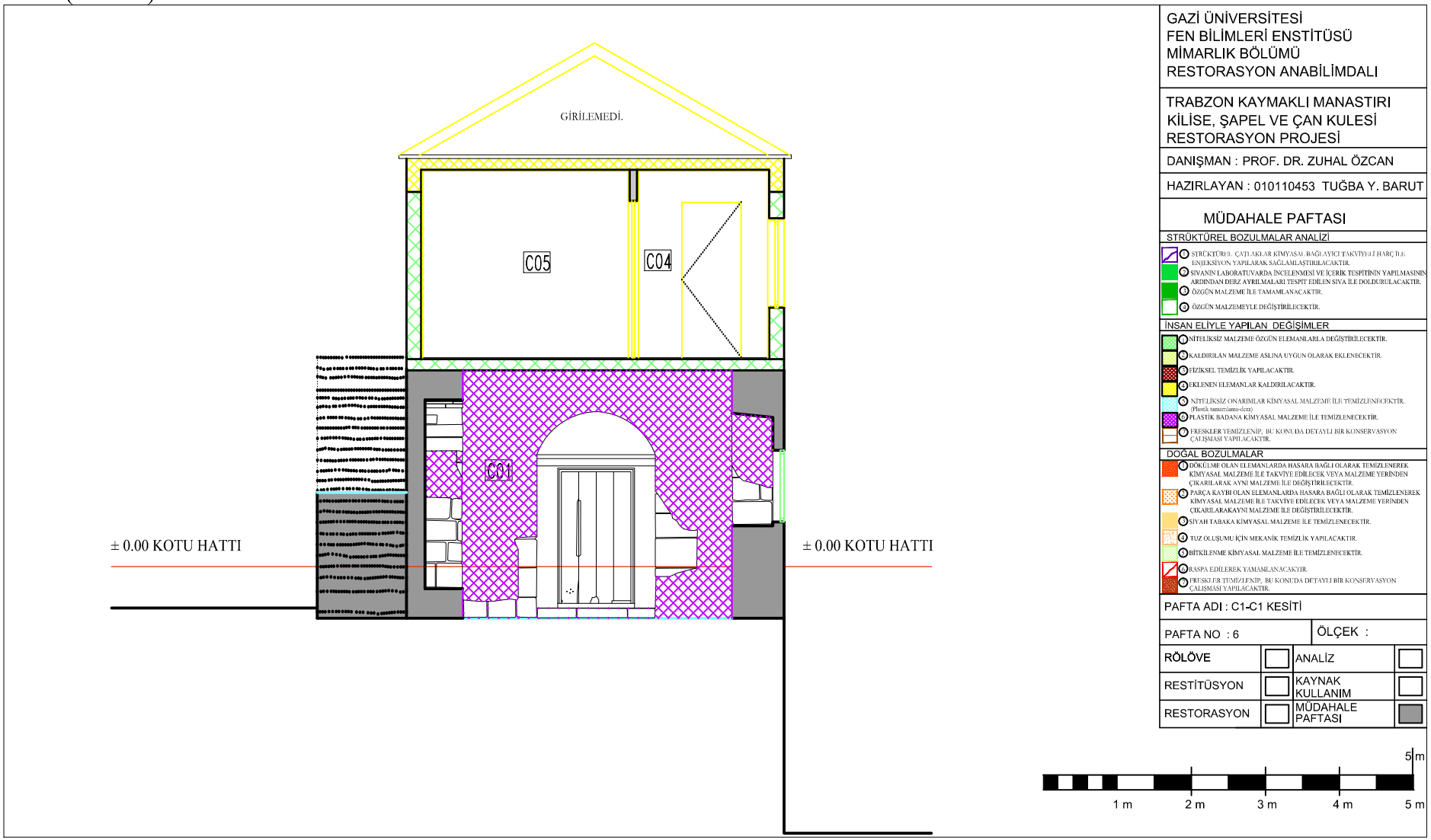
EK-8 (Devam) Müdahale Paftaları

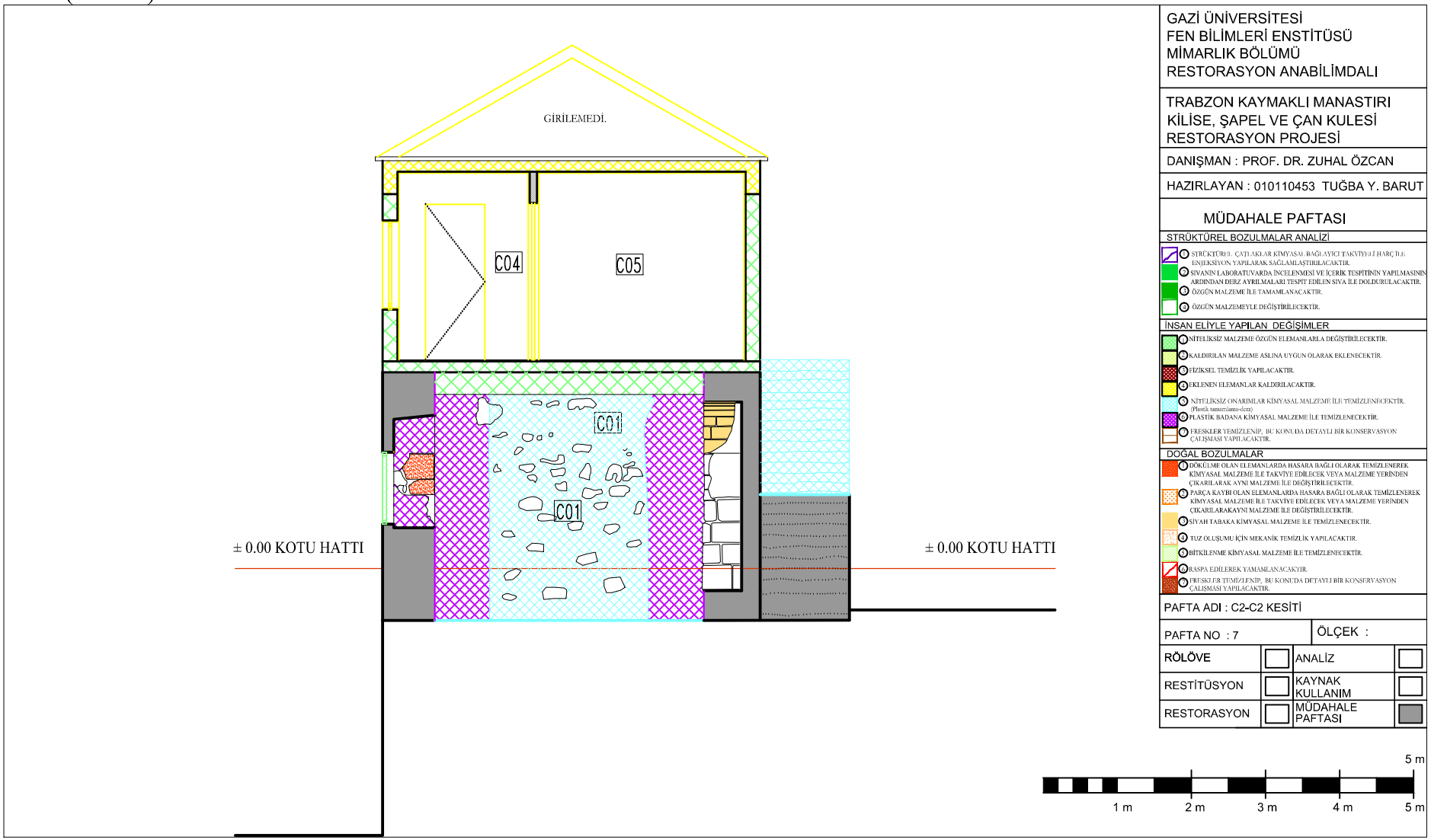
Şekil 8.26. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot tavan planı

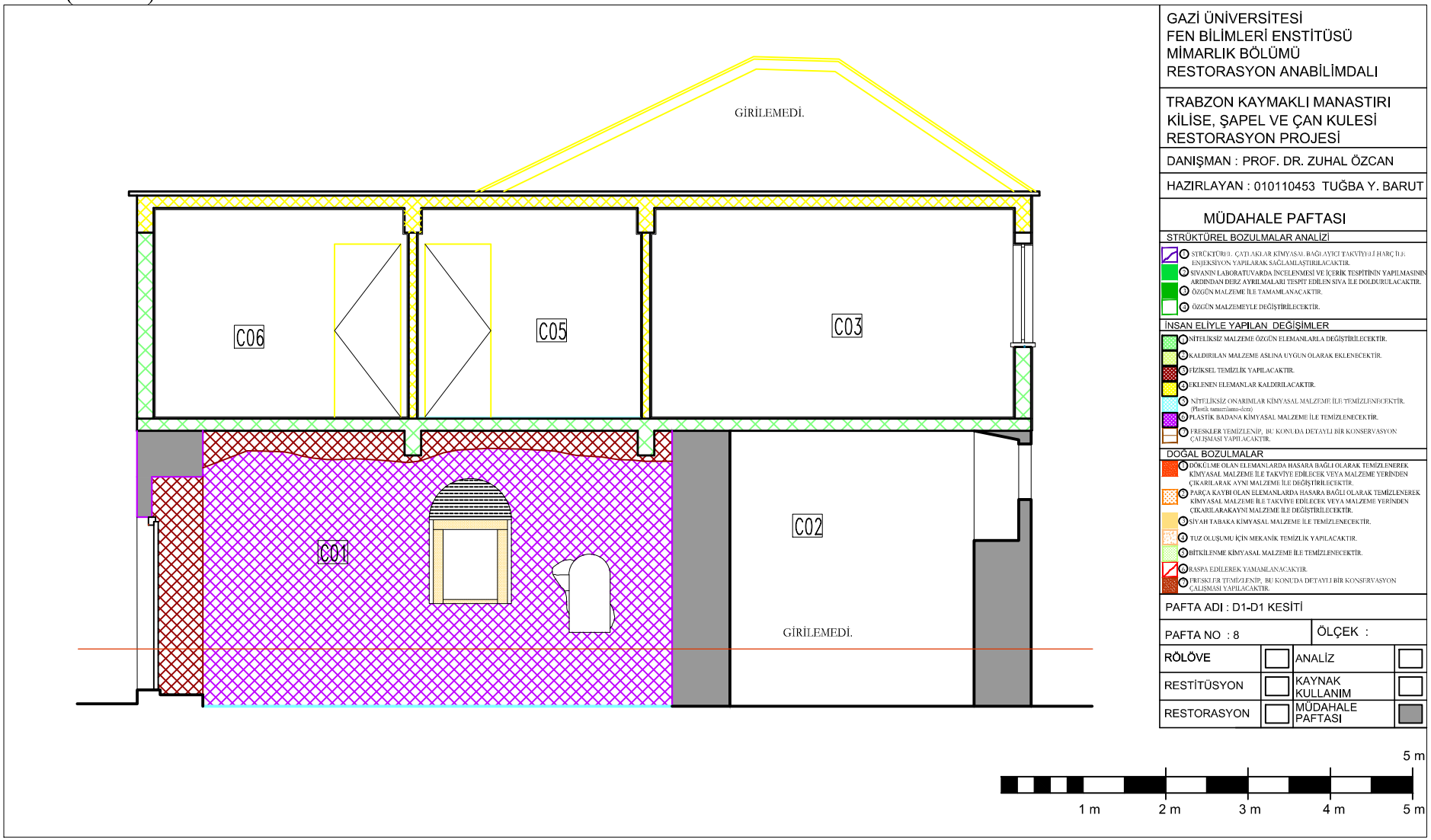
Şekil 8.27. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi çatı planı

Şekil 8.28. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C1-C1 kesiti

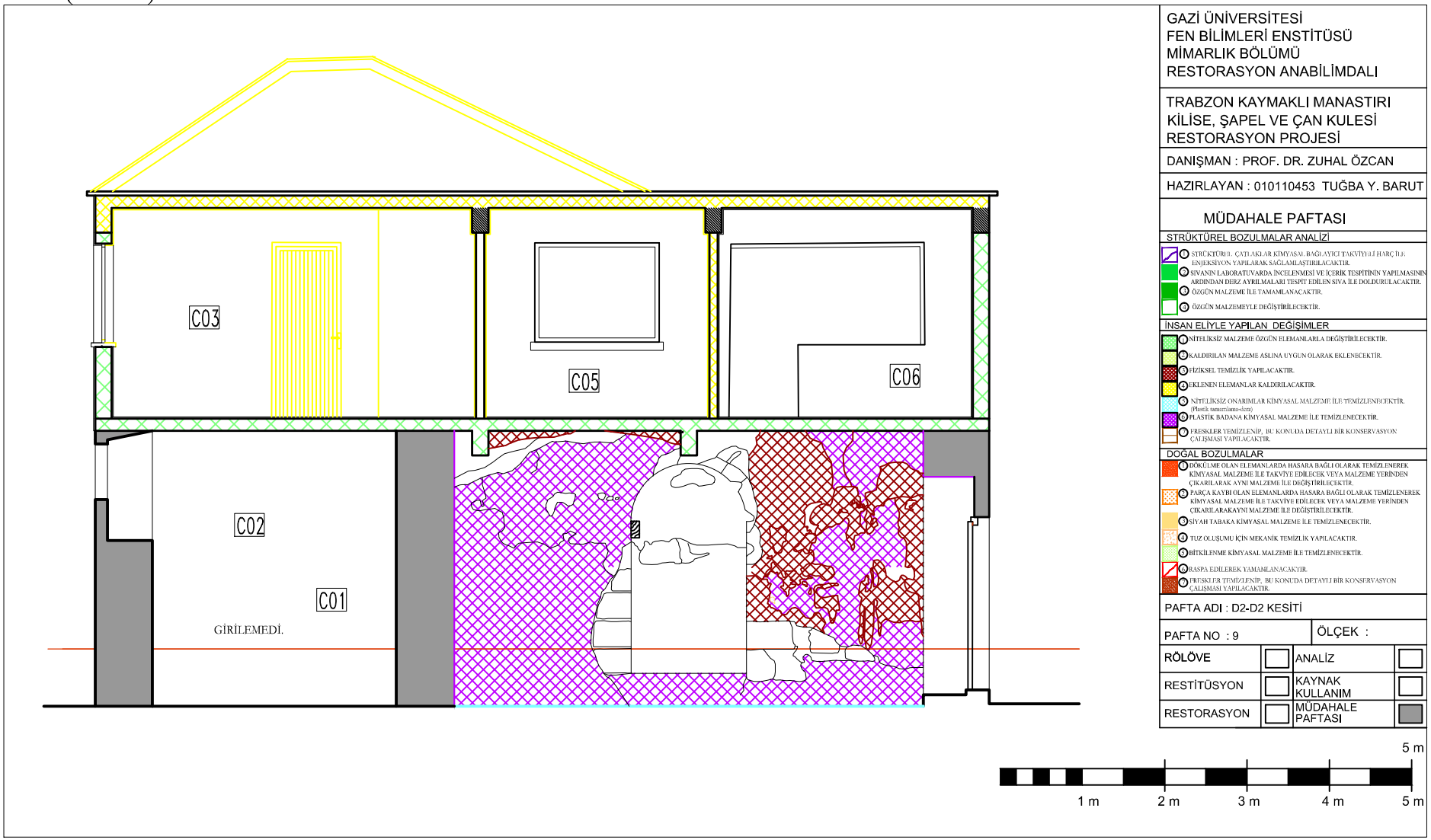

Şekil 8.29. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C2-C2 kesiti

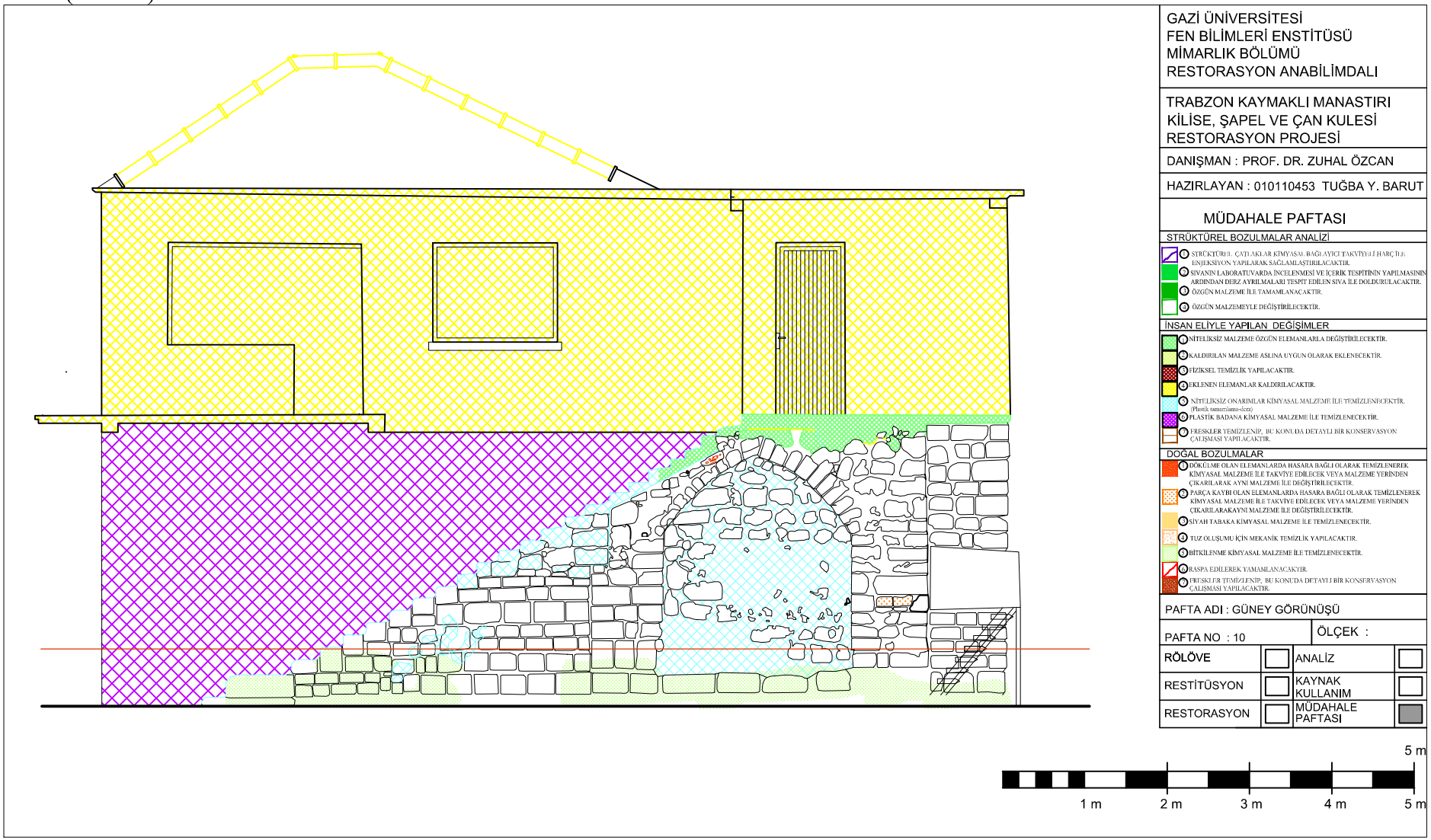

Şekil 8.30. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D1-D1 kesiti

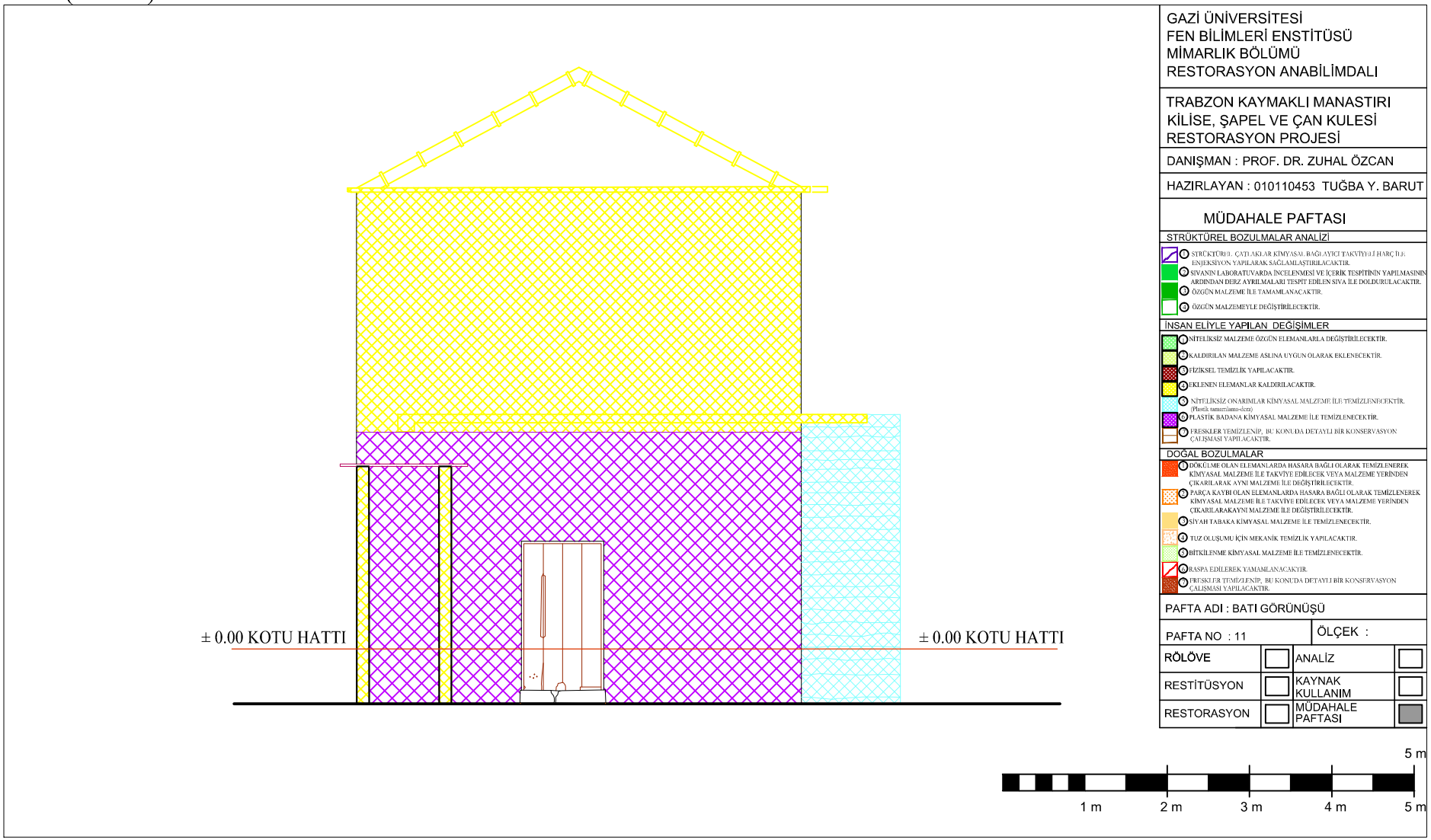
EK-8 (Devam) Müdahale Paftaları

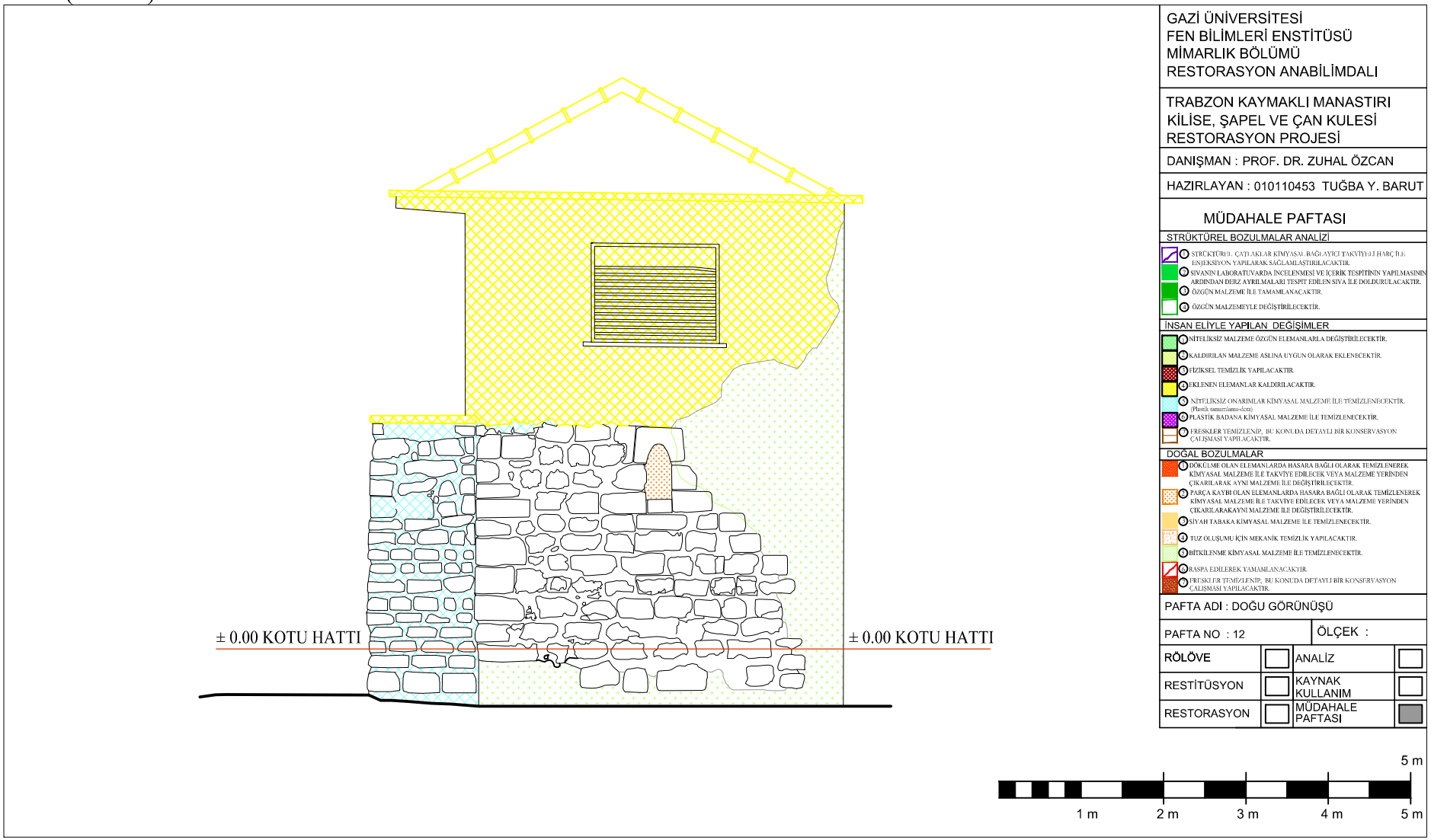
Şekil 8.31. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D2-D2 kesiti

Şekil 8.32. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi güney görünüşü

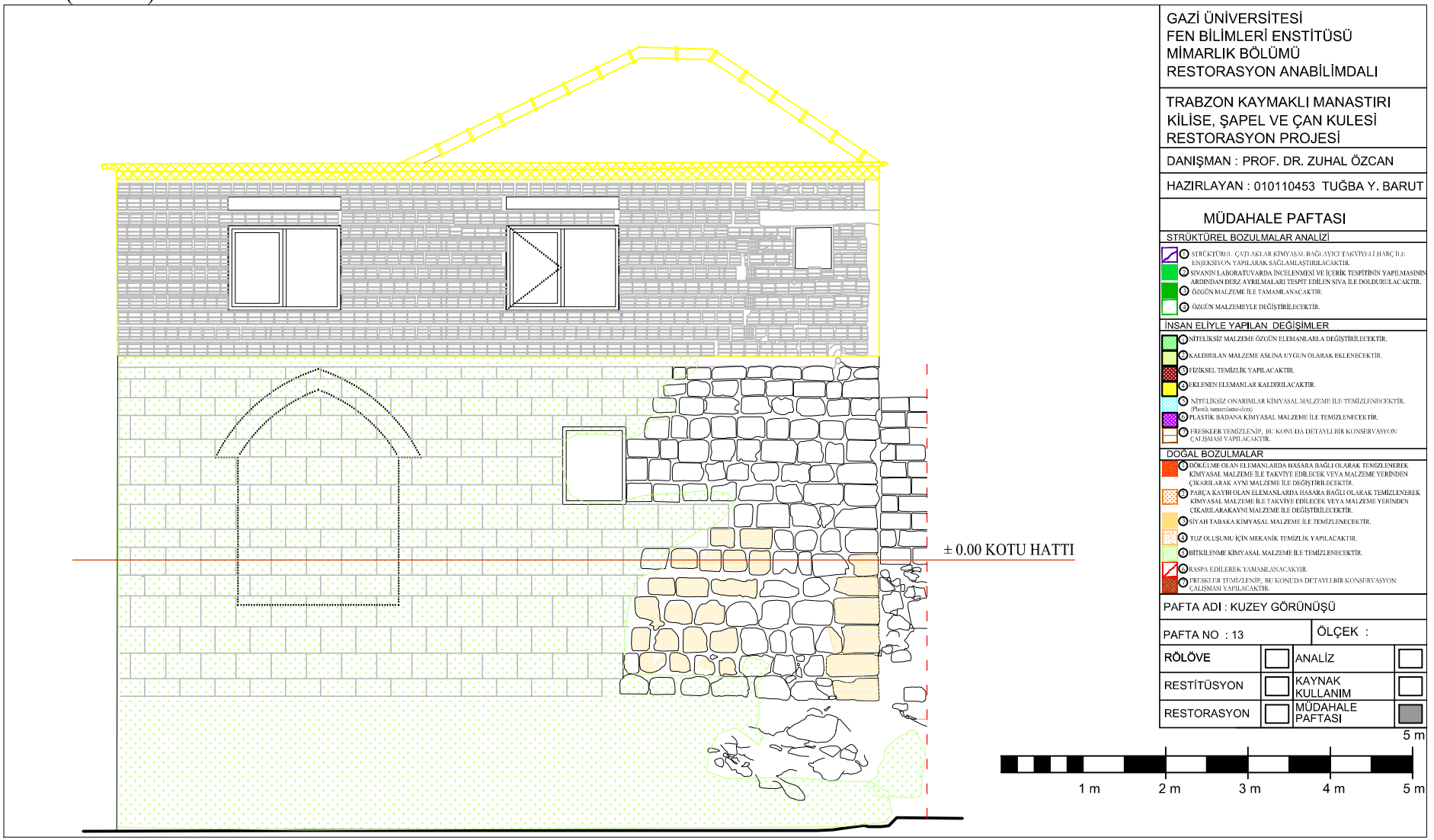

Şekil 8.33. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi batı görünüşü

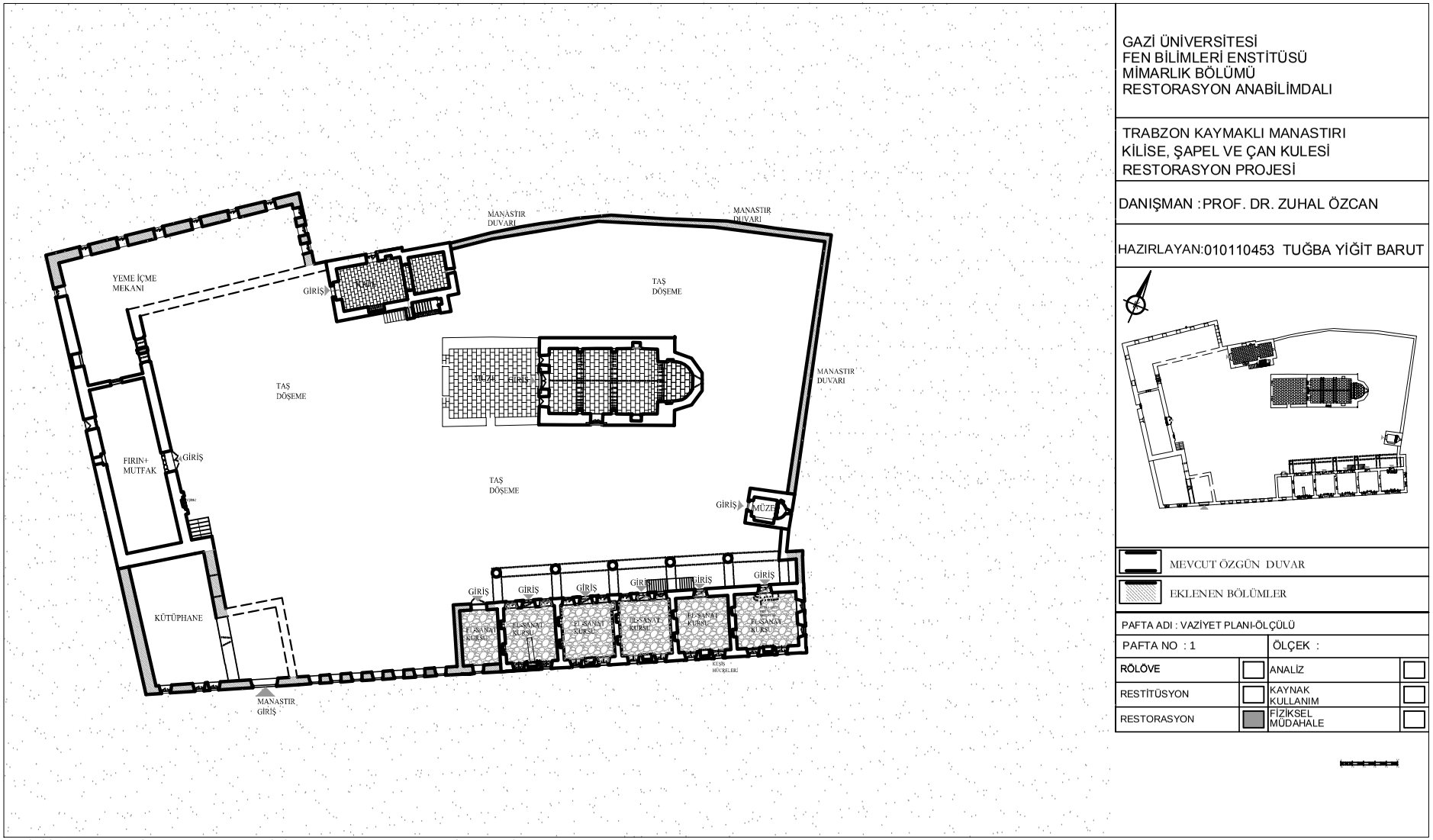
Şekil 8.34. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi doğu görünüşü

EK-8 (Devam) Müdahale Paftaları

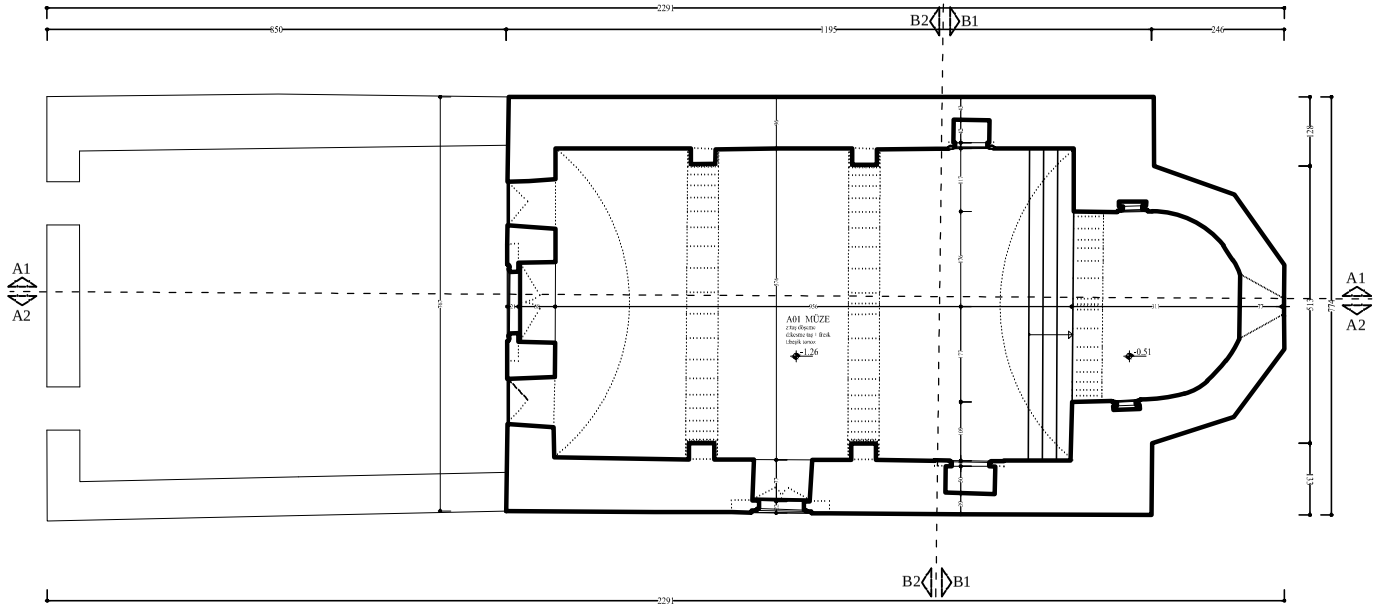
Şekil 8.35. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi kuzey görünüşü

Ek-9 Restorasyon paftası

Şekil 9.1. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Vaziyet planı

EK-9 Restorasyon Paftaları

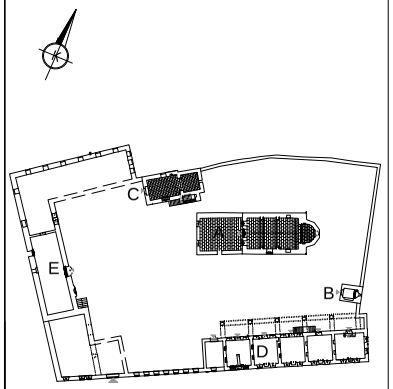

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

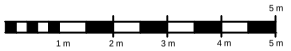

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

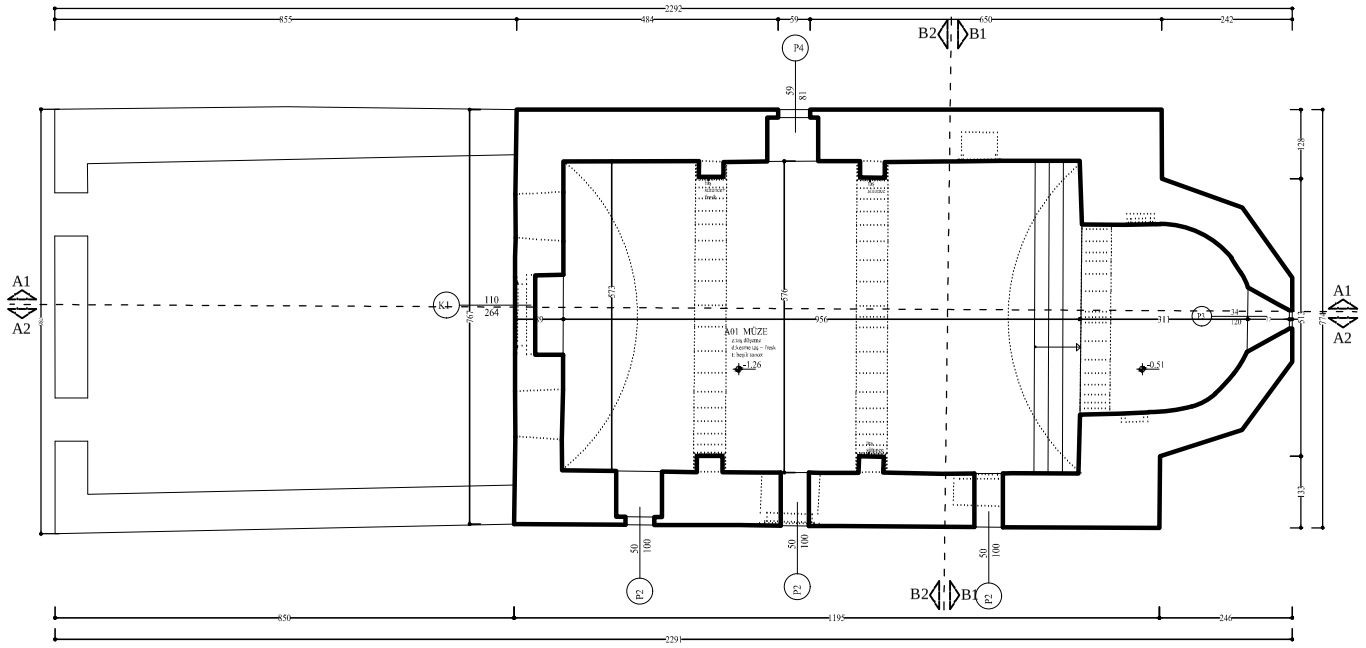
EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : KİLİSE + 0.50 KOTU PLANI

PAFTA NO : 1		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.2. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu planı

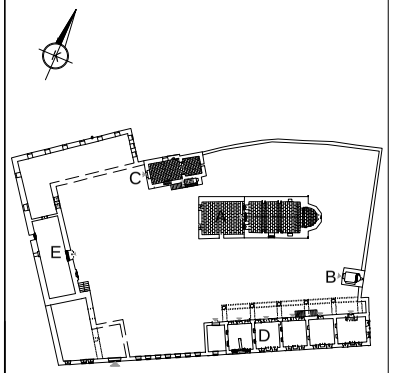

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

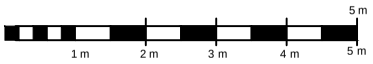

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

EKLENEN BÖLÜMLER

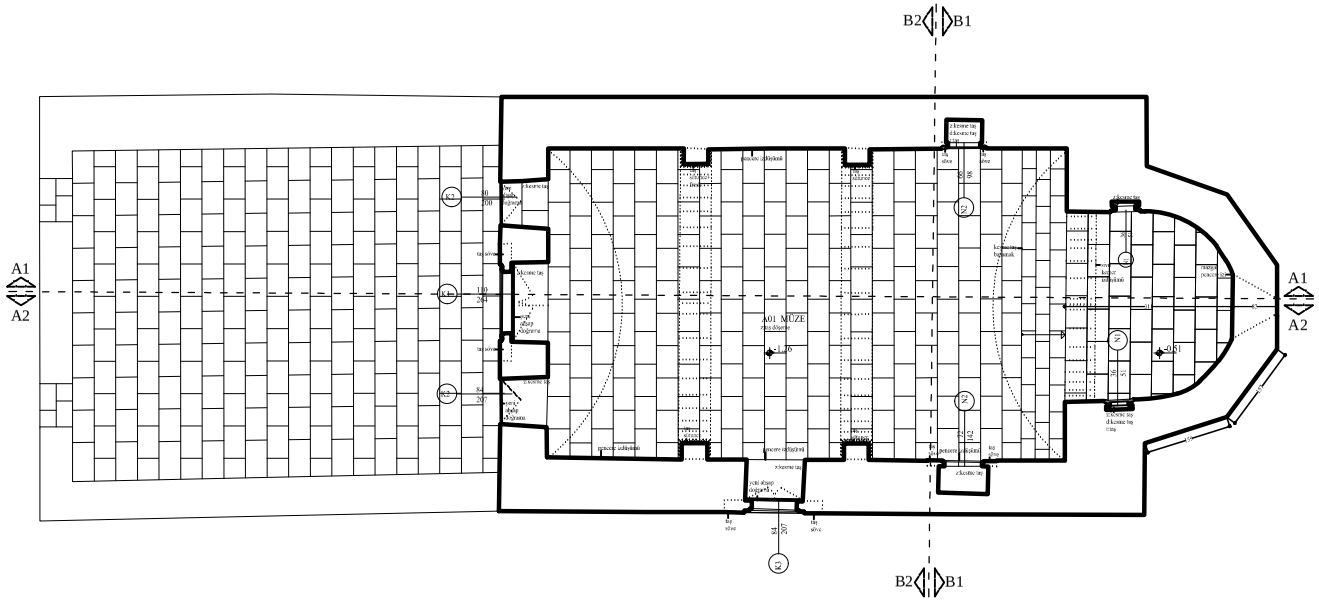
PAFTA ADI : KİLİSE + 2.00 KOTU PLANI

PAFTA NO : 2		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.3. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +2.00 kotu planı

EK-9 (Devam) Restorasyon Paftaları

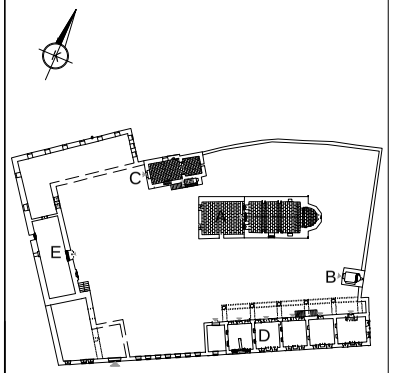

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

EKLENEN BÖLÜMLER

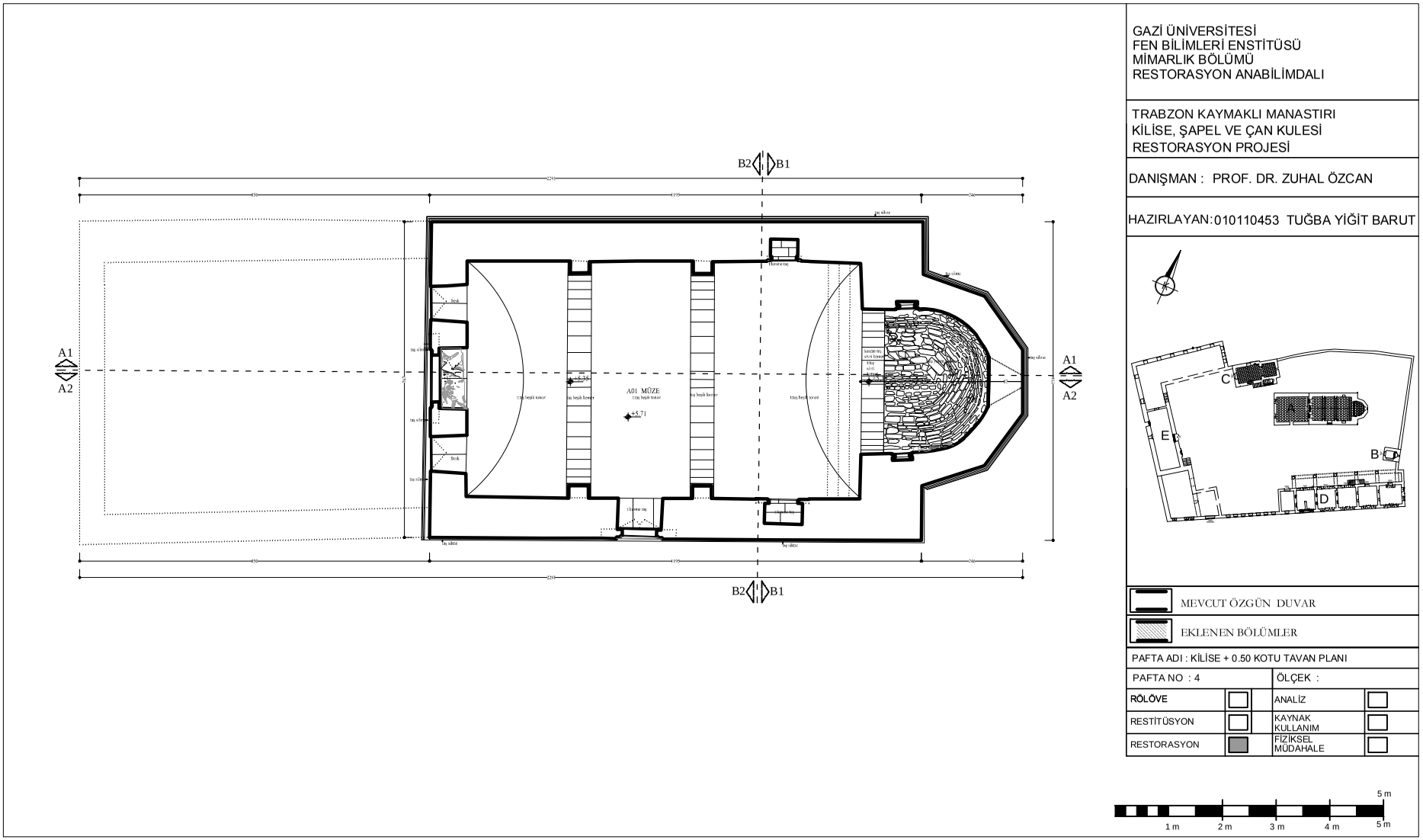
PAFTA ADI : KİLİSE + 0.50 KOTU DÖŞEME PLANI

PAFTA NO : 3		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

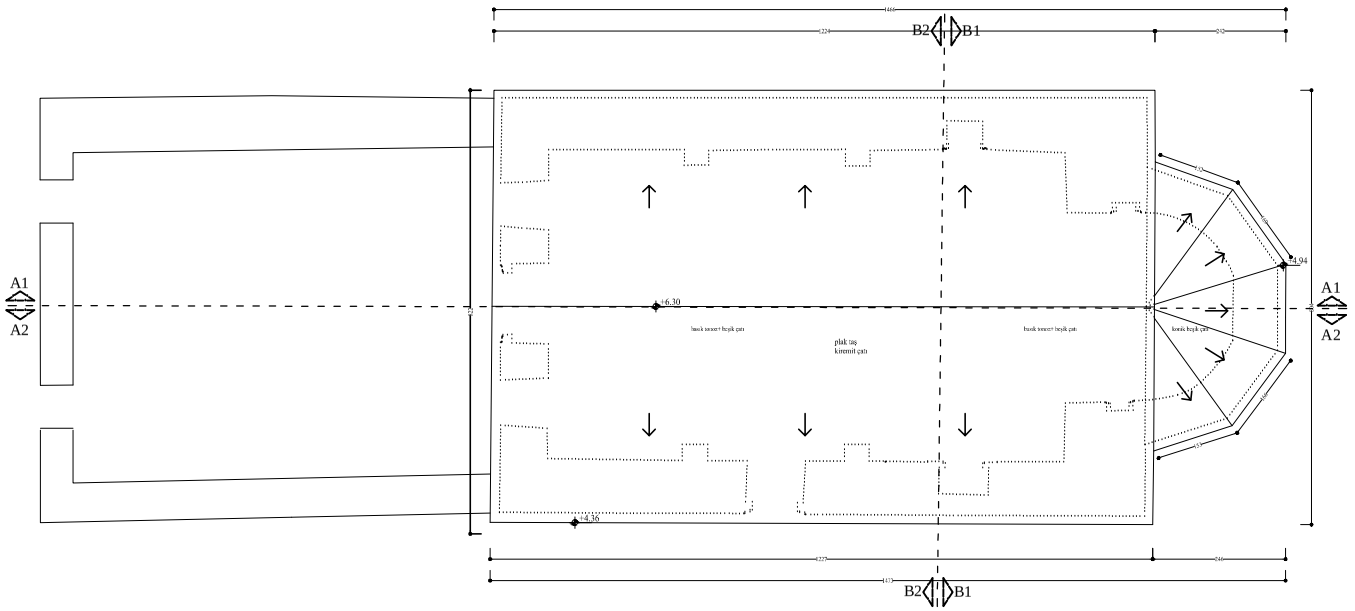
1 m 2 m 3 m 4 m 5 m

Şekil 9.4. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu döşeme planı

EK-9 (Devam) Restorasyon Paftaları

Şekil 9.5. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise +0.50 kotu tavan planı

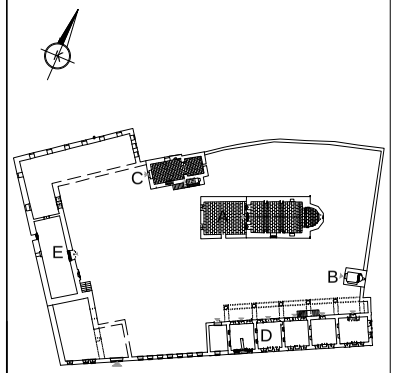

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

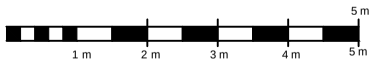

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

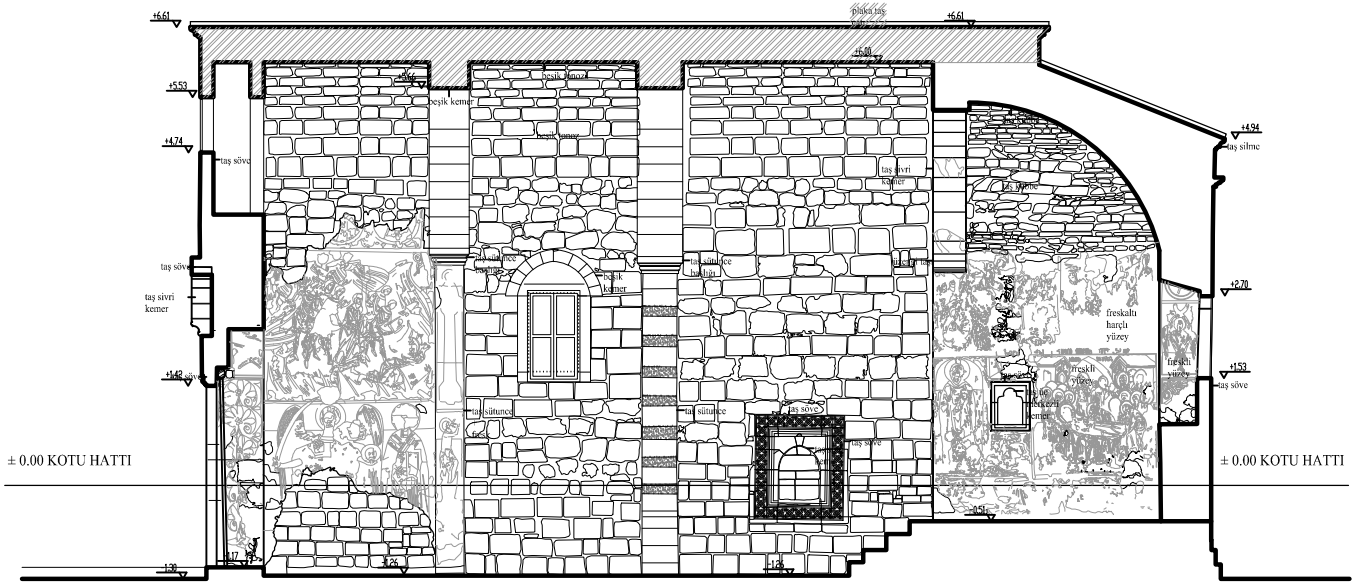
EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : KİLİSE ÇATI PLANI

PAFTA NO : 5		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.6. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise çatı planı

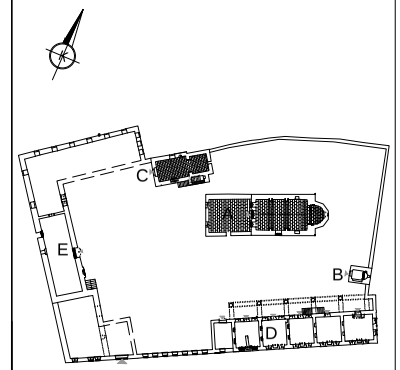

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

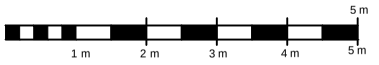

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

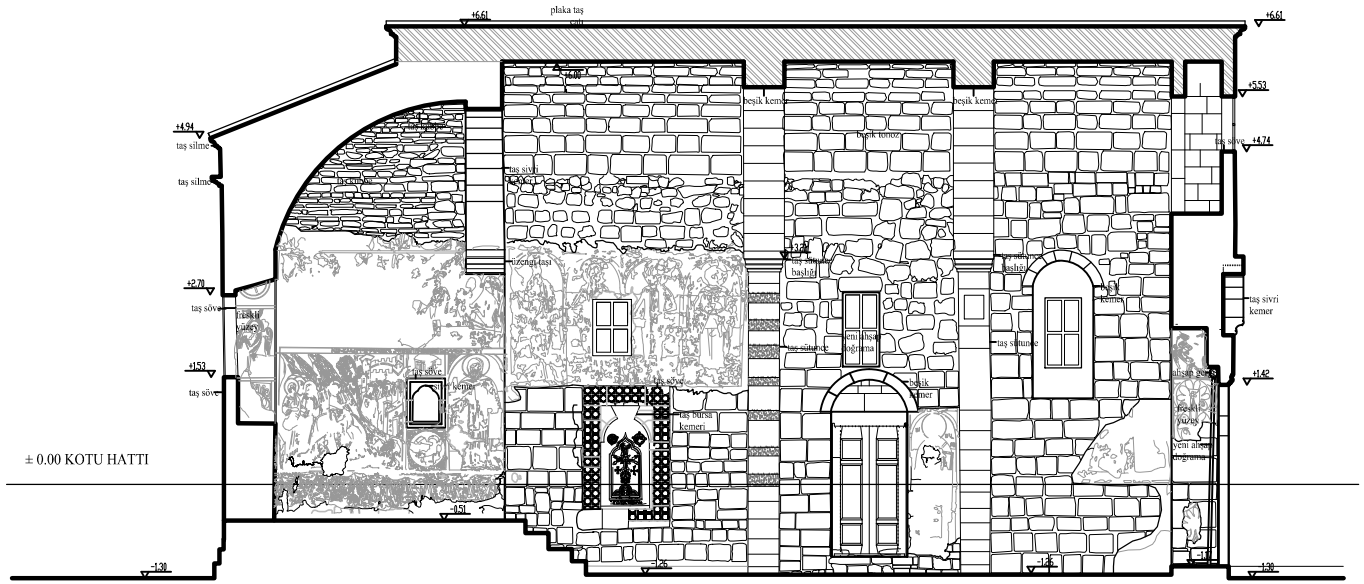
EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : KİLİSE A1-A1 KESİTİ

PAFTA NO : 6		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.7. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A2-A2 kesiti

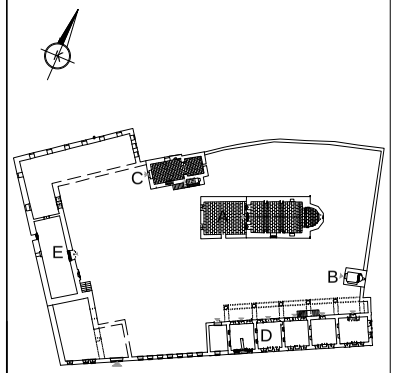

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

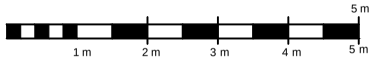

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

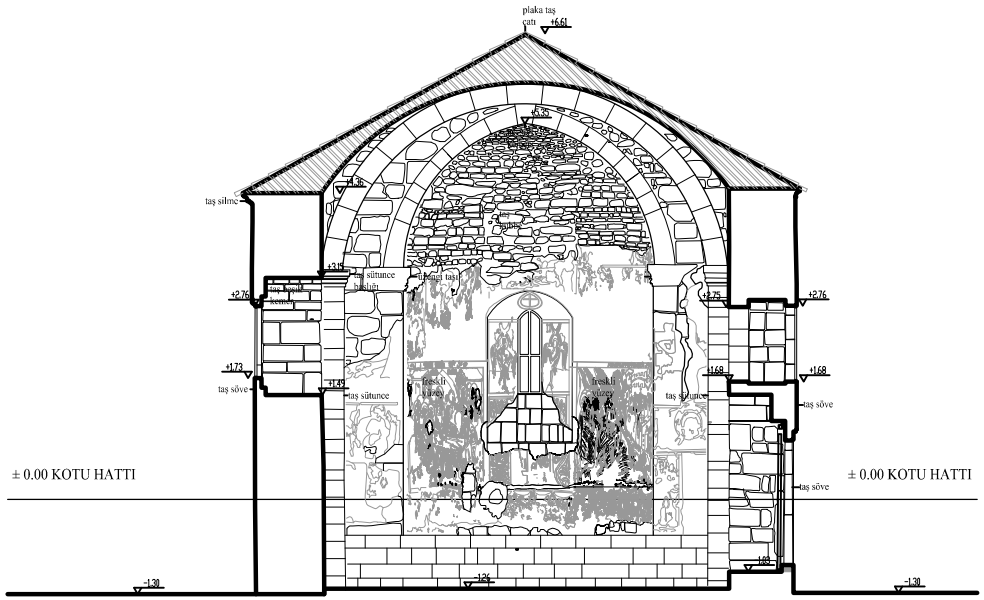
EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : KİLİSE A2-A2 KESİTİ

PAFTA NO : 7		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.8. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise A1-A1 kesiti

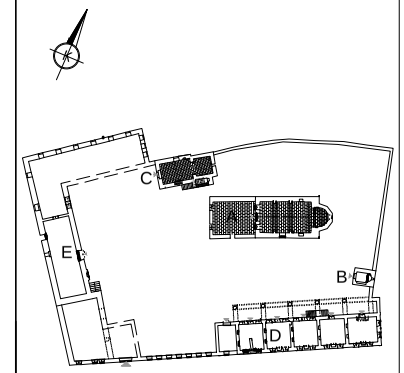

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

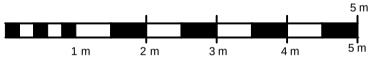

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

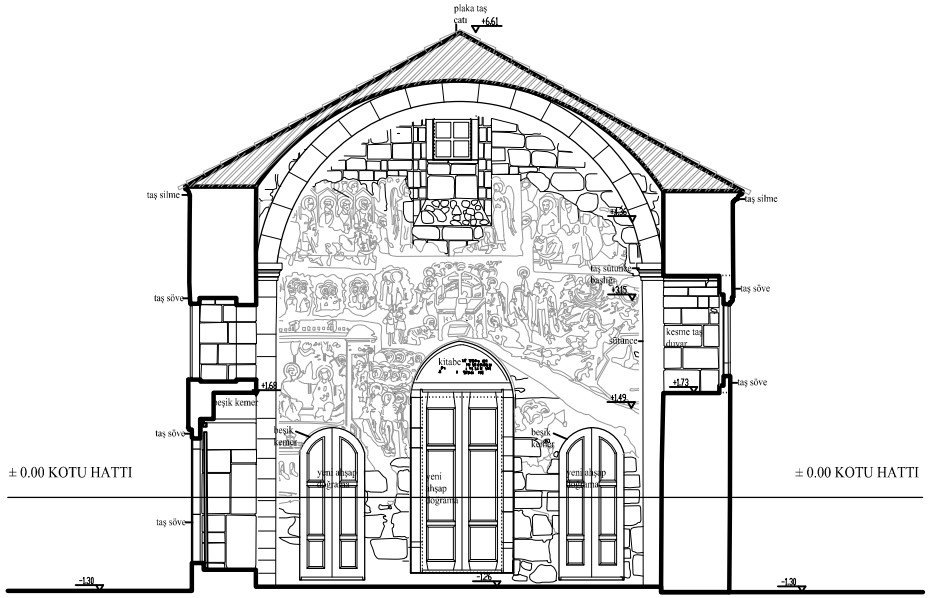
EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : KİLİSE B1-B1 KESİTİ

PAFTA NO : 8		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.9. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B1-B1 kesiti

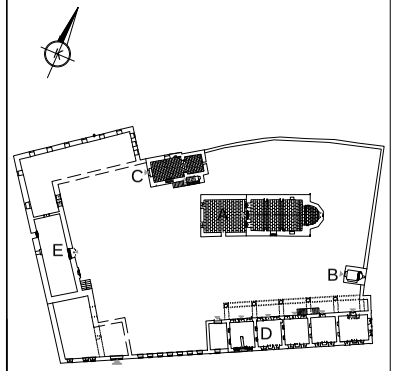

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

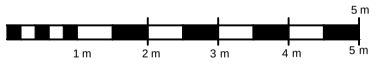

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

EKLENEN BÖLÜMLER

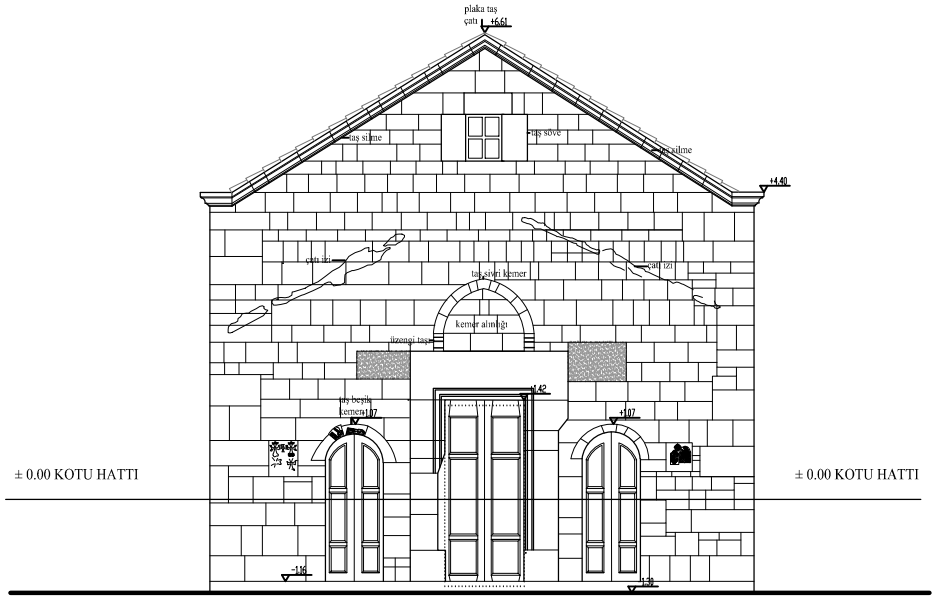
PAFTA ADI : KİLİSE B2-B2 KESİTİ

PAFTA NO : 9		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.10. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise B2-B2 kesiti

EK-9 (Devam) Restorasyon Paftaları

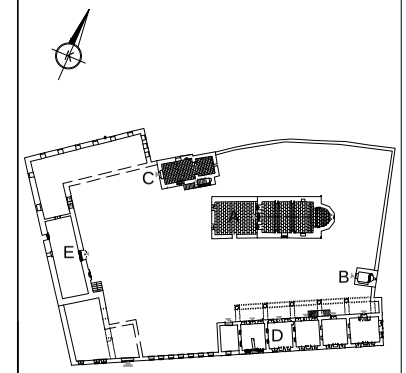

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

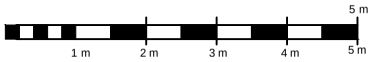

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

EKLENEN BÖLÜMLER

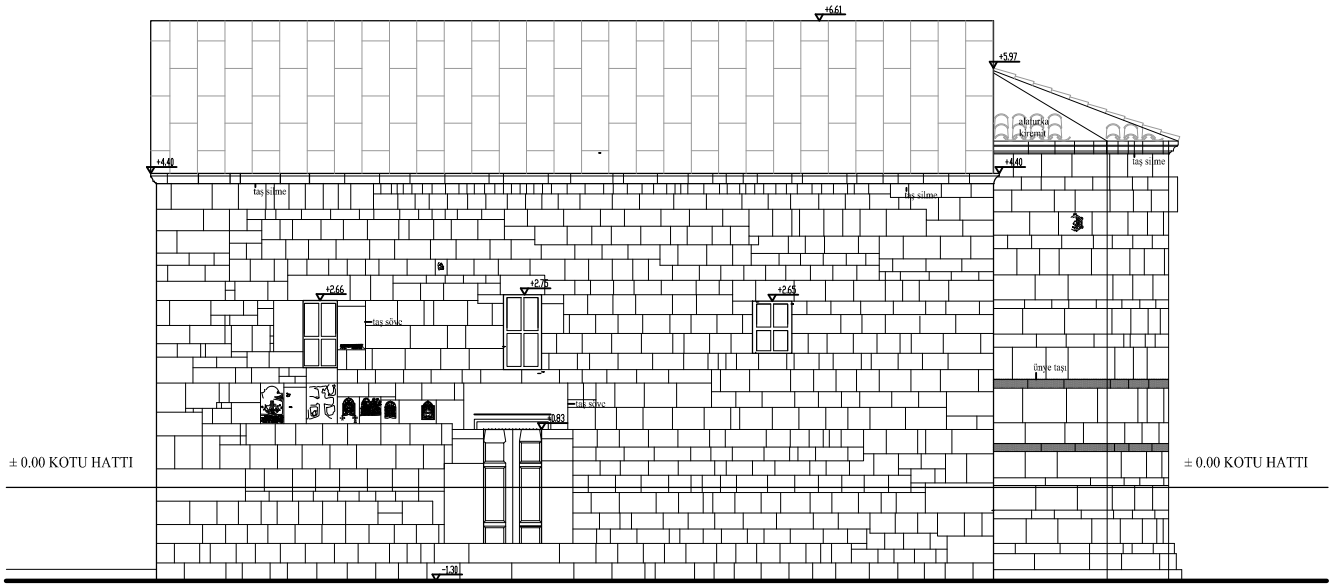
PAFTA ADI : BATI GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 10		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.11. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise batı cephesi

EK-9 (Devam) Restorasyon Paftaları

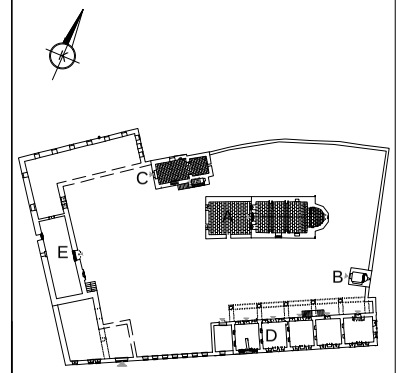

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

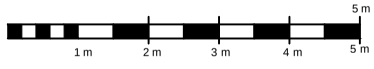

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

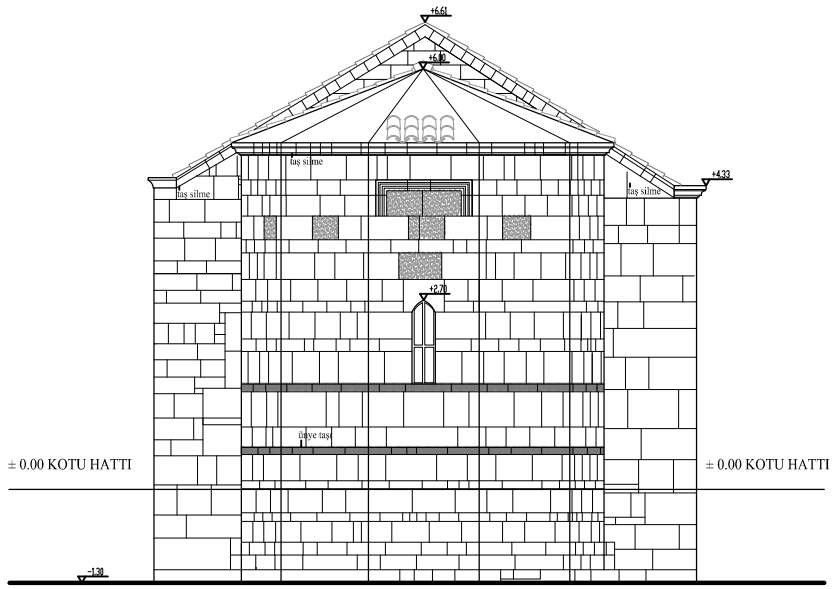
EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : KİLİSE GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO :11		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.12. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise güney cephesi

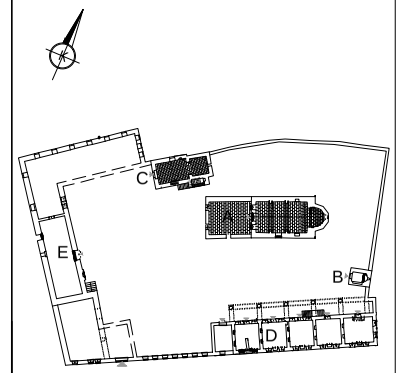

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN:010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

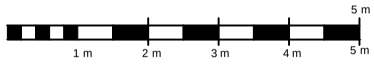

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

EKLENEN BÖLÜMLER

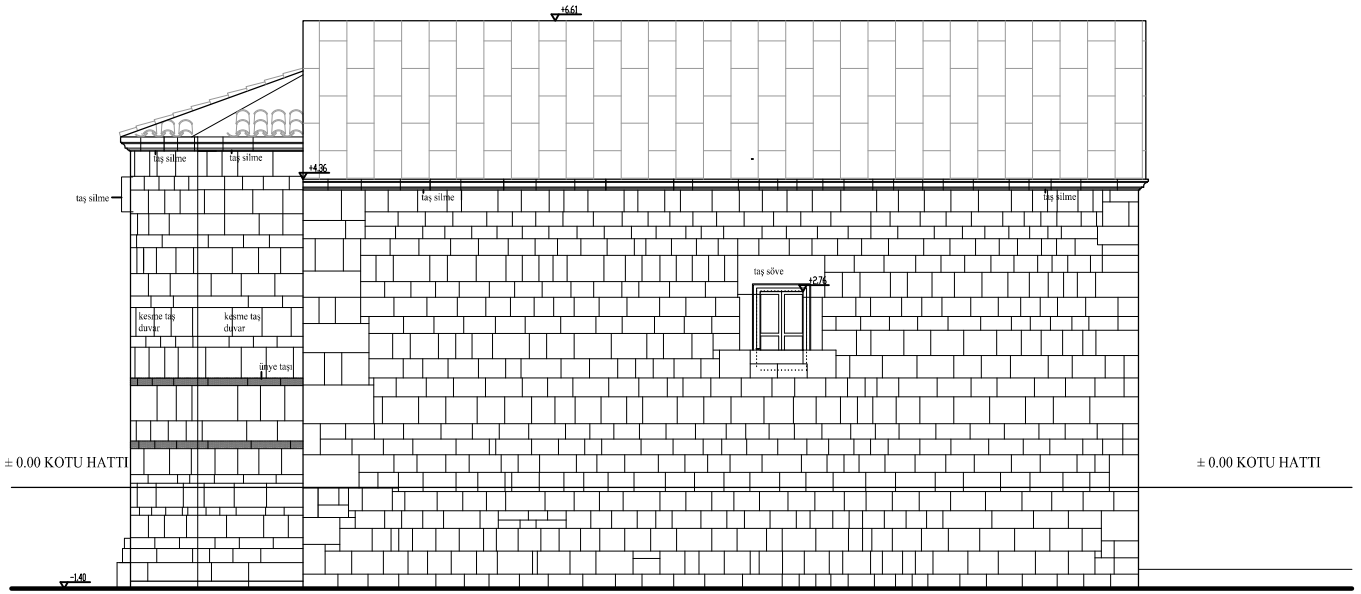
PAFTA ADI : KİLİSE DOĞU GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 12		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.13. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise doğu cephesi

EK-9 (Devam) Restorasyon Paftaları

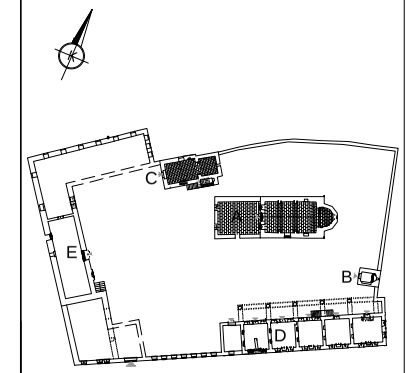

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

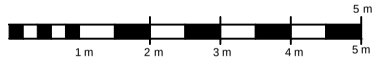

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

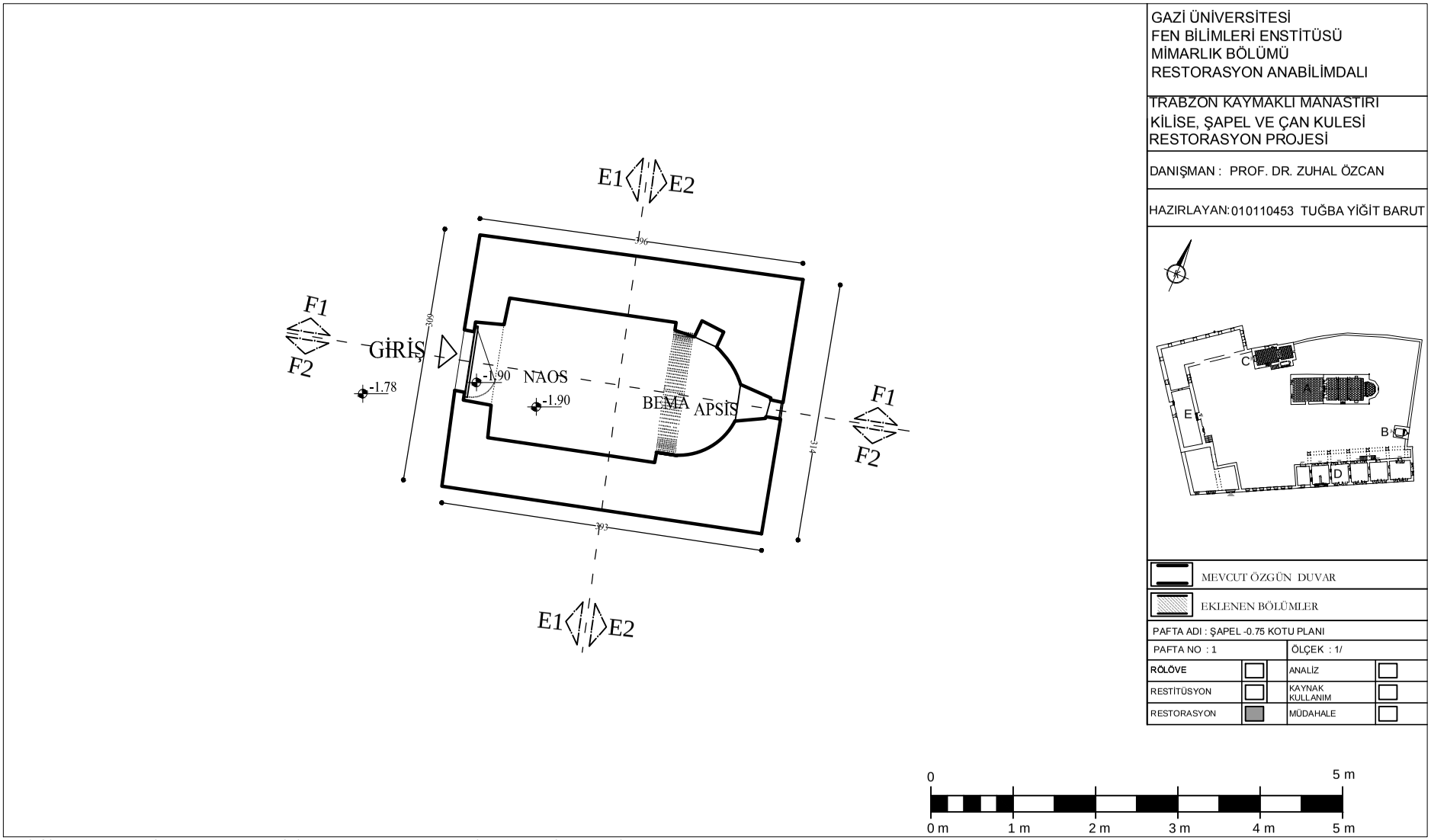
EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : KİLİSE KUZEY GÖRÜNÜŞÜ

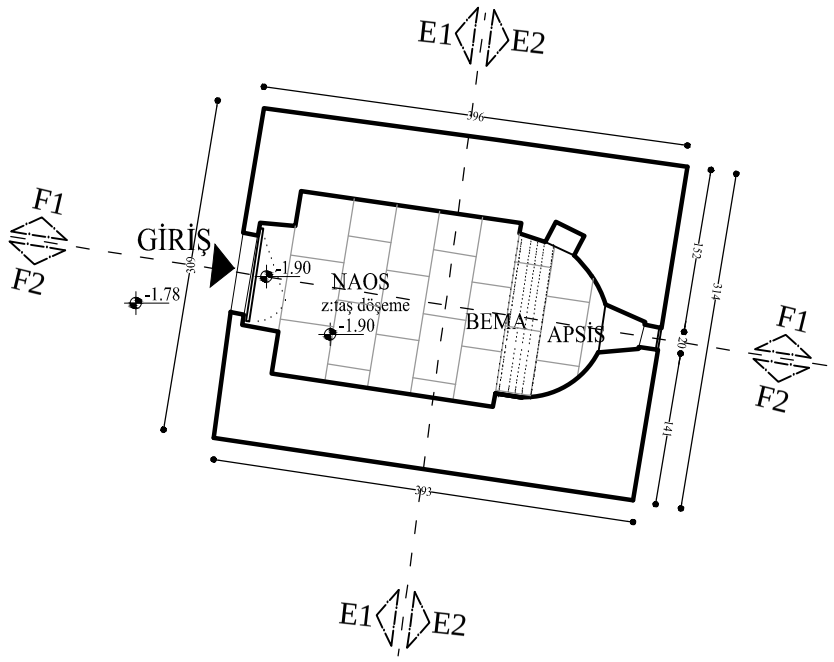
PAFTA NO : 13		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.14. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Kilise kuzey cephesi

Şekil 9.15. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu planı

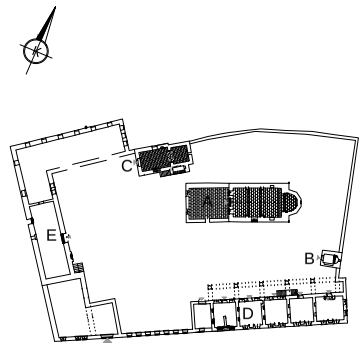

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

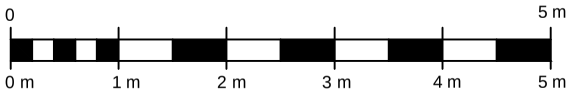

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

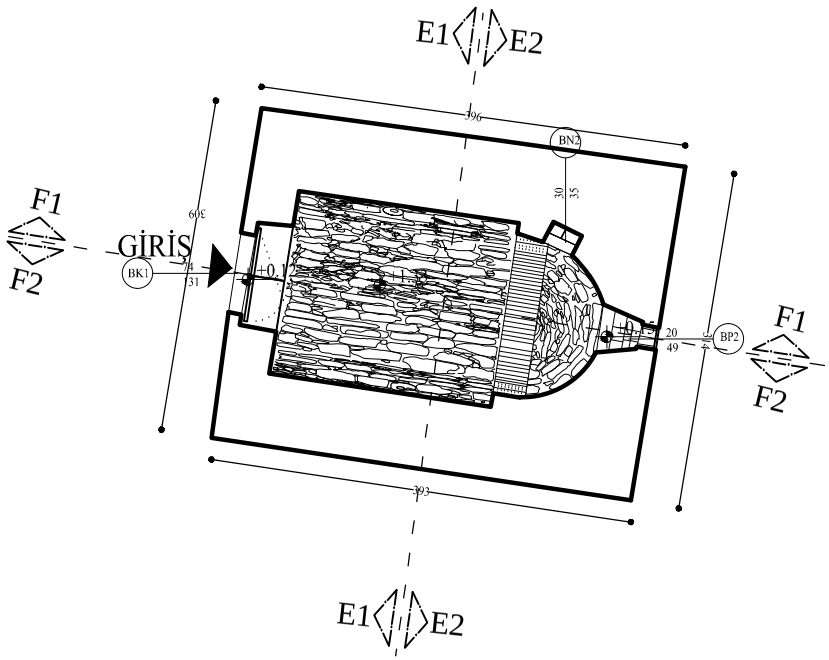
EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : ŞAPEL -0.75 KOTU DÖŞEME PLANI

PAFTA NO : 2		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	MÜDAHALE	☐

Şekil 9.16. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu döşeme planı

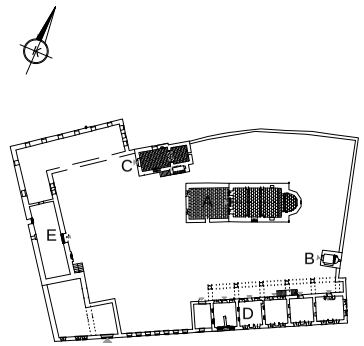

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

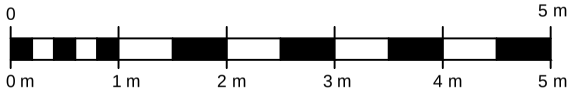
TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

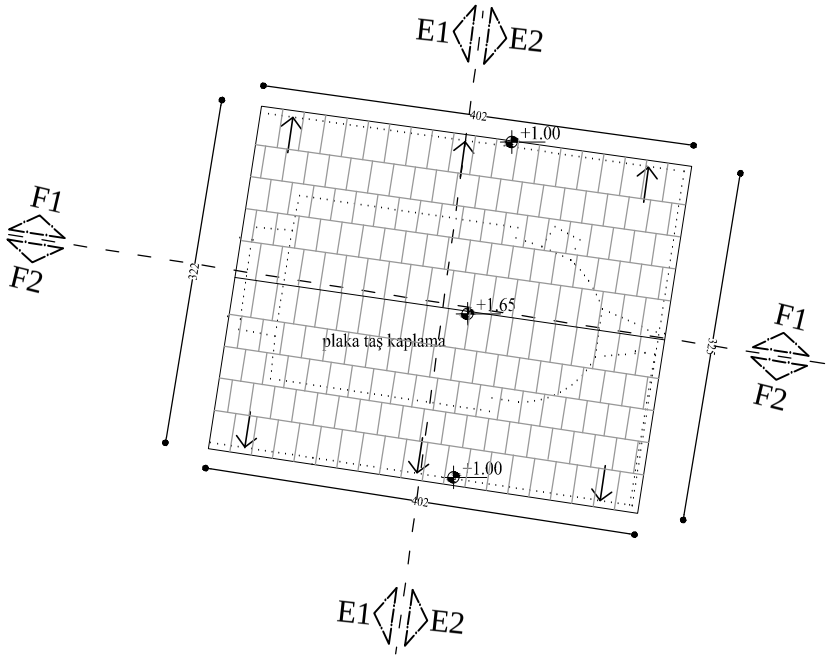
HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR			
EKLENEN BÖLÜMLER			
PAFTA ADI : ŞAPEL -0.75 KOTU TAVAN PLANI			
PAFTA NO : 3		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	MÜDAHALE	☐

Şekil 9.17. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel -0.75 kotu tavan planı

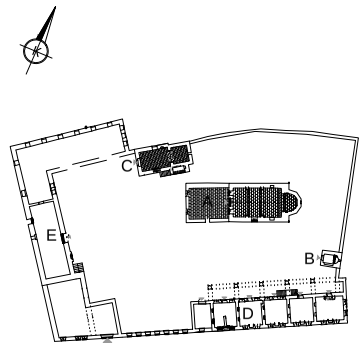

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

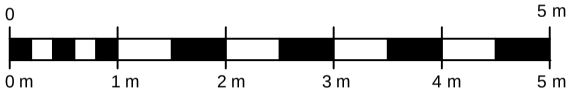

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

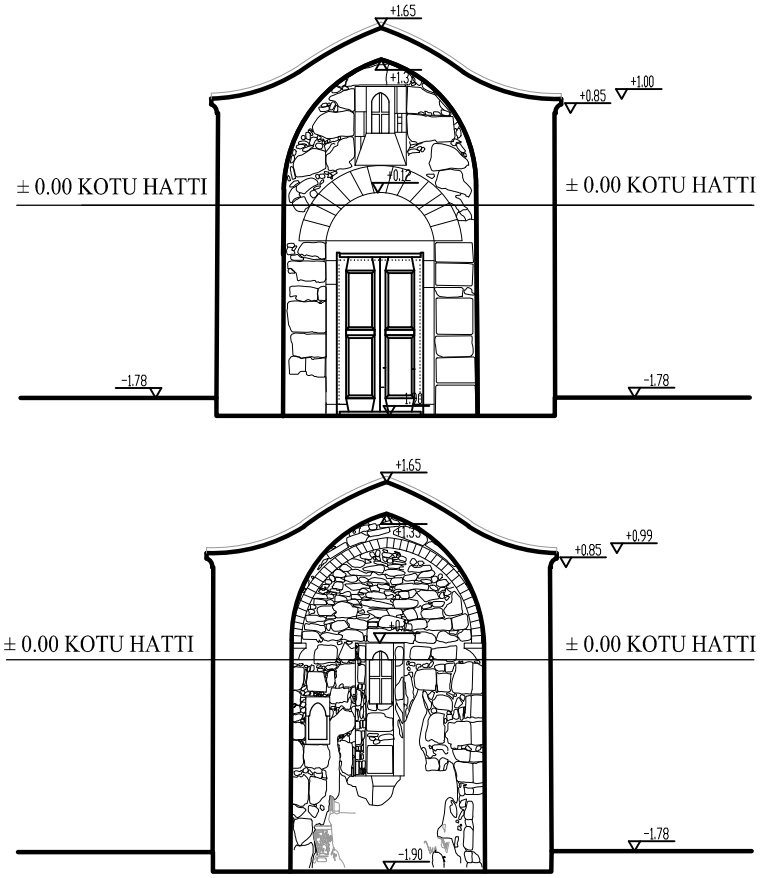
EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : ÇATI PLANI

PAFTA NO : 4		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	MÜDAHALE	☐

Şekil 9.18. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel çatı planı

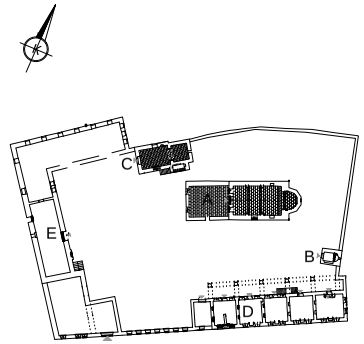

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

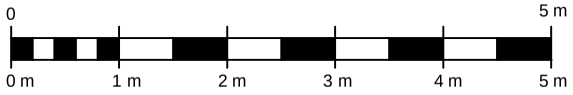

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

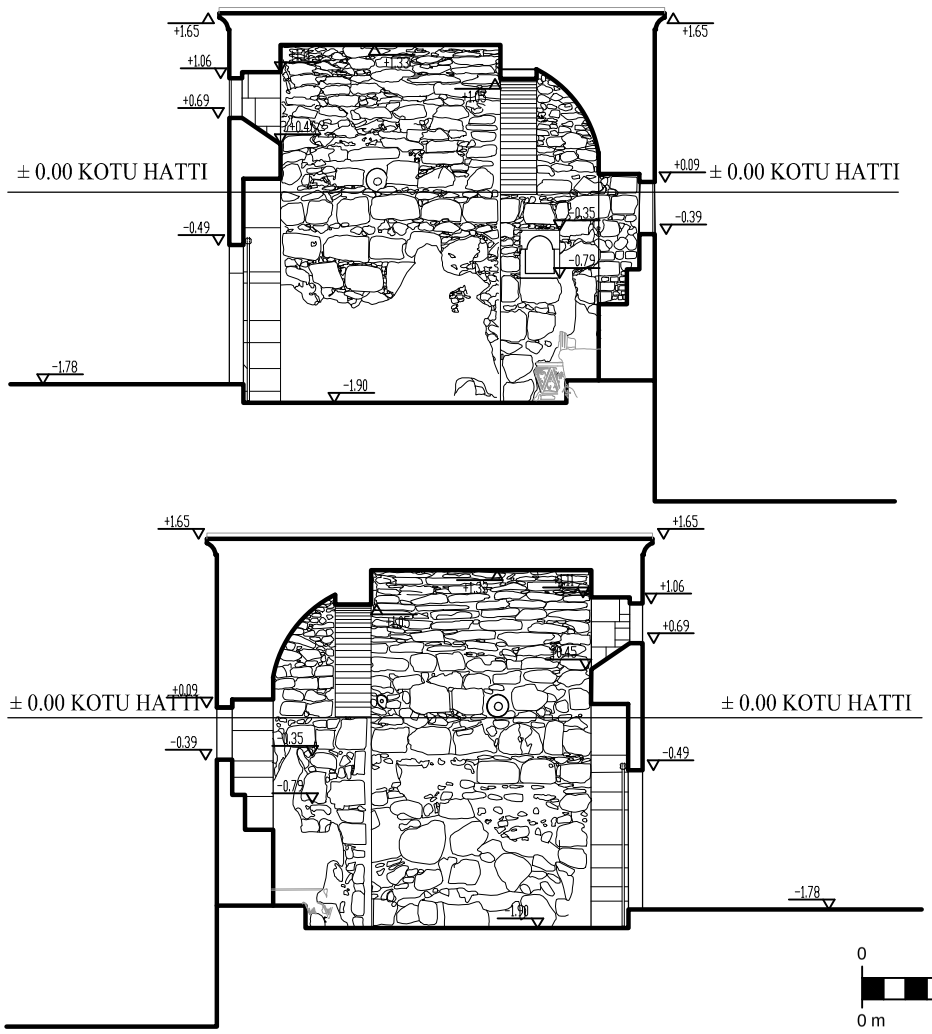
EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : E1-E1 VE E2-E2 KESİTİ

PAFTA NO : 5		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	MÜDAHALE	☐

Şekil 9.19. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel E1-E1, E2-E2 görünüşü

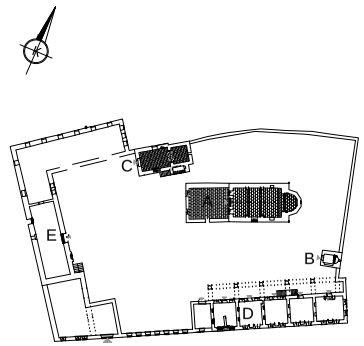

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

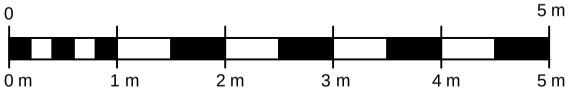

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

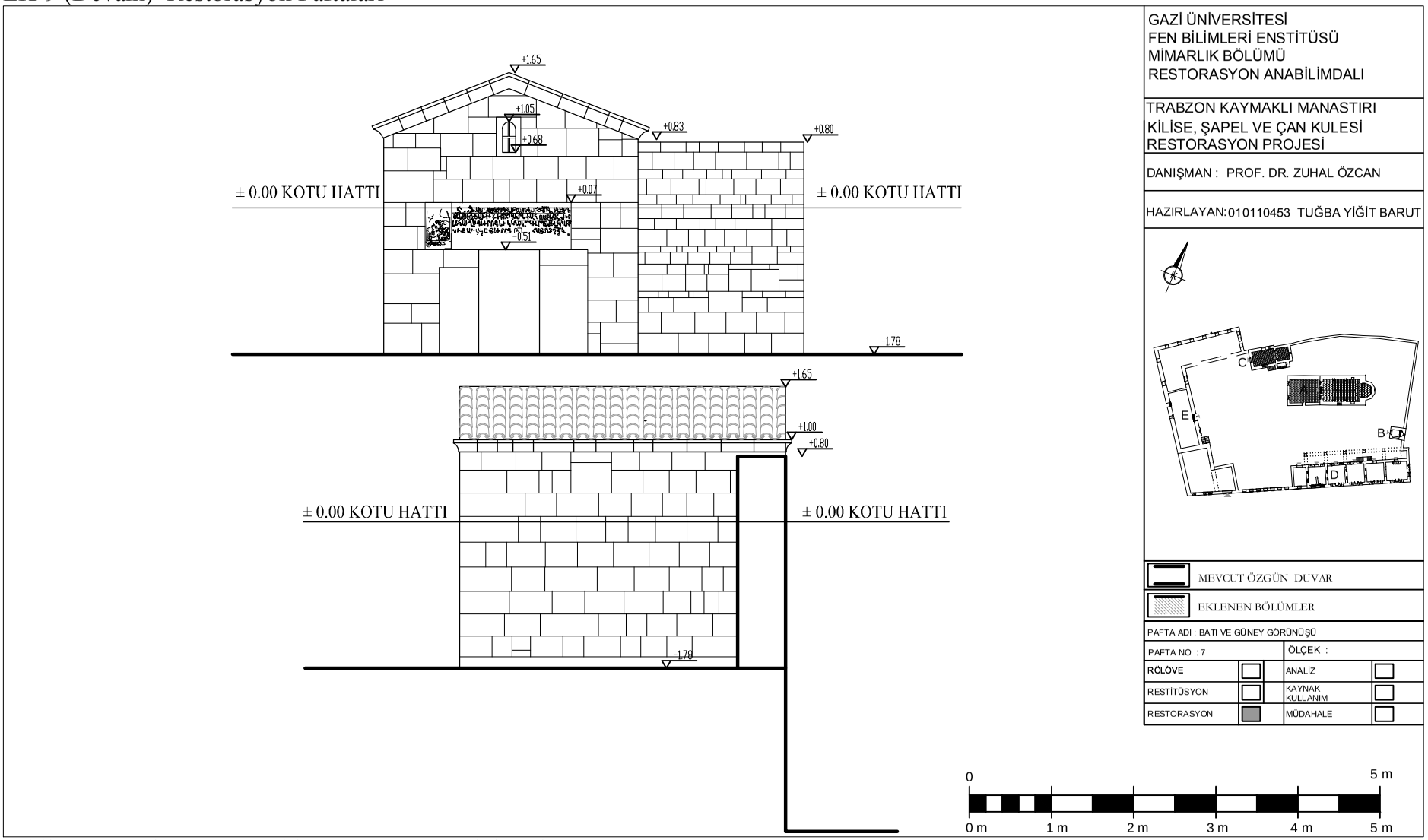
EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : F1-F1 VE F2-F2 KESİTİ

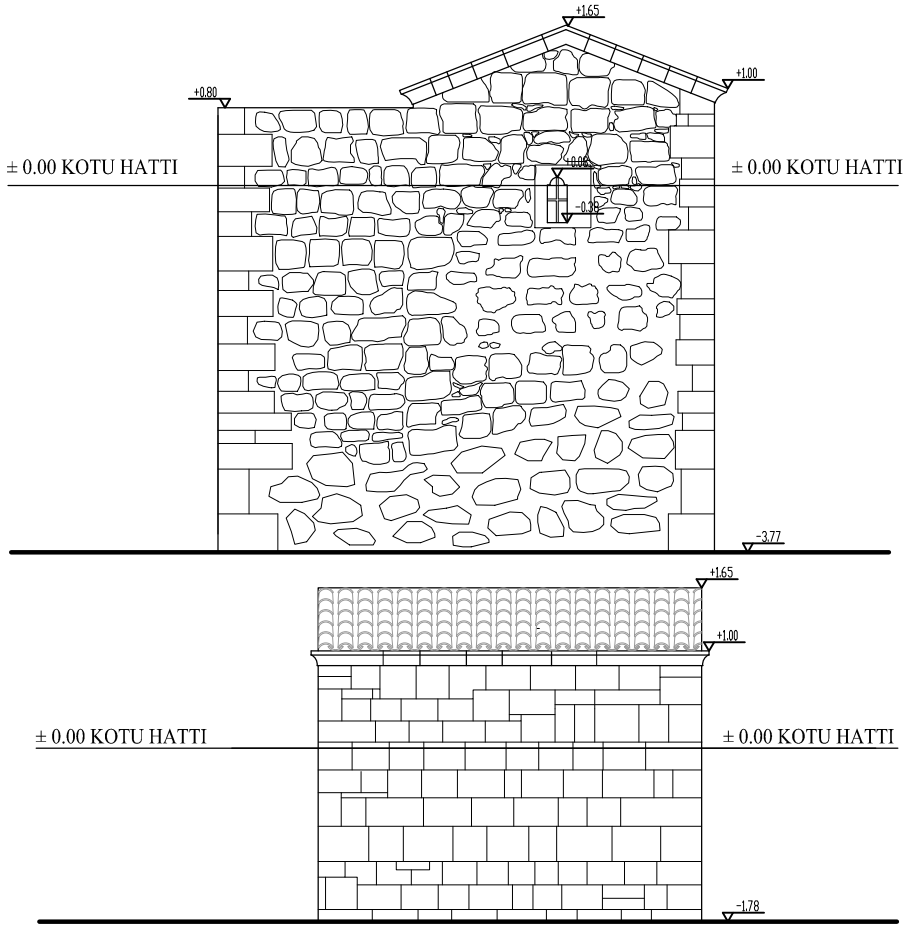
PAFTA NO : 6		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	MÜDAHALE	☐

Şekil 9.20. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel F1-F1, F2-F2 kesiti

Şekil 9.21. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel batı-kuzey görünüşü

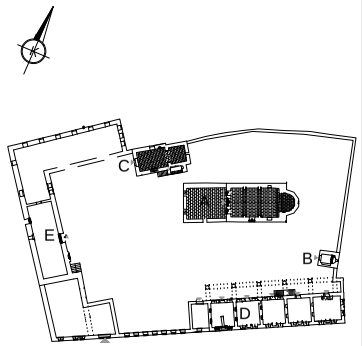

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN: 010110453 TUĞBA YİĞİT BARUT

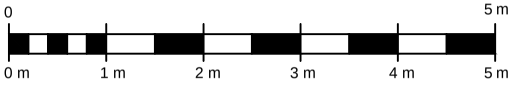

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

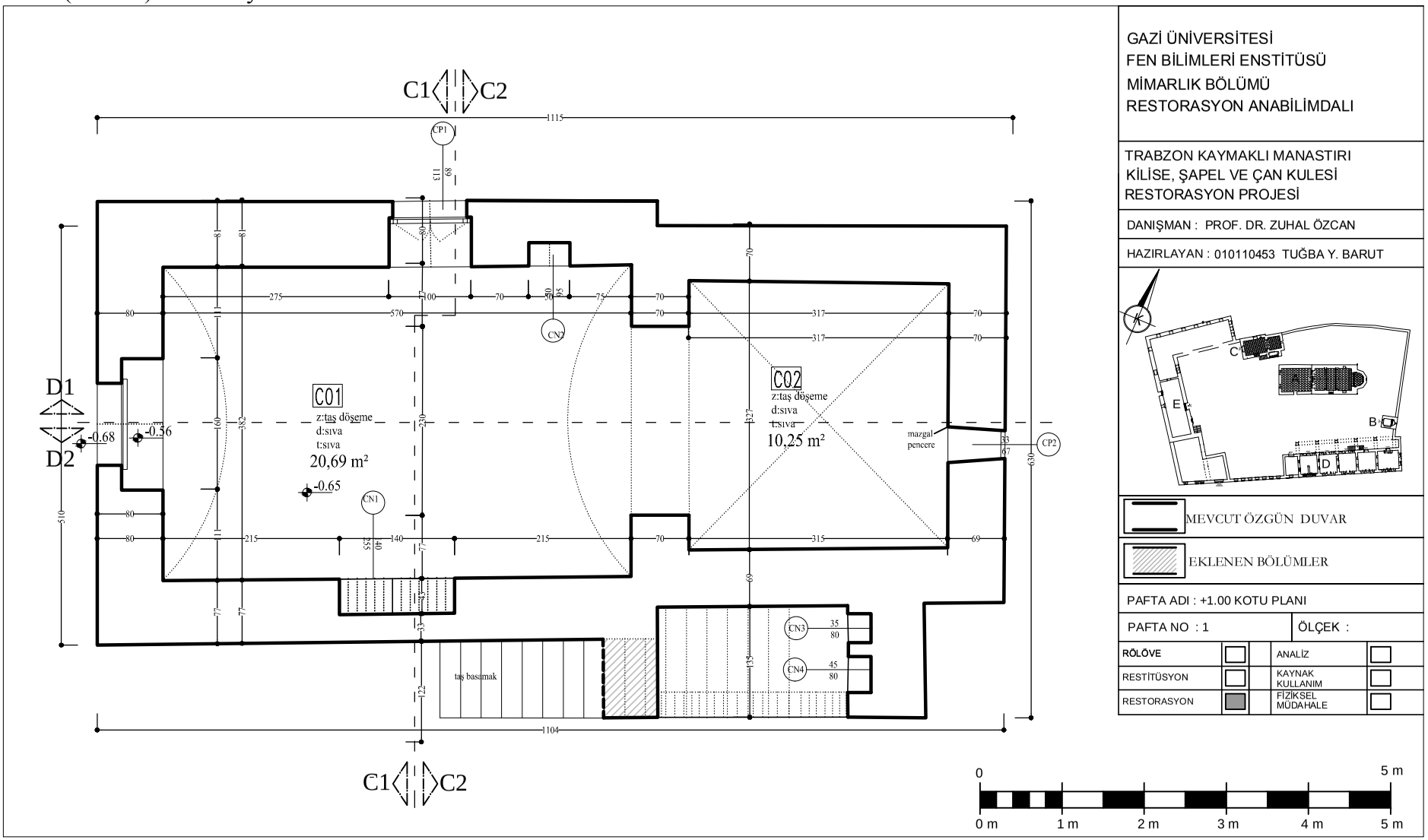
EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : DOĞU VE KUZEY GÖRÜNÜŞÜ

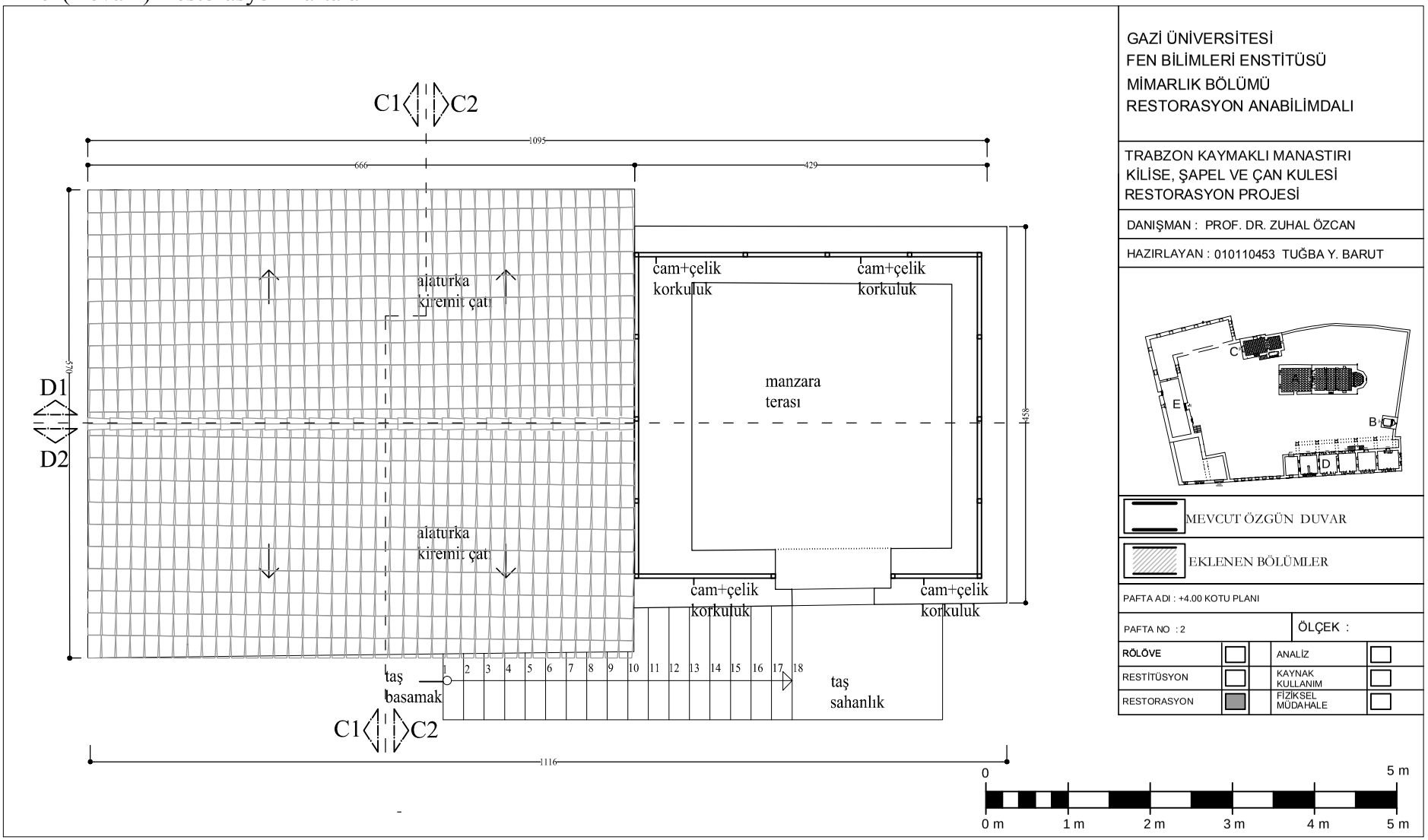
PAFTA NO : 8		ÖLÇEK :	
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	MÜDAHALE	☐

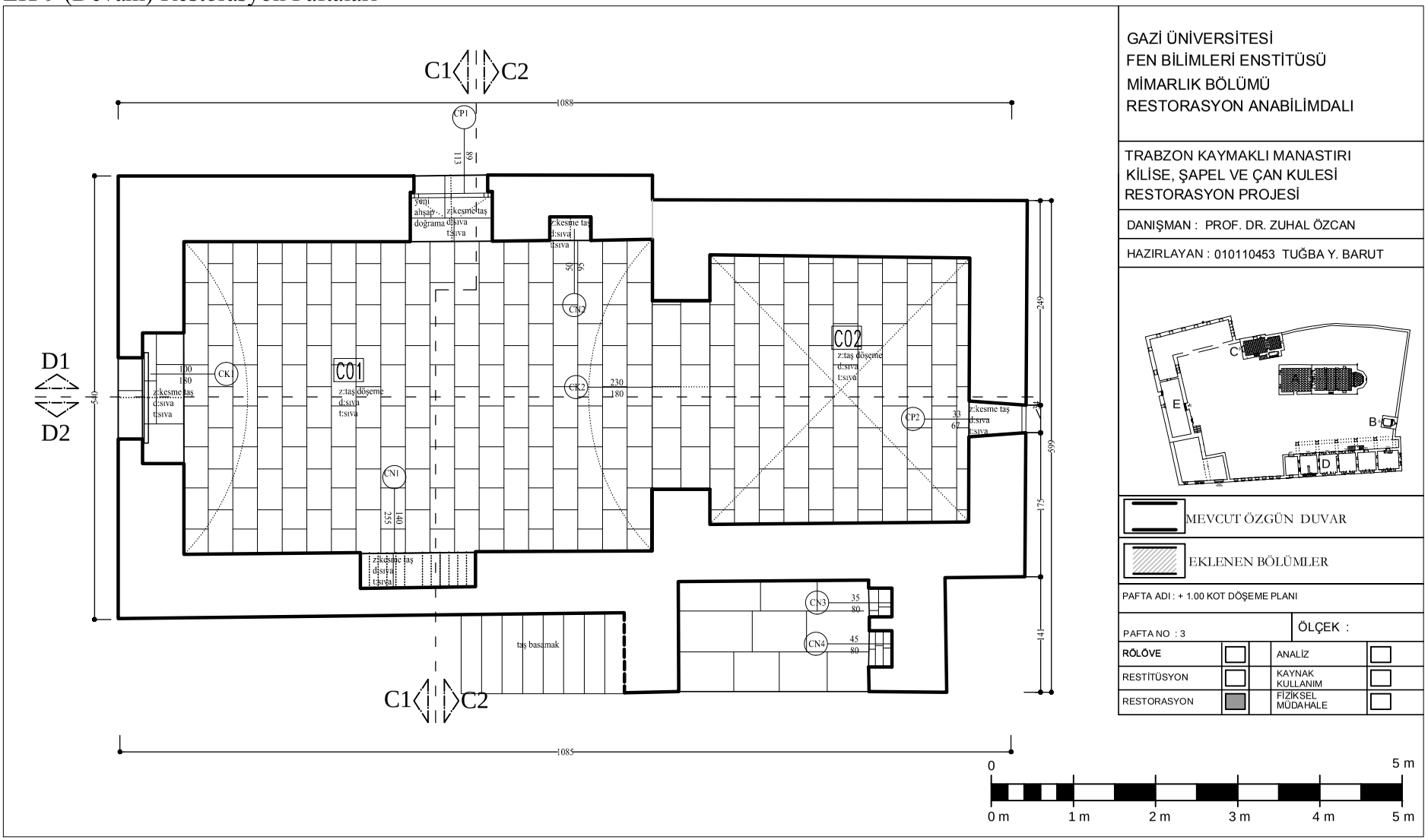
Şekil 9.22. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Şapel doğu-güney cephesi

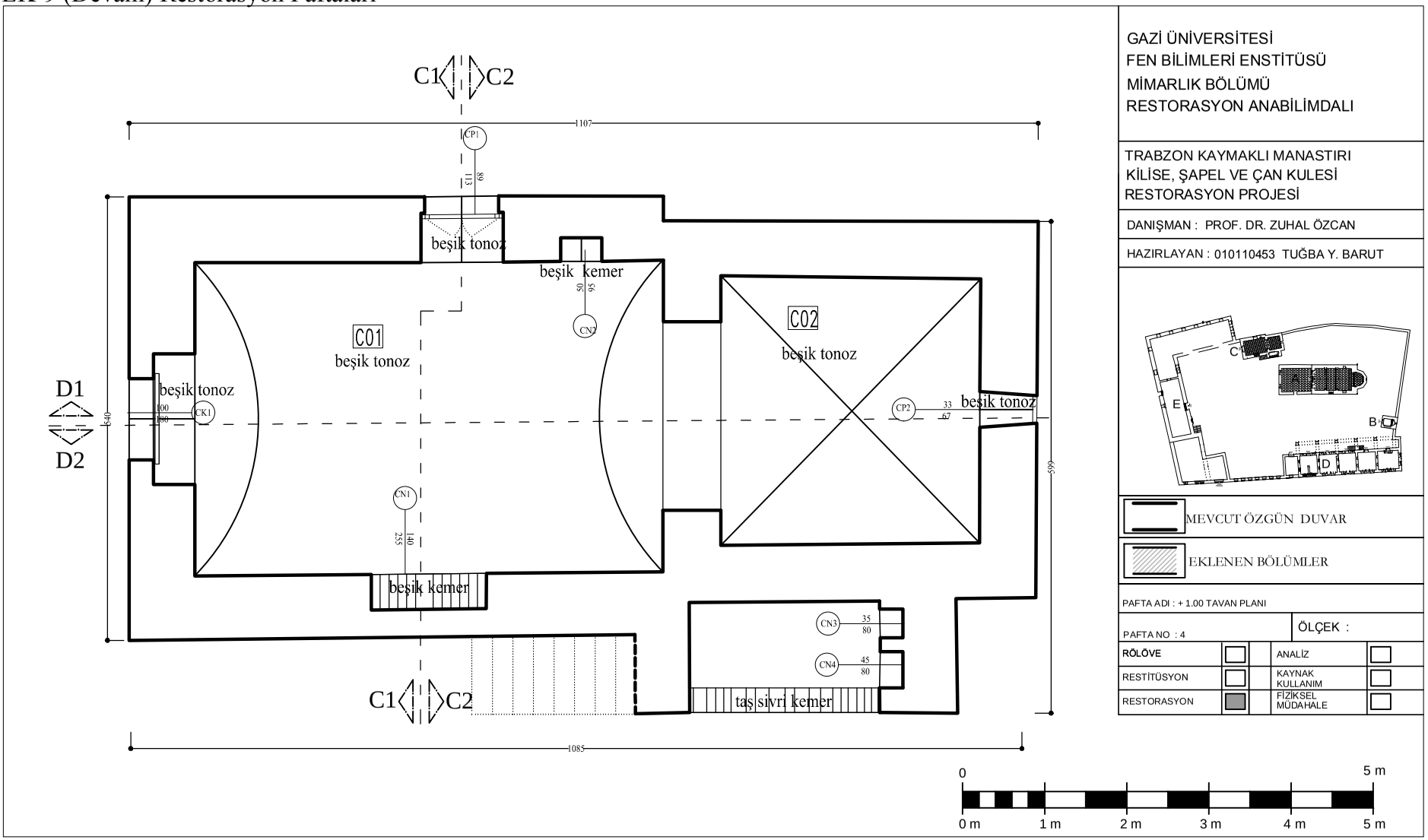
Şekil 9.23. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kotu planı

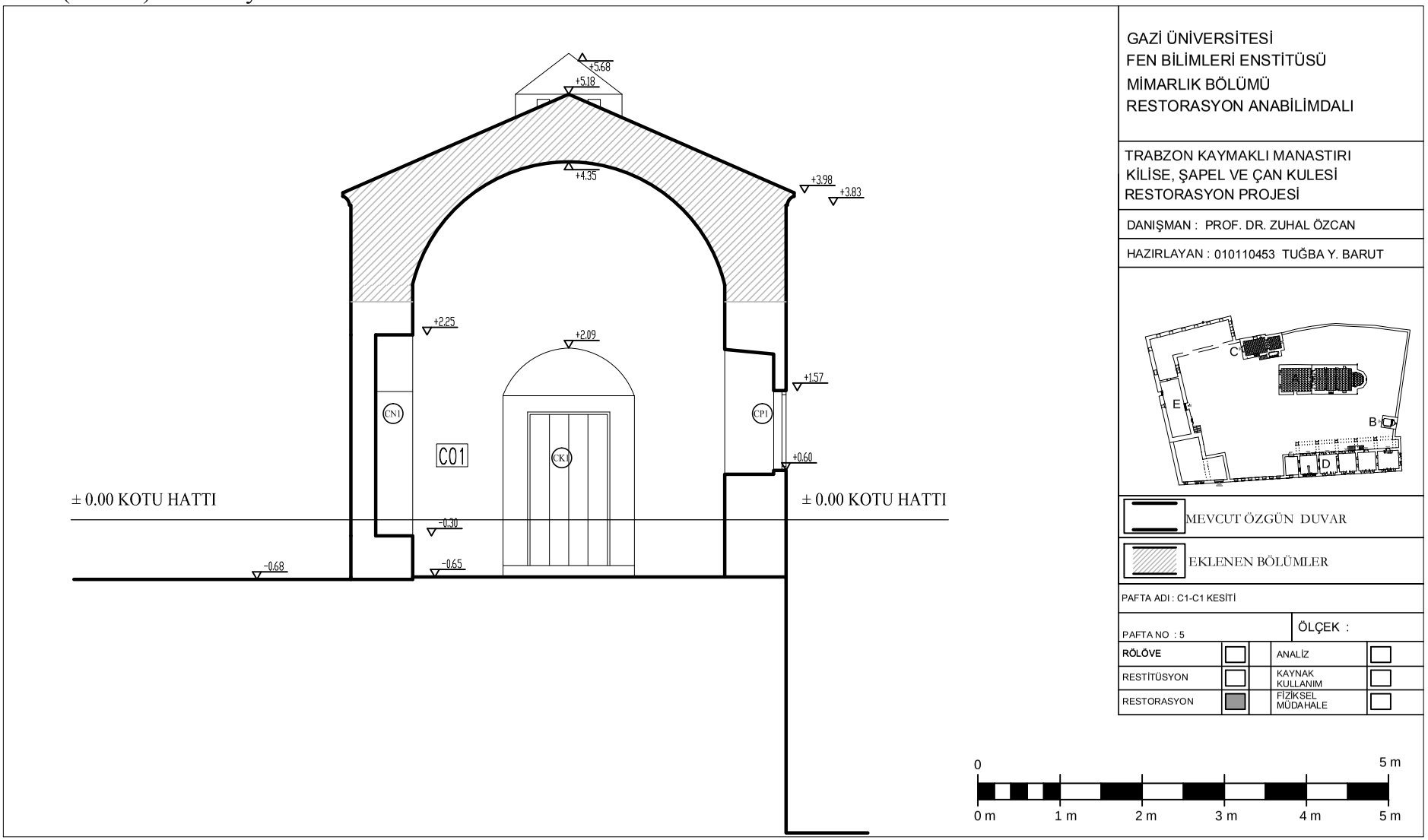
Şekil 9.24. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi çatı planı

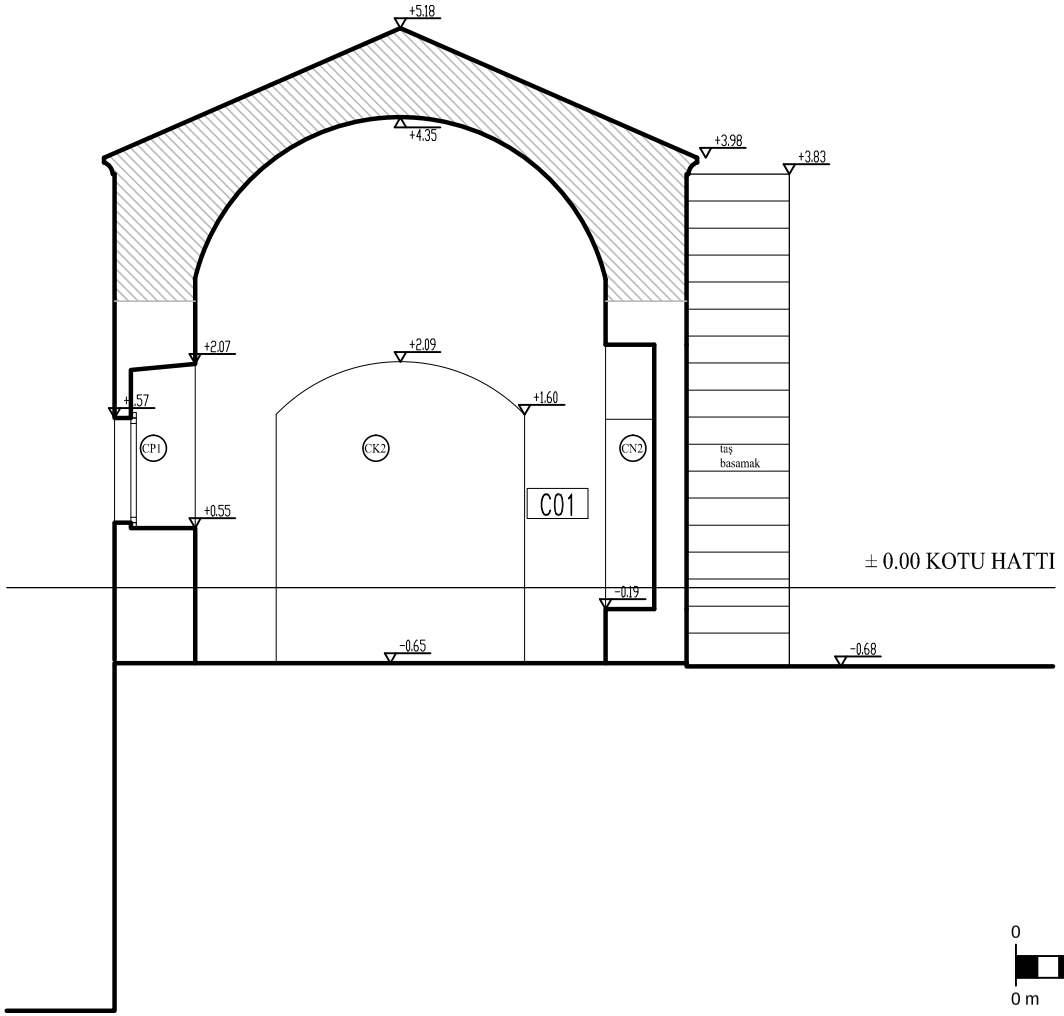
Şekil 9.25. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi +1.00 kot döşeme planı

Şekil 9.26. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan-kulesi +1.00 kot tavan planı

Şekil 9.27. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C1-C1 kesiti

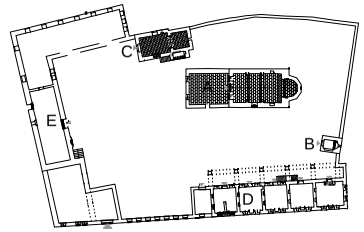

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

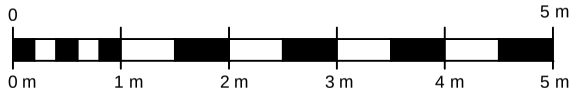
MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

EKLENEN BÖLÜMLER

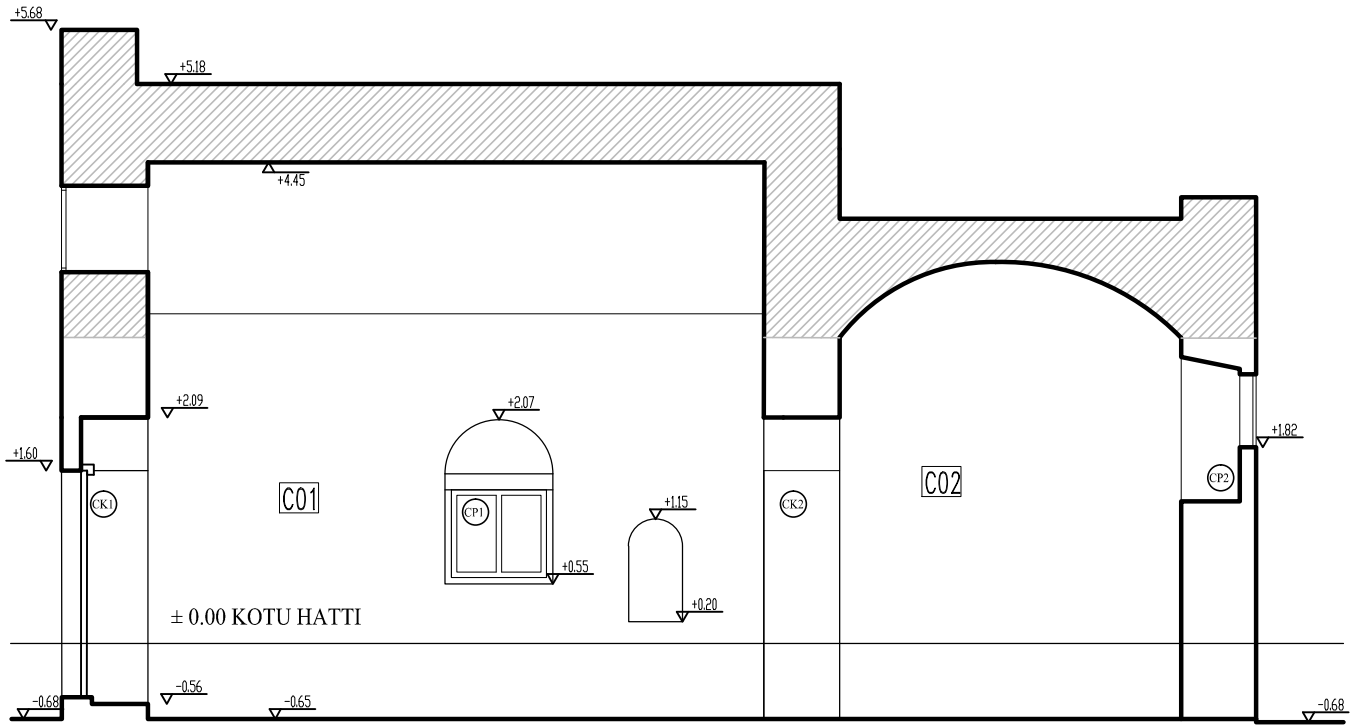
PAFTA ADI : C2-C2 KESİTİ

PAFTA NO : 6 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.28. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi C2-C2 kesiti

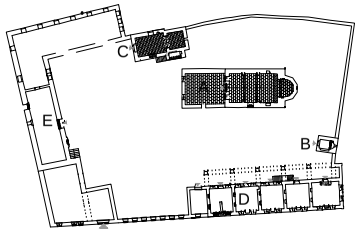

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

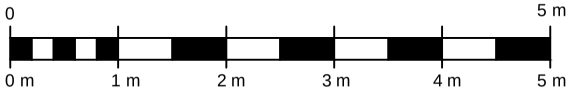
MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

EKLENEN BÖLÜMLER

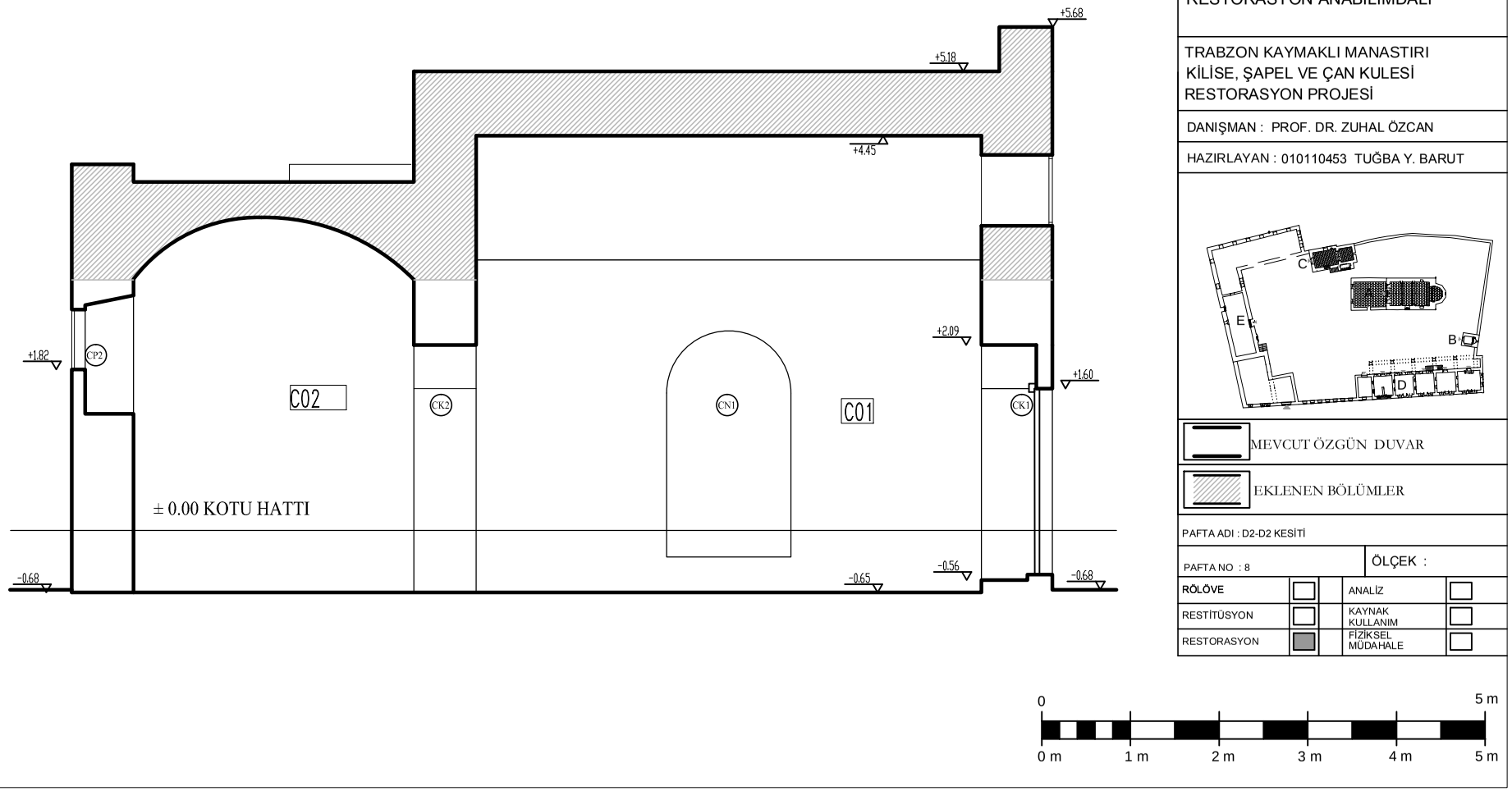
PAFTA ADI : D1-D1 KESİTİ

PAFTA NO : 7 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

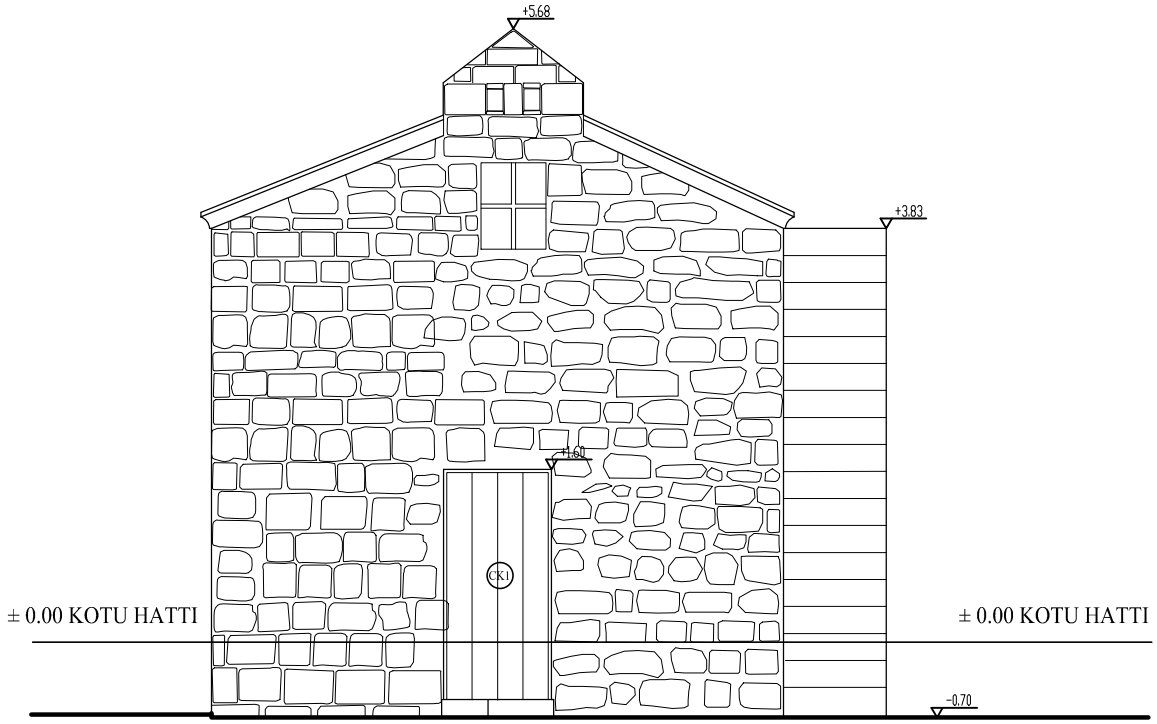

Şekil 9.29. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D1-D1 kesiti

Şekil 9.30. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi D2-D2 kesiti

EK-9 (Devam) Restorasyon Paftaları

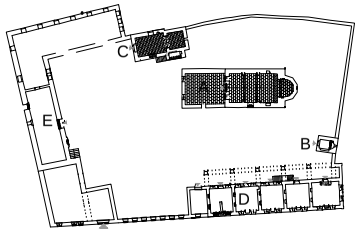

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

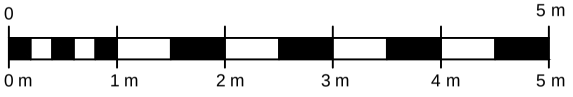
MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : BATI GÖRÜNÜŞÜ

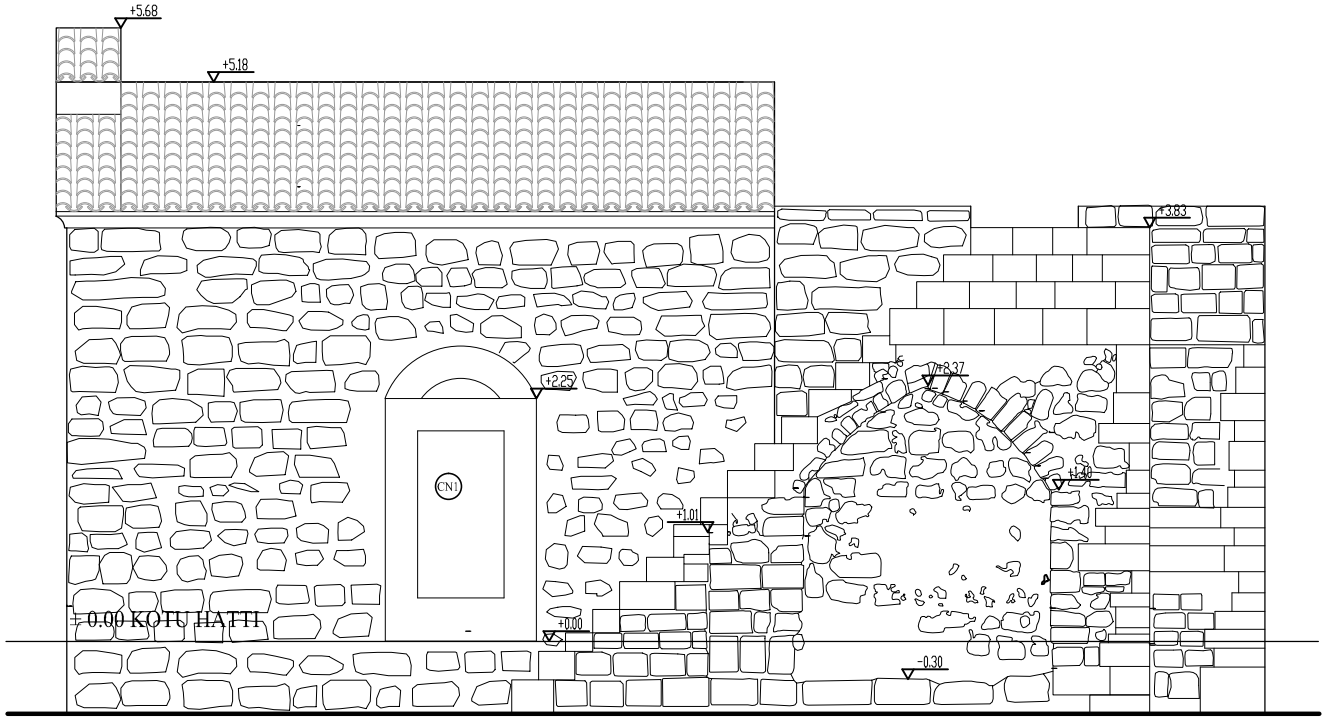
PAFTA NO : 9 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.31. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi batı görünüşü

EK-9 (Devam) Restorasyon Paftaları

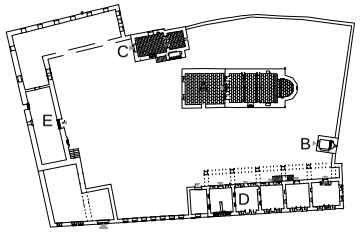

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

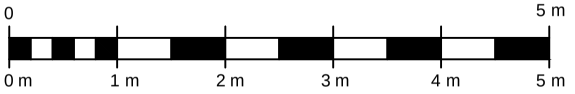
EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

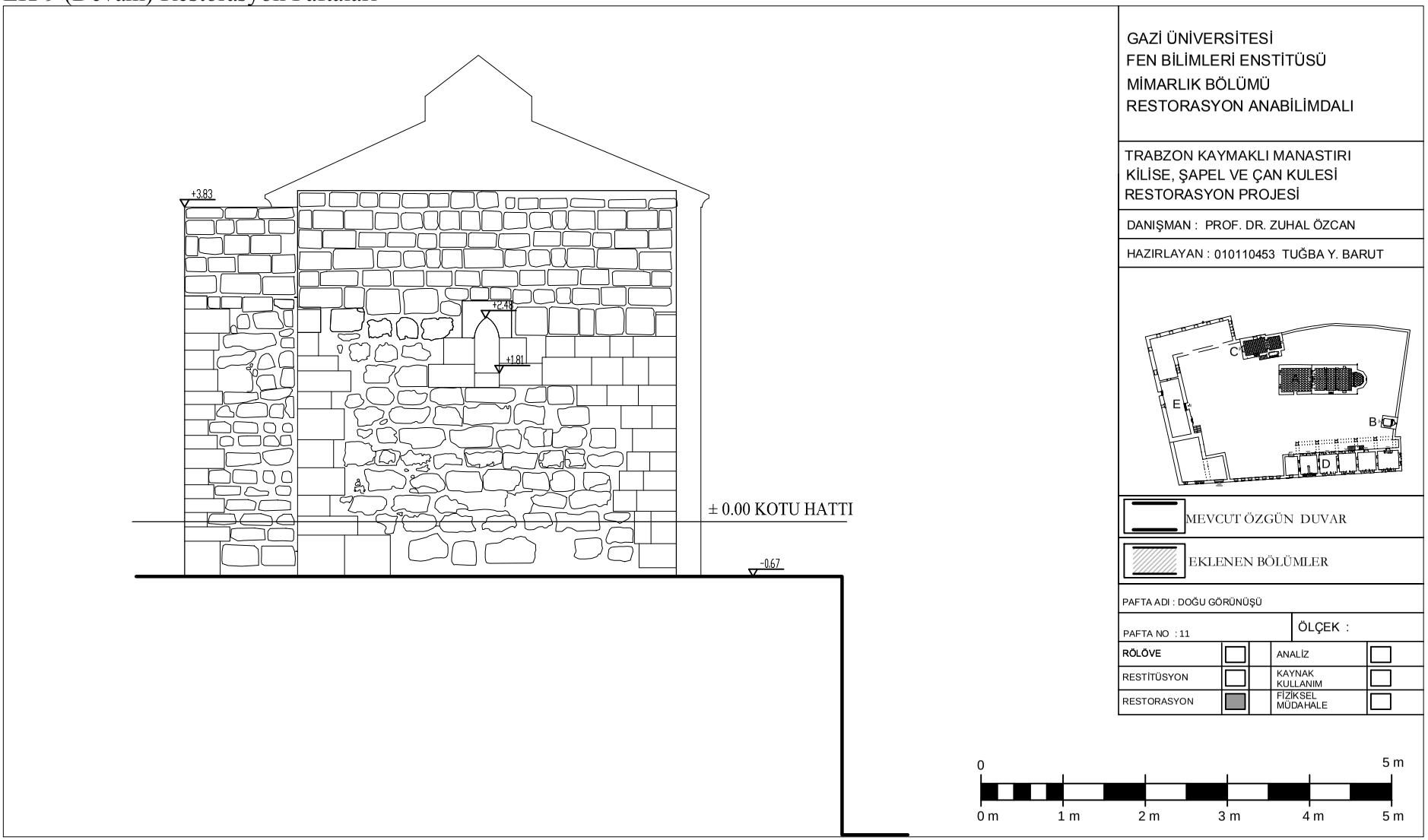
PAFTA NO : 10

ÖLÇEK :

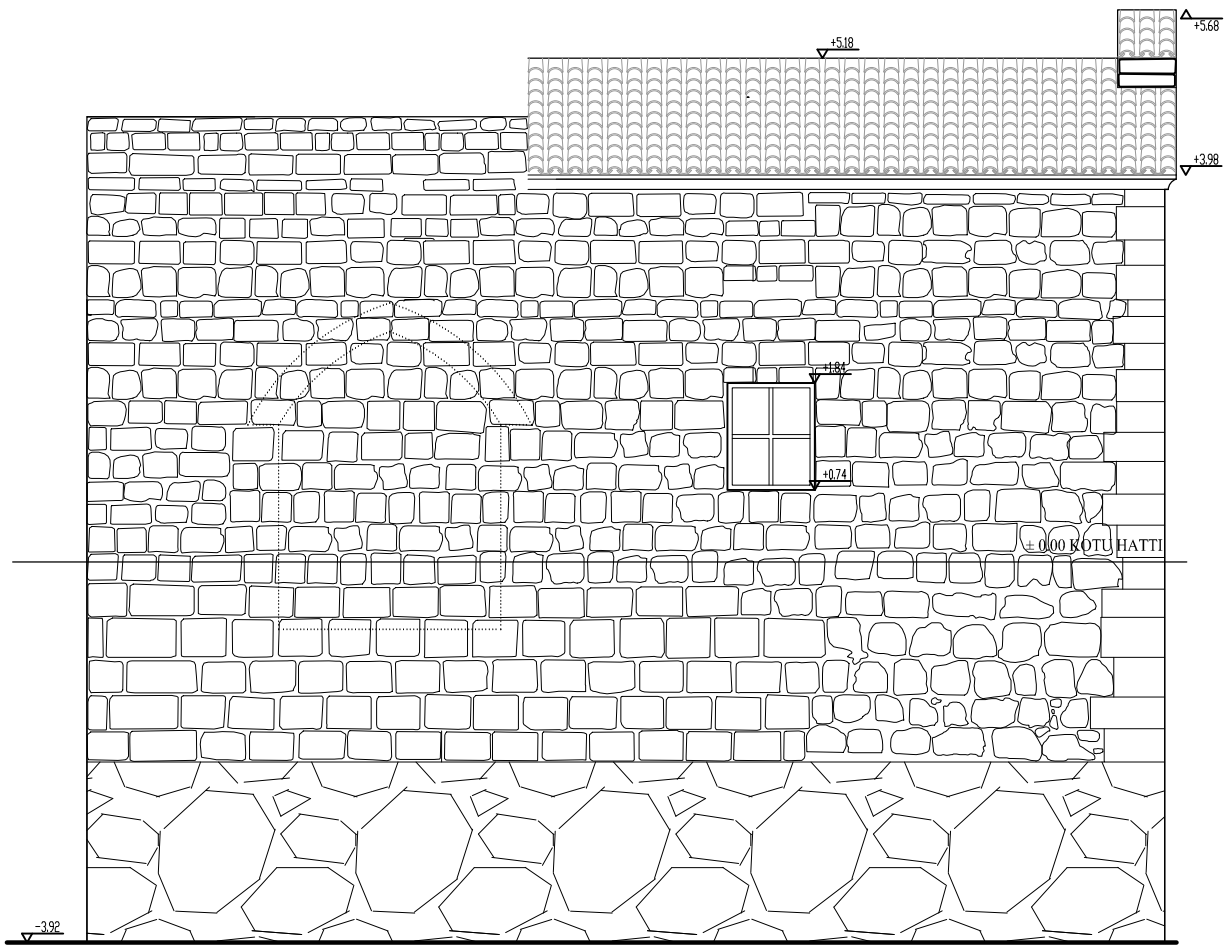
RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.32. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi güney görünüşü

Şekil 9.33. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi doğu görünüşü

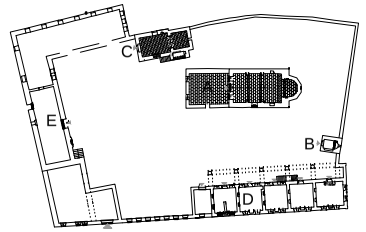

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
RESTORASYON ANABİLİMDALI

TRABZON KAYMAKLI MANASTIRI
KİLİSE, ŞAPEL VE ÇAN KULESİ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN : PROF. DR. ZUHAL ÖZCAN

HAZIRLAYAN : 010110453 TUĞBA Y. BARUT

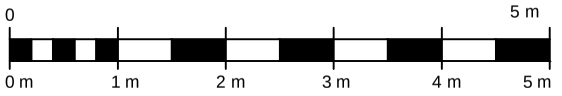
MEVCUT ÖZGÜN DUVAR

EKLENEN BÖLÜMLER

PAFTA ADI : KUZEY GÖRÜNÜŞÜ

PAFTA NO : 12 | ÖLÇEK :

RÖLÖVE	☐	ANALİZ	☐
RESTİTÜSYON	☐	KAYNAK KULLANIM	☐
RESTORASYON	■	FİZİKSEL MÜDAHALE	☐

Şekil 9.34. Trabzon Kaymaklı Manastırı, Çan kulesi kuzey görünüşü

EK-10 Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

1. Fresk

Trabzon Kaymaklı Manastır içerisinde bulunan Kilise ve Şapel'de fresk olduğunu yapılan incelemelerde görülmektedir. Diğer yapılarda fresk olup olmadığı konusunda kesin bir kanıya varılmamaktadır. Kilise içerisinde bulunan fresklerin bir kısmı günümüze ulaşmıştır; ancak şapelde bulunan freskler günümüze ulaşamamıştır. Yapılan çalışmada, Kilise ve Şapel'de bulunan günümüze ulaşmış fresklerden bahsedilecektir.

Yapılarda bulunan freskler, konulu sahneler, sembolik sahneler, tek figürler ve bitkisel süsleme şeklinde kategorilere ayrılmıştır. Öncelikle yapı içerisinde bulunan fresklerin tarihçeleri anlatılmaya çalışılacaktır. Daha sonra freskler, kilisenin batısından başlanarak saat yönünün tersinde ilerlenerek anlatılacaktır. Konulu sahneler, sembolik sahneler, tek figürler ve bitkisel süslemeler için ayrı numaralandırma yapılmıştır.

Konulu sahneler, sembolik sahneler, tek figürler ve bitkisel süslemeler şeklinde yapılan gruplandırmada kategori şu şekilde yapılmıştır:

Sahne/Tek figur No: Resmin numarası verilmiştir.
Adı: Freskin adı verilmiştir.
Resim No: Resmin numarası verilmiştir.
Yeri: Freskin yapı içerisindeki yeri verilmiştir.
Bugünkü durumu: Renkleri solan, tahrip edilen ve bir kısmı yokolan fresklerin bugünkü durumu saptanmıştır.

Yazıt: Fresklerle ilgili bir yazıt olup olmadığı tespit edilmiştir.

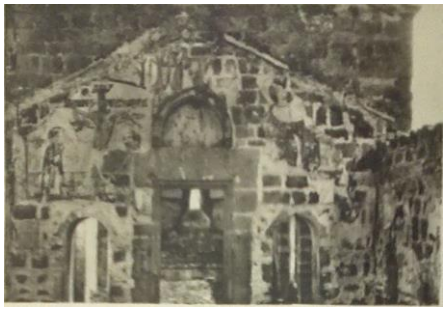
1.1. Kilise

Kilise ve giriş kısmınında bulunan freskleri tarihlendirebilecek herhangi bir kitabe yoktur. Günümüzde olmayan zhamatun (kabul bölümü) sonradan eklenmiş olmasına rağmen bu bölümle kilisede bulunan resimler aynı stile sahiptir.(Resim 1.1) Millet ve Rice göre resimler en erken 18. Yüzyılın ortalarına olabilir. Bir dönem kilisenin üst örtüsü yıkıldığı

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

için, freskler hava şartlarından daha çok etkilenmiştir. Kilisede bulunan fresklerin diğer Ermeni eserlerle yaptığımız karşılaştırmada, Ermeni fresk stilini yansıttığını görmekteyiz. Özellikle bu açıdan Tigran Honents Kilise'siyle olan benzerlikler önemlidir.

A-

B-

Resim 1. 1. A-Zhamatun'da bulunan freskler
B-Batı cephesinde bulunan AK2 üstünde bulunan freskler (Winfield and Wainwright, 1962: 43)

Apsisin kuzey duvarında bir Meryem figürü, güney duvarında ise bir İsa figürü bulunmaktadır. Ancak Millet ve Rice kuzey duvarında iki tane Meryem figüründen, güney duvarında ise iki adet İsa figüründen bahseder. Apsiste freskler üç kademe şeklindedir. Anlatımda en üstteki kademe 1, ortadaki kademe 2, en alttaki kademe 3 notasyonlu anlatılacaktır. Bu kademeler sahnelerin aktarıldığı yerlerdir. 3. kademenin altında geometrik bezeme şeklinde bir bölüm vardır. 3. kademe günümüze ulaşmış olan kademedir. 2. kademede bulunan sahnelerin içeriği fresk boyasında dökülmeler olduğu için, anlaşılmamaktadır. 1. kademe tamamen dökülmüş durumdadır.

Resimlerin Mekân İçerisindeki Dağılımı

Konulu Sahneler

Apsis güney duvar: İsa'nın Kudüs'e girişi.
Apsis kuzey duvar: Meryem'in ölüm sahnesi
Naos kuzey duvarının batısı: Aziz Stephan'ın taşlanması.

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

Sembolik Sahneler

Naos, batı duvar: Deesis sahnesi

Tek Figürler

Naosun güney duvarında AK3 ün batısı: Tanımlanamayan figür.
Naosun güney duvarının doğusu: Tanımlanamayan dört adet figür. (İkinci kademe)
Naosun doğu duvarının güneyi: İsa + Meryem + Tanımlanamayan figür.
Apsisin güney duvarı: Yapı figürü + madalyon içinde aziz + Aziz Kristoforos.
Naosun doğu duvarının kuzeyi: Tanımlanamayan figürler.
Naosun kuzey duvarının batısı: Tanımlanamayan figür+ Plaster + tanımlanamayan figür.
Naosun kuzey duvarının batısı: Madalyonlar içerisinde Aziz Theopistos, Eustratios ve Agapios.
Naosun kuzey duvarının batısı: Cebrail ve bir aziz.

Sembolik Figürler

Naos batı duvarı AK1 kemer içi: İki tane melek.
Naos batı duvarı AK1 kemer içi: Haç.
Apsisin doğu cephesi AP3 iç kısmı: Haç.
Apsisin doğu cephesi AP3 iç kısmı: Melek figürleri.

Bitkisel Süslemeler

Naos batı duvarı AK1 duvarlar: Çiçek motifleri.
Naos batı duvarı AK2 kemer ve duvarlar: Çiçek motifleri.
Apsisin doğu cephesi AP3 iç kısmı: Bitki motifi.

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

Konulu Sahneler

Sahne: I

Duvar Notasyonu: D5 notasyonlu duvarın güneyinde bulunmaktadır.
Sahnenin Adı: İsa'nın Kudüs'e Girişi.
Resim No: Resim 1.2
Sahnenin Yapı İçerisindeki Yeri: Apsisin güney duvarında, ikinci kademede bulunmaktadır. 1. Kademeyle 2. Kademeyi ayıran kuşakta yazıt bulunmaktadır.
Sahnenin bugünkü durumu: Bu duvardaki fresklere baktığımızda freskte ve fresk altı harçta aşınmalar olduğunu görmekteyiz. Ayrıca İsa, Azizler ve insan yüz betimlemelerinin anlaşılmaz hale geldiği, özellikle Kudüs sahnesi üzerine Vandalizm uygulandığını görmekteyiz.

Sahne: II

Duvar Notasyonu: D5 notasyonlu duvarın kuzeyinde bulunmaktadır.
Sahnenin Adı: Meryem'in Ölüm Sahnesi (Koimesis)
Resim No: Resim 1.2
Sahnenin Yapı İçerisindeki Yeri: Apsisin kuzey duvarında, 2. Kademede bulunmaktadır.
Sahnenin bugünkü durumu: Fresklerde kullanılan renkler solmuştur. Yer yer dökülmelerin olduğu sahnede, özellikle sahnenin sağ alt köşesinde, 2. kademeyle birinci kademenin birleştiği noktada fresk ve fresk altı harç tamamen dökülmüştür, kesme taşın bir kısmı aşınmıştır. 3. Kademede yoğun bir aşınma olduğu için, detaylar yok olmuştur. Kademeyle 2. Kademeyi ayıran kuşakta ve bu sahnenin en üst kısmında yazıt bulunmaktadır.

Sahne: III

Duvar Notasyonu: D8 notasyonlu duvar.
Sahnenin Adı: Aziz Stephanos'un taşlanması
Resim No: Resim 1.2

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

Sahnenin Yapı İçerisindeki Yeri: Naosun D8 notasyonlu duvarının batısında olup ikinci kademededir.
Sahnenin bugünkü durumu: Fresklerde genel olarak, renklerde solmalar mevcuttur. Aziz Stephanos'un yüzünde vandalizm yapılmıştır. Milet ve Rice "Aziz Stephanos'un taşlanması" şeklinde bir yazıt olduğundan bahseder. Günümüze bir yazı ulaşmamıştır (Millet ve Rice, 1936).

Sembolik Sahneler

Sahne: A

Duvar Notasyonu: D1 notasyonlu duvar.
Sahnenin Adı: Anastasis, Deesis (Cehenneme İniş)[1]. Sanat tarihi literatüründe farklı isimler kullanılan, Doğu Hristiyan sanatı için Anastasis terimi kullanılırken, Batı'da Cehennemin ızdırabı, Yeniden diriliş şeklinde tanımlanır (Altunkaynak, 2006:199).
Resim No: Resim 1.2
Sahnenin Yapı İçerisindeki Yeri: Naosun D1 notasyonlu duvarında bulunan AK1 notasyonlu kapı açıklığının üstünde bulunmaktadır.
Sahnenin bugünkü durumu: Fresklerde genel olarak, renklerde solmalar ve yer yer aşınmalar mevcuttur. Boyama yapıldıktan sonra batı penceresinde yapılan genişletme çalışması yüzünden sahnenin bir bölümü tahrip edilmiştir. Bu sahneye ait yazıt yoktur.

Ana girişin iç mekândan bakınca solunda, AK2 girişinin üzerinde resmedilen bir kompozisyon bulunmaktadır. Sahnede, AK1'in solunda başı haleli olan, içerisinde din adamları bulunan bir topluluk vardır. Bu insanların baktıkları yönde kubbeli, bir tarafının kesinlikle açık olan bir yapı içerisinde bulunan ancak yüzü günümüzde belli olamayan bir figür vardır. Bu sahnenin yanında kale gibi bir yapının içerisinde oturan bir erkek bir kadın figürler, bu figürlerin arkasında ise çam ağacı ve bitki figürleri vardır. Bu tasvir içerisinde elinde haç tutan yarı çıplak insan figürü tasvir edilmiştir.

[1]Meryem, Vaftizci Yahya, İsa'dan oluşan üçlünün betimlendiği sahneye Deesis denir.

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

A-

B-

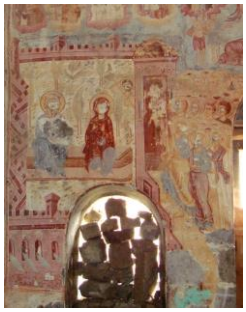

C-

D-

Resim 1. 2. A-İsa'nın Kudüs'e giriş sahnesi
B- Meryem'in ölüm sahnesi (koimesis)
C- Aziz Stephan'ın taşlanma sahnesi
D- Deesis sahnesi

A-

B-

C-

Resim 1. 3. A-Tanımlanamayan sahne
B- Cehennem sahnesi, Nuh'un gemisi
C- Cehennem sahnesi

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

Tek Figürler

Tek figür: 1

Duvar Notasyonu: D2 notasyonlu duvar.
Adı: Tanımlanamayan figür.
Resim No: Resim 1.5
Yeri: D2 notasyonlu duvarda bulunan AK3 notasyonlu kapı açıklığının sağında bulunmaktadır.
Bugünkü durumu: Figürün yüzü, eli ve bir kısmı siyah boyayla vandalizm yapılmış olduğundan figürün kime ait olduğu bilinmmektedir. Bu figürün üzerinde bir yazıtı vardır.

Tek figür: 2

Duvar Notasyonu: D2 notasyonlu duvar.
Adı: Tanımlanamayan figür.
Resim No: Resim 1.5
Yeri: Naosun güney duvarının doğusunda ikinci kademede bulunan figürlerden en sağdaki fresk.
Bugünkü durumu: Renklerin tamamına yakını solduğu için, figürün yüzünde vandalizm yapıldığı için, figürün kime ait olduğu anlaşılmamaktadır.

Tek figür: 3

Duvar Notasyonu: D2 notasyonlu duvar.
Adı: Tanımlanamayan figür.
Resim No: Resim 1.5
Yeri: Naosun güney duvarının doğusunda ikinci kademede bulunan figürlerden sağdan ikinci figür.
Bugünkü durumu: Renklerin tamamına yakını solduğu için, figürün yüzünde vandalizm yapıldığı için, figürün kime ait olduğu anlaşılmamaktadır.

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

Tek figür: 4

Duvar Notasyonu: D2 notasyonlu duvar.
Adı: Tanımlanamayan figür.
Resim No: Resim 1.5
Yeri: Naosun güney duvarının doğusunda ikinci kademede bulunan figürlerden sağdan üçüncü figür.
Bugünkü durumu: Renklerin tamamına yakını solduğu için, figürün yüzünde vandalizm yapıldığı için, figürün kime ait olduğu anlaşılmamaktadır.

Tek figür: 5

Duvar Notasyonu: D2 notasyonlu duvar.
Adı: Tanımlanamayan figür.
Resim No: Resim 1.5
Yeri: Naosun güney duvarının doğusunda ikinci kademede bulunan figürlerden en soldaki figür.
Bugünkü durumu: Renklerin tamamına yakını solduğu için, figürün yüzünde vandalizm yapıldığı için, figürün kime ait olduğu anlaşılmamaktadır.

Tek figür: 6

Duvar Notasyonu: D3 notasyonlu duvarın güneyi.
Adı: Meryem figürü
Resim No: Resim 1.5
Yeri: Apsisin güneyinde naosa bakan duvar.
Bugünkü durumu: Fresklerin renkleri solmuştur. Birinci kademe bulunan fresk tamamen yok olmuştur. İkinci kademede bulunan Meryem olduğunu 1929 yılına ait olan fotoğraftan anlaşılan tek figürün fresk ve harcının büyük bir bölümü dökülmüştür. (Resim 1.4)

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

Resim 1. 4. Meryem figürü (Winfield, Wainwright, 1962: 42)

Tek figür: 7

Duvar Notasyonu: D3 notasyonlu duvarın güneyi.
Adı: İsa figürü
Resim No: Resim 1.5
Yeri: Apsisin güneyinde naosa bakan duvar.
Bugünkü durumu: Fresklerin renkleri solmuştur. Üçüncü kademede bulunan İsa figürün yüzünde bulunan fresk dökülmüştür.

Tek figür: 8

Duvar Notasyonu: D3 notasyonlu duvarın güneyi.
Adı: Tanımlanamayan figür.
Resim No: Resim 1.5
Yeri: Apsisin güneyinde naosa bakan duvar.
Bugünkü durumu: Fresklerin renkleri solmuştur. Bu figüre ait detaylar aşınmadan ve solmadan dolayı okunamamaktadır.

Tek figür: 9

Duvar Notasyonu: D4 notasyonlu duvar.
Adı: Tanımlanamayan figür
Resim No: Resim 1.5
Yeri: Apsiste D4 notasyonlu duvarda ikinci kademede, AN2 notasyonlu nişin batısında bulunmaktadır.

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

Bugünkü durumu: Fresklerde aşınmalar ve dökülmeler mevcuttur. Figürün yüzüne vandalizm yapılmıştır. Birinci kademeyle ikinci kademeyi birbirinden ayıran şeritte yazıt vardır.

Tek figür: 10

Duvar Notasyonu: D4 notasyonlu duvar.
Adı: Yapı figürü
Resim No: Resim 1.5
Yeri: Apsiste D4 notasyonlu duvarda ikinci kademede, AN2 notasyonlu nişin üst kısmında bulunmaktadır.
Bugünkü durumu: Fresk boyalarında aşınmalar vardır. Birinci kademeyle ikinci kademeyi birbirinden ayıran şeritte yazıt vardır.

Tek figür: 11

Duvar Notasyonu: D4 notasyonlu duvar.
Adı: Madalyon içinde tanımlanamayan aziz.
Resim No: Resim 1.5
Yeri: Apsiste D4 notasyonlu duvarda ikinci kademede, AN2 notasyonlu nişin, altında bulunmaktadır.
Bugünkü durumu: Fresk detayları yok olacak kadar aşınmıştır. Madalyonun içerisinde bulunan figürün yüzü yok edilmiştir. Birinci kademeyle ikinci kademeyi birbirinden ayıran şeritte yazıt vardır.

Tek figür: 12

Duvar Notasyonu: D3 notasyonlu duvarın kuzeyi.
Adı: Tanımlanamayan figürler.
Resim No: Resim 1.5, 1.6
Yeri: Apsisin kuzeyinde D3 notasyonlu naosa bakan duvarın ikinci kademesinde bulunmaktadır.

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

Bugünkü durumu: Birinci kademinin tamamı, ikinci kademenin büyük bir kısmı tamamen aşınmış olup, günümüze ulaşmamıştır. Üçüncü kademede bulunan figürler iki aşamada tasvir edilmiş olup, alt kısımda bulunan kısımda sadece harç kalmıştır, üst kısımda ise bulunan tasvirlerde tanımlanamayan figürler vardır. İnsan figürlerinden ikisinin halesi olup, bir tanesinin halesi yoktur. Halesi olan bir figür taht gibi bir koltuğa oturmaktadır.

Tek figür: 13

Duvar notasyonu: D8 notasyonlu duvarın batısında bulunmaktadır.
Adı: Tanımlanamayan figür.
Resim No: Resim 1.7
Yeri: Naosun D8 notasyonlu kuzey duvarının batısında bulunan plasterdeki dört bölümden oluşan freskin yukarıdan en düşük kottaki birinci bölümünde bulunmaktadır.
Bugünkü durumu: Figürün sağ tarafında bulunan fresk boyası ve fresk altı harcı aşınmıştır.

Tek figür: 14

Duvar notasyonu: D8 notasyonlu duvarın batısında bulunmaktadır.
Adı: Sütun figürü.
Resim No: Resim 1.7
Yeri: Naosun D8 notasyonlu kuzey duvarının batısında bulunan plasterdeki dört bölümden oluşan freskin yukarıdan aşağıya ikinci bölümünde bulunmaktadır.
Bugünkü durumu: Figürün sol tarafında ve gövde kısmında aşınmalar vardır.

Tek figür: 15

Duvar notasyonu: D8 notasyonlu duvarın batısında bulunmaktadır.
Adı: Tanımlanamayan figür.
Resim No: Resim 1.7
Yeri: Naosun D8 notasyonlu kuzey duvarının batısında bulunan plasterdeki dört bölümden oluşan freskin yukarıdan aşağıya üçüncü bölümünde bulunmaktadır.
Bugünkü durumu: Renkler solmuştur.

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

Tek Figür: 16

Duvar Notasyonu: D8 notasyonlu duvarın batısında bulunmaktadır.
Adı: Madalyon içersinde Aziz Eustratios.
Resim No: Resim 1.7
Yeri: Naosun D8 notasyonlu kuzey duvarının batısının ikinci kademesinin ortasında bulunmaktadır.
Bugünkü durumu: Fresk ve harcın çoğunluğu yok olduğundan figür çoğu günümüze ulaşmamıştır. Madalyonun sağ alt tarafı ve azizin sağ omzu mevcuttur.

Tek Figür: 17

Duvar Notasyonu: D8 notasyonlu duvarın batısında bulunmaktadır.
Adı: Madalyon içersinde Aziz Agapios.
Resim No: Resim 1.7
Yeri: Naosun D8 notasyonlu kuzey duvarının batısının ikinci kademesinin en sağında bulunmaktadır.
Bugünkü durumu: Fresk ve harcın çoğunluğu yok olduğundan figür çoğu günümüze ulaşmamıştır. Madalyonun alt tarafı ve azizin omzu mevcuttur.

Tek figür: 18

Duvar Notasyonu: D8 notasyonlu duvarın batısında bulunmaktadır.
Adı: Mikail.
Resim No: Resim 1.7
Yeri: Naosun kuzey duvarının batısında ikinci kademede bulunmaktadır.
Bugünkü durumu: Sahnede renklerin solmuş olması en büyük hasardır. Yüzde vandalizm yapılmıştır. Figürün alt kısımlarında fresk ve harç tamamen aşınmıştır. Kesme taşlar görülmektedir.

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

Tek figür: 19

Duvar Notasyonu: D8 notasyonlu duvarın batısında bulunmaktadır.

Adı: Tanımlanamayan figür.

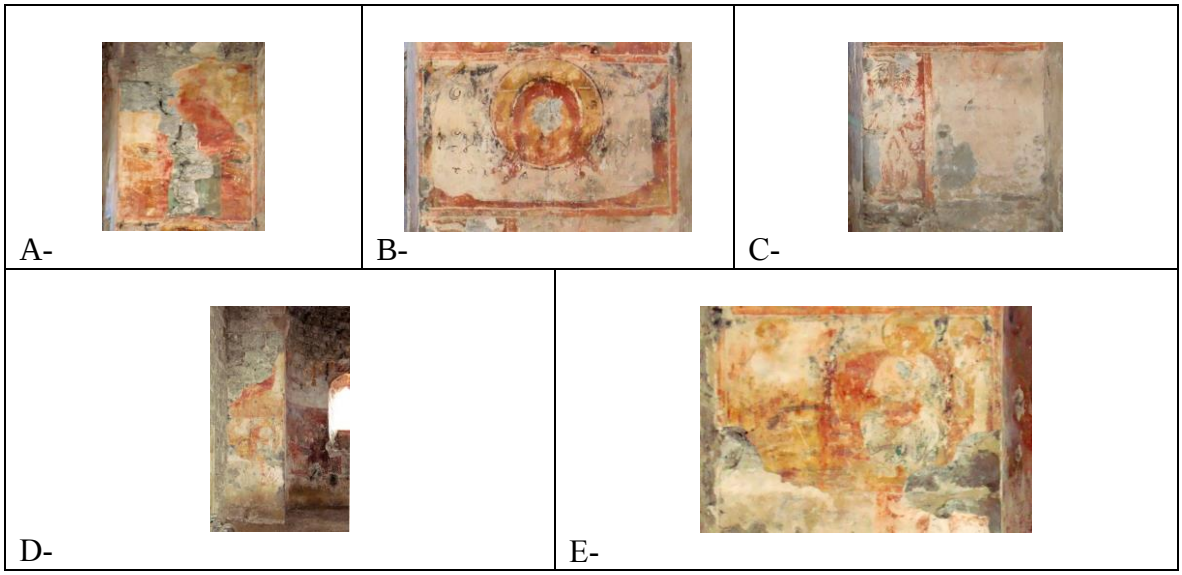
Resim No: Resim 1.7

Yeri: Naosun kuzey duvarının batısında üçüncü kademede bulunmaktadır.

Bugünkü durumu: Sahnede renklerin solmuş olması en büyük hasardır. Yüzde vandalizm yapılmıştır. Figürün alt kısımlarında fresk ve harç tamamen aşınmıştır. Kesme taşlar görülmektedir.

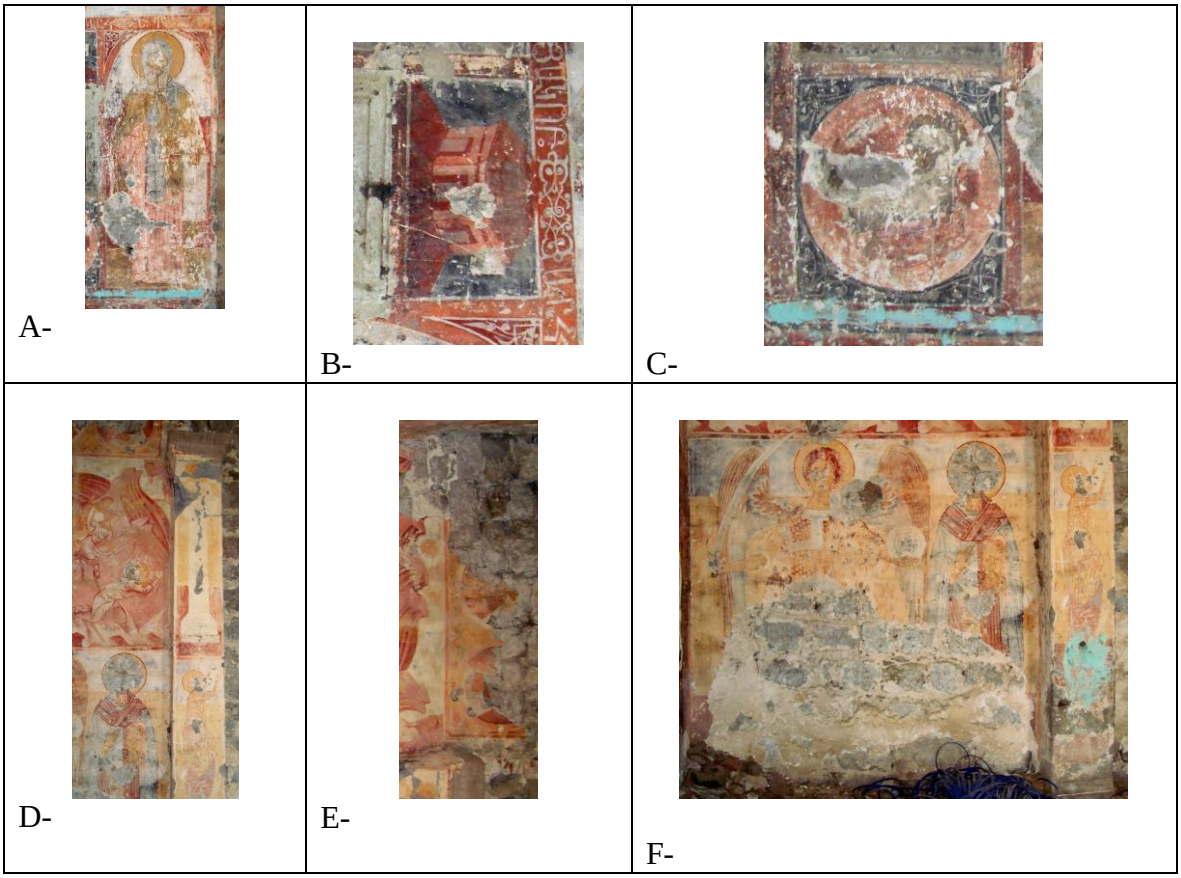

Resim 1. 5. A-D2 tanımlanamayan figür
B-D2 notasyonlu duvarın doğusunda bulunan tanımlanamayan figürler

Resim 1. 6. A- Meryem figürü,
B- Tanımlanamayan figürler
C-Tanımlanamayan figürler
D- Tanımlanamayan figürler
E-Tanımlanamayan figürler

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

Resim 1. 7. A-D4 notasyonlu duvar-Aziz Kristoforos
B- D4 notasyonlu duvar-yapı figürü
C- D4 notasyonlu duvar- madalyon içerisinde tanımlanamayan figür
D- D8 notasyonlu duvar- tanımlanamayan figürler ve sütun figürü
E- D8 notasyonlu duvar- madalyon içerisinde bulunan figürler
F- D8 notasyonlu duvar- Mikail ve İsa figürü

Sembolik Figürler

Sembolik Figür: I

Duvar Notasyonu: D1 notasyonlu duvarın kuzeyi.

Adı: İki adet melek figürü.

Resim No: Resim 1.8

Yeri: Naosda bulunan D1 notasyonlu duvarda bulunan AK1 kemerinin iç yüzeylerinde bulunmaktadır.

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

Bugünkü durumu: Melek figürlerinin yüzlerinden ayak kısımlarına kadar fresk boyalarında aşınmalar olmuştur.
Yazıt: İç kemer alnında yazıt bulunmaktadır.

Sembolik figür: II

Duvar Notasyonu: D5 notasyonlu duvar
Adı: Haç motifi.
Resim No: Resim 1.8
Yeri: Apsiste AP3 notasyonlu mazgal pencerenin iç kısmında bulunmaktadır.
Bugünkü durumu: Figür genel olarak diğer sahnelerde ve figürlerde olduğu gibi çizilmeler mevcuttur. Alt kısımlarda bulunan fresk ve harçta aşınmalar olduğundan kesme taşlar görünmektedir.

Sembolik figür: III

Duvar Notasyonu: D5 notasyonlu duvar
Adı: Melekler
Resim No: Resim 1.8
Yeri: Apsiste AP3 notasyonlu mazgal pencerenin iç kısmında bulunmaktadır.
Bugünkü durumu: Figürlerde genel olarak diğer sahnelerde ve figürlerde olduğu gibi çizilmeler mevcuttur. Alt kısımlarda bulunan fresk ve harçta aşınmalar olduğundan kesme taşlar görünmektedir. Melek figürünün üzerinde yazıt vardır.

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

A- 	B-
C- 	D-

Resim 1. 8. A- D1 notasyonlu duvar- melek figürleri
B- D5 notasyonlu duvar- haç figürü
C- D5 notasyonlu duvarda bulunan melek figürü
D- D5 notasyonlu duvarda bulunan melek figürü

Bitkisel Figürler

Bitkisel Figür: I

Duvar Notasyonu: D1 notasyonlu duvarın kuzeyi.

Adı: Bitkisel figürler.

Resim No: Resim 1.8

Yeri: D1 notasyonlu duvarda bulunan AK1 ve AK2 kemerinin iç yüzeylerinde bulunmaktadır.

Bugünkü durumu: AK1 ve AK2 açıklık duvar kısımlarında ve AK2 açıklık kemer kısmında bulunan bitkisel figürlerde ise belli bir koddan zemine kadar fresk boyalarında ve harçlarda aşınma gerçekleşmiştir. İç kemer alnında yazıt bulunmaktadır.

EK-10 (Devam) Duvar fresklerine ait detaylı bilgiler

Bitkisel figür: II

Duvar Notasyonu: D5 notasyonlu duvar
Adı: Zeytin dalı.
Resim No: Resim 1.8
Yeri: Apsiste AP3 notasyonlu mazgal pencerenin sağ ve solunda bulunmaktadır.
Bugünkü durumu: Figürlerin alt kısmında bulunan fresk ve harçlarda aşınmalar çok fazla olduğu için kesme taş görünmektedir.
Günümüzde kalıntısı olmayan ancak varlığı bilinen sahneler ve figürler.

1.2. Şapel

Şapelde duvarlarda bulunan harç kalıntıları ve apsiste bulunan fresk parçası, aynı zamanda elimizde olan eski fotoğraflar iç mekânın fresklerle kaplı olduğunu göstermektedir.

		
A-	B-	C-

Resim 1. 9 A- Şapel'e ait freskler (Winfield, Wainwright, 1962: 44)
B- Şapel'e ait freskler (Winfield, Wainwright, 1962: 44)
C- Şapel'e ait freskler (Winfield, Wainwright, 1962: 44)

1.3. Çan Kulesi

Çan kulesinin üst kısmı günümüze ulaşmamıştır. Alt katında mahzen olduğunu düşündüğüm mekânda fresk veya fresk altı harç yoktur. Dönem örneklerinden olan Ayasofya Kilisesi'nin iç kısmının fresklerle kaplı olduğu bilinmektedir.

EK-11 Belgeler

T. C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU BAŞKANLIĞI

K A R A R

Toplantı No. ve Tarihi : 305,11.5.1979
Karar No. ve Tarihi A-1658,11.5.1979

Toplantı yeri :
İ S T A N B U L

Trabzon İline 3 km.uzaklıkta Boztepe Dağı arkasında Çukur Çayır Köyünde bulunan Kaymaklı Kilisesinin Tescilini isteyen Kültür Bakanlığı,Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünün 2.5.1979 gün,Müze-02-2-750-6(61)-4045 sayılı yazısı okundu,ekleri incelendi,yapılan müzakeresi sonunda:

Trabzon İli,Çukurçayır Köyünde bulunan Kaymaklı Manastırı ve Külliyesinden olan,ana kilise,Şapel,Çan Kulesi önemli Dini mimari eserlerinden olup korunması gerekli Eski Eser olarak 1710-5805 sayılı yasalar uyarınca tescil edilmelerine, gerek mimari gerekse iç süslemeleri bakımından önemli olan bu dini külliyenin Depo,Ev,Ahır olarak kullanılmasının engellenmesine,Tekniğine uygun hazırlanacak onarım projesinin Kurulumuz onayından sonra onarılmasına,Karadeniz Yöremizin Tarihi ve Kültürü açısından büyük önemi olan Trabzon İli çevresinde bulunan Kaymaklı Manastırı,Kızlar Manastırı ve diğer 3 Manastırın,

./..

EK-11 (Devam) Belgeler

T. C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU BAŞKANLIĞI

K A R A R

Toplantı No. ve Tarihi : 305,11.5.1979
Karar No. ve Tarihi : A-1658,11.5.1979

Toplantı yeri :
İ S T A N B U L

-Trabzon İliyle aralarında ulaşımın sağlanmasının,

-Yollara Tanıtıcı levhaların konulmasının,

-Söz konusu Dini Külliyelerin yerel idarelerce(Kolluk-Belediye,Müze v.d.) korunmalarının gerekli olduğuna karar verildi.

Prof.ORHAN ALSAÇ
BASKAN

HÜSREV TAYLA
BAŞKANVEKİLİ

Üye Akozan (Feridun)	Üye Aktepe (Münir)	Üye Akurgal (Ekrem)	Üye Alkım (Bahadır)	Üye Alsaç (Orhan)
Üye Serdaroğlu(Ümit)	Üye Eyice (Semavi) Bulunmadı	Üye Kırzıoğlu (Fahrettin)	Üye Kuban (Doğan) Bulunmadı	Üye Kuran (Aptullah) Bulunmadı
Üye Bilir (Remin)	Üye Ögel (Semra) Bulunmadı	Üye ~~Öğlemezoğlu~~ (H. Kemali)	Üye Tayla (Hüsrev)	Üye Tandoğan (Rifat)
Üye Kültür Müsteşarı Şerafettin Turan	Üye Vakıflar Genel Müdürü Ünver(Fuat) Bulunmadı	Üye Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürü V. Ömer Faruk Sever Murat Katoğlu	Üye Turizm Genel Müdürü	Üye Plânlama ve İmar Genel Müdürü Orhan Eronat

Üye
Erder(Cevat) 28.5.1979:NAZAS

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : YİĞİT BARUT, Tuğba
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 19.03.1984, Trabzon
Medeni hali : Evli
Telefon : 0 505 910 47 10
Faks : -
e-mail : tugbayigit84@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	Gazi Üniversitesi /M.B.	Devam Ediyor
Lisans	Anadolu Üniversitesi/ M.B.	2008
Lise	Trabzon Kanuni Anadolu Lisesi	2002

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2010-Halen	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Mimar
2008-2010	ANİ LTD.ŞTİ.	Mimar

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

-

Hobiler

Tiyatro, Fotoğrafçılık.

GAZİ GELECEKTİR..